gemeente harderwijk

Jaarrekening 2025

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave **2**
Algemeen **5**
Voorwoord 5
Financiële positie 6
Leeswijzer 11
Programma 0 Bestuur en Ondersteuning **13**
Algemeen Programma 0 13
Taakvelden Programma 0 14
0.1 Bestuur 14
0.2 Burgerzaken 17
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden 26
0.4 Overhead 28
0.5 Treasury 32
0.61 en 0.62 OZB woningen en niet-woningen 32
0.63 Parkeerbelasting 32
0.64 Belastingen overig 33
0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds 35
0.8 Overige baten en lasten 36
0.9 Vennootschapsbelasting 37
0.10 Mutaties reserves 37
0.11 Resultaat van de rekening van baten en lasten 38
Totaaloverzicht Programma 0 39
Programma 1 Veiligheid **43**
Algemeen Programma 1 43
Taakvelden Programma 1 44
1.1 Crisisbeheersing en brandweer 44
1.2 Openbare orde en veiligheid 45
Totaaloverzicht Programma 1 54
Programma 2 Verkeer, vervoer en waterstaat **56**
Algemeen Programma 2 56
Taakvelden Programma 2 57
2.1 Verkeer en vervoer 57
2.2 Parkeren 61
2.3 Recreatieve havens 62
2.4 Economische havens en waterwegen 64
2.5 Openbaar vervoer 65
Totaaloverzicht Programma 2 67
Programma 3 Economie **70**
Algemeen Programma 3 70
Taakvelden Programma 3 71

3.1 Economische ontwikkeling 71
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur 75
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen 78
3.4 Economische promotie 80
Totaaloverzicht Programma 3 83
Programma 4 Onderwijs 85
Algemeen Programma 4 85
Taakvelden Programma 4 87
4.1 Openbaar basisonderwijs 87
4.2 Onderhuisvesting 88
4.3 Onderwijsbeleid en leerling zaken 90
Totaaloverzicht Programma 4 98
Programma 5 Sport, cultuur en recreatie 100
Algemeen Programma 5 100
Taakvelden Programma 5 102
5.1 Sportbeleid en activering 102
5.2 Sportaccommodaties 104
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie 106
5.4 Musea 108
5.5 Cultureel erfgoed 109
5.6 Media 112
5.7 Openbaar groen en (openlucht)recreatie 113
Totaaloverzicht Programma 5 116
Programma 6 Sociaal domein 119
Algemeen Programma 6 119
Taakvelden Programma 6 121
6.1 Voorveld, Samenkracht en burgerparticipatie 121
6.2 Participatie 128
6.3 WMO 143
6.4 Jeugdhulp 149
Totaaloverzicht Programma 6 163
Programma 7 Volksgezondheid en milieu 167
Algemeen Programma 7 167
Taakvelden Programma 7 168
7.1 Volksgezondheid 168
7.2 Riolering 172
7.3 Afval 175
7.4 Milieubeheer 178
7.5 Begraafplaatsen en crematoria 184
Totaaloverzicht Programma 7 185
Programma 8 Ruimte en wonen 187

Algemeen Programma 8 187
Taakvelden Programma 8 187
8.1 Ruimtelijke ordening 187
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen) 192
8.3 Wonen en bouwen 195
Totaaloverzicht Programma 8 204
Paragrafen 206
Lokale Heffingen 206
Weerstandsvermogen en risicobeheersing 211
Onderhoud kapitaalgoederen 224
Financiering 226
Bedrijfsvoering 234
Verbonden partijen 240
Grondbeleid 270
Wet Open Overheid (WOO) 273
Ombuigingen 274
Financiële jaarrekening 276
Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling 276
Balans 279
Overzicht van baten en lasten 280
Toelichting op de balans 283
Activa 283
Passiva 290
Niet uit de balans blijkende verplichtingen 300
Gebeurtenissen na balansdatum 304
Toelichting baten en lasten (inclusief onderhanden werken) 304
Single Information Single Audit (SISA) 316
Taakvelden - IV3 overzicht CBS 341
Overige gegevens 349
Bijlagen 354
Overzichten kredieten 354
Overzicht terugkoppeling rekenkameronderzoeken 357
Afkortingenlijst 359

Algemeen

Voorwoord

Een solide basis voor de toekomst
Voor u ligt de jaarrekening over het jaar 2025. Het is voor mij een bijzonder moment, want dit is de laatste jaarrekening die ik u namens dit college mag aanbieden. Als ik terugkijk op het afgelopen jaar, en eigenlijk op de hele bestuursperiode, dan overheerst bij mij een gevoel van trots. Naast dat we veel hebben weten te realiseren, sluiten we 2025 af met een nettoresultaat van € 15,3 miljoen dat op meerdere fronten goed te noemen is.

Resultaat met nuance
Het jaar 2025 laat onder de streep een mooi beeld zien, maar ook de onderliggende cijfers zien er goed uit. Zo is in deze collegeperiode onze financiële weerbaarheid verbeterd, zijn onze grondexploitaties minder risicovol geworden, is onze structurele exploitatieruimte vergroot en laat onze belastingcapaciteit nog steeds volop ruimte zien.

We stellen voor om het nettoresultaat toe te voegen aan onze algemene reserve. Hiermee versterken we direct onze spaarpot voor de toekomst. Daarbij moet wel worden opgemerkt dat dit positieve resultaat incidenteel van aard is en veelal is opgebouwd uit meevallers, zowel aan de inkomsten- als uitgavenkant. Een flink deel hiervan is te danken aan de succesvolle verkoop van gronden ten behoeve van woningbouw of bedrijfskavels. Maar het zijn dus ‘helaas’ geen voordelen die we structureel kunnen en mogen vertalen naar de toekomst.

Toekomstige uitdagingen
Besturen is vooruitzien. Hoewel deze cijfers zeer positief zijn en bevestigen dat we financieel gezond zijn, is het geen garantie voor de toekomst. Het meerjarige financiële beeld is dankzij de ombuigingen sluitend, maar de financiële ruimte voor structurele uitgaven blijft beperkt. Juist daarom ben ik blij dat we de afgelopen jaren niet ‘op de pof’ hebben geleefd, maar zeer bewuste keuzes hebben gemaakt. Die nuchterheid heeft Harderwijk gebracht waar het nu staat.

Successen in de stad
Financiën zijn vaak abstract, maar in onze gemeente worden ze tastbaar. Ook afgelopen jaar hebben we met de middelen die ons ter beschikking staan mooie dingen kunnen realiseren. Zo zijn er 317 woningen gerealiseerd en hebben we 79 startersleningen verstrekt. Is er op verschillende plekken in onze gemeente verder vergroend, zoals het Biezenplein. Ook hebben we Harderwijk weer beter bereikbaar gemaakt door de herintroductie van de spitstrein en is er zicht op de komst van een intercitystop. Verder hebben we de sociale basis verstevigd door de verdere uitrol van de beweging ‘Positieve Gezondheid’. En investeren we via het Integraal Huisvestingsplan in kwalitatief hoogwaardige en duurzame schoolgebouwen, waar onderwijs en kinderopvang hand in hand gaan voor een optimale ontwikkeling van onze kinderen. Dat zijn de resultaten waar we het uiteindelijk voor doen.

Een goede overdracht
Dit college laat een huishoudboekje achter dat goed op orde is. De afgelopen jaren hebben we dan ook samengewerkt aan een stabiele koers, die voor een groot deel te danken is aan de enorme inzet van onze medewerkers. Met de gezonde basis die er nu ligt, dragen we het stokje met vertrouwen over aan het volgende gemeentebestuur, dat hiermee kan blijven bouwen aan ons prachtige Harderwijk en Hierden.

Namens het college van burgemeester en wethouders,

Wilco Mazier
Wethouder Financiën

Financiële positie

Resultaat

Het voordelig resultaat 2025 binnen de algemene dienst bedraagt € 14,6 miljoen. De grondexploitaties sluiten met een positief resultaat van € 4,6 miljoen, waarmee het totale brutoresultaat € 19,2 miljoen bedraagt.

Na claims en voorgestelde besluitvorming zal er een netto resultaat van afgerond € 15,3 miljoen overblijven. Voorgesteld wordt om dit bedrag toe te voegen aan de algemene reserve.

(bedragen x € 1.000,-)

Resultaat 2025	Bedrag
Bruto resultaat (saldo van lasten en baten)	**19.164**
Claims en voorgestelde besluitvorming:	
a. Onderhanden werken	-1.360
b. Mutatie reserve Monumenten	-26
c. Vorming bestemmingsreserve IBOR	-575
d. Mutatie reserve Woonfonds	-2.100
e. Mutatie reserve Woonpark Hierden	225
Netto resultaat 2025 na besluitvorming	**15.328**

a. Onderhanden werken
De uitvoering van een aantal werkzaamheden loopt door in 2026, waardoor het budget in 2025 niet of niet volledig besteed is. Voor deze budgetten is een aanvraag tot overheveling gedaan. In de toelichting op de baten en lasten onder 'financiële jaarrekening' is de onderbouwing voor de aanvragen opgenomen. De onderuitputting van deze budgetten leidt tot een voordelig effect in de jaarrekening 2025. Indien de raad tot overheveling besluit conform advies, wordt in 2026 de algemene reserve ingezet als dekking voor deze posten.

b.. Mutatie reserve Monumenten
In 2025 is er een overschot van afgerond € 26.000,- op het budget Monumentensubsidie, wat een koppeling heeft met de bestemmingsreserve Monumenten. Voorgesteld wordt dit bedrag toe te voegen aan de reserve Monumenten.

c. Vorming bestemmingsreserve IBOR
Er is onderschrijding op diverse onderhoudsbudgetten doordat diverse onderhoudsprojecten en -klussen zijn uitgesteld door een gebrek aan capaciteit, bouwvertragingen, onduidelijkheid over de stikstofwet en weersinvloeden. Omdat dit structurele budgetten zijn, voldoet het niet aan de richtlijnen om de overschotten via onderhanden werken mee te nemen naar 2026. Echter is bij besluitvorming over het IBOR aangegeven te willen werken naar een egalisatievoorziening voor deze uitgaven, omdat de praktijk laat zien dat de benodigde budgetten nog wel eens kunnen fluctueren. Voorgesteld wordt, om vooruitlopend op het vormen van de voorziening, het niet besteedde maar wel benodigde bedrag (om bovengenoemde redenen) van € 575.000,- te storten in een nieuw te vormen bestemmingsreserve IBOR. Het geld wordt daarmee beschikbaar gehouden, maar nog niet beschikbaar gesteld. De planvorming omtrent de voorziening moet in 2026 vorm krijgen.

d. Mutatie reserve Woonfonds
De gemeente ontvangt vanuit het Rijk een bijdrage 'Realisatiestimulans' voor het bouwen van betaalbare woningen. Dit leidt tot een voordeel van € 2,1 miljoen. Voorgesteld wordt deze incidentele middelen toe te voegen aan de bestemmingsreserve Woonfonds. Er komt nog nadere advisering hoe deze middelen ingezet gaan worden voor het realiseren van betaalbare woningen.

e. Mutatie reserve Woonpark Hierden
Het college heeft op 24 februari 2026 besloten in te stemmen met de minnelijke afwikkeling van de aansprakelijkheid vanwege vertraging bij de realisatie van Woonpark Hierden. Hoewel de gemeente de aansprakelijkheidsstelling niet erkent, is er gekozen voor een minnelijke schikking via een vaststellingsovereenkomst tegen finale kwijting. Hiermee zijn verdere juridische kosten voorkomen en wordt de noodzakelijke langdurige samenwerking met de ontwikkelaar gewaarborgd. Door een aanbestedingsvoordeel voor het bouw- en woonrijp maken van het woonpark is een deel van het beschikbaar gestelde krediet onbenut gebleven en daarmee ruimte binnen de bestemmingsreserve Woonpark Hierden. Voorgesteld wordt de kosten te onttrekken aan deze bestemmingsreserve.

Opbouw bruto resultaat

In de gewijzigde begroting (na tussentijdse rapportage en besluitvorming) was rekening gehouden met een voordelig resultaat van afgerond € 6,9 miljoen.

Diverse belangrijke grotere mee- en tegenvallers worden hieronder toegelicht. Onder de programma's is per programma een meer gedetailleerde analyse opgenomen.

(bedragen x € 1.000,-)

		voordeel	nadeel	saldo
Rekeningresultaat				
Vertrekpunt na begrotingswijzigingen t/m 31-12-2025		6.835		
Programma 0-8: Uitgestelde werkzaamheden 2025 (onderhanden werk)	a	1.360		
Programma 0: Algemene uitkering	b	617		
Programma 0: Personeelslasten	c	410		
Programma 0: Bijstelling pensioenen wethouders	d		-1.240	
Programma 0: Afrekening en doorbelastingen Meerinzicht	e	435		
Programma 0: Verkoop openbaar groen gronden	f	173		
Programma 0: Parkeeropbrengsten	g	137		
Programma 0: Precario opbrengsten	h	137		
Programma 2: IBOR budgetten / uitgesteld onderhoud	i	626		
Programma 2: Inkomsten straatreiniging	j	230		
Programma 3: GREX bedrijventerreinen	k	1.813		
Programma 5: Onderhoud groen- en speelvoorzieningen	l	189		
Programma 6: Oekraïne opvang	m	375		
Programma 6: Opvang asielzoekers	n	163		
Programma 6: Bijdrage Inclusief Groep	o		-460	
Programma 6: Woonpark Hierden	p		-225	
Programma 6: Programmagelden sociaal domein	q	943		
Programma 6/7: Budgetten t.l.v. SPUK GALA en Iza	r	196		
Programma 7: ODV en Duurzaamheid	s	282		
Programma 8: Omgevingsvergunningen	t	387		
Programma 8: GREX niet-bedrijventerreinen	u	2.745		
Programma 8: Realisatie stimulans	v	2.114		
Diversen	w	922		
Totaal Rekeningresultaat		**21.089**	**-1.925**	**19.164**

Nr.	Toelichting
a.	Uitvoering van de werkzaamheden loopt door naar 2026, waardoor het budget in 2025 niet of deels besteed is. Een overzicht van de onderhanden werken wordt gegeven in hoofdstuk 4.6
b.	Het voordeel op de algemene uitkering bedraagt afgerond € 1,6 miljoen. Hiervan wordt voor taakmutaties via onderhanden werken een bedrag van afgerond € 1,0 miljoen meegenomen naar 2025. Het voordeel wordt met name veroorzaakt door het effect van de decembercirculaire 2025. Daarnaast is er een voordeel van € 85.000,- door voordelige verrekeningen van voorgaande jaren, omdat tot 2 jaar terug mutaties op de maatstaven door BZK worden doorgevoerd. De inkomsten voor het faciliteitenbesluit AZC zijn € 150.000,- hoger dan begroot. In de begroting is rekening gehouden met opvang voor 500 plekken, terwijl er 800 plekken ingevuld worden waardoor de uitkering hoger is.
c.	Voor een nadere duiding wordt verwezen naar de paragraaf bedrijfsvoering.
d.	Het aanvullen van de pensioenvoorziening van de wethouders resulteert in een nadeel van afgerond € 1.240.000,-. Tot nu toe vallen de pensioenen voor de (voormalig) wethouders onder de Appa (Algemene pensioen- en uitkeringswet politieke ambtsdragers). In dit systeem wordt er pensioen op gebouwd bij de gemeente zelf. De gemeente moet hiervoor een voorziening vormen. Met de komst van de Wet toekomst pensioenen (Wtp) is besloten om ook politieke ambtsdragers onder te brengen bij het Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds (ABP). De streefdatum voor de collectieve overdracht van de opgebouwde pensioenaanspraken naar het ABP is 1 januari 2028.

	Door deze aanvulling is de voorziening op dit moment toereikend voor toekomstige verplichtingen en overdracht aan het ABP.
e.	Meerinzicht laat in 2025 een positief resultaat zien van afgerond € 398.000,-. Daarnaast is een klein rentevoordeel ontstaan ten opzichte van de bijgestelde begroting van € 36.000,-.
f.	Er is sprake van een voordelig resultaat op incidentele grondverkopen (groen). Het is moeilijk in te schatten hoeveel aanvragen voor aankopen van grond gedaan worden en daarmee hoeveel opbrengsten gerealiseerd worden in een jaar. Het resultaat kan daarom variëren ten opzichte van de structurele begroting van inkomsten. In 2025 levert dit een incidenteel voordeel op van € 173.000,-.
g.	Ten opzichte van de begroting na wijziging zijn er ca. € 137.000,- aan hogere parkeeropbrengsten gerealiseerd. Bij de 2e tussentijdse rapportage was de begroting voor parkeeropbrengsten uit kaartverkoop naar beneden bijgesteld met € 260.000,-. Uiteindelijk is er t.o.v. deze bijstelling nog ca. € 27.000,- aan extra parkeeropbrengsten gerealiseerd. Daarnaast is er een aanzienlijke stijging in de parkeeropbrengsten uit parkeervergunningen (€ 63.000,- voordelig) en parkeerboetes (€ 47.000,- voordelig).
h.	In de begroting 2025 is voor de precariobelasting uitgegaan van een boventrendmatige verhoging van de tarieven van 10%. De inkomsten van de precariobelasting zijn met ca 48% gestegen. Een belangrijke reden voor deze meeropbrengst is de systematische controle op het hebben van voorwerpen op de weg.
i.	Er is in 2025 minder uitgegeven aan onderhoud doordat diverse onderhoudsprojecten en -klussen zijn uitgesteld door een gebrek aan capaciteit, bouwvertragingen, onduidelijkheid over de stikstofwet en weersinvloeden. Voorgesteld wordt om een bedrag van € 575.000,- te storten in een nieuw te vormen bestemmingsreserve IBOR (Integraal Beheerplan Openbare Ruimte).
j.	Er zijn meer inkomsten op straatreiniging dan verwacht. Op dit onderdeel worden vergoedingen ontvangen voor zowel Zwerfafval als vergoedingen voor verpakkingen in openbare prullenbakken. Er heeft een afrekening plaatsgevonden m.b.t. de Zwerfafvalvergoeding 2023/2024 van ongeveer € 44.000,-. De gemeente heeft een eenmalige extra vergoeding ontvangen van € 0,91 per inwoner. Tevens is er een vergoeding ontvangen voor 2023 en 2024 in het kader van de uitgebreide producentenverantwoordelijkheid (UPV) zwerfafval, vanuit het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat. Dit betreft een vergoeding voor de kosten van het opruimen van zwerfafval van bepaalde kunststofproducten voor eenmalig gebruik en het treffen van bewustmakingsmaatregelen in de kalenderjaren 2023 en 2024. Dit is een vergoeding van afgerond € 187.000,-. De kosten die de gemeente hiervoor gemaakt heeft betreffen bedrijfsvoeringskosten en maken onderdeel uit van het resultaat van de personeelslasten.
k.	Dit voordeel betreft de tussentijdse resultaatnemingen naar aanleiding van de herziening van de grondexploitatieberekeningen Lorentz III (1.537.000,- voordelig) en Restgrexen (€ 276.000,- voordelig). Binnen de Restgrexen wordt het complex Lorentz II afgesloten. De resultaatneming van dit complex is daarmee gebaseerd op de resterende boekwaarde aan het eind van boekjaar 2025. Voor verdere informatie over de grondexploitaties wordt verwezen naar de paragraaf Grondbeleid en de toelichting op de balanspost Voorraden/Bouwgrond in exploitatie.
l.	Er is afgerond € 189.000,- minder uitgegeven aan onderhoud, met name het meerjarig groen onderhoud in de Wijken (€ 55.000,-) en aan de speelvoorzieningen (€ 91.500,-).
m.	De regeling voor Oekraïne resulteert in een voordeel van afgerond € 575.000,-. Bij de 2e tussentijdse rapportage is € 200.000,- toegevoegd aan het begrotingssaldo. Het restant van het voordeel van € 375.000,- komt ten gunste van het rekeningresultaat. Zie ook de financiële analyse onder programma 6.
n.	De opvang van asielzoekers heeft per saldo een voordeel opgeleverd van € 163.000,-. Er is sprake van een vergoeding o.b.v. capaciteit en er zijn minder kosten gemaakt dan vooraf ingeschat. Daarnaast zijn extra middelen binnengekomen vanuit de Spreidingswet, daar is de inzet van straatcoaches uit bekostigd.

o.	Medewerkers van werkontwikkelbedrijven gingen er sinds 1 januari 2025 maandelijks netto op achteruit door nieuwe belastingmaatregelen. Het rijk heeft besloten om deze medewerkers hiervoor te compenseren. Als grootste gemeente binnen het samenwerkingsverband (Inclusief Groep) heeft Harderwijk in de decembercirculaire 2025 een decentralisatie-uitkering ontvangen van afgerond € 460.000,-. Dit bedrag is doorbetaald aan de Inclusief Groep en leidt binnen programma 6 tot een overschrijding. De ontvangen rijksbijdrage is verantwoord in programma 0 onder de Algemene Uitkering.
p.	Het college heeft op 24 februari 2026 besloten in te stemmen met de minnelijke afwikkeling van de aansprakelijkheid Woonpark Hierden voor een bedrag van € 225.000,-. Voorgesteld wordt dit bedrag te onttrekken aan de bestemmingsreserve Woonpark Hierden.
q.	Ten opzichte van de bijgestelde begroting resulteren de programmagelden Participatie, Wmo en Jeugd in een voordeel van € 943.000,-. Voor een verdere toelichting wordt verwezen naar het jaarverslag ‘Jaarverslag 2025 EHZ-gemeenten’.
r.	Door de inzet van SPUK IZA, SPUK preventieakkoord en Brede SPUK GALA zijn er reguliere budgetten over gebleven. De activiteiten zijn uitgevoerd volgens planning. Bij het wegvallen van de SPUK's in de komende jaren, zijn de reguliere budgetten weer nodig.
s.	Een deel van het duurzaamheidsbudget kan vrijvallen ten gunste van het resultaat. Dit betreft incidenteel beschikbaar gestelde middelen vanuit 2024 die niet binnen de kaders nogmaals overgeheveld kunnen worden. Daarnaast is er sprake van een niet begrote inkomst van € 50.000,- vanuit subsidie provincie voor overdracht bodemtaken Harderwijk onder de omgevingswet (uitvoering ODVeluwe) en een verwacht voordeel van € 50.000,- op het budget van de ODVeluwe. Het definitieve resultaat en toelichting zal volgen in de advisering omtrent de jaarrekening 2025 van de ODVeluwe.
t.	Vergunningsaanvragen voor een aantal grotere projecten hebben geleid tot meer legesopbrengsten en tegelijkertijd meer kosten voor het vergunningsverleningsproces dan verwacht. Per saldo gaat het om een voordeel van € 387.000,-.
u.	Dit voordeel betreft de tussentijdse resultaatnemingen naar aanleiding van de herziening van de grondexploitatieberekeningen Drielanden (2.718.000,- voordelig) en Waterfront (€ 27.000,- voordelig). Voor verdere informatie over de grondexploitaties wordt verwezen naar de paragraaf Grondbeleid en de toelichting op de balanspost Voorraden/Bouwgrond in exploitatie.
v.	De gemeente ontvangt vanuit het Rijk een specifieke bijdrage 'Realisatiestimulans' welke via de SiSa verantwoording loopt. Deze regeling is bedoelt voor het bouwen van betaalbare woningen. Dit heeft geleid tot een voordeel van € 2.114.000,-. Voorgesteld wordt deze middelen toe te voegen aan de bestemmingsreserve Woonfonds.
w.	De post diversen bestaat uit verschillende (kleinere) afwijkingen. Onder de programma's worden de verschillen verder toegelicht.

Onderhanden werken

Voorgesteld wordt om een bedrag van afgerond € 12,9 miljoen door te schuiven naar 2026 voor de uitvoering van nog niet afgeronde of uitgestelde activiteiten. Hiervan is € 11,5 miljoen reeds gedekt uit reserves, voorzieningen en subsidies, waardLoor er netto € 1,4 miljoen aan onderhanden werken ten laste van het resultaat komt. In dit bedrag zijn ook overhevelingen opgenomen van taakmutaties die uit de decembercirculaire 2025 van het Rijk beschikbaar zijn gekomen, maar logischerwijs niet meer besteed konden worden. In hoofdstuk 4.6 is een totaaloverzicht, inclusief toelichting op de onderhanden werken opgenomen.

Weerstandsvermogen

Het netto jaarrekeningresultaat wordt toegevoegd aan de algemene reserve, maar het weerstandsvermogen bepaalt het vrij besteedbare deel van deze reserve. In de paragraaf weerstandsvermogen wordt ingegaan op de totstandkoming en beleidskeuzes. In de volgende tabel is de stand van zaken van het weerstandscapaciteit weergegeven:

(bedragen x €1.000,-)

Beschikbare weerstandscapaciteit	Stand 31-12-2025	Claims op reserve	Resultaat 2025 incl bestemming	Stand na verwerking claims/resultaat
Algemene reserve	44.122	-17.457	16.402	43.067

(bedragen x €1.000,-)

Berekening weerstandsvermogen	Prognose stand na verwerking resultaat/ claims	Geïdentificeerde risico's n.a.v. actualisatie eind 2025	Overschot (-) / tekort (+)	Ratio weerstands-vermogen
Algemene reserve	43.067	-25.273	17.794	1,7

Totaaloverzicht baten en lasten

De verdeling van de programma's van de gerealiseerde lasten en baten 2025 is als volgt:

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2024	Primitieve begroting 2025	Begroting incl. wijzigingen 2025	Realisatie 2025	Resultaat 2025
Baten	219.626	219.979	245.230	234.005	-11.225
Lasten	-203.969	-223.131	-248.356	-219.630	28.726
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	**15.657**	**-3.152**	**-3.126**	**14.375**	**17.501**
Onttrekkingen	20.882	7.158	19.504	13.672	-5.832
Stortingen	-13.509	-2.291	-9.543	-8.883	661
Mutaties reserves	**7.373**	**4.867**	**9.961**	**4.789**	**-5.171**
Gerealiseerd resultaat	**23.030**	**1.715**	**6.835**	**19.164**	**12.330**

Cirkeldiagram

De procentuele verdeling van de programma's van de gerealiseerde lasten en baten 2025 is als volgt:

Gerealiseerde baten 2025

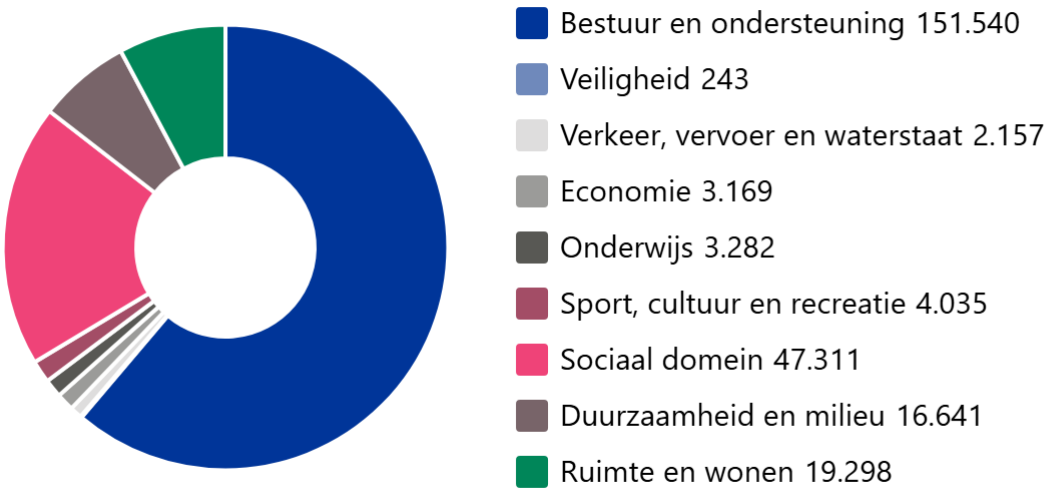

Gerealiseerde lasten 2025

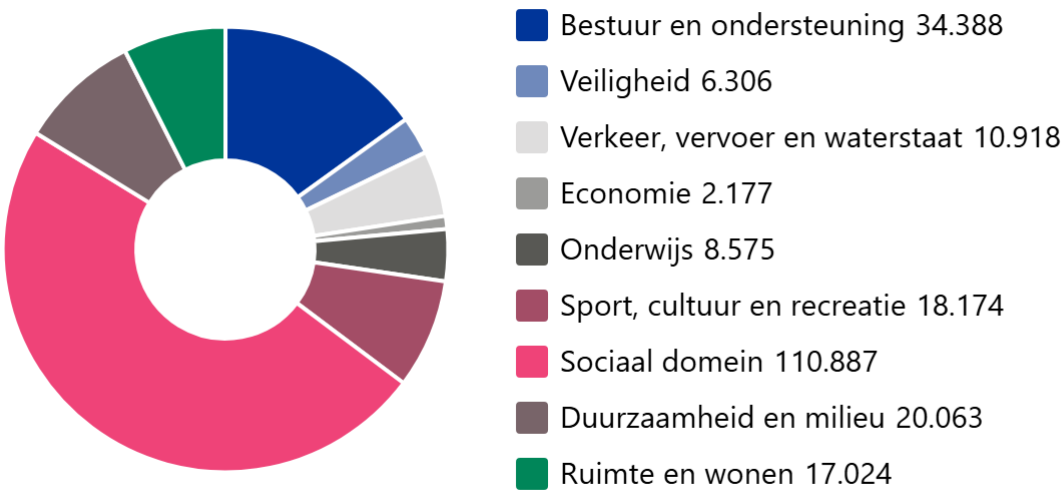

Leeswijzer

De jaarrekening is conform het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) opgebouwd uit de volgende onderdelen:

Algemeen
Een algemeen deel waarin het voorwoord is opgenomen en de financiële positie van de gemeente.

Programmaplan
We hanteren de volgende uitgangspunten voor vorm en inhoud van het programmaplan:

- Al ons werk brengen we in beeld, dus zowel de 'going concern' als de projectmatige activiteiten.
- We gaan pragmatisch om met indicatoren. In nieuwe, en te actualiseren beleidsnota's, zullen indicatoren en streefwaarden worden opgenomen. In deze jaarrekening zijn, naast de verplichte indicatoren ook een aantal facultatieve indicatoren opgenomen. Dit laatste in nauw overleg met de auditcommissie.

- We geven inzicht in alles waar de gemeente geld aan uitgeeft door budgetten aan prestaties te koppelen.

De opbouw per programma is als volgt:

- Algemeen deel
    - Inhoud programma
    - Ontwikkelingen
    - Verbonden Partijen: aangegeven wordt per programma welke verbonden partij bijdraagt aan het behalen van de doelstellingen van de gemeente. Uitgebreide informatie over de verbonden partijen is opgenomen in de afzonderlijke paragraaf hierover.
    - Beleidskaders.
- Taakvelden
    - Bij de programma's geven we antwoord op de derde W-vraag, dit doen we per taakveld:
        - Wat wilden we bereiken?
        - Wat gingen we er voor doen? / Wat hebben we er voor gedaan?
        - Wat heeft het gekost? (zie totaaloverzicht per programma)
- Indicatoren per taakveld
    - Per indicator worden realisatiewaarden vermeld over de laatste vier jaar (wanneer voorhanden). In de toekomst willen we hier ook realistische streefwaarden aan koppelen. Ook is de bron vermeld. Naast de verplichte indicatoren worden hier de door de gemeenteraad gekozen (facultatieve) indicatoren opgenomen.
    - Bij de jaarrekening 2025 is er voor het eerst een toelichting op de indicator opgenomen.
- Totaaloverzicht
    - Financieel overzicht per programma
    - Analyse huidige jaarrekening ten opzichte van de begroting 2025

Paragrafen
In het programmaplan staat niet alles over de programma's. Programma overstijgende informatie over bijvoorbeeld verbonden partijen, lokale heffingen en het weerstandsvermogen is apart in paragrafen samengebracht.

Financiële jaarrekening
In de financiële jaarrekening is voornamelijk het cijfermatige onderdeel van de jaarrekening opgenomen, zoals het totaaloverzicht baten, lasten en resultaatbestemming en een overzicht van de reserves en voorzieningen.

Bijlagen
In het hoofdstuk bijlagen, zijn de volgende documenten te vinden:

- Overzicht kredieten
- Overzicht terugkoppeling rekenkameronderzoeken
- Afkortingenlijst

Vergelijkende cijfers
Als vergelijkende cijfers zijn de jaarrekening 2024 en de begroting 2025 (na wijzigingen) opgenomen. Door afronding kunnen in de financiële tabellen geringe verschillen ontstaan.

Programma 0 Bestuur en Ondersteuning

Algemeen Programma 0

De gemeente Harderwijk wil graag een open cultuur hebben. Onze partners zijn inwoners, het maatschappelijk middenveld, ondernemers, onderwijs en overheden. Er wordt samengewerkt in wisselende samenstellingen, passend bij de opgave. Het streven is om een excellente dienstverlening aan onze klanten te bereiken. We willen de klant centraal stellen in alles wat wij doen. De ambtelijke ondersteuning is zo professioneel mogelijk en werkt op basis van de uitgangspunten: Open, Ontspannen en Ondernemend.

Doelstelling Bestuurskracht en Samenwerking

- Het versterken van onze positie, het partnerschap en de samenwerking.
- Het verbeteren van de samenwerking met onze partners.
- Het verbeteren van de samenwerking met het maatschappelijk middenveld.

Doelstelling Dienstverlening

In alles wat we doen streven we naar de beste kwaliteit van dienstverlening. We laten dat zien door gastvrij, enthousiast en gedreven op vragen uit de Harderwijker samenleving in te spelen. Door samen te werken met onze samenleving, regiogemeenten en andere partners maken we het verschil.

Doelstelling Samenwerking in Meerinzicht

- Meerinzicht is de samenwerking van de gemeenten Ermelo, Harderwijk en Zeewolde. Deze gemeenten werken samen op het gebied van zorg, werk en inkomen, jeugdhulp en leerlingzaken (domein sociaal), belastingen, facilitaire dienstverlening, financiën, gebouwenbeheer, HRM, informatisering & automatisering, communicatie, juridische zaken en geo-informatie (domein bedrijfsvoering).

Doelstelling Bestuur & organisatie

- De gemeenteraad stelt kaders en controleert.
- Het college van burgemeester en wethouders (B&W), is verantwoordelijk voor het dagelijks bestuur van de gemeente en voert alle besluiten van de gemeenteraad uit.

Inhoud

Het programma omvat de taken van de gemeenteraad en college. Daarnaast wordt ingegaan op Burgerzaken, de Basisregistratie Personen en de dienstverlening door de gemeentelijke organisatie. Tot dit programma behoren ook de belastingen, uitkeringen gemeentefonds en treasury.

Bestuurskracht en Samenwerking

- Perspectief op EHZ-samenwerking: Dit betreft een traject over mogelijkheden van intensivering van de samenwerking (bestuurlijk en ambtelijk) voor grensoverstijgende vraagstukken, zoals wonen en bereikbaarheid.
- VeluweAgenda 2030: Samen met de VeluweAlliantie werken wij aan de VeluweAgenda 2030. De ontwikkelingen rondom de VeluweAgenda 2030 zijn in programma 3 Economie beschreven.
- Samenwerking Gemeenten Ermelo, Harderwijk en Zeewolde: Deze samenwerking speelt langs twee sporen:
    - De gemeenschappelijke regeling Meerinzicht. Meerinzicht voert de bedrijfsvoeringstaken en de sociaal domein-taken uit.
    - De strategische en beleidsmatige samenwerking. Dit vindt onder andere plaats aan de hand van de volgende inhoudelijke thema's:
        - Dienstverlening: Er is een programma Dienstverlening opgestart voor de drie gemeenten en Meerinzicht. Dit programma heeft tot doel om de dienstverlening te verbeteren in de vier organisaties, waarbij harmonisatie en standaardisatie uitgangspunten zijn;

- Regioarrangement EHPZ: de gemeenten Ermelo, Harderwijk, Putten en Zeewolde, de provincies Flevoland en Gelderland en de waterschappen Vallei en Veluwe en Zuiderzeeland werken samen om gezamenlijke vraagstukken in het fysieke domein op te pakken.

Dienstverlening

De gemeente Harderwijk streeft ernaar om in alle contacten met inwoners, ondernemers en partners de hoogst mogelijke kwaliteit van dienstverlening te bieden. Dit betekent dat we niet alleen processen goed inrichten en afstemmen, maar ook zorgen voor een persoonlijke benadering waarbij inwoners zich gehoord en serieus genomen voelen.

We laten dit zien door onze manier van werken: gastvrij, enthousiast en gedreven. Medewerkers reageren proactief op vragen en signalen uit de samenleving, met aandacht voor de mens achter de vraag. Deze houding zorgt voor een betrouwbare en toegankelijke overheid.

Daarnaast maken we het verschil door samenwerking centraal te stellen. Niet alleen binnen de gemeentelijke organisatie, maar ook met inwoners, regiogemeenten en andere partners. Zo zorgen we ervoor dat onze dienstverlening blijft aansluiten op de veranderende behoeften van de samenleving, en dragen we bij aan een gemeente waarin iedereen zich thuis voelt en mee kan doen.

Verbonden partijen

- Alliander
- Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)
- Meerinzicht (MIZ)
- Veiligheidsregio Noord en Oost Gelderland (VNOG)

Beleidskaders

- Collegeprogramma
- Harderwijk zijn wij samen, visie op burgerschap
- Regioarrangement EHPZ.

Taakvelden Programma 0

0.1 Bestuur	
Portefeuillehouder(s):	J. Joon
Domein:	Mens & Maatschappij

Wat wilden we bereiken?

Bestuurskracht en samenwerking

Op basis van artikel 6 van de gemeentewet is het voor een gemeente verplicht om een gemeenteraad, een college en een burgemeester te hebben. Daarnaast verplicht de gemeentewet iedere gemeente om een rekenkamer of een rekenkamerfunctie vorm te geven (artikel 81a t/m 81k en artikel 182 t/m 185). Verder is het in de gemeentewet de verplichting een griffie te hebben (artikel 107 t/m 107e gemeentewet).

In dit taakveld zijn de lasten opgenomen die direct verband houden met de gemeentelijke bestuursorganen en de directe ondersteuning daarvan:

- Het college van burgemeester en wethouders;
- De gemeenteraad en de raadscommissies;
- De ondersteuning en advisering van de raad in de vorm van een griffie;
- De lokale rekenkamer;
- Landelijke- en regionale bestuurlijke samenwerkingsverbanden

Gestreefd wordt naar een open en constructieve bestuurscultuur, waarbij er ruimte is om elkaar aan te spreken op houding en gedrag. Bestuurders en gekozen volksvertegenwoordigers van een gemeente dienen het algemeen belang en zijn er voor alle inwoners van de stad. Bestuurlijke integriteit houdt in dat de verantwoordelijkheid die met de functie samenhangt wordt aanvaard en dat de bereidheid en is daarover verantwoording af te leggen.

Wat gingen we er voor doen?

De afstand tussen raad en inwoner verkleinen

De gemeenteraad wil de inwoners van Harderwijk en Hierden nog meer betrekken bij en nog meer laten participeren in het bestuur van de gemeente. De raadsgriffie ondersteunt deze behoefte door:

1. Laagdrempelige informatie t.b.v. de beeldvorming van en kennis over de raad bij inwoners
2. Verbeteren van proces kaderstellen / participatie
3. Onderzoek naar het inzetten van loting bij participatie
4. Advisering over de inzet en begeleiding van een raadsklankbordgroep van inwoners
5. Versterking van de strategische adviesfunctie van de raadsgriffie

Regulier beleid

Samenwerken in de gebiedsagenda Veluwe

De ontwikkelingen rondom de VeluweAgenda 2030 zijn in programma 3 Economie beschreven.

Regulier beleid

Uitbreiding formatie raadsadviseur participatie

De inzet van 1 extra FTE ter ondersteuning van de raad om inwoners meer te betrekken bij en te laten participeren in het bestuur (o.a. laagdrempelige informatie, verbeteren proces kaderstellen, onderzoek loting).

Nieuw beleid

Op 17 maart 2025 is de raadsadviseur Participatie in dienst getreden bij de raadsgriffie van Harderwijk.

Uitvoeringskosten regioarrangement EHPZ

Start met de uitvoering van het regioarrangement met vier speerpunten: beschrijven profiel EHPZ, uitvoeren gebiedsopgave 2 (Dynamisch landschap), verkenning vaste oeververbinding en opstellen Ruimtelijke Strategische Visie EHPZ.

Nieuw beleid

In 2025 is gestart met het opstellen van het Toekomstperspectief EHPZ (2040/2050) voor de regio. We werken gezamenlijk aan brede welvaartopgaven en ruimtelijke uitdagingen. Bureau Buiten en Must werken voor en samen met de regio aan dit perspectief. De regio bouwt hiermee voort op het eerder opgestelde Regioarrangement en het regioprofiel. Voor de zomer 2026 wordt het eerste concept van het toekomstperspectief verwacht.

Perspectief op EHZ-samenwerking

Samen met Ermelo en Zeewolde werken we aan de gebiedsagenda EHZ en het regioarrangement EHPZ. We starten een proces over de mogelijkheden van versterking van de (ambtelijke) samenwerking.

Regulier beleid

Ermelo, Harderwijk en Zeewolde bundelen krachten voor een sterke regio

In 2025 heeft een eerste gesprek plaatsgevonden tussen de drie EHZ-burgemeesters en de Commissaris van de Koning van de provincie Flevoland. Tijdens dit gesprek is gesproken over de regionale EHZ-samenwerking. Dit gesprek krijgt in april 2026 een vervolg. De burgemeesters van Ermelo, Harderwijk, Putten en Zeewolde gaan in gesprek met de CdK's van Flevoland en Gelderland om met name de kansen van de regionale samenwerking toe te lichten.

De colleges van Ermelo, Harderwijk en Zeewolde hebben elkaar in 2025 drie keer ontmoet in het kader van de regionale EHZ-samenwerking. In het kader van het Toekomstperspectief EHPZ sloot het college van Putten ook een keer aan.
De vijf bestuurlijke werkgroepen, gestart in 2024, te weten de Burgemeesters, Gemeentesecretarissen, Financiën, Sociaal domein en Ruimtelijke ordening, economie en duurzaamheid zijn ook frequent bij elkaar gekomen tussen de collegeontmoetingen door.

Het doel van deze samenwerking is om de brede welvaart van onze inwoners in de regio ook op de lange termijn te borgen. Behoud van de bestuurlijke autonomie van de drie gemeenten is daarbij uitgangspunt. De ‘opbrengst’ van de collegeperiode 2022 - 2026 is dat de drie colleges ‘natuurlijke’ partners zijn geworden. De vertrouwensbasis voor een duurzame samenwerking is gelegd. De drie gemeenteraden zijn op 30 september 2025 meegenomen in deze ontwikkeling. Het belang van de regio Harderwijk en het voortzetten en verdiepen van de EHZ-samenwerking is voor gezamenlijke vraagstukken onderschreven. De raden willen elkaar frequenter ontmoeten en meepraten over de inhoud van de samenwerking.

Samenwerking gemeenten Ermelo, Harderwijk en Zeewolde

Gemeenschappelijke regeling Meerinzicht De bedrijfsvoeringstaken zijn in Meerinzicht ondergebracht. Binnen domein bedrijfsvoering wordt een groot deel van de middelen ingezet voor reguliere taken ter ondersteuning van de bedrijfsvoering van de vier organisaties. Bijvoorbeeld op het terrein van personeel, juridische dienstverlening, inkoop en communicatie. De dienstverlening blijft zich wel ontwikkelen. Een groot deel van de bedrijfsvoeringsmiddelen domein sociaal wordt ingezet voor financiering van reguliere dienstverlening. Meerinzicht domein sociaal heeft diverse taken uit te voeren op basis van de gemeenschappelijke regeling Meerinzicht, de bijbehorende uitvoeringsovereenkomst en aanvullende regionale dienstverleningsovereenkomsten. In de paragraaf verbonden partijen - verbonden partij Meerinzicht - staat meer informatie en een aantal voorbeelden van de ontwikkelingen binnen domein Bedrijfsvoering en binnen domein Sociaal.
Op 21 april 2022 heeft de gemeenteraad de aanbevelingen uit het “Rekenkameronderzoek naar Meerinzicht” overgenomen. De kernboodschap is om tot meer sturingsinformatie en gestructureerde informatievoorziening te komen.

Regulier beleid

Via een twee sporen aanpak (beleid sociaal domein en bedrijfsvoering Meerinzicht) krijgt de inrichting van dashboards, het opstellen van informatieprotocollen en het formuleren van kritische prestatie indicatoren vorm. Voor de begeleiding van het gezamenlijke traject met de raden van Ermelo en Zeewolde is een externe adviseur aangetrokken. In 2024 is dit traject afgerond, waarna de implementatie door Meerinzicht in 2025 is opgestart.

Strategische en beleidsmatige samenwerking

Dienstverlening
Binnen gemeente Harderwijk worden veel activiteiten ontplooid om de dienstverlening te verbeteren. Mede ingegeven door de coronacrisis zijn er bijvoorbeeld meerdere processen gedigitaliseerd (o.a. doorgeven verhuizing). Dit inrichten van e-diensten maakt onderdeel uit van het programma Dienstverlening, wat met Ermelo, Zeewolde en Meerinzicht gezamenlijk wordt opgepakt. Doelstelling overall van het programma Dienstverlening is te komen tot één functioneel Klant Expertise Centrum (KEC) voor de primaire dienstverlening aan de inwoners van EHZ, waarbij op elke locatie een fysieke ingang blijft. Hiermee beogen we de volgende doelstellingen na te streven:

- dienstverlening die begrijpelijk en toegankelijk is (verder) te ontwikkelen;
- de online dienstverlening verder te verbeteren;
- onze dienstverlening kwalitatief te verbeteren;
- onze dienstverlening efficiënter in te richten, met gebruikmaking van landelijke standaarden en oplossingen

We streven ernaar om de inwoner vaker te consulteren bij het inrichten van de dienstverleningsprocessen, zodat we vaker voldoen aan de verwachtingen van de inwoners van Harderwijk en Hierden.

Regioarrangement EHPZ
De Gebiedsagenda EHZ (vastgesteld in 2022) wordt inmiddels uitgewerkt in het Regioarrangement EHPZ. We werken hierin samen met de gemeenten Ermelo, Putten en Zeewolde, de provincies Gelderland en Flevoland en de waterschappen Vallei en Veluwe en Zuiderzeeland. Het regioarrangement EHPZ 2023 markeert de start van een proces om gezamenlijke opgaven van het EHPZ gebied vorm te geven voor de komende 20 tot 30 jaar. Het regioarrangement is een dynamisch document dat minimaal eens in de twee jaar zal worden bijgesteld. Het regioarrangement agendeert de landelijke opgaven (Perspectief natuur en landbouw, Ordenende netwerken: mobiliteit; energie en (circulaire) economie en Leefbare steden en en regio's) die de deelnemende overheden (Rijk, provincies, gemeenten en waterschappen) samen met inwoners en partners (bedrijven en instellingen) met elkaar
te doen hebben. Vier activiteiten zijn geprioriteerd: het opstellen van een profiel voor de regio EHPZ (gestart in 2024), Gebiedsopgave 2 (Dynamisch Landschap), onderzoek haalbaarheid oeververbinding Ermelo (Horst) - Zeewolde en het opstellen van een Ruimtelijke strategische visie EHPZ.

Regulier beleid

0.2 Burgerzaken

Portefeuillehouder(s):	M. Reckman
Domein:	Stad & Omgeving

Wat wilden we bereiken?

Burgerschap

Bij de uitvoering van het programma komen de woorden meedoen, meedenken en meeleven terug. Ook in de komende jaren willen we vanuit het programma Burgerschap ruimte geven aan inwoners voor initiatieven en ook verbinding maken tussen inwoners maar ook verschillende beleidsdocumenten en beleidsterreinen van de gemeente Harderwijk.

Nota Sociaal Domein - Samenredzaamheid

Burgerschap speelt een belangrijke rol om tot een samenredzamere samenleving te komen. Het programma zal dan ook in de komende jaren op verschillende manieren werken aan deze opgave. Hierin is ook extra aandacht voor de verbinding in de wijk. Dit willen we blijven doorontwikkelen in samenwerking met inwoners, de wijkmanagers en uitvoeringspartners. Er wordt zoveel mogelijk aangesloten bij de opgave Samenredzaamheid.

Harderwijk Zijn Wij Samen

De slogan 'Harderwijk Zijn Wij Samen' is geen optelsom maar een slogan en missie voor iedereen in Harderwijk en Hierden. Harderwijk Zijn Wij Samen moet (gaan/ blijven) resoneren, vanuit inwoners, bedrijfsleven, -maatschappelijke- organisaties, kerken en gemeentelijke organisatie.

Om aan deze missie vorm te geven zal vanuit het programma Burgerschap, de Opgave Samenredzaamheid (nota Sociaal Domein) en vanuit inclusie eenduidiger worden gecommuniceerd. Dat wil zeggen dat naar buiten toe Harderwijk Zijn Wij Samen prominenter wordt gecommuniceerd en dat daar vanuit de genoemde beleidsterreinen invulling aan gegeven wordt. Het is mogelijk dat dit in de toekomst nog verbreed wordt met andere beleidsterreinen. Vanuit Burgerschap wordt deze beweging om integraler te werken en te communiceren intern aangejaagd en extern uitgedragen.

(Jongeren)participatie & onderwijs

Na de oplevering van het adviesrapport over jongerenparticipatie wil het programma Burgerschap in samenwerking met de raad en de griffie ook op dit gebied doorontwikkelen. Het streven is om contact tussen (jonge) inwoners en de gemeenteraad te verduurzamen. Omdat de gemeente enkel de facilitator is op dit gebied zijn natuurlijk ook het (blijvend) commitment van zowel jongeren als de gemeenteraad een voorwaarde.

Wat gingen we er voor doen?

Inwoners de kans geven andere inwoners te inspireren

We creëren momenten dat inwoners elkaar kunnen inspireren, bijvoorbeeld over wijkinitiatieven. Dit wordt vanuit programma Burgerschap en Samenredzaamheid gezamenlijk opgepakt.

Regulier beleid

In 2025 is er contact geweest met inwoners die in Harderwijk voorzorg- of buurtcirkels zijn gestart. In 2026 wordt samen met inwoners gekeken hoe andere inwoners geinspireerd en gefaciliteerd kunnen worden om ook voorzorg- of buurtcirkels te starten.

Het Harderwijk brede online platform harderwijkvoorelkaar.nl kan ook gebruikt worden om buurt en wijkinitiatieven aan te kondigen en buurtbewoners uit te nodigen.

Ook heeft in oktober weer een TEDx plaatsgevonden in Harderwijk, hier werden inwoners ook geinspireerd door inwoners. Dit initiatief wordt gesteund door de gemeente. Een ander voorbeeld is de organisatie van de vredesweek in Harderwijk. Ook hier denkt de gemeente mee met inwoners (die het zelf organiseren) en indien nodig vergoed de gemeente enkele onkosten.

Faciliteren dat inwoners zelf regie kunnen nemen

We sturen op meer samenredzaamheid in de wijken. Door betere informatievoorziening kunnen inwoners beter regie nemen en elkaar ondersteunen om dit te doen. Een belangrijk instrument wat we willen introduceren hiervoor in 2025 is www.harderwijkvoorelkaar.nl.

Regulier beleid

In september 2025 is op de vrijwilligersmarkt in De Roef het online platform voor vrijwillige inzet en burenhulp Harderwijkvoorelkaar.nl officieel gelanceerd door wethouder Reckman. Het platform fungeert als digitale marktplaats waar vraag en aanbod op het gebied van hulp bij elkaar komen.

Vooraf zijn veel maatschappelijke organisaties meerdere malen geinformeerd over het doel en de werking van dit platform. Dit heeft geleid tot een goede start en meer koppelingen van vraag en aanbod van vrijwilligerswerk dan voorheen. Specifieke cijfers hierover worden in april 2026 verwacht.

Na de lancering is vanaf november de inwoner ook aangesproken middels social media campagnes (voornamelijk via Zorgdat, de beheerder van het platform) maar ook door gebruik van de grote verkiezingsborden in de gemeente.

Met en voor inwoners bijeenkomsten organiseren

Nieuwe inwonersbijeenkomsten in de wijk organiseren samen met inwoners, het scholierendebat organiseren samen met docenten en leerlingen en de algemene nieuwe inwonersbijeenkomst organiseren vanuit het programma Burgerschap en de opgave Samenredzaamheid.

Regulier beleid

Vanwege de verkiezingen in oktober 2025 moest het groot scholendebat uitgesteld worden. Op de dag dat het debat gepland was, was de Raadzaal nodig omdat het een stemlocatie is. Dit debat is verplaatst naar 14 april 2026.

De nieuwe inwonersbijeenkomst heeft wel plaatsgevonden begin oktober en werd weer door ruim 100 nieuwe inwoners bezocht. Daarnaast zijn er verschillende pitches verzorgd in de wijk bij de wijkvereniging en/of wijkplatform over hoe nieuwe inwoners verwelkomt kunnen worden in de wijk.

Wat wilden we bereiken?

Burgerzaken

De gemeente is verantwoordelijk voor het verlenen van diensten, zoals de aanvraag en uitgifte van reisdocumenten en rijbewijzen, aanvragen Nederlanderschap, voltrekken van huwelijken en partnerschapsregistraties. Op basis van artikel 229 van de Gemeentewet heeft de gemeente de bevoegdheid om kosten hiervoor in rekening te brengen als tegenprestatie voor deze door de gemeente geleverde diensten, de zogeheten leges. De beïnvloedbaarheid van de lasten en baten binnen dit taakveld is vrij beperkt, aangezien het de uitvoering van wettelijke taken betreft en een aantal legesopbrengsten worden gemaximeerd door wettelijke bepalingen.

Wat gingen we er voor doen?

Persoonsgebonden documenten

Inwoners denken bij de gemeente vaak als eerste aan het aanvragen van een paspoort, rijbewijs of uittreksel. De meeste bezoekers aan het Huis van de Stad komen ook om een van deze producten aan te vragen.

Een Nederlands paspoort of -identiteitskaart wordt zowel nationaal als internationaal als zeer betrouwbaar gezien. Een zorgvuldige identiteitsvaststelling, naast een nauwgezette aanvraag- en uitreikprocedure is cruciaal voor de betrouwbaarheid van het document. Het reisdocumentenstelsel wordt door het Ministerie van Binnenlandse Zaken in de aankomende periode verbeterd, naar aanleiding van een aantal incidenten die landelijk hebben plaatsgevonden.

De volgende werkzaamheden worden gedaan met betrekking tot 'Persoonsgebonden documenten':

- Verstrekken van diverse uittreksels en het innen van leges hiervan;
- Het op grond van specifieke privacywetgeving verstrekken van informatie uit de Basisregistratie Personen;
- Vaststellen identiteit voor afgifte van een identiteitsbewijs;
- Tegengaan identiteitsfraude;
- Verwerken van aanvragen om een reisdocument of rijbewijs en het innen van leges hiervan;
- Het uitreiken van reisdocumenten en rijbewijzen.

Regulier beleid

Uittreksels en afschriften
uit de Basisregistratie Personen (BRP) en de burgerlijke stand kunnen worden aangevraagd bij de balie, per brief of online via het digitale loket. Omdat deze documenten op verschillende manieren worden aangevraagd en betaald, weten we niet precies hoeveel uittreksels we elk jaar in totaal afgeven.

Volgens het zaaksysteem zijn er 485 verzoeken om informatie behandeld. Dit zijn verzoeken om persoonsgegevens die schriftelijk zijn gedaan door advocaten en notarissen en organisaties zoals de Raad voor Kinderbescherming. Maar ook verzoeken om een uittreksel uit de BRP of de burgerlijke stand die schriftelijk of via een e-dienst door inwoners zelf zijn gedaan.

Reisdocumenten
zijn sinds 2014 10 jaar geldig in plaats van 5 jaar*. Dit zorgde voor een daling van het aantal aanvragen tussen 2019 en 2024, maar leidt vanaf 2025 tot een grote drukte. Volgens prognoses van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijkrelaties kunnen we de grootste piek in aanvragen in 2027 verwachten.

Reisdocument	2021	2022	2023	2024	2025
Paspoort	1.539	2.654	2.499	5.850	6.022
Identiteitskaart	2.035	2.086	1.529	2.703	3.025
Overige reisdocumenten**	12	29	72	143	161

*De geldigheidsdatum van een reisdocument voor minderjarigen of vreemdelingen en vluchtelingen blijft 5 jaar.
** Hier valt onder: een vreemdelingenpaspoort, vluchtelingenpaspoort, Tweede Paspoort en Zakenpaspoort.

Rijbewijzen
waren onderdeel van de ombuigingen. Het tarief voor een rijbewijs dat 5 jaar geldig is, is gelijk getrokken met dan van een 10-jarig rijbewijs. De kosten voor het aanvragen en afgeven zijn namelijk in beide gevallen hetzelfde. Voor kwetsbare inwoners die vanwege hun gezondheid een rijbewijs krijgen dat korter dan 5 jaar geldig is. blijft het lagere tarief wel bestaan.

Rijbewijs	2021	2022	2023	2024	2025
Rijbewijs (>5 jaar)	-	-	-	3.266*	3.916*
Rijbewijs (<5 jaar)	-	-	-	713	-
Rijbewijs kwetsbare inwoner (<5 jaar)	-	-	-	-	125

Cijfers 2021, 2022 en 2023 op moment van schrijven niet beschikbaar

* Persoonlijke aanvragen bij Burgerzaken in de Stadswinkel en aanvragen die online zijn gedaan

Verkiezingen, referenda

Het kenmerk van een democratie is een gekozen volksvertegenwoordiging. Om volksvertegenwoordigers te kunnen kiezen worden transparante, landelijke en lokale verkiezingen georganiseerd door een kernteam van een vaste groep medewerkers. Hierbij wordt de samenwerking gezocht met taakvelden die zijn ondergebracht bij Meerinzicht. De bezetting van de stembureaus is een combinatie van vrijwilligers en medewerkers van de gemeente Harderwijk en Meerinzicht.

Verkiezingen in gemeente Harderwijk
Naast de gewone stembureaus komt er een tijdelijke stemunit geplaatst op het Stationsplein, zodat (trein)reizigers daar makkelijk kunnen stemmen. Ook is er een mobiel stembureau dat in verschillende zorgcentra wordt ingericht, om bewoners daar te kunnen laten stemmen.

Over het verloop van een verkiezing en de uitslag daarvan mag geen twijfel zijn over de juistheid. Daarom zijn stembureauleden en tellers verplicht een e-learning te volgen en zijn er mogelijkheden voor klassikale (tel)trainingen. Daarnaast worden de stembureauleden op het stembureau ondersteund met een app op een iPad. De app biedt ondersteuning aan de stembureauleden en maakt het mogelijk snel met het verkiezingsteam contact op te nemen.

Regulier beleid

Op 29 oktober 2025 was de tussentijdse Tweede Kamerverkiezing. Deze zijn goed verlopen. We hebben op verzoek van de Kiesraad een melding van een kiezer onderzocht omdat de kiezer zijn stem niet in het proces-verbaal terug zag. Uit onderzoek (hertelling van de betreffende lijst) bleek dat er sprake was van een verschrijving. De behaalde stemmen waren een regel lager genoteerd.

Vanaf deze verkiezing betalen we de verkiezingsborden per keer. Voorheen hadden we een abonnement voor vier verkiezingen tegen een lagere prijs. Omdat dit abonnement niet meer bestaat, vallen de kosten hoger uit en gaan we over het budget heen.

We hebben het budget ook overschreden door het moeten kopen van 10 stemhokken (inclusief verlichting en draagtas). De grote verkiezingsmaterialen zijn aan vervanging toe. We hebben kapotte stemhokjes zo goed mogelijk gerepareerd maar een aantal is nu echt op. Het was de bedoelding om hiervoor budget uit 2025 te gebruiken, maar door de extra Tweede Kamerverkiezingen kon dat niet doorgaan. De hokken die het meest kapot waren zijn nu vervangen.

Burgerlijke stand

De burgerlijke stand regelt belangrijke persoonlijke gebeurtenissen in iemands leven. Ambtenaren van de burgerlijke stand maken authentieke akten op en houden diverse registers bij, zoals die van geboorte, huwelijk, overlijden en erkenning. Dit doen ze volgens de regels van het Burgerlijk Wetboek en de Wet op de lijkbezorging.

De werkzaamheden van een ambtenaar burgerlijke stand zijn:

- Het opmaken van authentieke akten op gebied van geboorte, overlijden en huwelijk;
- Het op grond van specifieke privacywetgeving verstrekken van informatie uit de registers van de Burgerlijke Stand en het innen van leges hiervoor;
- Voltrekken van huwelijken en partnerschapsregistraties en het innen van leges hiervoor.

Regulier beleid

In oktober 2018 is MC IJsselmeerziekenhuis in Lelystad gesloten. In maart 2019 heeft het ziekenhuis St Jansdal de zorg overgenomen. Er is echter geen mogelijkheid voor opnames, daarvoor moet men in Harderwijk zijn. Het gevolg hiervan is dat het aantal geboorten en overlijden in onze gemeente aanzienlijk is toegenomen en onverminderd hoog blijft. Ter vergelijk worden de aantallen van de laatste 2 jaar zonder locatie Lelystad en de afgelopen 2 jaar met de locatie Lelystad genoemd.

		2017	**2018**		**2024**	**2025**
1	**Geboorte**	1.575	1.642		2.138	2.080
2	**Overlijden**	570	588		712	762
4	**Huwelijk**	197	182		166	171

5	**Partnerschapsregistratie**	53	72		75	77
6	**Erkenning**	171	173		197	208
7	**Naamskeuze**		3		50	4

De piek in naamkeuzes in 2024 kwam door de nieuwe wet voor dubbele achternamen (Wet Invoering Gecombineerde Geslachtsnaam). Ouders konden via een overgangsregeling alsnog kiezen voor een gecombineerde geslachtsnaam. Nu deze regeling voor ouders voorbij is, zijn de aantallen weer hetzelfde als daarvoor.

Een van de ombuigingsvoorstellen was het verhogen van het tarief van een eenvoudig huwelijk van € 100,00 naar € 250,00. Dit tarief dekt nog steeds niet alle kosten, maar komt wel dichter in de buurt van wat een eenvoudig huwelijk ons echt kost. De verhoging had geen invloed op het aantal eenvoudige huwelijken die gesloten zijn in 2025

Huwelijk*	2021	2022	2023	2024	2025
Kosteloze huwelijk	-	-	-	79	91
Eenvoudig huwelijk (100,-)				58	
Eenvoudig huwelijk (250,-)	-	-	-		65
Huwelijk Stadhuis en overige locaties	-	-	-	91	96
Omzetting balie	-	-	-	13	6

*Met huwelijk wordt ook het geregistreerde partnerschap bedoeld.

Bevolkingsregister / GBA

De Basisregistratie Personen (Brp) is een basisregistratie met informatie over inwoners van Nederland. Overheden en andere instanties gebruiken deze gegevens voor het uitvoeren van hun taak. De gegevens worden automatisch gedeeld met meer dan 1000 organisaties, waaronder afdelingen binnen onze eigen organisatie. Het college zorgt ervoor dat de gegevens correct en actueel zijn. Dat is belangrijk, want gebruikers vertrouwen op de juistheid van de gegevens. Zij zijn verplicht om Brp-gegevens te gebruiken, daarom is een goede inschrijving erg belangrijk. Als gegevens niet kloppen, kan een inwoner problemen krijgen: iemand verliest misschien het recht op bepaalde voorzieningen of krijgt juist voorzieningen waar diegene geen recht op heeft. Een goede inschrijving is dus belangrijk voor zowel inwoners als organisaties.

Daarvoor worden de volgende werkzaamheden gedaan:

- Verwerken van mutaties zoals verhuismutaties;
- Actualiseren en corrigeren van persoonsgegevens in de Brp, op grond van (internationale) wet- en regelgeving;
- Uitvoeren van adresonderzoeken door meldingen van burgers of instanties:
- Tegengaan adresgerelateerde fraude;

- Opleggen bestuurlijke boete als iemand zich niet aan zijn wettelijke verplichting houdt;
- Het behandelen van verzoeken om gegevens uit de Brp op grond van specifieke privacywetgeving;
- Uitvoering verplichtte jaarlijks zelfevaluatie Brp en reisdocumenten.

Regulier beleid

Om alle persoonsgegevens in de administratie (de BRP) kloppend te houden, hebben we hulp nodig. Dit gebeurt op twee manieren:

1. Inwoners die zelf veranderingen doorgeven (zoals een verhuizing).
2. Instanties of burgers die aan ons melden dat informatie niet klopt.

In het overzicht hieronder zijn de cijfers van de belangrijkste en meest opvallende taken die wij hiervoor uitvoeren.

Verhuizingen	2021	2022	2023	2024	2025
Binnen Harderwijk	1.598	1.355	1.740	1.675	1.537
Geweigerd (aangifte niet compleet)	150	202	92	105	69
Vanuit een andere gemeente	1.761	1.638	1.997	1.884	2.064
Geweigerd (aangifte niet compleet)	147	90	107	107	90
Vanuit het buitenland	278	433	367	344	306
Geweigerd (niet voldaan voorwaarden)	15	7	10	8	8
Geëmigreerd	109	105	117	162	173

De bovengenoemde aantal verhuizingen zijn het aantal aangiften die zijn gedaan. Een aangifte kan voor meerdere personen (gezin) gedaan worden.

Aanvragen briefadres	2021	2022	2023	2024	2025
Buiten behandeling gesteld	-	-	-	-	1
Geweigerd	20	22	32	21	24

Verwerkt	64	58	47	65	87
Nog in behandeling	1	-	-	-	2

Adresonderzoek	2021	2022	2023	2024	2025
Afgehandeld	177	293	313	282	271
Nog in behandeling	-	-	-	-	21

Bestuurlijke boete	2021	2022	2023	2024	2025
Opgelegd	-	-	-	-	1

Correctieverzoek	2021	2022	2023	2024	2025
Buiten behandeling gesteld	-	2	7	6	5
Geweigerd	-	9	16	16	17
Verwerkt (buitenlands brondocument)	255*	162	98	162	133
Verwerkt (Nederlandse akte)	-	70	72	122**	52
Nog in behandeling	-	-	0	1	3

* Geen onderscheid in soorten verwerkingen

** Door overgangsbepaling konden ouders verzoeken om een dubbele naam, dat de toename van de correcties o.b.v. Nederlandse akte verklaart.

Naturalisatie

Iemand die geen Nederlandse nationaliteit heeft kan onder voorwaarden Nederlander worden door naturalisatie of optie.

De volgende werkzaamheden worden gedaan:

- Aanvragen om het Nederlanderschap door naturalisatie worden in behandeling genomen. De beslissing ligt bij de Immigratie en Naturalisatiedienst;

- Aanvragen om het Nederlanderschap door optie worden in behandeling genomen. De beslissing ligt bij de burgemeester;
- Voor aanvragen om het Nederlanderschap worden leges geïnd;
- Organisatie van een naturalisatieceremonie, om het besluit tot Nederlanderschap uit te reiken waarmee iemand daadwerkelijk Nederlander wordt;

Regulier beleid

Het aantal mensen dat Nederlander wil worden, hangt vaak af van de situatie in de wereld. Dat zagen we bijvoorbeeld na de Brexit: toen vroegen veel meer Britten de Nederlandse nationaliteit aan. Op dit moment zien we een toename van het aantal verzoeken van inwoners, die uit Syrië komen. Zij zijn in 2019 gevlucht voor de burgeroorlog en komen voor naturalisatie in aanmerking nu zij 5 jaar in Nederland zijn.

Aanvragen Nederlanderschap	2021	2022	2023	2024	2025
Afgewezen *	27	17	23	109	106
Nog in behandeling	-	-	-	0	31
Naturalisatie	97	67	64	66	36
Optieverklaring	11	15	17	22	12

Overig

Beheren van gevonden en verloren voorwerpen.

Regulier beleid

Voorwerpen die worden gevonden, worden aangemeld op de website verlorenofgevonden.nl. Een aantal van deze voorwerpen worden bij de gemeente ingeleverd. Een klein percentage van deze voorwerpen konden teruggegeven worden aan de eigenaar. Het overgrote deel wordt echter uiteindelijk vernietigd op de werf.

Voorbereiding verkiezing gemeenteraad 2026

Start van de voorbereiding voor de gemeenteraadsverkiezingen, inclusief inzet van incidenteel geld voor formatie om achterstanden in regulier werk te voorkomen.

Nieuw beleid

Verkiezingen worden inmiddels jaarlijks georganiseerd. De organisatie van verkiezingen zorgt voor achterstanden in het reguliere werk en voor overuren. Incidenteel geld is beschikbaar gesteld voor uitbreiding van de formatie voor de verkiezingen waardoor taken en werkzaamheden meer verdeeld kunnen worden. De formatie is ingevuld, waarbij de achterstanden en overuren daadwerkelijk beperkt zijn gebleven.

Voortzetting StembureauApp verkiezingen

Gebruik van de StembureauApp op een iPad tijdens verkiezingen (structureel geld beschikbaar gesteld).

Nieuw beleid

We maken al enige tijd gebruik van een stembureau-app op een iPad. Het papieren proces blijft leidend, maar de app ondersteunt daar waar mogelijk de stembureauleden. Daarnaast maakt de app het ook mogelijk dat het verkiezingsteam de stembureauleden kunnen ondersteunen. Daarmee hebben we een flinke kwaliteitsslag kunnen maken op de stembureaus.

We zijn blij met onze stembureauleden (vrijwilligers en ambtenaren) waar we iedere keer weer een beroep op kunnen doen. Het is lastig om echt bedreven te worden in een taak die maar 1 dag per jaar voorkomt. Daarnaast wordt er steeds meer van de stembureauleden verwacht: de taken zijn complexer geworden. Het is fijn dat we vanuit de gemeente onze stembureauleden structureel kunnen ondersteunen met een stembureauapp.

Applicatiebeheer Burgerzaken

Structurele formatie voor applicatiebeheer om de verschuiving naar digitale aanvragen en e-diensten procesmatig en technisch te ondersteunen.

Nieuw beleid

Formatie ingevuld

0.3 Beheer overige gebouwen en gronden

Portefeuillehouder(s):	W. Mazier
Domein:	Stad & Omgeving

Wat wilden we bereiken?

Beheren gemeentelijk vastgoed

Het gemeentelijk vastgoed van de gemeente Harderwijk beheren voor de functie waar het voor bedoeld is, waarbij wordt gestreefd naar een evenwicht tussen de opbrengsten uit verhuur en verpachting enerzijds en de daaraan gekoppelde beheerlasten anderzijds. Vanuit de kaders uit het in 2024 vastgestelde vastgoed- en accommodatiebeleid voor onze vastgoedportefeuille streven wij naar een strategische en doelmatige omgang met ons vastgoed.

Wat gingen we er voor doen?

Opstellen en uitvoeren meerjarenonderhoudsplannen

Opstellen en uitvoering geven aan meerjarenonderhoudsplannen en jaarlijkse werkplannen, waaronder ook de verduurzaming van ons gemeentelijk vastgoed (DMJOP)

Regulier beleid

Op basis van het door de gemeenteraad vastgestelde Meerjarenonderhoudsplan 2025-2028 en het Duurzaam Meerjarenonderhoudsplan is het Werkplan 2025 opgesteld. Op basis van dit werkplan is - met inzet van het Team Gebouwenbeheer (MIZ) - uitvoering gegeven aan het dagelijks-, contract- en planmatig/groot onderhoud van gemeentelijke gebouwen. Hierbij kan in het bijzonder genoemd worden het uitvoeren van planmatig/groot onderhoud aan het pand Parkweg 3/Estrado. Ook is uitvoering gegeven aan het Duurzaam Meerjarenonderhoudsplan en is onder meer de gymzaal aan de Deventerweg verduurzaamd. Daarnaast zijn de voorbereidingen gestart voor het verduurzamen van nog twee gymzalen. Inmiddels zijn de eerste voorbereidingen gestart voor het opstellen van het Meerjarenonderhoudsplan 2029-2032 en wordt gewerkt aan een actualisatie van het Duurzaam Meerjarenonderhoudsplan.

Uitvoeren beleid

Het binnen de kaders van het in 2024 door de gemeenteraad vastgestelde 'Vastgoed- en accommodatiebeleid Kaders en spelregels' uitvoering geven aan het gemeentelijk vastgoed en accommodatiebeleid

Regulier beleid

Conform en binnen de kaders van het door de gemeenteraad vastgestelde 'Vastgoed- en accommodatiebeleid' is uitvoering gegeven aan het gemeentelijk vastgoed en accommodatiebeleid. Conform dit beleid zijn in 2025 richtlijnen opgesteld waarin de methode en kaders voor kostprijsdekkende huur door de gemeente zijn vastgelegd. Ook zijn er exploitatietarieven vastgesteld (maatschappelijk en commercieel) voor de verhuur van ruimtes in de accommodaties door de exploitanten. In 2026 zal hieraan concreet, en in overleg met de betreffende maatschappelijke huurders, uitvoering worden gegeven. Verder is er in 2025 conform het Vastgoed- en accommodatiebeleid uitvoering gegeven aan diverse trajecten met aan- en verkoop van gronden en vastgoed. Met name in de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen onder het kopje gemeentelijk vastgoed hebben we daarover gedetailleerdere informatie opgenomen.

Beheren dagelijks en contractonderhoud

Het (laten) uitvoeren van dagelijks-en contractonderhoud aan gemeentelijke gebouwen, conform het door de gemeenteraad vastgestelde Meerjarenonderhoudsplan en Duurzaam Meerjarenonderhoudsplan en de op basis daarvan opgestelde jaarlijkse werkplannen.

Regulier beleid

Op basis van het door de gemeenteraad vastgestelde Meerjarenonderhoudsplan 2025-2028 en Duurzaam Meerjarenonderhoudsplan is het Werkplan 2025 vastgesteld. Op basis van dit werkplan is, met inzet van het Team Gebouwenbeheer (MIZ), dagelijks en planmatig onderhoud uitgevoerd aan gemeentelijke gebouwen. Conform de in het kader van de ombuigingen gemaakte afspraken, is voor wat de uitvoering van planmatig/groot onderhoud betreft een bezuiniging doorgevoerd van 40% op de daarvoor binnen de voorziening voor planmatig/groot onderhoud beschikbare middelen. Middels aanbestedingen van werken voor alle gemeentelijke panden wordt getracht kosten te besparen en werken meer efficiënt uit te voeren. In 2025 is in dit kader met succes de aanbesteding van onderhoud aan werktuigbouwkundige installaties afgerond en is een overeenkomst gesloten met Equans Noord Nederland te Roden. Daarnaast zijn aanbestedingen van de renovatie van kleed- en doucheruimtes in Sportcomplex De Sypel en het realiseren van een ventilatiesysteem voor Sportcomplex De Sypel met succes en binnen het daarvoor beschibare budgetten afgerond.

Wat wilden we bereiken?

Zorgen voor voldoende bouwgrond

Het in bezit hebben van (bouw)gronden is ingegeven vanuit strategisch oogpunt of omdat ontwikkeling pas op de langere termijn is voorzien.

- Bouwgrond: teneinde zorg te dragen voor voldoende bouwlocaties t.b.v. woningen en gebouwen voor openbare en maatschappelijke doelen afgestemd op behoeften en verkoopbaarheid;

- Industrie- en bedrijventerrein: waardoor bedrijven met een lokale en regionale binding kunnen uitbreiden en/of er nieuwe bedrijven gevestigd kunnen worden ter handhaving en uitbreiding van de werkgelegenheid;

Wat gingen we er voor doen?

Adviseren bij grond- en bouw gerelateerde werkzaamheden

Adviseren en ondersteunen van diverse afdelingen bij de aan- en verkoop van gronden en het begeleiden van nieuwbouw, verbouw en onderhoud van gebouwen, passend binnen onze beleidskaders.

Regulier beleid

Waar nodig zijn afdelingen ondersteund bij de aan- en verkoop van gronden en het begeleiden van nieuwbouw, verbouw, renovatie, verbouw en onderhoud van gebouwen, één en ander passend binnen de daarvoor geldende financiële kaders en de kaders als vastgelegd in het gemeentelijk Vastgoed- en Accommodatiebeleid.

0.4 Overhead

Portefeuillehouder(s):	W. Mazier
Domein:	Mens & Maatschappij

Wat wilden we bereiken?

Ondersteuning bieden voor primaire (beleids) processen en medewerkers

De kosten voor overhead (ook wel Bedrijfsvoeringskosten) zijn de kosten die niet direct zijn toe te rekenen aan de overige taakvelden binnen de gemeentebegroting. Het gaat hierbij om alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van het primaire proces en medewerkers. De sturing van het primaire proces vindt plaats binnen de gemeente zelf (directie en teamleiders). Het doel is om de ondersteuning te kunnen bieden tegen een zo hoog mogelijke kwaliteit en tegen zo laag mogelijke kosten waarbij voortdurend wordt gestreefd naar verbetering van de werkprocessen en routines, met daarin het belang van de inwoners als uitgangspunt.

Wat gingen we er voor doen?

Uitvoeren reguliere taken

Taken op het gebied van:

- managementondersteuning binnen het primair proces (directie, teamleiders).
- financiën, administratie, beheer, toezicht en controle gericht op de eigen organisatie;
- personeel en organisatie;
- inkoop (incl. aanbesteding en contractmanagement);
- juridische zaken
- concerncontrol
- bestuurszaken en bestuursondersteuning;
- informatievoorziening en automatisering (I&A);
- facilitaire zaken en huisvesting;

- documentaire informatievoorziening (DIV).

Regulier beleid

Extra Fte's afhandeling aanvragen minimaregelingen

Structurele inzet van 1 FTE en flexibele inzet van 1 FTE om de toename in aanvragen voor minimaregelingen (o.a. door energietoeslag en nieuwe doelgroepen) op te vangen.

Regulier beleid

Door de structurele inzet van 1 FTE en de flexibele inzet van 1 FTE lukt het om de toename in aanvragen voor minimaregelingen op te vangen. Mede hierdoor is 95% van de reguliere aanvragen binnen de wettelijke termijn afgehandeld. Meerinzicht voert de minimaregelingen uit en rapporteert in haar jaarrekening over de uitvoering en ontwikkelingen rondom de minimaregelingen.

Verplichte beleidsindicatoren 0.4 Overhead

Formatie, fte per 1.000 inwoners

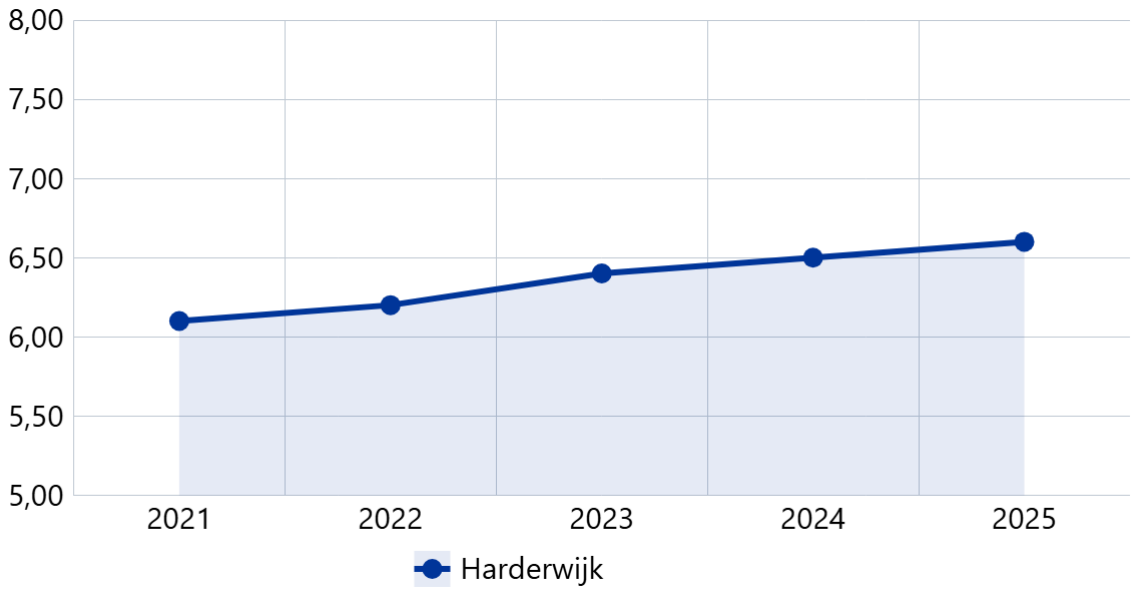

Bron: 2021-2025 jaarrekening

De beschikbare formatie in fte's is de afgelopen jaren gestegen. Dit is het gevolg van de toenemende taken van de gemeenten op andere het gebied van het sociaal domein, veiligheid en duurzaamheid.

Bezetting, fte per 1.000 inwoners

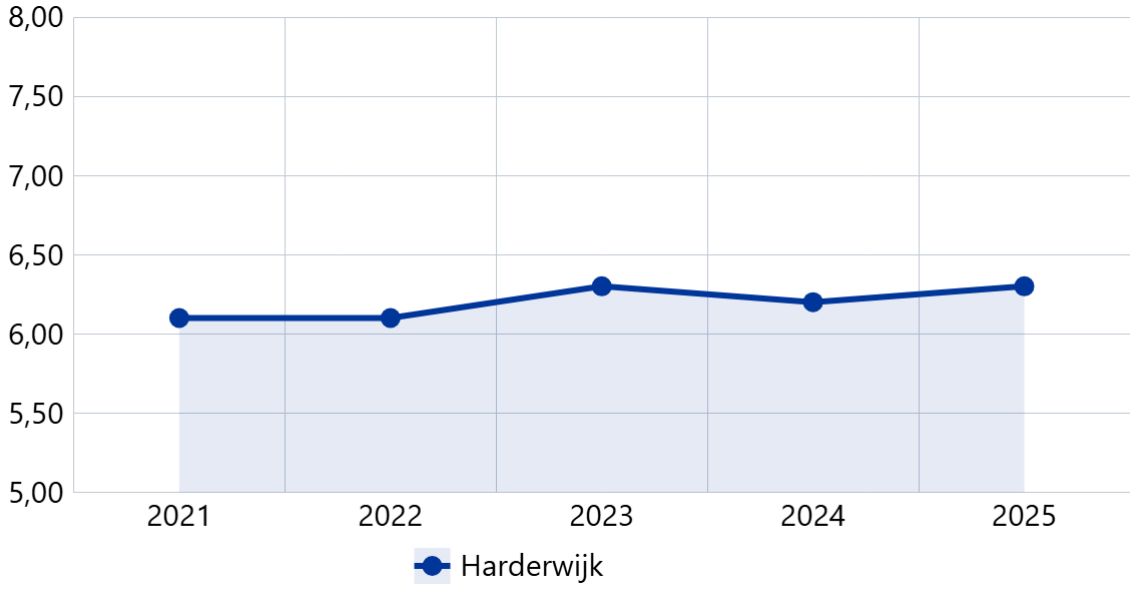

Bron: 2021-2025 jaarrekening

De bezette formatie in fte's is licht gestegen dit in lijn met de beschikbare formatie. Het verschil tussen de bezetting en de beschikbare formatie is van 2024 op 2025 gelijk gebleven. De krapte op de arbeidsmarkt blijft daarmee een actueel punt voor Harderwijk.

Apparaatskosten per inwoner

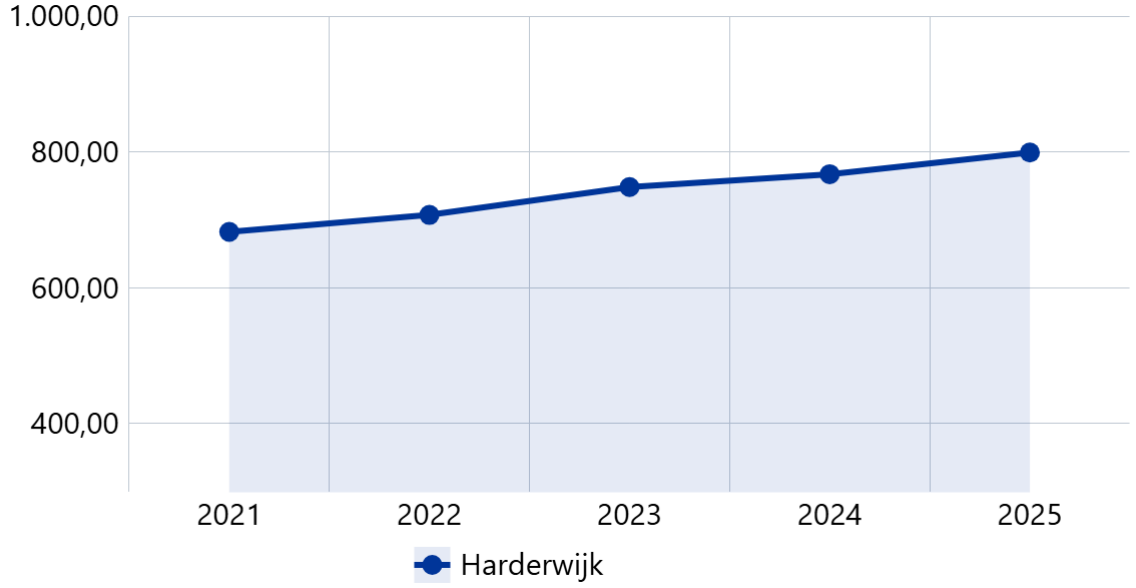

Bron: eigen gemeente. De apparaatskosten zijn inclusief de PIOFACH taken die ondergebracht zijn bij Meerinzicht.

De apparaatskosten zijn de afgelopen jaren gestegen. Dit is het gevolg van de CAO stijgingen van de afgelopen jaren en hogere formatie, zie ook de indicator formatie.

Externe inhuur, kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur

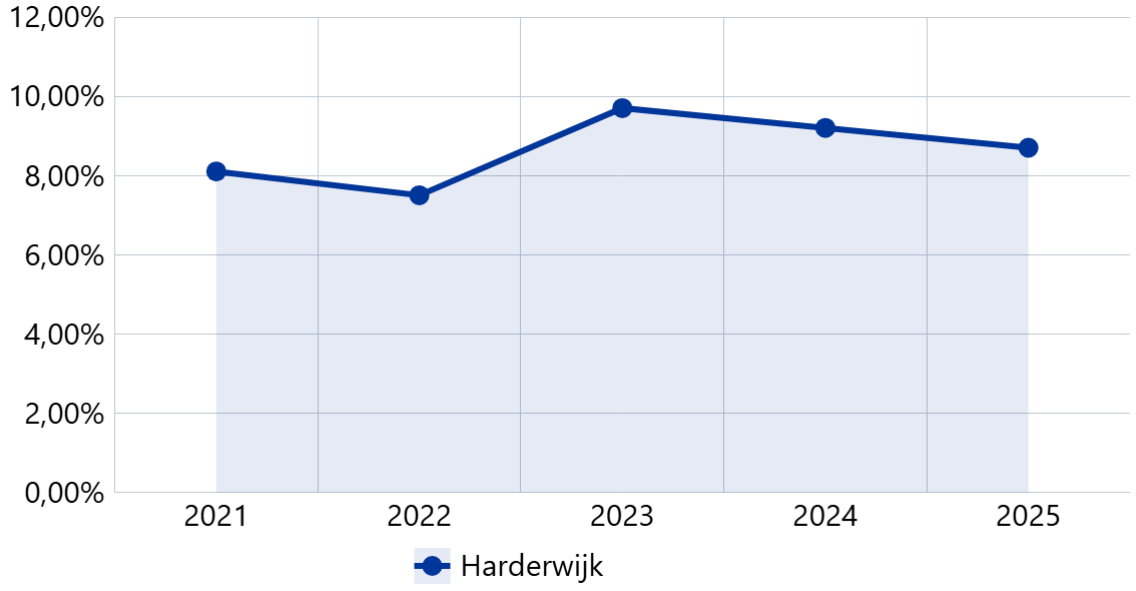

Bron: 2020-2024 jaarrekening en 2025-2026 begroting

We zien in 2025 een verdere daling van de externe inhuur. Deels komt dit door krapte op de arbeidsmarkt, maar zeker ook dat we als organisatie inzetten om zoveel mogelijk binnen de eigen organisatie op te lossen. Zodat binding met samenleving geborgd kan worden en zodat de kennis die wordt opgedaan ook binnen de organisatie aanwezig is en blijft behouden.

Overhead, % van de totale lasten

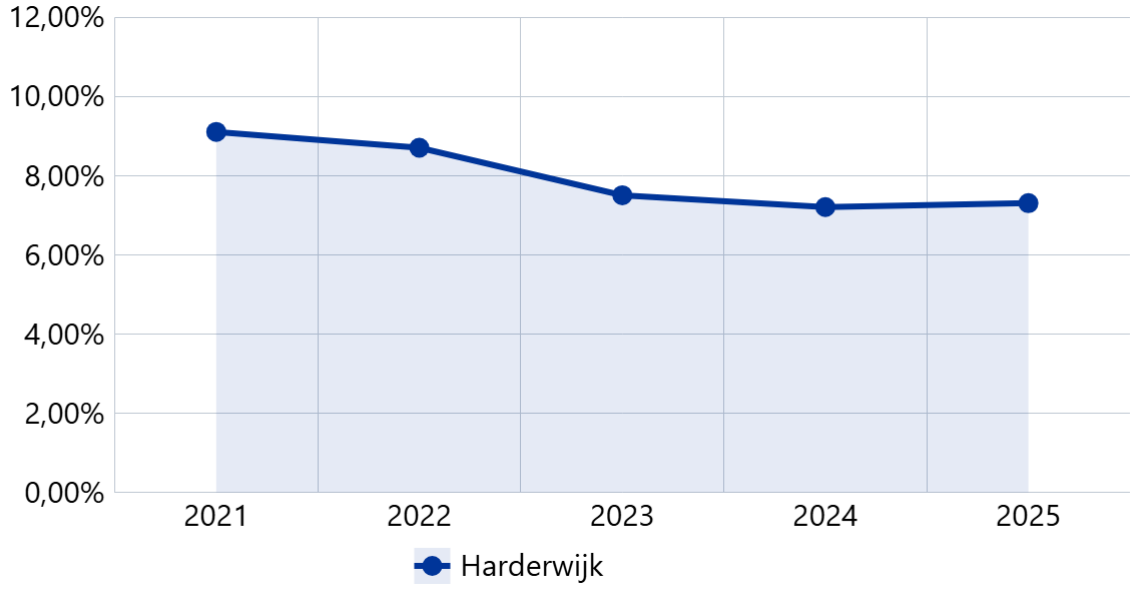

Bron: 2021-2025 jaarrekening

Het overheadpercentage is licht gestegen, maar wel stabiel vanaf 2023. Dit betekent dat stijging van de overheadlasten door uitbreiding van formatie en de toenemende apparaatskosten in verhouding zijn met de stijging van de totale begroting.

0.5 Treasury

Portefeuillehouder(s):	W. Mazier
Domein:	Mens & Maatschappij

Tot dit taakveld behoren de activiteiten van de gemeente met betrekking tot de treasuryfunctie. Dit houdt o.a. de periodieke controle van de liquiditeitsbehoefte met het mogelijk aantrekken of uitzetten van gelden tot gevolg. De risico's hierbij, zoals omschreven in het Treasurystatuut, moeten aanvaardbaar en beheersbaar zijn. Binnen dit taakveld wordt ook dividend en rente geraamd. In de Paragraaf Financiering wordt ingegaan op o.a. de liquiditeitspositie, renteschema, financieringspositie en de kaders van de wet Fido (kasgeldlimiet en renterisiconorm).

0.61 en 0.62 OZB woningen en niet-woningen

Portefeuillehouder(s):	W. Mazier
Domein:	Mens & Maatschappij

Wat wilden we bereiken?

Vaststellen juiste WOZ-waarden

De gemeente draagt zorg voor het leveren van WOZ-waarden van goede kwaliteit, waarbij alle onderdelen van het WOZ-werkproces voldoen aan de door de Waarderingskamer gestelde kwaliteitseisen. Over de vastgestelde WOZ-waarden wordt overeenkomstig de verordening OZB-belasting geheven.

Wat gingen we er voor doen?

Uitvoeren wettelijke taken

In taakveld 0.61 zijn de lasten opgenomen die horen bij de uitvoering van de Wet WOZ. De uitvoering hiervan is overgedragen aan Meerinzicht. Het gaat hierbij om zaken als de waardering, de heffing en het uitvoering geven aan bezwaar en beroep. De Waarderingskamer controleert en beoordeelt gemeenten op de uitvoering en het Kadaster beheert het landelijke register van de door gemeenten vastgestelde WOZ-waarden, als onderdeel van de Basisregistratie Waardering Onroerende Zaken.
In taakveld 0.61 zijn tevens de baten opgenomen vanuit de onroerendezaakbelasting (ozb) op woningen. In paragraaf 3.1 Lokale heffingen wordt uitgebreid ingegaan op de ozb.

Regulier beleid

0.63 Parkeerbelasting

Portefeuillehouder(s):	W. Mazier
Domein:	Stad & Omgeving

Wat wilden we bereiken?

Mobiliteit bevorderen volgens het STOMP principe en, ter bevordering van de gezondheid, toewerken naar autoluwe wijken en buurten.

Een marktconform parkeertarief waarbij vanuit de ombuigingsopgave en het STOMP-principe, het gratis parkeren gefaseerd wordt teruggebracht.

Wat gingen we er voor doen?

Reguleren parkeeropbrengsten

In dit taakveld zijn de baten met betrekking tot de parkeerbelasting opgenomen. Naast de opbrengst uit de verkoop van parkeertijd in de garages, terreinen en het straat parkeren biedt de gemeente ook vergunningen aan. Daarnaast worden opbrengsten gerealiseerd vanuit opgelegde boetes (naheffingsaanslagen) op de locaties waar vooraf betaald parkeren van toepassing is.

Regulier beleid

Bij de tussentijdse rapportage (Turap) is de begrote opbrengst naar beneden bijgesteld. De uiteindelijke werkelijke parkeeromzet in 2025 is iets hoger dan de bijgestelde begroting (€ 2.366.800,-).

Ombuiging parkeren

Vanuit de ombuigingen vervalt het laatste uur gratis parkeren per 1 januari 2026.

Nieuw beleid

Sinds 1 januari 2025 is het gratis parkeren teruggebracht van 2 naar 1 uur. Dit heeft geresulteerd in extra parkeerinkomsten. De taakstelling is na aanpassing van de begroting in de tweede tussntijdse rapportage gehaald. De totale bezoekersaantallen in de binnenstad zijn ook gemonitord (gegevens Visit Veluwe). Deze zijn ten opzichte van 2024 met 11,6% gestegen. Hoewel deze gegevens niet 1-op-1 te vergelijken zijn en zowel de parkeeropbrengsten als de bezoekersaantallen afhangen van meerdere variabelen, lijkt het erop dat het afschaffen van het 2e uur gratis parkeren geen invloed heeft gehad op het bezoek aan de binnenstad.

0.64 Belastingen overig

Portefeuillehouder(s):	W. Mazier
Domein:	Mens & Maatschappij

Wat wilden we bereiken?

Ook de overige belastingen heffen

Naast de belastingen die in de taakvelden hierboven worden genoemd biedt de Gemeentewet de ruimte om een drietal overige belastingen te heffen. Deze belastingen zijn: hondenbelasting, reclamebelasting en precariobelasting (artikel 228).

De inkomsten voor toeristenbelasting, afvalstoffenheffing en rioolrechten worden verantwoord onder respectievelijk de taakvelden economische promotie, afval en riool.

Wat gingen we er voor doen?

Zorg dragen voor de inning gemeentelijke belastingen

Binnen de wettelijke kaders zorgdragen voor een tijdige heffing en inning van de gemeentelijke belastingen. Heffing en inning van de gemeentelijke belastingen wordt uitgevoerd door Meerinzicht.

Regulier beleid

Facultatieve beleidsindicatoren 0.64 Belastingen overig

Lokale woonlasten bedragen in € (Bron: Begrotingen gemeente Harderwijk 2025-2029).

Onderwerp	2021	2022	2023	2024	2025
WOZ-waarde	268.000	296.000	331.000	366.500	374.500
Rekentarief OZB	0,10870	0,10050	0,09181	0,09173	0,09960
OZB	291,32	297,48	303,89	336,20	373,00
Afvalstoffenheffing	212,00	230,00	277,00	281,00	288,00
Riool- en waterzorg heffing	144,75	144,75	147,25	155,50	177,00
Totaal	**648,07**	**672,23**	**728,14**	**772,70**	**838,00**

*WOZ-waarde peildatum 2024

Gemeentelijke woonlasten, éénpersoonshuishouden

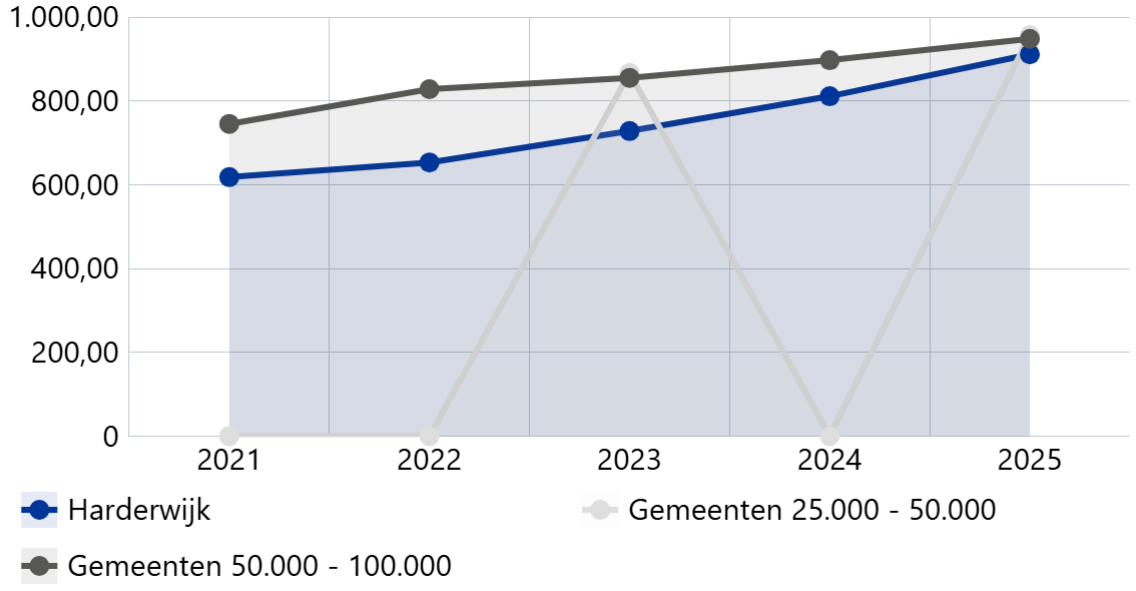

Bron: COELO. Voor de jaren 2021, 2022 en 2024 hebben we bij het segment Gemeenten 25.000 - 50.000 geen data beschikbaar.

Gemeentelijke woonlasten, meerpersoonshuishouden

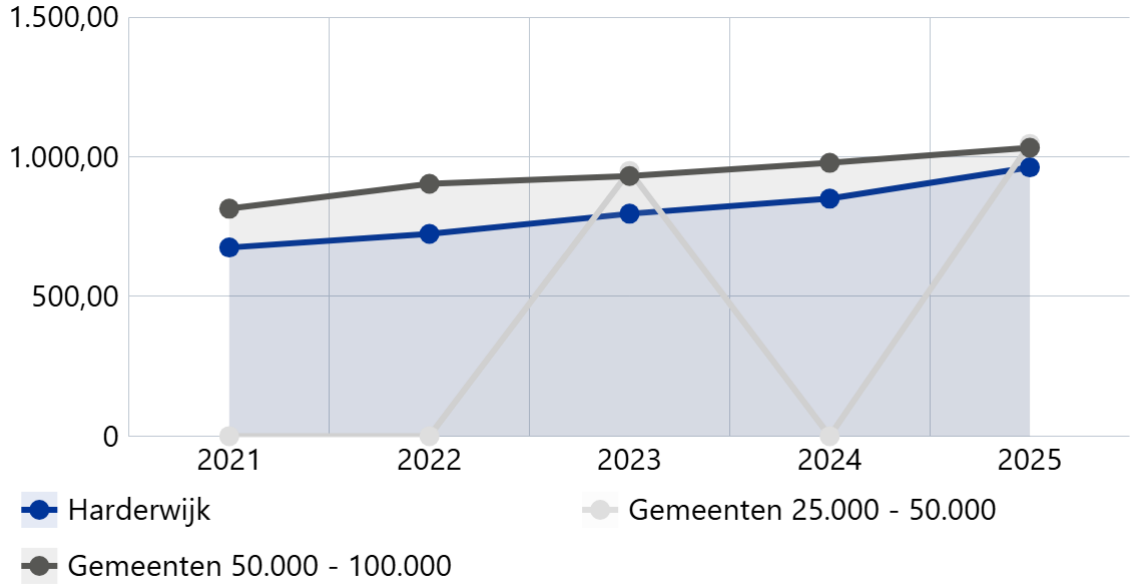

Bron: COELO. Voor de jaren 2021, 2022 en 2024 hebben we bij het segment Gemeenten 25.000 - 50.000 geen data beschikbaar.

0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds

Portefeuillehouder(s):	W. Mazier
Domein:	Mens & Maatschappij

Wat wilden we bereiken?

Beheer van de algemene uitkering (vrij besteedbare middelen) en specifieke taakmutaties vanuit het Rijk.

De algemene uitkering vormt de belangrijkste inkomstenbron voor de gemeente. Het gaat om vrij besteedbare middelen die het Rijk aan de gemeenten beschikbaar stelt.

Wat gingen we er voor doen?

Beheer gemeentefonds

Analyseren van circulaires, controleren van uitkeringsspecificaties en verwerken van mutaties in begroting en jaarrekening.

Regulier beleid

In 2025 zijn de circulaires zoals gebruikelijk doorberekend. De uitkomsten van de circulaires zijn geïntegreerd in de bestaande P&C producten om de informatiestroom voor de raad zoveel mogelijk samen te voegen. In de advisering van de verschillende circulaires (mei-, september- en december) is de volledige advisering en specifieke effecten terug te zien.

Uitwerken nieuwe financieringssystematiek

Specifieke aandacht voor de nieuwe financieringssystematiek (ingevoerd meicirculaire 2024) en het maken van afspraken over volumetranches.

Regulier beleid

Bij de advisering over de meicirculaire 2025 is inzichtelijk gemaakt hoeveel de gemeente ontvangt voor loon- en prijsontwikkeling en voor volumeontwikkeling. Bij de kadernota 2026-2029 is de volumetranche voor 2026 ingezet.

0.8 Overige baten en lasten

Portefeuillehouder(s):	W. Mazier
Domein:	Mens & Maatschappij

Wat wilden we bereiken?

Overige baten en lasten

Het inzichtelijk maken en beheren van baten en lasten die niet direct toe te rekenen zijn aan specifieke taakvelden. Dit taakveld heeft een technisch karakter en bevat stelposten (reserveringen in afwachting van nadere informatie) en taakstellingen (nog te concretiseren bezuinigingen).

Wat gingen we er voor doen?

Beheer stelposten en taakstellingen

Het centraal administreren van reserveringen en nog te verdelen taakstellingen die niet rechtstreeks te koppelen zijn aan één of meerdere taakvelden.

Regulier beleid

Stelpost Onvoorzien

Het beheren van een budget voor het opvangen van onvoorziene, onvermijdbare en onuitstelbare lasten die ten tijde van de begroting nog niet waren voorzien. Inzet vindt plaats op basis van een collegebesluit. Met de ombuigingen uit de Kadernota 2025 is deze stelpost veranderd van een structureel naar een incidenteel karakter.

Nieuw beleid

De stelpost onvoorzien is, op basis van collegebesluit in april, in 2025 ingezet voor de vervanging van de vierkoloms hefbrug in de garage/de werkplaats van team Stadsbedrijf. De oude hefbrug is door de inspectie afgekeurd. Daarnaast is in december 2025 een collegebesluit genomen om de post onvoorzien in te zetten voor het budget Uitvoeringsagenda onderdelen parkeren in verband met onvoorziene advocaatkosten.

0.9 Vennootschapsbelasting

Portefeuillehouder(s):	W. Mazier
Domein:	Mens & Maatschappij

Wat wilden we bereiken?

VPB

Voldoen aan de belastingplicht voor de heffing van vennootschapsbelasting (VpB) voor zover de gemeente activiteiten verricht die hieronder vallen (o.a. inkomsten uit reclame en winst uit verwerking van diverse afvalstromen).

Wat gingen we er voor doen?

Aangifte en bezwaar Vennootschapsbelasting

Het doen van aangiften conform het standpunt van de Belastingdienst. Tegelijkertijd wordt bezwaar gemaakt tegen het aanmerken van reclame-inkomsten als belastingplichtige activiteit, in afwachting van lopende procedures elders in het land.

Regulier beleid

0.10 Mutaties reserves

Portefeuillehouder(s):	W. Mazier
Domein:	Mens & Maatschappij

Wat wilden we bereiken?

Mutatie reserves

De technische verwerking van dotaties en stortingen aan de reserves op basis van genomen raadsbesluiten. Dotaties en stortingen die betrekking hebben op een specifiek programma, worden onder het desbetreffende programma verantwoord.

Wat gingen we er voor doen?

Verwerken reservemutaties

Het begroten en boeken van de mutaties binnen alle andere taakvelden (met uitzondering van het resultaat).

Regulier beleid

0.11 Resultaat van de rekening van baten en lasten

Portefeuillehouder(s):	W. Mazier
Domein:	Mens & Maatschappij

Resultaat

Juiste weergave op basis van raadsbesluiten van het begrote resultaat van de gemeentebegroting.

Wat gingen we er voor doen?

Verwerking begrotingssaldo

Het begroten en boeken van het saldo van alle andere taakvelden, inclusief de toevoegingen en onttrekkingen aan reserves.

Regulier beleid

Het begrotingssaldo wat in deze jaarrekening is opgenomen bestaat uit de vastgestelde begroting 2025-2029 aangevuld met door de raad genomen besluiten die financiele effecten hebben gehad over dit zelfde begrotingsjaar

Totaaloverzicht Programma 0

Bedragen x €1.000

Exploitatie		Realisatie 2024	Primitieve begroting 2025	Begroting incl. wijzigingen 2025	Realisatie 2025	Resultaat 2025
Baten						
TV01	**TV01 Bestuur**	**496**	**375**	**441**	**452**	**11**
TV02	**TV02 Burgerzaken**	**1.160**	**884**	**1.244**	**1.260**	**16**
TV03	**TV03 Beheer overige gebouwen en gronden**	**1.973**	**944**	**1.832**	**1.981**	**149**
TV04	**TV04 Overhead**	**932**	**1.158**	**1.023**	**1.120**	**97**
TV05	**TV05 Treasury**	**2.496**	**2.318**	**2.885**	**1.967**	**-918**
TV061	**TV061 OZB woningen**	**7.794**	**8.820**	**8.905**	**8.908**	**4**
TV062	**TV062 OZB niet-woningen**	**5.355**	**6.255**	**6.255**	**6.290**	**35**
TV063	**TV063 Parkeerbelasting**	**2.583**	**2.855**	**2.645**	**2.782**	**137**
TV064	**TV064 Belastingen overig**	**591**	**678**	**685**	**807**	**122**
TV07	**TV07 Alg. uitk. en ov. uitk. gemeentefonds**	**107.533**	**108.183**	**116.201**	**116.796**	**595**
TV08	**TV08 Overige baten en lasten**	**35**	**0**	**0**	**0**	**0**
Totaal Baten		**130.949**	**132.470**	**142.115**	**142.363**	**248**
Lasten						
TV01	**TV01 Bestuur**	**-4.434**	**-3.409**	**-3.527**	**-4.658**	**-1.132**
TV02	**TV02 Burgerzaken**	**-3.062**	**-2.765**	**-3.210**	**-3.256**	**-46**
TV03	**TV03 Beheer overige gebouwen en gronden**	**-2.290**	**-2.191**	**-2.876**	**-2.757**	**119**
TV04	**TV04 Overhead**	**-16.858**	**-19.594**	**-18.722**	**-17.830**	**891**
TV05	**TV05 Treasury**	**-1.424**	**-1.500**	**-1.508**	**-1.366**	**142**
TV061	**TV061 OZB woningen**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
TV064	**TV064 Belastingen overig**	**-948**	**-792**	**-792**	**-945**	**-153**
TV07	**TV07 Alg. uitk. en ov. uitk. gemeentefonds**	**0**	**-159**	**-973**	**0**	**973**
TV08	**TV08 Overige baten en lasten**	**-97**	**-970**	**26**	**-141**	**-167**
TV09	**TV09 Vennootschasbelastingen (VpB)**	**-5**	**0**	**0**	**-8**	**-8**
Totaal Lasten		**-29.117**	**-31.380**	**-31.581**	**-30.961**	**620**
Onttrekkingen						
TV01	**TV01 Bestuur**	**14**	**14**	**14**	**14**	**0**
TV02	**TV02 Burgerzaken**	**66**	**0**	**43**	**43**	**0**
TV03	**TV03 Beheer overige gebouwen en gronden**	**20**	**20**	**20**	**20**	**0**
TV04	**TV04 Overhead**	**277**	**0**	**0**	**0**	**0**
TV08	**TV08 Overige baten en lasten**	**7.494**	**4.665**	**9.745**	**9.101**	**-644**
Totaal Onttrekkingen		**7.871**	**4.699**	**9.821**	**9.177**	**-644**
Stortingen						
TV02	**TV02 Burgerzaken**	**0**	**0**	**-117**	**-117**	**0**
TV03	**TV03 Beheer overige gebouwen en gronden**	**-728**	**0**	**0**	**0**	**0**
TV08	**TV08 Overige baten en lasten**	**-2.583**	**-362**	**-3.310**	**-3.310**	**0**
Totaal Stortingen		**-3.311**	**-362**	**-3.427**	**-3.427**	**0**
Gerealiseerd resultaat		**106.392**	**105.428**	**116.928**	**117.152**	**223**

Financiële analyse jaarrekening 2025 ten opzichte van begroting 2025

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Begroting incl. wijzigingen 2025	Realisatie 2025	Resultaat 2025
Baten	142.115	142.363	248
Lasten	-31.581	-30.961	620
Onttrekkingen	9.821	9.177	-644
Stortingen	-3.427	-3.427	0
Gerealiseerd resultaat	**116.928**	**117.152**	**223**

Het resultaat van programma 0 is als volgt te verklaren

Taakveld (Bedragen x 1.000)	Ondewerp	Bedrag afwijking	Verwijzing toelichting
	Onderhanden werken (regulier en budget neutraal)	845	1
	Kapitaallasten	-950	2
	Doorbelastingen	183	3
0.1	Vertraging uitvoeringsagenda dienstverlening, lagere kosten accountant en lokale rekenkamer.	86	4
0.1	Bijstelling pensioenvoorziening wethouders	-1.240	5
0.3	Verkoop openbaar groen gronden	173	6
0.3	Budgetten beheer overige gebouwen en gronden	94	7
0.4	Resultaat persoonslasten en doorbelasting regioarrangement	410	8
0.4	Afrekening en doorbelastingen Meerinzicht	435	9
0.4	Doorbelastingen Grex	-195	10
0.4	Advieskosten juridische zaken	-64	11
0.5	Minder rentekosten	102	12
0.5	Renteinkomsten Alliander en SVn-leningen	94	13
0.63	Parkeeropbrengsten	137	14
0.64	Precario-opbrengsten	137	15
0.7	Algemene uitkering en overig	617	16
0.8	Ophoging voorziening dubieuze debiteuren	-142	17
0.8	Overschot stelpost onvoorzien	112	18
0.8	Taakstelling sociaal domein	-145	19
0.8	Minder onttrekking aan de algemene reserve	-500	20
	Diversen	33	
	Totaal	**223**	

Verklaring van de afwijkingen programma 0

1. Een totaaloverzicht van onderhanden werken wordt weergegeven in hoofdstuk 4.6.
2. Op de kapitaallasten zit een nadeel van afgerond € 950.000,-. Er is sprake van een werkelijk gerealiseerd rentepercentage van 0,17% ten opzichte van de begroting 0,5% wat betreft omslagrente. Op dit taakveld betekent dit dat de begrote inkomst van 0,5% niet gerealiseerd wordt en er werkelijk 0,17% aan inkomst is geboekt. De toepassing van de omslagrente is een interne verrekening, wat betekent dat eenzelfde voordeel tegenover dit nadeel staat bij de kapitaallasten over alle programma's heen. Voor een verdere uitleg wordt verwezen naar het renteschema in de paragraaf Financiering.
3. Op dit taakveld worden alle overheaddoorbelastingen naar andere taakvelden gedaan. Wanneer er meer doorbelast kan worden dan begroot, ontstaat er hier een voordeel en op de andere taakvelden een nadeel.
4. In 2025 zijn minder kosten gemaakt voor de lokale rekenkamer en vielen de accountantskosten lager uit. Er heeft vertraging plaatsgevonden in de uitvoeringsagenda dienstverlening, deels als gevolg van onderbezetting. Deze agenda loopt door in 2026.

5. Door het aanvullen van de pensioenvoorziening van de wethouders zit in 2025 een nadeel op dit taakveld van afgerond € 1.240.000,-. Tot nu toe vallen de pensioenen voor de (voormalig) wethouders onder de Appa (Algemene pensioen- en uitkeringswet politieke ambtsdragers). In dit systeem bouwen zij pensioen op bij de gemeente zelf. De gemeente moet hiervoor een voorziening vormen. Met de komst van de Wet toekomst pensioenen (Wtp) is besloten om ook politieke ambtsdragers onder te brengen bij het Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds (ABP). De streefdatum voor de collectieve overdracht van de opgebouwde pensioenaanspraken naar het ABP is 1 januari 2028. Door deze aanvulling is de voorziening op dit moment toereikend voor toekomstige verplichtingen en overdracht aan het ABP.
6. Er is sprake van een voordelig resultaat op incidentele grondverkopen (groen). Het is moeilijk in te schatten hoeveel aanvragen voor aankopen van grond gedaan worden en daarmee hoeveel opbrengsten gerealiseerd worden in een jaar. Het resultaat kan daarom variëren ten opzichte van de structurele begroting van inkomsten. In 2025 levert dit een incidenteel voordeel op van € 173.000,-.
7. Op de pandbudgetten van overige gebouwen en gronden (exclusief groen) is sprake van een voordeel van € 94.000,-. Er is met name incidenteel minder aan onderhoud uitgegeven dan begroot in 2025. Ook is er een voordelig resultaat wat betreft energielasten.
8. Dit betreft voor ca. € 350.000,- het resultaat op de personeelslasten. Zie paragraaf bedrijfsvoering voor meer informatie. Tevens een voordeel uit de doorbelasting van het regio arrangement van ca. € 60.000,-. Dit wordt onder programma 8 verantwoord als een nadeel.
9. Meerinzicht laat in 2025 een positief resultaat zien van afgerond € 398.000,-. Dit wordt onder andere veroorzaakt door het voordelige rekeningresultaat op domein bedrijfsvoering (aandeel Harderwijk) van € 361.000 en domein Sociaal van €37.000. De jaarrekening van Meerinzicht zelf laat een nadeel zien op dit domein van -/-€ 165.000. Bij de advisering 1e Berap 2025 van Meerinzicht is rekening gehouden met een nadelig geprognosticeerd resultaat van €207.000. Dit bedrag is ten laste gebracht van het begrotingssaldo. Nu bij de definitieve afrekening blijkt dit bedrag niet volledig nodig te zijn en resteert er een klein voordele van de eerder genoemde € 37.000,-. Tot slot is er nu bij het opmaken van de jaarrekening een klein rentevoordeel ontstaan van €36.000 ten opzichte van het bijgestelde budget in de 2e Turap van de gemeente Harderwijk. Het totale voordeel op de afrekening Meerinzicht komt hiermee uit op € 434.000,-
10. Er is een nadelig effect bij de doorbelasting aan de Grondexploitaties (GREX). De werkelijke bijdrage vanuit de overhead aan de Grex-projecten was lager dan begroot, wat in de administratie leidt tot een nadeel op de overhead-post (minder dekking uit projecten).
11. In 2025 hebben we noodgedwongen meer kosten moeten maken voor inhuur van advocaten vanwege privaatrechtelijke kwesties. De expertise van de eigen gemeentelijke juristen zit met name in het bestuursrecht, maar bij rechtszaken zoals rond het geschil met Andiamo ontkomen we er niet aan om externe expertise in te zetten. Dit ging over de verhuur van de voormalige bibliotheek aan de Academiestraat. Bewoners betaalden te veel huur in plaats van de afgesproken bedrag.
12. Er is sprake van minder rentekosten van € 102.000,- in 2025. Dit betekent minder rente uitgaven dan begroot. Er was meer rente voor kasgeldleningen begroot dan gerealiseerde kosten en daarnaast was er sprake van een dubbeling in de begroting van een specifieke lening.
13. Dit incidentele voordeel wordt verklaard door een positieve afwijking ten opzichte van de begroting vanuit rente-inkomsten Alliander (€ 51.000,-) en SVn leningen (€ 43.000,-).
14. Ten opzichte van de begroting na wijziging zijn er ca. € 137.000,- aan hogere parkeeropbrengsten gerealiseerd. Bij de 2e tussentijdse rapportage was de begroting voor parkeeropbrengsten uit kaartverkoop naar beneden bijgesteld met € 260.000,-. Uiteindelijk is er t.o.v. deze bijstelling nog ca. € 27.000,- aan extra parkeeropbrengsten gerealiseerd. Daarnaast is er een aanzienlijke stijging in de parkeeropbrengsten uit parkeervergunningen (€ 63.000,- voordelig) en parkeerboetes (€ 47.000,- voordelig).
15. In de begroting 2025 is voor de precariobelasting uitgegaan van een boventrendmatige verhoging van de tarieven van 10%. De inkomsten van de precariobelasting zijn met ca 48% gestegen. Een belangrijke reden voor deze meeropbrengst is de systematische controle op het hebben van voorwerpen op de weg.

16. Op het taakveld van de algemene uitkering zit een voordeel van afgerond € 1,6 miljoen. Hiervan wordt voor taakmutaties via onderhanden werken een bedrag van afgerond € 1,0 miljoen meegenomen naar 2025. Het voordeel wordt met name veroorzaakt door het effect van de decembercirculaire 2025. Daarnaast is er een voordeel van € 85.000,- door voordelige verrekeningen van voorgaande jaren, omdat tot 2 jaar terug mutaties op de maatstaven door BZK worden doorgevoerd. De inkomsten voor het faciliteitenbesluit AZC zijn € 150.000,- hoger dan begroot. In de begroting is rekening gehouden met opvang voor 500 plekken, terwijl er 800 plekken ingevuld worden waardoor de uitkering hoger is.
17. De voorziening voor dubieuze debiteuren is opgehoogd met het debiteurensaldo dat binnen het risicokader valt.
18. Er is een voordeel op de stelpost onvoorzien. Het college heeft geen aanspraak hoeven maken op het volledige bedrag waardoor er een voordeel ontstaat van ca. € 112.000,-.
19. Dit betreft de taakstelling op het sociaal domein vanuit de ombuigingen 2021/2022. Bij de 2e Turap 2025 is invulling gerealiseerd voor € 205.000,- vanuit voordelen binnen basismobiliteit. Door het voordeel op de programmagelden sociaal domein (programma 6) wordt deze taakstelling als ingevuld beschouwd.
20. De onttrekking aan de algemene reserve is lager dan begroot. Dit zorgt dus voor 'niet behaalde inkomsten' op taakveld 0.8. Alleen werkelijke lasten worden onttrokken. Door alle programma's van de begroting heen zitten verschillende incidentele budgetten die gedekt zouden worden uit de algemene reserve, het voordeel op de lastenbudgetten landt op de verschillende programma's.

Programma 1 Veiligheid

Algemeen Programma 1

Samen met inwoners, ondernemers en onze partners zetten we in op veiligheid, participatie én veerkracht. Onze aanpak is preventief en repressief op maat van complexe vraagstukken. We bestrijden (ondermijnende) criminaliteit, dragen zorg voor de openbare orde, zetten ons in voor een veilig AZC, aanpak jeugdoverlast, veilige evenementen, veilig uitgaan en voorkomen escalatie bij zogenaamde multi-problem casuïstiek. Zo houden we Harderwijk en Hierden veilig en leefbaar.

Inhoud

Het Integraal Veiligheidsplan (IVP) staat centraal bij het Programma Veiligheid. Het IVP is opgesteld in goede samenwerking met de politie, het Openbaar Ministerie en de gemeenten Putten en Ermelo. In 2026 wordt er een nieuw IVP opgesteld, tot die tijd is het bestaande plan de basis voor bijna alle projecten en activiteiten. Het IVP is veelomvattend en is gericht op het waarborgen van de openbare orde en veiligheid. Hierbij gaat het onder andere om het voorkomen en bestrijden van ordeverstoringen, crisissen en rampen, het bestrijden van criminaliteit en overlast, voorkomen van slachtofferschap en het aanpakken van daders.

Ontwikkelingen

We zien meerdere ontwikkelingen binnen het domein van openbare orde en veiligheid. Polarisatie en maatschappelijke complexiteit neemt toe. Onder andere door spanningen op diverse maatschappelijke vraagstukken als asiel maar ook ontwikkelingen omtrent een militaire dreiging waarbij weerbaarheid een belangrijk thema is geworden.

Steeds vaker zien we de ontwrichtende gevolgen van ondermijnende criminaliteit. Criminele netwerken maken steeds geraffineerder gebruik van legale structuren zoals vastgoed, horeca en transport om illegale activiteiten te verhullen. De casuïstiek rond personen met meervoudige problematiek wordt complexer. Het gaat vaak om situaties waarin zorg, veiligheid en strafrecht elkaar raken, en waar reguliere interventies onvoldoende effectief blijken.

Tegelijkertijd groeit het beroep op de bestuurlijke bevoegdheden van de burgemeester. Steeds vaker wordt van de burgemeester verwacht dat er opgetreden wordt bij verstoringen van de openbare orde, bijvoorbeeld bij ernstige woonoverlast, gebiedsverboden of bij het sluiten van panden op basis van de Opiumwet. Deze ontwikkelingen stellen hoge eisen aan het lokaal bestuur en de gemeentelijke organisatie.

Verbonden partijen

- Veiligheidsregio Noord en Oost Gelderland (VNOG)

Beleidskaders

De onderstaande beleidsstukken vormen het kader voor het programma Veiligheid:

- Integraal veiligheidsplan (IVP)
- Algemeen plaatselijke verordening (APV)
- Damoclesbeleid rond het sluiten van drugspanden
- Bibob-beleid en coffeeshopbeleid
- Plan van aanpak ondermijning, plan van aanpak mensenhandel, plan van aanpak cybercrime / digitale veiligheid
- Regionaal Beleidsplan, regionaal risicoprofiel, regionaal crisisplan (Veiligheidsregio)
- Meerjarenbeleidsplan Politie

Taakvelden Programma 1

1.1 Crisisbeheersing en brandweer

Portefeuillehouder(s):	J. Joon
Domein:	Mens & Maatschappij

Wat wilden we bereiken?

Een goed geprepareerde crisisorganisatie

De gemeente zelf voert ook diverse activiteiten uit op het gebied van crisisbeheersing en heeft hierin een belangrijke rol. Er wordt ingezet op een goed geprepareerde crisisorganisatie met bekwame functionarissen. Dit voor een effectieve uitvoering van de zogenaamde bevolkingszorgtaken, maar ook het vervullen van de gemeentelijke rol en bestuurlijke bevoegdheden bij (grootschalige) crises en calamiteiten. Dit wordt lokaal en in intensieve samenwerking met andere gemeenten, VNOG en andere partners georganiseerd.

Wat gingen we er voor doen?

Prepareren op rampen- en crisisbestrijding

Binnen de gemeentelijke organisatie preparen wij ons op een effectieve bestrijding van rampen en crisis door:

1. Het opleiden en trainen van gemeentelijke medewerkers en bestuurders voor een rol in de bevolkingszorg en/of crisisbeheersing.
2. Het in standhouden van diverse faciliteiten zoals het crisiscentrum, noodcommunicatie en middelen voor inzet in het veld.
3. Het leveren van input op het regionaal risicoprofiel, beleidsplan en crisisplan en het actueel houden van diverse lokale plannen en protocollen.
4. Dit alles in intensieve samenwerking met gemeenten, VNOG en diverse andere partners onder regie van de Adviseur Crisisbeheersing.

Regulier beleid

In samenwerking met regiogemeenten en de veiligheidsregio is ingezet op trainingen en oefeningen voor medewerkers met een rol in de bevolkingszorg en/ of crisisbeheersing. De nodige faciliteiten zijn het afgelopen jaar gecontroleerd en waar nodig geüpdatet.

Wat wilden we bereiken?

Een weerbare samenleving

De grote veranderingen in de geopolitieke verhoudingen hebben de internationale spanningen in de afgelopen jaren en sinds begin dit jaar in het bijzonder doen toenemen. Gelijktijdig zien we risico's, die samenhangen met onder andere klimaatverandering, groter worden. Dit betekent dat een grootschalige crisis, die zowel een groot gebied raakt als ontwrichtende effecten heeft voor de maatschappij, voorstelbaar is geworden. Deze diversiteit in dreigingen en veranderingen (en de benodigde voorbereiding hierop) maakt dat weerbaarheid en brede maatschappelijke continuïteit de komende jaren een urgent thema wordt.

Wat wilden we bereiken?

Inzetten op calamiteitenbestrijding

Dit product bevat de gehele basisbrandweerzorg en alle activiteiten gericht op het bestrijden van (grootschalige) calamiteiten en rampen onder andere vanuit de brandweerkazernes van Harderwijk en Hierden en de gemeentelijke activiteiten op dit gebied.

Het product Brandweer en Rampenbestrijding is op basis van de Wet op de Veiligheidsregio's grotendeels belegd bij de Veiligheidsregio Noord- en Oost-Gelderland (VNOG). De gemeente Harderwijk en de VNOG werken, vanuit een gemeenschappelijke regeling, samen aan een veilige en beschermde leefomgeving in Harderwijk en Hierden. VNOG blijft altijd antwoord geven op de beide vragen die de samenleving aan haar stelt: hulp bieden bij nood en (helpen bij) voorkomen van gevaar. Daarvoor voert VNOG haar wettelijke taken uit:

- Brandweerzorg;
- Rampenbestrijding;
- Risico- en crisisbeheersing;
- Bevolkingszorg;
- Geneeskundige hulpverlening;
- Meldkamer Oost-Nederland.

Wat gingen we er voor doen?

Samenwerken met de VNOG op het Regionaal Beleidsplan 2025-2028

Samenwerking tussen de gemeente en de VNOG is essentieel voor het waarborgen van de veiligheid in de regio, zowel in de voorbereidende fase als tijdens incidenten en crises. Deze samenwerking kenmerkt zich door afstemming, advisering, gezamenlijke uitvoering van taken en het delen van kennis en expertise.

Regulier beleid

Vanaf 2025 werken we aan het Regionaal Beleidsplan 2025–2028 van de Veiligheidsregio Noord- en Oost-Gelderland. In het afgelopen jaar zijn de eerste stappen gezet op de hierin vastgestelde speerpunten: crisisbeheersing, grensoverstijgende samenwerking, informatievoorziening, arbeidsmarkt, natuurbrandbeheersing en risicobewustzijn en veilig gedrag. Lokaal staan we in nauw contact met de brandweerposten Harderwijk en Hierden om de lokale brandweerzorg te optimaliseren.

1.2 Openbare orde en veiligheid

Portefeuillehouder(s):	J. Joon
Domein:	Mens & Maatschappij

Wat wilden we bereiken?

Beperken van criminaliteit en slachtofferschap

Om criminaliteit en het aantal slachtoffers hiervan in onze gemeente te beperken, zetten we in op preventie, handhaving en samenwerking. We voeren regie en verstoren criminele netwerken met bestuursrechtelijke bevoegdheden. Ook stimuleren we bewustwording en weerbaarheid onder inwoners door middel van voorlichtingscampagnes. Dit met en naast onze partners uit de strafrechtketen als politie en OM en in nauwe samenwerking met het onderwijs, bedrijven en instellingen.

Wat gingen we er voor doen?

Aanpakken ondermijning en georganiseerde criminaliteit

Wat is ondermijning?

Ondermijning is het proces waarbij georganiseerde criminaliteit gebruik maakt van legale structuren, voorzieningen of personen om illegale praktijken mogelijk te maken. Gemeenten staan in de frontlinie van de aanpak van ondermijning, omdat veel ondermijnende activiteiten zich afspelen op lokaal niveau. Criminelen maken misbruik van gemeentelijke procedures, zoals vergunningverlening, om geld wit te wassen en hun illegale activiteiten te verhullen. Hierdoor worden gemeenten kwetsbaar voor beïnvloeding vanuit de onderwereld, hierbij kan gedacht worden aan:

- Bestuurlijke beïnvloeding: Criminelen proberen invloed uit te oefenen op gemeentelijk beleid, vergunningverlening of handhaving, bijvoorbeeld door ambtenaren om te kopen of te intimideren.
- Integriteit: Gemeenteambtenaren of bestuurders kunnen onder druk worden gezet om weg te kijken bij illegale activiteiten, (deels) te faciliteren of actief deel te nemen.
- Misbruik van voorzieningen: Criminelen kunnen subsidies, vergunningen of sociale regelingen misbruiken, bijvoorbeeld door spookbedrijven of schijnconstructies op te richten.
- Sociale beïnvloeding: Bewoners durven geen meldingen (meer) te doen, omdat zij bang zijn voor de eventuele gevolgen.

Plan van aanpak Ondermijning

Vanuit het Plan van aanpak Ondermijning hebben we een aantal speerpunten vastgesteld. Specifiek gaat het om:

- De basis op orde: Weerbaar door lokale regelgeving en beleid, bewustzijn binnen de organisatie, toegerust zijn in de aanpak en voorkomen dat we onbewust ondermijnende criminaliteit faciliteren.
- Veilig buitengebied: Het buitengebied is kwetsbaar voor ondermijnende criminaliteit. We sluiten aan bij het Project Veilig Buitengebied om de weerbaarheid te vergroten.
- Casuïstiek: Casuïstiek die zich aandient moet worden geanalyseerd, verrijkt en op het juiste moment worden aangepakt en van opvolging voorzien. Als gemeente voeren we regie en werken we samen met onze partners.

Rekenkamerrapport Ondermijning

In 2023/ 2024 heeft de rekenkamercommissie onderzoek gedaan naar de gemeentelijke aanpak van ondermijning. Ook in 2025 gaan we aan de slag met de uitkomsten en aanbevelingen van dit onderzoek.

Het Gelders Akkoord

Het basisniveau waaraan een weerbare overheid moet voldoen, noemen we Het Gelders Akkoord. De inhoud van het Gelders Akkoord is samengesteld op basis van gesprekken, input tijdens ambtelijke werksessies en het breed bestuurlijk overleg (BBO) en feedback die van veel kanten is verzameld. Het Gelders Akkoord is daar een representatie van. Het verwerken van verschillende meningen, belevingen en achtergronden maakt het een akkoord voor de hele provincie Gelderland en dus echt Gelders. In 2025 wordt dit akkoord gesloten en vormt het een afspraak over het te behalen weerbaarheidsniveau van de gemeenten.

Specifiek beleid

Er is in 2025 hard gewerkt om ondermijning geen kans te bieden in Harderwijk. Ook al voelt dit soms ons een ongelijke en wellicht onmogelijke strijd, moeten we blijven doen wat we kunnen om Harderwijk zo onaantrekkelijk mogelijk te maken voor inmenging van criminele activiteiten. Naar aanleiding van de inzichten uit 2025 wordt ook de APV aangepast om ondermijnende criminaliteit nog beter aan te kunnen pakken.

In het rekenkamerrapport van 2023/2024 waren een aantal aanbevelingen gedaan. Er is in 2025 opvolging gegeven aan deze aanbevelingen. De dubbelfunctie van lokaal en bovenlokaal is opgesplitst in twee losse functies. Er is (en wordt) onderzoek gedaan naar drugshandel. Er is onderzoek gedaan naar zorgfraude en op basis van de uitkomst is er een training ontwikkeld om de collega's nog beter te kunnen maken in het signaleren van deze vorm van criminaliteit. De tussenevaluatie van het Integraal veiligheidsplan is in maart 2025 naar de raad gestuurd , waarbij er uitvoerig is ingegaan op de landelijke ontwikkelingen van ondermijning, de lokale ontwikkeling en welke vorm van repressie en preventie wordt ingezet.

Daarnaast is er vorig jaar een Provinciale norm vastgesteld, genaamd Het Gelders Akkoord. Met het Gelders Akkoord tegen ondermijnende criminaliteit maken Gelderse gemeenten en provincie Gelderland zich sterk voor een gezamenlijk gedragen basisniveau in de aanpak van georganiseerde ondermijnende criminaliteit. De gemeente Harderwijk heeft de vragenlijst ingevuld en aangeleverd bij het RIEC. De informatie wordt geanalyseerd en gebruikt om de (haalbare) norm vast te stellen.

Aanpakken mensenhandel

Mensenhandel draait om uitbuiting. Daders gebruiken slachtoffers voor persoonlijk gewin. Dit is een ernstige schending van mensenrechten en van de menselijke waardigheid. Mensenhandel wordt vaak gepleegd in criminele samenwerkingsverbanden, die misbruik maken van de legale wereld. Gemeenten hebben bij de aanpak van mensenhandel een rol op het gebied van preventie, signalering, handhaving en hulpverlening en dragen bij aan het opwerpen van barrières tegen mensenhandel. In 2025 worden de acties uit het Plan van aanpak Mensenhandel verder uitgevoerd. Doel hierbij is het om zoveel mogelijk slachtoffers uit hun situatie te halen, zorgen dat minder mensen slachtoffer worden en onze gemeente onaantrekkelijk maken voor daders door deze aan te pakken. De gemeentelijke aandachtsfunctionaris Mensenhandel voert regie op de uitvoering van het plan van aanpak.

Specifiek beleid

In 2025 is er uitvoering gegeven aan het Plan van aanpak Mensenhandel. Er zijn 10 nieuwe slachtoffers gesignaleerd. Deze slachtoffers zijn in contact gebracht met de zorgcoördinator mensenhandel, die op haar beurt gesprekken heeft gevoerd om de (mogelijk) slachtoffers zo goed mogelijk te kunnen helpen. Ook is er aandacht besteed om het onderwerp zo breed mogelijk binnen de gemeentegrenzen te delen. Hierbij kan gedacht worden aan hulporganisatie, kerkelijk gemeenschap, etc. In 2025 hebben er twee controles plaatsgevonden, waarbij er sprake was van signalen mensenhandel.

Gebiedsonderzoek en beleid coffeeshop

In 2024 is het gebiedsonderzoek rond de coffeeshop bestuurlijk behandeld. Conclusie was dat een locatie in de binnenstad de beste plek is. Het zoekgebied Binnenstad en daarbinnen het voorkeursgebied uit het Coffeeshopbeleid, blijft nog altijd het meest geschikt voor de vestiging van een coffeeshop. Andere geschiktere gebieden zijn niet naar voren gekomen. Het Openbaar Ministerie, de politie en het team Stadstoezicht scharen zich achter deze conclusie. Verder moet er in 2025 worden gekeken naar de bestaande gedoogverklaring voor de coffeeshop en gaan we indien nodig het Coffeeshopbeleid uit 2017 actualiseren.

Nieuw beleid

In 2025 is de gedoogverklaring voor de coffeeshop verlengd na een positieve evaluatie op gebied van de diverse voorwaarden en de handhaving van de openbare orde. De nieuwe inzichten uit de landelijke ontwikkelingen rond coffeeshops en de wet experiment gesloten coffeeshopketen worden in 2026 gebruikt voor het aanpassen van het lokale coffeeshopbeleid van Harderwijk.

Wat wilden we bereiken?

Beperken van overlast

Om overlast in onze gemeente te beperken, richten we ons op een integrale aanpak van jeugd, woonoverlast en complexe zorgcasuïstiek. Inwoners moeten zich veilig en gehoord voelen in hun eigen leefomgeving. We investeren in preventief jeugdwerk en het versterken van de samenwerking met scholen om vroegtijdig problematisch gedrag te signaleren. Voor inwoners met verward gedrag of meervoudige problematiek werken we nauw samen met zorg- en veiligheidspartners om passende ondersteuning en begeleiding te bieden. Door deze aanpak voorkomen we escalatie en bevorderen we leefbaarheid in de wijk.

Wat gingen we er voor doen?

Adviseren en regie pakken

We bieden in 2025 consultatie en advies op ernstig meervoudige problematiek. Waar nodig bieden we ook procesregie op ad-hoc casuïstiek en incidenten van diverse aard. Voorbeelden hiervan zijn inwoners met een hoog risico op ernstig nadeel, maatschappelijke teloorgang. Denk aan personen die verslaafd zijn, crimineel, overlastgevend of psychische problemen hebben.

Regulier beleid

Een grote diversiteit aan casuïstiek is in 2025 gepasseerd. Kwetsbare en risicovolle inwoners die zonder (eenduidige) hulpvraag zorgen voor risico's voor henzelf of hun directe omgeving. Door de inzet van procesregisseurs zorg en veiligheid, zijn in 2025 partners op dit snijvlak adequaat aan elkaar verbonden zodat het risico, waar mogelijk, snel kon worden teruggedrongen. Dit onderwerp vraagt blijvend onze aandacht zodat onze meest kwetsbare inwoners de ondersteuning krijgen die zij nodig hebben.

Aanpakken excessieve overlast

In 2025 wordt de basis gelegd en het PGA-privacyreglement door alle partijen ondertekend. Daarnaast krijgt de implementatie van de Aanpak Voorkomen Escalatie (AVE) nader vorm, hieronder wordt gewerkt aan inrichten en het versterken van casusregie in het sociaal domein.

Regulier beleid

Het privacy reglement is door alle partijen ondertekenden gepubliceerd, de Persoonsgerichte Aanpak (PGA) met onderliggend dit reglement versterkt de samenwerking van ketenpartners onderling. Het maakt de te zetten stappen transparant zodat iedereen weet.

De AVE methode heeft verder in 2025 nader vorm gekregen doordat de betrokken partijen zijn getraind in het werken middels AVE. Het heeft ook nog lessen voor toekomst bloot gelegd zoals hoe we ons sociaal domein nog beter/meer integraal kunnen inrichten.

Verder met de groepsaanpak probleemjongeren

In 2025 gaan we verder met de groepsaanpak op de problematische jeugdgroepen en de Persoonsgerichte aanpak op 18-minners. En in 2025 gaan we verder met de uitvoering van de afspraken van het convenant School en veiligheid. De burgemeester van gemeente Harderwijk heeft hierin een trekkende rol voor de regio. Scholen, gemeenten, politie en het OM gaan intensiever samenwerken om de veiligheid op en rond de school te vergroten. Zorgwekkend gedrag willen we op tijd signaleren en overlast en criminaliteit waar mogelijk voorkomen. De zorg voor jeugd houdt niet op bij school. Overlast van jeugd kan stevige impact hebben op de woonomgeving. Jongeren zijn kwetsbaar om in aanraking te komen met criminele netwerken. Kwetsbaarheid kan ook ontstaan door thuissituaties, omstandigheden op school en risico’s rond alcohol en drugs. Het thema jeugd en veiligheid is complex. We willen meer aan de voorkant komen.

Regulier beleid

In 2025 hebben we systematisch de jeugdoverlast en problematische jeugdgroepen aangepakt met als basis het landelijke 7-stappen model. Dit model gaat er niet alleen vanuit om jeugdoverlast repressief (politie, boa's) aan te pakken, maar ook jongerenwerkers hierbij te betrekken. Door deze integrale aanpak kunnen jongeren op maat worden begeleid/aangepakt. Het uitgangspunt is om alle jeugdoverlast in Harderwijk te bespreken in het jeugdoverlast overleg. Deze acties zijn in 2025 uitgevoerd:

- Een flyer voor omwonenden van jeugdoverlast is gemaakt. Dit om het voor bewoners makkelijker en efficiënter jeugdoverlast te kunnen melden. De flyer is verspreid op verschillende locaties en wordt ook door wijkmanagers uitgedeeld.
- Waar nodig bekeuringen uitdelen, waar mogelijk waarschuwingen geven, ook inzet van hardere maatregelen zoals samenscholingsverboden en individuele gebiedsverboden.
- Zorggedragen dat de formatie en capaciteit van de ketenpartners (politie, jongerenwerk, boa's) op orde is en ketenpartners op de hoogte gebracht wat hun rol is en wat van hen verwacht wordt
- Structuur in het werkproces aangebracht en met ketenpartners werkafspraken gemaakt. Instellen van een regiegroep.
- Regulier overleg met de burgemeester.

Wat wilden we bereiken?

Een effectieve aanpak op de lokale integrale veiligheid

Voor een effectieve aanpak van de lokale integrale veiligheid hanteren we het Integraal Veiligheidsplan (IVP) als leidraad. Dit plan bundelt onze prioriteiten en acties op het gebied van veiligheid, preventie en handhaving. Als gemeente zijn we dé regievoerende partij als het gaat om integrale veiligheidsvraagstukken. Hierbij werken we samen met een groot aantal veiligheidspartners en staan we in verbinding met inwoners, ondernemers en instellingen.

Wat gingen we er voor doen?

Navolgen Integraal Veiligheidsplan

Het Integraal Veiligheidsplan (IVP) is het beleidsplan op hoofdlijnen waarin we als gemeenten en (veiligheids-) partners prioriteiten op het gebied van veiligheid vaststellen en afspraken vastleggen. Het huidige IVP is in 2020 vastgesteld. In 2023 is besloten om het vierjarige plan te verlengen tot en met 2026. Hierdoor hebben we meer tijd om invulling te geven aan de geprioriteerde thema’s.

Regulier beleid

In 2025 is er ingezet op alle prioriteiten uit het IVP. Dit doen we in nauwe samenwerking met de gemeenten Putten en Ermelo (politiegebied Veluwe- West), politie, het Openbaar Ministerie en andere partners. Zie hiervoor ook de andere paragrafen binnen het programma Veiligheid. Naast de inzet op de prioriteiten van het IVP vinden activiteiten plaats op een tal van andere thema’s. Denk hierbij aan veiligheid rond het uitgaan, veiligheid in winkelgebieden en op bedrijventerreinen, mensenhandel, veiligheid op evenementen, radicalisering en polarisatie en vermogenscriminaliteit. Dit naast de inzet op situaties en incidenten die zich adhoc aandienen in het kader van crisisbeheersing en openbare orde.

Inzetten op een veilige leefomgeving

Onze gemeente kent een aantal locaties waar publieke en private partijen samenwerken aan de veiligheid. Het gaat hierbij om winkelcentra, uitgaansgebieden en bedrijventerreinen. Met een nauwe samenwerking met ondernemers en de politie streven we naar een veilige omgeving om te ondernemen en bezoeken. Deze samenwerking vindt onder andere plaats binnen KVO's (Keurmerk Veilig Ondernemen) en het KVU (Kwaliteitsmeter Veilig Uitgaan).

Regulier beleid

In winkelcentra, uitgaansgebieden en bedrijventerreinen is in 2025 actief samengewerkt met ondernemers en de politie. De samenwerking heeft plaatsgevonden binnen de bestaande KVO-trajecten en het KVU (Keurmerk Veilig Uitgaan voor de samenwerking met horeca-ondernemers, politie en bewoners). Hiermee is ingezet op het behouden en versterken van een veilige omgeving om te ondernemen en te bezoeken.

Verplichte beleidsindicatoren programma 1

Verwijzingen Halt per 1.000 jongeren

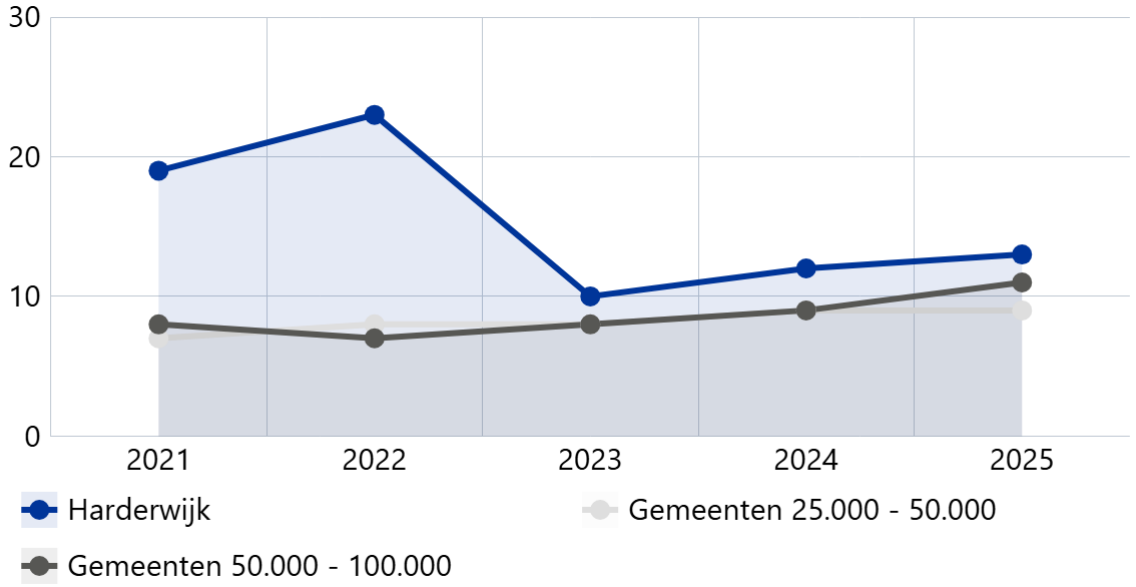

Bron: Halt

Wanneer een jongere een strafbaar feit pleegt kan dit worden afgedaan met een Halt- verwijzing. De politie, BOA's en leerplichtambtenaren doen deze verwijzingen. Hierna volgt een pedagogische interventie voor de jongere.

In 2023 zagen we een forse afname van het aantal verwijzingen. Dit is te verklaren door ander toegangsbeleid bij een aantal evenementen waardoor minder overtredingen met alcohol zijn geconstateerd. Hierna is er blijvende aandacht bij professionals voor Halt als een effectieve afdoening van overtredingen door minderjarigen.

Misdrijven - Geweldsmisdrijven per 1.000 inwoners

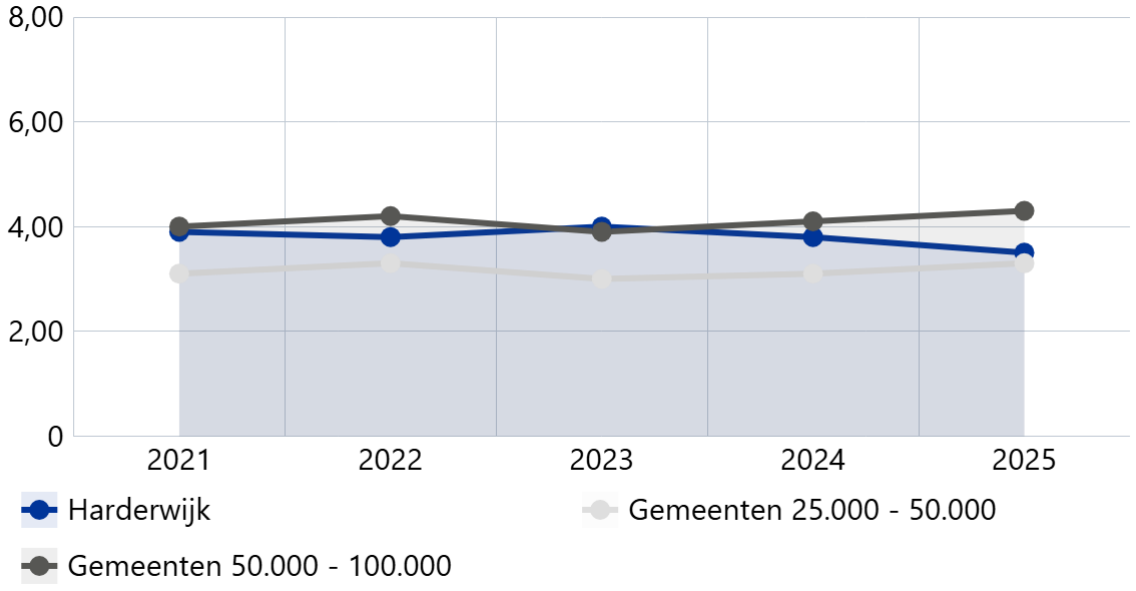

Bron: CBS

Het aantal geweldsmisdrijven fluctueert rond het landelijk gemiddelde en is in 2025 licht gedaald ten opzichte van 2024. Geweldsincidenten doen zich met name voor in combinatie met alcoholgebruik, bijvoorbeeld in de horeca en tijdens evenementen. De politie treedt hier direct tegen op. In een groot deel van de gevallen betreft het onderlinge conflicten waarbij geen aangifte wordt gedaan.

Misdrijven - Vernielingen en beschadigingen in de openbare ruimte

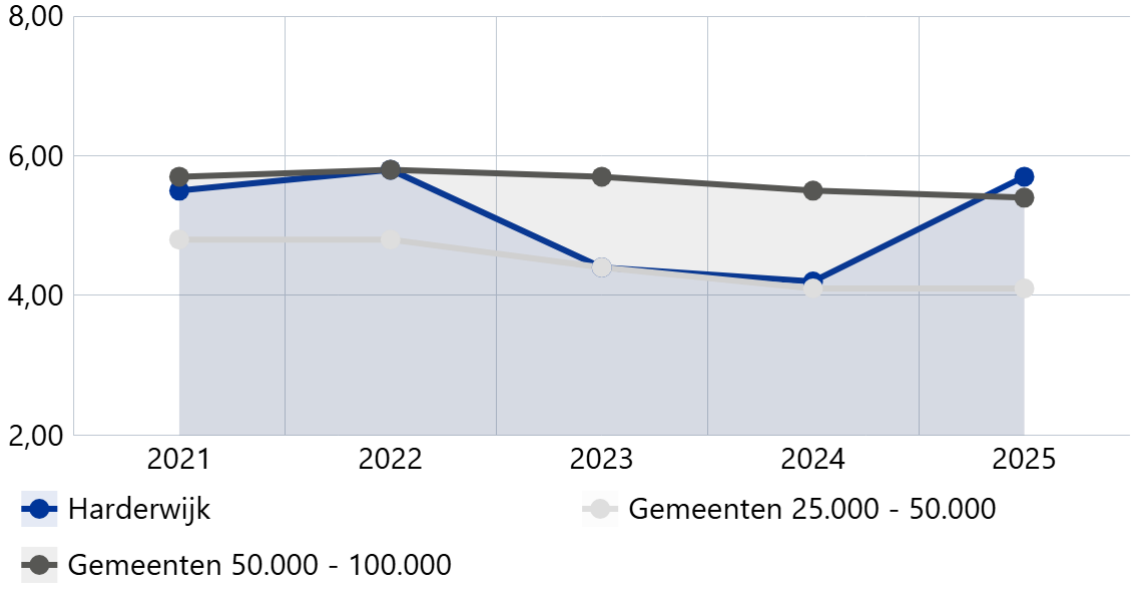

Bron: CBS

Het vernielen of beschadigen van objecten in de openbare ruimte is een misdrijf. Sinds 2024 zien we een stijging in meldingen van vandalisme. Naast de schade voor particulieren zijn ook bedrijven en instanties slachtoffer. Als gemeente doen we bij vandalisme vaker aangifte. Dit om de problematiek beter in kaart te brengen, maar ook om de pakkans van daders te vergroten.

Misdrijven - Diefstallen uit woning per 1.000 inwoners

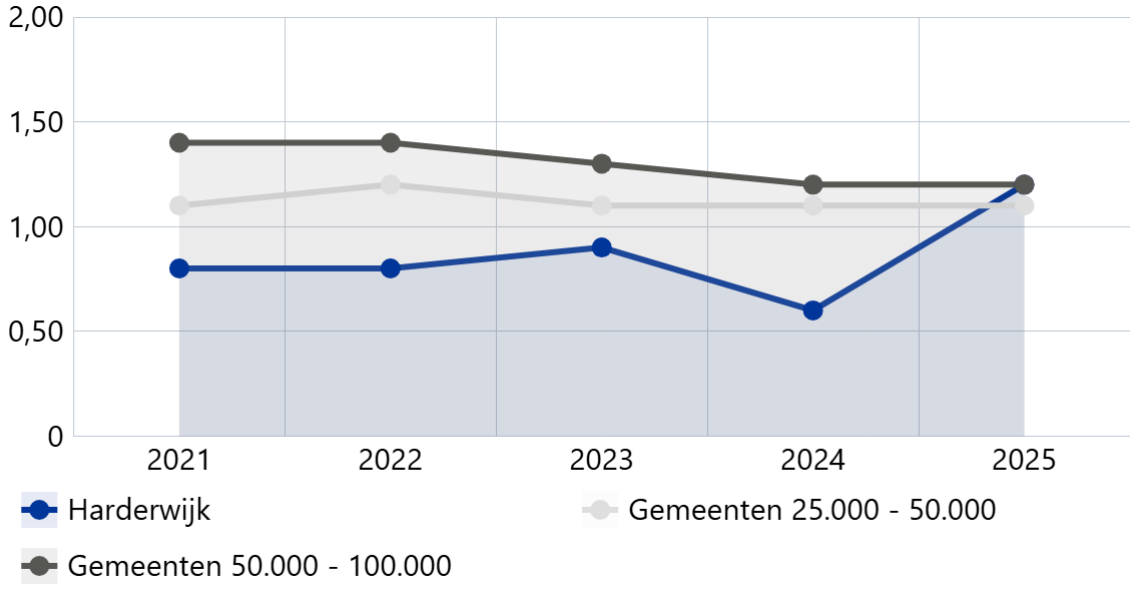

Bron: CBS

In 2025 is een duidelijke stijging zichtbaar in het aantal woninginbraken. Uit recente besprekingen binnen de driehoek blijkt dat deze toename moeilijk te verklaren is. Onder de verdachten is geen specifieke doelgroep aan te wijzen; het gaat voornamelijk om gelegenheidsdaders, vaak afkomstig uit andere delen van Nederland of Europa. De politie verricht, in samenwerking met het Openbaar Ministerie, onderzoek naar woninginbraken. Waar mogelijk worden verdachten aangehouden en vervolgd.

Misdrijven - Winkeldiefstallen

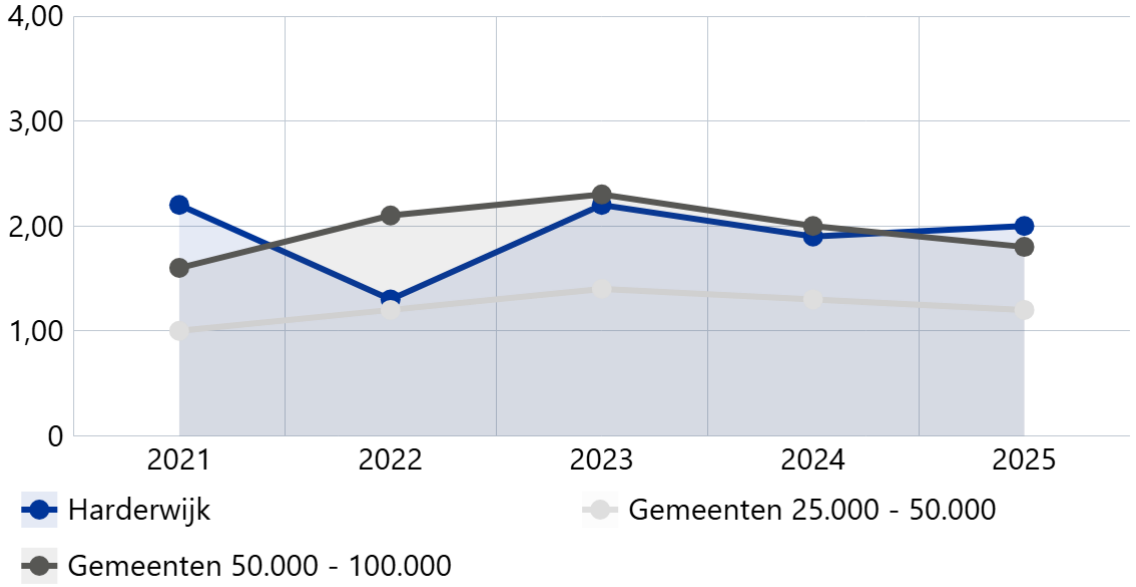

Bron: CBS

Het aantal winkeldiefstallen fluctueert rond het landelijk gemiddelde. In 2023 zagen we een toename van het aantal gemelde gevallen van winkeldiefstallen. We verklaren dit door de komst van zelfscankassa's en het lokale beleid van winkeliers om bij niet gescande producten altijd de politie in te schakelen en aangifte te doen.

Facultatieve beleidsindicatoren programma 1

Aangiften woninginbraak (Bron: Politieteam Veluwe West)

Gemiddeld 2013-2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	Gemiddeld 2021-2025
137	42	91	70	43	40	44	29	61	43

Opgelegde huisverboden (Bron: Gemeente Harderwijk)

2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
3	8	6	3	7	3	2	3

Diverse indicatoren in relatie tot veiligheid (Bron: Politieteam Veluwe West)

Feiten	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Totaal misdrijven	1.576	1.425	1.861	1.992	1.772	1.776	1.908	1.768	1.981
Geweld	167	177	175	178	158	157	166	150	138
Diefstal uit/vanaf motorvoertuigen	165	80	72	79	65	50	77	49	49
Diefstal brom-, snor-, fietsen	129	90	182	110	142	170	216	193	263
Vernieling c.q. zaakbeschadiging	141	94	159	176	162	184	148	156	222
Totaal registraties overlast	1.101	863	1.007	1.139	1.385	1.237	1.330	1.307	1.330
Jeugdoverlast	335	165	215	405	538	380	397	371	327
Drugsoverlast	81	108	116	118	119	121	159	174	178

Uit de landelijke geregistreerde politiecijfers blijkt dat het totaal aantal misdrijven in Harderwijk in de periode 2020–2026 redelijk stabiel is, met gemiddeld circa 1.800 misdrijven per jaar. Ten opzichte van het landelijk gemiddelde zijn er minder misdrijven in Harderwijk. Zo schommelt het aantal misdrijven per 1.000 inwoners in Harderwijk rond de 96 misdrijven, terwijl dat voor Nederland rond de 112 ligt.
Getalsmatig vallen met name vandalisme en fietsdiefstal op. Zware misdrijven, zoals overvallen en straatroof, komen relatief weinig voor in vergelijking met het landelijk gemiddelde. Daarnaast is het aantal fraudegevallen gestegen, een trend die ook landelijk zichtbaar is. Het gaat hierbij om onder meer online marktplaatsoplichting, WhatsApp-fraude, bankpasfraude en valsheid in geschrifte, waarbij financieel gewin door misleiding het doel is.

Totaaloverzicht Programma 1

Bedragen x €1.000

Exploitatie		Realisatie 2024	Primitieve begroting 2025	Begroting incl. wijzigingen 2025	Realisatie 2025	Resultaat 2025
Baten						
TV11	**TV11 Crisisbeheersing en brandweer**	**157**	**144**	**144**	**145**	**1**
TV12	**TV12 Openbare orde en veiligheid**	**22**	**26**	**70**	**98**	**28**
Totaal Baten		**179**	**170**	**214**	**243**	**29**
Lasten						
TV11	**TV11 Crisisbeheersing en brandweer**	**-3.507**	**-3.980**	**-4.086**	**-4.055**	**30**
TV12	**TV12 Openbare orde en veiligheid**	**-2.184**	**-2.228**	**-2.254**	**-2.251**	**3**
Totaal Lasten		**-5.690**	**-6.208**	**-6.339**	**-6.306**	**33**
Gerealiseerd resultaat		**-5.512**	**-6.038**	**-6.126**	**-6.064**	**62**

Financiële analyse jaarrekening 2025 ten opzichte van begroting 2025

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Begroting incl. wijzigingen 2025	Realisatie 2025	Resultaat 2025
Baten	214	243	29
Lasten	-6.339	-6.306	33
Gerealiseerd resultaat	**-6.126**	**-6.064**	**62**

Het resultaat van programma 1 is als volgt te verklaren

Taakveld (Bedragen x 1.000)	Ondewerp	Bedrag afwijking	Verwijzing toelichting
	Kapitaallasten	16	1
1.1	Brandweerkazerne Harderwijk en Hierden	14	2
1.2	Diverse werkbudgetten Openbare orde en veiligheid	27	3
	Diversen	5	
	Totaal	**62**	

Verklaring van de afwijkingen programma 1

1. Op de kapitaallasten zit een voordeel van afgerond € 16.000,-. Dit wordt veroorzaakt doordat de werkelijke omslagrente lager uitviel dan begroot en daardoor bijgesteld moet worden. Voor een verdere uitleg wordt verwezen naar het renteschema in de paragraaf Financiering.

2. Er is een aanzienlijk voordeel gerealiseerd op de bluswatervoorziening (€ 49.447,-). Niet alle geplande werkzaamheden of vervangingen waren in 2025 noodzakelijk. Tegenover het voordeel op bluswater staat een overschrijding op het reguliere onderhoud van de brandweerpanden (€ 47.775,- nadeel), voornamelijk veroorzaakt door noodzakelijke (niet-planbare) reparaties aan de kazerne in Harderwijk. Op de energielasten is een besparing gerealiseerd van ruim € 12.000,- ten opzichte van de bijgestelde begroting. Het voordeel gas en energie zit in de lagere energie prijzen ten opzichte van vorig jaar door een voordelige aanbesteding. Dit heeft een incidenteel karakter en zal komende jaren zich naar verwachting niet meer voor gaan doen door de stijgende netbeheer kosten op elektra en gas.
3. De middelen voor de "Nota Dierenwelzijn" zijn niet volledig uitgeput (€ 17.732,- voordeel). Op de budgetten voor de kwaliteitsmeter en de Atlas-applicatie is minder uitgegeven dan begroot (totaal ca. € 20.000,- voordeel). Op de uitvoering van het Integraal Veiligheidsplan is een nadelig saldo van € 18.471,- ontstaan. Dit wordt verklaard door extra inzet op specifieke veiligheidsthema's die gedurende het jaar prioriteit hebben gekregen.

Programma 2 Verkeer, vervoer en waterstaat

Algemeen Programma 2

Gemeente Harderwijk is een bereikbare stad. Wij werken aan het verbeteren van de bereikbaarheid van gemeente Harderwijk vanaf de A28/N302 en de eigen gemeentelijke infrastructuur (waaronder de ontsluiting van bedrijventerrein Lorentz). Er staan twee principes voorop. Ten eerste richten we onze wegen zoveel mogelijk Duurzaam Veilig in. Naast een bereikbare stad is gemeente Harderwijk namelijk ook een verkeersveilige stad. Op basis van meerdere jaren is sprake van een afname van het aantal ongevallen in gemeente Harderwijk. Deze trend willen wij doorzetten door aanpak van de verkeersonveilige situaties. Ten tweede is het STOMP-principe leidend. Dat wil zeggen dat de gemeente het wandel- en fietsgebruik promoot en wandel- en fietsvoorzieningen daar waar mogelijk verbetert. De gemeente Harderwijk stimuleert het gebruik van openbaar vervoer. Hierbij is het uitgangspunt om het huidige niveau minimaal in stand te houden en waar mogelijk met maatwerk verbeteringen door te voeren.

Inhoud

Het programma omvat activiteiten gericht op het beheer en onderhoud van (water-) wegen, straten, bermen, pleinen, bruggen, openbare verlichting en gladheidsbestrijding. Daarnaast het opstellen/vernieuwen van beleid en het treffen van verkeersmaatregelen ten behoeve van de verkeersafwikkeling, de verkeerscirculatie en de verkeersveiligheid.

Ontwikkelingen

De groei van Harderwijk in combinatie met de groei van de landelijke en regionale economie heeft effect op de groei van de mobiliteit. Ook verwachten we dat de uitbreidingsplannen van Defensie in de regio zijn invloed krijgt. De verwachting is dat de verkeersintensiteit op de A28 de komende jaren blijft toenemen. Voor het blijvend bereikbaar houden van de gemeente Harderwijk wordt in regionaal verband uitvoering gegeven aan het strategisch thema Bereikbaarheid/A28. Ook nemen de intensiteiten op de provinciale wegen toe. Dat heeft deels te maken met de (autonome) groei maar ook door grootschalige ontwikkelingen zoals op en rond het bedrijventerrein Lorentz en woningbouwontwikkelingen. Uit onderzoek blijkt dat het nodig is om op diverse locaties maatregelen te nemen om tot een verbeterde doorstroming en verkeersveiligheid te komen in relatie tot het bedrijventerrein en de omliggende ontwikkelingen, die zich de komende jaren voordoen.

Naast de voorbereiding van infrastructurele maatregelen wordt regionaal ook volop ingezet op minder woon-werkverkeer met de auto, verkeersveiligheid, werkgeversbenadering, fietscampagnes, aanleg snelle fietsroutes, sneller en frequenter openbaar vervoer naar omliggende plaatsen als Amersfoort, Apeldoorn, Lelystad en Zwolle. Via de OV- en Spoortafel Oost is de ambitie voor een verbeterd spoorproduct voor gemeente Harderwijk op de landelijke agenda gezet, resulterend in de opname van gemeente Harderwijk in het Toekomstbeeld OV 2040 (waaronder het onderzoek naar de keervoorziening).

Een ontwikkeling binnen de mobiliteit is de transitie van de fossiele brandstof voor voertuigen naar duurzame energie. De vraag naar elektrische laadpunten op parkeerplaatsen en in woonstraten neemt de komende jaren verder toe en ook in de transportsector zullen de ontwikkelen op het gebied van electrificatie/emissieloos worden gevolgd.

Op 1 april 2025 is door burgemeester en wethouder de Havenregeling vastgesteld. In de Havenregeling zijn de kaders opgenomen voor het dagelijks ‘reilen en zeilen’. Belangrijk onderdeel van de Havenregeling is de ligplaatsenkaart. Alle doelgroepen die wij in de havens van Harderwijk onderscheiden zijn de ligplaatsen op basis van de ligplaatsenkaart aangewezen, bijvoorbeeld passanten, bewoners van Waterfront en historische schepen. De Havenregeling is de basis voor de dagelijkse werkzaamheden. De regeling leidt niet tot ingrijpende veranderingen van de werkzaamheden maar biedt een duidelijker kader voor de werkzaamheden. Nieuw is wel het vergunningstelsel en verdeelsysteem voor de ligplaatsen voor bewoners van Waterfront. Dat stelsel is bedoeld om de schaarse ligplaatsen op een eerlijke en transparante manier te verdelen.

Verbonden partijen

- Coöperatie Gastvrije Randmeren

Beleidskaders

- Verordening fysieke leefomgeving
- Omgevingsvisie
- Omgevingsprogramma Bouw en Infrastructuur, deelprogramma verkeer en infrastructuur
- Programma Noord-Veluwe Bereikbaar 2023

Taakvelden Programma 2

2.1 Verkeer en vervoer

Portefeuillehouder(s):	W. Mazier & M. Pijnenburg
Domein:	Stad & Omgeving

Wat wilden we bereiken?

Bewustwording creëren betreffende verkeersveiligheid

We willen dat weggebruikers zich meer bewust worden hoe ze zich veilig moeten gedragen in het verkeer.

Wat gingen we er voor doen?

Ondersteunen activiteiten Veilig Verkeer Nederland

Het bevorderen, stimuleren en ondersteunen van activiteiten en campagnes die derden organiseren op gebied van gedragsbeïnvloeding, voorlichting, educatie en communicatie. Dit zijn bijvoorbeeld de activiteiten van Veilig Verkeer Nederland.

Regulier beleid

Wat wilden we bereiken?

Een goed bereikbare gemeente blijven

Gemeente Harderwijk groeit. En wordt steeds aantrekkelijker om te werken en te bezoeken. Dit leidt ertoe dat er steeds meer weggebruikers bij komen. We willen dat Harderwijk een prettige gemeente blijft om te wonen, werken en bezoeken. Randvoorwaarde is dat de gemeente goed bereikbaar is.

Bij een goede bereikbaarheid spelen meerdere modaliteiten een rol. Ons doel is de fietsbereikbaarheid te verbeteren en aantrekkelijker te maken. Zowel voor mensen die zich binnen de gemeente verplaatsen als mensen die van circa 15 km buiten gemeente Harderwijk komen. Ook de bereikbaarheid per openbaar vervoer is van belang. Zie hiervoor een aparte paragraaf. Door de bereikbaarheid per fiets en openbaar vervoer te verbeteren, groeit de druk op het autoverkeerssysteem minder hard.

Tegelijkertijd willen we dat de autobereikbaarheid ook toekomstbestendig is. Hierbij denken we aan het hoofdwegennet (A28, N302), maar ook aan de ringweg om Harderwijk (Groene Zoomweg - Ceintuurbaan - Knardijk). Binnen de bebouwde kom moeten de ontsluitingswegen op orde zijn, om te voorkomen dat er te veel druk op de routes in woonwijken komt te liggen.

Wat gingen we er voor doen?

Kwaliteit voorzieningen in stand houden

Er is sprake van planmatig jaarlijks onderhoud, meerjarig onderhoud (vervanging van op basis van technische en economische levensduur), correctief onderhoud (herstellen van schade) en meer projectmatige werkzaamheden (grootschalige vervanging, renovatie en reconstructie).

Regulier beleid

Is conform omschrijving uitgevoerd.

Civiele kunstwerken onderhouden

Het preventief en correctief onderhouden van bruggen, tunnels, duikers, kademuren, een viaduct en hellingbaan. Inspecteren van 1/3 van het areaal om onderhoudsstatus te monitoren. Areaal bijhouden in beheer management systeem iASSET

Regulier beleid

Diverse schades en molest hersteld en de instandhoudingsinspectie uitgevoerd.

Wegverhardingen onderhouden

Wegverhardingen onderhouden die zijn opgenomen in de planning vanuit het assetmanagement programma GISIB Inspecteren van het areaal conform de landelijke gebruikte CROW normen.

Areaal bijhouden in beheer management systeem GISIB

Regulier beleid

De jaarlijkse weginspectie heeft eind 2025 plaatsgevonden, we gaan begin 2026 aan de slag met de uitkomsten.In 2025 hebben we aan de volgende wegen (groot) onderhoud uitgevoerd:

- Varenweg
- Boerhaavelaan
- Johanniterlaan
- Fietspad langs de Verkeersweg
- Koeweg
- Diverse slechte stukken fietspad op het Beekhuizerzand
- Burgemeester de Meesterstraat
- Parkeerplaats Boekhorstlaan
- Grote schades aan Zuiderzeestraatweg hersteld

Wel gepland nog niet gedaan:

Door personele wisselingen zijn we vertraagd gestart met voorbereidingen van groot onderhoudswerkzaamheden in de wijk Vogelwaard, specifiek de Gruttomeen. De participatie om te komen tot een door de buurt gedragen ontwerp is succesvol afgerond. Maar de uitvoering in 2025 was niet meer haalbaar.

Ook is er opdracht gegeven om groot onderhoud uit te voeren aan diverse onverharde wegen. (De Paasloweg, Kieftweg en Reigershofweg) Deze werkzaamheden vragen echter om de juiste weersomstandigheden en die zijn er na de opdrachtverlening niet meer geweest. Daarom zijn deze werkzaamheden doorgeschoven naar het voorjaar van 2026.

Weginspectie heeft eind 2025 plaatsgevonden, we gaan begin 2026 aan de slag met de uitkomsten.

Reiniging wegen

Het machinaal vegen, handmatig opruimen van zwerfvuil en bestrijden van onkruid op verhardingen.

Regulier beleid

Uit de maandelijkse schouwen is gebleken dat de kwaliteit van het machinaal vegen en handmatig opruimen van zwerfvuil en bestrijding van onkruid op verhardingen voldeed aan het afgesproken onderhoudsniveau B. De ideale weersomstandigheden, met name rond de zomer, zorgden ervoor dat er veel inzet nodig was om tot dit resultaat te komen.

We hebben sinds kort een nieuw raamcontract afgesloten voor onkruidbeheersing op verhardingen waarbij de prijzen zijn gestegen. Maar nog steeds passende binnen de beschikbare middelen vanuit de begroting

Gladheidbestrijding

Strooien en/of schuiven van wegen en fietspaden die zijn opgenomen in het strooibeleid.

Regulier beleid

Op het gebied van de gladheidsbestrijding hebben we een rustig 2025 gehad. Wel hebben we samen met omliggende gemeenten een aanbesteding voor de inkoop van zout succesvol afgerond.

Openbare verlichting

Preventief en correctief onderhoud aan lichtmasten, muurarmen, armaturen, grondspots en andere decoratieve verlichting.

Inspectie (4 keer per jaar) van het areaal op functioneren. Areaal bijhouden in beheer management systeem GISIB

Regulier beleid

Is conform omschrijving uitgevoerd.

Bewegwijzering en straatmeubilair

Preventief en correctief onderhoud aan verkeersborden, verkeerstekens en markeringen op het wegdek, bewegwijzering, straatnaamborden, fietsenrekken, zitbanken e.d. Inspecteren van het areaal.
Areaal bijhouden in beheer management systeem GISIB

Regulier beleid

Voor de levering van bebording hebben we een nieuwe aanbesteding gedaan en succesvol afgerond ook hebben we een nieuw model afvalbakken die we langzaamaan over de gemeente gaan uitrollen.

Wat wilden we bereiken?

Een veiliger verkeerssituatie

Het verbeteren van de verkeersveiligheid in algemene zin, zowel subjectief als objectief, en het terugdringen van het aantal ongevallen maar ook het inspelen op mogelijke risico's. Binnen het taakveld verkeer en vervoer staan twee principes voorop. Ten eerste richten we onze wegen in volgens het ontwerpprincipe Duurzaam Veilig. Ten tweede is het STOMP-principe leidend. Het STOMP-principe is een manier van denken waarbij actieve mobiliteit en openbaar vervoer als eerste aan bod komt.

Wat gingen we er voor doen?

Op regionaal niveau samenwerken

Het verbeteren van de regionale samenwerking op het gebied van verkeersveiligheid met omliggende gemeenten, provincie Gelderland, politie, et cetera.

Regulier beleid

Het verkeersveiligheidsplan

Noemenswaardige projecten zijn o.a. de realisatie van een veilige oversteekplaats op de Burgemeester De Meesterstraat bij DOK19 en de voorbereidingen voor de aanpassing van de rotonde Newtonweg/Langekamp, de Ceintuurbaan en de Leuvenumseweg (N302). Ook is gewerkt aan nieuw verkeersveiligheidsbeleid (deelomgevingsprogramma Verkeer en Infrastructuur). Het oude verkeersveiligheidsplan gaat hierin op.

Specifiek beleid

De herinrichting van de Burgemeester De Meesterstraat nabij DOK19 is afgerond. Ook is de snelheidslimiet op de Burgemeester De Meesterstraat verlaagd naar 30 km/h. Dit heeft positieve invloed op verkeersveiligheid en het terugdringen van doorgaand verkeer door de binnenstad.

Verder hebben we plannen uitgewerkt voor de aanpak van diverse verkeerslocaties. Bijvoorbeeld voor de kruisingen Lorentzstraat/Stephensonstraat, Newtonweg/Lorentzstraat/Vlierburgweg, Newtonweg/Langekamp, de Leuvenumseweg en de Groene Zoomweg. De plannen liggen gereed om hier in 2026 uitvoering aan te geven. Doel is de verkeersveiligheid en doorstroming te verbeteren.

Verplichte beleidsindicatoren 2.1 Verkeer en vervoer

Aantal verkeersongevallen per 1.000 inwoners

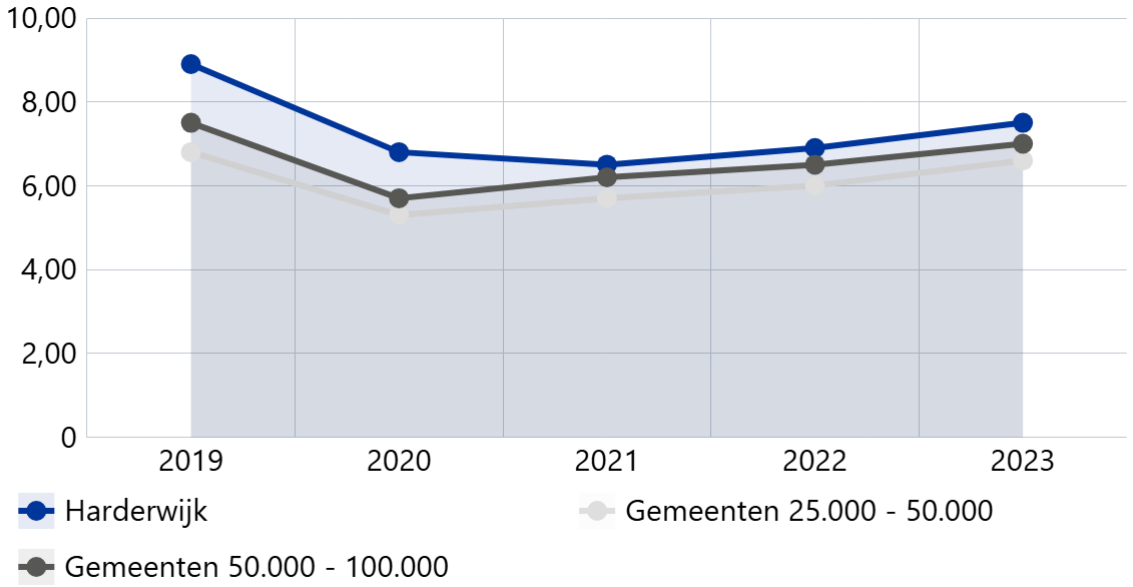

Bron: waarstaatjegemeente.nl

Het aantal verkeersongevallen stijgt. Dat is een landelijke trend, die Harderwijk helaas niet ontgaat. Wel is de Harderwijkse trendlijn de achterliggende jaren wat dichter op de landelijke trendlijn komen te liggen. Dat onderstreept dat onze inzet op verkeersveiligheid niet zonder effect is geweest.

Bij ongevallen is onderscheid te maken tussen dodelijke ongevallen, letselongevallen en ongevallen met materiële schade. Het valt op dat het aantal letselongevallen in Harderwijk sinds 2022 beneden de landelijke trendlijn ligt. Het aantal geregistreerde ongevallen met uitsluitend materiële schade ligt juist boven de trendlijn.

De cijfers voor 2024 en 2025 zijn nog niet in deze viewer verwerkt. Wel hebben we inzicht in ongevalscijfers voor onze eigen gemeente. Deze cijfers laten zien dat de licht stijgende trend doorzet. En dat verkeersveiligheid dus blijvend aandacht nodig heeft.

2.2 Parkeren

Portefeuillehouder(s):	W. Mazier
Domein:	Stad & Omgeving

Wat wilden we bereiken?

Een goede bereikbare en leefbare stad op het gebied van parkeren

Het versterken van de stad door de bereikbaarheid en leefbaarheid te vergroten op het onderdeel parkeren door:

- Op basis van het STOMP-principe (Stappen, trappen, openbaar vervoer, mobility as a service en prive-auto) in te zetten op het stimuleren van duurzame mobiliteit waaronder bijvoorbeeld deelauto's en deelfietsen.
- Het in stand houden en realiseren van extra (fiets)parkeercapaciteit;
- Effectieve verdeling van de beschikbare parkeercapaciteit onder de verschillende doelgroepen in de verschillende reguleringsgebieden;
- Inzet op intensivering van handhaving van de parkeerregulerende maatregelen;
- Inzet op verkeersgeleiding/ -informatie van verkeersstromen van en naar de parkeerlocaties door het Parkeer Route Informatiesysteem (PRIS);
- Het borgen van voldoende parkeercapaciteit bij ruimtelijke ontwikkelingen (nieuwbouw of functiewijziging). Hierbij rekening houdend met het uitgangspunt dat het parkeren zo veel als mogelijk uit het zicht moet plaatsvinden.
- I.s.m. programma Duurzaamheid en Economie onderzoeken we de mogelijkheden voor duurzame stadslogistiek in de Binnenstad van de gemeente van Harderwijk.
- Het bevorderen van de toegankelijkheid door voldoende speciaal gereserveerde en afgestemde parkeerplaatsen voor de doelgroep gehandicapten.

Wat wilden we bereiken?

Mobiliteit verbeteren

Mobiliteit bevorderen volgens het STOMP principe en, ter bevordering van de gezondheid, op termijn toewerken naar autoluwe, liefst autovrije wijken en buurten.

Wat gingen we er voor doen?

Intensiveren van de handhaving

We intensiveren de handhaving. Met de toekomstige uitbreiding van de blauwe zones in de Zeebuurt en het vergunninggebied in het Waterfront wordt het reguleringsgebied groter en is mede om die reden intensivering nodig.

Regulier beleid

De uitbreiding van het reguleringsgebied wordt in 2026 doorgevoerd. Dat is ook het moment dat extra handhaving wordt ingezet. Het benodigde budget wordt aangevraagd via de kadernota.

Is nog niet geïntensiveerd omdat het reguleringsgebied nog niet is uitgebreid. Vanaf 2026 is dat wel het geval.

Inzetten deelmobiliteit

We vergroten de inzet van deelmobiliteit op basis van het STOMP-principe. Dit kan in meerdere vormen. Het plaatsen van bijvoorbeeld elektrische deelfietsen en deelauto's in woonwijken is een alternatief voor de tweede auto.

Regulier beleid

In de binnenstad zijn op verschillende locaties deelauto's geplaatst. Aanvullend zijn in de woonwijken 14 deelauto's geplaatst. Ook is met de vaststelling van de nadere regels voor de uitgifte van parkeervergunningen hier een nieuw parkeerproduct voor ontwikkeld.

Programma Parkeren (Omgevingsvisie)

Begin 2025 is het programmaonderdeel Parkeren vastgesteld en in werking getreden. Hierin staat het beleid en de daarbij behorende maatregelen op het gebied van parkeren beschreven.

Specifiek beleid

In 2025 hebben we uitvoering gegeven aan:

- Het opstellen van de nadere regels voor de uitgifte van parkeervergunningen
- Een beleidsregel in ontwerp vastgesteld voor de uitgifte van ontheffingen in de blauwe zone
- Een haalbaarheidsonderzoek uitgevoerd naar de mogelijkheden voor intensivering van parkeerlocatie Westeinde. Dit mede in relatie tot de opgave om de binnenstad autoluw te maken en het parkeren meer aan de randen van de stad te organiseren. Uit het onderzoek is naar voren gekomen dat een parkeervoorziening technisch mogelijk lijkt, maar dat er grote financiële uitdagingen zijn. In 2026 wordt hier een vervolg aan gegeven.
- Een uitwerking van het herverdelingsvraagstuk. Welke doelgroep(en) faciliteren we op welke locatie en wat zijn daarvan de gevolgen voor de parkeercapaciteit op die locaties.

2.3 Recreatieve havens

Portefeuillehouder(s):	M. Pijnenburg
Domein:	Stad & Omgeving

Wat wilden we bereiken?

Bevordering van het watertoerisme

Watertoerisme draagt bij aan de aantrekkelijkheid van de stad. Nederlandse en buitenlandse toeristen en watersporters komen graag naar de gemeente Harderwijk en verblijven één of meerdere nachten in de haven.

De havens versterken het toeristisch en recreatieve aanbod van de historische binnenstad van Harderwijk, de Veluwe en de regio.

De havens van gemeente Harderwijk hebben behalve een toeristisch-recreatieve waarde ook een economische waarde. Ze voegen meer aanbod aan het product gemeente Harderwijk toe en verhogen de beleving voor inwoners en recreanten.

Wat gingen we er voor doen?

Beheer Harderwijker havens

Het beheer van de havens richt zich op een aantal aspecten.

In maart is het Havenbeheerplan 2025-2029 vastgesteld. Dit is een plan voor het beheer en onderhoud van de gemeentelijke havens, inclusief kostenraming, voor de periode 2025-2029.

Een belangrijk onderdeel is het gastheerschap voor alle gebruikers van de havens waaronder de passanten in het zomerseizoen en de bewoners van Waterfront. In 2025 zijn er 7016 boten geweest met gezamenlijk 13.897 overnachtingen. De havenmeesters zorgen ervoor dat havens en havenvoorzieningen op de juiste manier worden gebruikt. Havengeld, dat nodig is om het beheer te bekostigen, wordt door de havenmeesters geïnd.

Om de kwaliteit van de havens en de havenvoorzieningen op peil te houden, is regelmatig onderhoud nodig. Onderhoud bestaat onder andere uit gepland jaarlijks onderhoud en meerjarig onderhoud. Meerjarig onderhoud bestaat uit vervanging op basis van technische en economische levensduur van de havenvoorzieningen. Ook herstel van schade (curatief onderhoud) is onderdeel van het beheer.

Tot slot ontkomen wij ook niet aan toezicht en zo nodig handhaving. Toezicht is een belangrijke schakel in het bewaken van de openbare orde en veiligheid in de openbare ruimte, dus ook in en rondom de havens.

Specifiek beleid

We hebben de vaargeulen Strandhaven-Wolderwijd, Strandhaven en rondom het Noorder- en Zuidereiland gebaggerd en weer op diepte gebracht. Ook hebben we onderwater gemaaid om de wildgroei van fonteinkruid in de vaargeulen romdom Noorder- en Zuidereiland te beteugelen.

De gemetselde hangschotten bij de bruggen in het Waterfront en de nieuwe brug nabij het strandeiland zijn geïnspecteerd. Zo ook de damwanden en wrijfgordingen van de openbare kade Lorentzhaven. Daarnaast de inspectie en reiniging van de duikers nabij het Noorder- en Zuidereiland. En er is onderhoud uitgevoerd aan de oevers (basaltkeien) langs de vaargeul Strandhaven.

Verder beheer en onderhoud van de 6 beweegbare bruggen, inclusief de afstandsbediening, in het havenkantoor. En hebben we een update van de software en het netwerk voor de bruggen in het Waterfront uitgevoerd.

Uitvoeren locatiestudie watersportactiviteiten

Na de ingebruikname van de nieuwe havens is de vraag naar locaties voor watersportactiviteiten toegenomen. Specifieke locaties voor commerciële watersportactiviteiten zijn geen onderdeel van de gerealiseerde en nog te realiseren plannen van Waterfront (m.u.v. de kleine watersport).

Vanwege de vraag hebben wij een quick-scan uitgevoerd. Het doel van de quick-scan is locaties in gemeente Harderwijk aanwijzen die mogelijk geschikt zijn voor (commerciële) watersportbedrijven. Een haalbaarheidsonderzoek is voor de verdere ontwikkeling van de locaties die op basis van de quick-scan geschikt lijken de vervolgstap. Deze stap, het haalbaarheidsonderzoek, staat gepland voor 2026.

Specifiek beleid

Uitvoering van de locatiestudie watersportactiviteiten staat gepland voor 2026. In 2025 is hieraan daarom nog geen uitvoering gegeven.

Uitvoering Havenregeling

Nadat de havenregeling op 10 april 2025 in werking is getreden zijn wij begonnen met de ligplaatsvergunningen voor de bewoners van Waterfront. De eerste groep zijn de gebruikers van Waterfront fase waar de overgangsregeling op toeziet. De volgende stap in het vergunningverleningsproces is de wachtlijst voor Waterfront fase 2 en vervolgens Waterfront fase deelgebied 1.

Specifiek beleid

Uitvoering Havenregeling in 2025 is uitgevoerd door de havendienst. De uitvoering bestaat voor een belangrijk deel uit het dagelijks beheer van de havens, bijvoorbeeld het toewijzen van ligplaatsen, het veilig en ordentelijk gebruik van de haven en het op orde houden van de havenvoorzieningen.

Ook is het team Ruimtelijke dienstverlening in 2025 gestart met het verlenen van ligplaatsvergunningen voor de bewoners van Waterfront.

Proces ligplaatsvergunningen historische schepen

Eind 2025 zijn wij gestart met de voorbereiding van het vergunningenproces voor historische schepen. Voordat wij ligplaatsvergunningen daadwerkelijk kunnen verlenen moeten wij, in afwachting van de behandeling van een zienswijze hierover, het ruimtelijk kwaliteitsplan voor historische schepen nog vaststellen. Wij verwachten dat wij de eerste ligplaatsvergunningen in 2026 kunnen verlenen.

Specifiek beleid

De vaststelling van het ruimtelijk kwaliteitsplan voor historische schepen, noodzakelijk voor de beoordeling van vergunningaanvragen, was in 2025 nog niet vastgesteld. Ligplaatsvergunningen voor historische schepen zijn daarom nog niet verleend. Vaststelling van het ruimtelijk kwaliteitsplan staat gepland voor 2026.

Eind 2025 is gestart met het proces. Als voorbereiding op de vergunningverlening is de eigenaren gevraagd naar informatie over hun schip. Deze informatie is nodig om te beoordelen of voor alle historische schepen waarop de voorrangsregel van toepassing is, vastgelegd in de Verordening fysieke leefomgeving, voldoende ligplaatsen beschikbaar zijn. Die beoordeling heeft in 2025 nog niet kunnen plaatsvinden omdat eind 2025 nog niet alle informatie beschikbaar was.

2.4 Economische havens en waterwegen

Portefeuillehouder(s):	M. Pijnenburg
Domein:	Stad & Omgeving

Wat wilden we bereiken?

Havens die van toegevoegde waarde zijn voor de lokale en regionale economie

De havens in het havengebied noord, de Lorentzhaven en de Pasteurhaven, zijn een belangrijk onderdeel voor de economie van gemeente Harderwijk en de regio. De bedrijfshavens zijn een belangrijke schakel voor de op- en overslag van goederen en containers, reparatie, productie en winterstalling van (recreatie)vaartuigen.

De Lorentzhaven draagt bij aan (duurzaam) vervoer over water. Lokale en regionale bedrijven kunnen hiervan gebruikmaken. De Lorentzhaven is voorzien van een openbare kade, voldoende bedrijven die werkzaam zijn in de sector op- en overslag en een containerterminal met deels een openbaar karakter. Zo ondersteunen de havenvoorzieningen de lokale en regionale economie. Voor bedrijven en bezoekende schepen heeft de Lorentzhaven een toegevoegde waarde.

Voor 2026 onderzoeken wij de mogelijkheden om de Lorentzhaven efficiënter te laten benutten door de ondernemers. Voor dit proces werken wij waar nodig samen met de provincie Gelderland en Oost NL. Omdat dit proces eind 2025 in een pril stadium verkeert is meer informatie nog niet beschikbaar.

De Pasteurhaven huisvest vooral watersportbedrijven en visserijbedrijven en biedt daarvoor goede voorzieningen. De Pasteurhaven is goed bevaarbaar met voldoende kadelengte en een brede diversiteit van watersportbedrijven die de watersporter op alle vlakken faciliteert.

Wat gingen we er voor doen?

Actualisatie havenregeling

De actualisatie van de havenverordening is ook van toepassing op het taakveld Economische havens en waterwegen, zie taakveld Recreatieve havens.

Specifiek beleid

De Havenregeling Harderwijk is op 10 april 2025 in werking getreden. De havendienst heeft het afgelopen jaar het dagelijks beheer van het havengebied uitgevoerd waarvoor de Havenregeling Harderwijk de basis is. Door bijvoorbeeld toewijzen van ligplaatsen en veilig en ordentelijk gebruik van de havens. Ook zijn de eerste ligplaatsvergunningen voor bewoners van Waterfront verleend.

De eerste ervaringen die in 2025 zijn opgedaan geven geen aanleiding om de Havenregeling Harderwijk in 2025 al te actualiseren. De eerste actualisatie verwachten wij medio 2026.

2.5 Openbaar vervoer

Portefeuillehouder(s):	W. Mazier
Domein:	Stad & Omgeving

Wat wilden we bereiken?

In stand houden en mogelijk verbeteren van het OV-aanbod

De gemeente Harderwijk stimuleert, in combinatie met stappen en trappen, het gebruik van het openbaar vervoer. Uitgangspunt is het huidige niveau minimaal in stand te houden en waar mogelijk met maatwerk verbeteringen in de bus en treinverbindingen door te voeren. Bij maatwerk kan o.a. gedacht worden aan een verbeterde, snellere en frequentere treinverbinding met de Randstad en Zwolle. Bezuinigingen in het openbaar busvervoer zijn echter zeer actueel. We maken ons sterk voor behoud van belangrijke buslijnen en onderzoeken samen met de provincie Gelderland waar mogelijk nieuwe vormen van openbaar vervoer, zoals de haltetaxi. Samen met vervoerder EBS en de provincies Gelderland en Flevoland zetten we in op een verbetering van de bestaande stadslijn en van de streeklijnen op de Veluwe maar ook op snelle en frequente verbindingen van en naar de steden (Lelystad-Harderwijk-Apeldoorn) en dorpen in Flevoland. De fiets-/voetveer tussen Strand Horst en Zeewolde vervult een zeer belangrijke functie voor met name scholieren en recreatief fietsverkeer. We hechten er waarde aan deze voorziening te behouden.

Wat gingen we er voor doen?

Samenwerken via Noord-Veluwe Bereikbaar

Onder de paraplu van Noord-Veluwe Bereikbaar werken we samen met de provincie Gelderland en alle gemeenten langs de A28-corridor tussen Amersfoort en Zwolle aan een betere doorstroming op de A28. Dit doen we door in te zetten op duurzame alternatieven, zoals sneller en frequenter openbaar vervoer en goede fietsvoorzieningen in deze corridor. Ook wordt ingezet op gedragsverandering bijvoorbeeld door fietscampagnes, gericht op woon-werkverkeer, maar ook recreatief verkeer.
Met de samenwerkende gemeenten is een Mobiliteitsfonds opgericht waar jaarlijks financiële middelen in gedoneerd worden om gericht in een betere regionale bereikbaarheid te investeren. Tevens wordt hiermee een duidelijk signaal afgegeven aan andere organisaties.

Specifiek beleid

In 2025 is de verkenning naar een keervoorziening voor intercitytreinen op de Veluwelijn gestart. Deze Verkenning wordt uitgevoerd met samenwerkende overheden en de spoorsector. Drie varianten (locaties) in Harderwijk worden onderzocht en getoetst op diverse criteria.

Daarnaast is regionaal een verkenning gestart naar de Doorfietsroute Nunspeet-Harderwijk-Ermelo-Putten-Nijkerk (F28). Deze Verkenning leidt tot een voorkeursroute, ontwerp en kostenraming voor de realisatie ervan.

Lobbyen voor verbeteringen niet-gemeentelijke infrastructuur

Er is flink gelobbyd voor een betere treinverbinding en ook een toekomstbestendige aanpak van de N302 (Knardijk en Leuvenumseweg). Bestuurlijk en ambtelijk is, met onze samenwerkende partners, gezocht naar bredere (financiële) steun. Een goed voorbeeld hiervan is (het doortrekken van Intercitytreinen op) de Veluwelijn. Steun en samenwerking is gezocht en gevonden bij omliggende provincies en regio's, alsook bij de spoorsector.

Specifiek beleid

Er is breed draagvlak voor een beter bereikbare regio. Er wordt nog steeds volop samengewerkt met de omliggende gemeenten en regio's, provincies Utrecht en Gelderland, Ministerie van I&W en de spoorsector.

Samen met provincie Gelderland en het Platform N302 Harderwijk (bewoners, belanghebbenden en verenigingen) is overeenstemming gevonden over de aanpak van de Leuvenumseweg. De weg wordt medio 2026 verkeersveiliger gemaakt.

Verbeteren en frequenter openbaar vervoer

Samen met partners, zoals NS, EBS, provincie Gelderland en omliggende gemeenten en regio's, werken we samen aan een goed netwerk van openbaar vervoer van en naar de gemeente Harderwijk. Speerpunt is het realiseren van een keervoorziening op of naast het station van gemeente Harderwijk om Intercitytreinen uit Amersfoort door te laten rijden naar Harderwijk. Er is ingezet op meer spitstreinen in de ochtend van Harderwijk, via Nijkerk, naar Amersfoort en vice versa in de middagspits. Ook is de spitspendel op de vrijdag gewenst.

Regulier beleid

Ambtelijk en bestuurlijk hebben we veel overleg gevoerd met de provincies Utrecht en Gelderland, omliggende regio's en de spoorsector om de spitspendel Harderwijk-Nijkerk-Amersfoort v.v. weer in de dienstregeling te krijgen. Dat is gelukt, sinds 7 april 2025. De spitstreinen worden weer goed gebruikt en we zien een forse groei van instappers op ons station. Voor de dienstregeling 2027 wordt ingezet op meer spitstreinen in de ochtend en middag.

De verkenning naar de keervoorziening voor intercitytreinen loopt goed en betreft een intensief proces met andere overheden, spoorsector en bewoners.

Totaaloverzicht Programma 2

Bedragen x €1.000

Exploitatie		Realisatie 2024	Primitieve begroting 2025	Begroting incl. wijzigingen 2025	Realisatie 2025	Resultaat 2025
Baten						
TV21	**TV21 Verkeer en vervoer**	**358**	**178**	**178**	**679**	**501**
TV22	**TV22 Parkeren**	**54**	**17**	**49**	**43**	**-6**
TV24	**TV24 Economische havens en waterwegen**	**909**	**729**	**675**	**642**	**-33**
Totaal Baten		**1.321**	**924**	**902**	**1.364**	**462**
Lasten						
TV21	**TV21 Verkeer en vervoer**	**-6.605**	**-7.014**	**-6.976**	**-6.296**	**680**
TV22	**TV22 Parkeren**	**-2.332**	**-2.388**	**-2.801**	**-2.651**	**150**
TV23	**TV23 Recreatieve havens**	**0**	**-6**	**-5**	**-4**	**0**
TV24	**TV24 Economische havens en waterwegen**	**-1.430**	**-1.100**	**-1.394**	**-1.310**	**83**
TV25	**TV25 Openbaar vervoer**	**-69**	**-66**	**-101**	**-70**	**31**
Totaal Lasten		**-10.436**	**-10.574**	**-11.276**	**-10.332**	**945**
Onttrekkingen						
TV21	**TV21 Verkeer en vervoer**	**646**	**295**	**259**	**247**	**-12**
TV22	**TV22 Parkeren**	**5.127**	**244**	**332**	**332**	**0**
TV24	**TV24 Economische havens en waterwegen**	**151**	**40**	**216**	**215**	**-2**
Totaal Onttrekkingen		**5.925**	**579**	**806**	**793**	**-13**
Stortingen						
TV21	**TV21 Verkeer en vervoer**	**-1.162**	**-375**	**-375**	**-375**	**0**
TV22	**TV22 Parkeren**	**-5.127**	**0**	**0**	**0**	**0**
TV24	**TV24 Economische havens en waterwegen**	**-459**	**-142**	**-211**	**-211**	**0**
Totaal Stortingen		**-6.749**	**-517**	**-586**	**-586**	**0**
Gerealiseerd resultaat		**-9.939**	**-9.587**	**-10.154**	**-8.761**	**1.393**

Financiële analyse jaarrekening 2025 ten opzichte van begroting 2025

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Begroting incl. wijzigingen 2025	Realisatie 2025	Resultaat 2025
Baten	902	1.364	462
Lasten	-11.276	-10.332	945
Onttrekkingen	806	793	-13
Stortingen	-586	-586	0
Gerealiseerd resultaat	**-10.154**	**-8.761**	**1.393**

Het resultaat van programma 2 is als volgt te verklaren

Taakveld (Bedragen x 1.000)	Ondewerp	Bedrag afwijking	Verwijzing toelichting
	Onderhanden werken (regulier en budget neutraal)	30	1
	Kapitaallasten	161	2
	Overige doorbelastingen	-59	3
2.1	Vergunningsaanvragen kabels en leidingen + degeneratievergoedingen	153	4
2.1	Uitgesteld onderhoud	626	5
2.1	Energie	91	6
2.1	Gladheidsbestrijding	22	7
2.1	Inkomsten straatreiniging	230	8
2.2	Lagere kosten parkeervoorzieningen	76	9
2.4	Op diepte houden havens en vaarwegen	42	10
2.4	Onderhoud en onvoorzien	-24	11
2.4	Havengelden	11	12
	Diversen	34	
	Totaal	**1.393**	

Verklaring van de afwijkingen programma 2

1. Een totaaloverzicht van onderhanden werken wordt weergegeven in hoofdstuk 4.6.
2. Op de kapitaallasten zit een voordeel van afgerond € 161.000,-. Dit wordt veroorzaakt doordat de werkelijke omslagrente lager uitviel dan begroot en daardoor bijgesteld moet worden. Voor een verdere uitleg wordt verwezen naar het renteschema in de paragraaf Financiering.
3. Dit betreft de overige doorbelastingen. Er heeft een hogere werkelijke doorbelasting tractie op onderdeel wegen plaatsgevonden ten opzichte van de begroting.
4. Meer vergunningsaanvragen voor kabels en leidingen hebben geleid tot € 30.000,- meer legesopbrengsten en € 122.500,- meer aan degeneratievergoedingen dan verwacht.
5. Er is € 625.700,- minder uitgegeven aan onderhoud doordat diverse onderhoudsprojecten en -klussen zijn uitgesteld door een gebrek aan capaciteit, bouwvertragingen, onduidelijkheid over de stikstofwet en weersinvloeden. Er wordt een beslispunt opgenomen in het raadvoorstel bij de jaarrekening met een voorstel om een specifiek deel van deze overschotten in een bestemmingsreserve IBOR te storten. Zie raadsvoorstel voor het beslispunt en argumentatie.
6. Het afkoppelen van een aantal VRI's heeft geleid tot een lager energieverbruik (€ 38.000,-) en tegelijkertijd zijn de openbare laadpalen meer gebruikt dan verwacht met een grotere opbrengst als gevolg (€ 53.400,-).
7. Gladheidsbestrijding heeft minder gekost dan verwacht (€ 22.000,-).

8. Er zijn meer inkomsten binnengehaald op straatreiniging dan verwacht (€ 230.400,-). Op dit onderdeel worden vergoedingen ontvangen vanuit Verpact voor zowel Zwerfafval als vergoedingen voor verpakkingen in openbare prullenbakken. Er heeft een afrekening vanuit Verpact plaatsgevonden m.b.t. de Zwerfafvalvergoeding 2023/2024 van ongeveer € 44.000,-. De gemeente heeft een eenmalige extra vergoeding ontvangen van € 0,91 per inwoner. Tevens is er een vergoeding ontvangen voor 2023 en 2024 in het kader van de uitgebreide producentenverantwoordelijkheid (UPV) zwerfafval, vanuit het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat. Dit betreft een vergoeding voor de kosten van het opruimen van zwerfafval van bepaalde kunststofproducten voor eenmalig gebruik en het treffen van bewustmakingsmaatregelen in de kalenderjaren 2023 en 2024. Dit is een vergoeding van afgerond € 187.000,-.
9. Ten opzichte van de begroting zijn er voor de parkeervoorzieningen minder exploitatiekosten (€ 49.000,- voordelig) en minder energiekosten (€ 27.000,- voordelig) gemaakt. De minder energiekosten zit in de lagere energie prijzen ten opzichte van vorig jaar door een voordelige aanbesteding.
10. Voor het op diepte houden van de havens en vaarwegen was ruim € 234.000,- begroot. De werkelijke kosten in 2025 bedroegen ca. € 192.000,-. Het voordeel van € 42.000,- wordt veroorzaakt doordat de baggerwerkzaamheden in bepaalde sectoren minder intensief uitvielen dan op basis van de peilingen vooraf was ingeschat.
11. Aan jaarlijks onderhoud is ca. € 24.000,- meer uitgegeven in 2025. De overschrijding wordt met name veroorzaakt door ad-hoc herstelwerkzaamheden.
12. Bij de 2e Tussentijdse rapportage zijn de begrote havenopbrengsten in 2025 met € 113.000,- verlaagd. Ten opzichte van de bijgestelde begroting zijn de werkelijk opbrengsten € 11.000,- hoger uitgevallen. Dit leidt tot een voordeel binnen dit taakveld.

Programma 3 Economie

Algemeen Programma 3

Wij werken aan een samenleving waarin mensen en organisaties gestimuleerd worden en de ruimte krijgen om te ondernemen. Onder de noemer 'ondernemend' vallen alle beleidsterreinen die tot doel hebben de totale economische activiteit in stad en regio te vergroten. Hoewel deze beleidsterreinen elk een eigen dynamiek kennen, hebben ze een gezamenlijk doel: het versterken van de economische kracht van gemeente Harderwijk, haar ondernemers en haar inwoners. De economische kracht van de gemeente Harderwijk uit zich in de mate waarin ondernemers en bedrijven in staat worden gesteld te ondernemen en zich te ontwikkelen, en de mate waarin de inwoners in staat zijn passend werk te vinden. Economie heeft een belangrijke rol in het leefbaar en levendig houden van Harderwijk en Hierden.

Wij geven ruimte om te ondernemen en werken aan het versterken van de economie in gemeente Harderwijk door het verbeteren van de voorwaarden voor economische ontwikkeling. We hebben oog voor onze ondernemers. Wij blijven werken aan het verbeteren van ons vestigingsklimaat, zorgen voor goede dienstverlening en geven concrete invulling aan stadspromotie. Vanwege de economische verwevenheid in de regio zoekt gemeente Harderwijk bij het versterken van de economische kracht, afhankelijk van het thema, de samenwerking met onder andere de regiogemeenten, Hanzesteden en de samenwerking op de Veluwe (Veluwe op 1).

Het verbeteren van de voorwaarden voor economische ontwikkeling

- Het stimuleren van de circulaire (duurzame) economische ontwikkeling op werklocaties, in de binnenstad en de wijkwinkelcentra.
- Uitvoeren van de detailhandels- en kantorenvisie (Omgevingsvisie) en het regionaal programma bedrijventerreinen (RPW)
- Uitvoeren Verordening fysieke leefomgeving onderdeel winkeltijden
- Uitvoeren Verordening fysieke leefomgeving onderdeel warenmarkt
- Werken aan een toekomstbestendige binnenstad door uitvoering te geven aan de nieuwe binnenstadsvisie inclusief bijbehorend uitvoeringsprogramma
- Ondersteunen van de samenwerking tussen de winkel- en horecaondernemers, het culturele aanbod (SAP), de evenementenorganisaties, Heerlijk Harderwijk en gemeente met als resultaat een professionele samenwerking in de binnenstad.

Economische promotie van Harderwijk door het continueren van de promotie en positionering van Harderwijk als een toeristische bestemming in binnen- en buitenland

- De merkidentiteit van gemeente Harderwijk blijven versterken om meer aandacht van ondernemers en investeerders te trekken, en de economische activiteit in de gemeente te vergroten.
- Samen met de evenementenorganisatoren de gemeente Harderwijker evenementen verduurzamen, faciliteren en professionaliseren.
- Het versterken van het thema Hanze in gemeente Harderwijk door de samenwerking met de Hanzesteden en de activiteiten die ontstaan zijn in het Hanzejaar te continueren
- De balans brengen in natuur en recreatie in het buitengebied van gemeente Harderwijk / op de Veluwe en in de binnenstad door spreiding en bezoekersmanagement.

Wij werken aan het verbeteren van het vestigingsklimaat en aan de kwaliteit van bedrijventerreinen

- Uitvoeren en monitoren van het Regionaal Programma Werklocaties.
- Dienstverlening richting ondernemers door actief accountmanagement
- Uitgifte van bedrijfskavels
- Samenwerking met ondernemers om het vestigingsklimaat te verbeteren, o.a. op het gebied van energietransitie, biodiversiteit en netcongestie.

Inhoud

Het programma omvat activiteiten die gericht zijn op behoud, ondersteuning, en uitbouw van het bestaande economisch potentieel. Hieronder vallen o.a. bedrijventerreinen, binnenstad, winkelcentra, toerisme, werkgelegenheid, warenmarkten, exploitatie van gemeentelijke eigendommen, maar ook evenementen.

Ontwikkelingen

Het gaat goed met de economie van gemeente Harderwijk. Gemeente Harderwijk heeft een aantrekkelijk vestigingsklimaat, onder andere door de ligging. Het aantal bedrijven en het aantal arbeidsplaatsen in gemeente Harderwijk is ook het afgelopen jaar gegroeid en we hebben een grote werkzame beroepsbevolking. Ondanks deze positieve signalen zijn er ook zorgen. Er zijn nog diverse ondernemers die door de gestegen kosten en schulden als gevolg van de corona crisis in financiële problemen zitten. Daarnaast is ook het vinden van personeel een grote uitdaging. Dit heeft gevolgen voor de ondernemers van gemeente Harderwijk. Winkels en horeca bedrijven die minder dagen open zijn of bedrijven die failliet gaan of bedrijfsbeëindiging overwegen. Op de bedrijventerreinen speelt daarnaast het probleem van netcongestie. Bedrijven die willen starten of bedrijven die willen uitbreiden kunnen op korte termijn geen (grotere/verzwaarde) aansluiting krijgen.

Belangrijke aandachtspunten zijn de werklocaties, de vrijetijdseconomie en de binnenstad. Gezamenlijk met ondernemers, regio, provincie en landelijke overheid, onderzoeken wij waar lokale en regionale maatregelen getroffen kunnen worden zodat wij een concrete bijdrage kunnen leveren aan de economie. Samen met de regiogemeenten wordt samengewerkt via het Regionaal Programma Werklocaties.

Verbonden partijen

n.v.t.

Beleidskaders

- Omgevingsvisie Harderwijk
  - Economie
  - Detailhandel
  - Binnenstad
  - Werklocaties (RPW)
  - Toerisme & Recreatie

Taakvelden Programma 3

3.1 Economische ontwikkeling	
Portefeuillehouder(s):	W. Mazier & M. Pijnenburg
Domein:	Stad & Omgeving

Wat wilden we bereiken?

Het stimuleren van gezamenlijke initiatieven

Dit taakveld is gericht op het creëren van een gunstig economisch klimaat voor de gemeente als geheel, door middel van strategische keuzes, samenwerking en door het stimuleren van projecten en initiatieven tussen overheid, bedrijfsleven en maatschappelijke organisaties.

Wat gingen we er voor doen?

Samenwerken in de binnenstad

Versterken samenwerking in de binnenstad i.s.m. de Binnenstadondernemers Harderwijk (BOH) en invulling geven aan accountmanagement voor ondernemers in de binnenstad.

Ook werken we samen met de Bedrijvenkring Harderwijk en Parkmanagement aan het verduurzamen en toekomstbestendig maken van de bedrijventerreinen

Regulier beleid

De accountmanager Bedrijven (binnenstad/detailhandel) heeft regelmatig één-op-één contact met de ondernemers in de binnenstad. Ook de horeca coördinator speelt een belangrijke rol in het contact tussen horeca ondernemers (KHN) en de gemeente. Zij onderhouden beide actief contact met de besturen en/of vertegenwoordigers van de verschillende ondernemerscollectieven zoals BOH/BIZ en KHN afdeling Harderwijk.

Wat wilden we bereiken?

Steviger dienstverlening aan ondernemers

Versterken van de dienstverlening aan ondernemers.

Wat gingen we er voor doen?

Een verbindende rol spelen

Contact onderhouden met ondernemers, en ondernemers onderling verbinden. Dit doen we samen met de diverse ondernemerscollectieven in Harderwijk en Hierden. Specifiek de Bedrijvenkring Harderwijk (BKH), Binnenstadsondernemers Harderwijk (BOH) en de vertegenwoordigers van de wijkwinkelcentra, en warenmarkt(en).v

Regulier beleid

De inzet en werkzaamheden van de accountmanagers spelen in deze een belangrijke rol. Zij onderhouden actief contact met de besturen en/of vertegenwoordigers van de verschillende ondernemerscollectieven. O.a BOH/BIZ, BKH, parkmanagement en in het kader van de verschillende KVO's (Keurmerk Veilig Ondernemen) op de bedrijventerreinen.

Specifiek is er in 2025 samen met de initiatiefnemers in de binnenstad gewerkt aan de totstandkoming van de Bedrijveninvesteringszone (BIZ) Binnenstad. De invoering van een Bedrijveninvesteringszone (BIZ) voor ondernemers in de binnenstad van Harderwijk zorgt voor de versterking van de samenwerking tussen en met ondernemers. De BIZ is
een waardevol instrument voor ondernemers om collectief, professioneel en langdurig activiteiten voor de binnenstad te kunnen ontplooien en financieren waardoor de vitaliteit en kwaliteit van de binnenstad wordt vergroot.

Wat wilden we bereiken?

Stimuleren van innovatieve en duurzame ontwikkelingen

Stimuleren van innovatieve en duurzame ontwikkelingen

Wat gingen we er voor doen?

Werken aan de ambities van de Veluwe agenda

De Veluwe Agenda 2030 is de basis voor de samenwerking op de Veluwe. Wij werken gezamenlijk aan de ambitie "Beleef de Beste Veluwe". Vanuit onze netwerksamenwerking in de VeluweAlliantie versterken we de Veluwe en bereiken we een betere balans tussen natuur en recreatie. De projecten waar we aan mee blijven werken zijn de uniforme Bebording, Belevingsgebieden, Routebureau, Marketing en de Regiodeal voor de Veluwe.

Regulier beleid

In 2025 is de actieve bijdrage aan de gezamenlijke projecten van de VeluweAlliantie voortgezet. De focus lag hierbij op het versterken van de herkenbaarheid en kwaliteit van de Veluwe als één merk, waarbij de balans tussen natuur en recreatie centraal staat. Een concreet resultaat in 2025 is de verdere implementatie van de unieke Veluwe-stijl in de fysieke leefomgeving van Harderwijk:

- In samenwerking met het Routebureau zijn nieuwe welkomstborden geplaatst die aansluiten bij de uniforme regionale uitstraling.
- Op de nieuwe ontvangstlocatie is de Veluwe-stijl integraal toegepast, wat bijdraagt aan een eenduidige bezoekersbeleving.

De samenwerking met het Routebureau heeft in 2025 in het teken gestaan van verdere professionalisering. De voorbereidingen voor de nieuwe Samenwerkingsovereenkomst (SOK) zijn nagenoeg afgerond; de officiële ondertekening hiervan staat gepland voor 2026. Hiermee wordt de kwaliteitsborging van de routenetwerken voor de langere termijn vastgelegd.

Wat wilden we bereiken?

Versterken economische bedrijvigheid

Ontwikkelen van beleid ter versterking van de (sociaal) economische bedrijvigheid.

Wat gingen we er voor doen?

Uitvoeren binnenstadsvisie

Uitvoering van het jaarplan binnenstadsvisie o.a. de gebiedsvisie Donkerstraat-Kloosterplein, autoluwe Bruggestraat en Boulevard.

Specifiek beleid

In 2025 zijn we verder gegaan met het uitvoeringsprogramma Binnenstadsvisie 2031 o.a.:

- Realisatie van de Bedrijveninvesteringszone Binnenstad (periode 2026-2030) en versterking van de onderlinge samenwerking in de binnenstad.
- Opstellen van de gebiedsvisie Donkerstraat-Kloosterplein. Het doel van dit project is om vanuit de Binnenstadsvisie te komen tot een concreet en gedragen toekomstbeeld, waarbij de Donkerstraat en het Kloosterplein onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn, waardoor het een levendig deel van de Harderwijkse binnenstad wordt. Parallel aan dit traject is er in het kader van de actieve leegstandsaanpak een GebiedsID voor de Donkerstraat gemaakt en een pilot om de aantrekkelijkheid van de straat te verbeteren (verplaatsbare bankjes, mobiele bloembakken en streetart). Dit proces is nog niet gereed en loopt door in 2026. Er is onder andere vertraging ontstaan door onvoldoende interne regie en procesbeheersing. Voor 2026 wordt de aansturing verbeterd.
- Haalbaarbeidsonderzoek parkeergarage Westeinde
- Opstellen vergroeningsplan Binnenstad, definitieve oplevering in 2026.
- Nieuwe toeristische bewegwijzeringsbordjes in de binnenstad.
- Deelname aan het project MKB Toegankelijke route van MKB Nederland.
  VNO NCW en MBK Toegankelijk

- Stimuleren nieuw en bestaand ondernemerschap o.a. door inzet van accountmanager bedrijven en in samenwerking met INretail is er afgelopen zomer een INretail On Tour bijeenkomst in Harderwijk georganiseerd.
- De revitalisering van diverse straten o.a. Waltorenstraat, Sint-Annastraat en de achterzijde van de Vuldersbrink. Dit zorgt voor een positieve bijdrage aan de binnenstad.

Programmaonderdeel Economie

- Uitvoering geven aan Impact beweging Harderwijk
- Aanpassen uitgifteprotocol naar betekenisvol ondernemen
- Marktanalyse kleinschalige bedrijfsunits op bedrijventerreinen
- Uitvoering geven aan Regionaal Programma Werklocaties

Regulier beleid

Er is gewerkt aan het programmaonderdeel Economie. Helaas is de start van de procedure voor het programma zelf vertraagd, vanwege prioritering van andere programmaonderdelen. Vooruitlopend op de vaststelling van het programmaonderdeel zijn de volgende activiteiten uitgevoerd:

- Er zijn drie Impactcafe's georganiseerd door de Impact beweging Harderwijk
- Er is gestart met het herschrijven van het uitgifteprotocol. In 2026 zal deze ter inzage worden gelegd.
- Er een de marktanalyse voor kleinschalige bedrijfsunits op bedrijventerreinen uitgevoerd.
- In december 2025 heeft GS het Regionaal Programma Werklocaties (RPW) vastgesteld, nadat hierover eerder is besloten door de EHPZ-gemeenten. Er is gestart met een onderzoek om locatieprofielen voor bedrijventerreinen op te stellen voor de EHPZ-regio.
- Samen met de provincie is een onderzoek gedaan naar mogelijkheden voor intensivering op Lorentz. Voor Lorentz I en II zijn zeven locaties bepaald waar potentieel intensiveringskansen liggen. Vervolgens hebben we voor drie locaties een businesscase uitgewerkt.

Verplichte beleidsindicatoren 3.1 Economische ontwikkeling

Functiemenging: weerspiegelt verhouding tussen banen en woningen en varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen werken). Bij een waarde van 50 zijn er evenveel woningen als banen.

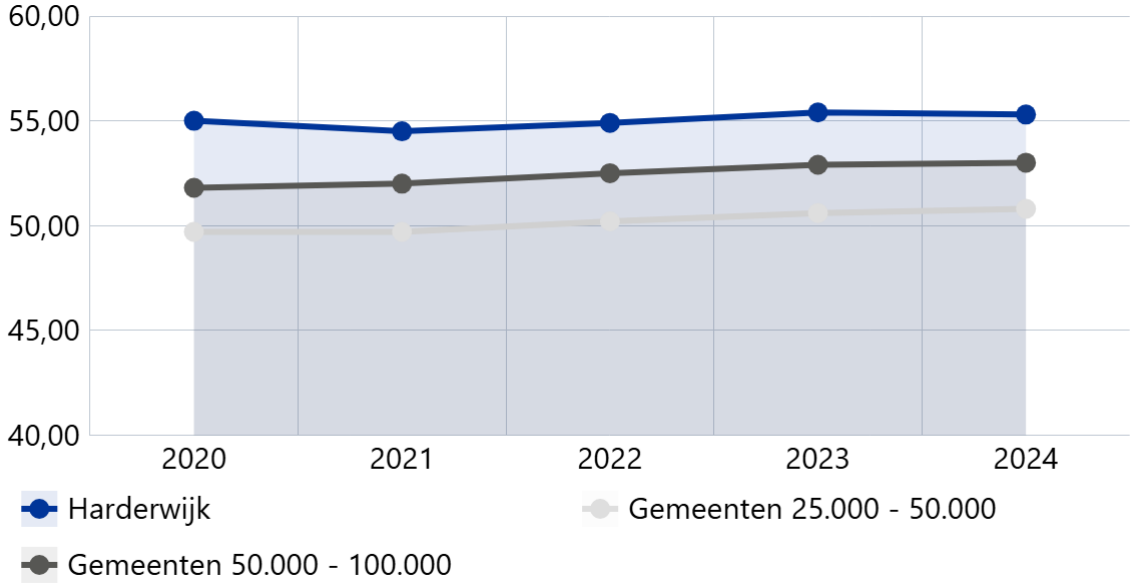

Bron: CBS BAG/LISA

We zien stabiliteit in de verhouding banen - woningen. Dat is een positieve ontwikkeling, want dan groeit het aantal banen mee met het aantal nieuwe woningen. Hieruit kunnen we concluderen dat er voldoende werkgelegenheid is voor de Harderwijkse en regionale inwoners. Een positieve bijkomstigheid is dat de uitgaande pendelbeweging naar verwachting niet extreem zal toenemen .

3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur

Portefeuillehouder(s):	E. Enklaar
Domein:	Stad & Omgeving

Wat wilden we bereiken?

Bevorderen van de economische ontwikkeling van Harderwijk

Dit taakveld richt zich op het verbeteren van de fysieke randvoorwaarden voor economische bedrijvigheid in de gemeente. Door het tijdig beschikbaar hebben of krijgen van bouwrijpe grond op bedrijventerreinen willen we een bijdrage leveren aan de verdere economische ontwikkeling van gemeente Harderwijk en het creëren van voldoende werkgelegenheid. Het taakveld heeft betrekking op grondexploitaties bedrijventerreinen daar waar taakveld 8.2 betrekking heeft op grondexploitatie van niet-bedrijventerreinen (woningbouw).

Wat gingen we er voor doen?

Zorg dragen voor de verwerving, het beheer en de levering van bouwrijpe grond

- Verwerving, productie en levering van bouwrijpe grond;
- Het opstellen en jaarlijks actualiseren van exploitatieopzetten;

- Aankopen, (tijdelijk) beheren, slopen, saneren, bouw- en woonrijp maken;
- Het uitgeven van bouwrijpe kavels voor bedrijfsvestiging;
- Het opstellen van verkoopovereenkomsten;
- Het onderzoeken van de financiële haalbaarheid van stedenbouwkundige plannen.

Regulier beleid

Gronden die zijn aangekocht en niet direct in exploitatie genomen kunnen worden, worden tijdelijk verhuurd of verpacht. Zodra de gronden in exploitatie zijn genomen kunnen ze bouwrijp gemaakt worden voor de ontwikkeling van het project.

Ontwikkelen Lorentz III

- Woonrijp maken openbaar gebied in de direct omgeving van uitgegeven bedrijfskavels;
- Uitgifte bedrijfskavels.

Specifiek beleid

- We hebben het proces rondom de bedrijfskavels opnieuw ingericht, de website aangepast en de lopende zaken zoveel mogelijk afgerond, dan wel opgepakt en in gang gezet.
- In 2025 zijn er 3 bedrijfskavels uitgegeven.
- Er zijn diverse waterbouwkundige werken uitgevoerd aan de Kleine Mheenweg.
- In de directe omgeving van uitgegeven kavels zijn werkzaamheden in het openbaar gebied uitgevoerd betreffende woonrijp maken. Hieronder vallen de aanleg van diverse uitritten en het aanbrengen van beplanting.

Ontwikkelen Lorentzhaven

Start uitgifte bedrijfskavels, planning vanaf 2026.

Specifiek beleid

Er zijn in 2025 conform de planning geen bedrijfskavels uitgegeven.

Uitgifte bedrijfskavels Tonsel en Sypel

Uitgifte van de nog beschikbare bedrijfskavels binnen de bedrijventerreinen Tonsel en Sypel.

Specifiek beleid

Tonsel: voor 1 kavel is de koopovereenkomst getekend in 2025. De omgevingsvergunning is nog niet onherroepelijk. Hier loopt nog een beroepszaak. En voor een andere kavel is de uitkoop van de erfpacht geregeld (was gemeentelijke grond en is gepasseerd in Q3).

Sypel: Voor een kavel is in Q4 2025 verkocht en nu loopt het proces om te komen tot een uitgewerkt plan (tweede reservering is afgegeven).

Aanpakken netcongestie

Specifieke aandacht heeft de netcongestie in het bijzonder voor grootverbruiksaansluitingen. Deze zijn schaars en vaak niet beschikbaar. Dit zet de verkoop van kavels onder druk. Bedrijven zoeken samen met de gemeente naar creatieve oplossingen waardoor uitgifte kavels toch mogelijk is. Op landelijk, provinciaal, regionaal én lokaal niveau is gemeente Harderwijk ambtelijk en bestuurlijk in gesprek en hebben wij een trekkersrol in het hoofd bieden van netcongestie. Er is onder andere een coördinator netcongestie aangesteld en wethouder Pijnenburg vertegenwoordigt de EHPZ-regio in de Energy Board.

Specifiek beleid

In het afgelopen jaar heeft de gemeente actief regie gevoerd op de coördinatie van de netcongestieproblematiek. Hiervoor is een structurele overlegstructuur ingericht, bestaande uit zowel ambtelijke als bestuurlijke overleggen met de netbeheerders. Deze structuur zorgt voor periodieke afstemming, tijdige signalering van knelpunten en bestuurlijke besluitvorming waar nodig.

Daarnaast zijn de relevante inhoudelijke projecten binnen de gemeente in kaart gebracht en afgestemd met de netbeheerder. Dit betreft onder andere woningbouwontwikkelingen, uitbreidingen van bedrijventerreinen en verduurzamingsinitiatieven. Door deze projecten integraal te bespreken, is inzicht verkregen in de impact op het elektriciteitsnet en de (on)mogelijkheden binnen de huidige capaciteit.

Echter leert de recente brief (feb. 2026) van Tennet ons, dat knelpunten op interprovinciale niveau ook impact hebben op ons net. Waaruit weer blijkt dat netcongestie nog steeds zorgt voor veel onzekerheid. We moeten scherp blijven monitoren wat deze aankondiging voor ons betekent, waarbij we er ons van bewust zijn dat we schaken op een bord waar de spelregels regelmatig veranderen. We blijven ons echter inzetten om de voortgang van onze woningbouwprojecten te borgen binnen de kaders die er zijn.

Verplichte beleidsindicatoren 3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur

Vestigingen van bedrijven per 1.000 inwoners van 15 t/m 64 jaar

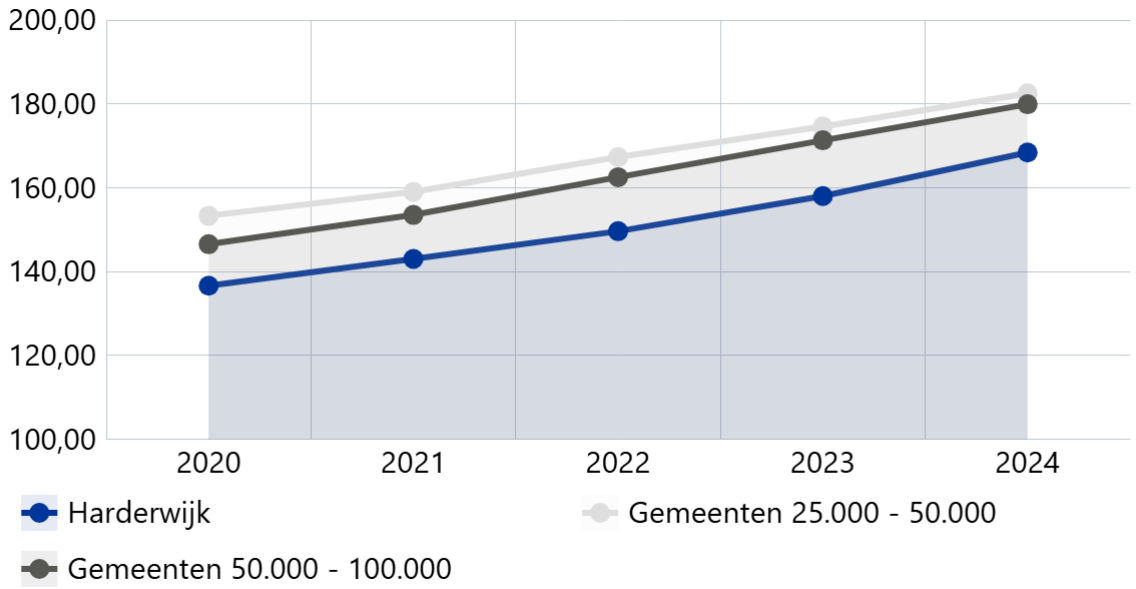

Bron: LISA

We zien economische groei en het aantal vestigingen in Harderwijk blijft stijgen. Nieuwe vestigingen draagt bij aan vernieuwing, innovatie en baankansen. Naast de industrie vestigingen op bedrijventerreinen zijn er in Harderwijk ook veel detailhandel/autobedrijven, zakelijke dienstverlening en zorg. Concreet zien we in Harderwijk nieuwe vestigingen op Lorentz III en Tonsel waar nog kavels worden uitgegeven.

3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen

Portefeuillehouder(s):	W. Mazier & M. Pijnenburg
Domein:	Stad & Omgeving

Wat wilden we bereiken?

Ondersteunen van bedrijven en ondernemers

Dit taakveld betreft de ondersteuning en dienstverlening door de gemeente aan bedrijven en ondernemers. Het betreft o.a. het faciliteren bedrijfsinvesteringszones en initiatieven vanuit de markt. Deze dienstverlening vanuit de gemeente is geen wettelijke taak, maar draagt bij aan de ontwikkeling van de stad. Dit taakveld heeft een overlap met het volgende taakveld '3.4 Economische promotie', en met '3.1 Economische ontwikkeling'. steunen van initiatieven vanuit de markt.

Wat gingen we er voor doen?

Een verbindende rol spelen

Contact onderhouden met ondernemers en ondernemers onderling verbinden. Dit doen we samen met de diverse ondernemerscollectieven in Harderwijk en Hierden. Specifiek de Bedrijvenkring Harderwijk (BKH), Binnenstadsondernemers Harderwijk (BOH) en vertegenwoordigers van de wijkwinkelcentra, en warenmarkt(en). (zie ook TV3.1)

Regulier beleid

De inzet en werkzaamheden van de accountmanagers spelen in deze een belangrijke rol. Zij onderhouden actief contact met de besturen en/of vertegenwoordigers van de verschillende ondernemerscollectieven.

Specifiek is er in 2025 samen met de initiatiefnemers in de binnenstad gewerkt aan de totstandkoming van de Bedrijveninvesteringszone (BIZ) Binnenstad. De invoering van een Bedrijveninvesteringszone (BIZ) voor ondernemers in de binnenstad van Harderwijk zorgt voor de versterking van de samenwerking tussen en met ondernemers. De BIZ is
een waardevol instrument voor ondernemers om collectief, professioneel en langdurig activiteiten voor de binnenstad te kunnen ontplooien en financieren waardoor de vitaliteit en kwaliteit van de binnenstad wordt vergroot.

Stimuleren en ondersteunen van de samenwerking in de binnenstad

Stimuleren en ondersteunen van de samenwerking in de binnenstad o.a. door facilitering van BIZ wetgeving.

Regulier beleid

In 2025 is samen met de initiatiefnemers in de binnenstad gewerkt aan de totstandkoming van de Bedrijveninvesteringszone (BIZ) Binnenstad. De invoering van een Bedrijveninvesteringszone (BIZ) voor ondernemers in de binnenstad van Harderwijk zorgt voor de versterking van de samenwerking tussen en met ondernemers. De BIZ is
een waardevol instrument voor ondernemers om collectief, professioneel en langdurig activiteiten voor de binnenstad te kunnen ontplooien en financieren waardoor de vitaliteit en kwaliteit van de binnenstad wordt vergroot.

Organiseren weekmarkt(en)

Stimuleren en ondersteunen van het behoud van de weekmarkt(en) in Harderwijk.

Regulier beleid

Er is minimaal één keer per jaar een overleg met de marktcommissie. Er wordt aan een nieuwe marktopstelling gewerkt zodat voldaan kan worden aan het besluit om het fietspad op de Vitringasingel weer vrij te maken.

Een aanspreekpunt zijn

Inzetten van accountmanagers bedrijven als centraal aanspreekpunt voor initiatieven en vragen van ondernemers.

Regulier beleid

Er is periodiek overleg met verschillende beleidsadviseurs over economische thema's in de breedste zin van het woord. Hierbij ondersteunt de accountmanager bij de ontwikkeling en herziening van (bestaand) beleid en de uitvoering van economische programma's. Ook het coordineren van projecten en het faciliteren van samenwerkingen die bijdragen aan de economische ontwikkeling van de gemeente zijn hier onderdeel van. Voor de binnenstad zijn dit thema-avonden in bijv. de Catherinakapel of het oude stadhuis, netwerkavonden (Starterscollectief Veluwe), Dag van de Ondernemer, werkbezoeken met een afvaardiging van het college, openingen met de wethouder maar ook het gezamenlijk optrekken met externe kwartiermakers (Gebiedsvisie Donkerstraat-Kloosterplein), een retailacquisiteur (terugdringen leegstand, herstructurering winkels centrumgebied, exploitatie commercieel vastgoed oude Blokkerpand), het opzetten en uitvoeren van een pilotproject in de Donkerstraat (meer beleving = meer passanten), enzovoorts.

Specifiek voor de binnenstad en de buurt- en wijkwinkelcentra is de accountamanager actief in het onderhouden van relaties met de ondernemers en begeleid ik starters. Mede door het ontbreken van een centrummanager en een startersloket is de accountmanager de oren en ogen van de adviseur(s) en portefeuillehouder. Ook zijn er periodieke overleggen en (kortlopende) samenwerkingen met het bestuur van Stichting BIZ-BOH, Heerlijk Harderwijk en met onderwijsinstellingen als MBO Landstede en Windesheim. Er wordt intensief opgetrokken met diverse clusters om niet alleen de integrale samenwerking te bevorderen maar vooral om ondernemers beter te kunnen faciliteren. Denk hierbij aan de wijkmanager, wijkbeheerder, adviseur horeca, de wijkboa, omgevingscoaches, afvalverwerking, collega's van Realisatie en Beheer (projectleiders, groenbeheer, uitvoering) en aannemers en nutsbedrijven (Sallandse Wegenbouw, Liander, Allinq).

Ook zijn er overleggen met de Bedrijvenkring Harderwijk, het regionale EHPZ-samenwerkingsverband, de werkgroepen op de diverse bedrijventerrein mbt Keurmerk Veilig Ondernemen, implementatie van een vergroeningsplan op Overveld en Stadsdennen, de uitgifte van bedrijfskavels en begeleiding hiervan (opstellen overeenkomsten, intake, periodieke overleggen met de kopende partij), het schrijven van een herziening op het bestaande uitgifteprotocol en procesbegeleiding bij vergunningen en subsidies.

De functie van een accountmanager is heel breed aangezien de werkzaamheden met zowel beleid als uitvoering te maken hebben. Er wordt geopereerd op het snijvlak van de publiek-private sector.

Samenwerken met andere partijen

Samenwerking Meerinzicht en externe partijen onder andere t.b.v. het stimuleren arbeidsmarktparticipatie.

Uitvoering geven aan het Regionaal Programma Werklocaties in samenwerking met de EHPZ-gemeenten

Regulier beleid

- Meerinzicht vervult een belangrijke rol in de arbeidsmarktparticipatie bij bedrijven in Harderwijk. Via de accountmanager Inclusief Ondernemen zijn er in Gemeente Harderwijk, Zeewolde en Ermelo verschillende samenwerkingen opgestart. Hierin komt de intensieve samenwerking tussen overheid, ondernemers en onderwijs naar voren. Zo is in 2025 een samenwerking opgestart met Adex, een circulair bedrijf in Harderwijk, waarbij medewerkers worden ingezet waar houtbewerking plaatsvindt. Daarnaast is er een intensieve samenwerking binnen Platform Techniek in verschillende profieltafels.

- GS heeft in december 2025 het Regionaal Programma Werklocaties (RPW) vastgesteld. In dit programma beschrijven we de kwantitatieve opgave voor bedrijventerreinen. Uit prognosecijfers komt naar voren dat in de toekomst de vraag naar bedrijfskavels in onze regio groter zal zijn dan het aanbod. Daarnaast maken we kwalitatieve afspraken met de regio. We maken afspraken over het verduurzamen en vergroenen van bedrijventerreinen, maar ook kijken we naar mogelijkheden om bedrijventerreinen optimaler te benutten. De vier EHPZ gemeenten zijn gezamenlijk gestart met het uitvoeren van een onderzoek om locatieprofielen voor bedrijventerreinen te bepalen. Op deze manier kunnen we onze regio beter profileren. Waar zijn we als regio EHPZ sterk in en op welke sectoren willen we gaan inzetten? De ruimte voor ondernemen is schaars, we zullen keuzes moeten maken.

Organiseren van bijeenkomsten

- Organiseren bijeenkomst voor (nieuwe) ondernemers
- Organiseren bijeenkomsten voor ondernemers met als thema: impactvol ondernemen
- Organiseren van de Bedrijvenontmoetingsdag i.s.m. BKH

Specifiek beleid

Tijdens de Dag van de Ondernemer op 21 november 2025 zijn er verschillende bedrijfsbezoeken georganiseerd op het bedrijventerrein en in de Binnenstad. De bijeenkomst voor nieuwe ondernemers vindt eens per twee jaar plaats en zal in 2026 weer worden georganiseerd.

Er zijn in 2025 drie Impact Cafés georganiseerd. Voor meer informatie over de inhoud van deze cafés https://impactharderwijk.nl/

De Bedrijvenontmoetingsdag 2025 is wegens personele bezetting niet doorgegaan en uitgesteld naar 2 april 2026.

3.4 Economische promotie

Portefeuillehouder(s):	W. Mazier & M. Pijnenburg
Domein:	Stad & Omgeving

Wat wilden we bereiken?

Harderwijk op de kaart zetten

Activiteiten die gericht zijn op het 'op de kaart zetten' van de gemeente zijn geen wettelijke taak, maar dragen wel bij aan de (verdere) ontwikkeling van de stad. Het versterken van gemeente Harderwijk als toeristische bestemming is geen doel op zich, maar een middel om bredere maatschappelijke en economische doelen te realiseren, waaronder economische vitaliteit, leefbaarheid, brede welvaart, duurzaamheid en regionale samenwerking.

Wat gingen we er voor doen?

Versterken van de aantrekkelijkheid van de gemeente Harderwijk voor toeristen en recreanten

- Versterken en positioneren van het toeristisch-recreatieve profiel van gemeente Harderwijk
- Uitbouwen van het thema Hanze
- Ondernemers betrekken bij marketingactiviteiten
- Versterken van de stadsmarketing/stichting Heerlijk Harderwijk en het Toeristisch Informatie Punt

- Continueren van de samenwerking met Hanzesteden Marketing en Visit Veluwe en versterken van het waterprofiel van gemeente Harderwijk door invulling te geven aan belevingsgebied Veluwe Kust
- De Veluwe Agenda 2030 is de basis voor de samenwerking op de Veluwe. Wij werken gezamenlijk aan de ambitie "Beleef de Beste Veluwe". Vanuit onze netwerksamenwerking in de VeluweAlliantie versterken we de Veluwe en bereiken we een betere balans tussen natuur en recreatie.

Regulier beleid

- Versterken en positioneren van het toeristisch-recreatieve profiel van gemeente Harderwijk: In 2025 is de toeristisch-recreatieve positionering van Harderwijk verder versterkt. Hierbij lag de focus op de identiteit van de stad: de rijke historie als Hanzestad en de unieke ligging aan het water en op de Veluwe. Dat merken we ook in de stijgende bezoekerscijfers van de bezoekersmonitor.
- Uitbouwen van het thema Hanze: De profilering als Hanzestad is verder uitgebouwd door actieve deelname aan de collectieve campagnes van Hanzesteden Marketing, maar ook lokaal door diverse campagnes en de continuering van Hanze Avon(d)turen
- Ondernemers betrekken bij marketingactiviteiten: Een van de speerpunten voor Heerlijk Harderwijk in 2025 was de intensievere betrokkenheid van lokale ondernemers. Door gezamenlijke marketingactiviteiten is het draagvlak vergroot en de effectiviteit van de promotie van de stad verbeterd.
- Versterken van de stadsmarketing/stichting Heerlijk Harderwijk en het Toeristisch Informatie Punt: De uitvoering van de stadsmarketing door Stichting Heerlijk Harderwijk en de exploitatie van het Toeristisch Informatie Punt (TIP) zijn gecontinueerd en geprofessionaliseerd.
- Continueren van de samenwerking met Hanzesteden Marketing en Visit Veluwe en versterken van het waterprofiel van gemeente Harderwijk door invulling te geven aan belevingsgebied Veluwe Kust: Door de krachtenbundeling met regionale partners blijft Harderwijk stevig gepositioneerd als een topbestemming op de Veluwe en aan de Randmeren.
- De Veluwe Agenda 2030 is de basis voor de samenwerking op de Veluwe. Wij werken gezamenlijk aan de ambitie "Beleef de Beste Veluwe". Vanuit onze netwerksamenwerking in de VeluweAlliantie versterken we de Veluwe en bereiken we een betere balans tussen natuur en recreatie: In 2025 is de actieve deelname aan de VeluweAlliantie gecontinueerd, waarbij de VeluweAgenda 2030 leidend is gebleven voor de gezamenlijke ambitie "Beleef de Beste Veluwe". De netwerksamenwerking heeft in 2025 geleid tot een krachtige bundeling van belangen op het snijvlak van natuur en recreatie. De gezamenlijke inzet heeft geresulteerd in een nieuwe aanvraag voor de Regiodeal Veluwe, die in 2025 officieel is gehonoreerd. Dit stelt de regio in staat om cruciale investeringen in de kwaliteit van de Veluwe door te zetten. Samen met de Provincie Gelderland en andere partners is intensief gewerkt aan de 'Aanpak Veluwe'. Deze integrale werkwijze borgt dat natuurdoelen en recreatieve ontwikkelingen in samenhang worden opgepakt, waardoor een duurzame balans op de Veluwe wordt versterkt.

Professioneel beheren en onderhouden van de routenetwerken

- Beheer en onderhoud aantrekkelijke routenetwerken: we laten het beheer en onderhoud van de netwerken op een professionele manier door Routebureau Veluwe uitvoeren.
- Opstellen nieuwe toeristische visie : Om de juiste koers en perspectief te bepalen, stellen we een toeristische visie/ uitwerking Omgevingsvisie op. Bij het opstellen van de visie betrekken we behalve professionals ook bewoners.

Nieuw beleid

Het beoogde doel voor 2025 is behaald. Het beheer en onderhoud van de routenetwerken is conform planning uitgevoerd door Routebureau Veluwe. Gedurende het afgelopen jaar heeft de organisatie een verdere professionaliseringsslag doorgemaakt, waardoor de kwaliteit en continuïteit van de netwerken gewaarborgd zijn gebleven. De samenwerking met Routebureau Veluwe bevindt zich in een transitiefase naar een hoger kwaliteitsniveau. Op dit moment wordt er gewerkt aan een nieuw convenant. In deze overeenkomst worden scherpere afspraken vastgelegd om de professionaliteit van het beheer verder te borgen en de aantrekkelijkheid van de Veluwse routenetwerken voor de lange termijn te optimaliseren.

De beoogde vaststelling van de nieuwe deelprogramma toerisme en recreatie (als uitwerking van de Omgevingsvisie) is in 2025 niet volledig gerealiseerd. De vertraging in de start van dit project is veroorzaakt door onvoorziene uitval van personele capaciteit. In november 2025 is het proces alsnog voortvarend opgestart. Momenteel bevindt het project zich in de fase van inventarisatie en analyse. Ook de geplande participatie met zowel professionals als inwoners is inmiddels in volle gang en verloopt volgens de geactualiseerde planning. De opgedane inzichten vormen de basis voor de verdere koersbepaling in 2026.

Opstellen nieuw beleid voor evenementen

- Opstellen nieuw evenementenbeleid: gemeente Harderwijk is een populaire bestemming in de regio op gebied van evenementen en er worden steeds meer evenementen georganiseerd. Om deze ontwikkeling in goede banen te leiden zijn nieuwe kaders nodig. Om de balans op gebied van evenementen te behouden gaan we nieuw beleid opstellen.
- Aanpassen van de subsidieverordening evenementen o.b.v. het nieuwe beleid

Nieuw beleid

Opstellen van het nieuwe evenementenbeleid is niet gelukt wegens uitval en te kort aan capaciteit. Het proces is gestart in december 2025 en loopt door in 2026.

Specifieke beleid

- Ontvangstlocatie Boekhorstlaan – bevordert het bestemmingsmanagement en de balans tussen natuur en recreatie op de Veluwe.
- Uitvoeren maatregelen Recreatiezoneringsplan
- Uitvoering van bestemmingsmanagement op de Veluwe door deelnemen aan de Regiodeal Veluwe 2de tranche

Nieuw beleid

Het beleidsdoel voor de ontvangstlocatie Boekhorstlaan is in 2025 volledig gerealiseerd. De locatie is conform de gestelde eisen opgeleverd en dient nu als officieel startpunt voor het ontdekken van zowel de Veluwe als de stad. Hiermee wordt een directe bijdrage geleverd aan het bestemmingsmanagement en het herstellen van de balans tussen natuur en recreatie. De realisatie heeft plaatsgevonden binnen het vastgestelde budget. Bij de inrichting van de faciliteiten is strikt vastgehouden aan de 'Veluwe-stijl', wat zorgt voor een kwalitatieve en herkenbare uitstraling die past bij de omgeving. In december 2025 is de ontvangstlocatie officieel geopend in het bijzijn van de gedeputeerde, waarmee de locatie nu operationeel is voor het publiek.

De geplande maatregelen vanuit het Recreatiezoneringsplan zijn in 2025 conform de doelstelling gerealiseerd. Om een betere balans tussen recreatie en biodiversiteit te borgen, is een aantal paden structureel ontoegankelijk gemaakt. Hiermee is direct meer noodzakelijke rust en ruimte gecreëerd voor de natuur op de Veluwe. Naast de zoneringstaken zijn de voorbereidingen voor de nieuwe uitkijktoren in 2025 volledig afgerond. De feitelijke realisatie van de toren is inmiddels in volle gang. Naar de huidige prognose zal de uitkijktoren in het tweede kwartaal van 2026 worden opgeleverd en opengesteld voor het publiek.

Om de ingezette koers op het gebied van bestemmingsmanagement te continueren, is in 2025 een nieuwe aanvraag ingediend binnen de tweede tranche van de Regiodeal Veluwe. Deze aanvraag, die momenteel in behandeling is, richt zich op het versterken van de verbinding tussen de ontvangstlocaties en de Veluwekust door middel van betere aansluiting op de routenetwerken en de ontwikkeling van nieuwe thematische routes. Een cruciaal onderdeel van de verdere ontsluiting is de realisatie van fase 2 van de ontvangstlocatie. Voor de uitvoering hiervan is de benodigde cofinanciering door de Provincie Gelderland officieel toegekend.

Totaaloverzicht Programma 3

Bedragen x €1.000

Exploitatie		Realisatie 2024	Primitieve begroting 2025	Begroting incl. wijzigingen 2025	Realisatie 2025	Resultaat 2025
Baten						
TV31	**TV31 Economische ontwikkeling**	**94**	**98**	**121**	**116**	**-4**
TV32	**TV32 Fysieke bedrijfsinfrastructuur (GREX)**	**2.141**	**917**	**1.078**	**2.376**	**1.298**
TV33	**TV33 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen**	**106**	**43**	**43**	**50**	**6**
TV34	**TV34 Economische promotie**	**482**	**405**	**440**	**432**	**-8**
Totaal Baten		**2.823**	**1.463**	**1.682**	**2.973**	**1.292**
Lasten						
TV31	**TV31 Economische ontwikkeling**	**-368**	**-406**	**-558**	**-415**	**143**
TV32	**TV32 Fysieke bedrijfsinfrastructuur (GREX)**	**-640**	**-918**	**-1.078**	**-563**	**515**
TV33	**TV33 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen**	**-410**	**-354**	**-363**	**-351**	**12**
TV34	**TV34 Economische promotie**	**-695**	**-687**	**-722**	**-648**	**74**
Totaal Lasten		**-2.112**	**-2.364**	**-2.721**	**-1.977**	**744**
Onttrekkingen						
TV31	**TV31 Economische ontwikkeling**	**114**	**200**	**280**	**196**	**-84**
Totaal Onttrekkingen		**114**	**200**	**280**	**196**	**-84**
Stortingen						
TV31	**TV31 Economische ontwikkeling**	**-200**	**-200**	**-200**	**-200**	**0**
Totaal Stortingen		**-200**	**-200**	**-200**	**-200**	**0**
Gerealiseerd resultaat		**625**	**-901**	**-959**	**992**	**1.952**

Financiële analyse jaarrekening 2025 ten opzichte van begroting 2025

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2025	Begroting incl. wijzigingen 2025	Resultaat 2025
Baten	2.973	1.682	1.292
Lasten	-1.977	-2.721	744
Onttrekkingen	196	280	-84
Stortingen	-200	-200	0
Gerealiseerd resultaat	**992**	**-959**	**1.952**

Het resultaat van programma 3 is als volgt te verklaren

Taakveld (Bedragen x 1.000)	Ondewerp	Bedrag afwijking	Verwijzing toelichting
	Onderhanden werken (regulier en budget neutraal)	52	1
3.1	Voordeel budgetten economische ontwikkeling	55	2
3.2	Resultaatneming	1.813	3
3.3	Voordeel markten	17	4
	Diversen	15	
	Totaal	**1.952**	

Verklaring van de afwijkingen programma 3

1. Een totaaloverzicht van onderhanden werken wordt weergegeven in hoofdstuk 4.6.
2. Er is sprake van een incidenteel voordeel van afgerond € 55.000,- door minder werkelijk uitgaven op diverse budgetten omtrent economische ontwikkeling. Dit is met name het Onderzoek Intensivering Lorentz I, waarbij het onderzoek is uitgevoerd vanuit middelen vanuit de Provincie.
3. Dit voordeel betreft de tussentijdse resultaatnemingen naar aanleiding van de herziening van de grondexploitatieberekeningen Lorentz III (1.537.000,- voordelig) en Restgrexen (€ 276.000,- voordelig). Binnen de Restgrexen wordt het complex Lorentz II afgesloten. De resultaatneming van dit complex is daarmee gebaseerd op de resterende boekwaarde aan het eind van boekjaar 2025. Voor verdere informatie over de grondexploitaties wordt verwezen naar de paragraaf Grondbeleid en de toelichting op de balanspost Voorraden/Bouwgrond in exploitatie.
4. Er is een voordeel op gas/energie (€13.500,-) en inkomsten marktgelden (€3.000,-). Het voordeel gas en energie zit in de lagere energie prijzen ten opzichte van vorig jaar door een voordelige aanbesteding. Dit heeft een incidenteel karakter en zal komende jaren zich naar verwachting niet meer voor gaan doen door de stijgende netbeheerkosten op elektra en gas. Voor een totaalbeeld van de tariefberekening marktgelden en bijbehorende toelichting wordt verwezen naar de paragraaf Lokale heffingen.

Programma 4 Onderwijs

Algemeen Programma 4

Dit programma bevat de activiteiten op het gebied van onderwijs en volwasseneneducatie. In Harderwijk en Hierden werken gemeente en onderwijs nauw samen met alle partners op onder andere de beleidsterreinen jeugd, welzijn, veiligheid, gezondheid en sport om ontwikkelingen op elkaar aan te sluiten en de jeugd en volwassenen optimaal te ondersteunen. Een goed en breed aanbod van onderwijs vormt een belangrijke randvoorwaarde voor de kwaliteit en aantrekkelijkheid van de stad als woon- en werkgemeente.

Inhoud

Visie
Onderwijs vormt. Het biedt alle Harderwijkers en Hierdenaren kansen om hun talenten zo goed mogelijk te ontwikkelen en te benutten. We richten ons samen met onze partners vooral op inwoners die meer aandacht nodig hebben om zich goed te kunnen ontwikkelen. We streven voor iedereen naar een passende deelname aan de maatschappij.

Jeugd en Jongeren: Een kansrijke start
Gelijke kansen voor ieder kind vinden we belangrijk. Samen met onderwijs en ketenpartners zetten we daarom in op een ononderbroken ontwikkelingstraject binnen het (passend) onderwijs. Samen met de ketenparters werken we aan:

- Het wegwerken van onderwijs- en (taal)achterstanden
- Een naschools aanbod in de wijken,
- Het tegengaan van verzuim, thuiszitten en voortijdig schoolverlaten.

De Stap naar de Toekomst: Onderwijs en Arbeidsmarkt
Voor elke jongere streven we naar een passende afsluiting van de schooltijd: een startkwalificatie, een leer-werktraject naar de arbeidsmarkt of een zinvolle dagbesteding. We versterken hierbij de regionale functie van het beroepsgerichte onderwijs, zodat dit aansluit op de lokale en regionale arbeidsmarkt.

Volwassenen: Een leven lang ontwikkelen
Ook na de schooltijd blijven inwoners leren. Ons streven is dat volwassenen hun basisvaardigheden, zoals taal- en rekenvaardigheden, kunnen blijven ontwikkelen. Ook richten we ons op bewustwording van het belang van toegankelijke informatie voor iedereen, zodat ook minder hoogopgeleide inwoners alle informatie tot hun beschikking hebben.

De Basis: Huisvesting
Om deze ambities waar te maken, is een stevig fundament nodig. Wij hebben de wettelijke plicht en de ambitie om te zorgen voor voldoende, gezonde en adequate onderwijshuisvesting die de ontwikkeling van onze inwoners optimaal ondersteunt.

Ontwikkelingen

Rijke schooldag (Brede School)
Een veilige en ontwikkelrijke omgeving is belangrijk voor kinderen. Het vraagt meer dan alleen het onderwijs kan bieden om burgers van de toekomst op te leiden. Het leren van taal, rekenen e.d. moet gecombineerd worden met een aanbod gericht op techniek, natuur, sport, cultuur en gezondheid. Al jarenlang worden hier stappen in gezet met als doel gelijke ontwikkelkansen. Vanuit het Rijk groeit de aandacht voor het organiseren van een Rijke schooldag: een lokaal programma met activiteiten buiten de normale onderwijstijd. Hierbij is samenwerking in een lokale coalitie essentieel: school, gemeente en (maatschappelijke) organisaties. In gemeente Harderwijk is al jaren aandacht voor een rijke schooldag met het naschools aanbod binnen het brede schoolbeleid. Sinds 2023 is er in heel gemeente Harderwijk een brede school aanbod.

Kinderopvang als basisvoorziening
De stelselherziening kinderopvang (bijna gratis voor werkende ouders en overheveling naar instellingen) is met drie jaar uitgesteld naar 2029. Vooruitlopend op de herziening is deze al besproken met de houders en zal de komende jaren onderwerp van gesprek blijven om ook in de toekomst voldoende opvangplekken in Harderwijk te hebben.

Toezicht kinderopvang
In 2025 zijn alle kinderopvanglocaties bezocht door de GGD en daarmee is de wettelijke taak Toezicht en Handhaving Kinderopvang voor 100% uitgevoerd. De afspraken die eind 2024 zijn afgesproken, zijn behaald. Alle risico locaties zijn in 2025 (onverwacht) een extra keer bezocht. Dit heeft een verbetering opgeleverd bij deze locaties. In 2025 zijn afspraken gemaakt voor 2026 om minder voorspelbaar te zijn binnen de uitvoer van het toezicht.

Integraal Huisvestingsplan
In april 2023 is het Integraal Huisvestingsplan (IHP) vastgesteld. Deze bevat een uitvoeringsagenda voor nieuw te bouwen of te verbouwen schoolgebouwen vanaf 2024. Het IHP is in 2025 geüpdatet om een aantal (financiële) uitdagingen het hoofd te bieden. Inmiddels zijn de middelen voor de eerste projecten in het IHP beschikbaar gesteld. De nieuwbouw van de Harderwijkse Montessorischool Het Koraal in Drielanden is gestart en bevond zich eind 2025 in de aanbestedingsfase. De projecten t.a.v. de toekomstige huisvesting van de Alfons Ariëns, de scholen Leonardo en De Valentijn aan het Vliepad, de scholen Dominicus Savio en De Schakel aan de Vondellaan en de sportzaal Stadsweiden bevinden zich begin 2026 in de uitwerkingsfase. Het project IKEC bevindt zich begin 2026 nog in de initiatieffase. De (tijdelijke) uitbreiding van De Veste wordt naar verwachting medio 2026 opgeleverd en de realisatie van een extra bouwlaag op Dok 19 in 2027.

Doordecentralisatie
De doordecentralisatie is in 2021 geëvalueerd en het voorstel voor een extra bijdrage vanuit de gemeente voor eventuele (ver)nieuwbouw van de V(S)O-scholen, in verband met achterblijvende bekostiging vanuit het Rijk, is in november 2022 afgewezen. Er zijn extra middelen beschikbaar gesteld voor de nieuwbouw van het Morgen College en er is in 2023 een regeling voorbereid waarvan alle doorgedecentraliseerde schoolbesturen gebruik kunnen maken in vergelijkbare situaties. Landstede heeft in 2023 aangegeven geen gebruik meer te hoeven maken van deze regeling vanwege een verticale fusie van VMBO-MBO en daarmee is deze regeling niet meer van toepassing voor hen. De regeling staat nog wel open voor de andere schoolbesturen. Met de schoolbesturen vinden nog wel gesprekken plaats over de wijze van indexering. Een eventuele aanpassing hiervan zal ter besluitvorming worden voorgelegd aan de raad. De volgende evaluatie van de doordecentralisatie staat gepland voor 2027.

Leerplicht en Voortijdig Schoolverlaten
Het is van belang dat de aanpak schoolverzuim snel een vervolg krijgt. Dat kan (zwaardere) problemen en uitval voorkomen. Leerlingzaken werkt daarom intensief samen met onderwijs, sociaal domein en diverse ketenpartners. Leerlingzaken draagt daarnaast bij aan doelen van flankerend beleid (zoals sociaal domein en veiligheid). Als een leerling voortijdig uitvalt, ondersteunt Leerlingzaken hen bij het maken van een vervolgstap. Dit geldt ook voor jongeren die (nog) geen startkwalificatie kunnen halen. Het beleid voor Leerlingzaken wordt regionaal geactualiseerd.

Doorstroompunt (RMC)
Het Regionaal Meld- en Coördinatiepunt heet sinds 1 mei 2023: Doorstroompunt. Deze naamsverandering is op advies van jongeren doorgevoerd. De eindleeftijd waarop het Doorstroompunt zich richt, gaat op 1 januari 2026 van 23 jaar naar 27 jaar. Het lopende VSV-programma is tot die datum verlengd. Aan het nieuwe VSV-programma worden doelen gekoppeld die de jeugdwerkloosheid tegengaan. Daarvoor zal het Doorstroompunt nog meer gaan samenwerken met de arbeidsmarktregio's en de klantmanagers participatiewet.

Basisvaardigheden en volwasseneducatie
Het Regioplan Laaggeletterdheid 2020-2024 is geactualiseerd voor de periode 2024-2027. De aanleiding tot het ontwikkelen van dit herijkte regioplan was het aflopen van de aanbestedingsperiode. De aanbesteding is wederom aan Toptaal toegekend.

Het landelijke programma "Tel mee met Taal" liep eind 2024 af. Er is over het algemeen bezuinigd op de aanpak basisvaardigheden van het rijk. Wel zijn er extra subsidiemogelijkheden bijgekomen voor scholen voor de ontwikkeling van basisvaardigheden.

Het nieuwe uitvoeringsprogramma Aanpak Basisvaardigheden Harderwijk 2025-2028 is vanaf 2025 geïmplementeerd. De nadruk lig op een wijkgerichte aanpak, volgens de koers van de Nota Sociaal Domein.

Verbonden partijen

n.v.t.

Beleidskaders

- Wet op het primair onderwijs, Wet op het voortgezet onderwijs 2020
- Wet educatie en beroepsonderwijs, Wet op de expertisecentra
- Wet Kinderopvang
- Leerplichtwet, ambtsinstructie
- Beleidsplan Leerlingzaken 2016-2020
- Beleids- en afsprakenkader RMC 2017-2020
- VSV programma 2026-2029
- Notitie OAB beleid 2019 - 2022
- Brede schoolbeleid Harderwijk 2022
- Regioplan Basisvaardigheden 2024 – 2027
- Uitvoeringsprogramma aanpak Basisvaardigheden 2025-2028
- Verordening bekostiging leerlingenvervoer gemeente Harderwijk 2022

Taakvelden Programma 4

4.1 Openbaar basisonderwijs

Portefeuillehouder(s):	M. Companjen
Domein:	Mens & Maatschappij

Wat wilden we bereiken?

Waarborgen van de continuïteit van het openbaar primair en voortgezet onderwijs

Het waarborgen van de continuïteit van het openbaar primair en openbaar voortgezet onderwijs in de gemeente Harderwijk.

Wat gingen we er voor doen?

Toezicht openbaar onderwijs

- Beoordeling op de begroting, jaarrekening, accountantsverklaring en het jaarverslag.
- Toezicht houden op het openbare karakter van het door stichting Proo en stichting RSG Slingerbos | Levant te verzorgen onderwijs.
- Benoeming van leden van de Raad van Toezicht.
- Instemmen met voorstellen tot wijziging van de statuten

- De Stichting RSG N.O.-Veluwe (Sprengenbeek College in Epe), Stichting RSG Slingerbos | Levant in Harderwijk en Zeewolde, en Stichting Proo (de stichting van onze basisscholen op de Veluwe) zijn per 1 januari 2026 gefuseerd zijn tot één stichting: Aurora Onderwijsgroep. Dit betreft een bestuurlijke fusie. Dit is een traject dat al vanaf 2018 speelt. In 2025 heeft de gemeenteraad hiermee ingestemd.
- In regionaal verband wordt er toezicht uitgeoefend op de stichtingen die het openbaar onderwijs verzorgen: stichting Proo en stichting RSG Slingerbos | Levant. Hiervoor vindt twee keer per jaar in regionaal verband overleg plaats met de onderwijsbesturen, dit wordt het Coördinatiepunt genoemd. Er dient i.v.m. de fusie een nieuwe samenwerkingsovereenkomst opgesteld en ondertekend te worden.

Regulier beleid

In 2025 zijn alle benodigde stappen tijdig doorlopen om de bestuurlijke fusie per 1 januari 2026 te hebben kunnen realiseren, waar de raad mee heeft ingestemd. Verder zijn er in 2025 twee nieuwe leden van de Raad van Toezicht benoemd.

4.2 Onderhuisvesting

Portefeuillehouder(s):	M. Companjen
Domein:	Mens & Maatschappij

Wat wilden we bereiken?

Verduurzaming onderwijslocaties

Verbeteren van het binnenklimaat van de bestaande schoolgebouwen in het (speciaal) basisonderwijs. De subsidieregeling binnenklimaat is per 1 januari 2026 opengesteld. Specifiek, bepaalde scholen komen hiervoor in aanmerking. Hierbij is aandacht voor het realiseren van een gezond binnenklimaat voor het welbevinden van de kinderen, leerkrachten en personeel.

Wat gingen we er voor doen?

Uitvoering geven aan de subsidieregeling binnenklimaat

De middelen zijn beschikbaar gesteld als onderdeel van het IHP. Hiermee investeren scholen die in aanmerking komen voor de subsidie in mechanische ventilatie die de luchtverversingscapaciteit verhogen en het binnenklimaat verbeteren.

Met de ombuigingen heeft de raad besloten om terug te gaan naar kwaliteitsniveau 1, wat nog altijd een gedegen kwaliteitsniveau is.

Regulier beleid

De subsidieregeling binnenklimaat is eind 2025 vastgesteld door het College. De in aanmerking te komen schoolbesturen hebben nu de gelegenheid om een aanvraag in te dienen, waarna zij zelf het binnenklimaat in hun schoolgebouwen dienen te verbeteren.

Wat wilden we bereiken?

Verzorgen van adequate huisvesting voor het onderwijs

Zorgdragen voor adequate, duurzame, gezonde huisvesting van het (speciaal) basisonderwijs, waarbij de komende jaren de uitvoering van de projecten uit het IHP plaatsvindt.

Wat gingen we er voor doen?

Toezicht en grip houden op de ontwikkelingen rondom onderwijshuisvesting

Dit betreft de volgende werkzaamheden :

- Uitvoeren projecten IHP
- Actueel houden IHP
- Tweejaarlijks leerling-prognoses verwerken;
- Jaarlijks ruimteverdeling maken met toestemmingen verhuur;
- Beoordelen jaarlijkse aanvragen huisvestingsprogramma;
- Periodiek schouwen van de gebouwen;
- Doordecentralisatie voortgezet (speciaal)onderwijs: beoordelen verantwoordingen en meerjareninvesteringsplannen en vijfjaarlijks evalueren;
- Kennis nemen van bouwplannen in relatie tot adequate huisvesting / kwaliteitsverbetering

Regulier beleid

De genoemde werkzaamheden zijn continu doorlopende werkzaamheden die ieder jaar worden uitgevoerd.

Jaarlijks de doorcentralisatiegelden verhogen

Voortgezet (speciaal) onderwijs: De doordecentralisatiegelden worden sinds 2023 jaarlijks met 1,75% verhoogd in plaats van 1% op basis van de bepalingen in de doordecentralisatieovereenkomst.

Specifiek beleid

De doordecentralisatiegelden zijn in 2025 met 1,75% verhoogd conform de afspraken.

Uitvoeren Integraal Huisvestingsplan (IHP)

Met de vaststelling van het IHP is de uitvoeringsagenda vast komen te staan. De eerste middelen zijn beschikbaar gesteld en jaarlijks wordt een nieuw project gestart. Naast deze start van de voorbereidingen voor nieuwbouw van enkele scholen wordt ook uitvoering gegeven aan een subsidieregeling voor het binnenklimaat voor de wat oudere gebouwen. In maart 2025 heeft de Raad een herijking van het IHP vastgesteld. De genoemde projecten in dit herijkte IHP zijn breed gedragen door de schoolbesturen en de gemeente.

De regeling voor aanvullende financiering voor doorgedecentraliseerde schoolbesturen heeft op de korte termijn nog geen financiële gevolgen. Eventuele aanvragen in 2026 leiden tot een begrotingsafweging die gevolgen kan hebben vanaf 2027.

Nieuw beleid

In april 2023 is het Integraal Huisvestingsplan (IHP) vastgesteld. Deze bevat een uitvoeringsagenda voor nieuw te bouwen of te verbouwen schoolgebouwen vanaf 2024. Het IHP is in 2025 geüpdatet om een aantal (financiële) uitdagingen het hoofd te bieden. Inmiddels zijn de middelen voor de eerste projecten in het IHP beschikbaar gesteld. De nieuwbouw van de Harderwijkse Montessorischool Het Koraal in Drielanden is gestart en bevindt zich nu in de aanbestedingsfase. De projecten ten aanzien van de toekomstige huisvesting van Alfons Ariëns, de scholen Leonardo en Valentijn aan het Vliepad, de scholen Dominicus Savio en De Schakel aan de Vondellaan en Sportzaal Stadsweiden bevinden zich in de uitwerkingsfase. Het project IKEC (Integraal Kind- en Expertisecentrum) bevindt zich nog in de initiatieffase. De (tijdelijke) uitbreiding van De Veste wordt naar verwachting in 2026 opgeleverd en de realisatie van een extra bouwlaag op Dok 19 in 2027.

4.3 Onderwijsbeleid en leerling zaken

Portefeuillehouder(s):	M. Companjen
Domein:	Mens & Maatschappij

Wat wilden we bereiken?

Deelname aan peuterspeelwerk bevorderen

Het bevorderen van een zo hoog mogelijke deelname van peuters aan het peuterspeelwerk ter voorbereiding op de basisschool.

Wat gingen we er voor doen?

Zorgen voor aanbod voorschoolse educatie voor peuters

Zorgen voor voldoende en spreidend aanbod voorschoolse educatie aan peuters tussen 2 en 4 jaar. Voorschoolse educatie is van groot belang, omdat het een effectieve manier is om de ontwikkeling van jonge kinderen te stimuleren en kansenongelijkheid te verkleinen. Het bereidt kinderen met een risico op een achterstand beter voor op de basisschool, vergroot hun taal- en rekenvaardigheden en zorgt voor een soepelere overgang naar het basisonderwijs.

Regulier beleid

In gemeente Harderwijk zijn er voldoende plekken voor voorschoolse educatie en zijn deze voldoende gespreid binnen Harderwijk en Hierden. Er wordt hiermee voldaan aan de wettelijke verplichting.

Zorg dragen voor adequate kinderopvang

Dit betreft de volgende werkzaamheden:

- Uitvoeren en monitoren Subsidieregeling Peuteropvang en voorschoolse educatie;
- Inspecteren en handhaven van de Wet Kinderopvang;
- Actueel houden van het Landelijk Register Kinderopvang

Regulier beleid

Via de peutermonitor heeft Harderwijk goed inzicht in spreiding, bereik en de kosten aangaande de peuteropvang en voorschoolse educatie. Er is daarmee kwantitatief een duidelijk beeld. In de afstemmingsgroep VVE worden deze kwantitatieve data besproken om deze ook kwalitatief duidelijk te krijgen.

De wettelijke taak toezicht en handhaving kinderopvang is in 2025 voor 100% uitgevoerd. Mogelijke tekortkomingen zijn via een herstelaanbod en handhavingstrajecten bij de houder opgelost. Ook in 2026 zal de wettelijke taak in goed overleg met de toezichthouder worden uitgevoerd.

In 2025 zijn alle wijzigingsverzoeken die bij de gemeente Harderwijk zijn aangeleverd in het landelijke Register Kinderopvang verwerkt. Het register is voor de gemeente Harderwijk up-to-date. Ook in 2026 zullen alle verzoeken weer worden verwerkt.

Bevorderen toeleiding peuters voorschoolse educatie

- Via CJG
- Via Welzijnsorganisatie ZorgDat

- Via de bibliotheek

Regulier beleid

In 2025 heeft de gemeente Harderwijk een bereik van 91% gerealiseerd van de geïndiceerde doelgroepkinderen voor voorschoolse educatie. Dit resultaat ligt ruim boven het landelijke gemiddelde van 75%-82% en onderstreept de effectiviteit van onze lokale samenwerking.

Wat wilden we bereiken?

Kwetsbare jongeren begeleiden

Jongeren in een kwetsbare positie worden doorgeleid naar zorg, arbeidsmarkt of dagbesteding.

Wat gingen we er voor doen?

Stimuleren vroegsignalering

Stimuleren van vroeg signalering en samenwerking in het kader van passend onderwijs ten behoeve van o.a. onderwijs-jeugdzorg arrangementen.
Het is belangrijk om zo vroeg mogelijk te herkennen wanneer een kind extra ondersteuning nodig heeft. Dit kan zijn op het gebied van leren, gedrag of sociaal-emotionele ontwikkeling. Het vroegtijdig signaleren van deze behoeften is de eerste stap. Hierover zijn we in gesprek met de samenwerkingspartners en dit nemen we mee in het preventieve aanbod in de sociale basis.

De tweede stap is om vervolgens intensief samen te werken. Deze samenwerking vindt plaats tussen verschillende partijen, zoals scholen (passend onderwijs), ouders, partners in de sociale basis en de jeugdhulp. Het doel hiervan is om gezamenlijk passende ondersteuning te bieden die aansluit bij de behoeften van het kind en positief bijdraagt aan de ontwikkelingen van het kind.

Regulier beleid

Regionaal zijn de gesprekken gevoerd om dit in gezamenlijkheid vorm te geven, waarbij we leren van eerdere en landelijke ervaringen.

Wat wilden we bereiken?

Laaggeletterdheid verminderen

In Harderwijk en Hierden vinden we het belangrijk dat iedereen mee kan doen. Ongeveer 8% van de inwoners in Harderwijk en Hierden heeft moeite met taal, rekenen en digitale kennis. Wij helpen inwoners bij het verbeteren van hun basisvaardigheden. Dit doen we samen met scholen, maatschappelijke organisaties en de Bibliotheek. We zorgen dat informatie en hulp voor iedereen duidelijk en makkelijk te gebruiken en te vinden is.

Wat gingen we er voor doen?

Aanbieden van volwasseneneducatie

Er is ondersteuning geboden op het gebied van taalontwikkeling en basisvaardigheden, o.a. gefinancierd vanuit de WEB, de Wet Educatie en Beroepsonderwijs. Dit is gebeurd door het inzetten van taaltrajecten bij taalschool Toptaal. Tevens door het uitvoeren van laagdrempelige projecten, o.a. door het Taalhuis, vaak in samenwerking met onderwijsinstellingen en welzijnsorganisaties.

Regulier beleid

Er is na 2024 minder budget vanuit het Rijk beschikbaar voor de uitvoering van de WEB (Wet Educatie en Beroepsonderwijs). Ook is er vanaf 2025 binnen de gemeente Harderwijk bezuinigd op het budget Volwassen Educatie. Desondanks zijn alle inwoners die met een taalvraag bij een van onze uitvoeringspartners Toptaal en de bibliotheek NW Veluwe hebben aangeklopt, gezien en geholpen.

Implementeren programma en aanpak laaggeletterdheid

Dit betreft het volgende:

- De implementatie van het uitvoeringsprogramma aanpak Basisvaardigheden gemeente Harderwijk 2025-2028.
- Het implementeren van de gezinsaanpak binnen de gemeente en externe organisaties binnen de ketenaanpak.

Specifiek beleid

Vanaf 2024 wordt er ingezet op taalontwikkeling bij gezinnen voor zowel de opvoeders als de kinderen. Dit is een interne samenwerking tussen Onderwijs Achterstanden Beleid en Volwasseneducatie. In 2025 is er in dit kader voor het tweede jaar met succes de Peuterbieb en de Verhalenparade bij de bibliotheek gedraaid. Daarnaast is er geïnvesteerd in de aanpak Thuis in Taal in de wijk Wittenhagen. Hier hebben Zorgdat, basisschool De Brug en SKH (Stichting Kinderspeelzalen Harderwijk) een gezamenlijke visie op ouderbetrokkenheid ontwikkeld. Deze visie en samenwerking zal komend jaar doorontwikkeld worden binnen de wijkgerichte gezinsaanpak.

Wat wilden we bereiken?

Passend onderwijs bieden

Ervoor zorgen dat kinderen een zo normaal mogelijke ontwikkeling doormaken die past bij hun intellectuele capaciteiten en dat zij eventuele achterstanden in (taal)onderwijs zo snel mogelijk wegwerken.

Wat gingen we er voor doen?

Indicaties stellen en voorlichting geven over taalachterstanden

- Het zo vroeg mogelijk laten stellen van juiste indicaties (dreigende) taalachterstanden;
- Het geven van voorlichting over (dreigende) taalachterstanden, de gevolgen daarvan en de mogelijke interventies aan ouders van betrokken kinderen.

Regulier beleid

Door de nauwe samenwerking tussen de partners CJG, Zorgdat en de bibliotheek proberen we de kinderen zo vroeg mogelijk in beeld te krijgen. Dit resulteert er in dat elke ouder bij 14 maanden een indicatiestelling kan krijgen bij het consultatiebureau en hierbij ook direct een concreet aanbod krijgt voor taalstimulering (bijvoorbeeld via de Voorleesexpress, Boekjes en Babbels, workshop Meertalig opvoeden en de peuteropvang).

Organiseren groepen voor taalstimulering en de VoorleesExpress

Groepen taalstimulering voor ouder en kind, voor kinderen in de leeftijd van 6 maanden tot 2 jaar. Daarnaast wordt gebruik gemaakt van de VoorleesExpress voor taalstimulering van kinderen in de leeftijd van 2 tot 8 jaar.

Regulier beleid

Vanuit Zorgdat worden er ouder-kindgroepen georganiseerd in De Roef, De Bogen en de basisschool De Brug. Dit zijn goed bezochte groepen. Op deze groepen wordt gewerkt aan taalstimulering/-ontwikkeling, maar ook opvoeding en onderwijs. De groep op De Brug heeft gezorgd voor een verbetering in de samenwerking met de school en de aanbieder van vroegschoolse educatie. Verder is er ook één grootouder-kindgroep welke zich naast de zojuist genoemde onderwerpen richt op het op één lijn krijgen van opvoeding door ouder en grootouder. De groepen zijn bedoeld voor (groot)ouders met kinderen in de leeftijd van 6 maanden tot 2 jaar.

Er was ook één ouder-kindgroep op het AZC, maar deze is vanwege te weinig animo gestopt.

De VoorleesExpress heeft als doel taalstimulering. Er komt 20 weken lang een vrijwilliger thuis op bezoek. De vrijwilliger leest voor, doet taalspelletjes, neemt de gezinnen mee naar de bibliotheek en helpt ouders hoe zij dit alles zelf kunnen gaan doen. Het gezin ontvangt gedurende het traject een bibliotheekpas. De voorleesvrijwilligers worden begeleid door een coördinator. De coördinatoren hebben een belangrijke rol in de uitvoering van de VoorleesExpress. Dit is een stabiele groep met veel kennis en ervaring en het draagt bij aan een succesvolle uitvoering van het programma. In 2025 is het gestelde bereik van 30 gezinnen gehaald.

Aanbieden van extra taalonderwijs

Het laten geven van extra (taal)onderwijs aan leerlingen van het basisonderwijs in zogenaamde schakelklassen.

Regulier beleid

In 2025 zijn we binnen Harderwijk van 11 naar 12 taalklassen gegaan.

Stimuleren van betrokkenheid van de ouders

Het op verschillende manieren stimuleren van ouders om betrokken te raken en te blijven bij de (school)ontwikkeling van hun kinderen.

Het is belangrijk om ouders te stimuleren om betrokken te blijven bij de (school)ontwikkeling van hun kind. Dit kan op verschillende manieren, van samen thuislezen en zingen tot het bezoeken van ouderavonden. Deze betrokkenheid, zowel thuis als op school, draagt direct bij aan de ontwikkelingen van het kind.

Regulier beleid

De (groot)ouder-kindgroepen aan Zorgdat, de VoorleesExpress, Boekjes en Babbels en de peuterbieb van de bibliotheek dragen allemaal bij aan ouderbetrokkenheid. In 2025 hebben deze groepen en programma's weer goed gedraaid. Verder heeft de gemeente de aanpak Thuis in Taal in 2025 gefinancierd voor de SKH, Zorgdat en De Brug. Dit heeft er mede in geresulteerd dat deze partners elkaar nog beter hebben kunnen vinden en de krachten gebundeld hebben om samen de ouders en gezinnen beter te kunnen bereiken. De aanpak is inmiddels geïntegreerd in de gezinsgerichte wijkaanpak.

Uitvoeren leerlingenvervoer

Uitvoeren van verordening Leerlingenvervoer, onder andere ter ondersteuning passend onderwijs.

Regulier beleid

In 2025 zijn wij verder gegaan met de regionale aanpak ter verbetering van het leerlingenvervoer in de regio en aanpassing van de Verordening bekostiging Leerlingenvervoer 2022. Er is besloten om de nieuwe verordening over de verkiezingen van maart 2026 heen te tillen. In 2025 heeft het participatietraject met ouders, IB-ers en scholen plaatsgevonden en dit heeft een duidelijk beeld gegeven van de knelpunten (lange reistijden, wisselende chauffeurs, communicatie) en waar kansen liggen (maatwerk, zelfredzaamheid). Dit heeft reeds geleid tot verbeteringen in de procedures rondom klachten, harmonisatie van webinformatie, verbeterde informatie aan de voorkant (bij iedere eerste aanvraag wordt met de ouders/verzorgers gebeld en uitgelegd wat leerlingenvervoer is en wat de mogelijkheden zijn - het is meer dan taxivervoer), intensivering contractmanagement door elke week met de vervoerder in gesprek te zijn. Dit alles heeft er onder meer in geresulteerd dat het taxivervoer met 20% is gedaald en ouders/leerlingen meer gebruik maken van eigen vervoer (b.v. zelf rijden met vergoeding). Hierdoor komen zowel leerlingen als ouders meer in hun eigen kracht te staan.

Stimuleren van de samenwerking tussen verschillende kindvoorzieningen

Stimuleren van de samenwerking tussen verschillende kind voorzieningen ter ondersteuning van een goede doorgaande ontwikkellijn.
Een doorgaande leerlijn draagt bij aan de kernmissie van goed onderwijs: elk kind optimaal laten ontwikkelen op cognitief, sociaal en emotioneel vlak.

Een doorgaande leerlijn zorgt voor een 'warme overdracht' van informatie bij overgangen, zoals van de kinderopvang naar de kleuterklas, of van het basisonderwijs naar het voortgezet onderwijs. Belangrijke informatie over de ontwikkeling van het kind gaat niet verloren.

Regulier beleid

Er is in 2025 vanuit de aanbieder voorschoolse educatie veel geïnvesteerd in de warme overdracht. De IB-er heeft bij overdracht van de peuter naar de kleuterschool altijd een 1-op-1 gesprek met de (IB-er van) school. De scholen ervaren dit als zeer waardevol. Vanuit de kinderopvang kan dit nog verbeterd worden en werkt niet elke opvang op dezelfde manier. In 2025 zijn hierover gesprekken gevoerd met aanbieders van de kinderopvang. In 2026 is de ambitie om ook een eenzelfde resultaat te bereiken met betrekking tot de warme overdracht als bij de voorschoolse educatie.

Wat wilden we bereiken?

Vroegtijdig schoolverlaters vooruit helpen

Zoveel mogelijk voortijdig uitgevallen jongeren keren terug naar onderwijs of gaan werken.

Wat gingen we er voor doen?

Registreren, monitoren, doorgeleiden en activeren van jongeren zonder diploma

Het registreren, monitoren, doorgeleiden en activeren van jongeren zonder startkwalificatie en jongeren afkomstig van het Praktijk-, Voortgezet speciaal- en Entree onderwijs tot 23 jaar richting onderwijs, arbeidsmarkt en/of gemeentelijke voorzieningen, trajecten (sluitend vangnet) bij Meerinzicht Domein Sociaal.

Regulier beleid

Dit is een reguliere taak van leerlingzaken. Vanaf 1 januari 2026 wordt de leeftijd van de doelgroep verhoogd van 23 naar 27 jaar.

Uitvoeren taken als gastgemeente van het Doorstroompunt

Het uitvoeren van taken als gastheergemeente leerplicht/Doorstroompunt (RMC), Doorstroompunt (RMC) contactgemeente en het regionaal VSV (vroegtijdig schoolverlaten)-programma, deels uitgevoerd door Meerinzicht Domein Sociaal.

Regulier beleid

De regiogemeenten worden via het RAOO (regionaal ambtelijk overleg onderwijs) periodiek bijgepraat over ontwikkelingen. Door de inwerkingtreding van de wet 'van school naar duurzaam werk' per 1 januari 2026 wordt de doelgroep van het Doorstroompunt vergroot. De DVO leerplicht en RMC (uit 2017) zal hierdoor aangepast moeten worden.

Wat wilden we bereiken?

Zoveel mogelijk leerlingen behalen hun diploma

Zoveel mogelijk leerlingen verlaten het onderwijs met tenminste een startkwalificatie (einddiploma mbo minimaal niveau 2, havo of vwo).

Wat gingen we er voor doen?

Handhaven van de leer- en kwalificatieplicht

Het controleren en handhaven van de leerplicht (van 5 tot en met 15 jaar) en de kwalificatieplicht (16- en 17 jarigen) door Meerinzicht Domein Sociaal.

Regulier beleid

Vanaf 2026 is de bekostiging van de kwalificatieplicht vanuit de reserves van het doorstroompunt niet meer mogelijk. Vanuit leerlingzaken wordt gewerkt aan een voorstel met verschillende scenario's en risico's.

Activiteiten organiseren voor (potentiële) schoolverlaters

Het voorkomen en tegengaan van voortijdig schoolverlaten door middel van diverse activiteiten gericht op groepen jongeren en op individuele (potentieel) voortijdig schoolverlaters door Meerinzicht Domein Sociaal en welzijns- en sportorganisaties.

Regulier beleid

Het huidige VSV programma liep op 1 augustus 2025 af. Echter door de vertraagde inwerkingtreding van de wet 'van school naar duurzaam werk' is deze periode met vijf maanden verlengd tot 1 januari 2026. De bestaande projecten zijn verlengd.

Ter voorbereiding op het nieuwe regionale programma is er het afgelopen jaar een regio-analyse uitgevoerd. Op basis van deze analyse is er een nieuw regionaal programma geschreven voor de periode 2026-2029 en is de subsidieaanvraag hiervoor ingediend bij het ministerie van OCW.

Streven naar versterking koppeling tussen onderwijs en arbeidsmarkt

Streven naar versterking van het onderwijs en een doorlopende leerlijn onderwijs-arbeidsmarkt.

Regulier beleid

Van de subsidieregeling stimulering samenwerking onderwijs-arbeidsmarkt is het afgelopen jaar twee keer gebruik gemaakt.

Invoeren nieuwe werkwijze vrijstellingen leerplicht

Invoeren nieuwe werkwijze vrijstellingen leerplicht (psychische/medische gronden).

Specifiek beleid

Er zijn afspraken gemaakt met onafhankelijk beoordelaars (jeugdartsen en psycholoog) om invulling te geven aan deze nieuwe werkwijze. De eerste beoordelingen op basis van deze nieuwe werkwijze hebben inmiddels plaatsgevonden waarbij een onafhankelijk beoordelaar een verklaring afgeeft of er wel/geen vrijstelling mogelijk is.

Verplichte beleidsindicatoren 4.3 Onderwijsbeleid en leerling zaken

Absoluut verzuim per 1.000 inwoners

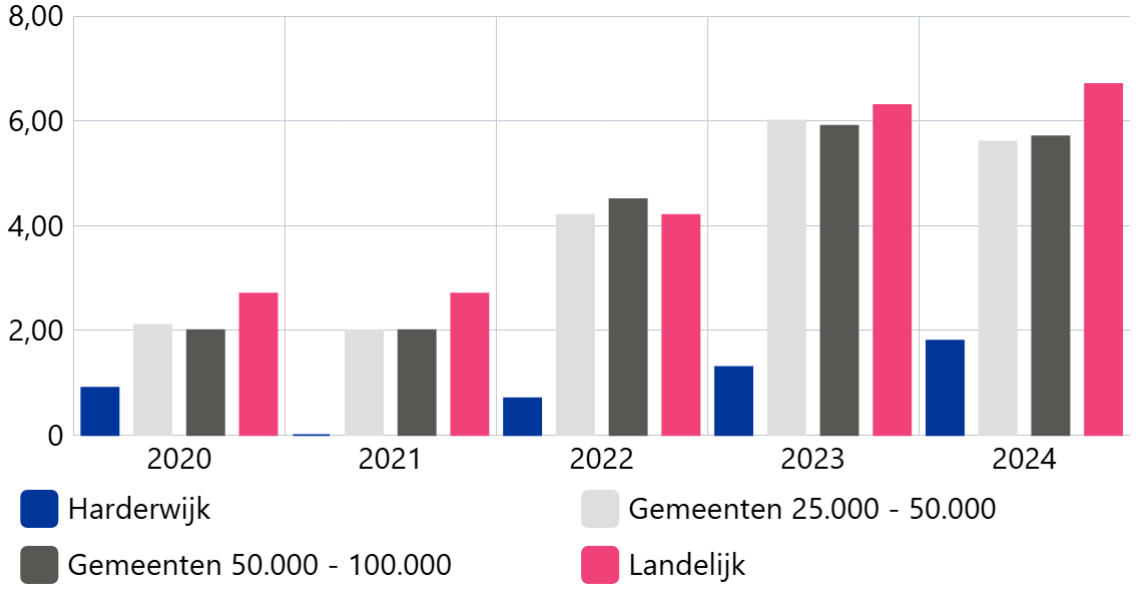

Bron: DUO/Ingrado

Het aantal absoluut verzuimers is iets aan het stijgen maar ligt nog steeds ver onder het landelijk gemiddelde.

Relatief verzuim per 1.000 inwoners

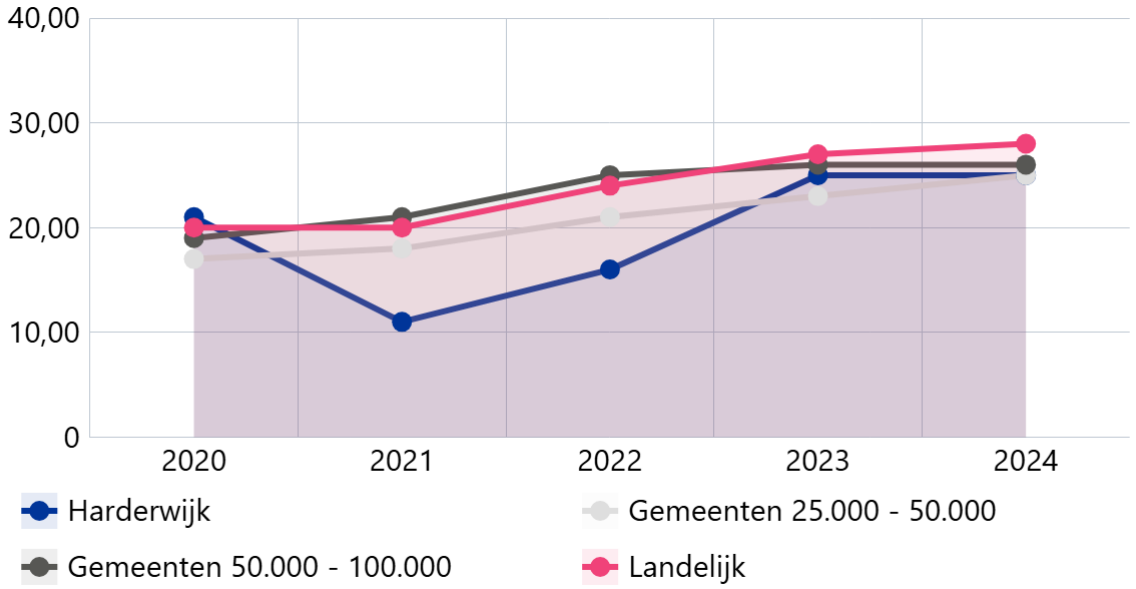

Bron: DUO/Ingrado

Het relatief verzuim in Harderwijk blijft het afgelopen jaar stabiel en ligt onder het landelijk gemiddelde en is vergelijkbaar met gemeenten van dezelfde omvang. De landelijke cijfers zijn iets aan het stijgen.

Voortijdige schoolverlaters zonder startkwalificatie

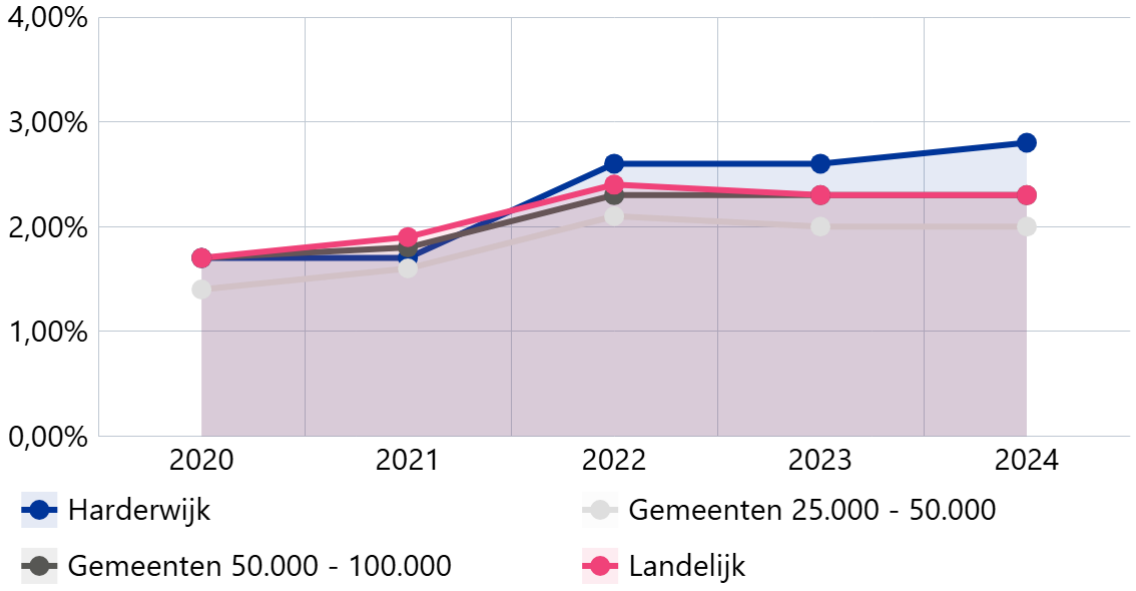

Bron: DUO/Ingrado

Het percentage VSV in Harderwijk ligt iets boven het landelijk gemiddelde. Een groot deel van deze jongeren gaat aan het werk. Dit is een trend die we al enkele jaren zien in Harderwijk. Het percentage werkeloze jongeren ligt onder het landelijk gemiddelde.

Facultatieve beleidsindicatoren 4.3 Onderwijsbeleid en leerling zaken

Percentage werkloze jongeren in de leeftijd van 16-22 jaar

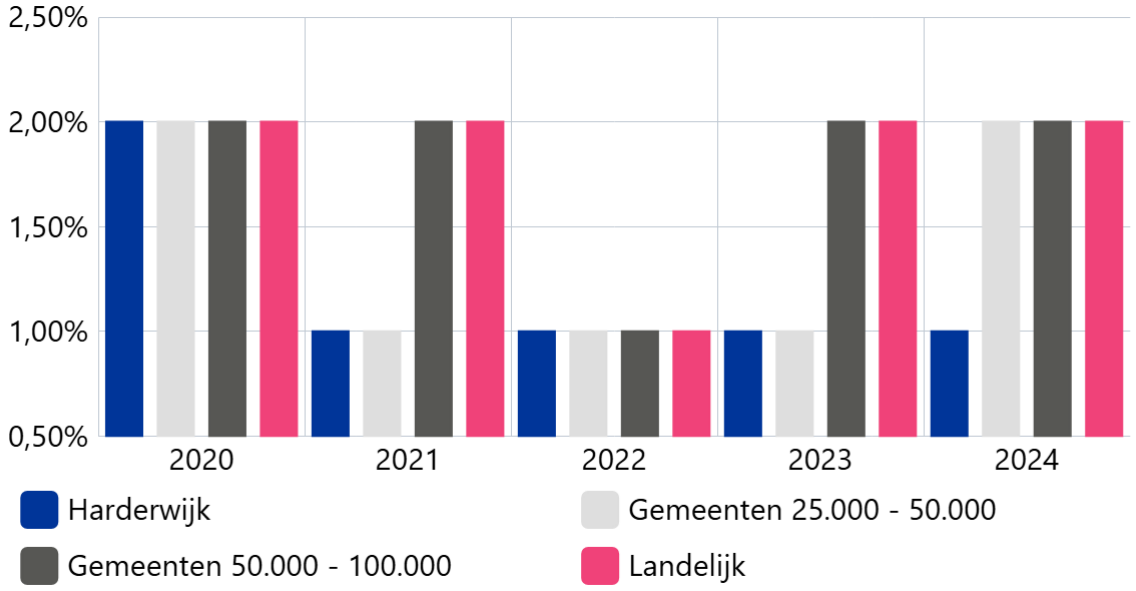

Bron: CBS

Het percentage werkeloze jongeren in Harderwijk blijft stabiel en ligt sinds 2021 onder het landelijk gemiddelde.

Totaaloverzicht Programma 4

Bedragen x €1.000

Exploitatie		Realisatie 2024	Primitieve begroting 2025	Begroting incl. wijzigingen 2025	Realisatie 2025	Resultaat 2025
Baten						
TV42	**TV42 Onderwijshuisvesting**	**269**	**347**	**285**	**317**	**32**
TV43	**TV43 Onderwijsbeleid en leerlingzaken**	**3.159**	**2.775**	**3.303**	**2.955**	**-348**
Totaal Baten		**3.428**	**3.122**	**3.588**	**3.272**	**-316**
Lasten						
TV41	**TV41 Openbaar basisonderwijs**	**-251**	**-181**	**-181**	**-191**	**-10**
TV42	**TV42 Onderwijshuisvesting**	**-3.681**	**-4.042**	**-3.973**	**-3.780**	**194**
TV43	**TV43 Onderwijsbeleid en leerlingzaken**	**-5.004**	**-4.466**	**-4.982**	**-4.547**	**435**
Totaal Lasten		**-8.937**	**-8.689**	**-9.137**	**-8.518**	**619**
Onttrekkingen						
TV42	**TV42 Onderwijshuisvesting**	**10**	**66**	**50**	**10**	**-40**
Totaal Onttrekkingen		**10**	**66**	**50**	**10**	**-40**
Stortingen						
TV42	**TV42 Onderwijshuisvesting**	**-12**	**-12**	**-57**	**-57**	**0**
Totaal Stortingen		**-12**	**-12**	**-57**	**-57**	**0**
Gerealiseerd resultaat		**-5.510**	**-5.513**	**-5.555**	**-5.293**	**263**

Financiële analyse jaarrekening 2025 ten opzichte van begroting 2025

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Begroting incl. wijzigingen 2025	Realisatie 2025	Resultaat 2025
Baten	3.588	3.272	-316
Lasten	-9.137	-8.518	619
Onttrekkingen	50	10	-40
Stortingen	-57	-57	0
Gerealiseerd resultaat	**-5.555**	**-5.293**	**263**

Het resultaat van programma 4 is als volgt te verklaren

Taakveld (Bedragen x 1.000)	Ondewerp	Bedrag afwijking	Verwijzing toelichting
	Onderhanden werken (regulier en budget neutraal)	3	1
	Kapitaallasten	80	2
4.2	Vandalismebestrijding	33	3
4.2	Huisvesting onderwijs en sport	39	4
4.2	Onderwijshuisvesting voortgezet onderwijs	11	5
4.3	Peuterspeelzalen, leerlingenvervoer, doorstroom[punt	67	6
	Diversen	30	
	Totaal	**263**	

Verklaring van de afwijkingen programma 4

1. Een totaaloverzicht van onderhanden werken wordt weergegeven in hoofdstuk 4.6. Er is eenmalig € 402.000,- extra ontvangen in 2025 voor de Regionale aanpak voortijdig schoolverlaten 2020-2025 in verband met een wetswijziging vanaf 2026. De doelgroep is uitgebreid naar de leeftijd tot 27 jaar. Dit bedrag mag in 2025 en 2026 besteed worden. De gemaakte kosten in 2025 konden gefinancierd worden met de overige ontvangen Specifieke Uitkeringen van het Ministerie van OCW door zowel de Gemeente als Landstede. Er is slechts beperkt gebruik gemaakt van de € 402.000,- waardoor € 367.000,- is opgenomen onder onderhanden werken.
2. Op de kapitaallasten zit een voordeel van afgerond € 80.000,-. Dit wordt veroorzaakt doordat de werkelijke omslagrente lager uitviel dan begroot en daardoor bijgesteld moet worden. Voor een verdere uitleg wordt verwezen naar het renteschema in de paragraaf Financiering.
3. In 2025 zijn er nauwelijks kosten gemaakt vanwege vandalisme, dit veroorzaakt een plus ten opzichte van het budget voor 2025 van € 33.000,-.
4. Het positieve resultaat op de posten voor onderwijshuisvesting en sportaccommodaties wordt voor het grootste deel verklaard door meevallers in de schoonmaakkosten en gas/energie. De realisatie ligt ongeveer 12% onder het budget. Het voordeel gas en energie zit in de lagere energie prijzen ten opzichte van vorig jaar door een voordelige aanbesteding. Dit heeft een incidenteel karakter en zal komende jaren zich naar verwachting nier meer voor gaan doen door de stijgende netbeheer kosten op elektra en gas. Ook is er een lagere inzet van extra schoonmaakuren dan begroot. Op het onderhoud van de gymzalen is een nadeel doordat er dit jaar vaker onderhoud nodig was aan de gebouwen zoals verven, leidingverstoppingen en dergelijke.
5. De werkelijk door te betalen DDC-gelden worden pas na 1 oktober bekend, deze gebaseerd worden op de werkelijke aantallen leerlingen. Hierdoor is in 2025 een positief verschil van € 11.000,- ontstaan.
6. De kosten voor de peuterspeelzalen zijn € 37.000,- lager uitgevallen. Het staat vooraf niet vast hoeveel kinderen naar de peuteropvang (POV) en Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE) gaan. Het leerlingenvervoer leverde € 30.000,- lagere kosten. Regionaal is gewerkt aan verbetering van de uitvoering. Het resultaat daarvan is dat meer kinderen uit het aangepaste vervoer (taxivervoer en touringcar) zijn overgegaan op eigen vervoer. De afrekening van het doorstroompunt viel voordelig uit. De personeelskosten waren lager dan begroot en Landstede leverde een grote bijdrage in de financiering van de kosten. Opnieuw was het mogelijk een deel van de ontvangen middelen voor het doorstroompunt aan de reserve toe te voegen.

Programma 5 Sport, cultuur en recreatie

Algemeen Programma 5

Harderwijk is een sportieve en creatieve gemeente, waarin voor iedereen ruimte is om te sporten, te bewegen en te genieten van kunst en cultuur. Door inwoners de mogelijkheid te bieden mee te doen aan sportieve en culturele activiteiten willen wij de gezondheid, verbondenheid, betrokkenheid en participatie in de Harderwijkse en Hierdense samenleving vergroten. Tevens zorgen we voor een kwalitatieve leefomgeving met voldoende en goed onderhouden parken, speelplekken, natuurgebieden en recreatieve routes. Dit is van essentieel belang voor de gezondheid, het welzijn en de leefbaarheid van onze inwoners.

Wij activeren alle inwoners voor een actieve en gezonde leefstijl, iedereen doet mee
We willen blijvend sport- en beweeggedrag van alle inwoners stimuleren en waar mogelijk intensiveren. Motivaties voor inwoners kunnen zijn: ontspanning, presteren, maar ook ontmoeten, gezelligheid, verbinding en gezondheid. Inwoners moeten zich veilig voelen en ongeacht hun achtergrond kunnen sporten en bewegen. We zetten in op bewustwording, zodat iedereen met plezier kan sporten en bewegen op zijn of haar eigen niveau.

Wij ondersteunen vitale en sterke sport- en beweegclubs
Wij streven ernaar om een breed netwerk van zowel sportverenigingen als -aanbieders te faciliteren en te onderhouden. Daarnaast is er specifiek voor sportverenigingen het streven om deze op organisatiekracht te versterken. En worden verenigingen gestimuleerd om (indien mogelijk en gewenst) zich te ontwikkelen tot een vitale sportvereniging.

Wij faciliteren passende en voldoende sportvoorzieningen
In de gemeente Harderwijk willen we voldoende uitnodigende sport- en beweegvoorzieningen beschikbaar stellen. Hiermee wordt een breed aanbod van sport en bewegen mogelijk gemaakt, zowel binnen, buiten, als in de openbare ruimte.

Wij nodigen inwoners uit om mee te doen aan kunst- en cultuuruitingen
Kunst en cultuur kan mensen met elkaar verbinden. Door cultuur kunnen mensen elkaar ontmoeten, samenwerken aan een gemeenschappelijk doel en nieuwe dingen ontdekken. Dat geldt voor iedereen: jong en oud, met of zonder beperking, met iedere achtergrond. Kunst en cultuur maken de openbare ruimte afwisselend en geven gemeente Harderwijk een eigen gezicht. Daarmee maken ze de stad aantrekkelijk voor bedrijven en nieuwe inwoners en dragen ze bij aan de plaatselijke economie.

Wij ondersteunen en stimuleren culturele instellingen en initiatieven
Met subsidies en het bevorderen van samenwerking ondersteunen we de grotere culturele instellingen, zodat er een goede afstemming plaats vind op wat de inwoners van gemeente Harderwijk en andere belangstellenden willen. Met Stad als Podium ontwikkelen we een unieke manier om de podiumkunsten in te vullen. De culturele instellingen richten zich ook op de doelstellingen van het Sociaal Domein door die mensen te bereiken die niet zo snel meedoen aan kunst en cultuur. Er wordt cultuureducatie verzorgd, op school en daarbuiten. De openbare bibliotheek vervult daarnaast een belangrijke taak bij het terugdringen van laaggeletterdheid.

Wij zorgen voor het beheer, de instandhouding en de ontwikkeling van het openbaar groen en de voorzieningen voor openluchtrecreatie, zodat iedereen optimaal kan recreëren

Een kwalitatieve leefomgeving met voldoende en goed onderhouden parken, speelplekken, natuurgebieden en recreatieve routes is van essentieel belang voor de gezondheid, het welzijn en de leefbaarheid van onze inwoners. We dragen zorg voor de groene infrastructuur, die cruciaal is voor ontspanning, beweging en sociale ontmoeting in de buitenlucht. Door te investeren in toegankelijk en aantrekkelijk openbaar groen, wordt bijgedragen aan de bredere doelstellingen van sport, cultuur en recreatie.

Inhoud

Het programma omvat de ontwikkelingen op het gebied van cultuur, recreatie en sport.

Ontwikkelingen

Exploitatieherziening Sypel
Het nieuwe binnenbad is in maart 2023 geopend en de nieuwe sporthal is per september 2024 in gebruik genomen. Daarom is in 2024 de herziening van de exploitatie opgesteld om in kaart te brengen wat er nodig is aan budget. In 2025 heeft het sportcomplex gedraaid op de nieuwe exploitatie. De uitkomsten van de exploitatie herziening zijn meegenomen in deze meerjarenbegroting. Zie ook bijlage 5.6 voor een uitgebreide toelichting.

Inzet van buurtsportcoaches (Brede Regeling Combinatiefuncties)
In 2025 is de samenwerking met GA! Harderwijk verder voortgezet. Jaarlijks worden afspraken gemaakt en verantwoord volgens de bestaande subsidiestructuur. Tevens is met GA! Harderwijk gekeken hoe de ombuigingen konden worden geeffectueerd. De ombuigingen hebben met name effect op minder inzet voor de gezonde leefstijl.

Vanuit de Brede Regeling Combinatiefuncties ontvangen Cultuurkust, ZorgDat, Educare, Landstede en Veld42 ook nog een subsidie voor inzet op het gebied van cultuur, buurtsportwerk, speciaal onderwijs en Maatschappelijke Zorg. Door de samenwerking met Landstede worden er veel studenten ingezet.

Doorontwikkeling regionale samenwerking op het gebied van sporten, bewegen en gezondheid
In de regio Noord-Veluwe wordt samengewerkt op een aantal onderwerpen. In 2025 is regionaal aandacht geweest voor onder andere aangepast sporten, clubadvisering en sociaal veilige sport. Met het GALA en Sportakkoord II is er meer aandacht voor kennisdeling en samenwerking met gezondheid. Er wordt ingezet op meer betrokkenheid van sport binnen het IZA/AZWA.

Gebruik openbare ruimte - beweegroutes
In samenwerking met Athlos zijn er een aantal beweegroutes uitgezet in de stad voor wandelen, hardlopen of skeeleren. In 2025 zijn weer een tweetal nieuwe routes gerealiseerd. Naast de reguliere routes, is er ook aandacht voor specifieke routes, zoals de Beweegroute+ voor senioren en de Beweegroutes op Lorentz (vanuit de Gezonde Werkvloer). Ook is er steeds meer aandacht bij nieuwe projecten voor een gezonde, beweegvriendelijke openbare ruimte.

Stad als Podium
Stad als Podium is de programmerende organisatie voor de jaarronde podiumkunstprogrammering. In 2025 heeft Stad als Podium zowel activiteiten in de stad georganiseerd, als podiumvoorstellingen in het Garnizoen. Daarnaast heeft Stad als Podium popmuziek in Estrado geprogrammeerd en culturele activiteiten in de Catharinakapel.

Kunst- en Cultuurbeleid 2022-2025
In 2025 werd de uitvoering van het kunst- en cultuurbeleid voortgezet, al was hier in verband met ombuigingen minder geld voor beschikbaar. Speciale aandacht was er voor de structureel gesubsidieerde instellingen over de subsidieafspraken die meerdere jaren bestrijken. Ook de samenwerking tussen de culturele instellingen bleef belangrijk.

Sport- & Cultuurwijzer
De Sport- & Cultuurwijzer is geïntegreerd in de GA! Harderwijk-website, afgestemd op het Brede Schoolprogramma. De Sport- & Cultuurwijzer richt zich op alle leeftijdsgroepen, met uitzondering van de 0-6-jarigen. Voor de groep komt er een aanbod vanuit de Brede School, van GA! Harderwijk en van Cultuurkust.

Cultuureducatie
De activiteiten op het gebied van cultuureducatie richtten zich op een gevarieerd aanbod, verspreid over een groot aantal disciplines, en een doorgaande leerlijn voor cultuureducatie in het primair en primair speciaal onderwijs.

Cultuursubsidies inzetten voor sociale beleidsdoelen
Vanaf 2019 ontvangt een aantal culturele instellingen subsidie met als doel dit in te zetten voor het bereiken van beleidsdoelen die samenhangen met het sociaal domein. Intussen richten de meeste structureel gesubsidieerde instellingen zich ook op het sociaal domein.

Bibliotheek Noordwest Veluwe
Door middel van een herziening van de Bibliotheekwet wordt de huidige bevorderingstaak van provincies en gemeenten vanaf de ingangsdatum van die wet (verwacht in 2026) omgezet in een verplichting om ervoor te zorgen dat de toegang tot de openbare bibliotheek wordt gewaarborgd. Hierop hebben we ons in 2025 met de Bibliotheek Noordwest Veluwe voorbereid.

Samenwerking
Binnen de regio Noord-Veluwe werd in 2025 samengewerkt op het gebied van Cultuur en Erfgoed in het Cultuur- en Erfgoedpact, een subsidieregeling van de Provincie Gelderland. Daarnaast werd vanuit deze regio een eenmalige subsidie van de Provincie Gelderland ingezet ter versterking van de culturele en erfgoed-infrastructuur. De huidige subsidies liepen in 2025 af. In 2025 is gestart met een nieuwe pactperiode, looptijd 2025-2028. Organisaties als Cultuurkust en de Popschool organiseerden vanuit het pact veel activiteiten op de Noord-Veluwe.

Erfgoed
Zoals in het collegeprogramma is opgenomen, is in 2025 een erfgoedbeleid opgesteld, waar onroerend erfgoed (monumenten, archeologie), roerend erfgoed (collecties, varend erfgoed) en immaterieel erfgoed in samenkomen.

Verbonden partijen

- Streekarchivariaat Noordwest-Veluwe / Noord-Veluws Archief (NoVA)
- Ontwikkelmaatschappij Vitale vakantieparken

Beleidskaders

- Beleidsnota sport en bewegen “Bewegen doen we samen” 2023-2026.sportbeleidsnota 2023-2026
- Lokaal Sportakkoord gemeente Harderwijk 2023-2026 Sportakkoord 2023-2026
- Beleidsnota kunst en cultuur 2022-2025 ”Voortbouwen op een stevig fundament”.

Taakvelden Programma 5

5.1 Sportbeleid en activering

Portefeuillehouder(s):	M. Companjen
Domein:	Mens & Maatschappij

Wat wilden we bereiken?

Stimuleren sporten en bewegen

Harderwijk is een sportieve gemeente, waarin voor iedereen ruimte is en iedereen zich welkom voelt om te sporten en te bewegen. Wij stimuleren alle inwoners om met plezier een leven lang te sporten en te bewegen. Sportclubs spelen hier een belangrijke rol in. Sport levert een belangrijke bijdrage aan een gezonde leefstijl. Daarnaast is sporten en bewegen een belangrijk middel om sociale doelstellingen te verwezenlijken op het gebied van participatie, leefbaarheid en gezondheid.

Wat gingen we er voor doen?

Stimuleren van sporten en bewegen

Zowel via de vele sportaanbieders en sportverenigingen in gemeente Harderwijk als via GA! Harderwijk, willen wij inwoners inspireren in beweging te komen om zo een gezonde leefstijl te bevorderen. Hierbij gaat het om: ontspanning, presteren, ontmoeten, gezelligheid, verbinding en gezondheid.

- We werken aan het verbeteren van de motorische vaardigheden van kinderen.

- We bevorderen een gezonde en actieve leefstijl, specifiek voor jongeren en senioren.
- We zetten in op voldoende sport- en beweegmogelijkheden in de wijk.
- We versterken de verbinding met zorg.
- We stimuleren talentontwikkeling.

Regulier beleid

Het uitvoeringsprogramma van de sportbeleidsnota 2023-2026 wordt uitgevoerd. Daarnaast sluiten we aan bij het uitvoeringsprogramma van de Nota Sociaal Domein, waar sport als middel ingezet kan worden.

Er wordt nauw samengewerkt met GA! Harderwijk en de vele sportclubs in Harderwijk voor een breed aanbod van activiteiten. De Brede School werkt vanuit de zes wijken als een belangrijke spil binnen de scholen. Vanuit de subsidie School en Omgeving is er extra inzet op zowel het PO als het VO.
Ook is de Sport- en Cultuurwijzer in 2025 doorontwikkeld qua gebruikersvriendelijkheid, om zoveel mogelijk aanbieders, kinderen, maar ook volwassenen en senioren te bereiken.
De bezuiniging op de sporthuldigingen is doorgevoerd. De laatste huldiging was in januari 2025, over het sportjaar 2024. Vanaf 2025 wordt er alleen nog persoonlijk een sportpenning uitgereikt door de wethouder, bij een bijzondere sportprestatie.

Sporten beschikbaar stellen voor iedereen

De meeste inwoners zijn prima in staat om uit eigen beweging te sporten of te bewegen. Maar meedoen aan sport en bewegen is niet voor iedereen vanzelfsprekend. Er moet voor iedereen ruimte zijn om te sporten en te bewegen, ongeacht iemands leeftijd, fysieke of mentale gezondheid, etnische achtergrond, geloof, seksuele geaardheid of sociale positie.

- We zetten in op kennisdeling en deskundigheidsbevordering.
- We stimuleren het aangepast sporten.
- We stimuleren inwoners in kwetsbare situaties om in beweging te komen

Om alle kinderen te kunnen laten meedoen, nemen wij deel aan het Jeugdfonds Sport & Cultuur. Hierbij bieden wij ook de mogelijkheden voor het zwemdiploma A via het Zwemfonds. De gemeente biedt ook schoolzwemmen aan, waarin leerlingen uit groep 5 en 6 leren Reddend Zwemmen en Survivalzwemmen.

Regulier beleid

Regionaal werken we samen op het gebied van aangepast sporten. Hiervoor is een regionale coördinator aangesteld. Hier is het lokale aanspreekpunt, de inclusief coach, vanuit GA! Harderwijk op aangesloten. Regionaal is de overeenkomst verlengd voor de periode 2026-2028. Lokaal is er, naast de aandacht voor aangepast sporten, ook aandacht voor inclusiviteit en diversiteit in de sport. In 2025 is in dat kader ook de OCIVI (Onze club is voor iedereen) theatervoorstelling uitgevoerd voor sportverenigingen.

We brengen de bestaande minimaregelingen, zoals JeugdFonds Sport en Cultuur en het Zwemfonds onder de aandacht. Daarnaast is GA! Harderwijk afgelopen jaar gestart met het beweegloket, waar volwassenen met een beweegvraag worden doorverwezen naar passend beweegaanbod.

We zijn verbonden aan de ketenaanpakken KnGG (Kind naar Gezonder Gewicht), VnGG (Volwassene naar Gezonder Gewicht) en Valpreventie vanuit het GALA. Sport speelt een belangrijke rol om de doelstellingen te kunnen bereiken. De projectleiders zijn vanuit GA! Harderwijk aangesteld om met verschillende partners het netwerk op te bouwen. Verder is Harderwijk een JOGG-gemeente. JOGG staat voor Gezonde Jeugd Gezonde Toekomst en heeft als doel om kinderen van 0-19 jaar op te laten groeien in een gezonde omgeving.

Inzetten op vitaliteit van sportverenigingen

In de gemeente Harderwijk zijn zowel sportverenigingen als sportaanbieders actief. Voor de uitvoering van het sportbeleid, en omdat verenigd sporten op zich al waardevol is, zijn beiden van belang en zijn we met beide groepen in contact. Voor de sportverenigingen bieden we extra ondersteuning en advies, vanwege het belang van de sociale context van de vereniging, de inzet van vrijwilligers en de specifieke vragen die zij hebben.

- We adviseren en ondersteunen sport- en beweegclubs.
- We helpen sportverenigingen met het vrijwilligersbeleid.
- We helpen sportverenigingen met het professionaliseren.

Regulier beleid

We zetten in op clubadvisering om zo verenigingen te helpen in hun organisatiekracht en hun vitaliteit. Wij stimuleren deskundigheidsbevordering, organiseren bijeenkomsten, verbinden en faciliteren het netwerk. Ook in 2025 is sterk ingezet op de Sociaal Veilige Sport. Regionaal zetten we ook in op het stimuleren van de sportverenigingen om aan de 4V's te voldoen (Verenigingsbrede gedragscode, Vertrouwenscontactpersoon, Verklaring omtrent Gedrag en Vakkundige trainers/coaches).
We hebben in 2025 verenigingen bij elkaar gebracht in een netwerk rondom clusters. Naast de sportparken, ook rondom bijvoorbeeld watersport en binnensport. Daarnaast is er door een trainee een start gemaakt met een onderzoek naar vrijwilligersproblematiek binnen de sportverenigingen.

Verplichte beleidsindicatoren 5.1 Sportbeleid en activering

Niet-sporters

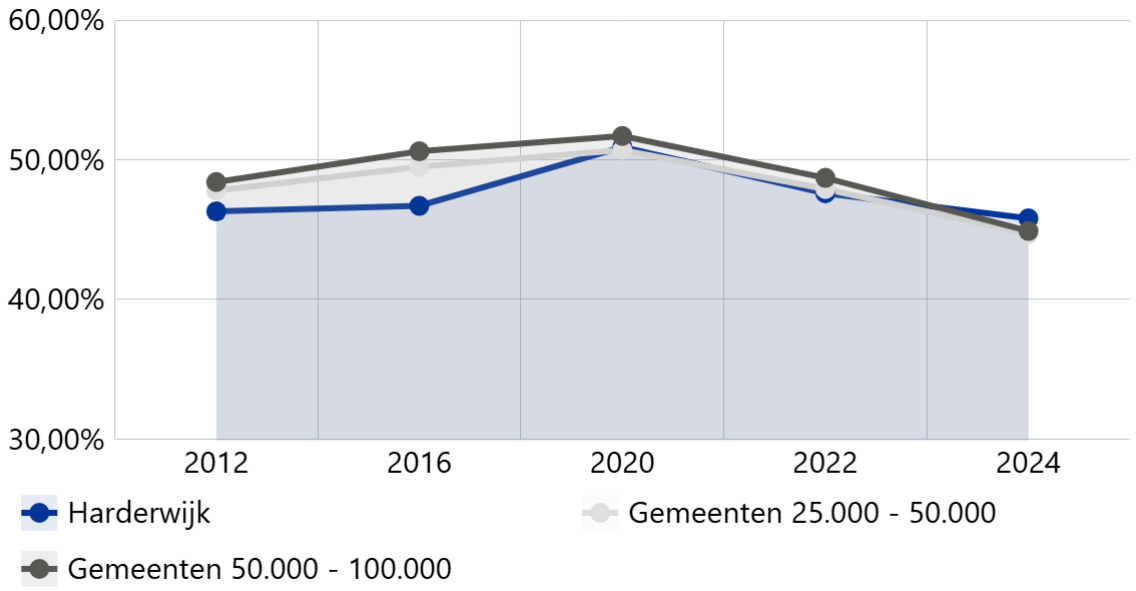

Bron: Meerdere bronnen

Het percentage niet-sporters is na de corona jaren weer gedaald en ligt in Harderwijk op gelijk niveau als het landelijke percentage.

5.2 Sportaccommodaties

Portefeuillehouder(s):	M. Companjen
Domein:	Mens & Maatschappij

Wat wilden we bereiken?

Voldoende en kwalitatief goede sport- en beweegvoorzieningen

Voldoende en goede sportaccommodaties, zowel binnen als buiten, die afgestemd zijn op de wensen van de gebruiker en zo bijdragen aan de ambities van gemeente Harderwijk.

Voldoende en gevarieerde sport- en beweegaanbod in de openbare ruimte om zo sport en bewegen toegankelijk te houden voor alle inwoners van gemeente Harderwijk.

Wat gingen we er voor doen?

Onderhouden van sportfaciliteiten

- Het onderhouden van de buitensportaccommodaties op de diverse in Harderwijk en Hierden gelegen sportparken. Hiermee voldoen we aan de eisen van de sportbonden (o.a. KNAU, KNVB, KNHB) zodat de velden geschikt zijn om wedstrijden te spelen en te trainen.
- Het onderhouden en beheren/exploiteren van binnensportaccommodaties van de gemeente Harderwijk, inclusief het zwembad, waardoor deze aansluiten bij de ambities vanuit het sportbeleid. De accommodaties dienen te voldoen aan de eisen van het bewegingsonderwijs en zijn geschikt voor verenigingen om wedstrijden te spelen en te trainen.
- Groot onderhoud en verduurzaming van diverse gymzalen en sporthallen om de levensduur van de faciliteiten te verlengen en de kwaliteit te waarborgen.

Regulier beleid

Het onderhoud voor de buitensportaccommodaties is in 2025 conform uitgevoerd, waarmee de velden aan de eisen van de bond voldoen.

Voor de binnensportaccommodaties geldt dat in 2025 succesvol is ingezet op een optimale bezetting en exploitatie van de binnensportaccommodaties en het zwembad. Door naast het reguliere bewegingsonderwijs ook structureel ruimte te verhuren aan Stichting Landstede is de ruimte van de nieuwe sporthal Sypel III goed benut. In het zwembad is een gezonde balans gerealiseerd tussen zwemlessen, verenigingsactiviteiten, doelgroepen en recreatief gebruik. Het sportcomplex is voor al onze inwoners toegankelijk. Deze efficiënte inzet van faciliteiten heeft er niet alleen toe geleid dat verenigingen en scholen op hoog niveau konden sporten, maar zorgde ook voor een jaarafsluiting met meer opbrengsten dan beoogd. Er zijn geen aanvullende duurzaamheidsmaatregelen getroffen aan het sportcomplex omdat het complex al een A+++ energielabel heeft.

Vanuit het MJOP is er onderhoud gepleegd in 2025. Gymzaal Deventerweg is verduurzaamd, er is nieuwe led verlichting geplaatst, de ketels zijn vervangen door electrische boilers en de zaal beschikt nu over een geheel vernieuwd ventilatiesysteem. Daarnaast zijn er voorbereidingen getroffen voor groot onderhoud aan de kleedruimtes van Sporthal Sypel I.

Activering sport- en beweegvoorzieningen openbare ruimte

- Het uitzetten van een Beweegroute Plus met oefeningen in het Brederopark, speciaal voor senioren. Ook is een Beweegroute in Hierden voorbereid en eind 2025 gerealiseerd, die in 2026 officieel geopend wordt.

Specifiek beleid

In 2025 is de Beweegroute in Hierden gerealiseerd. Naast de Beweegroute in Hierden is ook de Beweegroute+ in het voorjaar van 2025 officieel geopend, met een groep senioren. De Beweegroute in Tweelingstad-Slingerbos is op het moment in voorbereiding voor realisatie in 2026.

Groot onderhoud voetbalvelden

Onder categorie A van de ombuigingen valt het stoppen met lijnen zetten op de sportvelden vanaf 2025. Met VVOG en VV Hierden moet gekeken worden hoe deze werkzaamheden zelf opgepakt kunnen worden.

Specifiek beleid

Met VVOG en VV Hierden is afgestemd dat de gemeente de belijning blijft zetten. Hiervoor is binnen het vrijwilligersbestand geen capaciteit. De verenigingen ontvangen hiervoor jaarlijks een factuur.

5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie

Portefeuillehouder(s):	M. Pijnenburg
Domein:	Mens & Maatschappij

Wat wilden we bereiken?

De stad als podium presenteren

We willen culturele initiatieven en creatief ondernemerschap benutten als motor voor economische spin-off op basis van de rijke historie van de gemeente Harderwijk en het historisch centrum. Wij willen de stad als podium presenteren en gebruiken.

Wat gingen we er voor doen?

Professionaliseren van de Popschool

De afgelopen jaar is de Popschool verder geprofessionaliseerd. De Popschool heeft steviger ingezet op uitbreiding van hun labels, naast hun core business, de muzieklessen. De koers die de Popschool heeft ingezet met labels zoals U-Create, Poppunt Harderwijk, Popschool Harderwijk e.a. helpt om gericht de culturele doelgroepen te bereiken. Er is nauwere samenwerking gezocht met onderwijs, vrije tijd en het sociaal domein.

Nieuw beleid

In 2025 heeft de Popschool de structurele subsidie gebruikt om de gevolgen van de wet DBA op te vangen en heeft de vergoeding van haar docenten kunnen verhogen richting een marktconform tarief.

Wat wilden we bereiken?

Een cultureel verrijkte openbare ruimte

Wij willen kunst en cultureel erfgoed benutten om de uitstraling, betekenis en kwaliteit van de openbare ruimte in Harderwijk en Hierden te versterken. We willen dat kunst voor inwoners, bezoekers en bedrijven toegankelijk is. Kunst kan daarnaast ook een middel zijn voor de beleving van en een dialoog over maatschappelijke kernwaarden.

Wat gingen we er voor doen?

Onderhouden kunst in de openbare ruimte

Onderhoud van beeldende kunst in de openbare ruimte en benutting van erfgoed om de kwaliteit van de openbare ruimte te versterken.

Regulier beleid

Ook in 2025 zijn de kunstwerken in de openbare ruimte onderhouden door de Kunstwacht.

Wat wilden we bereiken?

Een kwalitatief goed en divers cultureel aanbod

We zetten in op professionele culturele instellingen die een kwalitatief goed, divers, samenhangend en laagdrempelig aanbod voor alle Harderwijkers en Hierdenaren verzorgen en daarvoor optimaal samenwerken, zowel onderling als met amateurkunstinstellingen.

Wat gingen we er voor doen?

Realiseren van een kwalitatief en toegankelijk cultureel aanbod

Een kwalitatief goed, divers, samenhangend en laagdrempelig aanbod voor alle Harderwijkers en Hierdenaren. Benutting van culturele initiatieven als motor voor economische spin-off en de stad als podium, op basis van de rijke historie van gemeente Harderwijk en het historisch centrum.

Regulier beleid

In 2025 hebben de culturele organisaties gezorgd voor een jaarronde stadsprogrammering. Soms in de stad via festivals en activiteiten, maar ook via cursussen, cultuureducatieve activiteiten, voorstellingen en tentoonstellingen. In 2025 trokken de Harderwijkse musea meer dan 100.000 bezoekers naar de binnenstad.

Omgaan met budgetverlaging

Onder categorie A van de ombuigingen valt het terugbrengen van het budget voor activiteiten voor specifieke doelgroepen. Eveneens is onder categorie A opgenomen het verlagen van het budget voor aankoop en onderhoud van beeldende kunst (het betreft hier binnenkunst uit de gemeentelijke kunstcollectie).

Specifiek beleid

De bezuinigingen zijn doorgevoerd in 2025 en de gevolgen zijn besproken met de betreffende organisaties. De ombuigingen op de grote culturele partners zijn gedeeltelijk teruggedraaid, omdat de continuïteit van bepaalde culturele activiteiten onder druk kwamen te staan.

Wat wilden we bereiken?

Inwoners de kans geven zelf deel- en kennis te nemen van culturele activiteiten

Het goede voorzieningen- en activiteitenniveau op het gebied van kunst en cultuur stimuleert bewoners en bezoekers van gemeente Harderwijk om kennis te nemen van en deel te nemen aan een breed palet van culturele activiteiten. De inzet van vrijwilligers blijft daarbij noodzakelijk, zeker met het oog op de ombuigingen. Het is daarom ook in 2025 belangrijk om vrijwilligers te vinden en te behouden. Kunst en cultuur zijn een belangrijke manier om deelname aan de samenleving te bevorderen. Wij stimuleren talentontwikkeling van de jeugd en faciliteren de relatie tussen kunst, cultuur en het onderwijs. Na de fusie worden via de Stichting Stad als Podium (voorheen Stad als Podium en Stichting Podia Harderwijk) de podiumkunsten ondersteund, met diverse activiteiten en uitvoeringen op locaties in de stad, Estrado, De Catharinakapel en Het Garnizoen (gevestigd in het Bouw en Infra Park).

Wat gingen we er voor doen?

Ondersteunen amateurkunst

Versterken ondersteuning amateurkunstbeoefening

Regulier beleid

Via diverse subsidies voor culturele activiteiten en deskundigheidsbevordering is de amateurkunst in Harderwijk en Hierden ondersteund in 2025.

Stimuleren culturele ontwikkeling

Stimulering van cultuureducatie en talentontwikkeling.

Regulier beleid

Er is de afgelopen jaren veel geïnvesteerd in doorgaande leerlijnen en talentontwikkeling, in samenwerking met onze culturele partners. Voorbeelden zijn de doorontwikkeling van U-Create, Poppunt Harderwijk, een samenwerking tussen de Popschool en Stad als Podium, en een doorgaande leerlijn met o.a. de Mess. Met name Cultuurkust, Kunst na Arbeid en de Popschool hebben met hun educatieve programma's en activiteiten een groot en divers publiek bereikt in Harderwijk en Hierden. In 2025 heeft de Popschool met behulp van de structurele subsidie haar docenten meer marktconform kunnen betalen en het aanbod kunnen uitbreiden. Hierdoor is de Popschool verder geprofessionaliseerd.

Besluit nemen over de realisatie van een binnenpodium

In het collegeprogramma is opgenomen het voornemen van het college om in 2025 een definitief besluit aan de raad voor te leggen over de vraag of er een binnenpodium ('middentheatervoorziening') moet worden gerealiseerd, en zo ja, wat voor voorziening dat dan moet zijn. Bij de kadernota 2025-2028 is hiervoor geld beschikbaar gesteld en kan in 2025 het advies richting de Raad komen.

Nieuw beleid

In oktober 2025 heeft de raad kaders vastgesteld waaraan een podiumvoorziening voor Harderwijk moet voldoen: enerzijds ging dit om het beschikbaar stellen van budget (reserve Theater), anderzijds om functionele en inhoudelijke criteria. Binnen deze kaders heeft het college in februari 2026 voor een podiumvoorziening gekozen die binnen dit budget verbeterd wordt om te voldoen aan de criteria zoals bepaald door de raad. Hierbij is gekozen voor de locatie op het Bouw- en Infrapark in Harderwijk. Dit zal nu verder verkend gaan worden.

5.4 Musea

Portefeuillehouder(s):	M. Pijnenburg
Domein:	Mens & Maatschappij

Wat wilden we bereiken?

Het verleden van Harderwijk en Hierden waarborgen voor de toekomst

Door middel van subsidies voor musea, exposities, archeologie, heemkunde en historische archieven willen wij de geschiedenis en gebruiken van Harderwijk en Hierden en de omliggende regio onderzoeken, presenteren en bewaren voor alle Harderwijkers, Hierdenaren en toekomstige generaties.

Wat gingen we er voor doen?

In stand houden Streekarchivariaat

Tevens wordt het Streekarchivariaat in stand gehouden. Het SNWV beheert onder andere de overgebrachte archieven van de gemeente en voert de dienstverlening uit ten aanzien van deze archieven. Veelvuldig geraadpleegde archieven kunnen worden gedigitaliseerd voor raadpleging. Daarnaast voert het SNWV ook toezicht uit op het informatie- en archiefbeheer van de gemeente.

Regulier beleid

Per juli 2025 is het Noord-Veluws Archief (NoVA) officieel een feit. De acht deelnemende gemeenten, waaronder Harderwijk, hebben formeel het besluit tot oprichting van de nieuwe GR genomen. Daarmee is een robuuste toekomstgerichte archiefdienst voor de regio ontstaan, die de duurzame toegankelijkheid van betrouwbare informatie waarborgt.

Bijdragen aan de toegankelijkheid van de lokale geschiedenis

Door middel van subsidies en andere bijdragen wordt voorzien in de toegankelijkheid van de geschiedenis van gemeente Harderwijk door middel van een permanente tentoonstelling hierover in het Stadsmuseum, in de toegankelijkheid van tijdelijke tentoonstellingen over geschiedenis en (moderne) kunst in het Stadsmuseum.

Regulier beleid

Het Stadsmuseum, Herderewich en diverse (vrijwilligers)organisaties hebben in 2025 aandacht besteed aan de geschiedenis van Harderwijk via tentoonstellingen en activiteiten.

5.5 Cultureel erfgoed

Portefeuillehouder(s):	M. Pijnenburg
Domein:	Stad & Omgeving

Wat wilden we bereiken?

Het cultureel erfgoed bewaren, onderzoeken, versterken en zichtbaar maken

Het behouden en beschermen van de historische gebouwen, archeologische vindplaatsen en de cultuurlandschappen van Harderwijk en Hierden en deze, waar mogelijk, toegankelijk en zichtbaar te maken.

Wat gingen we er voor doen?

Beoordelen omgevingsvergunningen

De aanvragen voor een omgevingsvergunning voor het wijzigen/verbouwen van een beschermd gemeentelijk of rijksmonument, worden voor advies voorgelegd aan de commissie omgevingskwaliteit en inhoudelijk beoordeeld. Er wordt toezicht gehouden op de verleende omgevingsvergunning.

Regulier beleid

Er zijn in 2015 diverse vergunningsaanvragen voor het wijzigen en verbouwen van monumenten behandeld en verleend, waaronder de verbouw van het pand Academiestraat 14 (rijksmonument) ten behoeve van de vestiging van het Marius van Dokkum Museum.

Subsidiëren van onderhoud aan monumenten

Het verstekken van subsidies voor onderhoudswerkzaamheden van gemeentelijke monumenten en bepaalde rijksmonumenten.

Regulier beleid

In 2025 zijn er in totaal 32 (voorlopige) subsidies verstrekt, voor onderhoud en restauratie van gemeentelijke monumenten. Daarnaast is er een subsidie verleend voor de restauratie van de wieken en de kap van molen De hoop (rijksmonument).

Zorg dragen voor archeologie en cultuurhistorisch behoud

Cultuurhistorische waarden, zoals monumenten, karakteristieke/beeldbepalende gebouwen, landschapselementen en archeologische vondsten, worden waar mogelijk behouden, herbestemd en geïntegreerd in nieuwe woon- en werkgebieden.

Regulier beleid

In het kader van de herontwikkeling van Kranenburg is onderzocht of een aantal karakteristieke panden herbestemd kunnen worden. Dit onderzoek wordt in 2026 voortgezet.

Ondersteunen van de monumentencommissie

Ondersteuning van de monumentencommissie/ Commissie Ruimtelijke Kwaliteit.

Regulier beleid

Er zijn diverse adviezen door de monumentencommissie (huidige commissie omgevingskwaliteit) uitgebracht.

Waarderen van cultuurhistorische locaties

Het (laten) inventariseren, waarderen en selecteren van cultuurhistorische waarden van gebouwen, archeologische vindplaatsen en overige locaties/elementen.

Regulier beleid

Er zijn in 2025 geen algemene inventarisaties uitgevoerd met uitzondering van een onderzoek naar Post '65 erfgoed en onderzoek in kader van de actualisatie van de archeologische waarden- en verwachtingenkaart.

Aanwijzen van gemeentelijke monumenten

Het aanwijzen van gebouwen en bouwwerken als beschermd gemeentelijk monument. Dit gebeurt door middel van inventarisaties en onderzoek op basis van een door het college en/of raad vastgestelde agenda, of op verzoek van een eigenaar of belangenorganisatie.

Specifiek beleid

Het onderzoek naar gebouwd erfgoed uit de Post '65 periode (1965-1990) is afgerond en heeft geresulteerd in een groslijst van gebouwen en structuren die nader onderzocht zouden moeten worden. Dit nadere onderzoek zal als maatregel worden opgenomen in het deelomgevingsprogramma erfgoed. Er zijn in 2025 geen nieuwe gemeentelijke monumenten aangewezen.

Publiek informeren en voorlichten

Het geven van informatie en voorlichting over (de instandhouding) van monumenten en archeologische vindplaatsen. Dit doen we ondermeer door middel van de gemeentelijke website, informatieborden in de openbare ruimte en het zichtbaar maken van archeologische vondsten in de openbare ruimte. Tevens subsidiëren we de organisatie van de Open Monumentendag.

Regulier beleid

In de dagelijke werkzaamheden is voorlichting gegeven aan inwoners en monumenteigenaren. Op 13 en 14 september 2025 heeft de Open Monumentendag in Harderwijk en Hierden plaatsgevonden.

Onderhouden van monumenten in gemeentelijk eigendom

Het onderhouden van beschermde rijks- en gemeentelijke monumenten in eigendom, zoals de Vischpoort, Oude Stadhuis, de stadsmuren, Smeepoort en Catharinakapel. Het onderhoud vindt plaats op basis van het meerjarenonderhoudsplan (MJOP).

Regulier beleid

In 2025 is aan diverse monumenten in gemeentelijk bezit onderhoud gepleegd, waaronder een deel van de stadsmuren en Klooster 4.

Inventariseren en waarderen van interieurs

Als uitvoering van de Visie religieus erfgoed worden, in overleg en afstemming met de betrokken eigenaren, de interieurs en roerende zaken van 5 kerkgebouwen geïnventariseerd en gewaardeerd. De kerkeigenaren krijgen op deze manier inzicht en waardering voor het interieur en bijzondere roerende zaken van de kerkgebouwen.

Specifiek beleid

Het inventariseren en waarderen van kerkinterieurs heeft nog niet plaatsgevonden. Dit zal in 2026 worden opgepakt.

Actualiseren archeologische verwachtingenkaart

In 2025 wordt de archeologische waarden- en verwachtingenkaart uit 2011 geactualiseerd

Specifiek beleid

Het concept van de geactualiseerde archeologische waarden - en verwachtingenkaart is gereed. In 2026 zal het worden afgerond.

Opstellen van erfgoedbeleid

In samenwerking met de erfgoedorganisaties, inwoners, eigenaren en gebruikers stellen we een erfgoedbeleid op, waarin behoud en omgang met onroerend erfgoed (o.a. monumenten, archeologie) roerend erfgoed (o.a. varend erfgoed) en immaterieel erfgoed (o.a. volksgebruiken) samenkomen.

Nieuw beleid

Het erfgoedbeleid is een deelprogramma, als uitwerking van de vastgestelde Omgevingsvisie gemeente Harderwijk 2040. In 2025 is gestart het deelprogramma erfgoed gestart. Het deelprogramma erfgoed is op 10 maart 2026 vastgesteld.

Het onderzoeken, inventariseren en waarderen van bouwwerken en structuren uit de Post “65 periode (1965-1990)

Het onderzoeken, inventariseren en waarderen van bouwwerken en structuren uit de Post “65 periode (1965-1990)

Specifiek beleid

Het onderzoek naar gebouwd erfgoed uit de Post '65 periode (1965-1990) is in 2025 afgerond. Dit heeft geresulteerd in een groslijst van nader te onderzoeken gebouwen en structuren. Het nadere onderzoek wordt als maatregel opgenomen in het deelprogramma erfgoed.

5.6 Media

Portefeuillehouder(s):	M. Pijnenburg & W. Mazier
Domein:	Mens & Maatschappij

Wat wilden we bereiken?

Verzorgen van een goede informatievoorziening voor de inwoners

Tot dit taakveld behoren de lasten en baten die te maken hebben met de openbare bibliotheek, de Cultuurwijzer, de lokale media en de verzekeringen en de onroerendzaakbelasting van de culturele instellingen. Al deze zaken hebben betrekking op een goede informatievoorziening van de inwoners van Harderwijk en Hierden. Mogelijk zullen in de nabije toekomst kostenoverwegingen leiden tot een aangepast aanbod. Gemeenten zijn wettelijk verplicht, de toegang van hun inwoners tot een openbare bibliotheek te bevorderen. Vanaf de ingangsdatum van de nieuwe Bibliotheekwet zal deze verplichting veranderen in de verplichting de toegang tot een openbare bibliotheek met een in de wet bepaald voorzieningenniveau te waarborgen.

Wat gingen we er voor doen?

Subsidiëren van de bibliotheek

Door middel van subsidies en andere bijdragen wordt de openbare bibliotheek in stand gehouden door de Stichting Bibliotheek Noordwest Veluwe.

Regulier beleid

In 2025 is, door middel van subsidies en andere bijdragen, de Stichting Bibliotheek Noordwest Veluwe in stand gehouden. De Bibliotheek heeft, mede door de samenwerking met Cultuurkust, een toenemend aantal bezoekers ontvangen in de Kinderboekenweek. Het convenant 'Taalhuis - basisvaardigheden voor iedereen' is ondertekend door 4 gemeenten (Harderwijk, Nunspeet, Ermelo en Putten). Daarin wordt de samenwerking versterkt tussen de Bibliotheek, gemeenten, welzijn en Landstede. In Harderwijk is de Bibliotheek veel meer de wijken ingegaan, aansluitend bij de wijkgerichte gezinsaanpak. Ook is aangesloten bij het Financieel Trefpunt, om beter aan te sluiten bij de inwoners in de wijken. Een beweging die past bij de nota sociaal domein. De Peuterbieb, dat in 2024 is gestart, heeft een goed vervolg gekregen in 2025. Vanwege de ombuigingen is de Bibliotheek op maandagochtend tegenwoordig onbemand, maar wel open voor publiek. Ook zit de Bibliotheek met de collectie nog onder de norm van 1,5 boek per inwoner.

Subsidiëren van Stichting Veluwe FM

Door middel van subsidies en andere bijdragen wordt de Stichting Veluwe FM in stand gehouden.

Regulier beleid

In 2025 zijn, door middel van subsidies en andere bijdragen, de Stichting Veluwe FM in stand gehouden.

Organiseren Cultuurwijzer

De Cultuurwijzer maakt het voor kinderen, jongeren en volwassenen mogelijk om laagdrempelig kennis te maken met verschillende vormen van kunst en cultuur.

Regulier beleid

De Sport- & Cultuurwijzer is weer ingezet en hierdoor hebben veel kinderen op een laagdrempelige manier kennis kunnen maken met het sport - en cultuuraanbod in Harderwijk.

Voorbereiden op de wettelijke zorgplicht

Samen met de bibliotheek voorbereiding op de wettelijke zorgplicht die de gemeente vanaf de ingangsdatum van de nieuwe Bibliotheekwet zal hebben.

Specifiek beleid

Dit jaar werken wij (opdrachtgevende gemeenten Harderwijk, Putten, Nunspeet en Ermelo en de bibliotheek) toe naar een nieuw meerjarenplan. Ook herzien we de opdrachtformulering in voorbereiding op de nieuwe zorgplicht die in 2027 in werking treedt.

Open-Plus concept invoeren bij de bibliotheek

De bibliotheek heeft met het Open-Plus concept positieve ervaring opgedaan in de vestiging in Putten. Door de bibliotheek (voor leden) doorlopend open te stellen, kan worden tegemoetgekomen aan de dringende behoefte van met name scholieren en studenten aan een rustige werkplek. Hiermee zal de bibliotheek 24/7 opengesteld worden.

Nieuw beleid

De verbouwing is in 2025 gestart en zal in 2026 afgerond worden, waarmee het Open-Plus concept in 2026 in gebruik genomen kan worden. Hierdoor is de bibliotheek 24/7 toegankelijk voor inwoners.

5.7 Openbaar groen en (openlucht)recreatie

Portefeuillehouder(s):	M. Pijnenburg
Domein:	Stad & Omgeving

Wat wilden we bereiken?

Een verzorgde en goed functionerende openbare ruimte

De gemeente levert een verzorgde basiskwaliteit en een goed functionerende openbare ruimte. Hiervoor maken we gebruik van vijf thema's om samen met inwoners en bedrijven de Stad kleur te geven.

Wat gingen we er voor doen?

Plantsoenkwaliteit handhaven

Het plantsoen jaarrond op kwaliteitsniveau B. Onder kwaliteitsniveau B wordt verstaan: een vorm van onkruidbeheersing waarbij de nadruk ligt op de technische kwaliteit en beeldkwaliteit (beperkte mate van onkruid, de maximale hoogte is 30 cm). De jaarlijkse noodzakelijke vervanging realiseren. Dit betekent ca. 35.000 m2 plantsoen en ca. 95 bomen.

Regulier beleid

Het groenonderhoud is volgens de afspraken uitgevoerd waarbij we voor thema natuurlijk duurzaam nog meer groen natuurlijker ingericht hebben. Dit door ombouw van gazons naar kruidenbermen maar ook door het toevoegen van struiken in deze kruidenbermen. Voor het thema gezondheid en vitaliteit springt de ombouw van Biezenplein eruit. Op dit parkeerterrein hebben we 23 bomen in speciale voorzieningen geplant. Hierdoor is de plek ook in de toekomst een gezondere plek met minder hitte en wateroverlast. De bestrijding van exoten gaat voorspoedig. Door omvormen naar natuurlijker groen en bestrijding merken we dat de hoeveelheid eikenprocessierups en japanse duizendknoop elk jaar verder afneemt.

Handhaven van een veilige speelomgeving

Alle beheer maatregelen die we nemen aan de hand van de vijf thema's vastgesteld in het Integrale beheerplan openbare Ruimte 'Samen kleuren we de stad'

- natuurlijk duurzaam
- eenvoud en differentiatie
- burger en bedrijfsinitiatieven
- iedereen doet mee
- Gezondheid en vitaliteit

Regulier beleid

Voor 2025 zijn de speelplekken conform het beheerplan en met behulp van de vijf thema's uitgevoerd. Door personele capaciteit hebben we minder toestellen kunnen vervangen dan gepland. De veiligheid van de toestellen voldoet aan de eisen.

Invulling geven aan ombuigingen

In categorie A en B van de ombuigingen is een taakstelling opgenomen voor beheer en onderhoud groen. De ombuigingen zijn ingevuld door eerst te kijken naar

1. het verwijderen van niet essentiële voorzieningen,
2. stoppen met niet wettelijke taken en commerciële activiteiten,
3. bezuinigen op esthetiek en netheid
4. aanpassingen in technisch onderhoud en als laatste pas uitstellen van vervanging.

Voor de jaarschijf 2025 is dit ingevuld door voor groen:
Te stoppen met Stadsidee, het laten sponseren van de Boomfeestweek, te stoppen met plaatsing van hek rondom nieuwe aanplant in het bos, de inspecties van speeltoestellen te versoberen, het opheffen van de stelpost groen en het versoberen van groen door het toepassen van goedkoper groen.

Specifiek beleid

De daadwerkelijke invulling van de taakstelling is voor 2025 en 2026 vastgesteld. Tevensis deze invulling voor het taakveld groen ook gerealiseerd.

Wat wilden we bereiken?

Goed onderhouden en stabiele natuurterreinen

Stabiele natuurterreinen waarin de verschillende functies; natuur, recreatie en houtoogst op een maatschappelijk verantwoorde wijze tot hun recht komen en voor toekomstige generaties geborgd zijn. Net als in het stedelijk beheer maken we ook in het beheer van de natuurterreinen gebruik van vijf thema's. Doel van deze thema's is het bevorderen van de realisatie van de doelen in het integrale gemeentelijke beleid.

Wat gingen we er voor doen?

Het onderhouden van de gemeentelijke natuurterreinen

Dit betekent de volgende werkzaamheden:

- Het beheer en onderhoud van de gemeentelijk natuurterreinen (met name bossen) waarbij de Natuur, recreatie en houtoogst de drie pijlers zijn
- De jaarlijkse noodzakelijke dunning realiseren, (100 ha met gemiddelde meerjaren opbrengst van c.a. 1.100 m3 per jaar);
- Uitvoering van Faunabeheerplan (Prov. Gelderland)

Regulier beleid

Het jaarlijks onderhoud is conform de gestelde plannen grotendeels uitgevoerd. Door een aantal droge zomers hebben we minder heidebeheer uitgevoerd. De inkomsten waaronder houtoogst zijn gerealiseerd. Ook dit jaar hebben we weer hout uit eigen bossen gebruikt voor diverse doeleinden waaronder de vogelhuisjes, broodplanken en speeltoestellen. De wolf heeft ook in Harderwijk zijn intrede gedaan met helaas dit jaar het trieste incident met een hond. We hebben ingezet op meer en heldere informatie over de wolf. Mooi is om te vertellen dat sinds decennia we weer een broedpaar grauwe klauwier met jongen hebben.

Oude uitkijktoren vervangen

De oude uitkijktoren in het bos is inmiddels verwijderd. Samen met de provincie zijn we de vergunningprocedure gestart voor de bouw van een nieuwe uitkijktoren.

Specifiek beleid

Door vergunning verlening rondom stikstof en de seizoenen waarin we de werkzaamheden kunnen uitvoeren is de bouw verplaatst naar kwartaal 1 van 2026.

Wat wilden we bereiken?

Het stimuleren van lokale initiatieven

Daarnaast stimuleren we bewoners en bedrijven om zelf initiatieven op te pakken en uit te voeren. Zo houden we de dynamiek die in de afgelopen periode is ontstaan vast. Om onze doelen te bereiken maken we gebruik van vijf thema's: Natuurlijk Duurzaam, Burger en Bedrijfsinitiatieven, Eenvoud en Differentiatie, Gezondheid en Vitaliteit en Iedereen doet mee.

Totaaloverzicht Programma 5

Bedragen x €1.000

Exploitatie		Realisatie 2024	Primitieve begroting 2025	Begroting incl. wijzigingen 2025	Realisatie 2025	Resultaat 2025
Baten						
TV51	**TV51 Sportbeleid en activering**	**328**	**308**	**320**	**300**	**-20**
TV52	**TV52 Sportaccommodaties**	**2.545**	**2.302**	**2.361**	**2.508**	**148**
TV53	**TV53 Cultuurpres. cultuurprod. cultuurpart.**	**13**	**53**	**93**	**52**	**-41**
TV54	**TV54 Musea**	**84**	**86**	**86**	**87**	**1**
TV55	**TV55 Cultureel erfgoed**	**245**	**169**	**169**	**214**	**45**
TV56	**TV56 Media**	**184**	**0**	**47**	**47**	**0**
TV57	**TV57 Openbaar groen en (openlucht) recreatie**	**119**	**133**	**145**	**228**	**83**
Totaal Baten		**3.517**	**3.050**	**3.220**	**3.436**	**216**
Lasten						
TV51	**TV51 Sportbeleid en activering**	**-1.150**	**-1.133**	**-1.122**	**-1.035**	**86**
TV52	**TV52 Sportaccommodaties**	**-4.382**	**-5.044**	**-5.347**	**-5.264**	**83**
TV53	**TV53 Cultuurpres. cultuurprod. cultuurpart.**	**-3.257**	**-3.136**	**-3.202**	**-3.046**	**156**
TV54	**TV54 Musea**	**-1.057**	**-920**	**-1.163**	**-1.121**	**42**
TV55	**TV55 Cultureel erfgoed**	**-827**	**-618**	**-724**	**-700**	**24**
TV56	**TV56 Media**	**-1.086**	**-901**	**-1.001**	**-990**	**11**
TV57	**TV57 Openbaar groen en (openlucht) recreatie**	**-5.240**	**-5.459**	**-6.287**	**-5.102**	**1.184**
Totaal Lasten		**-17.000**	**-17.213**	**-18.845**	**-17.258**	**1.587**
Onttrekkingen						
TV52	**TV52 Sportaccommodaties**	**375**	**165**	**407**	**406**	**0**
TV53	**TV53 Cultuurpres. cultuurprod. cultuurpart.**	**311**	**111**	**71**	**68**	**-3**
TV55	**TV55 Cultureel erfgoed**	**67**	**77**	**108**	**108**	**0**
TV57	**TV57 Openbaar groen en (openlucht) recreatie**	**9**	**0**	**17**	**17**	**0**
Totaal Onttrekkingen		**763**	**353**	**603**	**599**	**-4**
Stortingen						
TV52	**TV52 Sportaccommodaties**	**-46**	**-450**	**-904**	**-904**	**0**
TV55	**TV55 Cultureel erfgoed**	**-5**	**-12**	**-12**	**-12**	**0**
Totaal Stortingen		**-51**	**-462**	**-916**	**-916**	**0**
Gerealiseerd resultaat		**-12.771**	**-14.273**	**-15.938**	**-14.139**	**1.799**

Financiële analyse jaarrekening 2025 ten opzichte van begroting 2025

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Begroting incl. wijzigingen 2025	Realisatie 2025	Resultaat 2025
Baten	3.220	3.436	216
Lasten	-18.845	-17.258	1.587
Onttrekkingen	603	599	-4
Stortingen	-916	-916	0
Gerealiseerd resultaat	**-15.938**	**-14.139**	**1.799**

Het resultaat van programma 5 is als volgt te verklaren

Taakveld (Bedragen x 1.000)	Ondewerp	Bedrag afwijking	Verwijzing toelichting
	Onderhanden werken (regulier en budget neutraal)	916	1
	Kapitaallasten	150	2
5.1	Beweegcoach	41	3
5.2	SPUK Sport	61	4
5.2	Verhuur ruimtes en sportzalen De Sypel	61	5
5.3	Lagere subsidies en minder kunst aangekocht	57	6
5.4	Minder uitgaven erfgoedbeleid	21	7
5.5	Overschot budget monumentensubsidie	26	8
5.5	Lagere energiekosten voor het oude stadhuis	37	9
5.7	Onderhoud groen- en speelvoorzieningen	189	10
5.7	SNL subsidie en compensatie herplant bomen	94	11
5.7	Inhuur groen beheer en onderhoud	72	12
5.7	Stadsidee	27	13
	Diversen	48	
	Totaal	**1.799**	

Verklaring van de afwijkingen programma 5

1. Een totaaloverzicht van onderhanden werken wordt weergegeven in hoofdstuk 4.6. Een bedrag van € 898.300,- heeft betrekking op een neutrale overheveling van diverse budgetten vergroeningen / meekoppelkansen begroot op taakveld 5.7 Openbaar groen die gedekt zijn uit de bestemmingsreserve duurzaamheidsfonds vanuit taakveld 7.4 Milieubeheer. Dit levert op programma 5 een voordeel op € 898.300,- en op programma 7 een nadeel van € 893.000,-.
2. Op de kapitaallasten zit een voordeel van afgerond € 150.000,-. Dit wordt veroorzaakt doordat de werkelijke omslagrente lager uitviel dan begroot en daardoor bijgesteld moet worden. Voor een verdere uitleg wordt verwezen naar het renteschema in de paragraaf Financiering.
3. De activiteiten vanuit open club- en sportbeleid wisselen per jaar. Er is in 2025 geen beweegcoach ingezet.
4. Sinds 1 januari 2019 geldt de BTW - sportvrijstelling. Hierdoor is de btw op deze kosten niet verrekenbaar via de aangifte maar is deze btw kostprijsverhogend. Via de SPUK Sport worden gemeenten gecompenseerd voor dit btw verlies. Doordat de vaststelling hoger uitgevallen is dan het voorschot, leidt dit in 2025 tot een extra opbrengst van € 61.000,-. Belangrijk om te noteren is dat de SPUK sport nog steeds ter discussie staat voor de komende jaren. Uit de Webinar "Vereniging Sport en Gemeenten" is er de verwachting dat de regeling voor 2026 in huidige vorm zal doorgaan. Het nieuwe kabinet kan verandering in brengen op de regeling en het voorbestaan hiervan.
5. In 2025 is er een overschot van € 124.000,- op de verhuur van ruimtes aan onder andere Landstede, sportcafé en GA! Hier tegenover staat een nadeel van € 63.000,- op de verhuur van zalen. Netto levert dit een resultaat van € 61.000,- op inkomsten uit verhuur. Reden hiervoor is dat vanwege de nieuwbouw Sypel het bezoekersaantal structureel hoger ligt.
6. Er is minder subsidie aangevraagd op de subsidieregeling eenmalige activiteitensubsidies welzijn, cultuur, sport en zorg en op de subsidie regeling impuls culturele sector. Voor 2026 zijn de subsidieplafonds verlaagd, waarmee een deel van de ombuigingen gerealiseerd wordt. Verder is er minder kunst aangekocht.

7. Er zijn minder uitgaven gedaan voor archeologie/erfgoed.
8. Er is een overschot op het budget monumentensubsidie dat een koppeling heeft met de bestemmingsreserve Monumenten. Er wordt volgens de reguliere werkwijze bij de jaarrekening voorgesteld om € 25.743,- toe te voegen aan de Bestemmingsreserve Monumenten. Zie het raadsvoorstel bij de jaarrekening voor het beslispunt en bijbehorende argumentatie.
9. De energielasten voor het oude Stadhuis vielen lager uit. Het voordeel gas en energie zit in de lagere energie prijzen ten opzichte van vorig jaar door een voordelige aanbesteding. Dit heeft een incidenteel karakter en zal komende jaren zich naar verwachting niet meer voor gaan doen door de stijgende netbeheerkosten op elektra en gas.
10. Er is afgerond € 189.000,- minder uitgegeven aan onderhoud, met name het meerjarig groen onderhoud in de Wijken (€ 55.000,-) en aan de speelvoorzieningen (€ 91.500,-).
11. Er is via het Subsidiestelsel Natuur en Landschap € 54.000,- meer aan subsidiegelden binnengehaald voor behoud en ontwikkeling van (agrarisch) natuurgebied en -landschap. Daarnaast leidt een ontvangen compensatie voor de herbeplanting van bomen tot een voordeel van € 40.000,-.
12. Er zijn minder uitgaven gedaan door dat we minder hebben ingehuurd voor het uitvoeren van boominspecties, dit had te maken met technische problemen met de inspectiesoftware. Er is € 10,000,- aan inzet gepleegd, t.o.v. € 45.000,-budget). De boominspecties worden in 2026 weer opgepakt.
13. Voor de uitvoering van het Stadsidee was € 27.000,- niet besteed van het beschikbare budget. Dit komt doordat de werkzaamheden nog doorlopen in 2026.

Programma 6 Sociaal domein

Algemeen Programma 6

De inzet van het beleid sociaal domein is gericht op meedoen mogelijk maken voor iederéén. Meedoen betekent voor inwoners dat ze verbinding hebben met elkaar, van betekenis zijn voor elkaar en 'samen' de samenleving zijn.

We werken vanuit vier maatschappelijke opgaven, die in relatie staan met de levensfasen van een mens:

- Bevorderen van kansrijk opgroeien. We streven ernaar om jongeren optimale kansen te bieden, zodat ze hun volledige potentieel kunnen benutten. Samen met hen werken we aan een toekomst waarin ze zich kunnen ontwikkelen en succesvol kunnen zijn.
- Stimuleren van samenredzaamheid. Dit betekent dat we als gemeenschap naar elkaar omkijken en elkaar ondersteunen. We geloven in de kracht van samenwerking en willen een omgeving creëren waarin iedereen zich gewaardeerd en betrokken voelt.
- Bestaanszekerheid en perspectief op (on)betaald werk. Dit is essentieel voor het welzijn van onze inwoners. We willen ervoor zorgen dat iedereen de mogelijkheid heeft om zijn of haar talenten te benutten en een zinvolle bijdrage te leveren aan de samenleving.
- Zelfstandig thuis kunnen / blijven wonen. We willen een omgeving creëren waarin iedereen de ondersteuning en zorg kan krijgen om een gezond en onafhankelijk leven te leiden. We richten ons op het versterken van de mogelijkheden en vaardigheden van mensen, zodat ze zelfredzaam kunnen zijn en volwaardig meedoen in de samenleving ('positieve gezondheid').

Daarnaast streven we naar gelijke kansen en een inclusieve samenleving. We willen dat iedereen volledig kan meedoen en zonder belemmeringen de eigen stem kan laten horen. We zetten ons extra in om barrières weg te nemen en een omgeving te creëren waarin iedereen zich welkom en veilig voelt. We werken hierbij mensgericht. Deze manier van werken betekent in het sociaal domein luisteren naar de behoeften en wensen van individuen, hen actief te betrekken bij besluitvorming en te streven naar gelijkwaardige partnerschappen. Door te focussen op het versterken van welbevinden van individuen en gemeenschappen, kan mensgericht werken bijdragen aan het bevorderen van inclusie, sociale rechtvaardigheid en duurzame verandering in het sociaal domein.

De gemeente neemt de verantwoordelijkheid voor het verdelen van schaarste in middelen en mensen. En samen met ons netwerk zetten we in op normaliseren van hulpvragen, preventie en voorkomen van stapeling.

Inhoud

Programma 6 Sociaal domein omvat het geheel van beleid en uitvoering gericht op een inclusieve samenleving, waarin inwoners kansrijk kunnen opgroeien, in staat zijn samenredzaam te functioneren, beschikken over bestaanszekerheid en perspectief op werk en passende ondersteuning ontvangen om zo lang mogelijk zelfstandig thuis te wonen.

Ontwikkelingen

Arbeidsmarkt
De arbeidsmarktkrapte heeft grote invloed op het sociaal domein. Stijgende cao-lonen zorgen voor hogere tarieven bij aanbieders, wat direct doorwerkt in de gemeentelijke uitgaven. De verwachting is dat deze krapte structureel blijft, mede door demografische ontwikkelingen en de toenemende zorgvraag. De krapte raakt zowel publieke als private partijen. Dit vraagt om blijvende aandacht in de sturing op middelen, het maken van keuzes en het zoeken naar innovatieve oplossingen om de continuïteit en toegankelijkheid van ondersteuning te waarborgen.

Verscherpte tweedeling
Er vindt steeds meer een tweedeling plaats in de samenleving, wel langs verschillende scheidslijnen, zoals theoretisch- en praktisch opgeleiden, huizenbezitters en huurders. We hebben het dan over jongeren of ouderen in heel kwetsbare posities, mensen in financieel kwetsbare situaties, mensen met onvoldoende basisvaardigheden, mensen aan de onderkant van de arbeidsmarkt, multi-probleem huishoudens, laaggeletterden/digibeten, statushouders en kwetsbare buurten of straten waar veel problemen samen komen (lage inkomens, GGZ- en/of LVB-problematiek). Het bevorderen van onderling contact tussen groepen inwoners is belangrijk om eenzijdige leefwerelden te voorkomen. In verschillende rapporten lezen we over een stijgend aantal jongeren die met betalingsproblemen kampen. Laaggeletterdheid, social media en constructies als Buy Now Pay Later (BNPL) vergroten deze (financiële) kwetsbaarheid. Wettelijke kaders voor het achteraf betalen zitten er aan te komen, maar implementatie wordt op zijn vroegst in 2026 verwacht.

Wonen en zorg

- Inwoners in kwetsbare situatie. Al enige jaren wordt gesignaleerd hoe het tekort aan geschikte woningen een sta in de weg vormt voor het oplossen van sociale problematiek. De uitstroom uit Beschermd Wonen stagneert (onnodig beroep op zorg) en economisch daklozen kunnen hun situatie niet verbeteren zolang zij niet over geschikte woonruimte beschikken.
- Ouderen. Over twintig jaar zijn er naar schatting bijna twee keer zoveel 75+ ers als nu. Daarnaast stijgt de gemiddelde leeftijd van ouderen en blijven zij steeds langer, al dan niet alleenstaand, zelfstandig wonen. Dit betekent aanpassing en uitbreiding van de bestaande woningvoorraad aangevuld met een aangepaste infrastructuur voor passende zorg, afgestemd op de vraag van de toekomst.
- Jongeren. Het gebrek aan passende, betaalbare woonruimte op de huidige, oververhitte woningmarkt belemmert met name jongeren in hun verzelfstandiging. Hierdoor doen zich in kwetsbare huishoudens tevens veel problemen voor die alleen echt opgelost kunnen worden door voldoende geschikte woonruimte.

AZC
Op gebied van asiel zien we een continue druk op gemeenten. Medio 2026 sluit het huidige asielzoekerscentrum aan de Graaf Ottolaan zijn deuren. Er is in 2025 een besluit genomen voor een andere locatie voor de opvang van asielzoekers. Na uitgebreid onderzoek werd de locatie Sypel II gekozen als meest geschikte plek hiervoor, en dan specifiek de hoogbouw van het Morgen College. Begin 2026 heeft het college het besluit genomen, in afstemming met het COA, dat een AZC-locatie op de beoogde Sypel II-locatie (hoogbouw) financieel niet verantwoord is. Hiermee is bepaald dat het onderzoek naar de AZC-voorkeurslocatie Sypel II beëindigd is.

Oekraïne opvang
De oorlog in Oekraïne is nog niet ten einde, waarbij de Europese richtlijn Tijdelijke Bescherming dit voorjaar is verlengd tot 4 maart 2026. Dat maakt dat opvang van ontheemden uit Oekraïne nog door zal lopen en wellicht uitgebreid moet worden.

Verbonden partijen

- Meerinzicht (MIZ)
- Inclusief Groep

Beleidskaders

- Beleidsregels wet Inburgering (2021)
- Bestuursovereenkomst inzake de vestiging van een opvangcentrum voor asielzoekers (2021-2026).
- Deelverordening Eenmalige activiteitensubsidies welzijn, cultuur, sport en zorg (2014)
- Inkoopstrategie jeugdhulp (2022) Noord Veluwe
- Integrale verordening sociaal domein gemeenten Ermelo, Harderwijk en Zeewolde (2025)
- Nota Dierenwelzijn
- Nota “Snel en volwaardig meedoen; kader (2022-2026) nieuwe wet Inburgering, EHZ

- Nota Sociaal Domein 2024-2029 "Samen doen wat nodig is "
- Nota sturing en bekostiging Jeugdhulp 2018 e.v.)
- Nota Inburgering. Van nieuwkomer tot Harderwijker (2018-2022)
- Regenboogbeleid 2024-2027
- Regioplan Basisvaardigheden 2024-2027
- Regiovisie Samen tegen huiselijk geweld, Aanpak geweld in afhankelijkheidsrelaties (2024-2028)
- Regiovisie Jeugdhulp Noord Veluwe (2021)
- Samen thuis op de Noord-Veluwe Regio- en beleidsplan - Beschermd wonen en maatschappelijke opvang - Noord-Veluwe (2020-2023)
- Subsidieregeling Beschermd Wonen gemeente Harderwijk (2020)
- Uitvoeringsprogramma aanpak Basisvaardigheden 2025-2028
- Uitvoeringsagenda Regenboogbeleid 2024-2027
- Uitvoeringsagenda Samen tegen huiselijk geweld (regionaal) 2024-2028
- Uitvoeringsagenda Samen tegen huiselijk geweld (lokaal) 2024-2028
- Uitvoeringsagenda 'Harderwijk zijn wij Samen' 2024-2026, behorend bij de Nota sociaal domein 2024-2029.
- Uitvoeringsprogramma 2022-2024 EHZ kader Snel en volwaardig meedoen wet Inburgering
- Uitvoeringsagenda Burgerschap (2023)
- Verordening Inrichting Anti-discriminatievoorziening Gemeente Harderwijk (2011)
- Verordening Sociale Adviesraad Harderwijk (2017)
- Visie op bewindvoering: Samenwerking in de schulddienstketen (2019)

Taakvelden Programma 6

6.1 Voorveld, Samenkracht en burgerparticipatie	
Portefeuillehouder(s):	M. Companjen, M.Reckman & M. Pijnenburg
Domein:	Mens & Maatschappij

Onder dit taakveld vallen de BBV taakvelden:
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie
6.2 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen

Strategische doelen nota Sociaal Domein

1. Samenredzaamheid in buurten en wijken is versterkt
2. Ondersteuning is gericht op het zo snel, eenvoudig en duurzaam mogelijk oplossen van vragen, samen met de inwoner
3. Gelijke kansen in een inclusieve samenleving bevorderen

Wat wilden we bereiken?

Gelijke kansen in een inclusieve samenleving bevorderen

We werken aan een samenleving waarin alle inwoners gelijke kansen krijgen en actief meedoen, meedenken en meebeslissen. We halen belemmeringen weg en doen extra moeite voor elkaar. We zetten in op het versterken van de eigen kracht en gemeenschap. Dit doen we door inwoners aan te moedigen om actief deel te nemen aan hun gemeenschap. Ze vinden steeds vaker zelf of samen oplossingen voor hun problemen. Dit maakt onze wijken zorgzamer en veerkrachtiger. Inwoners voelen zich gehoord en gewaardeerd. We creëren een plek waar iedereen zichzelf mag zijn en er toe doet.

Wat gingen we er voor doen?

Uitvoeren Verbeteragenda Inclusie

Verbeteragenda Inclusie: hoe voorkomen we dat inwoners tussen wal en schip vallen, hoe verhouden inwoners zich tot elkaar, hoe organiseren we de participatie inclusief en hoe geven we vorm aan onze voorbeeldfunctie.

Nieuw beleid

De uitvoering van de Verbeteragenda Inclusie loopt volgens planning. Een mooie en belangrijke stap die in 2025 is gezet, is dat het leertraject nu ook door uitvoeringspartners word opgepakt. Een aantal uitvoeringspartners, die zichzelf de maatschappelijke coalitie noemen, hebben in 2025 een plan ontwikkeld met de insteek van bewustwording en leren van elkaar. Cultuurkust, GA! Harderwijk, Zorgdat, Bibliotheek, Popschool en MFC Harderwijk gaan samenwerken. Het doel van deze partijen is de koers van de nota sociaal domein verder tot uitvoer te brengen op het gebied van inclusie en diversiteit (inclusief aanverwante thema's als regenboog, anti-discriminatie, eenzaamheid, burgerschap). Hier hebben ze een subsidie voor aangevraagd om hier het komende jaar verder invulling en uitvoering aan te geven. Voor meer concrete voorbeelden, verwijzen wij naar het jaaroverzicht Inclusie 2025.

Uitvoeren plan van aanpak 'Inclusieve Organisatie'

Er wordt uitvoering gegeven aan het plan van aanpak 'Inclusieve Organisatie', als vervolg op het project onderzoek 'Inclusieve Organisatie' 2023. Hierbij wordt aangesloten bij dat wat er al is en geïnnoveerd waar nodig. Onder andere hiermee geeft de gemeente vorm aan haar voorbeeldfunctie.

Specifiek beleid

De voortgang van het project 'Inclusieve Organisatie' is eind 2025 geëvalueerd. Uit de evaluatie komt naar voren dat er mooie stappen zijn gezet binnen de twee organisaties, de gemeente Harderwijk en Meerinzicht Sociaal Domein. Wel zijn de interventies nu vaak nog losse acties die persoonsgebonden worden ingezet. Een aandachtspunt is om verandering te borgen binnen structuren. In 2026 zal het directieteam van Harderwijk, op basis van de evaluatie, de voortgang bepalen.

Onderzoeken van mogelijke verbeteringen beleid

We onderzoeken vanuit het sociaal domein hoe we ervaringskennis en deskundigheid in kunnen zetten voor het verbeteren en ontwikkelen van ons beleid (onderdeel Verbeteragenda Inclusie).

Specifiek beleid

Op het gebied van ervaringsdeskundigheid is in 2025 ondermeer ingezet op een leertraject voor medewerkers, met behulp van Movisie. Ook is de inzet van de sleutelpersonen met een migratieachtergrond geëvalueerd. Verder zijn ervaringen van inwoners opgehaald die gebruik maken van gemeentepolis.

Uitvoeren opgave 'Op weg naar Samenredzaamheid'

De acties van de uitvoeringsagenda Sociaal Domein 'Harderwijk zijn wij Samen' voor de opgave 'Op weg naar Samenredzaamheid' en 'Zelfstandig Thuis' oppakken met o.a.:

- De pilot in de Aanleg voor collectieve dagbesteding,
- Doorontwikkelen van Trefpunt Positieve gezondheid.
- Eenzaamheid verminderen
- Anders samenwerken en netwerk aanpakken stimuleren
- Stimuleren van Samenredzame gemeenschappen via het opbouwwerk van ZorgDat.

Nieuw beleid

In 2025 is er gestart met opgavegericht werken. De meeste acties uit de uitvoeringsagenda zijn opgepakt, velen hebben een lange doorlooptijd. Het bouwen aan samenredzame gemeenschappen vraagt een lange adem, tijd en aandacht.

Veel onderwerpen zijn eerder aangestipt en worden voor de leesbaarheid niet herhaald. Op diverse vlakken is er ingezet om eenzaamheid te verminderen. Een aantal voorbeelden lichten we uit, namelijk het project Luisterend Oor wat is ontwikkeld tot een zelfstandig inwonersinitiatief. De wijkontmoetingscentra en MFC's worden goed bezocht. De inwoners die gebruik maakt van het Automaatje is groeiend. Het digitale platform Harderwijkvoorelkaar.nl heeft een extra pagina 'Kom erbij' wat bijdraagt aan het verbinden van eenzame inwoners. Er is een presentatie verzorgd over het verminderen van eenzaamheid op het symposium 'Samen voor de Stad'.

Wijkmanagers en opbouwwerkers verbinden inwoners en stimuleren inwoners tot ontmoeting en het opzetten van gezamenlijke activiteiten. De middelen die daarvoor worden ingezet zijn het opbouwwerk van Zorgdat en het wijkbudget dat via de wijkmanagers beschikbaar is voor buurtactiviteiten.

Landelijk en regionaal wordt de beweging van zorg naar gewoon leven aangejaagd. Er wordt aangesloten bij de regionale visie op Samenredzame gemeenschappen.

Uitvoeren van de programma's Harderwijk zijn wij samen

Het voorveld, samenredzaamheid, burgerschap en welzijnsbeleid wordt uitgevoerd vanuit het programma 'Harderwijk zijn wij samen'.

- Welzijnswerk in de wijk en buurten
- Ontmoetingen en participatie voor inwoners mogelijk maken
- Mantelzorgservicepunt en ouderenadvies
- Vrijwilligerswerk en servicepunt
- Respijtzorgvoorzieningen faciliteren
- Onafhankelijke cliëntondersteuning
- Dementievriendelijke stad met een Odensehuis
- Informele zorg en advies voor inwoners faciliteren
- Welbevinden vergroten, o.a. eenzaamheid bespreekbaar maken, aanpak met lokale partners.
- Uitvoering regenboogbeleid
- Uitvoering dierenwelzijnsnota
- Uitvoering beleid burgerschap (o.a. doorontwikkeling welkom nieuwe Nederlanders).

Regulier beleid

Er is gedaan wat er is afgesproken, het meeste valt onder het reguliere (onderhanden) werk. Wanneer er ontwikkelingen zijn, dan worden deze als acties opgenomen in de uitvoeringsagenda. Een voorbeeld hiervan is de doorontwikkeling van vrijwilligerswerk en servicepunt, namelijk de lancering van het platform Harderwijk voor elkaar en Mantelzorg. Op 18 december 2025 is de raad geïnformeerd over de doorontwikkeling van het Mantelzorg Servicepunt en de herijking van de mantelzorgwaardering dit na aanleiding van de motie 'Mantelzorg is onze zorg' (d.d. 10 juli 2025). In 2026 zal hier invulling aan gegeven worden.

Aanpakken laaggeletterdheid

Het ondersteunen bij het verbeteren van basisvaardigheden op taal, rekenen en digitale vaardigheden (18 jaar en ouder), volgens het uitvoeringsprogramma aanpak Basisvaardigheden 2025-2028.

Regulier beleid

Gemeenten hebben een wettelijke regierol in de aanpak van laaggeletterdheid en het verbeteren van basisvaardigheden (taal, rekenen, digitale vaardigheden) voor volwassenen, gebaseerd op de Wet educatie en beroepsonderwijs (WEB). In 2025 hebben de kernpartners van het Taalhuis opnieuw het Taalhuis-convenant getekend. De kernpartners zijn: gemeenten Putten, Nunspeet, Ermelo en Harderwijk, de welzijnsorganisaties in die vier gemeenten, de bibliotheek NW-Veluwe en Landstede. Op deze manier is er opnieuw een basis gelegd voor een stevige regionale samenwerking. Ook heeft de bibliotheek, in het kader van 'wijkgericht werken', aansluiting gezocht bij het Financieel Trefpunt, de gezinsgerichte wijkaanpak en andere partners.

Aandacht besteden aan specifieke doelgroepen

Aandacht voor specifieke doelgroepen, bestaande activiteiten voor een grotere groep inwoners beschikbaar maken en het versterken van sociale cohesie.

Om gelijke kansen in een inclusieve samenleving bevorderen ligt de aandacht op de volgende benaderingen:

- Enerzijds aandacht voor specifieke groepen (voor als dat nodig is). Bijvoorbeeld bewustwording en kennis over bepaalde kenmerken om begrip en kennis onderling te vergroten. Zoals een theatervoorstelling over sekse en genderdiversiteit in de sport.
- Anderzijds aandacht voor het breed toegankelijk maken van activiteiten en dienstverlening, zodat ze toegankelijk zijn voor iedereen. Ook mensen die vaak een drempel ervaren om mee te doen. Bijv. een prikkelarm uurtje tijdens een festival.

Vanuit de gemeente hebben we hier beleid op:

- Verbeteragenda Inclusie 2023-2026
- Regenboogbeleid 2024-2027

Vanuit de verbeteragenda Inclusie zijn er 4 concrete verbeterpunten waar we de komende jaren aan werken, en die in lijn zijn met bovenstaande twee benaderingen:

- Tussen wal en schipsituaties: voorkomen dat inwoners, ondanks alle voorzieningen en activiteiten die er zijn, toch onvoldoende hulp krijgen.
- Open houding tussen inwoners: aanmoedigen dat inwoners elkaar actief betrekken bij de samenleving.
- Inclusieve participatie: zorgen dat iedereen de mogelijkheid heeft om mee te denken wanneer de gemeente nieuw beleid ontwikkelt.
- Voorbeeldfunctie van de gemeente: de gemeente laat inclusie zien in haar eigen organisatie en werkwijze.

Regulier beleid

De culturele organisaties in Harderwijk hebben vanuit bovenstaande benaderingen activiteiten georganiseerd. Hierbij was aandacht voor specifieke doelgroepen (bijv. Fluïde festival) of voor brede toegankelijkheid (bijv. activiteiten voor thuiszitters bij de Popschool of voor statushouders bij het Stadsmuseum). Culturele organisaties nemen deel aan de sociale Coalitie in Harderwijk om samen te werken met organisaties op het gebied van welzijn en sport aan activiteiten die de sociale samenhang verbeteren.

Wat wilden we bereiken?

Ondersteuning is gericht op het zo snel, eenvoudig en duurzaam mogelijk oplossen van vragen.

Onze aanpak is gericht op het snel en eenvoudig oplossen van vragen van inwoners, met een focus op duurzame oplossingen. De regie ligt bij de inwoner. Dit betekent dat we uitgaan van wat al aanwezig is in de samenleving en hierop aansluiten. We ondersteunen en stimuleren bewonersinitiatieven, waarbij we vraaggestuurd en integraal te werk gaan. Wanneer nodig, kunnen inwoners een beroep doen op onze expertise. Dit doen we vanuit een mensgerichte aanpak, waarbij professionals, inwoners en de gemeente samenwerken in het 'voorveld' voor een toegankelijke, laagdrempelige en preventieve dienstverlening. Op deze manier creëren we een sterke verbinding tussen de behoeften van de inwoners en de sociale basis.

Dit raakt alle vier de opgaven, er wordt integraal samengewerkt.

Wat gingen we er voor doen?

Inzetten op versterking cliëntenondersteuning

In 2023 is ingezet op het project versterking positionering cliëntondersteuning. Hierbij was de verwachting dat de groei door zal zetten. Er is gekozen voor één aanbieder, MeeSamen.

Regulier beleid

In 2025 is het budget voor onafhankelijke clientondersteuning volledig benut. Dit betekent dat er veel uren ingezet zijn ten behoeve van de inwoner. Dit heeft er voor gezorgd dat er voor inwoners in 2025 geen wachtlijsten waren. Met de uitvoeringspartners zijn gesprekken gevoerd over de inzet maar ook over de samenwerking binnen de gemeente Harderwijk. Op dit moment is er een goede samenwerking binnen het informele zorg netwerk. Hierdoor worden inwoners effectief en duurzaam ondersteund.

Inwoners zelf regie bieden

Inwoners de ruimte geven om zelf passend regie te voeren, en dichtbij huis potentieel te kunnen inzetten.

Regulier beleid

In januari 2025 zijn we gestart met de pilot Welzijn op recept+ waar het hoofddoel was het realiseren van meer passende en duurzame daginvulling voor inwoners die een beroep doen op de Wmo voor dagbesteding. Dit hebben we gedaan door Welzijn op recept uit te breiden met een vernieuwde aanpak voor deze doelgroep en de inzet van een welzijnswerker die samen met de inwoner zoekt naar mogelijkheden binnen de sociale basis. De pilot wordt begin 2026 geëvalueerd.

De pilot 'collectieve dagbesteding' in De Aanleg is in september gestart en bevindt zich in de startfase. De wens is om een passende daginvulling en ontmoeting in de eigen buurt/omgeving te bieden, een buurthuiskamer waar inloop en dagbesteding in elkaar overgaan. Een plek waar buurtbewoners elkaar ontmoeten, waar iedereen mee kan doen en hierdoor eenzaamheid wordt verminderd.

Noodzaak voor gebruik WMO-voorzieningen verminderen

De landelijke verwachting (Wmo Prognosemodel VNG) is dat het aantal mensen dat gebruikmaakt van een Wmo-voorziening de komende jaren voor onze gemeente stijgt. Door verschillende interventies proberen we de groei minder explosief te laten zijn ten opzichte van het Wmo prognosemodel VNG.

Regulier beleid

De landelijke verwachting (Wmo Prognosemodel VNG) is dat het aantal mensen dat gebruik maakt van een Wmo-voorziening de komende jaren voor onze gemeente stijgt. Deze stijgende lijn heeft zich voortgezet in 2025. Het aantal gebruikers van huishoudelijke hulp (HH) en begeleiding (BG) is toegenomen. Door verschillende interventies lukt het om de groei voor dagbesteding en de maatwerk voorzieningen te laten een afname zien ten opzichte van de rekening 2024.

Woningmarkt en nieuwe wet- en regelgeving hebben invloed op de uitgaven woonvoorzieningen. Woningaanpassingen komen steeds vaker onder druk staan door gewijzigde wet- en regelgeving, waaronder het Besluit bouwwerken leefomgeving (Bbl), en door fysieke beperkingen van bestaande woningen. Knelpunten, zoals het ontbreken van stallingsruimte voor scootmobielen, zijn in kaart gebracht en vormen input voor structurele oplossingsrichtingen in samenwerking met woningcorporaties en woningeigenaren.

Odensehuis

In 2025 is toegewerkt naar een openstelling van 5 dagen per week. Het Odensehuis is van maandag tot donderdag geopend voor mensen met dementie of (beginnende) geheugenproblemen en hun naasten. Op vrijdag zijn er onder meer gespreksgroepen en cursussen.

Regulier beleid

Integraal aanpakken

In samenwerking met de partners in het voorveld (Inclusief in de Buurt) is de casuïstiek leidend in het vinden van de meest geschikte ondersteuning.

Regulier beleid

De partners in de sociale basis weten elkaar goed te vinden. In de wijken Stadsweiden en Tweelingstad vormen zij het ecosysteem Inclusief in de buurt, het derde team is actief in de wijk Stadsdennen.

Zo is door het samenwerken in de wijk in de Tinnegieter de buurtkamer 't Tinnehuusje ontstaan, een ontmoetingsplek voor en door inwoners.

Er wordt samengewerkt aan het renovatieproject 'Meer dan Stenen alleen' in de Goeman Borgesiuslaan. Hier trekken Uwoon en Zorgdat samen op en kunnen zij een beroep doen op de partners van Inclusief in de buurt bij verschillende vraagstukken.

In de wijk Stadsdennen en Tweelingstad is de gezinsgerichte wijkaanpak integraal ingestoken. We zien ook dat de kerken hun deuren open stellen voor de buurt. Op 3 oktober 2025 is het symposium 'Samen voor de stad' georganiseerd door Geloven in Harderwijk, Stichting Present, Zorgdat en de gemeente Harderwijk georganiseerd.

Positieve gezondheid als uitgangspunt stellen

Partners betrokken bij het sociaal domein hebben positieve gezondheid als uitgangspunt. Dit gebeurt in samenwerking met de andere opgaven en nemen we mee in de opdrachten en gesprekken met partners.

Regulier beleid

In 2025 is het toekomstplan Positieve Gezondheid ontwikkeld waarin er richting is gegeven aan het verder uitwerken van het gedachtegoed in Harderwijk, de brede visie op gezondheid. Deze sluit direct aan op de doelstelling van de nota Sociaal Domein 'Samen doen wat nodig is' 2024-2029. Het gedachtegoed van Positieve Gezondheid is niet alleen omarmd door MFC Harderwijk en alle huisgenoten in MFC De Roef, maar ook breder door al onze subsidiepartners. Dit is ook meegenomen in de accountgesprekken en de subsidieafspraken.

Doorontwikkelen Trefpunt Positieve Gezondheid

We zetten in op het door ontwikkelen van het Trefpunt Positieve Gezondheid in de MFC's.

Regulier beleid

Het trefpunt Positieve Gezondheid is doorontwikkeld en kent een bredere bekendheid. Door verschillende disciplines vanuit het gedachtegoed Positieve Gezondheid samen te brengen in MFC De Roef als centrum voor Positieve Gezondheid is de basis gelegd voor professionals om makkelijker vanuit de verschillende disciplines en invalshoeken samen te werken. Door versterking van de samenwerking is er werkgroep ontstaan die bijdraagt aan de beweging naar de voorkant 'van zorg naar gewoon leven'. Ook is het een inclusieve en dynamische plek waar inwoners worden gestimuleerd om mee te doen, verbinding te ervaren en zelf regie te houden over hun welbevinden.
Dit komt mede doordat Welzijn op Recept steeds meer ingezet wordt door huisartsen en andere verwijzers, maar ook door de pilot van het GEM groepenhuis (ecosysteem mentale gezondheid) en de pilot Welzijn op Recept plus (daginvulling op maat).

Wat wilden we bereiken?

Samenredzaamheid in buurten en wijken is versterkt

Onze maatschappelijke opgave is 'Op weg naar samenredzaamheid.' We bouwen aan zorgzame en veerkrachtige gemeenschappen. Door de gemeenschapskracht optimaal te benutten en de talenten en mogelijkheden van inwoners te verbinden, stimuleren we initiatieven van onderop (ABCD-methode). We faciliteren laagdrempelige ontmoetingen en vergroten de onderlinge samenhang en draagkracht.

Wat gingen we er voor doen?

Wijkgericht verbinden

De wethouders zijn naast hun individuele portefeuilles ook wijkwethouder. De rol van de wijkwethouder is luisteren, zichtbaar zijn en signalen opvangen. Wijkmanagers zijn de ogen en oren in de wijken en buurten. Het wijkbudget is er om inwonerinitiatieven, gericht op het versterken van de gemeenschap door ontmoeting en het verbetering van de openbare ruimte. In gezamenlijkheid vanuit de opgave 'Op weg naar Samenredzaamheid' waar het programma Burgerschap onder valt wordt gekeken hoe we de beschikbare budgetten optimaal kunnen inzetten.

Regulier beleid

Het wijkbudget is goed gebruikt voor het bekostigen van diverse inwonerinitiatieven zoals buurtbarbecues, een picknicktafel, het aanleggen van buurtmoestuinen. Dit allemaal om de sociale cohesie in de buurt te versterken en ontmoeting te faciliteren in de openbare ruimte.

Maatwerk en welbevinden in de wijk centraal stellen

Bij de samenwerking in de wijk, wordt de keten van organisaties steeds meer één geheel. Waarin mensgericht, maatwerk en welbevinden centraal staat.

Regulier beleid

Samen met onze partners stimuleren we de inwoners tot ontmoeting en het opzetten van gezamenlijke activiteiten. De middelen die daarvoor worden ingezet zijn het opbouwwerk van Zorgdat en het wijkbudget dat via de wijkmanagers beschikbaar is voor buurtactiviteiten.

Inclusief in de buurt als ecosysteem in de buurt breidt zich uit naar meerdere wijken, de partners versterken elkaar en vergroten de inwonerbetrokkenheid. Dit maakt dat het welbevinden van de inwoner centraal staat.

Versterken voorveld

Het voorveld wordt de komende periode verder versterkt. Dit betekent dat inwoners steeds beter worden ondersteund door en verwezen naar passende algemene en collectieve voorzieningen, voordat een beroep hoeft te worden gedaan op maatwerkvoorzieningen vanuit de Wmo. Door de aansluiting met voorliggende voorzieningen te verbeteren, vergroten we de zelfredzaamheid en samenredzaamheid van inwoners en zorgen we dat ondersteuning toegankelijk en betaalbaar blijft.

Regulier beleid

We stimuleren inwoners om zoveel mogelijk regie te houden over hun eigen leven. Waar passend richten we collectieve vormen van ondersteuning in en nemen we initiatief voor laagdrempelige ondersteuning in het voorveld. Hiermee versterken we de eigen kracht van inwoners en bevorderen we zelfstandigheid. Bijzondere aandacht gaat uit naar (kwetsbare) ouderen, zodat zij hun regie behouden en worden ondersteund bij het ontwikkelen en behouden van een gezonde leefstijl.

Scouting Harderwijk

De subsidie voor de maatschappelijke inzet en onderhoud van de ontmoetingsgebouwen van Scouting Harderwijk is per 1 januari 2025 opgegaan in de aangepaste subsidieregeling eenmalige investeringen sport en scouting.

Nieuw beleid

Per 1 januari 2025 is de aangepaste subsidieregeling eenmalige investeringen sport en scouting ingegaan. De drie scoutingverenigingen zijn geïnformeerd over deze regeling en zijn hier zeer tevreden mee. Eén van de scoutingverenigingen maakte in 2025 gebruik van de subsidieregeling.

Maatschappelijke DienstTijd (MDT)

De gemeente Harderwijk heeft met een eigen bijdrage het project Speaking Minds MDT voortgezet, in samenwerking met Be Social en het Morgen College voor het schooljaar 2024-2025.

Nieuw beleid

Dit project heeft succesvol plaats gevonden en is afgerond einde schooljaar 2024-2025. Leerlingen van het Morgen College zijn aan de slag gegaan met thema's zoals veilig gebruik van sociale media. Over de verschillende thema's hebben zij presentaties gegeven aan hun ouders en de gemeente in de raadszaal. Dit gaf zowel de ouders als de gemeente inzicht in de leefwereld van de jongeren op deze thema's. Daarnaast zijn ze op bezoek geweest bij verschillende maatschappelijke organisaties in de gemeente Harderwijk.

Inzetten op het vergroten van cohesie in de wijk

Samen met onze partners stimuleren we de inwoners tot ontmoeting en het opzetten van gezamenlijke activiteiten. De middelen die daarvoor worden ingezet zijn het opbouwwerk van ZorgDat en het wijkbudget dat via de wijkmanagers beschikbaar is voor buurtactiviteiten.

Regulier beleid

In 2025 is er een kadernota aanvraag gedaan voor uitbreiding van opbouwwerk. In 2026 wordt dit via Zorgdat ingezet om de kracht van de gemeenschap te versterken, bewoners aan elkaar te verbinden en te stimuleren tot inwonersinitiatieven. Uiteraard in samenwerking met de wijkmanagers.

6.2 Participatie

Portefeuillehouder(s):	M. Companjen & M.Reckman
Domein:	Mens & Maatschappij

Onder dit taakveld vallen de BBV taakvelden:
6.3 Inkomensregelingen
6.4 Begeleide participatie
6.5 Arbeidsparticipatie.

Strategische doelen nota Sociaal Domein:

1. Vergroten van bestaanszekerheid
2. Werkzoekenden doen naar vermogen mee in de samenleving
3. Ondersteuning aan werkzoekenden biedt perspectief op (on)betaald werk

Wat wilden we bereiken?

Ondersteuning aan werkzoekenden biedt perspectief op (on)betaald werk

Bijstandsgerechtigden zijn verplicht aangeboden werk te aanvaarden en te behouden. Binnen de doelgroep van de Participatiewet onderscheiden we drie categorieën: werkzoekenden die binnen twee jaar betaald werk bij een reguliere werkgever kunnen aanvaarden (met inzet van loonkostensubsidie en nazorg), mensen voor wie betaald werk een stap te ver is (via vrijwilligerswerk of andere vormen van meedoen) en mensen voor wie geen werk haalbaar is (waar zorg en ondersteuning centraal staan). Door deze differentiatie bieden we passende oplossingen en dragen we bij aan persoonlijke ontwikkeling en participatie. Social Return on Investment heeft een stevige plek in inkooptrajecten en draagt bij aan werkgelegenheid en maatschappelijk rendement.

Wat gingen we er voor doen?

Meer inwoners vinden (on)betaald werk via re-integratie op basis van hun arbeidsvermogen, capaciteiten en talenten (bestandsanalyse als basis)

Om inwoners met een uitkering perspectief te bieden op werk, en daarmee ook voldoende uitstroom te realiseren, zetten we in op goede dienstverlening en voldoende aanbod aan passende trajecten voor de doelgroep "werk".

Regulier beleid

Meerinzicht heeft in april 2025 een bestandsanalyse uitgevoerd waarin het totale klantenbestand is onderverdeeld in 3 groepen:

- Werk(het vooruitzicht is dat binnen 2 jaar betaald werk mogelijk is)
- Meedoen (vrijwilligerswerk/sociale activering wordt als hoogst haalbare gezien)
- Ondersteuning (de problematiek is dusdanig complex dat er geen activiteit mogelijk is)

De klantmanagers participatie registreren onder andere deze doelgroep in Suite en samen met de afdeling Beleid en Participatie wordt een aanbod gecreëerd voor Werk en Meedoen. Een mooi voorbeeld is de aangevraagde Europees Subsidie Fonds Sociale Inclusie Subsidie en vanuit daar de inzet van beweegtrajecten per gemeente. Tijdens deze beweegtrajecten via GA!Harderwijk is ingezet om de aangemelde deelnemers te activeren en letterlijk door lage beweegactiviteiten in beweging te krijgen. Ook is er aandacht besteed aan de creativiteit, Nederlandse taallessen en cultuur. Dit alles vanuit een groepsgewijze aanpak om het sociale netwerk te versterken en eenzaamheid te verminderen.

Daarnaast is in 2025 gestart met het bieden van een vast contactpersoon aan inwoners voor inkomensvragen, naast het reeds bestaande contactpersoon voor vragen over werk. Bij het aanvraagproces voor een uitkering wordt sinds 2025 sneller gekeken naar de mogelijkheden van de inwoner voor re-integratietrajecten of bemiddeling naar werk. Waar mogelijk en indien nodig, voeren de inkomensconsulent en de klantmanager samen het intakegesprek. Waar ook mee gestart is in 2025, is dat cliënten die op het aanvraagformulier aangeven 28 uur per week of meer beschikbaar te zijn voor arbeid, direct te laten benaderen door de klantmanager. Het doel is om inwoners te motiveren/stimuleren en te bemiddelen naar passende vacatures. Wanneer het lukt om een inwoner snel richting werk te helpen, kan de aanvraag voor een uitkering worden afgewezen dan wel voor een gesloten periode worden toegekend.

Implementatie regionaal werkcentrum arbeidsmarktregio Veluwe Stedendriehoek

Specifiek beleid

In 2025 is in de bibliotheek van Harderwijk het Werkcentrum gerealiseerd als doorontwikkeling van het leerwerkloket, wat in 2025 is besloten door de wethouders van Harderwijk, Ermelo, Zeewolde en Putten. In dit Werkcentrum kunnen inwoners vragen stellen over onder andere omscholing en het volgen van een opleiding. Er wordt goed gebruik gemaakt van de adviesgesprekken op afspraak.

Vanaf de zomer konden inwoners via de website "werkcentrum-veluwe-stedendriehoek.nl" afspraken maken voor adviesgesprekken met de gids van het werkcentrum van Harderwijk. Zonder dat er nog veel publieke bekendheid aan de dienstverlening is gegeven, liep dit goed door doorverwijzingen vanuit de diverse partners. De adviesgesprekken worden op dit moment gevoerd door medewerkers van Inclusief Groep en Landstede (deels bekostigd door de arbeidsmarktregio).

- Uitbreiding huidige locatie lastig

Op dit moment vinden de adviesgesprekken twee keer per week plaats in de spreekruimtes achterin de bibliotheek. De bibliotheek heeft aangegeven dat uitbreiding van het gebruik van de ruimtes lastig is in verband met de andere functionaliteiten van de bibliotheek.

Parallel aan de wens om het Werkcentrum duurzaam en zichtbaar een plek te geven op de Veluwe, is er ook de wens om:

- Meer samenwerking te realiseren tussen de werkgeversdienstverlening van de arbeidsmarktregio, van Meerinzicht en van Inclusief Groep.
- Meer samenwerking te realiseren tussen de klantmanagement Participatiewet van Meerinzicht en de trajectbegeleiding Inclusief Groep.

Vanuit deze gedachte zijn verkennende gesprekken geweest tussen Inclusief Groep en Meerinzicht over de mogelijkheid gezamenlijk een goed bereikbare en herkenbare locatie te vinden op de Veluwe waar ruimte is voor:

- Een structureel geborgde inloopfunctie voor vragen rondom werk en scholing, waarbij ruimte is voor korte adviesgesprekken.
- Een samenwerkingslocatie en uitvalsbasis voor de medewerkers die werken aan de werkgeversdienstverlening.
- Een plek waar klantmanagers Meerinzicht en trajectbegeleiders Inclusief Groep (evt. het UWV) kunnen overleggen en inwoners op afspraak kunnen ontvangen.

Daarnaast zou de locatie plek kunnen bieden aan:

- Het arbeidsonderzoekscentrum van Inclusief Groep.
- Een ruimte voor trainingen (zowel voor medewerkers als bijvoorbeeld sollicitatietrainingen voor inwoners).

We intensiveren vanuit het WSP de samenwerking met bedrijven in de regio.

We besteden onder andere meer aandacht aan nazorg aan werkgevers. We zetten in dat meer werkgevers zich inzetten op inclusief werkgeverschap. Als gemeente vervullen we hierin een voorbeeldfunctie

Specifiek beleid

Vanuit het Werkgeversservicepunt (WSP) is in 2025 de samenwerking met bedrijven in de regio verder geïntensiveerd. De in 2024 ingevulde functie van Accountmanager Inclusief Ondernemen heeft hierbij een centrale rol gespeeld in het adviseren en inspireren van werkgevers. Werkgevers hebben hiermee een vast aanspreekpunt gekregen voor inclusief ondernemerschap.

Resultaten in 2025:

Fysieke nabijheid: Professionals van Meerinzicht en Inclusief Groep werken met regelmaat fysiek bij elkaar op de werkvloer. Dit heeft geleid tot snellere afstemming en een effectievere aanpak richting ondernemers, wat in Harderwijk heeft gezorgd voor 22 succesvolle plaatsingen via het onderdeel 'Focus op werk'.

Ontwikkeling werkcentrum: In 2025 zijn belangrijke stappen gezet in de realisatie van een centraal regionaal Werkcentrum in Harderwijk. Onder het motto één regionale werkvloer, werken we toe naar een gezamenlijke locatie waar inwoners en werkgevers eenduidig en optimaal bediend worden.

Kansvergroting via bijeenkomsten: Om de bemiddeling te versnellen, zijn er in Harderwijk en de regio extra bemiddelingskosten georganiseerd, inclusief sessies voor statushouders uit de B1-route om hun kansen op de arbeidsmarkt te vergroten.

Hiermee is in 2025 een fundament gelegd voor een duurzame versteviging van de regionale werkgevers samenwerking.

Wat wilden we bereiken?

Vergroten van bestaanszekerheid

We richten ons op het dempen van financiële problemen, specifiek voor mensen die leven op of rond het sociaal minimum. Ons doel is om het aantal huishoudens dat onder het sociaal minimum leeft en het aantal inwoners met problematische schulden te verminderen, dit door middel van vroegsignalering. Op de lange termijn streven we ernaar intergenerationele armoede te doorbreken, in samenhang met de opgave Kansrijk Opgroeien.

De hoogte van diverse financiële regelingen wordt uitgewerkt in de Verordening Sociaal Domein. Hiermee willen we ervoor zorgen dat mensen die het nodig hebben toegang hebben tot passende ondersteuning. En dat er voldoende middelen zijn om financiële stabiliteit te bevorderen. Door op deze manier te investeren in het sociaal domein, willen we mensen helpen uit de langdurige armoede te komen en een betere toekomst op te bouwen.

Wat gingen we er voor doen?

Minder huishoudens leven onder 120% van de bijstandsnorm

Het armoedeonderzoek voor de drie gemeenten is afgerond; er is een communicatiecampagne gestart om de Maatschappelijke Bijdrage Regeling en de schoolkostenregeling breder bekend te maken. De campagne zal worden uitgebreid met andere minimaregelingen.

De gemeente verkent hoe chronisch zieken met hoge zorgkosten en een minimum inkomen, (financieel) beter ondersteund kunnen worden.

Komende jaren (tot en met 2027) ondersteunen we gedupeerden van de alleenverdienersproblematiek met een financiële compensatie.

Naar aanleiding van de uitkomsten van het armoedeonderzoek heeft de gemeente haar bijdrage aan de collectieve zorgverzekering (ook gemeentepolis genoemd) met circa 50% verhoogd. Hierdoor wordt de chronisch zieke inwoner met hoge zorgkosten en een minimuminkomen passender ondersteund en wordt de financiële druk verminderd op deze groep kwetsbare inwoners. De maatregel is in EHZ-verband doorgevoerd.

Gedurende het jaar is ingezet op communicatie om het bereik en het gebruik van inkomensondersteunende regelingen breder bekend te maken.

Tot en met 2027 worden gedupeerden van de alleenverdienersproblematiek financieel gecompenseerd.

Minder inwoners met problematische schulden

In verband met het aflopen van de overeenkomst gemeentelijke schuldhulpverlening eind 2025, werd een Europese aanbesteding gestart. Met ingang van 2026 is een nieuwe overeenkomst voor schuldhulpverlening aangegaan.

In de keten van schuldhulpverlening is meer aandacht voor nazorg. In regioverband (Ermelo-Harderwijk-Zeewolde-Oldebroek-Putten) is een aanzet gedaan om nazorg vorm te geven na een wettelijk schuldsaneringstraject of als er sprake is van bewindvoering. Meer aandacht voor nazorg draagt bij aan duurzame stabiliteit en zelfstandigheid van de inwoner.

In 2025 zijn concrete stappen gezet voor de realisatie van een tweede Financieel Trefpunt, het lokale steunpunt waar inwoners met financiële vragen of zorgen terecht kunnen voor ondersteuning.

Het aantal meldingen in de vroegsignalering nam verder toe. Door de medewerkers vroegsignalering van Stimenz wordt in een zo vroeg mogelijk stadium contact gelegd en hulp aangeboden om verergering van problemen te voorkomen.

Intergenerationele armoede wordt vaker doorbroken

De communicatiecampagne is gestart om de Maatschappelijke Bijdrage Regeling en de schoolkostenregeling breder bekend te maken. Stichting Leergeld en het Jeugdfonds Sport en Cultuur zien het aantal aanvragen toenemen. Dit betekent dat meer kinderen en jongeren tot 18 jaar meedoen aan een sportieve of culturele activiteit. Meedoen voorkomt sociale uitsluiting en draagt bij aan welzijn en welbevinden.

Regulier beleid

In 2025 is het aantal aanvragen voor ondersteuning via St. Leergeld en het Jeugdfonds Sport en Cultuur toegenomen. Hierdoor kunnen kinderen en jongeren die opgroeien in minimahuishoudens meedoen en wordt sociale uitsluiting voorkomen. Sportieve en culturele activiteiten stimuleren de sociale ontwikkeling en versterken de weerbaarheid.

Wat wilden we bereiken?

Werkzoekenden doen naar vermogen mee in de samenleving

Vanuit de visie van Positieve Gezondheid erkennen we het belang van werk – betaald of onbetaald – voor welzijn, mentaal welbevinden, zingeving en meedoen in de samenleving. Sport, kunst en cultuur, georganiseerd in de sociale basis, geven invulling aan vrije tijd en bieden kinderen, ouders en vrijwilligers mogelijkheden om zinvol bezig te zijn en vaardigheden te ontwikkelen. Voor mensen voor wie betaald werk een stap te ver is, zijn dit waardevolle alternatieven. Welzijnsorganisaties spelen een rol in het verbinden van vraag en aanbod in vrijwilligerswerk en in de samenwerking met culturele en sportverenigingen. Zo wordt het gevoel van eigenwaarde bij kwetsbare inwoners versterkt, sociale problematiek verminderd en eenzaamheid voorkomen, wat bijdraagt aan de kwaliteit van leven en de samenleving als geheel.

Wat gingen we er voor doen?

Van werkzoekenden die binnen twee jaar betaald werk bij een reguliere werkgever kunnen aanvaarden, stroomt 50% uit naar werk, waarvan 80% structureel

Aanbieden inburgeringstrajecten: We continueren het aanbieden van inburgeringstrajecten, waarbij we gebruik maken van een brede intake, de inzet van leerroutes (B1-route, Z-route en Onderwijsroute), maatschappelijke begeleiding, een Module Arbeidsmarkt Participatie (MAP) en een Participatieverklaringstraject (PVT). We werken samen met de Inclusief Groep en verschillende (lokale)organisaties om aanvullende trajecten in te zetten gericht op werk en participatie.

Regulier beleid

De ambitie om werkzoekenden binnen twee jaar naar betaald werk te begeleiden, heeft in 2025 tot mooie resultaten geleid. De uitvoering laat een hoge mate van effectiviteit zien bij de groep kandidaten die bemiddelbaar zijn.

- Succesvolle uitstroom naar werk via Inclusief Groep: Binnen de gemeente Harderwijk zijn in 2025 in totaal 22 kandidaten succesvol geplaatst via het onderdeel ‘Focus op werk’.
- Hoge effectiviteit bij bemiddelbare kandidaten: Voor de gehele regio geldt dat bij kandidaten die het traject volledig doorlopen (exclusief uitval door bijvoorbeeld ziekte), 100% succesratio is behaald. Dit beeld is ook representatief voor de inzet in Harderwijk.
- Vier inburgeraars in de B1-route hebben het traject bij de Inclusief Groep succesvol doorlopen, wat betekent dat zij zijn uitgestroomd naar werk of doorgestroomd naar het onderdeel “Focus op werk”.
- Focus op reguliere contracten: De succesvolle plaatsingen hebben bijna altijd tot gevolg dat er direct een arbeidsovereenkomst tot stand komt. Over de gehele regio werd bij 51 van de 53 succesvolle plaatsingen, direct een contract getekend.
- Borging van structureel werk: Om te garanderen dat de uitstroom duurzaam is, wordt intensieve jobcoaching ingezet. In Harderwijk stonden op 31 december 2025, 22 actieve jobcoach dossiers open voor inwoners die ondersteuning krijgen bij hun nieuwe werkgever.

Zoals bij een ander onderdeel aangegeven, is een realisatie van één regionale werkvloer op een centrale locatie gepland. Hierdoor kunnen Meerinzicht, Inclusief Groep en UWF fysiek samenwerken, wat de kans op een duurzame, structurele match tussen de inwoner en de lokale werkgever vergroot.

Meer jongeren vinden een passende opleiding die aansluit op de kanssectoren

De gemeente wil de aansluiting tussen de opleidingen en de arbeidsmarkt verbeteren om zo de toekomstperspectieven van jongeren en de economische vitaliteit van de regio te versterken. Met kanssectoren wordt bedoeld de lokale en economische sectoren waar veel vraag is naar personeel en waar groeipotentieel is. Het doel is om de regionale functie van het beroepsgerichte onderwijs te versterken.

Regulier beleid

In 2025 heeft de gemeente sterk ingezet op het bieden van perspectief aan jongeren voor wie de stap naar werk of een startkwalificatie niet vanzelfsprekend is. Door een combinatie van intensieve begeleiding, innovatieve projecten en een nauwe samenwerking binnen de regio, zijn belangrijke resultaten geboekt in de doorstroom naar opleidingen. Onderstaande resultaten onderstrepen de effectiviteit van deze aanpak.

Resultaten van jongeren

- Doorstroom naar scholing: Er zijn in het afgelopen jaar twee kandidaten doorgestroomd naar een BOL-opleiding. Daarnaast is er specifiek voor de gemeente Harderwijk jobcoaching gericht op Entree-studenten. Dit zijn jongeren die een mbo-opleiding op niveau 1 volgen. Deze intensieve begeleiding is belangrijk om voortijdig schoolverlaten te voorkomen en jongeren te ondersteunen bij het behalen van een startkwalificatie. In Harderwijk ging het om tien jongeren die deze jobcoaching ontvingen in 2025.
- Succesvolle doorstroomproject ‘Samen sterk naar werk’. Dit project was mede gericht op jongere moeders in de regio. Van de gehele deelnemersgroep stroomde 62% door naar een vervolgopleiding of werk, de aanpak is effectief gebleken.
- Inzet van scholing-instrumenten: Om de aansluiting op kanssectoren te realiseren, is actief gebruikgemaakt van instrumenten zoals scholingsvouchers via het Werkcentrum. Hiermee konden jongeren en kandidaten gericht worden opgeleid voor sectoren waar veel vraag is naar personeel, zoals de transportsector.
- Individuele groei en scholing: Naast groepsgerichte projecten zijn er in 2025 kandidaten succesvol doorgestroomd naar reguliere BOL-opleidingen. Dit werd ondersteund door trajecten waarbij eerst wordt gewerkt aan basisvaardigheden en ritme, waarna via beroepsinteresse tests de juiste match met een opleiding wordt gevonden.

Hoewel een groot deel van de doelgroep in Harderwijk (91%) zich momenteel op trede 3 van de participatieladder bevindt en dus nog in een ontwikkelfase zit, vormt de intensivering van de werkgeversdienstverlening een belangrijke basis voor 2026. Door de geplande realisatie van één centrale regionale werkvloer en een gezamenlijke locatie in Harderwijk, kunnen korte lijnen worden gelegd tussen jongeren, het onderwijs en regionale werkgevers in kansrijke sectoren.

Veranderingen Participatiewet invoeren

In 2025 is er veel veranderd rondom de Participatiewet. Veel van de wetsvoorstellen die in werking zijn getreden, hebben als doel de menselijke maat beter door te voeren. Ook kunnen we met deze wetswijzigingen beter inspelen op de individuele situaties. Het gaat ondermeer om de Participatiewet in balans (spoor 1), wet pro-actieve dienstverlening, wet versterking waarborgfunctie AWB, wetsvoorstel maatwerk bij terugvordering, wet van school naar duurzaam werk en wet handhaving sociale zekerheid.

Specifiek beleid

In 2025 is de basis gelegd voor de invoering van de Participatiewet in Balans. Door een grondige inventarisatie van de landelijke wetswijzigingen zijn de lokale beleidsregels herzien, met als doel de menselijke maat en maatwerk centraal te stellen. Deze wijzigingen worden in het eerste kwartaal van 2026 formeel vastgesteld door de colleges. Het gaat om de volgende wijzigingen

- Ruimhartiger giftenbeleid: Waar voorheen elke gift strikt werd beoordeeld, wordt nu standaard €1.200 per jaar vrijgelaten om het sociale vangnet van inwoners te versterken.
- Flexibele zoektermijn: De verplichte zoektermijn van vier weken voor jongeren is niet langer altijd van toepassing. Voor kwetsbare jongeren kan de termijn worden overgeslagen om schulden te voorkomen.
- Vereenvoudiging SMI: De procedure voor Sociaal Medische Indicatie is vereenvoudigd. Inwoners tot 120% van de bijstandsnorm krijgen nu 100% vergoeding, wat twee aparte aanvragen en beschikkingen verlaagd naar één simpel proces
- Bescherming woonkosten: Het beleid is aangepast om het gat tussen de werkelijke huur en de landelijke huurtoeslag te dichten, waarmee actief wordt ingezet op het voorkomen van woon-armoede.
- Aanpak alleenverdieners: Er is een nieuwe uitvoeringsstructuur opgezet om de landelijke compensatie voor alleenverdieners ambtshalve toe te kennen en uit te keren.

Om deze koerswijziging in de praktijk te borgen, zijn in 2025 juridisch sluitende werkprocessen en nieuwe instructies voor beschikkingen ontwikkeld. Tegelijkertijd zijn consulenten via verdiepingssessies geschoold om te leren werken vanuit de geest van de wet in plaats van de letter van de wet.

Uitvoering van categoriale bijzondere bijstand met betrekking tot de alleenverdienersproblematiek.

Specifiek beleid

In 2025 hebben de gemeenten (Meerinzicht) een proactieve uitvoering gegeven aan de compensatie voor de zogenaamde alleenverdieners problematiek. Deze problematiek ontstond doordat een groep huishoudens onder het bestaansniveau kwam door een ‘fout’ in het landelijke belasting- en toeslagenstelsel. De compensatie is uitgevoerd via de bijzondere bijstand op grond van artikel 78gg van de Participatiewet. Om de regeling zo toegankelijk mogelijk te maken, is de compensatie zo veel mogelijk ambtshalve toegekend. De focus lag op huishoudens met een UWV-uitkering, die door de landelijke regels financieel werden benadeeld ten opzichte van reguliere bijstandsgerechtigden.
De verwachting is dat er in 2028 een structurele landelijke oplossing komt, daarom blijft de gemeente deze tijdelijke rol vervullen voor de jaren 2026 en 2027 om de bestaanszekerheid van deze kwetsbare groep te waarborgen.

Evaluatie uitvoeringsprogramma wet inburgering

Specifiek beleid

De evaluatie van de uitvoering van de Wet inburgering, op basis van de doelen uit het uitvoeringsprogramma, is afgerond. Hier zijn aanbevelingen uit gekomen om het inburgeringsproces en het perspectief van inburgeraars te verbeteren. De evaluatie is in Q4 van 2025 besproken met de bestuurders. Het college heeft akkoord gegeven om de aanbevelingen mee te nemen in de volgende uitvoeringsagenda voor 2027. In 2026 wordt gewerkt aan de uitvoeringsagenda, maar waar mogelijk kunnen aanbevelingen al verder uitgewerkt en uitgevoerd worden.

Verplichte beleidsindicatoren 6.2 Bestaanszekerheid en perspectief op (on)betaald werk

Banen per 1.000 inwoners van 15 - 75 jaar

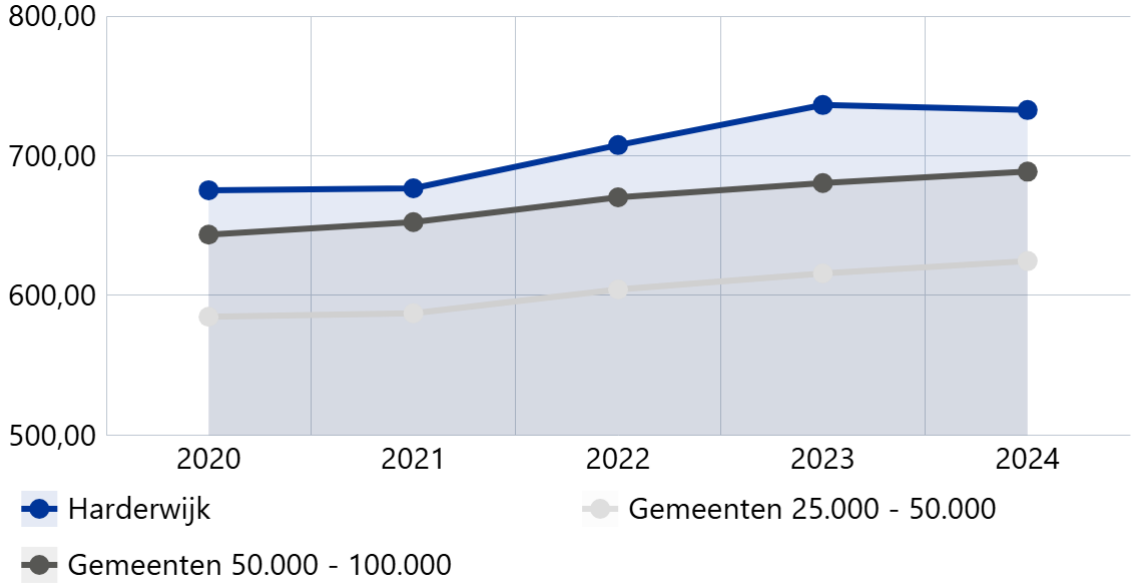

Bron: Meerdere bronnen

In Harderwijk ligt het aantal banen per 1.000 inwoners structureel hoog. Na een stijging tussen 2021 en 2023, stabiliseert dit aantal in 2024 op ongeveer 735 banen per 1.000 inwoners. Hiermee scoort Harderwijk boven het gemiddelde van vergelijkbare gemeenten (625 banen) en grotere gemeenten (690 banen).

De cijfers van begin 2025 bevestigen deze koppositie in de regio Veluwe Stedendriehoek. Volgens de jaarrekening 2024 en regionale UWV-data vervult Harderwijk een belangrijke regionale werkfunctie, wat de druk op de lokale arbeidsmarkt hoog houdt.

Ondanks de lichte landelijke economische daling blijft de werkgelegenheid in Harderwijk stabiel. Dit komt vooral door de sterke vertegenwoordiging van sectoren als de zorg, zakelijke dienstverlening en logistiek. Voor 2025 en 2026 ligt de uitdaging niet in het tekort aan banen, maar in het matchen van de beschikbare werkzoekenden, waaronder de groep uit de Participatiewet, met de openstaande vacatures (Bron: Programmabegroting 2025-2028 Harderwijk).

Netto arbeidsparticipatie

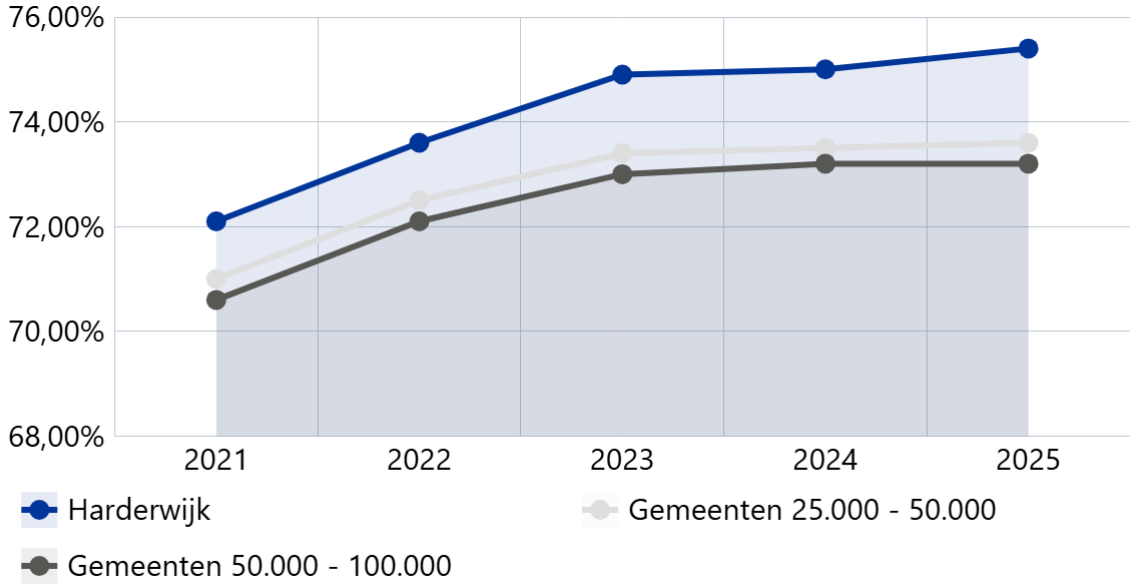

Bron: CBS

In Harderwijk is de netto arbeidsparticipatie de afgelopen jaren sterk gestegen naar 75% in 2024. Hiermee scoort Harderwijk aanzienlijk hoger dan het gemiddelde van vergelijkbare gemeenten (73,5%) en grotere gemeenten (73,2%). De cijfers over 2025 laten zien dat Harderwijk deze koppositie vasthoudt met een stabiele lijn aan de bovenkant van de markt (Bron: CBS).

De stijging in de afgelopen jaren is in lijn met de analyse uit het jaarverslag 2024. Door de aanhoudende krapte op de arbeidsmarkt zijn meer inwoners, waaronder jongeren en herintreders, aan het werk gegaan. De lokale economie in Harderwijk bleek veerkrachtig genoeg om ook groepen met een grotere afstand tot de markt op te nemen.

Voor 2025 en 2026 ligt de uitdaging in het behouden van dit hoge participatieniveau bij een afkoelende economie. De focus verschuift naar het ondersteunen van de laatste groep niet-werkenden via het programma 'Participatiewet in Balans'. Met de extra rijksmiddelen wordt ingezet op duurzame plaatsingen, zodat inwoners ook bij een veranderende arbeidsmarkt aan het werk blijven.

Personen met een bijstandsuitkering per 10.000 inwoners

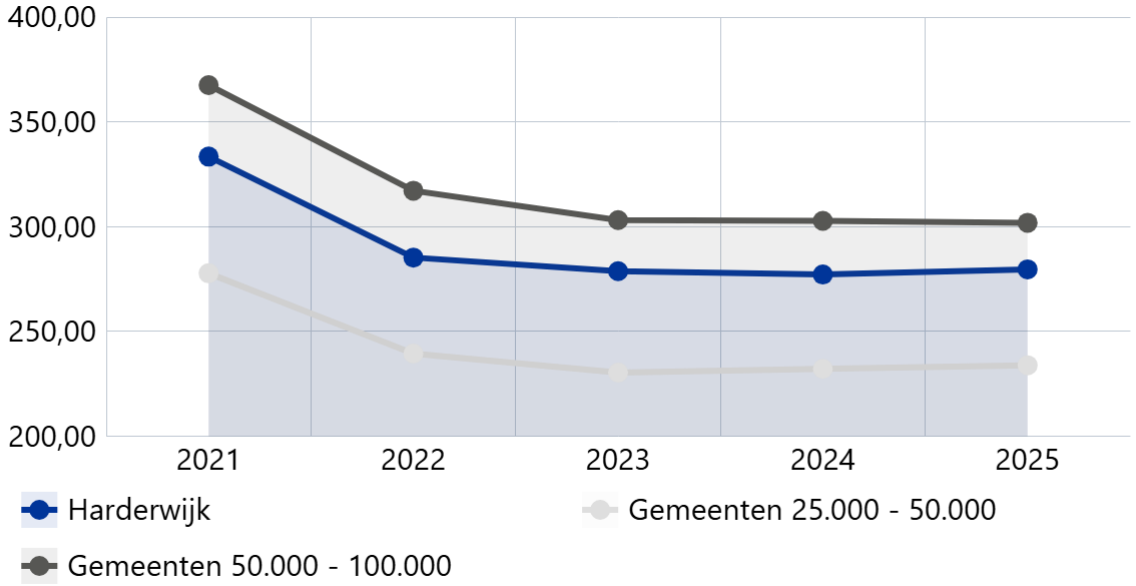

Bron: CBS

In Harderwijk is het aantal bijstandsgerechtigden per 10.000 inwoners na een flinke daling in 2021 en 2022 gestabiliseerd. De grafiek laat zien dat Harderwijk in 2024 en medio 2025 rond de 278 personen met een uitkering per 10.000 inwoners zit. Ook de meest recent beschikbare cijfers (augustus 2025) laat zien dat het aantal op 278 personen blijft (Bron: UWV). Hiermee presteert Harderwijk beter dan grotere gemeenten (50.000-100.000 inwoners) die rond de 300 inwoners zitten, maar ligt Harderwijk boven het gemiddelde van de kleinere gemeenten (25.000-50.000 inwoners), die op ongeveer 235 zit. In de begroting Harderwijk 2025–2028 wordt verwacht dat het aantal bijstandsuitkeringen licht zal toenemen.

Door de focus in 2025 en 2026 te leggen op een andere werkwijze op basis van de Participatiewet in Balans, zet Harderwijk in op kwalitatieve verbetering. We proberen de stabiele groep alsnog richting werk of maatschappelijke participatie te bewegen door middel van menselijker beleid en maatwerk. Hiermee proberen wij de 'vastzittende' groep duurzaam uit te laten stromen.

Lopende re-integratievoorzieningen per 10.000 inwoners van 15 - 64 jaar

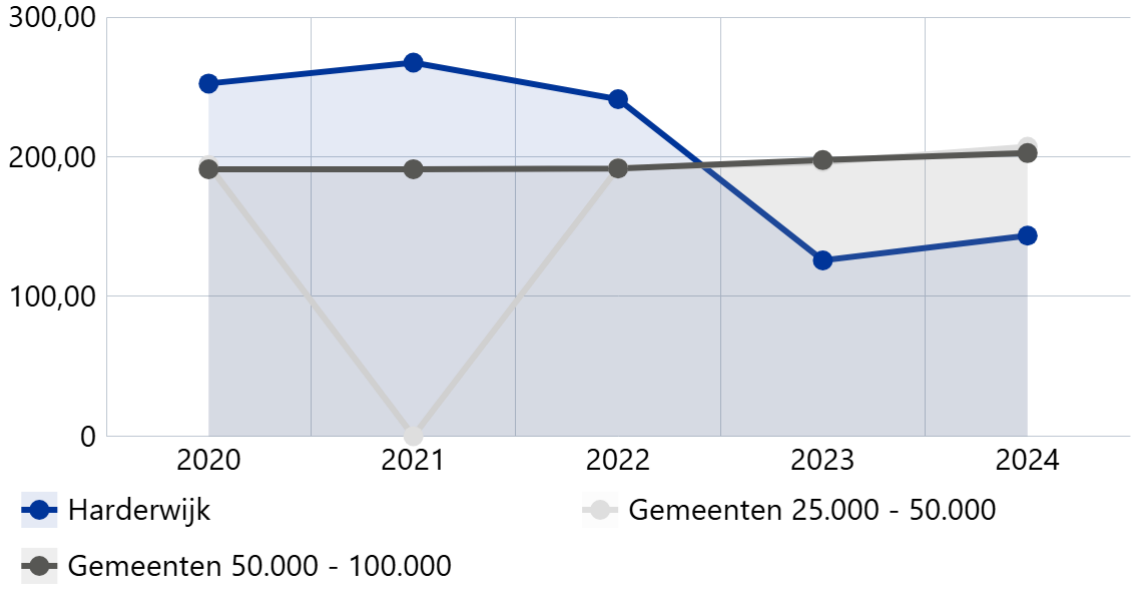

Bron: CBS. Voor 2021 zijn geen gegevens bekend bij het CBS.

In Harderwijk is het aantal lopende re-integratievoorzieningen na 2022 fors gedaald, van ruim 240 naar ongeveer 145 per 10.000 inwoners in 2024. De cijfers van begin 2025 laten een lichte stabilisatie zien op dit lagere niveau (Bron: Monitor Sociaal Domein).

De sterke daling komt door een bewust gewijzigde werkwijze: er wordt vaker gekozen voor korte, intensieve trajecten in plaats van langlopende voorzieningen. Daarnaast zorgt een gecombineerde intake ervoor dat inwoners die direct beschikbaar zijn, sneller zonder formeel traject naar werk worden bemiddeld. Ook de krappe arbeidsmarkt speelde een rol, inwoners vonden vaak al werk voordat een uitgebreid traject nodig was (Bron: UWV).

Voor 2025 en 2026 ligt de focus op de groep die nu nog in de bijstand zit. Omdat deze doelgroep een grotere afstand tot de markt heeft, zet Harderwijk de extra middelen van de Participatiewet in balans in voor kwalitatief maatwerk in plaats van kwantiteit.

Facultatieve beleidsindicatoren 6.2 Bestaanszekerheid en perspectief op (on)betaald werk

Percentage huishoudens en onderverdeling per soort huishouden met een bijstandsuitkering

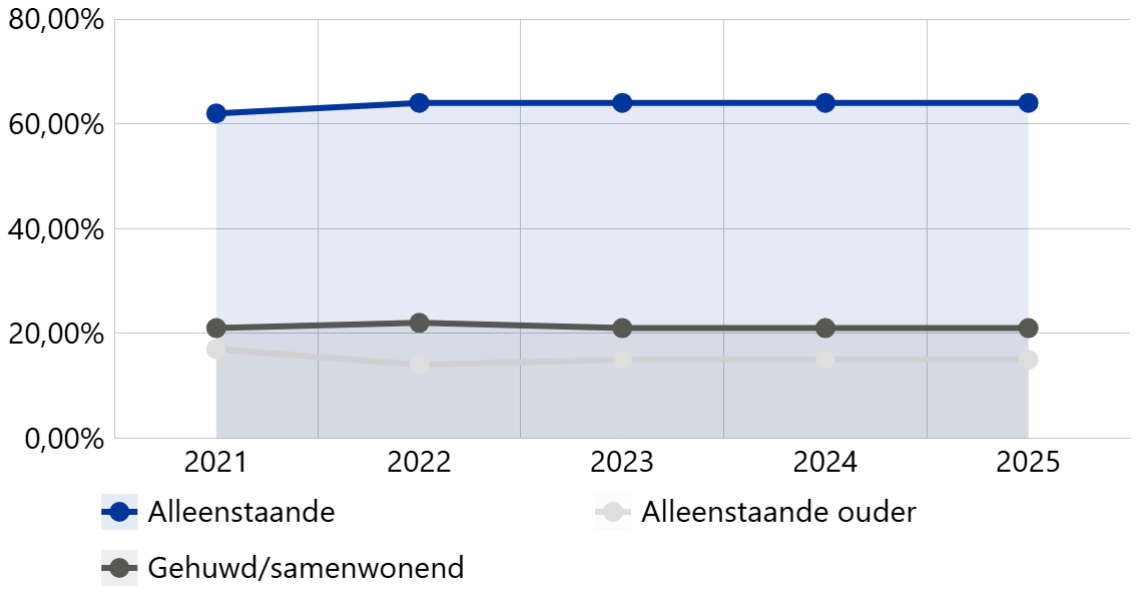

Bron: waarstaatjegemeente.nl

In Harderwijk is de verdeling van bijstandsuitkeringen over de verschillende huishoudtypen al jaren stabiel. De grafiek (waarstaatjegemeente.nl) over 2025 bevestigt dat de overgrote meerderheid van de uitkeringen naar alleenstaanden gaat. Alleenstaanden is met afstand de grootste groep (64%). Dit sluit aan bij de landelijke trend waarbij deze groep in de bijstand toeneemt. De gehuwden/samenwonend is stabiel gebleven op 21%. De groep van alleenstaande ouders (15%) vertoont een lichte daling vanaf 2021. Dit is een positief signaal, deze groep heeft over het algemeen te maken met een grotere afstand tot de arbeidsmarkt door zorgtaken. Het is belangrijk dat deze groep ondersteuning op maat ontvangt voor een succesvolle uitstroom.

Aantal participatiewet per voorziening

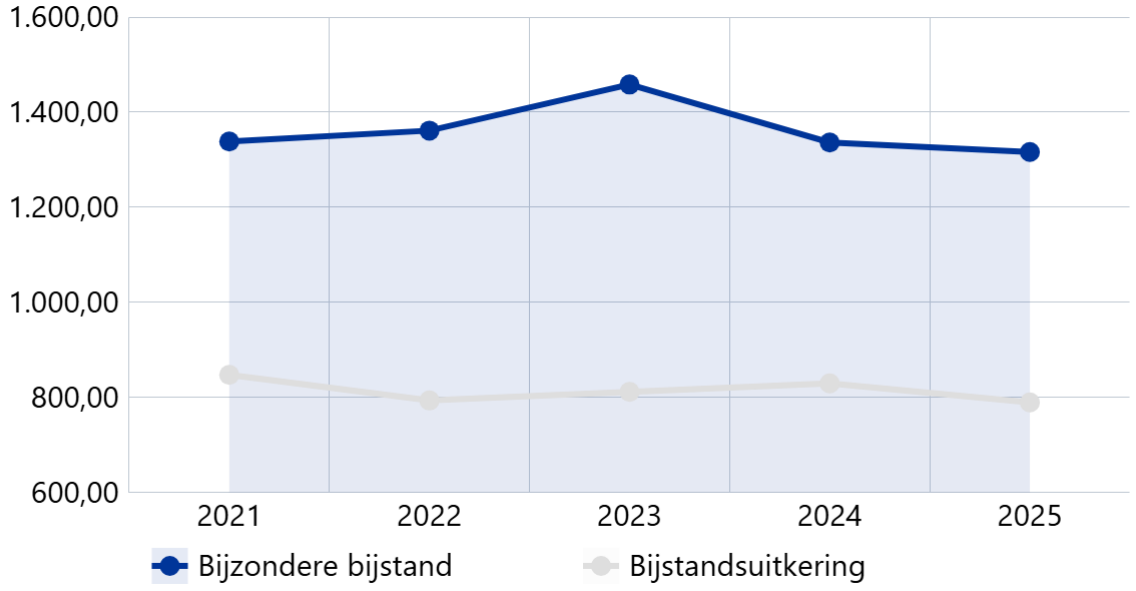

Bron: Jaarverslag Meerinzicht

In 2024 is het aantal bijstandsuitkeringen in Harderwijk licht gestegen naar ongeveer 830. De cijfers van begin 2025 laten zien dat dit aantal stabiliseert op dit hogere niveau. Dit komt overeen met de landelijke trend (CBS) waarbij de uitstroom naar werk stagneert door een afkoelende arbeidsmarkt en een doelgroep die lastiger bemiddelbaar is.

Bij de bijzondere bijstand is de daling na de uitschieters in 2022 en 2023 (energietoeslag) nu klaar. We zien in 2024 en de eerste helft van 2025 een terugkeer naar een stabiel, structureel niveau van circa 1.350 voorzieningen.

Voor 2025 en 2026 ligt de focus niet meer op incidentele steun, maar op de kwalitatieve verbetering van de bestaanszekerheid op basis van 'Participatiewet in Balans'. Harderwijk gebruikt de hiervoor ontvangen € 81.000 aan rijksmiddelen om de uitvoering menselijker te maken, bijvoorbeeld door soepeler om te gaan met giften en de zoektermijn voor jongeren.

Hieronder een uiteenzetting van de aantallen van de Participatiewet per voorziening: (Bron: Cognos)

- 79 LKS
- B1 Route 71
- Vrijwilligerswerk 62
- Zelfredzaamheidsroute 42
- Jobcoaching 38
- Beschut Werk 29
- Onderwijsroute 20
- Inclusief Groep 15

Totaal 356

Aantal inwoners met WW-uitkering

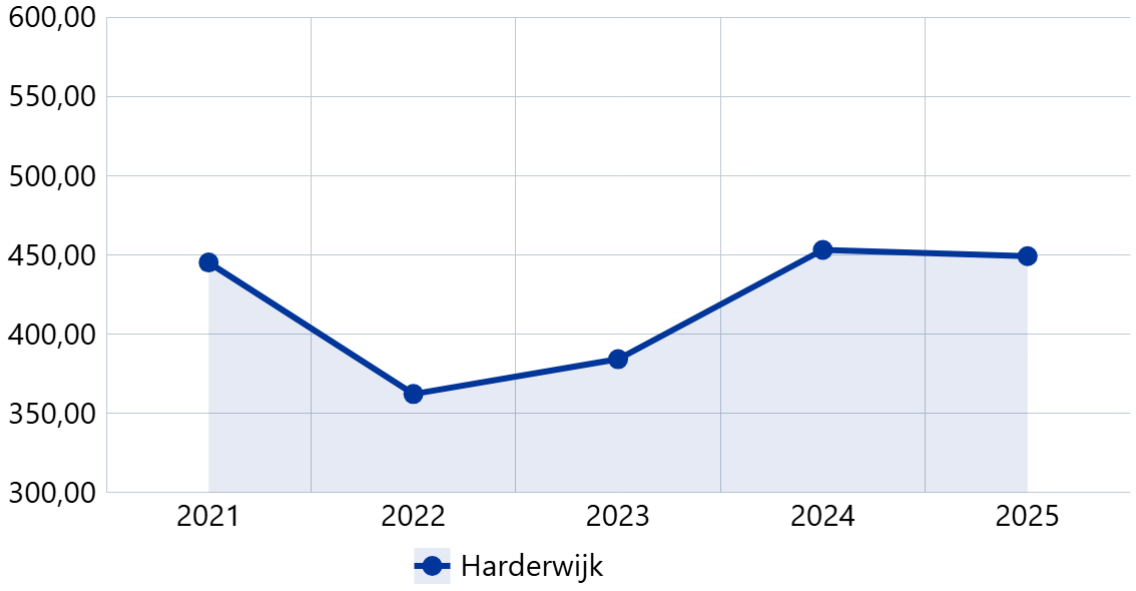

Bron: WW Uitkeringen per 31-12 via arbeidsmarktincijfers

Na het dieptepunt in 2022 (362 WW-uitkeringen), is de dalende trend omgebogen. Het aantal inwoners met een WW-uitkering is in 2024 gestegen naar 453. In 2025 bleven de cijfers stabiel met een lichte stijging in het tweede halfjaar. Medio 2025 waren er in Harderwijk 447 inwoners met een WW-uitkering, eind 2025 lag dit aantal op 449 (Bron: UWV).

Ondanks deze minieme stijging aan het eind van het jaar, blijft het WW-percentage in Harderwijk met 1,6% (beroepsbevolking) laag en ruim onder het landelijk (1,9%) en provinciaal gemiddelde (1,8%) presteren (Bron: UWV).

De stijgende lijn in Harderwijk loopt in lijn met de regio Veluwe Stedendriehoek (+8% instroom in 2024). Volgens Divosa en het CBS zien we landelijk een afkoeling van de arbeidsmarkt. Kortom, Harderwijk bevindt zich niet langer op een historisch laagterecord wat betreft WW-uitkeringen. We zien een normalisatie naar het niveau van voor 2022.

Percentage inwoners met WW-uitkering

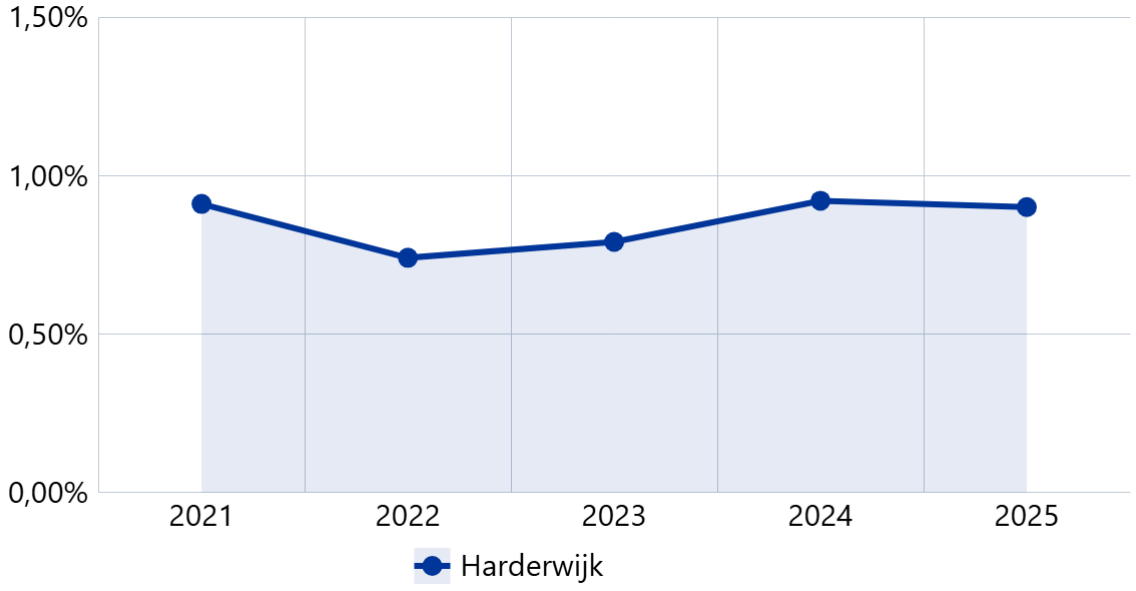

Bron: WW uitkeringen in laatste maand van het jaar via arbeidsmarktincijfers

Het percentage inwoners met een WW-uitkering in Harderwijk schommelt rond de 0,9%. Na een daling in 2022 naar 0,74% is het percentage in 2024 weer terug op het niveau van 2021. De voorlopige cijfers over 2025 laten een lichte daling zien, waarmee het percentage nagenoeg gelijk blijft aan voorgaande jaar. Hoewel het aantal lopende WW-uitkeringen in de regio in 2024 met 8% is toegenomen, blijft het WW-percentage in Harderwijk laag. De arbeidsmarkt in de regio wordt als krap getypeerd, wat een dempend effect heeft op de stijging van het WW-percentage (Bron: UWV).

Bovenstaande percentages tonen het aantal WW-uitkeringen ten opzichte van de totale populatie inwoners in Harderwijk. Wanneer we het aantal inwoners met een WW-uitkering ten opzichte van de beroepsbevolking vergelijken (de groep inwoners die kan en wil werken), bedraagt het percentage 1,6% (peildatum december 2025). Dit percentage is gedurende het gehele jaar stabiel gebleven rond dit niveau. Met deze score van 1,6% presteert Harderwijk sterker dan het landelijk gemiddelde en het gemiddelde in de provincie Gelderland.

Onderverdeling bestaanszekerheid

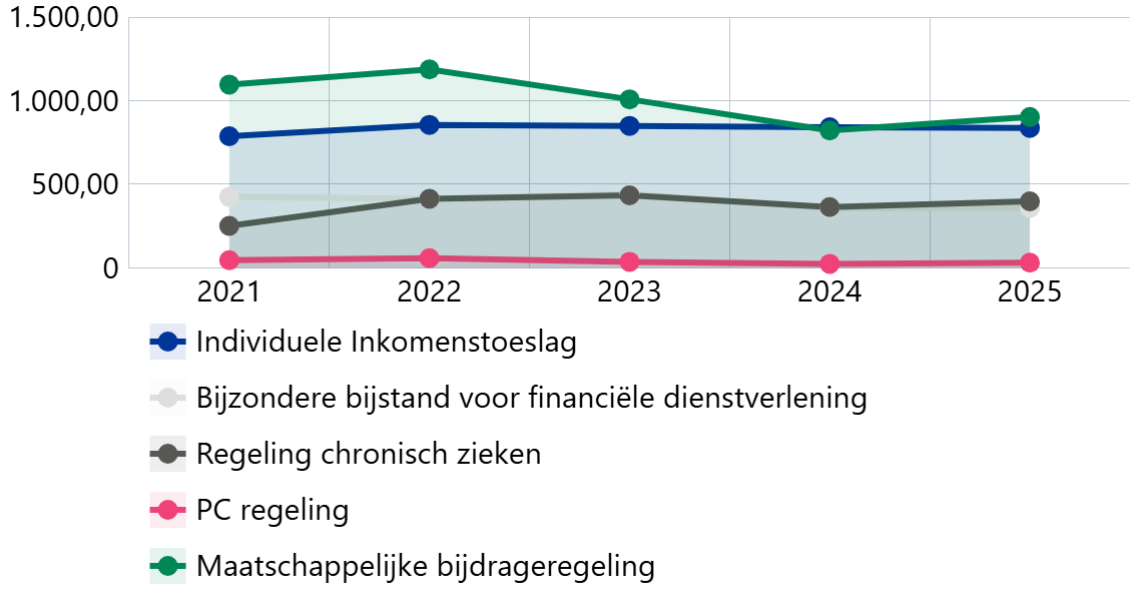

Bron: Factsheets sociaal domein

Individuele Inkomenstoeslag (IIT en Maatschappelijke Bijdrageregeling (MBR): Dit zijn de twee grootste regelingen. In 2024 kwamen beide regelingen samen op een stabiel niveau van 841 (IIT) en 822 (MBR) toekenningen. Om de bestaanszekerheid te versterken en de uitvoering beheersbaar te houden, zijn de IIT en MBR vanaf 2024/2025 ambtshalve toegekend aan de bij Meerinzicht bekende cliënten. In 2025 resulteerde dit in 856 automatische toekenningen voor de IIT en 704 voor de MBR. Door de inzet van de ambtshalve toekenning is de efficiëntie van de minimaregelingen verbeterd. In totaal werd 97% van alle besluiten (zowel de automatische toekenningen als de reguliere aanvragen) binnen de termijn van 8 weken afgehandeld. De tijdwinst door de ambtshalve toekenningen, stelt de organisatie in staat om ook de handmatige aanvragen sneller en met meer aandacht te beoordelen. Voor 2026 wordt een verdere groei verwacht van het aantal ambtshalve toekenningen, waarmee we borgen dat kwetsbare inwoners de ondersteuning krijgen waar ze recht op hebben zonder ingewikkelde aanvraagprocedures. Vanwege de bewezen effectiviteit hebben de colleges begin 2026 besloten de pilot voor ambtshalve toekenning IIT en MBR te verlengen om de werkwijze definitief te verankeren. Gedurende 2026 wordt alles in gereedheid gebracht om de ambtshalve toekenning van beide regelingen om te zetten in structureel beleid.

Regeling Chronisch zieken: Deze tegemoetkoming vertoont een licht schommelend verloop. Hoewel het gebruik in 2024 iets lager ligt dan de piek in 2022/2023, blijft het een stabiele en noodzakelijke voorziening voor deze specifieke doelgroep.

Bijzondere bijstand voor financiële dienstverlening: Hierin is een daling zichtbaar. Dit kan mogelijk duiden op de effectiviteit van vroeg signalering en preventie van schulden, waardoor minder zwaardere ondersteuning (bijvoorbeeld bewindvoering) minder vaak noodzakelijk is.

PC regeling: Deze regeling kent het kleinste volume en is door de jaren heen nagenoeg gelijk gebleven in aantallen. Dit past ook bij het incidentele karakter van deze ondersteuning.

6.3 WMO

Portefeuillehouder(s):	M. Reckman
Domein:	Mens & Maatschappij

Onder dit taakveld vallen de voorgeschreven taakvelden:
6.60 Hulpmiddelen en diensten
6.711 Huishoudelijke hulp
6.712 Begeleiding
6.713 Dagbesteding
6.714 Overige maatwerkarrangementen Wmo
6.791 PGB Wmo
6.811 Beschermd wonen (Wmo)
6.812 Maatsch. en vrouwenopv. (Wmo)
6.91 Coördinatie en beleid Wmo.

Strategische doelen uit de nota Sociaal Domein:

1. Gezonde en veilige woonomgeving voor iedereen met passend woningaanbod voor alle inwoners.
2. Inwoners wonen naar tevredenheid langer zelfstandig thuis.
3. Inwoners hebben regie over hun eigen leven en kunnen op een gezonde manier oud worden.
4. Inwoners met een ondersteuningsvraag worden tijdig, passend en nabij ondersteund om (zo lang mogelijk) zelfredzaam te zijn.

Wat wilden we bereiken?

Bieden van passende ondersteuning

Inwoners worden snel en goed geholpen met hun ondersteuningsvraag. Lichte hulpverlening gaan we meer voorliggend aanbieden en meer collectief in plaats van individueel. Dit gebeurt voornamelijk vanuit de sociale basis. Zowel individuele begeleiding als dagbesteding is deels als algemene voorziening beschikbaar, zodat niet altijd een indicatie nodig is. De samenwerking tussen partners is versterkt en zij bieden passende ondersteuning in de wijken, buurten of de thuissituatie van de inwoners.

Wat gingen we er voor doen?

Een maatschappelijk vangnet bieden

Het bieden van een maatschappelijk vangnet, waarbij bestaanszekerheid van inwoners in kwetsbare situatie versterkt wordt:

- Het bieden van Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang.
- Dak- en thuislozenopvang/zorg en doorstroombeleid/voorzieningen
- Het Woonpark Hierden wordt zomer 2025 opgeleverd.
- Ook gaan we verder met het realiseren van Maatwerkwoningen.

Regulier beleid

- Woonpark Hierden is opgeleverd en wordt stap-voor-stap bewoond; 26 woningen voor Beschermd Wonen en 4 voor Tijdelijk Wonen. In 2024 heeft de gemeente een aansprakelijkheidsstelling van € 1,1 miljoen ontvangen van C3 Living / Waardevol Wonen vanwege vertraging bij de realisatie van woonpark Hierden. Hoewel de gemeente de aansprakelijkheid niet erkent, is er gekozen voor een minnelijke schikking via een vaststellingsovereenkomst tegen finale kwijting. Hiermee zijn verdere juridische kosten voorkomen en wordt de noodzakelijke langdurige samenwerking met de ontwikkelaar gewaarborgd.
- Er is hard gewerkt om de maatwerkwoningen te realiseren. Helaas is het wederom stil komen te liggen. Nu omdat de Provincie aanvragen binnen 500 mtr. van een Natura-2000 gebied 1 1/2 jaar niet in behandeling neemt. Er wordt veel in het werk gesteld om de Provincie toch te laten bewegen in deze.

Monitoren effect maatwerkvoorzieningen

Er zal meer gemonitord gaan worden op het effect van de ingezette maatwerkvoorziening, met name bij individuele begeleiding en dagbesteding. Door deze werkwijze ontstaat er meer grip op kwaliteit en op termijn zal dit ook kunnen leiden tot afname in de kosten.

Regulier beleid

In 2025 is in samenwerking met Zorgdat een pilot gestart gericht op daginvulling voor inwoners met een ondersteuningsbehoefte. De pilot richt zich op het bieden van structuur, sociale participatie en het versterken van eigen regie. Van de 22 casussen die binnen de pilot zijn begeleid, zijn 19 inwoners succesvol toegeleid naar een andere laagdrempelige vorm van ondersteuning, zonder dat een indicatie voor een maatwerkvoorziening binnen de Wmo nodig was. Dit resultaat laat zien dat vroegtijdige en collectieve ondersteuning bijdraagt aan het voorkomen van zwaardere zorg en daarmee aan een doelmatige inzet van middelen. De opgedane inzichten dienen als blauwdruk voor mogelijke uitrol binnen andere gemeenten.

Beperken groei gebruik Wmo-voorzieningen

De landelijke verwachting (Wmo Prognosemodel VNG) is dat het aantal mensen dat gebruikmaakt van een Wmo-voorziening de komende jaren voor onze gemeente stijgt. Door verschillende interventies proberen we de groei minder explosief te laten zijn ten opzichte van het Wmo prognosemodel VNG.

Regulier beleid

De landelijke verwachting (Wmo Prognosemodel VNG) is dat het aantal mensen dat gebruik maakt van een Wmo-voorziening de komende jaren voor onze gemeente stijgt. Deze stijgende lijn heeft zich voortgezet in 2025. Het aantal gebruikers van huishoudelijke hulp (HH) en begeleiding (BG) is toegenomen. Door verschillende interventies is er bij de dagbesteding en de maatwerkvoorzieningen een afname te zien ten opzichte van 2024.

Woningmarkt en nieuwe wet- en regelgeving hebben invloed op de uitgaven woonvoorzieningen. Woningaanpassingen komen steeds vaker onder druk staan door gewijzigde wet- en regelgeving, waaronder het Besluit bouwwerken leefomgeving (Bbl), en door fysieke beperkingen van bestaande woningen. Knelpunten, zoals het ontbreken van stallingsruimte voor scootmobielen, zijn in kaart gebracht en vormen input voor structurele oplossingsrichtingen in samenwerking met woningcorporaties en woningeigenaren.

Wat wilden we bereiken?

Een passende en veilige woonomgeving

Gezonde en veilige woonomgeving voor iedereen met passend woningaanbod voor alle inwoners. Dit doen we door vergroting van de diversiteit aan woonvormen. Bevordering van zorg- en veiligheidstechnologie (domotica): We maken inwoners bewuster van de mogelijkheden van domotica en ondersteunen hen bij de toepassing hiervan, zodat iedereen langer veilig en comfortabel thuis kan wonen. Doorbreking van het taboe op huiselijk geweld: Door te werken aan bewustwording en het laagdrempelig maken van hulp en ondersteuning.

Wat gingen we er voor doen?

Versterken maatschappelijk middenveld

Bevorderen van de sociale samenhang, de mantelzorg en vrijwilligerswerk, laagdrempelige en toegankelijke voorzieningen in het voorveld, diensten en ruimten voor mensen met een beperking, de veiligheid en leefbaarheid in de gemeente, alsmede voorkomen en bestrijden van huiselijk geweld.

Regulier beleid

Wij verbinden wonen, zorg en veiligheid om kwetsbare groepen een passende plek en de juiste ondersteuning te bieden. Bij psychische kwetsbaarheid werken we volgens de principes van GEM: we versterken het eigen netwerk en stellen herstel centraal. Tegelijkertijd pakken we onveiligheid in de thuissituatie preventief aan. Door te experimenteren met nieuwe werkwijzen voorkomen we escalaties en vergroten we de stabiliteit in gezinnen. Dit resulteert in een gezonde, veilige leefomgeving voor al onze inwoners.

Volgen van de ontwikkelingen aangaande Beschermd Wonen

De doordecentralisatie van Beschermd Wonen is uitgesteld naar in ieder geval 1 januari 2026, in afwachting van verdere wetswijzigingen. We volgen de ontwikkelingen hierin op de voet.

Regulier beleid

De doordecentralisatie van Beschermd Wonen is wederom uitgesteld, zonder een volgende datum te noemen. Het is vooralsnog niet helder of het enkel uitstel is, of mogelijk ook afstel. We blijven het volgen, om te kunnen sturen op eventuele gevolgen.

Wat wilden we bereiken?

Inwoners hebben regie over hun eigen leven

Inwoners hebben regie over hun eigen leven en kunnen zo lang mogelijk zelfstandig blijven wonen . We stimuleren inwoners om de regie over hun eigen leven te behouden en gezond oud te worden in hun eigen vertrouwde omgeving. We zetten in op preventie, actieve deelname aan de samenleving en het wegnemen van belemmeringen. We bevorderen de deelname aan activiteiten in de wijk die gericht zijn op bewegen en een gezonde levensstijl, waardoor sociale contacten worden gestimuleerd en een gezonde leefwijze wordt ondersteund.

Wat gingen we er voor doen?

Inzetten op een herstelgerichte GGZ

We zetten samen met de regio stappen om de beweging van een behandelgerichte GGZ naar een herstelgerichte GGZ te komen (GEM (Ecosysteem Mentale Gezondheid)).

Regulier beleid

De GEM-beweging (ecosysteem mentale gezondheid) heeft zich verder doorontwikkeld. Een goedkeuring verkrijgen voor het Transformatieplan is eind 2025 uiteindelijk gelukt, wat ruim 2 jaar tijd heeft gekost. Dit betekent dat een versnellings-/verbredingsfase (regionaal) opgestart kan gaan worden.

Wat wilden we bereiken?

Zelfstandig thuis wonen

Inwoners wonen naar tevredenheid langer zelfstandig thuis. Er is een netwerk van informele zorg in de wijk . Er is samengewerkt vanuit de opgave "Samenredzaamheid". Inwoners kunnen waar nodig met hulp, langer thuis blijven wonen.

Wat gingen we er voor doen?

Ondersteuningsmaatregelen op maat leveren

Individuele ondersteuningsvoorzieningen op maat, zoals aanpassingen aan de woning, vervoervoorzieningen, hulpmiddelen, hulp bij het huishouden, individuele begeleiding en begeleiding groep. Deze voorzieningen zijn afgestemd op de behoeften en mogelijkheden van de betreffende persoon, met als doel het bevorderen van diens zelfredzaamheid en participatie in de samenleving.

Regulier beleid

We willen dat inwoners met een ondersteuningsvraag snel en passend geholpen worden, zodat zij zo lang mogelijk zelfredzaam blijven. Daarom implementeren we een nieuwe werkwijze, gericht op effectiever en efficiënter werken, met meer focus op cliëntdoelen, doelmatigheid en rechtmatigheid. Deze werkwijze draagt bij aan betere grip op wachtlijsten en aan het beheersen van financiële uitdagingen. Daarnaast ontwikkelen we de gerichte aanpak op casusniveau verder om escalatie en zwaardere ondersteuning te voorkomen. Door aan te sluiten bij overlegtafels binnen de drie gemeenten zorgen we voor een soepele overgang van jeugdhulp naar volwassenenzorg voor jongvolwassenen (16-27 jaar).

Verplichte beleidsindicatoren 6.3 Zelfstandig thuis

Cliënten met een maatwerkarrangement WMO per 10.000 inwoners

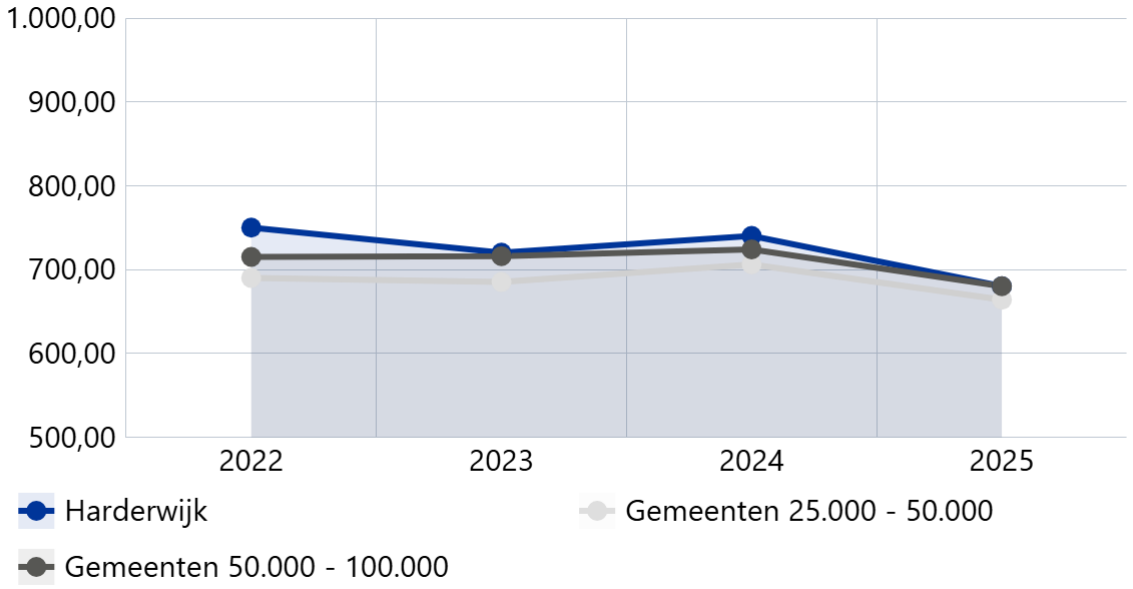

Bron: CBS MSD WMO

In 2025 waren er 680 cliënten met een Wmo-maatwerkarrangement per 100.000 inwoners. Over de jaren heen is in deze verhouding voor Harderwijk een vergelijkbare trend te zien als bij andere gemeenten in Nederland.

Facultatieve beleidsindicatoren 6.3 Zelfstandig thuis

Aantal cliënten WMO

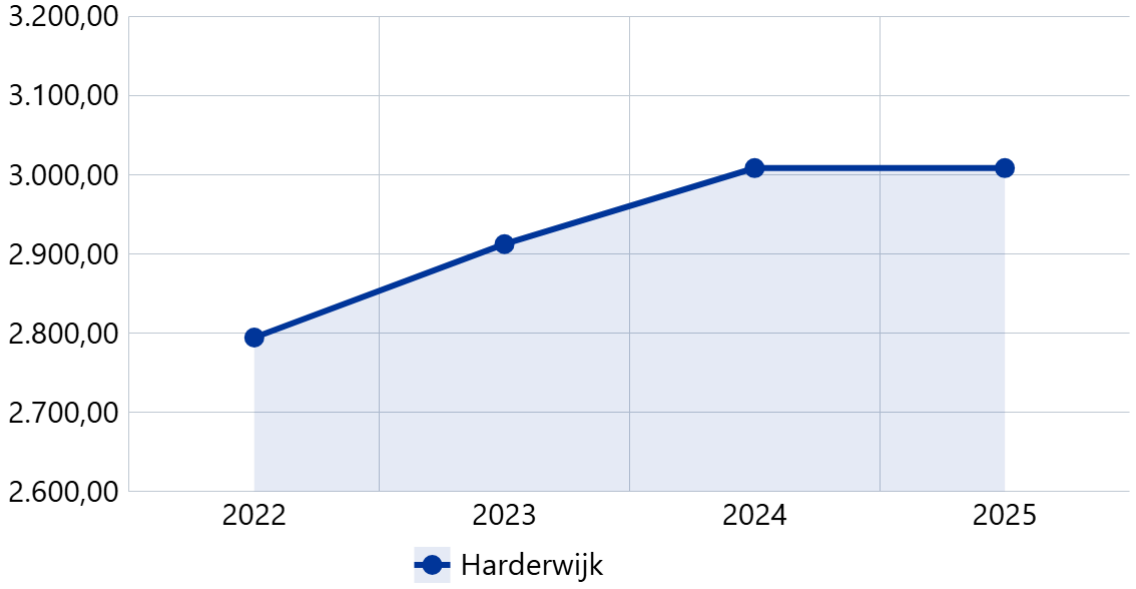

Bron: Monitor Sociaal Domein

Het aantal cliënten binnen de Wmo lijkt te stabiliseren ten opzichte van de voorgaande jaren.

Percentage cliënten WMO ten opzichte van het aantal inwoners

Bron: CBS/Monitor Sociaal Domein

Het percentage cliënten binnen de Wmo, ten opzichte van het aantal inwoners in Harderwijk, was in 2025 6,01%, en lijkt daarmee licht te dalen ten opzichte van 2024.

Unieke cliënten WMO per voorziening

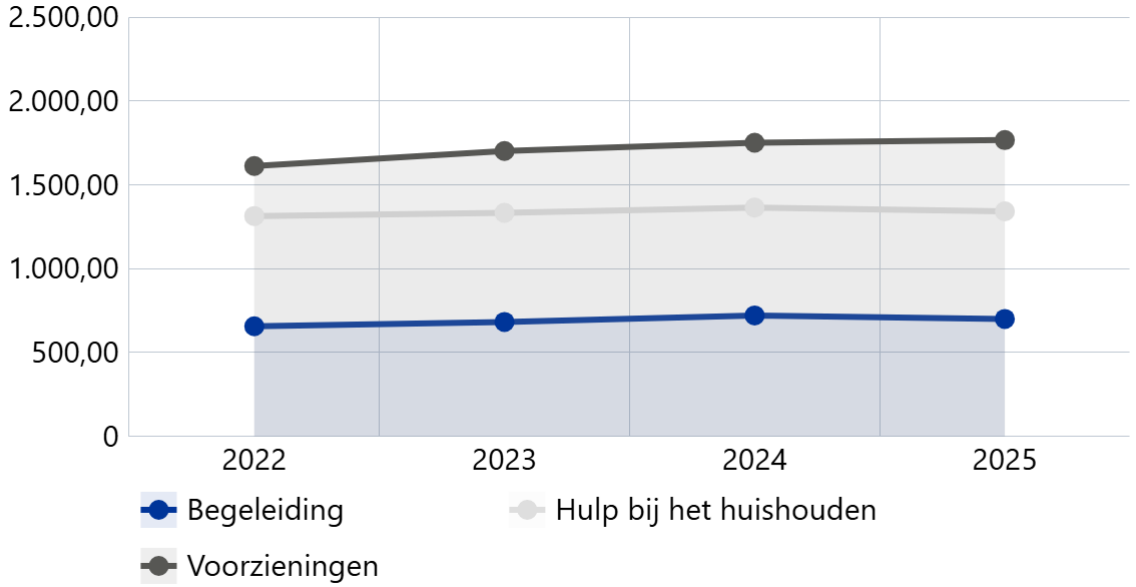

Bron: Monitor Sociaal Domein

Het aantal cliënten binnen de Wmo lijkt zich, ook per voorziening, te stabiliseren.

6.4 Jeugdhulp

Portefeuillehouder(s):	M. Companjen
Domein:	Mens & Maatschappij

<u>Onder dit taakveld vallen de voorgeschreven taakvelden:</u>
6.751 Jeugdhulp ambulant lokaal
6.752 Jeugdhulp ambulant regionaal
6.762 Jeugdhulp m verblijf regionaal
6.763 Jeugdhulp m verblijf landelijk
6.792 PGB Jeugd
6.821 Jeugdbescherming
6.822 Jeugdreclassering
6.92 Coördinatie en beleid Jeugd.

Strategische doelen uit de nota Sociaal Domein:

1. Alle jeugdigen kunnen gezond en veilig opgroeien in een kansrijke omgeving
2. Het gezin en de omgeving van jeugdigen zijn voldoende toegerust om alledaagse problemen op te vangen (goed is goed genoeg/normaliseren)
3. Jeugdigen en/of hun ouders met een ondersteuningsvraag worden goed en snel geholpen
4. We streven ernaar dat jeugdigen opgroeien met gelijke kansen en hun talenten ontwikkelen op een manier die bij hen past (onderwijs, sport, cultuur)

Wat wilden we bereiken?

Alle jeugdigen kunnen gezond en veilig opgroeien in een kansrijke omgeving

Onze ambitie is dat alle kinderen gezond en veilig opgroeien, hun talenten ontwikkelen en naar vermogen meedoen. Onze visie is dat dit mogelijk is binnen de beperkter wordende middelen, op een manier die recht doet aan ouder en jongeren. Uitgangspunten hierbij zijn:

- kinderen horen thuis
- we gaan uit van mogelijkheden
- we zetten niet alleen in op eigen kracht, maar ook op eigen verantwoordelijkheid en samenredzaamheid
- opvoeden doen we allemaal
- we werken samen, niet alleen met ouders, maar ook met elkaar
- we werken systeemgericht

Wat gingen we er voor doen?

Monitoren en sturen

Monitoren en sturen zijn beiden noodzakelijk om grip te krijgen op de uitgaven jeugdhulp, inzicht te krijgen in de werking van onze lokale teams en de kwaliteit van de geboden (niet vrij toegankelijke) jeugdhulp te garanderen. In de nieuwe inkoop zijn afspraken gemaakt, waardoor kan worden gestuurd op verschillende kwaliteitseisen van aanbieders en op outcome criteria en KPI's die dit najaar worden vastgesteld. Contractmanagement werkt hierin nauw samen met beleid en de lokale toegangen voor jeugdhulp.

Regulier beleid

In 2025 is de jeugdhulp periodiek gemonitord via zeswekelijkse duidingssessies. Tijdens de sessies worden, gezamenlijk met data-analisten, beleidsadviseurs, contractmanagement en de toegang, het jeugdhulpgebruik en de kosten geduid en wordt, waar nodig, bijgestuurd. Dit om de kwaliteit te kunnen waarborgen en gericht te kunnen sturen op de kwaliteitseisen en de vastgestelde outcome criteria en KPI's. Door deze structurele analyse ontstaat beter inzicht in patronen en effecten van interventies, zodat de inzet van jeugdhulp gerichter en doelmatiger kan worden vormgegeven.

Uit de analyses over 2025 blijkt dat het aandeel van verwijzers per periode wisselt. Soms vormt het CJG de grootste verwijzer, in andere perioden de huisartsen. Wanneer de wachttijden bij het CJG oplopen, is zichtbaar dat het aantal verwijzingen via huisartsen toeneemt. Huisartsen verwijzen daarbij relatief vaak naar GGZ-trajecten.

Over het jaar bezien is een lichte daling van het aantal cliënten zichtbaar. Daarnaast zien we dat beschikkingen met terugwerkende kracht minder voorkomen en beter passen binnen de afgesproken termijn van afgifte binnen één maand. Dit wijst op een verbetering in het proces van toeleiding en besluitvorming.

Taakstelling Sociaal Domein

In het vastgestelde ombuigingsplan is een taakstelling opgenomen voor het Sociaal Domein. De taakstelling is vanaf 2024 structureel € 350.000,-. Het is een taakstelling voor het hele sociale domein, maar is opgenomen onder taakveld Jeugdhulp, omdat dit taakveld een groot deel van de taakstelling in zal vullen. Tegelijkertijd worden gerichte interventies ingezet om de transformatie en de taakstelling te realiseren.

Regulier beleid

Deze taakstelling is onderdeel van de ombuiging: Scherpere Indicatiestelling Jeugd. Door het invoeren van zes-ogen principe wordt er in het CJG scherper binnen de inkoopafspraken en juridisch correct beschikt. Het effect wordt op langere termijn verwacht in verband met reeds lopende indicaties.

Tegelijkertijd zijn in 2025 al eerste signalen zichtbaar: bij het gebruik van specialistische jeugdhulp zijn de feitelijke uitgaven in 2025 niet gedaald ten opzichte van het voorgaande jaar. Afgezet tegen de verwachte ontwikkeling op basis van de geïndexeerde tarieven blijven de kosten echter achter bij deze prognose. Dit duidt erop dat de ingezette maatregelen bijdragen aan het beperken van de kostenstijging.

Versterken van toezicht op WMO en Jeugdhulp

Aanstellen van toezichthouders Jeugd en Wmo bij Meerinzicht.

Regulier beleid

De toezichthouders Jeugd en Wmo zijn aangesteld bij Meerinzicht. Er zijn screenings uitgevoerd op zorgaanbieders om te toetsen of zij voldoen aan de gestelde kwaliteitseisen, rechtmatigheid en passendheid . De uitkomsten hiervan zijn gebruikt om de inzet van aanbieders waar nodig bij te sturen .

Daarnaast zijn in 2025 meerdere rechtmatigheidsonderzoeken opgestart. Deze trajecten kennen een zorgvuldige doorlooptijd vanwege de benodigde juridische toetsing en afstemming met betrokken partijen. De onderzoeken leveren waardevolle inzichten op voor zowel contractmanagement als inkoop.

De bevindingen uit toezicht worden benut om de toetsing bij inkoop van maatwerk verder te versterken, onder meer door nadrukkelijker te controleren op personele kwaliteit en uitvoeringskracht van aanbieders. Ook worden waar nodig verbetermaatregelen met aanbieders afgesproken.

Met deze aanpak werkt de gemeente aan een rechtmatige, kwalitatief goede en doelmatige inzet van jeugdhulp.

Actieve regie op stapeling indicaties

Actieve regie op bijzondere casuïstiek.

Regulier beleid

In 2025 is verder gewerkt aan het versterken van de ondersteuning aan jeugdigen en gezinnen, met als doel passende hulp tijdig in te zetten en zwaardere vormen van jeugdhulp waar mogelijk te voorkomen. Om de inzet van specialistische jeugdhulp beter te sturen, zijn duidelijke afspraken gemaakt over de toekenning van maatwerkovereenkomsten voor gespecialiseerde ambulante hulp. Met de invoering van het zes ogen principe is er een kwaliteitsmedewerker ingezet om af te geven beschikkingen te toetsen op het inkoopbeleid, te sturen op minder inzet van buiten gecontracteerd aanbod, in te zetten op afschalen en te verwijzen naar de sociale basis.

In gezamenlijke duidingssessies met het CJG zijn wij bezig met het implementeren van de datagedreven werkwijze. Met deze werkwijze kunnen wij gezamenlijk beter kunnen duiden wat de ontwikkelingen zijn binnen de inzet van specialistische jeugdhulp. We herkennen patronen, sturingsknoppen en adviseren om de beweging naar de sociale basis meer op gang kunnen brengen en jeugdhulp-processen te verbeteren.

Wat wilden we bereiken?

Gelijke kansen voor jeugdigen

Jeugdigen kunnen opgroeien met gelijke kansen en hun talenten ontwikkelen op een manier die bij hen past (onderwijs, sport, cultuur)

Wat gingen we er voor doen?

Thuiszittersaanpak ontwikkelen

Thuiszittersaanpak ontwikkelen en uitvoeren. Samen met het onderwijs een werkwijze ontwikkelen om thuiszittende leerlingen op maat te kunnen ondersteunen en thuiszitten te voorkomen.

Regulier beleid

Verschillende werkgroepen zijn hier mee bezig, zowel in Harderwijk als in de regiogemeenten. Er wordt gekeken of en hoe dit regionaal opgepakt kan worden.

Sluitende aanpak jongeren ontwikkelen

We zetten in op de sluitende aanpak voor jongeren tot 27 jaar. Vooruitlopend op het wetsvoorstel 'van school naar duurzaam werk' hebben we - via het regionaal programma - afspraken gemaakt met het onderwijs en het Doorstroompunt. Verder ontwikkelen we arrangementen, alternatieve trajecten en begeleidingsmogelijkheden voor jongeren die herhaaldelijk uitvallen. Verder zorgen we voor passende oplossingen voor jongeren in kwetsbare situaties bij de overgang van 18- naar 18+.

Regulier beleid

De sluitende aanpak jongeren wordt meegenomen in het regionaal programma 2026-2029 en gedurende het programma vindt monitoring plaats.

Kinderen met een beperking mee laten doen

Kinderen met beperking doen mee met reguliere activiteiten- Een inclusieve werkwijze faciliteren voor uitvoerende partners.

Regulier beleid

In 2025 is er gewerkt aan het bevorderen van een inclusieve werkwijze bij uitvoerende partners, zodat ook kinderen en jongeren met een beperking kunnen deelnemen aan reguliere activiteiten. Van organisaties die activiteiten organiseren met gemeentelijke steun wordt verwacht dat zij deze zo toegankelijk mogelijk vormgeven en inzichtelijk maken hoe zij zich hiervoor inzetten.

Deze inzet sluit aan bij de ambities uit de lokale inclusieagenda, het sport- en beweegbeleid en het lokale sportakkoord. Via samenwerking met partners en communicatie richting inwoners is daarnaast aandacht besteed aan het zichtbaar maken van inclusief aanbod en het stimuleren van deelname.

Kansrijke opleiding mogelijk maken

We maken een startnotitie voor het ontwikkelen van beleid waarmee de gemeente bijdraagt aan de behoefte aan een kansrijke opleiding (werk in de regio, persoonlijke ontwikkeling etc.) van alle jonge inwoners (een onderwerp van de strategische raadsagenda).

Regulier beleid

Er wordt aan het onderwerp 'kansrijke opleiding mogelijk maken' invulling aan gegeven door de wet van school naar duurzaam werk en het regionale programma 2026-2029. Ten tijde van het opstellen van de strategische raadsagenda was de omvang en mogelijkheden door deze wet nog onduidelijk. De nieuwe wet heeft voldoende handvatten om dat wat voor ogen werd gesteld met deze startnotitie te bewerkstellingen. De startnotitie is hiermee niet meer relevant.

Inzet in kinderopvang en scholen integraal opzetten

Inzet in kinderopvang en scholen integraal opzetten- Samen met ouders en partners doelen bepalen voor kinderen/jongeren in de kinderopvang/ schoolsetting en samenwerking versterken.

Regulier beleid

In 2025 zijn er verschillende gesprekken gevoerd met de verschillende stakeholders. In 2026 zal er een werkgroep worden samengesteld vanuit de kinderopvang en de scholen om de samenwerking waar nodig te versterken en een ontmoetingsmoment voor te bereiden om kennis met elkaar te maken.

Wat wilden we bereiken?

Het gezin en de omgeving van jeugdigen zijn voldoende toegerust

Het gezin en de omgeving van jeugdigen zijn voldoende toegerust om alledaagse problemen op te vangen (goed is goed genoeg/normaliseren).

Wat gingen we er voor doen?

PGB inzet normaliseren

Onderzoeken hoe de inzet van PGB alleen op bovengebruikelijke zorg (zorg die qua omvang en/of kwalitatief uitsteekt boven een “normale” opvoeding) ingezet wordt, daar waar inzet binnen het eigen netwerk niet haalbaar is.

Regulier beleid

De PGB beleidsregels zijn per 1 augustus 2025 aangescherpt in de aangepaste integrale verordening sociaal domein. Hierbij zijn de uitspraken van de Centrale Raad van Beroep over eigen kracht verwerkt binnen de begripsbepalingen en de artikelen van de verordening. Dit geeft de medewerkers van de toegang meer ruimte om inwoners aan te spreken op de eigen kracht en mogelijkheden binnen het eigen netwerk. Het positieve effect van de vastgestelde Integrale Verordening die bijdraagt aan een meer genormaliseerde inzet van PGB’s is inmiddels zichtbaar.

Ouders voeren de ondersteuning van hun kind zelf uit

We faciliteren en stimuleren lerende gemeenschappen rond het kind. Daarbij zetten we in op participatie van inwoners en inzet van ervaringen. Ouders, verzorgers en kinderen zijn meer betrokken.

Regulier beleid

Zowel bij de toegang als in de sociale basis ligt er een focus op de betrokkenheid en verantwoordelijkheid van de ouders en/of verzorgers. Zo werkt het CJG met het open kind dossier om de regierol en betrokkenheid van de ouder en/of verzorger te versterken. In de sociale basis hebben we in 2025 een start gemaakt met de gezinsgerichte wijkaanpak. Een aanpak in de wijk Tweelingstad om ouders, verzorgers, kind, scholen, kinderopvang en andere partners uit het sociale veld aan elkaar te verbinden en de samenredzaamheid te versterken.

Lichte hulpverlening voorliggend aanbieden

Jeugd- en opvoedhulp zonder specialistische ondersteuning kunnen aangeboden worden door het CJG, inclusief basis -ggz of al collectieve/ algemene voorziening.

Door tijdig lichte vormen van jeugdhulp beschikbaar te stellen, voorkomen we dat problemen verergeren en zwaardere of duurdere hulp nodig wordt. Voorliggende ondersteuning – dicht bij het gezin en vaak in samenwerking met het onderwijs, jeugdgezondheidszorg en CJG – zorgt ervoor dat gezinnen snel passende hulp ontvangen. Dit draagt bij aan het versterken van eigen kracht en het benutten van het sociale netwerk. Het vroeg inzetten van lichte hulp vergroot de kans op duurzame oplossingen, vermindert de druk op gespecialiseerde jeugdhulp en draagt bij aan de kwaliteit en effectiviteit van de totale jeugdhulp.

Regulier beleid

In augustus 2025 is de integrale verordening aangepast, waarbij het 10-stappenplan van de Centrale Raad van Beroep is opgenomen. Hierdoor wordt bij iedere ondersteuningsvraag zorgvuldig getoetst wat de eigen kracht van het gezin en het netwerk is en welke hulp passend is.

Tegelijkertijd is ingezet op het versterken van het voorveld, onder meer via extra basishulp in buurtteams. Deze inzet is gericht op het eerder en dichterbij organiseren van ondersteuning en het beperken van instroom in specialistische jeugdhulp. In 2025 is deze investering nog niet zichtbaar in een daling van het gebruik van specialistische hulp.

Het CJG vormt de kern van het voorliggende veld en biedt inwoners één aanspreekpunt volgens het principe *één gezin, één plan, één regisseur*. Professionals werken met de Verklarende Analyse. Door de inzet van jeugd-GGZ-expertise binnen het CJG kunnen gezinnen eerder passende ondersteuning krijgen.

Het CJG biedt vrij toegankelijke hulp, verzorgt de toeleiding naar specialistische zorg en werkt nauw samen met onderwijs, welzijn, huisartsen en gemeentelijke domeinen. Samen met partners wordt zo gewerkt aan verdere versterking van lichte hulp en transformatie van de jeugdhulp.

Wat wilden we bereiken?

Jeugdigen en/of hun ouders met een ondersteuningsvraag worden goed en snel geholpen

Jeugdigen en/of hun ouders met een ondersteuningsvraag worden goed en snel geholpen, zodat ze gezond en veilig kunnen opgroeien in een kansrijke omgeving.

Wat gingen we er voor doen?

Werken met het Centrum voor Jeugd en Gezin

Als gemeente werken we samen met het lokale team van het Centrum voor Jeugd en Gezin, organisaties die zich richten op de sociale basis, zorgaanbieders, en Meerinzicht. Vanuit verschillende rollen dragen we gezamenlijk de verantwoordelijkheid voor een effectieve en efficiënte aanpak binnen dit taakveld. Ons gemeenschappelijke doel is om de jeugdigen en hun leefwereld centraal te stellen.

Het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG)

Dit is een netwerkorganisatie waar inwoners terecht kunnen voor alle vragen over opvoeden en opgroeien. Binnen het CJG werken Jeugd- en gezinswerkers, jeugdverpleegkundigen en jeugdartsen met een brede expertise om de ondersteuning op maat te arrangeren. Sinds 2022 is het CJG versterkt met GGZ-expertise (JGGZ). Hiermee worden kinderen/gezinnen eerder ondersteund, waarmee duurdere jeugdhulp voorkomen kan worden.

Het CJG zet vrij toegankelijke hulp en ondersteuning in en verzorgt de toeleiding naar niet vrij toegankelijke zorg indien nodig. Daarnaast zoekt het CJG verbinding met onder meer het onderwijs, welzijnspartners, sportverenigingen, huisartsen en de uitvoerders van Wmo, inburgeringswet en de Participatiewet binnen de gemeenten. De gemeente werkt samen met aanbieders en CJG partners aan de transformatie van de niet vrij toegankelijke zorg. Bij de meeste huisartsenpraktijken is een Jeugd- en gezinswerker vanuit het CJG actief om vragen over opvoeden en opgroeien op te pakken.

Regulier beleid

Om de effectieve en efficiënte aanpak te verstevigen, zijn er in 2025 kwaliteitsmedewerkers aangesteld binnen het CJG, in opvolging van de kwaliteitsmedewerker vanuit Meerinzicht. Hiermee sturen we niet alleen op doelmatigheid, maar ook op rechtmatigheid. Daarnaast levert het CJG een actieve bijdrage aan de duidingssessies om met elkaar een verdieping te kunnen maken binnen het datagedreven werken. Op deze manier bepalen we gezamenlijk welke interventies we in kunnen zetten om te sturen op inhoud en uitgaven. Dit is een proces van de lange adem. Resultaten zijn niet direct zichtbaar en vragen om vasthouden aan de ingezette koers en bijsturen wanneer nodig.

Leveren van specialistische jeugdhulp

In de regio en voor de essentiële functies op bovenregionaal niveau van de G7 (de zeven Gelderse jeugdhulpregio's) werken we samen aan de inkoop van specialistische jeugdhulp. Het gaat hierbij onder meer om dagbesteding, dagbehandeling, kort verblijf, jeugd-ggz (ambulant en klinisch), pleegzorg, residentiële jeugdhulp, jeugdzorgPlus en crisishulp. Dankzij de bestaande inkoopafspraken kunnen we sturen op samenwerking en op de inzet van passende zorg. In de contractafspraken zijn doelstellingen vastgelegd waaraan zorgaanbieders zich committeren; samen met aanbieders, toezicht en contractmanagement bewaken we dat deze afspraken ook worden nageleefd.

Daarnaast werkt de jeugdhulpregio Noord-Veluwe bovenregionaal samen binnen de Gelderse Verbeteragenda, onder andere voor Veilig Thuis en de jeugdbescherming en -reclassering. Ook de landelijke afbouw van jeugdzorgPlus en de drie milieuvoorzieningen wordt op bovenregionaal niveau georganiseerd.

Regulier beleid

Vanaf 1 januari 2025 zijn de essentiële functies van start gegaan. Onder de essentiële functies verstaan we de hoogspecialistische jeugdhulp voor jongeren met complexe en samengestelde problematiek. Omdat deze zorg schaars is en specialistische expertise vraagt, organiseren gemeenten deze bovenregionaal zodat de beschikbaarheid en kwaliteit geborgd blijven. Een deel van de jeugdigen zijn doorgestroomd van wonen naar de essentiële functies. Binnen de essentiële functies verplaatst de jongere zo min als mogelijk, maar verplaatst de zorg naar daar waar de jongere is. Hiermee beogen we zo passend mogelijke zorg te leveren in dit hyperspecialistische segment.

In dit segment is er sprake van een stijging van de zorgkosten en een daling van het aantal cliënten. De gedeclareerde waarde is gestegen met 196.000 euro. Het aantal cliënten is gedaald met 10. Deze stijging van kosten binnen dit segment is een passend gevolg van de indexatie.

In 2025 is binnen de Gelderse samenwerking verder gewerkt aan de uitvoering van de Gelderse Verbeteragenda Jeugdbescherming. In deze agenda werken gemeenten, Veilig Thuis, gecertificeerde instellingen en de Raad voor de Kinderbescherming samen aan een beter functionerend stelsel van kind- en gezinsbescherming.

De inzet richt zich op betere samenwerking tussen lokale teams en veiligheidspartners, het versnellen van de inzet van passende hulp en het terugdringen van wachttijden. Ook wordt gewerkt aan eenduidige werkwijzen, vereenvoudigde processen en betere monitoring van de uitvoering.

Door deze samenwerking wordt beoogd om eerder in te grijpen bij onveiligheid in gezinnen, zware maatregelen waar mogelijk te voorkomen en de continuïteit van jeugdbescherming, jeugdreclassering en de inzet van Veilig Thuis beter te borgen.

Volgen van het Landelijk Transitie Arrangement (LTA)

Namens gemeenten heeft de VNG afspraken gemaakt met landelijke jeugdhulpaanbieders met een specialistische functie.

Regulier beleid

We sluiten aan bij het Landelijke Transitie Arrangement, dit is een wettelijke verplichting.

Kwaliteit van verleningsbesluiten CJG verhogen

Kwaliteit verhogen verleningsbesluiten CJG. Dit houdt in; minder buiten gecontracteerd aanbod, inzetten op afschalen en verwijzen naar sociale basis.

Regulier beleid

In 2025 heeft het CJG een aantal trainingen gevolgd, onder andere gericht op juridische kennis, om de kwaliteit van de verleningsbesluiten te verhogen. Daarnaast is er formatie vrij gemaakt voor het inzetten van kwaliteitsmedewerkers binnen het CJG, in opvolging van de kwaliteitsmedewerker ingezet vanuit Meerinzicht, om te sturen op minder buiten gecontracteerd aanbod, het inzetten op afschalen en het verwijzen naar de sociale basis.
Met deze inzet wordt beoogd een dempend effect te bewerkstelligen op de geïndiceerde jeugdhulp. Echter is dit een proces wat tijd kost voordat de resultaten hiervan zichtbaar worden in de cijfers. In dit proces werken het CJG, de gemeente en Meerinzicht nauw samen.

Aanbod in beeld brengen

Het aanbod aan individuele en collectieve ondersteuning voor jeugdigen en opvoeders in beeld brengen en meer voorliggend aanbieden en organiseren. Dit pakken we op met het opgaveteam EHZM Kansrijk Opgroeien.

Regulier beleid

In het opgaveteam EHZM Kansrijk Opgroeien is er, in samenwerking met contractmanagement, een start gemaakt met de inventarisatie welke kansen er liggen om geïndiceerd aanbod meer collectief danwel voorliggend aan te bieden. In het proces voor een nieuwe inkoop wordt deze input meegenomen. Ook lokaal wordt er ingezet op collectief voorliggend aanbod. Hierbij kun je denken aan uitbreiding van centering-groepen en de gezinsgerichte wijkaanpak.

Verplichte beleidsindicatoren 6.4 Kansrijk opgroeien

Jongeren met een delict voor de rechter

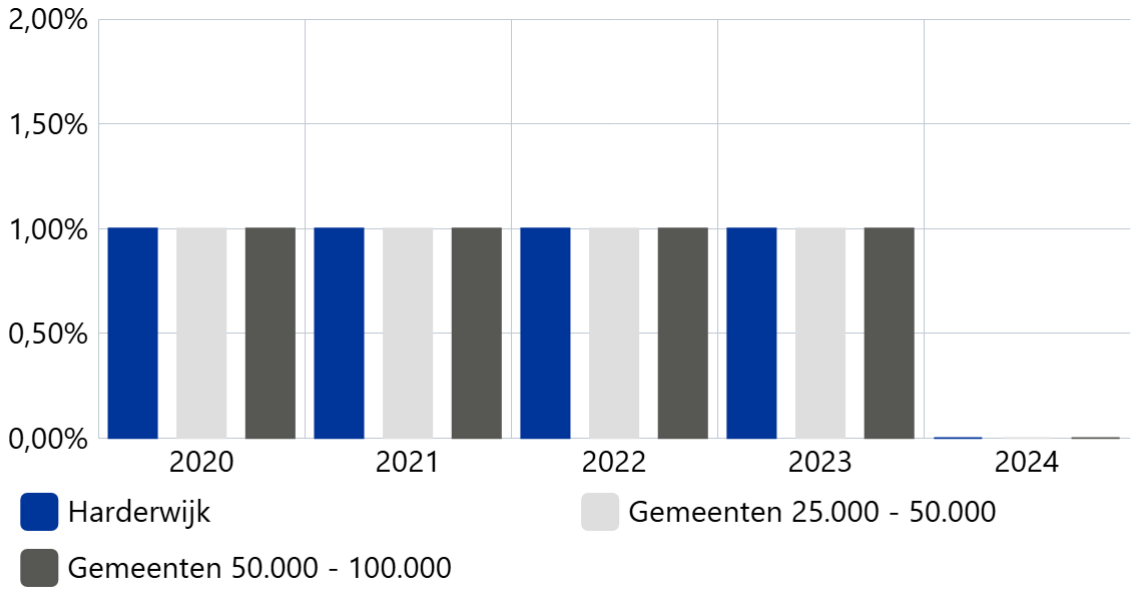

Bron: CBS

De cijfers voor Harderwijk zitten op hetzelfde niveau als gemeenten tussen de 25.000-50.000 inwoners en gemeenten tussen de 50.000-100.000 inwoners.

Achterstand onder jeugd - Kinderen in uitkeringsgezin

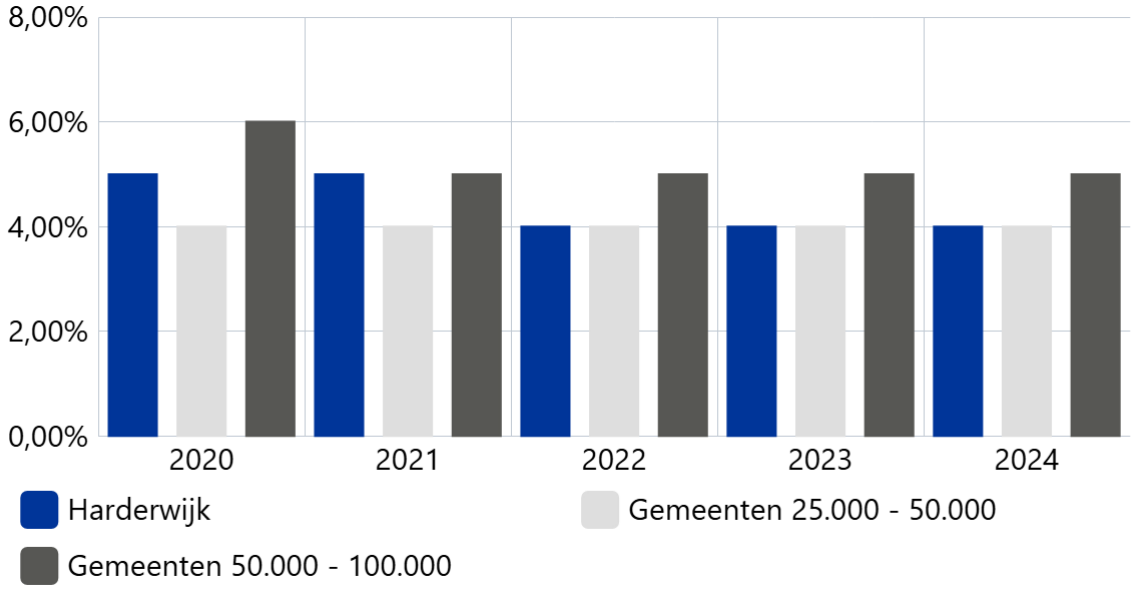

Bron: CBS

In Harderwijk is het percentage kinderen dat opgroeit in een uitkeringsgezin gedaald van 5% naar een stabiel nieuw van 4% in 2024. De eerste cijfers van 2025 laten zien dat deze stabilisatie doorzet. Hiermee scoort Harderwijk beter dan het gemiddelde van grotere gemeenten en presteren de in de lijn met vergelijkbare gemeenten in de regio (Bron: CBS).

De analyse uit het jaarverslag 2024 bevestigt dat de focus ligt op het doorbreken van armoede die van generatie op generatie overgaat. Hoewel de krappe arbeidsmarkt kansen biedt voor ouders om uit te stromen, signaleert Divosa landelijk dat gezinnen die achterblijven vaak te maken hebben met complexe en meervoudige problemen.

Voor 2025 en 2026 blijft de inzet om de impact van armoede op de ontwikkeling van deze kinderen te beperken. Dit doen we door vroegsignalering en de inzet van gerichte minimaregelingen, zoals de maatschappelijke bijdrageregeling, zodat deze kinderen gewoon kunnen meedoen in de samenleving (Bron: Programmabegroting 2025-2028 Harderwijk).

Achterstand onder jeugd - Werkloze jongeren

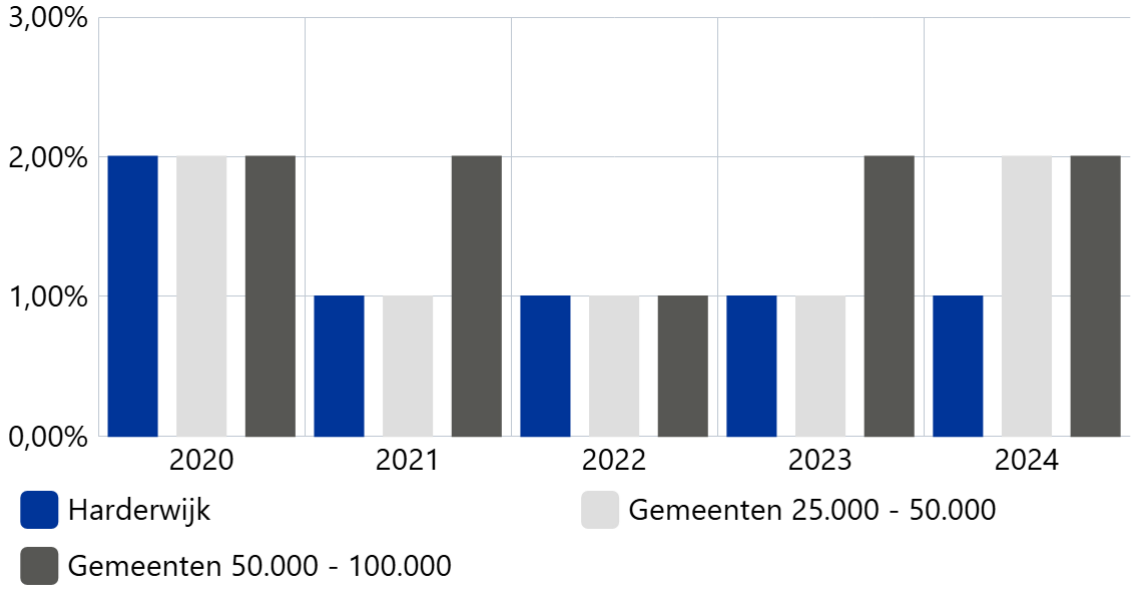

Bron: CBS

In Harderwijk is het percentage werkloze jongeren sinds 2021 stabiel gebleven op 1%. De cijfers van 2024 laten zien dat Harderwijk hiermee aanzienlijk beter scoort dan vergelijkbare gemeenten (25.000 - 50.000 inwoners) en grotere gemeenten (50.000+ inwoners), waar het percentage is gestegen naar 2%. De eerste regionale data van 2025 wijzen op een voortzetting van deze stabiele lijn in Harderwijk (Bron: Waarstaatjegemeente.nl).

De analyse uit het jaarverslag 2024 laat zien dat deze lage cijfers mede te danken zijn aan de nauwe samenwerking binnen het Werkcentrum Veluwe Stedendriehoek. Door jongeren die dreigen uit te vallen vroegtijdig in beeld te hebben, wordt voorkomen dat zij in de bijstand belanden.

Ondanks deze goede positie signaleert Divosa landelijk dat jongeren zonder startkwalificatie kwetsbaar blijven bij een afkoelende arbeidsmarkt. Voor 2025 en 2026 blijft de inzet daarom gericht op het verkleinen van de afstand tot de arbeidsmarkt voor deze specifieke groep. Waarbij de nieuwe werkwijzen en mogelijkheden op basis van de Participatiewet in Balans, naar verwachting een positief effect zal hebben.

Jongeren met jeugdhulp in % van alle jongeren tot 18 jaar

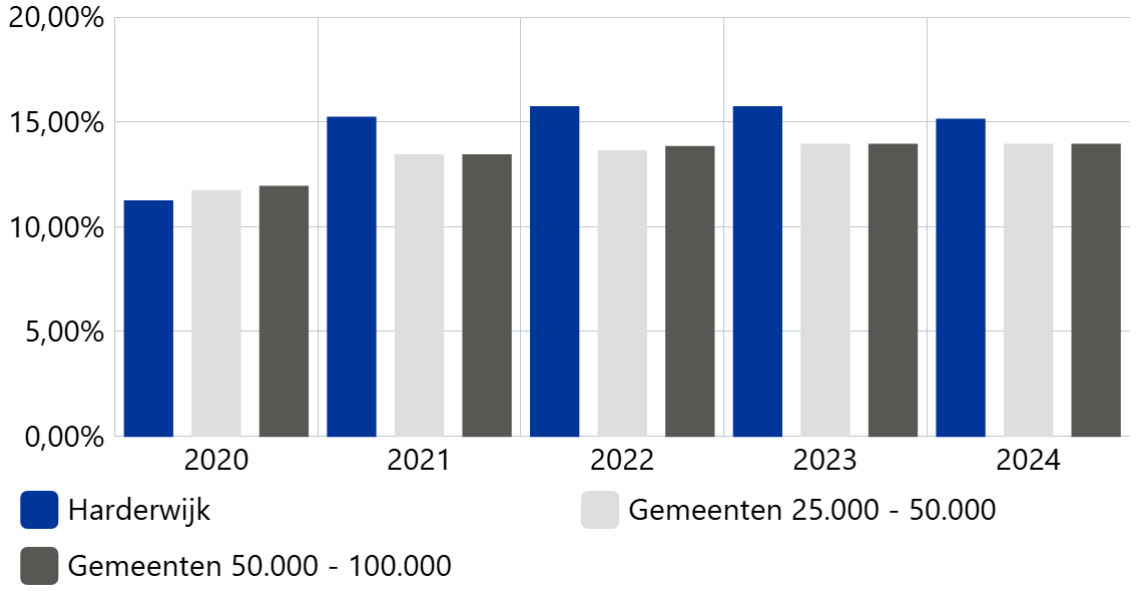

Bron: CBS

In deze tabel wordt het percentage jongeren met jeugdhulp van alle jongeren tot 18 jaar bekeken, voor Harderwijk in vergelijking met gemeenten met 25.000-50.000 inwoners en gemeenten met 50.000-100.000 inwoners. Dit laat zien dat Harderwijk vanaf 2021 een hoger percentage jongeren met jeugdhulp kent in vergelijking met zowel de kleinere als de grotere gemeenten. Het verschil is door de jaren heen wel afgenomen, met name door een toename van het percentage voor zowel gemeenten met 25.000-50.000 inwoners als gemeenten met 50.000-100.000 inwoners. Voor 2025 zijn vanuit het CBS nog geen cijfers beschikbaar.

Jongeren met jeugdbescherming

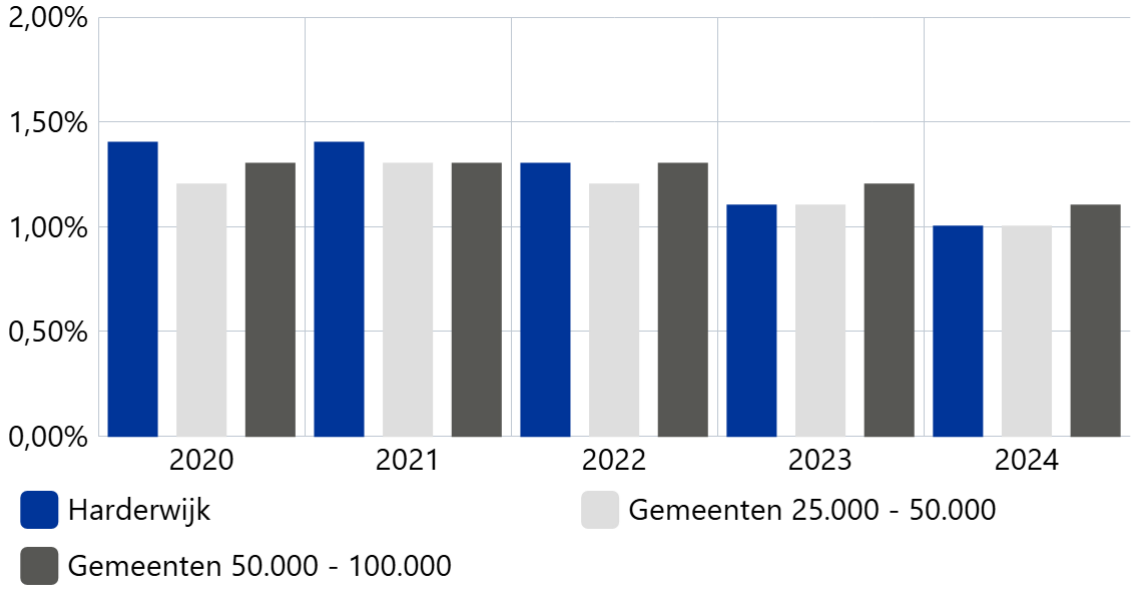

Bron: CBS

Vanaf 2021 is een daling te zien voor het percentage jongeren met jeugdbescherming in Harderwijk. Dit terwijl voor de gemiddelden van gemeenten met 25.000-50.000 inwoners en gemeenten met 50.000-100.000 inwoners juist een stijging zichtbaar is. Harderwijk had voorheen (2021) relatief veel jongeren met jeugdbescherming, terwijl vanaf 2023 te zien is dat het percentage in Harderwijk juist onder het gemiddelde ligt. Voor 2025 zijn er vanuit het CBS nog geen cijfers beschikbaar.

Jongeren met jeugdreclassering

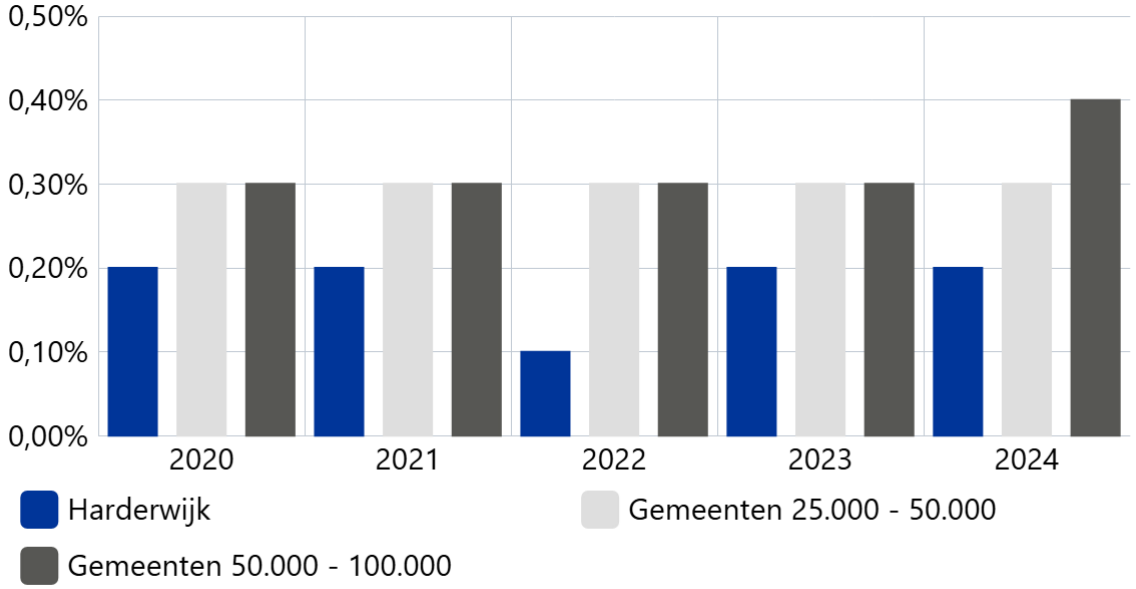

Bron: CBS

In deze tabel wordt het percentage jongeren met jeugdreclassering in Harderwijk vergeleken met jongeren met jeugdreclassering gemiddeld voor gemeenten met 25.000-50.000 inwoners en gemeenten met 50.000-100.000 inwoners. Harderwijk heeft een lager percentage dan de overige twee categorieën. Ook is te zien dat het percentage in Harderwijk erg stabiel is over de laatste vier jaar. Alleen in 2022 is een kleine dip te zien. Op een dermate laag percentage lijkt dat al een grote sprong, hoewel het verschil maar 0,1% is. Voor 2025 zijn vanuit het CBS nog geen cijfers beschikbaar.

Facultatieve beleidsindicatoren 6.4 Kansrijk opgroeien

Aantal cliënten per segment

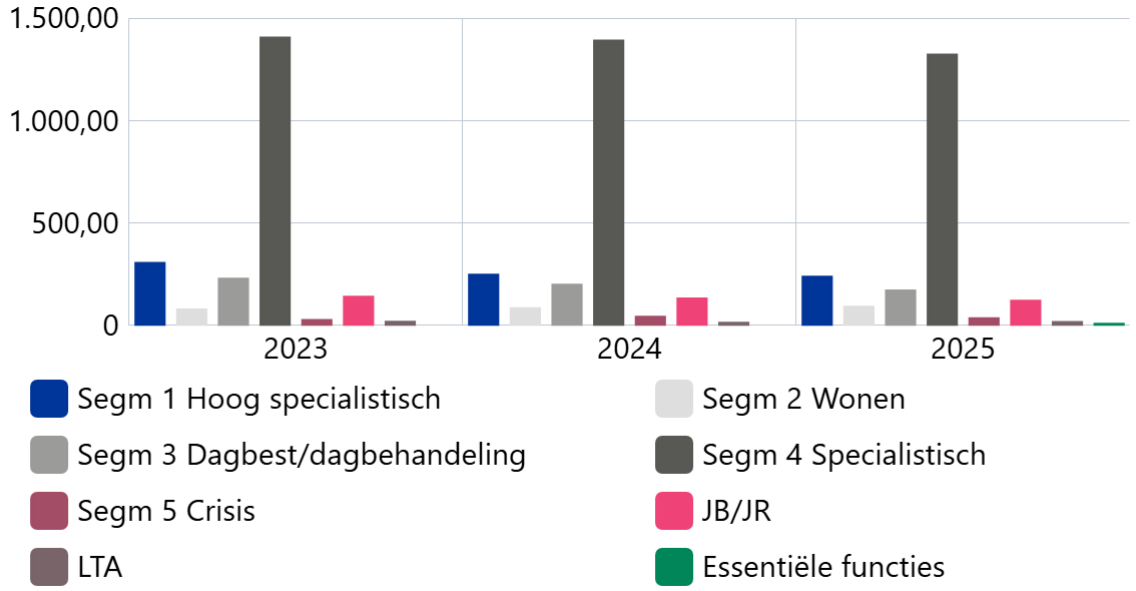

Bron: Jaarverslag Meerinzicht. Als gevolg van de nieuwe inkoop per 2022 is vanaf 2022 de indeling naar segmenten.

In deze tabel is het aantal cliënten weergegeven van de verschillende segmenten in de afgelopen drie jaar. Er is te zien dat vanaf 2025 het segment Essentiële functies is toegevoegd. Vanwege het geringe aantal cliënten is hierdoor nog geen grote verschuiving vanuit andere segmenten te zien. Het aantal cliënten hoog specialistisch is iets afgenomen (10). Binnen het segment wonen is er een lichte stijging te zien. Binnen het segment dagbesteding/dagbehandeling is een daling te zien, vooral te verklaren door de daling van het aantal cliënten BSO+/KDV+ door het stoppen van een aanbieder. Binnen segment specialistisch is een lichte daling te zien. Deze daling komt doordat cliënten meer worden opgevangen en zorg ontvangen vanuit de voorliggende voorzieningen. Binnen crisis is er een lichte daling te zien. De mate waarin dit product wordt ingezet is afhankelijk van individuele- of gezinsomstandigheden die per definitie onvoorzien zijn en daarom ook niet te duiden zijn. Het aantal cliënten Jeugdbescherming/jeugdreclassering is licht gedaald. De aantallen LTA zijn licht gestegen. De kosten en aantal cliënten binnen dit segment zijn enorm fluctuerend en daarmee ook lastig te duiden. Het betreft contracten op landelijk niveau waar individuele gemeenten weinig invloed op hebben.

Percentage verwijzingen

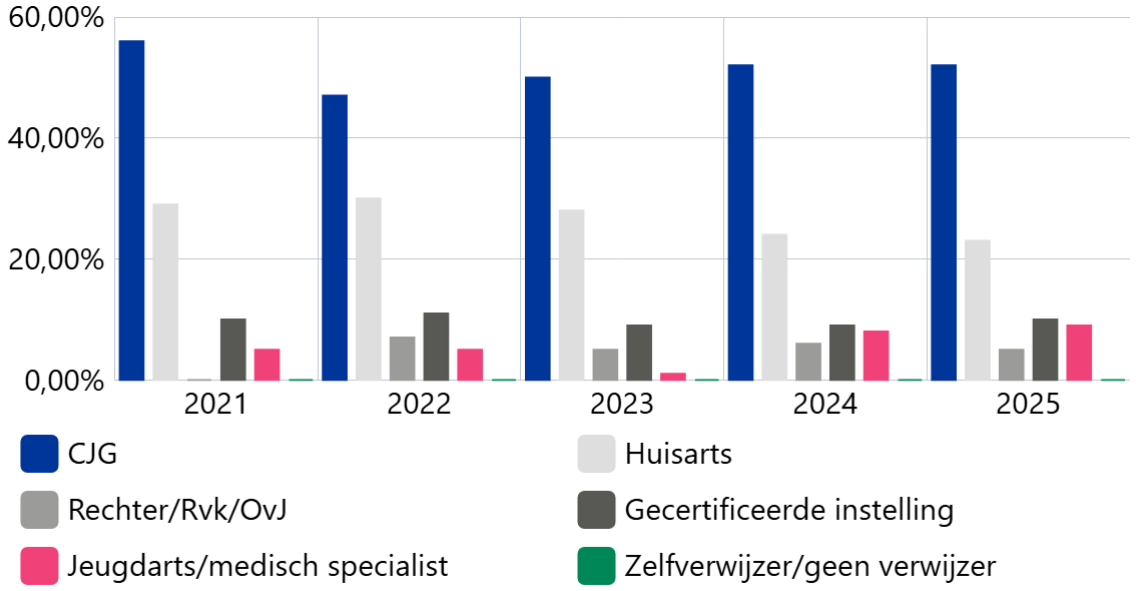

Bron: Jaarstukken Meerinzicht 2024; Dashboard Jeugd

Dit diagram laat het percentage verwijzingen zien per verwijzer. Sinds 2021 is het CJG veruit de grootste verwijzer en het percentage verwijzingen via de huisarts neemt de laatste jaren af, wat aansluit bij de beleidsdoelstellingen. Het percentage dat verwezen wordt door een gecertificeerde instelling of via de rechter blijft ongeveer stabiel. In 2024 was er in vergelijking met eerdere jaren een hoger percentage verwijzing door de jeugdarts of medisch specialist. Voor 2025 zijn de percentages grotendeels gelijk gebleven. Er is een lichte stijging te zien voor het percentage dat via jeugdarts binnenkomt, maar de stijging is een stuk kleiner vergeleken met het verschil tussen 2023 en 2024. Ook het percentage dat via een GI komt is licht gestegen. Vanuit de factsheets (datagedreven werken) wordt het beeld bevestigd dat fluctueert wie de grootste verwijzer is in een bepaalde periode, vooral te verklaren vanuit werkprocessen en tijdelijke wachtlijsten bij andere verwijzers.

Totaaloverzicht Programma 6

Bedragen x €1.000

Exploitatie		Realisatie 2024	Primitieve begroting 2025	Begroting incl. wijzigingen 2025	Realisatie 2025	Resultaat 2025
Baten						
TV61	**TV61 Samenkracht en burgerparticipatie**	**5.516**	**1.453**	**3.922**	**4.160**	**238**
TV62	**TV62 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen**	**1.112**	**0**	**290**	**179**	**-111**
TV63	**TV63 Inkomensregelingen**	**15.446**	**15.914**	**16.747**	**16.796**	**49**
TV671	**TV671 WMO**	**286**	**279**	**1.559**	**1.533**	**-25**
TV672	**TV672 Maatwerkdienstverlening 18-**	**-2**	**0**	**0**	**0**	**0**
TV681	**TV681 Beschermd wonen en Maatschappelijke opvang**	**21.215**	**28.260**	**29.899**	**23.845**	**-6.054**
Totaal Baten		**43.574**	**45.906**	**52.417**	**46.513**	**-5.904**
Lasten						
TV61	**TV61 Samenkracht en burgerparticipatie**	**-10.804**	**-8.386**	**-11.359**	**-10.625**	**734**
TV62	**TV62 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen**	**-4.505**	**-5.479**	**-5.790**	**-5.622**	**168**
TV63	**TV63 Inkomensregelingen**	**-23.144**	**-21.525**	**-21.060**	**-20.833**	**227**
TV64	**TV64 Begeleide participatie**	**-5.024**	**-4.937**	**-5.147**	**-5.608**	**-460**
TV65	**TV65 Arbeidsparticipatie**	**-1.429**	**-1.465**	**-1.548**	**-1.426**	**122**
TV671	**TV671 WMO**	**-13.211**	**-13.052**	**-12.428**	**-11.987**	**440**
TV672	**TV672 Maatwerkdienstverlening 18-**	**-21.255**	**0**	**0**	**0**	**0**
TV675	**TV675 Jeugdhulp ambulant**	**0**	**-13.396**	**-13.385**	**-13.021**	**365**
TV676	**TV676 Jeugdhulp met verblijf**	**0**	**-4.738**	**-6.039**	**-6.289**	**-250**
TV679	**TV679 PGB**	**0**	**-1.765**	**-2.405**	**-2.143**	**262**
TV681	**TV681 Beschermd wonen en Maatschappelijke opvang**	**-20.957**	**-28.771**	**-29.157**	**-23.398**	**5.759**
TV682	**TV682 Jeugdbescherming en jeugdreclassering**	**-1.399**	**-1.610**	**-1.350**	**-1.260**	**90**
TV69	**TV69 Coördinatie en beleid**	**0**	**-1.548**	**-6.284**	**-6.308**	**-25**
Totaal Lasten		**-101.727**	**-106.672**	**-115.954**	**-108.521**	**7.432**
Onttrekkingen						
TV61	**TV61 Samenkracht en burgerparticipatie**	**163**	**0**	**580**	**524**	**-56**
TV62	**TV62 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen**	**4.300**	**6**	**331**	**274**	**-57**
Totaal Onttrekkingen		**4.462**	**6**	**911**	**798**	**-113**
Stortingen						
TV61	**TV61 Samenkracht en burgerparticipatie**	**-777**	**0**	**0**	**0**	**0**
TV62	**TV62 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen**	**-678**	**0**	**-2.367**	**-2.366**	**1**
Totaal Stortingen		**-1.455**	**0**	**-2.367**	**-2.366**	**1**
Gerealiseerd resultaat		**-55.147**	**-60.761**	**-64.992**	**-63.576**	**1.415**

Financiële analyse jaarrekening 2025 ten opzichte van begroting 2025

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Begroting incl. wijzigingen 2025	Realisatie 2025	Resultaat 2025
Baten	52.417	46.513	-5.904
Lasten	-115.954	-108.521	7.432
Onttrekkingen	911	798	-113
Stortingen	-2.367	-2.366	1
Gerealiseerd resultaat	**-64.992**	**-63.576**	**1.415**

Het resultaat van programma 6 is als volgt te verklaren

Taakveld (Bedragen x 1.000)	Ondewerp	Bedrag afwijking	Verwijzing toelichting
	Onderhanden werken (regulier en budget neutraal)	180	1
	Kapitaallasten	39	2
6.1	Oekraine opvang	375	3
6.1	Vreemdelingen - AZC	163	4
6.1	Terugvordering Zorgdat	58	5
6.1 en 6.71	Kosten Gezondheid en Sociale Basis binnen GALA/Brede SPUK	95	6
6.1	Onderhoud panden Kiekmure en De Roef	-56	7
6.3	Bestaanszekerheid en schulddienstverlening	170	8
6.3	Debiteuren sociaal domein	68	9
6.4	Bijdrage Inclusief Groep	-460	10
6.81	Woonpark Hierden	-225	11
	Programmagelden Jeugd	216	12
	Programmagelden Wmo	523	12
	Programmagelden Pwet	204	12
	Diversen	66	
	Totaal	**1.415**	

Verklaring van de afwijkingen programma 6

1. Een totaaloverzicht van onderhanden werken wordt weergegeven in hoofdstuk 4.6.
2. Op de kapitaallasten zit een voordeel van afgerond € 39.000,-. Dit wordt veroorzaakt doordat de werkelijke omslagrente lager uitviel dan begroot en daardoor bijgesteld moet worden. Voor een verdere uitleg wordt verwezen naar het renteschema in de paragraaf Financiering.
3. Voor de opvang van Oekraïners in de gemeentelijke opvanglocatie ontvangt de gemeente een vast bedrag van € 44,- per dag per opvangplek. Uit deze vergoeding zijn de gemaakte kosten betaald zoals de huur van de accommodaties, de dagelijkse catering, het realiseren van gezamenlijke woongedeeltes en woonvoorzieningen, het aanstellen van locatiemanagers en uitvoeringskosten. Voor de opvang bij particulieren ontvangt de gemeente een normbedrag voor uitvoeringskosten. In 2025 is een eigen bijdrage ingevoerd, die per 1 oktober is verhoogd. De uitbetaalde leef- en woongelden aan Oekraïners worden door het Rijk vergoed, na aftrek van de eigen bijdragen. Per saldo resulteert deze regeling in een voordeel van afgerond € 575.000,-. In de 2e tussentijdse rapportage is een voordeel van € 200.000,- opgenomen. Het verschil van € 375.000,- komt ten gunste van het rekeningresultaat. De gemeentelijke opvang vond in 2025 plaats bij Sonnevanck (Zorggroep Noordwest-Veluwe), kasteel Hotel de Essenburgh, de Oranjelaan en op de Polenweg. Doordat er op dit moment geen gebruik gemaakt wordt van beveiliging, schoonmaakdiensten is het voordeel ontstaan.
4. De opvang van asielzoekers heeft per saldo een voordeel opgeleverd van € 163.000,-. Er is sprake van een vergoeding o.b.v. capaciteit en er zijn minder kosten gemaakt dan vooraf ingeschat. Daarnaast zijn extra middelen binnengekomen vanuit de Spreidingswet, daar is de inzet van straatcoaches uit bekostigd.

5. In 2025 is een terugvordering van de verstrekte subsidie aan Zorgdat opgenomen voor in totaal € 58.000,-, o.a. vanwege het project En Route en het Talenthouse.
6. In 2025 konden verschillende structurele activiteiten worden gefinancierd vanuit de incidentele Brede SPUK GALA en SPUK IZA regeling. Dit zorgde voor een positief resultaat op deze activiteiten van € 95.000,-. Bij het wegvallen van de SPUK's zijn de reguliere structurele budgetten weer nodig.
7. Er is sprake van een nadeel op het dagelijks onderhoud van de panden Kiekmure en De Roef. V.w.b. De Roef wordt de overschrijding met name veroorzaakt door een (nog) niet geraamd bedrag voor een onderhoudscontract voor elektrotechnische- en werktuigbouwkundige installaties (€ 20.875,-). Daarnaast worden er nog (steeds) werkzaamheden uitgevoerd die rechtstreeks het gevolg zijn van de oplevering van de nieuwbouw in oktober 2022, bestaande uit het oplossen van na de oplevering geconstateerde gebreken/problemen en 'kinderziektes'. V.w.b. MFC De Kiekmure wordt de overschrijding met name veroorzaakt door het naar een 'nul-situatie' terugbrengen van het pand na de aankoop daarvan in 2024 (uitvoeren achterstallig onderhoud, up-to-date brengen van voorzieningen en afsluiten van onderhoudscontracten).
8. De budgetten bestaanszekerheid en schulddienstverlening resulteren in een voordeel van € 170.000,-. Er is € 115.000,- overgeheveld vanuit 2024. Deze middelen zijn achteraf niet ingezet. Binnen de bestaanszekerheidsregelingen die Meerinzicht uitvoert (onderdeel van programmagelden P-wet) is een overschrijding van € 65.000,-. Naar aanleiding van de uitkomsten van het armoedeonderzoek is afgelopen jaar gestart met meer inzet op communicatie om het bereik en het gebruik van inkomensondersteunende regelingen breder bekend te maken. Ook worden regelingen zoals MMB (Maatschappelijke bijdrage regeling) en IIT (Individuele inkomensondersteuning) (waar mogelijk) ambtshalve toegekend, zodat inwoners waarvan we weten dat zij recht hebben op de regeling, deze niet eerst hoeven aan te vragen. Daarnaast zijn de bijdragen voor de twee uitgebreidste pakketten van de gemeentepolis verhoogd. Daarmee komen we inwoners met een grotere zorgvraag financieel meer tegemoet. Deze aanpassingen hebben effect gehad en heeft geleid tot hogere uitgaven
9. Het saldo van de vorderingen sociaal domein is iets toegenomen. Echter is de inbaarheid van deze vorderingen hoger, waardoor de voorziening voor dubieuze debiteuren naar beneden bijgesteld kon worden. Dit leidt tot een voordeel van € 68.000,-.
10. Medewerkers van werkontwikkelbedrijven gingen er sinds 1 januari 2025 maandelijks netto op achteruit door nieuwe belastingmaatregelen. Het rijk heeft besloten om deze medewerkers hiervoor te compenseren. Als grootste gemeente binnen het samenwerkingsverband (Inclusief Groep) heeft Harderwijk in de decembercirculaire 2025 een decentralisatie-uitkering ontvangen van afgerond € 460.000,-. Dit bedrag is doorbetaald aan de Inclusief Groep en leidt binnen programma 6 tot een overschrijding. De ontvangen rijksbijdrage is verantwoord in programma 0 onder de Algemene Uitkering.
11. Het college heeft op 24 februari 2026 besloten in te stemmen met de minnelijke afwikkeling van de aansprakelijkheid Woonpark Hierden voor een bedrag van € 225.000,-. Voorgesteld wordt dit bedrag te onttrekken aan de bestemmingsreserve Woonpark Hierden.
12. Programmagelden sociaal domein
    Voor een uitgebreide toelichting op de programmagelden wordt verwezen naar bijgevoegd jaarverslag 'Zorgkosten 2025 EHZ-gemeenten'.

Recap programmagelden sociaal domein	Bedrag
Jeugd	216
WMO	523
Participatie	204
Totaal voordeel programmagelden	943

Dekking	
Stelpost taakmutaties (programma 0), zorgkosten Oekraïners	*32*
Totale dekking	*32*
Totaal voordeel	*975*

Het totale voordeel op de programmagelden bedraagt € 975.000,-. Vanuit het ombuigingsplan 2021 is een taakstelling op het sociaal domein opgenomen. Van de oorspronkelijke € 750.000,- resteert er nog een bedrag van € 145.000,-. Deze taakstelling is verantwoord in programma 0. Door het voordeel op de programmagelden wordt deze taakstelling als ingevuld beschouwd.

Bij de 2e tussentijdse rapportage 2025 is een nadeel op de programmagelden gepresenteerd van € 1,6 miljoen en is de begroting bijgesteld. Dit tekort is gedekt vanuit de compensatie van het rijk voor de tekorten op de jeugdzorg 2023 en 2024 van afgerond € 2 miljoen, waardoor er een voordeel resulteerde van afgerond € 0,4 miljoen. Dit bedrag is toegevoegd aan de reserve sociaal domein. Hiermee is de hoogte van de reserve op de gewenste stand van afgerond € 4 miljoen.

Het voordeel van € 975.000,- op de programmagelden bij de jaarrekening komt daarom ten gunste van het rekeningresultaat.

De jaarcijfers van de centrum gemeentelijke taak Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang (BW en MO) voor de regio Noord Veluwe en Zeewolde maken onderdeel uit van de rekeningcijfers binnen programma 6. Deze taak heeft geen financiële effecten voor de jaarrekening van de gemeente Harderwijk, omdat dit budgettair neutraal is verwerkt. Het betreft hier regionale middelen. Er wordt, net als over voorgaande jaren, een apart jaarverslag gemaakt voor de deelnemende gemeenten. Ook zal er aan de deelnemende gemeenten een bestedingsvoorstel worden voorgelegd.

Het resultaat van BW en MO over 2025 voor de regio Noord Veluwe en Zeewolde bedraagt afgerond € 7,3 miljoen. Dit is zichtbaar in de financiële tabel bij de lasten en baten van taakveld 6.81.

In het bestedingsvoorstel is opgenomen om een deel van het overschot terug te storten naar de deelnemende gemeenten. Voor de gemeente Harderwijk gaat het om een bedrag van € 1,2 miljoen. Omdat de bestemmingsreserve sociaal domein op het gewenste niveau van € 4 miljoen zit, wordt voorgesteld het overschot toe te voegen aan de Algemene reserve.

Programma 7 Volksgezondheid en milieu

Algemeen Programma 7

Wij werken aan een gezonde en duurzame leefomgeving. Waarbij duurzaamheid prioriteit heeft en integraal wordt meegenomen in alle opgaven en werkzaamheden. Aangezien duurzaamheid iedereen aan gaat werken wij met inwoners en ondernemers samen om de duurzaamheidsdoelen te realiseren.

Uitvoeringsagenda 'Duurzaamheid'
Om uitvoering te geven aan de vastgestelde duurzaamheidsvisie, worden projecten uitgevoerd zoals opgenomen in de uitvoeringsagenda .Deze projecten dragen minimaal bij aan de doelstellingen van één van de volgende vier pijlers: circulariteit, biodiversiteit, klimaatadaptatie en energietransitie.

Duurzaamheidsfonds
In 2023 zijn de kaders voor het duurzaamheidsfonds vastgesteld. De eerste subsidieregelingen en acties worden uitgewerkt en zijn beschikbaar. Daarnaast worden koppelkansen in de openbare ruimte gerealiseerd, denk hierbij aan vergroening en klimaatadaptieve maatregelen.

Werken aan een gezonde leefomgeving
Rijkswaterstaat (RWS) werkt aan de vervanging van oude geluidsschermen langs de A28. De nieuwe schermen dragen bij aan lagere geluidbelasting op de omgeving en de woningen. Met een financiële bijdrage van de gemeenten kan een deel van de schermen hoger worden uitgevoerd dan wettelijk is vereist. Het aanbestedingstraject hiervoor loopt.

Wij stimuleren alle inwoners om een actieve en gezonde leefstijl te hanteren door in te zetten op gezond opgroeien, gezond ouder worden, een gezonde leefomgeving en proberen we gezondheidsachterstanden te verkleinen.
Onder andere door het stimuleren van gezonde keuzes (leefstijl) met de lokale uitvoeringsagenda van de nota 'Samen verder voor een gezond Noord Veluwe'. Daarnaast willen we de fysieke en sociale omgeving zo inrichten dat deze uitnodigt tot een gezonde en actieve leefstijl en deze ruimte biedt voor ontmoeten. Dit doen we door een brede integrale benadering van gezondheid: 'Gezondheid in al het beleid'. Ook is het onze ambitie om de kernwaarden van een gezonde leefomgeving met voorrang toe te passen in wijken met gezondheidsachterstanden.

Inhoud

Dit programma omvat activiteiten die gericht zijn op een gezonde leefstijl, gezondheidszorg, milieu, duurzaamheid, integrale handhaving en vergunningverlening, afvalverzameling en reiniging, riolering en waterzorg, alsmede de gemeentelijke begraafplaats.

Ontwikkelingen

Netcongestie
De komende jaren blijven we met netcongestie te maken houden. Tennet en Liander hebben aangegeven dat het minimaal tot 2033 gaat duren voor het netwerk is verzwaard. Echter is het de vraag of alleen het verzwaren van het elektriciteitsnetwerk voldoende is om aan de toekomstige vraag naar elektriciteit tijdens piekuren te kunnen voldoen. Daarom wordt er ook ingezet op andere manieren om netcongestie te verminderen. Denk hierbij aan opslag van energie, energieneutraal bouwen en het afstemmen van vraag en aanbod in de tijd.

Stedelijk afvalwater en regionaal watersysteem
Naast kwantiteit ook aandacht voor kwaliteit (Kaderrichtlijn Water).

- Er wordt door provincie Gelderland aandacht gevraagd voor (indirecte) vervuiling van het oppervlaktewater door bedrijfsmatige lozingen op het gemeentelijke rioolstelsel. Gemeenten zijn bevoegd gezag voor lozingen op rioolstelsels.

Ontwikkelingen in samenwerking met andere gemeenten en het waterschap

- Naast Meten en Monitoren ook aandacht voor automatisering (sturen op afstand): gezamenlijke aanbesteding besturingssysteemgemalen (2028).
- Naast aandacht voor de "dingen goed doen" (techniek) ook aandacht voor "de goede dingen doen" (doelen).

- Besparing op kosten dataservice grondwatermeetnet.
- Besparing op kosten hoge resolutie neerslagradar

Verbonden partijen

- Afvalsturing Friesland N.V.
- GGD Noord- en Oost Gelderland (GGD NOG)
- Meten en Monitoren Afvalwaterketen en Grondwater Vallei en Veluwe
- Omgevingsdienst Veluwe (ODV)
- Warmtenetwerk Harderwijk
- Zonnepark Harderwijk

Beleidskaders

- Omgevingsvisie Harderwijk 2040, Inclusief:
    - Van Afval naar Grondstof (VANG)
    - Duurzaamheidsvisie “De Duurzame Stad”
    - Circulaire economie beleid “De Circulaire Stad”
    - Natuur- en Groenvisie “Harderwijk Natuurlijk Groen!”
    - Energietransitiebeleid “De Energieke Stad”
    - Beleidsuitwerking en Uitvoeringsagenda Riool, Water en Klimaatadaptatie (BuRWKa)
    - Beleidsuitwerking en Uitvoeringsagenda Natuur en Groen (BUNG)
    - Beleid inpassing zonnepanelen
- Grondstoffenplan 2026-2030: Van Afval tot Grondstof tot nadenken
- Nota Volksgezondheid “Samen verder voor een Gezond Noord-Veluwe 2022-2025”
- Beleidsnotitie begraven en cremeren Harderwijk
- Nota Sociaal Domein ‘Samen doen wat nodig is’
- Gezond Actief Leven Akkoord (GALA) Harderwijk
- Regioplan Noord-Veluwe en Zeewolde I(ZA)

Taakvelden Programma 7

7.1 Volksgezondheid

Portefeuillehouder(s):	M. Reckman
Domein:	Mens & Maatschappij

Wat wilden we bereiken?

Stimuleren van een gezonde leefstijl en bijdragen aan een gezonde leefomgeving

Wij stimuleren en activeren onze inwoners om te kiezen voor gezonde leefgewoonten die bijdragen aan gezond opgroeien en vitaal ouder worden. We zetten in op preventie, het creëren van een gezonde fysieke én sociale leefomgeving en verkleinen gezondheidsverschillen tussen bevolkingsgroepen, zodat iedereen de kans krijgt om in goede gezondheid te leven.

Wat gingen we er voor doen?

Uitvoeren Gezond Actief Leven Akkoord (GALA)

Het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) is een afspraak tussen de Rijksoverheid, gemeenten en andere partijen om de gezondheid van inwoners te verbeteren en gezondheidsverschillen te verkleinen. Het richt zich op thema's zoals meer bewegen, gezonder eten, het terugdringen van roken en overgewicht, en het versterken van mentale gezondheid. Het doel is dat mensen langer gezond, vitaal en zelfstandig kunnen leven, met speciale aandacht voor groepen die nu een minder goede gezondheid hebben.

We voeren vier netwerkaanpakken uit:

1. Kansrijke Start (gericht op de eerste 1000 levensdagen van kinderen), inclusief het project Nu Niet Zwanger (ongewenste zwangerschappen voorkomen en kinderen een goede start geven).
2. Kind naar Gezonder Gewicht (aanpak van overgewicht en obesitas bij kinderen).
3. Volwassenen naar Gezond Gewicht (aanpak gericht op volwassenen met overgewicht).
4. Valpreventie (beweeginterventies gericht op de thuiswonende 65-plusser met al dan niet een verhoogd valrisico).

Daarnaast investeren we in :

- Het creëren van gezonde leefomgevingen door onder andere beleidsdoelstellingen en de kernwaarden van een gezonde leefomgeving mee te nemen in de fysieke leefomgeving. En door beschikbare kennis te delen en projectleiders te inspireren.
- Het verkleinen van gezondheidsverschillen door te investeren in wijkgerichte aanpakken om zo gezondheidsachterstanden terug te dringen door middel van een integrale aanpak en in samenhang met andere problemen zoals armoede, schulden en eenzaamheid

Er is een start gemaakt met het doorontwikkelen van de GLI (gecombineerde leefstijlinterventie) naar een netwerkaanpak Volwassenen naar Gezond Gewicht. De andere netwerkaanpakken worden uitgevoerd en verder doorontwikkeld richting ketenaanpakken. De lokale projectleiders van de verschillende netwerkaanpakken werken sinds afgelopen jaar samen. Ze wisselen kennis en ervaring uit. Daarbij wordt er ook tussen de netwerkaanpakken verwezen, wat uitval van inwoners helpt voorkomen.

Er is geïnvesteerd in het meenemen van de gezonde leefomgeving in de fysieke leefomgeving, door vanuit gezondheid mee te denken in de plannen van diverse (nieuw)bouw projecten en wijken. Daar zijn mooie plannen en ideeën uit naar voren gekomen. Het ruimtelijk domein en team samenleving weten elkaar steeds beter te vinden.

Er heeft een onderzoek plaatsgevonden naar het kunnen begrijpen van gezondheidsverschillen in lage-SES wijken. Hieruit zijn waardevolle inzichten naar voren gekomen. Vanuit het GALA is in de wijk Tweelingstad een relatie gelegd met de wijkgerichte aanpak 'Inclusief in de Buurt' om daar via die weg vanuit een fieldlab te werken aan het terugdringen van de gezondheidsverschillen.

In de wijk Stadsdennen is het project Rookvrij Leven Harderwijk uitgevoerd. Het is gelukt om op een laagdrempelige manier het gesprek over roken en vapen aan te gaan met inwoners op straat en in buurthuizen. Een groot succes is de samenwerking met de Turkse moskee, wat heeft geleid tot een rookvrij moskeeplein en voorlichting die aansluit bij de cultuur van mannen, vrouwen en jongeren. Tenslotte is de hulp bij het stoppen met roken verbeterd door een sterker netwerk tussen huisartsen en de wijk.

Vanuit de overheid wordt de ruimte geboden om 10% van de financiële middelen over te hevelen van 2025 naar 2026, om daarmee de korting van 10% op de SPUK voor 2026 op te vangen. Hier maken wij voor het komend jaar gebruik van. Dit biedt ons de gelegenheid om bepaalde lopende projecten te kunnen voortzetten en borgen, die anders al zouden stoppen. Daarbij voorkomt dit dat de financiële middelen terugvloeien naar de staat.

Uitvoeren regioplan Integraal Zorgakkoord (IZA)

Het regioplan Noord-Veluwe en Zeewolde is een gezamenlijke afspraak van gemeenten, zorg- en welzijnsorganisaties en zorgverzekeraar Zilveren Kruis. Hierin staat hoe wij er samen voor willen zorgen dat inwoners nu en in de toekomst goede zorg en ondersteuning krijgen, dicht bij huis en betaalbaar. Het plan richt zich op belangrijke thema's zoals ouderenzorg, mentale gezondheid, chronische ziekten en het verkleinen van gezondheidsverschillen, met veel aandacht voor wat inwoners zelf belangrijk vinden in hun gezondheid en leven.

In 2025 is de regionale samenwerking geïntensiveerd en is er verder ingezet op het maken van de transformatie van zorg en ziekte naar preventie en welzijn, om de zorg toegankelijk en betaalbaar te houden.

In ziekenhuis St Jansdal is een verwijsloket geopend, waardoor patiënten direct de weg vinden naar lokaal passend aanbod om aan de slag te gaan met hun welzijn en een gezondere leefstijl.

Onder leiding van regiocoördinatoren is er ingezet op de preventieaanpakken JOGG en OKO, om zo een stevig netwerk rondom jongeren te bouwen dat verder gaat dan de gemeentegrens en er gemakkelijker verbinding te maken is met zorg en grotere maatschappelijke partners.

Door de lokale projectleiders, onder leiding van regionale coördinatoren, periodiek samen te brengen is de regionale samenwerking rondom de vijf GALA-ketenaanpakken versterkt (Kansrijke Start, KnGG, VnGG, valpreventie en Welzijn op Recept). Ook zijn zij door de regionale coördinatoren ondersteund om hun lokale plannen verder uit te werken en door te ontwikkelen.

Er is een basis gelegd voor een gezamenlijke bewustwordingscampagne, om professionals en inwoners actiever te betrekken bij hun eigen gezondheid en die van de buurt. Deze verandering in gedrag en cultuur is nodig om ook in de toekomst de zorg goed, betaalbaar en toegankelijk te houden.

Door de inzet op de samenredzame gemeenschap en aangepast sporten is de sociale basis versterkt, zodat inwoners langer zelfstandig en vitaal kunnen blijven in hun eigen omgeving. Ook is er onder begeleiding van een kwartiermaker ingezet op meer en betere samenwerking tussen de welzijnsorganisaties.

Met de goedkeuring van het regionale transformatieplan GEM is de basis gelegd voor het Ecosysteem Mentale Gezondheid. Hierdoor krijgen inwoners met psychische klachten sneller ondersteuning in hun eigen omgeving, wat de instroom in de specialistische GGZ vermindert.

Uitvoeren Opgroeien in een Kansrijke Omgeving (OKO)

OKO is een preventieve aanpak, gebaseerd op het succesvolle IJslandse model, waarbij gemeenten in de Noord-Veluwe en Zeewolde gezamenlijk werken aan een positieve, gezonde en veilige omgeving voor jongeren van ongeveer 10–18 jaar. De aanpak richt zich op vier leefdomeinen—gezin, school, vriendenkring en vrije tijd—en volgt een cyclus van monitoring, dialoog, planning en uitvoering om middelengebruik te voorkomen en het welbevinden van jongeren te versterken.

Regulier beleid

OKO wordt uitgevoerd door in te zetten op drie centrale speerpunten: het versterken van de rol van ouders, het bouwen aan een veilige community en het bevorderen van een positief en veilig schoolklimaat.

Er is een werkgroep met lokale professionals aan de slag gegaan om het versterken van de rol van ouders en het bouwen aan een sociaal netwerk verder uit te werken in doelen en activiteiten. Vanuit het convenant 'schoolveiligheid' hebben de scholen die daarbij zijn aangesloten (Voortgezet (speciaal) onderwijs en Middelbaar beroepsonderwijs in de gemeenten Ermelo, Harderwijk, Putten en Zeewolde) verdere uitwerking geven aan het bevorderen van een positief en veilig schoolklimaat.

Een concreet resultaat hiervan is de uitvoering van het programma 'Welbevinden op school' met als doel om de mentale gezondheid van leerlingen te versterken en een positief schoolklimaat te creëren. De scholen hebben verschillende werksessies gehad en zijn ondersteund bij het vroegtijdig signaleren van mentale problemen en het vergroten van de veerkracht van leerlingen. De aanpak werkt volgens de 'gehele schoolbenadering', dat wil zeggen dat de hele schoolomgeving meedoet.

Uitvoeren JOGG aanpak

JOGG Noord-Veluwe is een samenwerkingsverband van zeven gemeenten dat zich inzet om een gezonde leefstijl voor kinderen en jongeren de normaalste zaak van de wereld te maken. Dit wordt gedaan door de omgeving van kinderen gezonder in te richten. GA! Harderwijk voert het lokale plan van aanpak uit. Er wordt nauw samengewerkt met onder andere scholen, sportverenigingen, kinderopvang en ouders. Door middel van campagnes en projecten wordt op een positieve manier aandacht gevraagd voor een gezonde en actieve levensstijl.

Conform het lokale werkplan JOGG heeft GA! Harderwijk voor onze gemeente weer belangrijke inspanningen geleverd om een gezonde leefstijl de normaalste zaak van de wereld te maken voor onze jeugd.

Er is daarbij extra ingezet op de allerkleinsten (0-4 jaar) en jongeren (12-18 jaar), onder andere door het vernieuwen van leefstijllessen op het voortgezet onderwijs, de 7 dagen waterchallenge op het voortgezet onderwijs en het stimuleren van een gezonde kinderopvang. Ook is er ingezet op het gezonder maken van het voedingsaanbod op het stadhuis en op andere gemeentelijke locaties. Voor de basisscholen is er vorig jaar een groentechallenge georganiseerd. De winnaars kregen een kookworkshop van tv-kok Ramon Brugman, die de leerlingen leerde hoe zij eenvoudige meer groenten in hun eten kunnen verwerken.

Ontwikkelen en uitvoeren van verslavingspreventie

Investeren in preventie is de meest effectieve manier om de hoge maatschappelijke en persoonlijke kosten van verslaving te voorkomen. Door vroegtijdig in te grijpen, voorkomen we dat beginnend gebruik uitgroeit tot een complex probleem.

Onze Aanpak: Voorkomen is Beter dan Genezen.
Samen met onze partner Tactus Verslavingszorg zetten we een krachtig preventieprogramma in dat is gericht op drie pijlers:

1. Universele preventie: We geven al onze inwoners, met name jongeren, voorlichting over de risico's van alcohol, drugs en gokken.
2. Vroege signalering: We rusten professionals op scholen, in wijkteams en bij sportclubs toe om problematisch gebruik vroeg te herkennen.
3. Hulp toeleiden: We zorgen voor een duidelijke en laagdrempelige route naar hulp, zodat iedereen die dat nodig heeft, snel de juiste ondersteuning vindt.

Preventie en handhaving NIX18
Door uitvoering te geven aan het preventie- en handhavingsplan 2022-2025 wordt er invulling gegeven aan onze verplichte wettelijke taak uit de Alcoholwet gericht op het voorkomen van het gebruik van alcohol onder jongeren tot 18 jaar en het problematisch gebruik van alcohol door jongvolwassenen tussen 18 en 25 jaar.

Door nu te investeren in de preventieve programma's bouwen we aan een gezondere en veiligere gemeente en voorkomen we de ingrijpende en kostbare gevolgen van verslaving op de lange termijn

Conform het werkplan 2025 heeft Tactus Verslavingszorg uitvoering gegeven aan de verslavingspreventie binnen de gemeente. De focus lag hierbij op een brede doelgroepenbenadering, variërend van voorlichting op scholen en ouderavonden tot specifieke begeleiding voor 55-plussers en ondersteuning voor kinderen van ouders met een verslaving. Ook zijn professionals getraind om signalering en preventie in de keten te versterken.

In 2025 is opnieuw onderzoek gedaan naar de naleving van de leeftijdsgrens bij de verkoop van alcohol aan minderjarigen. De resultaten bevestigen een positieve, structurele trend die sinds de nulmeting in 2018 is ingezet. Dit onderstreept de effectiviteit van het langdurige preventie- en handhavingsbeleid.

Binnen de gemeente Harderwijk zijn in 2025 sterke nalevingscijfers gerapporteerd. Met name de resultaten bij evenementen zijn vermeldenswaardig: met een nalevingspercentage van bijna 93% scoort deze sector bovengemiddeld. Deze cijfers tonen aan dat de intensieve samenwerking tussen de gemeente en lokale verstrekkers vruchten afwerpt, wat bijdraagt aan een veiligere en gezondere omgeving voor onze jongeren.

7.2 Riolering

Portefeuillehouder(s):	M. Pijnenburg
Domein:	Stad & Omgeving

Wat wilden we bereiken?

Beheren van een gezonde grondwaterstand

Nadelige gevolgen van de grondwaterstand zo veel mogelijk te voorkomen of te beperken, voor zover het treffen van maatregelen doelmatig is en niet tot de taak van een waterschap, een provincie of het Rijk behoort.

Wat gingen we er voor doen?

Monitoren grondwaterstand

Sinds 2009 is er een gemeentelijk grondwatermeetnet actief met 60 peilbuizen. Om trends te kunnen bepalen en daarop het beleid te kunnen aanpassen is het van belang om te kunnen beschikken over continue, betrouwbare en aansluitende meetreeksen over een zo lang mogelijke periode. Het monitoren van de meetdata is nodig om tijdig te kunnen ingrijpen als instrumenten falen of oorzaak en gevolg analyse te kunnen doen bij klachten/meldingen.

De monitoring van het gemeentelijk grondwatermeetnet is opnieuw aanbesteed samen met 25 andere gemeenten. Uitkomst van deze aanbesteding is dat deze taak is overgedragen aan een nieuwe contractpartij. Door hierin samen te werken vallen de jaarlijkse kosten op langere termijn lager uit dan als we dat ieder voor zich zouden doen. Ook is veel tijd gaan zitten om de meetgegevens automatisch aan te kunnen leveren volgens de wettelijke verplichtingen vanuit Basisregistratie Ondergrond. Gemeente Harderwijk wordt hierin ondersteund vanuit Meerinzicht.

Wat wilden we bereiken?

Verzorgen afvoer van water

Het zorgdragen voor een doelmatige inzameling en transport van stedelijk afvalwater, overtollig hemelwater en overtollig grondwater ter bescherming van de volksgezondheid en milieu.

Wat gingen we er voor doen?

Zorg dragen voor waterafvoer en watertransport

Dit is een wettelijke zorgtaak. In het IBOR zijn hiervoor kwaliteitsambities geformuleerd.

Er is gewerkt volgens kwaliteitsambities van het IBOR. Voorbeelden zijn beheer en onderhoud rioolgemalen/randvoorzieningen, onderhoud watergangen, goten/kolken zuigen, reiniging riolering, plaatsen bladkorven (voorkomen belemmering afstroming via molgoten en kolken).

Uitvoeren projectmatige werkzaamheden

Uitvoeren projectmatige werkzaamheden.

- Vaststellen Systeembeschrijving Stedelijk Water
- Verwijderen onnodige verharding Lorentzstraat (bepalen bijdrage vanuit BuRWKA middelen). En zo zijn er nog ca. 10 meekoppelkansen op korte termijn.

- Raadsbesluit differentiatie tarief riool- en waterzorgheffing
- Actualiseren Meet- en Monitoringsplan Afvalwaterketen Harderwijk-Ermelo-Putten, (naast voor kwantiteit ook kwaliteit)
- Bodemonderzoek wadi's.
- Plan van aanpak hitte in huurwoningen woningbouwcorporaties

- Systeembeschrijving Stedelijk water is 70% gereed.
- Voorbereiding van vervangen zuidelijk fietspad Lorentzstraat door groen is in volle gang. BuRWKA middelen zijn ingezet als bijdrage aan vergroenen Biezenplein en een aantal deelprojecten binnen revitalisering Binnenstad.
- Onderzoek naar de mogelijkheden voor differentiatie tarief riool- en waterzorgheffing is 60% gereed.
- Actualiseren Meet- en monitoringplan afvalwaterketen is 'ingehaald' door urgentere opgave vanuit Kaderrichtlijn Water: vergunningverlening, toezicht en handhaving bedrijfsmatige lozingen op gemeentelijk rioolstelsel.
- Voor bodemonderzoek wadi's loopt een uitvraag (gefaseerd).
- Er heeft een startoverleg plaatsgevonden met woningbouwcorporaties, GGD, een aantal zorgpartners en waterschap volgens methodiek Menukaart hitte (50% subsidie vanuit Provincie Gelderland).

Monitoren afvalwaterketen

Middels vaste meetopstellingen wordt het waterniveau in het rioolstelsel op verschillende locaties gemeten. Monitoring houdt in dat meetdata continu in de gaten wordt gehouden zodat tijdig kan worden ingegrepen als er iets mis is met de meetinstrumenten zelf of te kunnen beoordelen of het systeem heeft gewerkt zoals bedoeld bij bepaalde belasting (bijvoorbeeld een neerslag gebeurtenis waarbij wateroverlast is opgetreden).

Afgelopen jaar hebben we dankbaar gebruik kunnen maken van de meetgegevens vanuit de afvalwaterketen om het verbeterde rioolmodel te kunnen afstellen. Dit rioolmodel gebruiken we om uit te kunnen rekenen wat er gebeurd als het een hele zware regenbui zou vallen. En om uit te kunnen rekenen wat wel en niet werkt om problemen door wateroverlast te voorkomen.

De metingen worden gedaan met gevoelige elektronica die niet zo goed tegen de omstandigheden in een rioolbuis kunnen. Daardoor valt een meetsysteem best vaak uit. En omdat deze onderdelen onzichtbaar onder de grond verstopt zitten, duurt het soms best lang voordat we er achter komen dat er iets mis mee is. Het lukt steeds beter om storingen en afwijkingen sneller automatisch te ontdekken zodat we er een monteur heen kunnen sturen om het te repareren.

Samenwerken in de regio

Sinds 2006 werken we in werkregio Noord Veluwe samen op het gebied van Riolering, Water en Klimaatadaptatie. Dit doen we vooral voor onderwerpen/opgaven die om een gemeentegrens overstijgende aanpak vragen zoals droogte, grondwateroverlast en aanpak indirecte lozingen. Financiële bijdragen vanuit het Rijk/Provincie kunnen alleen via zo'n werkregio worden aangevraagd.

Deze samenwerking loopt door. Een nieuw aandachtspunt op de regionale agenda is bedrijfsmatige lozingen op gemeentelijke rioolstelsels. Volgens landelijke metingen zitten daar ongezonde stoffen bij die minder goed uit het water kunnen worden gehaald door de riool water zuiveringen. Deze stoffen (bijvoorbeeld PFAS) komen uiteindelijk in het oppervlaktewater terecht (in ons geval het Veluwemeer). Dat is niet goed voor de planten en dieren die daarin leven. Het is ook van de redenen dat Nederland achterblijft in het behalen van de doelen vanuit de Kader Richtlijn Water (2000). We willen daarom weten waar deze stoffen vandaan komen en kijken wat er aan gedaan kan worden om dit te verminderen.

Beleidsuitwerking en uitvoeringsagenda

De recent vastgestelde BuRWKA vormt de basis voor het in stand houden van het bestaande rioolsysteem. Door de snelle groei van gemeente Harderwijk na de 2e wereldoorlog neemt de vervangingsopgave voor de riolering vanaf 2025 alleen maar toe (de levensduur van riolering is gemiddeld 75 jaar). Daarnaast vormt de BuRWKA de basis om ons voor te bereiden op de effecten van klimaatverandering.

De strategische visieonderdelen uit de Beleidsuitwerking en uitvoeringagenda Riolering, Water en Klimaatadaptatie zijn 1-op-1 overgenomen in de vastgestelde Omgevingsvisie Harderwijk 2040. Dit betekent dat de uitvoeringsagenda van de BuRWKA aansluit bij de principes en ambities uit de omgevingsvisie.

Zoals gemeld via TuRap is het afgelopen jaar geconstateerd dat de uitvoeringsagenda niet geheel in balans is met de beschikbare personele capaciteit (ook door personeelsverloop). In deze agenda zijn meer activiteiten in 2025/2026 gepland dan we aan kunnen. Dat is ook terug te zien bij de toelichting bij maatregel *Uitvoeren Projectmatige Werkzaamheden*. Er is wel voortgang, maar het duurt allemaal langer dan gepland.

Een overzicht van resultaten die vorig jaar zijn behaald:

1. De monitoring afvalwaterketen en grondwater is in regionaal verband voortgezet. Door de dataservice voor de gemeentelijke grondwatermeetnetten en hoge resolutie neerslagradar gezamenlijk aan te besteden zijn besparingen gerealiseerd op de de jaarlijkse kosten voor deze diensten;
2. De gemeentelijke rioolbeheergegevens zijn getoetst op de landelijke standaard Gegevenswoorden Boek Stedelijk Water. Doel hiervan is een vereenvoudiging en minder foutgevoelige gegevensuitwisseling met andere organisaties;
3. De achterstand die was opgelopen met de verwerking van revisiegegevens van nieuw aangelegde rioolstelsel is ingelopen;
4. Het 10-jaarljks onderzoek naar hydraulische capaciteit van het stedelijk watersysteem is 80% gereed;
5. Het riool incidentenplan is geactualiseerd (om de 3 jaar);
6. Het hoofdtransportriool is geïnspecteerd vanaf de Verkeersweg tot aan de rioolwater zuivering installatie Harderwijk;
7. Er is een bijdrage geleverd aan een regionaal strategisch communicatieplan voor het scenario van chronisch hoge grondwaterstanden als gevolg van een lange periode van neerslagoverschot óf het scenario van droogte als gevolg van een lange periode van neerslagtekort;
8. In gebiedsontwikkelingen Waterfront, Nieuw Weiburg en Kranenburg is veel tijd besteed om tot een klimaat adaptief ontwerp te komen;
9. Het Albert Verweyplein en Biezenplein zijn vergroend;
10. Er is een technische studie uitgevoerd naar de bouwstenen om het Triasplein klimaatbestendiger te kunnen maken;
11. Er is een technische studie uitgevoerd naar de mogelijkheden om bedrijventerrein Overveld te kunnen vergroenen;
12. De doelen voor Water en Klimaatadaptatie zijn meegenomen bij de actualisatie van het Programma van Eisen voor de Openbare Ruimte;
13. Op verzoek van Morgencollege en Jongeren Advies Bureau (IVN) heeft gemeente Harderwijk en Veiligheidsregio Noord Oost Gelderland begeleiding georganiseerd voor een schoolproject van het Morgen College rondom het thema *Natuurbrandrisico Sonnevanck*;
14. Deelname NK tegelwippen 2025;
15. Voortzetting Tegeltaxi;
16. Er zijn aan 112 adressen subsidies verstrekt voor het groener en klimaatbestendiger maken van woning en tuin;

17. Een onverwachte ontwikkeling is het signaal vanuit de hogere overheid aan gemeenten dat er vanuit Kaderrichtlijn Water een noodzaak wordt gevoeld voor een bronaanpak indirecte lozingen door bedrijven. Gemeenten hebben hier een wettelijke taak omdat zij bevoegd gezag zijn voor vergunning verlening, toezicht en handhaving van lozingen op het gemeentelijk rioolstelsel. Deze taken zijn belegd bij de omgevingsdiensten. En waterschappen hebben in bepaalde gevallen een adviserende rol. Er is afgelopen jaar veel overlegd gepleegd om te kunnen bepalen wat dit signaal concreet betekent voor de verschillende organisaties en hun onderlinge samenwerking.

Ook zijn we aan het uitvinden hoe we tijdig mee-koppel-kansen voor klimaatadaptatie binnen en buiten de organisatie kunnen benutten en hoe we de beschikbaar gestelde middelen inzetten. Dat hebben we bijvoorbeeld gedaan door bij collega's het nieuwe beleid voor groen en blauw actief onder de aandacht te brengen en in overleg met projectleiders en beleidsadviseurs een lijst met mee-koppel-kansen op de korte en lange termijn op te stellen.

Wat wilden we bereiken?

Voorkomen van wateroverlast

Onacceptabele hinder en schade door extreme neerslag voorkomen.

Wat gingen we er voor doen?

In stand houden bestaand rioolsysteem

Volgens methodiek risico gestuurd beheer.

Een deel van het rioolstelsel ligt er al zo lang dat we er rekening mee moeten houden dat het een keer vervangen moet gaan worden. En dat kost best veel geld. En omdat de hele weg open gegraven moet worden zorgt dat ook voor veel (verkeers)hinder. Als we niet tot het allerlaatst wachten kunnen we de levensduur nog flink verlengen door aan de binnenkant van de rioolbuis een grote kunststof kous in te laten brengen. Dat is goedkoper dan vervangen en zorgt voor minder hinder omdat er niet gegraven hoeft te worden. Hoe dan ook, de kosten om het bestaande rioolsysteem in stand te houden gaan langzaam maar zeker stijgen. Om die stijging te beperken willen we niet onnodig veel onderhoud doen aan riolen die niet zo belangrijk zijn, maar voorkomen dat we net te laat zijn met de riolen die wel belangrijk zijn. Dat noemen we "risico gestuurd beheer". Er is een speciaal computerprogramma aangeschaft dat ons daarbij gaat helpen.

7.3 Afval

Portefeuillehouder(s):	E. Enklaar
Domein:	Stad & Omgeving

Wat wilden we bereiken?

Opslaan en verwerken van afval

Het op een milieuvriendelijke en efficiënte manier inzamelen, opslaan, vervoeren en verwerken van huishoudelijk afval en grondstofstromen. Dit gebeurt op een manier die makkelijk en gebruiksvriendelijk is voor inwoners en tegen aanvaardbare en kostendekkende afvaltarieven.

Wat gingen we er voor doen?

Inzamelen en verwerken van afval

De afvalstoffen worden zo veel mogelijk hergebruikt en gerecycled, en anders zo duurzaam mogelijk verwerkt. De effectiviteit van het afval- en grondstoffenbeleid wordt gemeten d.m.v. meerdere kritische prestatie-indicatoren.

Regulier beleid

Afval en grondstof resultaten 2025:

- Totaal huishoudelijk afval (kg/ inw): 442
- Scheiding: (%): 78
- Recycling (%): 60
- Fijn restafval (kg/ inw): 74
- Grof restafval (kg/ inw): 21

Exploiteren milieupark met kca-depot

De exploitatie van de milieustraat en het KCA-depot wordt uitgevoerd door PreZero.

Regulier beleid

De exploitatie van de milieustraat en het KCA-depot is overgedragen van PreZero naar Omrin. De keuze voor een publieke partij biedt Harderwijk meer zeggenschap en schaalvoordelen, wat resulteert in een kostenefficiënte afvalverwerking zonder winstoogmerk. Als duurzame partner ondersteunt Omrin de gemeente bij het effectief verwezenlijken van haar circulaire doelstellingen.

Bijstellen en monitoren afvalstoffenbeleid

Het afval- en grondstoffenbeleid en de effectiviteit daarvan wordt gemeten o.b.v. de VANG (Van Afval Naar Grondstof) resultaten.

Regulier beleid

De VANG-resultaten bevestigen de effectiviteit van het afval- en grondstoffenbeleid. Met een restafvalhoeveelheid van 97 kg per inwoner en een scheidingspercentage van 78% behoort Harderwijk tot de landelijke top binnen haar stedelijkheidsklasse. De voortgang wordt nauwgezet gevolgd via de VANG-monitor en de Benchmark Huishoudelijk Afval (HHA), waarbij de focus steeds sterker verschuift naar het optimaliseren van de grondstofkwaliteit.

Compenseren inwoners met medisch afval

De KPI die voor deze doelstelling bijgehouden dient te worden is hoeveel restafval containers en (extra) medische afvalpassen zijn uitgegeven aan hulpbehoevende. Daarnaast dient er bijgehouden te worden wat de gemiddelde aanbiedingen zijn van minicontainers (per jaar) en wat de gemiddelde aanbiedingen zijn (per jaar) van de ondergrondse containers.

Regulier beleid

Ter compensatie van de variabele afvalkosten is in 2025 de medische afvalpas effectief ingezet, waarmee inwoners met onvermijdelijk medisch afval (zoals incontinentiemateriaal) kosteloos gebruik kunnen maken van de restafvalcontainers.

Innen afvalstoffenheffing

Het registreren van het aantal aanbiedingen restafval en het innen van afvalstoffenheffing. De effectiviteit van de afvalstoffenheffing wordt beoordeeld o.b.v. de mate van kostendekkendheid (in %).

Regulier beleid

Uitbreiden strategische locaties

Uitbreiden van locaties waar textiel en glas aangeboden kunnen worden.

Regulier beleid

Er zijn 6 extra textiel containers geplaatst en er is 1 extra glascontainer geplaatst tenbehoeve van de millieustraat.

PMD pilot

De PMD-pilot is in 2023 afgerond. In 2024 wordt het PMD-adviesrapport besproken met het College en de Raad, waarna er mogelijk een beleidswijziging zal plaatsvinden voor het scheidingsmodel van PMD in de gemeente Harderwijk, afhankelijk van de gemaakte keuze.

Specifiek beleid

Uit de pilot blijkt dat het huidige nascheidingsmodel jaarlijks goedkoper en effectiever is dan bronscheiding, met een positief nascheidingspercentage van **49,3%** in 2025. Terwijl zelf scheiden vaak tot afkeur door vervuiling leidt, garandeert de centrale installatie een hoger nascheidingspercentage die de komende jaren zal doorgroeien naar **65%**. Hiermee kiest de gemeente voor de meest duurzame en kostenefficiënte verwerking van ons restafval.

Grondstoffenplan 2026-2030

In 2024 en 2025 wordt samen met het College en de Raad het proces gestart voor het Grondstoffenplan 2026-2030. In dit lange termijnplan wordt uiteengezet hoe de verdere daling van restafval en de verhoging van grondstofscheiding gerealiseerd zullen worden.

Specifiek beleid

Het Grondstoffenplan (GSP) 2026-2030 is door de Raad goedgekeurd. Het plan is gericht op het verminderen van de hoeveelheid grof en fijn restafval, het verbeteren van kwaliteit van grondstoffen en het beheersbaar houden van stijgende kosten. Vanaf 2026 wordt het GSP uitgevoerd. Het doel is 60 kg restafval per inwoner per jaar in 2030.

Toetreding Fryslân Miljeu en oprichting regionale inzamelorganisatie Veluwe B.V.

Het proces voor het aandeelhouderschap van Omrin is in 2023 afgerond. In 2024 en 2025 wordt er gewerkt aan de oprichting van Veluwe Milieu B.V., de eigen regionale inzameldienst. Op basis van, onder andere, de gemaakte keuzes voor het PMD-scheidingsmodel en het Grondstoffenplan zal het beleid worden vastgelegd in de dienstverleningsovereenkomst en vervolgens uitgevoerd worden door de inzameldienst.

Specifiek beleid

In 2025 zijn de voorbereidingen voor de nieuwe regionale inzameldienst Veluwe Milieu B.V. afgerond, zodat de inzameling op 1 januari 2026 officieel van start kon gaan. Daarbij zijn de definitieve kaders uit het Grondstoffenplan en het gekozen nascheidingsmodel voor PMD vastgelegd in de dienstverleningsovereenkomst. Hiermee is de basis gelegd voor een efficiënte en toekomstbestendige afvalinzameling in eigen beheer.

Afschaffing van het 2 keer gratis aanbieden van grof huishoudelijk restafval op de milieustraat

Afschaffing van het 2 keer gratis aanbieden van grof huishoudelijk restafval op de milieustraat

Nieuw beleid

Per 1 januari 2025 is de regeling voor twee gratis bezoeken aan het milieupark afgeschaft en geldt er een vast tarief voor het aanbieden van grof huishoudelijk restafval. Deze maatregel stimuleert een betere scheiding van herbruikbare grondstoffen en draagt bij aan het beheersbaar houden van de afvalstoffenheffing.

Sluiten PMD brengpunt op de milieustraat

PMD dient enkel via de restafvalcontainers aangeboden te worden.

Nieuw beleid

De PMD-pilot is stopgezet en daarom is ook het PMD-brengpunt op het milieupark per 1 januari 2025 gesloten. PMD wordt nu via de restafvalcontainer aangeboden en via een nascheidingsmodel teruggewonnen.

Verplichte beleidsindicatoren 7.3 Afval

Omvang huishoudelijk restafval in kg per inwoner

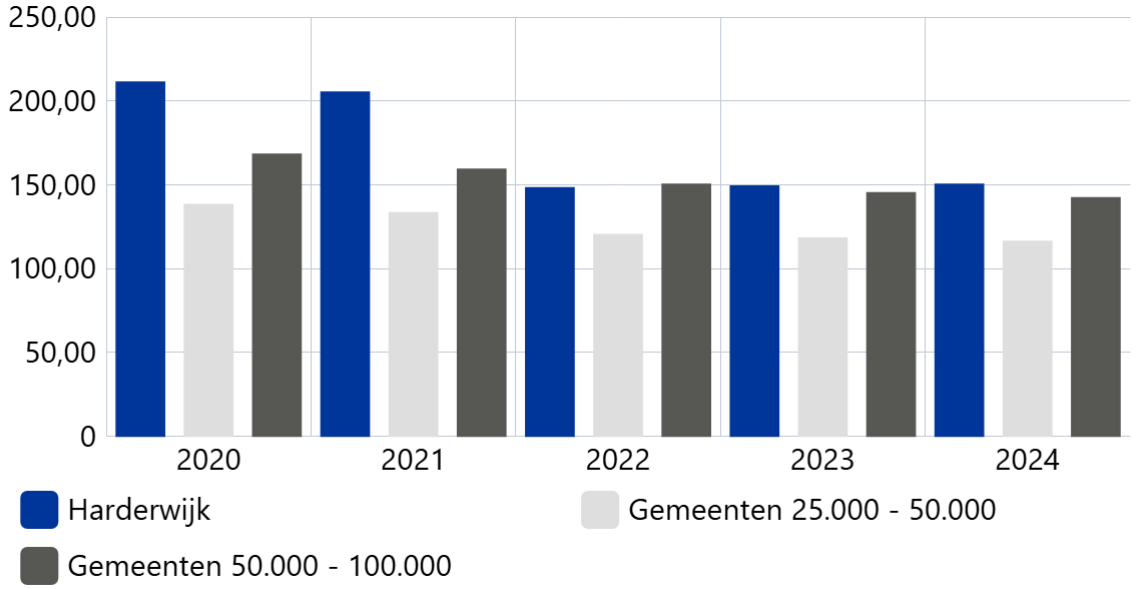

Bron: CBS

Deze cijfers geven het totaal opgehaalde restafval inclusief verpakkingsmateriaal van Plastic, Metalen en Drankenkartons (PMD) weer. Omdat gemeente Harderwijk het PMD uit het restafval laat nascheiden door de afvalverwerker (Omrin), geeft dit een vertekend beeld. Vanaf eind 2021 publiceert CBS de cijfers voor 2020, exclusief PMD.

7.4 Milieubeheer

Portefeuillehouder(s): M. Pijnenburg

Domein:	Stad & Omgeving

Wat wilden we bereiken?

Een duurzamer en leefbaarder gemeente Harderwijk

We werken aan een duurzame en toekomstbestendige gemeente Harderwijk. Duurzaamheid is dan ook een leidend principe in ons handelen. Waarbij in de omgevingsvisie een duurzame ontwikkeling is gedefinieerd als een ontwikkeling die voorziet in de behoeften van de huidige generatie zonder de mogelijkheden voor toekomstige generaties om in hun eigen behoeften te voorzien, in gevaar te brengen. We zorgen met iedere nieuwe duurzame ontwikkeling dat onze impact op onze leefomgeving verkleind.

Milieukwaliteit is een belangrijk onderdeel van de beleving van de fysieke leefomgeving. Hierbij hebben we het over de milieuaspecten zoals geluid, geur, bodem, externe veiligheid, luchtkwaliteit en milieugezondheidskwaliteit. Met de inwerkingtreding van de Omgevingswet per 1 januari 2024 is het milieubeleid integraal opgenomen in onze Omgevingsvisie, waarbij de natuurlijke systemen (bodem, water, natuur en klimaat) leidend zijn voor de ruimtelijke ontwikkeling. De uitvoeringsaspecten van dit milieubeleid worden vertaald in het omgevingsplan. Bij ruimtelijke ontwikkelingen zorgen we ervoor dat de milieueffecten acceptabel zijn en ten minste voldoen aan de wettelijke eisen, met het oog op een duurzamer en gezonder Harderwijk en Hierden in 2040 .

Wat gingen we er voor doen?

Uitvoeren uitvoeringsprogramma Duurzaamheid

Op basis van uitvoeringsagenda Duurzaamheid 2025-2026 wordt gewerkt aan de duurzaamheidsdoelstellingen zoals opgenomen in de Omgevingsvisie. Deze projecten dragen minimaal bij aan de doelstellingen van één van de volgende vier pijlers: circulariteit, biodiversiteit, klimaatadaptatie en energietransitie.

In de uitvoeringsagenda duurzaamheid staan de projecten benoemd, waaraan wordt gewerkt in 2025.Naast de doorlopende en terugkerende projecten zoals de tegeltaxi, de wijkprocessen om de Zeebuurt en Stadsweiden aardgasvrij te maken, doorontwikkelen van het duurzaamheidsloket en inspiratiesessies, starten er ook nieuwe projecten. Denk hierbij aan het vergroenen van openbare pleinen, onderzoek naar de mogelijkheden voor een circulair ambachtscentrum en inwoners stimuleren hun woningen te isoleren. Een aandachtspunt blijft netcongestie. Hiervoor blijven we de ontwikkelingen volgen en waar nodig en mogelijk zelf gezocht naar oplossingen om de energietransitie-doelen te kunnen blijven realiseren.

Elk jaar verschijnt er een voortgangsrapportage duurzaamheid. Hierin is te lezen wat er in het jaar is uitgevoerd en welke resultaten er zijn behaald.

In 2025 zijn projecten zoals opgenomen in de uitvoeringsagenda 2025/2026 uitgevoerd. Hierbij een aantal resultaten:

- De tegeltaxi heeft 5 keer gereden in 2025. In totaal is er voor 1.994 m2 aan tegels opgehaald.
- Duurzaamheidsloket Duurzaam In Harderwijk is gestart vanaf 1 maart. Hier kunnen inwoners terecht voor informatie over het verduurzamen van hun woning en/of tuin.
- Het Biezenplein is vergroend.
- Sinds 6 juni is de subsidieregeling lokale isolatieaanpak beschikbaar voor particuliere woning eigenaren met een slecht geïsoleerde woning en een WOZ-waarde tot 429.300 (Peildatum 1 januari 2022).
- Voor het project Windenergie Lorentz is besloten een doorstart te maken. Fase 1 is afgerond.

Voor een uitgebreider toelichting op wat in 2025 is gedaan en welke resultaten zijn behaald verwijzen we u naar de jaarlijkse voortgangsrapportage duurzaamheid.

De ODVeluwe voert voor ons milieutaken uit

De Omgevingsdienst Veluwe voert veel milieutaken voor ons uit. Voor een groot deel van de milieutaken is de uitvoering door een omgevingsdienst een wettelijke verplichting.

De omgevingsdiensten ODNV en OVIJ zijn met ingang van 1 januari 2024 gefuseerd. Bij de nieuwe omgevingsdienst, de Omgevingsdienst Veluwe (ODVeluwe), hebben wij hetzelfde takenpakket belegd als eerder bij de ODNV. Voor zover het tot hun takenpakket behoort, voert de ODVeluwe nieuwe taken als gevolg van de inwerkingtreding van de Omgevingswet vanaf 1 januari 2024 voor ons uit. De meest in het oog springende zijn nieuwe bodemtaken, andere nieuwe taken, zoals het vaststellen van de Basis Geluid Emissie voor gemeentelijke wegen, bereidt de Omgevingsdienst voor.

Het verplichte takenpakket van de ODVeluwe bestaat uit de milieu VTH-taak (VTH = vergunningen, toezicht en handhaving). Dit is het zogenaamde basistakenpakket. Onderdeel van deze taak is ook de specifieke milieu-expertise die nodig is om de milieu VTH-taken uit te kunnen voeren. Het gaat met name om de milieu-expertise, geluid, bodem, luchtkwaliteit, geur en externe veiligheid. Ook het behandelen van milieuklachten over bedrijfsmatige activiteiten is een basistaak.

De ODVeluwe heeft ook een wettelijke taak als het gaat om asbest. De ODVeluwe is verantwoordelijk voor het toezicht en de handhaving op de asbestregelgeving. Dit omvat het beoordelen van sloopmeldingen, toezicht houden op asbestsaneringen en het handhaven van de regels rondom het verwijderen en verwerken van asbest.

Een ander belangrijk onderdeel van de taken van de ODVeluwe zijn de plustaken. Dit zijn milieutaken die niet behoren tot het basistakenpakket. Gemeenten kunnen zelf besluiten om plustaken onder te brengen bij de omgevingsdienst. De plustaken die de ODVeluwe voor gemeente Harderwijk uitvoert, bestaat uit adviseren over milieuthema's en natuur & ecologie, bijvoorbeeld voor gebiedsontwikkeling en het omgevingsplan.

Voor de uitvoering van de taken stelt de ODVeluwe jaarlijks een programmabegroting en een samenwerkingsovereenkomst op. De programmabegroting is de basis voor de samenwerkingsovereenkomst. De begroting en de overeenkomst zijn opgebouwd uit de programma's Vergunningverlening, Toezicht & Handhaving en Advies. De programma's zijn opgebouwd uit producten, bijvoorbeeld vergunningen, controles en adviezen.

De Omgevingsdienst Veluwe heeft in 2025 de bij hen belegde milieutaken uitgevoerd op basis van de programmabegroting 2025 en de samenwerkingsovereenkomst 2025. Voor een groot deel van de milieutaken is de uitvoering door een omgevingsdienst een wettelijke verplichting. Het gaat dan om de milieu VTH-taken.

In de samenwerkingsovereenkomst zijn de milieutaken verdeel over 3 programma's: Vergunningverlening, Toezicht & Handhaving en Advies. De programma's zijn opgebouwd uit producten waaraan een planning in aantal of te besteden uren is gekoppeld. Voor de planning met de ODVeluwe gebruik van kentallen op basis van de ervaring van voorgaande jaren.

De omvang van het programma Toezicht & Handhaving is redelijk goed te plannen. Naast toezicht op de naleving van milieuregels en handhavend optreden bij overtredingen is ook de afhandeling van milieu klachten onderdeel van dit programma. De uitvoering van het programma Toezicht & Handhaving komt goed overeen met de planning.

De uitvoering van de programma's Vergunningverlening en Advies zijn lastiger te plannen omdat de uitvoering sterk afhankelijk is van de vraag. Voor het programma Vergunningverlening is de ODVeluwe afhankelijk van het aantal ingediende aanvragen en milieumeldingen. Ondanks deze afhankelijkheid ligt de uitvoering redelijk in lijn met de planning. Ook voor het programma Advies, waarvoor het aantal adviesverzoeken voor gemeentelijke projecten maatgevend is, was de vraag lager dan de planning maar nog steeds redelijk in lijn met de planning.

Stimuleren van verduurzaming d.m.v. subsidies

Gemeente Harderwijk stelt verschillende subsidies beschikbaar voor inwoners en bedrijven om te verduurzamen.

- De subsidie klimaatadaptieve voorzieningen, helpt inwoners en bedrijven bij het treffen van voorzieningen op privaat terrein die helpen de effecten van de klimaatverandering te beperken. Denk hierbij aan groendak, waterbuffer of het planten van een boom.

- Woningeigenaren van een slecht geïsoleerde woning met een WOZ-waarde tot € 429.300 (peildatum 1 januari 2022), kunnen in aanmerking komen voor de subsidie lokale aanpak isoleren. Deze subsidie kan ook aangevraagd worden door eigenaren die niet door een bedrijf, maar zelf de isolatie willen aanbrengen.
- Om schoolpleinen te vergroenen, is er voor scholen de subsidie groene schoolpleinen beschikbaar zolang het subsidieplafond nog niet is bereikt.

In 2025 waren er vier subsidieregelingen om duurzaamheid te stimuleren.

- Voor de subsidie klimaatadaptieve voorzieningen, is 112 keer een subsidie uitgekeerd. Waarbij het subsidieplafond specifiek voor de maatregel buitenzonwering al halverwege het jaar was bereikt . Naast de zonwering is de subsidie gebruikt voor de aanschaf van een regenton, planten van bomen, realiseren van een waterbuffer of groen dak.
- Sinds 6 juni is de subsidieregeling lokale isolatieaanpak beschikbaar voor particuliere woning eigenaren met een slecht geïsoleerde woning en een WOZ-waarde tot 429.300 (Peildatum 1 januari 2022). Het aantal aanvragen is sindsdien langzaam toegenomen. Uiteindelijk zijn in 2025 24 aanvragen goedgekeurd.
- Aan vier scholen is in 2025 een subsidie uitgekeerd voor de realisatie van een groen schoolplein.
- In 2025 is aan een te vestigen bedrijf op Lorentz III een subsidie uitgekeerd. Eind 2025 is nog een subsidieaanvraag ontvangen. Deze wordt in 2026 afgehandeld.

Alle vier de subsidies zijn ook in 2026 beschikbaar.

Verduurzamen openbare ruimte

Het beschikbaar gestelde duurzaamheidsfonds zetten we in om de verduurzaming in de gemeente te stimuleren en te versnellen. Op basis van de in 2023 vastgestelde kaders van het duurzaamheidsfonds, zijn we in 2024 onder andere gestart met de subsidie voor groene schoolpleinen, acties om inwoners en bedrijven hun eigen terrein te vergroenen en waar mogelijk worden duurzaamheidsmaatregelen meegenomen bij werkzaamheden in de openbare ruimte. In 2025 zetten we deze uitvoering door en starten onder andere met het vergroenen van openbare pleinen, onder andere het Biezenplein.

In 2025 is het Biezenplein vergroend. Vanwege de omliggende scholen is geprobeerd dit zoveel mogelijk te doen tijdens de schoolvakanties. In totaal is er 1.000 m2 verharding vergroend. Onder andere door het plaatsen van bomen.

Daarnaast is in 2025 voor een aantal projecten de voorbereidingen gestart (participatie en schetsontwerpen), welke in 2026 op de planning staan om gerealiseerd te worden . Zo wordt onder andere het parkeerterrein rond winkelcentrum Stadsdennen vergroend en zijn er onderhoudswerkzaamheden in de Gruttomeen en Couperuslaan waar duurzaamheidsambities een plek krijgen.

Uitvoeren Schone Lucht Akkoord

Het Schone Lucht Akkoord bestaat uit een groot aantal maatregelen om de luchtkwaliteit te verbeteren. De gemeente Harderwijk is een inspanningsverplichting aangegaan door het Schone Lucht Akkoord te ondertekenen. Niet alle maatregelen zijn voor ons van toepassing, bijvoorbeeld omdat bepaalde activiteiten niet plaatsvinden op het grondgebied van de gemeente Harderwijk. We zetten structureel in op het verbeteren van de luchtkwaliteit in de gemeente Harderwijk aan de hand van het Schone Lucht Akkoord. Waar nodig doen wij dat samen met de ODVeluwe waar wij de advisering over luchtkwaliteit hebben ondergebracht.

Voor het Schone Lucht Akkoord is ingezet op participatie & citizen science door leerlingen de luchtkwaliteit te laten meten met behulp van snuffelfietssensoren (fijnstof) en palmesbuisjes die de NO2 meten. Deze buisjes zijn ook aan bewoners Waterfront gegeven voor metingen luchtkwaliteit N302. De leerlingen presenteren hun eerste resultaten en aanbevelingen aan de gemeente in het eerste kwartaal van 2026. Hierna neemt een nieuwe groep leerlingen het stokje over. Door deze opeenvolgende metingen de komende jaren brengen we de lokale luchtkwaliteit steeds gedetailleerder in kaart, als waardevolle aanvulling op de officiële CIMLK-metingen. Deze data helpen de gemeente om het schone-luchtbeleid op de lange termijn gericht aan te scherpen.

Daarnaast dragen projecten als duurzaam inkopen (MVOI) en emissieloos bouwen bij aan de doelen van het Schone Lucht Akkoord.

Wat wilden we bereiken?

Een goede milieukwaliteit

Milieukwaliteit is een belangrijk onderdeel van de beleving van de leefomgeving. Hierbij hebben we het over de milieuaspecten zoals geluid, geur, bodem, externe veiligheid, luchtkwaliteit en milieugezondheidskwaliteit. Na de inwerkingtreding van de Omgevingswet per 1 januari 2024 zijn gemeenten verplicht een omgevingsvisie op te stellen waar het milieubeleid integraal in is opgenomen. De uitvoeringsaspecten van het milieubeleid in de omgevingsvisie worden vertaald in het omgevingsplan. De milieuaspecten zijn van belang bij ruimtelijke ontwikkelingen waarbij de effecten van de ontwikkeling acceptabel moeten zijn en tenminste voldoen aan de wettelijke eisen.

Wat gingen we er voor doen?

De Omgevingsdienst haar taken laten uitvoeren

Kort samengevat voert de Omgevingsdienst Noord Veluwe (ODNV) de volgende milieutaken uit:

- adviseren over het milieudeel van de omgevingsvergunning voor vergunningsplichtige bedrijven;
- behandelen van diverse meldingen (Activiteitenbesluit, slopen, mobiel breken bouw- en sloopafval);
- behandelen van milieuklachten over bedrijfsmatige activiteiten;
- uitvoering van het milieutoezicht op deze bedrijven en op (asbest)sloopwerkzaamheden;
- adviseren over geluid, bodem, luchtkwaliteit, geur en externe veiligheid;
- bestrijding en aanpak van milieu-incidenten
- adviseren over natuur en ecologie

Regulier beleid

De basis voor de uitvoering van de taken die de ODVeluwe uitvoert ligt vast in de Gemeenschappelijke Regeling en de programmabegroting. De programmabegroting is vertaald naar een samenwerkingsovereenkomst. De samenwerkingsovereenkomst is op gebouwd uit de programma's Vergunningverlening, Toezicht & Handhaving en Advies. met producten. In "De ODVeluwe voert voor ons milieutaken uit" is een inhoudelijke toelichting opgenomen over de uitvoering.

Uitvoeren bodemtaken

Met de inwerkingtreding van de Omgevingswet op 1 januari 2024 krijgt de gemeente nieuwe taken. Dat zijn in ieder geval bodemtaken waarvoor tot 1 januari 2024 het bevoegd gezag verschuift van provincie naar de gemeente en een aantal nieuwe bodemtaken. De omgevingsdienst bereidt de nieuwe taken voor en stelt voor de financiering een voorstel voor een begrotingswijziging op.

Specifiek beleid

De nieuwe bodemtaken maken onderdeel uit van het takenpakket en de begroting van de ODVeluwe.

Verplichte beleidsindicatoren 7.4 Milieubeheer

Hernieuwbare elektriciteit

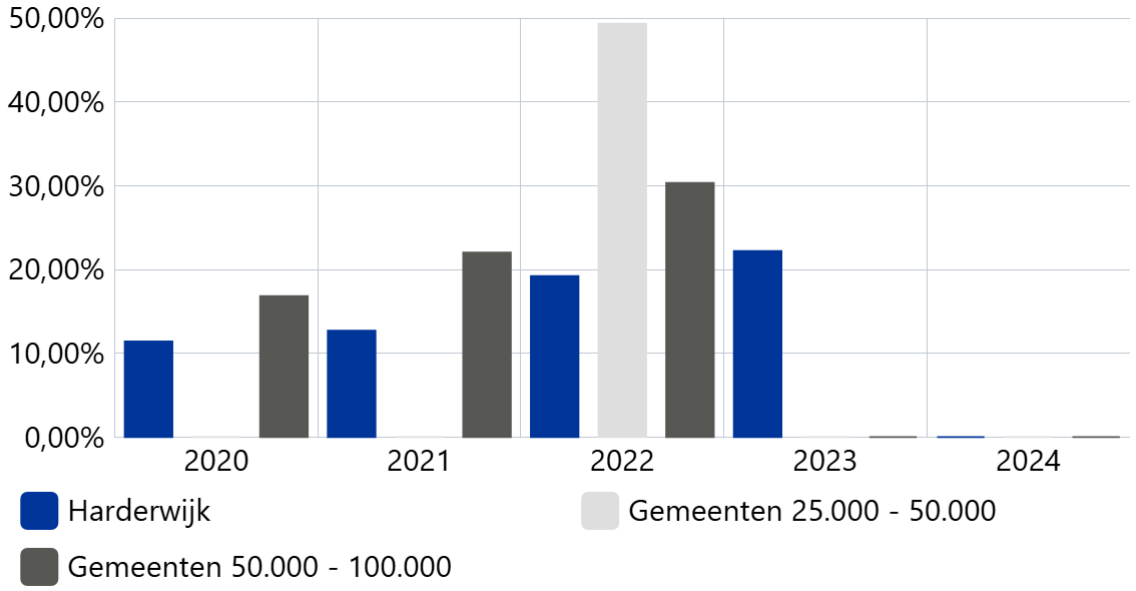

Bron: Klimaatmonitor-RWS

Door de productie van meer zonne-energie blijft het percentage duurzame elektriciteit ten opzichte van het totale elektriciteitsverbruik stijgen. In 2022 was de toename groter door de ingebruikname van het zonnepark Harderwijk. Of de stijging de komende jaren door zet is lastig te voorspellen. Denk hierbij aan factoren als netcongestie en afschaffing salderingsregeling die deze ontwikkeling remmen.

Facultatieve beleidsindicatoren 7.4 Milieubeheer

CO^2-emissie per ton excl. CO^2-uitstoot auto(snel)wegen

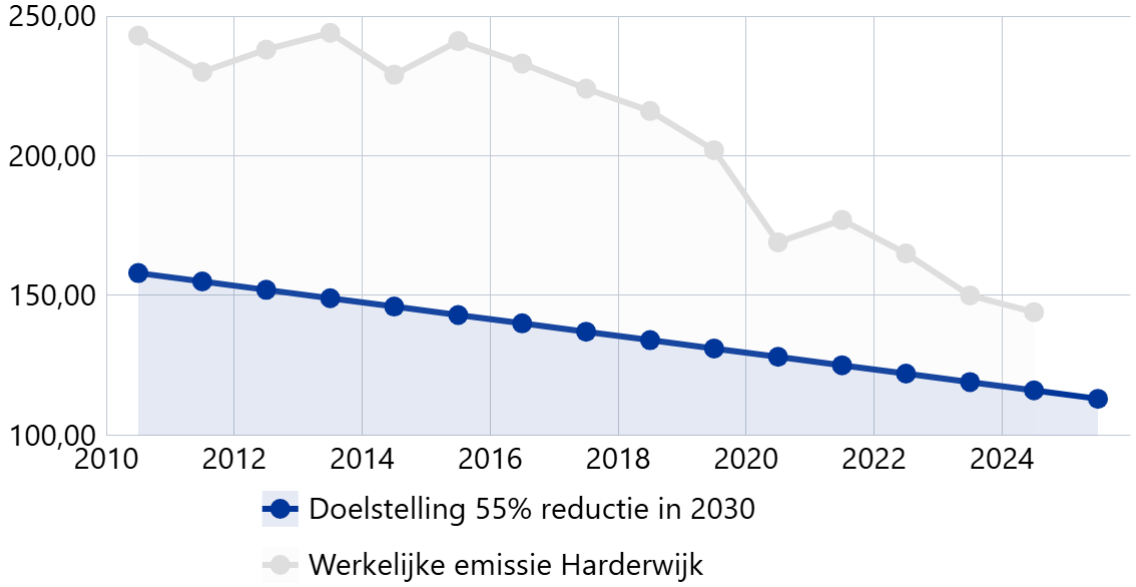

Bron: Klimaatmonitor

De afgelopen jaren is de CO2-uitstoot gedaald. Dit komt deels door gemeentelijke ontwikkelingen, zoals verduurzaming van de woningvoorraad en realisatie van zonnecarport Harderwijk en deels door autonome ontwikkelingen zoals energiebesparing door de hogere energieprijzen door de oorlog in Oekraïne in 2022. De huidige reductie is nog onvoldoende om op termijn de landelijke tussendoel van 55% reductie in 2030 ten opzichte van 1990 te halen.

7.5 Begraafplaatsen en crematoria

Portefeuillehouder(s):	M. Pijnenburg
Domein:	Stad & Omgeving

Wat wilden we bereiken?

Het verzorgen van een laatste rustplaats

Creëren en in stand houden van een functionele en piëteitsvolle laatste rustplaats toegankelijk voor een ieder. De gemeente heeft de plicht op grond van de wet op de lijkbezorging om een gemeentelijke begraafplaats te exploiteren.

Wat gingen we er voor doen?

Het verzorgen van een laatste rustplaats

Een correcte begeleiding en service bij het begraven en 'tevreden' nabestaanden, waarbij binnen de vastgestelde kaders zo veel mogelijk rekening wordt gehouden met de individuele wensen. Daarnaast het onderhoud aan de begraafplaatsen volgens kwaliteitsniveau A uitvoeren en de tarieven aanpassen zodat we 100% kostendekkend zijn.

We hebben 219 uitvaarten begeleid en de nabestaanden de gelegenheid geboden om naar wens afscheid te nemen van hun overledenen. De aula's zijn in totaal 69 keer ingezet voor een dienst. Het onderhoud is uitgevoerd conform de gestelde eisen op niveau A. Dit jaar hebben we minder kosteloze begrafenis hoeven begeleiden. Ook dit jaar is lichtjesdag weer georganiseerd. Dit jaar was de opkomst nog weer hoger.

Totaaloverzicht Programma 7

Bedragen x €1.000

Exploitatie		Realisatie 2024	Primitieve begroting 2025	Begroting incl. wijzigingen 2025	Realisatie 2025	Resultaat 2025
Baten						
TV71	**TV71 Volksgezondheid**	**909**	**644**	**824**	**903**	**79**
TV72	**TV72 Riolering**	**3.893**	**4.243**	**4.667**	**4.430**	**-237**
TV73	**TV73 Afval**	**6.257**	**6.302**	**6.302**	**7.135**	**833**
TV74	**TV74 Milieubeheer**	**1.186**	**844**	**5.674**	**1.381**	**-4.293**
TV75	**TV75 Begraafplaatsen en crematoria**	**1.215**	**1.307**	**1.307**	**1.266**	**-42**
Totaal Baten		**13.459**	**13.341**	**18.775**	**15.115**	**-3.660**
Lasten						
TV71	**TV71 Volksgezondheid**	**-3.416**	**-3.458**	**-3.558**	**-3.338**	**220**
TV72	**TV72 Riolering**	**-2.495**	**-3.343**	**-3.925**	**-3.517**	**408**
TV73	**TV73 Afval**	**-5.590**	**-5.482**	**-5.518**	**-6.215**	**-697**
TV74	**TV74 Milieubeheer**	**-3.737**	**-3.913**	**-10.282**	**-4.679**	**5.603**
TV75	**TV75 Begraafplaatsen en crematoria**	**-1.133**	**-1.262**	**-1.275**	**-1.243**	**32**
Totaal Lasten		**-16.371**	**-17.458**	**-24.558**	**-18.992**	**5.566**
Onttrekkingen						
TV73	**TV73 Afval**	**128**	**40**	**985**	**795**	**-190**
TV74	**TV74 Milieubeheer**	**1.264**	**822**	**2.616**	**731**	**-1.885**
Totaal Onttrekkingen		**1.392**	**862**	**3.601**	**1.526**	**-2.075**
Stortingen						
TV74	**TV74 Milieubeheer**	**-1.259**	**-701**	**-1.071**	**-1.071**	**0**
Totaal Stortingen		**-1.259**	**-701**	**-1.071**	**-1.071**	**0**
Gerealiseerd resultaat		**-2.778**	**-3.956**	**-3.252**	**-3.422**	**-170**

Financiële analyse jaarrekening 2025 ten opzichte van begroting 2025

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Begroting incl. wijzigingen 2025	Realisatie 2025	Resultaat 2025
Baten	18.775	15.115	-3.660
Lasten	-24.558	-18.992	5.566
Onttrekkingen	3.601	1.526	-2.075
Stortingen	-1.071	-1.071	0
Gerealiseerd resultaat	**-3.252**	**-3.422**	**-170**

Het resultaat van programma 7 is als volgt te verklaren

Taakveld (Bedragen x 1.000)	Ondewerp	Bedrag afwijking	Verwijzing toelichting
	Onderhanden werken (regulier en budget neutraal)	-879	1
	Kapitaallasten	81	2
7.1	Inzet coach gezonde leefstijl en JOGG ten laste van SPUK	101	3
7.1	OKO en gezondheidsbeleid	82	4
7.1	GGD	60	5
7.3	Afval en grondstoffen	90	6
7.4	Voordeel ODVeluwe	100	7
7.4	Voordeel budget Duurzaamheid	182	8
7.5	Nadeel op leges begraaplaatsrechten en -onderhoud	-45	9
	Diversen	58	
	Totaal	**-170**	

Verklaring van de afwijkingen programma 7

1. Een totaaloverzicht van onderhanden werken wordt weergegeven in hoofdstuk 4.6. Een bedrag van € 898.300,- heeft betrekking op een neutrale overheveling van diverse budgetten vergroeningen / meekoppelkansen begroot op taakveld 5.7 Openbaar groen die gedekt zijn uit de bestemmingsreserve duurzaamheidsfonds vanuit taakveld 7.4 Milieubeheer. Dit levert op programma 5 een voordeel op € 898.300,- en op programma 7 een nadeel van € 893.000,-.
2. Op de kapitaallasten zit een voordeel van afgerond € 81.000,-. Dit wordt veroorzaakt doordat de werkelijke omslagrente lager uitviel dan begroot en daardoor bijgesteld moet worden. Voor een verdere uitleg wordt verwezen naar het renteschema in de paragraaf Financiering.
3. De inzet van de coach gezonde leefstijl en kosten voor Gezonde Jeugd, Gezonde Toekomst (JOGG) konden ten laste van een SPUK gebracht worden. Zo zijn meer onderschrijdingen op de reguliere budgetten van gezondheid ontstaan door de financiering via de SPUK IZA en GALA. Als op termijn de SPUKS gekort worden is meer regulier budget nodig.
4. Voor OKO en gezondheidsbeleid was het mogelijk kosten ten laste van de SPUK IZA te brengen, waardoor de reguliere budgetten minder zijn benut.
5. De GGD wordt in eerste instantie in de kosten verwerkt o.b.v. voorschotnota's. Er vindt achteraf in het volgende boekjaar over het vorige boekjaar een verrekening plaats o.b.v. de werkelijke inwoneraantallen. Het positieve resultaat In 2025 is grotendeels ontstaan door de verwerking in 2025 van de compensabele btw van zowel 2024 als 2025.
6. Op taakveld afval is er sprake van een voordeel van € 90.000,-. Dit is een voordeel van € 40.000,- op het budget m.b.t. afval Goeman Borgesiuslaan en het restant heeft te maken met verschillen binnen de tariefberekening afvalstoffenheffing. Aangezien de tariefberekening over diverse programma's en taakvelden loopt ontstaan er soms verschillen op dit specifieke niveau. Voor een totaalbeeld van de tariefberekening afvalstoffenheffing en bijbehorende toelichting wordt verwezen naar de paragraaf Lokale heffingen.
7. Er is sprake van een niet begrote inkomst van € 50.000,- vanuit subsidie provincie voor overdracht bodemtaken Harderwijk onder de omgevingswet (uitvoering ODVeluwe) en een verwacht voordeel van € 50.000,- op het budget van de ODVeluwe. Het definitieve resultaat en toelichting zal volgen in de advisering omtrent de jaarrekening 2025 van de ODVeluwe.
8. Een deel van het duurzaamheidsbudget kan vrijvallen ten gunste van het resultaat. Dit betreft incidenteel beschikbaar gestelde middelen vanuit 2024 die niet binnen de kaders nogmaals overgeheveld kunnen worden.
9. Het taakveld begraven laat per saldo een nadeel van € 44.500,- zien en is daarmee niet 100% kostendekkend. Het nadeel op het taakveld begraven wordt verklaard door een nadeel van € 85.100,- op de leges voor begraafplaatsrechten en -onderhoud (€ 56.400,-) en een per saldo hogere storting in de voorziening afkoop onderhoud graven. Daar tegenover staat een voordeel van € 40.600,- doordat er minder kosten zijn gemaakt voor begraafplaatsgebouwen (€ 8.700,-), machines (€ 15.400,-), belastingen (€ 4.000,-) en kosteloos begravingen (€ 12.000,-). Voor de realisatie van de tariefberekening begraafplaatsrechten wordt verwezen naar de paragraaf Lokale heffingen.

Programma 8 Ruimte en wonen

Algemeen Programma 8

Wij sturen op de bouw van voldoende woningen voor onze inwoners en we sturen op de beschikbaarheid van woningen die aansluiten op de behoeftes van onze inwoners, zoals woningen die betaalbaar zijn of waar inwoners zorg kunnen krijgen als dat nodig is. We versterken de ruimtelijke kwaliteit door grote ruimtelijke projecten uit te voeren, ruimte voor lokale initiatieven te geven en te zorgen voor een aantrekkelijk woon-, werk- en leefklimaat door een goed aanbod van voorzieningen en ruimte voor ontspanning en ontmoeting.

Inhoud

Het programma omvat activiteiten die gericht zijn op ruimtelijke ordening (omgevingsvisie, omgevingsplan, welstandstoezicht en handhaving), volkshuisvesting (woningbouw nieuw en bestaand, woonwagenlocatie) en grondexploitaties. Het versterken en in stand houden van een aantrekkelijk en duurzaam toekomstgericht woon-, werk-, en leefklimaat.

Ontwikkelingen

De voortgang van ruimtelijke projecten en de daarmee samenhangende legesopbrengsten staan onder druk door de aanhoudende stikstofproblematiek en toenemende netcongestie. Hoewel er diverse instrumenten zijn ontwikkeld om ontwikkelingen mogelijk te maken, zijn de grenzen van de ecologische en juridische gebruiksruimte in zicht. Desondanks blijven we ons inzetten om de problematiek het hoofd te bieden en te zoeken naar wegen die ontwikkelingen mogelijk maken. Een aanpak die tot op heden wordt beloond.

In het bijzonder de Programma Aanpak Veluwe stelt striktere kaders aan de depositie- en ontwikkelruimte, wat directe gevolgen heeft voor de haalbaarheid van lokale projecten. Recente jurisprudentie heeft de eisen voor de ecologische onderbouwing van onze projecten verder aangescherpt, waardoor het risico op vertraging of stillegging door juridische procedures groot blijft.

Daarnaast vormt netcongestie een extra belemmering; het gebrek aan transportcapaciteit op het elektriciteitsnet kan ervoor zorgen dat projecten, zelfs als zij aan de stikstofnormen voldoen, niet tijdig gerealiseerd kunnen worden. Deze optelsom van factoren maakt dat de realisatie van de ruimtelijke ambities ons inziens onzekerder is geworden.

Verbonden partijen

- Ontwikkelmaatschappij Vitale vakantieparken

Beleidskaders

- Meerinzicht: digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) en onderhoud gebouwen.
- ODV: advisering Omgevingsvisie en Omgevingsplan.

Taakvelden Programma 8

8.1 Ruimtelijke ordening

Portefeuillehouder(s): E. Enklaar

Domein:	Stad & Omgeving

Wat wilden we bereiken?

Een aantrekkelijk en toekomstgericht woon-, werk- en leefklimaat

Met een evenwichtige toedeling van functies aan locaties wil de gemeente een aantrekkelijk en gezond woon-, werk-, en leefklimaat versterken en in stand houden door een gedifferentieerd aanbod in woon-, werk, en verblijfslocaties met een zo hoog mogelijk ruimtelijk kwaliteitsniveau. De Omgevingsvisie Harderwijk 2040 is daarvoor het geldende beleidskader https://omgevingswet.overheid.nl/regels-op-de-kaart/documenten/_akn_nl_act_gm0243_2024_Regelingc0d87dafa5f0474986543add09de25ac/overzicht . Daarin zijn twee principes leidend: 1. het natuurlijke systeem is drager voor ontwikkeling en 2. het welbevinden van onze inwoners staat voorop.

Wat gingen we er voor doen?

Opstellen Omgevingsplan

Een belangrijk juridisch kader voor de fysieke leefomgeving is het omgevingsplan Harderwijk. Dit omgevingsplan is op 1 januari 2024 met de inwerkingtreding van de Omgevingswet van rechtswege ontstaan. In artikel 22.1 van deze wet staat opgesomd wat tot dit tijdelijke deel behoort. Zo zijn bijvoorbeeld alle bestemmingsplannen opgenomen in dit tijdelijke deel, maar ook een groot aantal Rijksregels (de bruidsschat).

Tot eind 2031 heeft de gemeente de tijd om dit tijdelijk deel om te zetten naar regels in het nieuwe deel van dit omgevingsplan en gaat hier dan ook structureel mee aan de slag om - gebiedsgericht - te komen tot een omgevingsplan voor gemeente Harderwijk.

Het proces om in 2031 klaar te zijn, loopt al, en hier wordt in deze begrotingsperiode al op ingezet. Bijvoorbeeld voor Stadsdennen, Nieuw Weiburg en Kranenburg zijn wijzigingen van het omgevingsplan in voorbereiding.

Regulier beleid

Opstellen gebiedsgericht beleid

- Transitiefase Omgevingsplan.
- Opstellen (onderdelen van) Thematische programma's Bouw&Infrastructuur, Mens&Maatschappij en Natuurlijk systeem.
- Gebiedsprogramma Bosfront, onderdeel Eendengebied

Harderwijk werkt toe naar één omgevingsplan in 2032. Tot die tijd geldt de transitiefase en moeten geldende regelingen omgezet worden naar nieuwe. Verder moeten er elementen uit de omgevingsvisie en de omgevingsprogramma's in het omgevingsplan verwerkt worden alsmede gebiedsontwikkelingen als bijvoorbeeld Nieuw Weiburg en Kranenburg. Tot slot moeten ook alle verleende omgevingsvergunningen BOPA in dit omgevingsplan verwerkt worden. Dit kan niet allemaal tegelijkertijd plaatsvinden en vraagt om gerichte keuzes in het stellen van prioriteiten. Hier is in 2025 aan gewerkt waarbij voor Stadsdennen de eerste contouren van het plan in concept ontstaan.

Grond beheren

Grond aan- en verkopen en actief en faciliterend grondbeleid.

In 2025 hebben we een meer actieve rol aangenomen en zijn er strategisch panden aangekocht om ontwikkelingen mogelijk te maken. In onze herziening van het grondbeleid wordt deze rol voortgezet.

Wat wilden we bereiken?

Een bloeiende gemeente

Met een evenwichtige toedeling van functies aan locaties draagt de gemeente bij aan een veilige, gezonde fysieke leefomgeving. Dit wordt vastgelegd in het omgevingsplan en is gebaseerd op het beleid uit de omgevingsvisie, dat verder uitgewerkt is in een omgevingsprogramma. Voor de transitie van het tijdelijk omgevingsplan Harderwijk (voorheen onder meer de bestemmingsplannen) naar een nieuw omgevingsplan voor heel Harderwijk heeft de gemeente van de wetgever de tijd gekregen tot eind 2031.

Daarnaast wordt de omgevingsvisie uitgewerkt in drie thematische programma's: het programma voor het natuurlijke systeem, het programma mens en maatschappij en het programma bouw en infrastructuur. De beslissingsbevoegdheid daarvoor ligt bij het college. De middelen benodigd voor de in de programma's opgenomen maatregelen worden de komende jaren aangevraagd via de kadernota en begroting.

Nadat de thematische programma's zijn uitgewerkt wordt steeds duidelijker hoe een en ander gaat landen in gebiedsprogramma's. Daarmee gaat de gemeente in een later stadium aan werken.

Wat gingen we er voor doen?

Actueel houden Omgevingsvisie

De omgevingsvisie gemeente Harderwijk 2040 is een dynamisch product. Dat wil zeggen dat het hét vastgestelde beleidskader voor de fysieke leefomgeving is. Dit beleidskader wordt aangepast/bijgesteld als de actualiteit daarom vraagt. De omgevingsvisie is van kracht geworden na vaststelling door de gemeenteraad en publicatie daarvan op ‘Regels op de kaart’, onderdeel van het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO)’ op 16 december 2024. Aanpassing van de omgevingsvisie gaat altijd via een besluit van de gemeenteraad. De omgevingsvisie kan worden aangepast op grote of kleine details. Participatie en een goede motivering is een vereiste.

Opstellen thematische programma’s en gebiedsprogramma’s

Het verder in detail uitwerken van beleid uit de omgevingsvisie en het daaraan verbinden van maatregelen vindt plaats in omgevingsprogramma's. Daartoe is de leidraad 'Werken met programma's' opgesteld. Het Regieteam Omgevingswet adviseert en draagt zorg voor consistent en consequent handelen ten aanzien van het instrument thematisch- of gebiedsomgevingsprogramma.

De kerninstrumenten omgevingsvisie, omgevingsprogramma en omgevingsplan zijn nauw met elkaar verbonden. Met de omgevingsvisie zijn opgaven en ambities op het gebied van de fysieke leefomgeving voor Harderwijk vastgesteld door de gemeenteraad. Deze visie is op 12 december 2024 vastgesteld. Vervolgens werkt het college dit verder uit in omgevingsprogramma’s (per thema of per gebied) en koppelt daar concrete maatregelen aan.

In 2025 is gewerkt aan het programma bouw en infrastructuur voor o.a. de onderdelen mobiliteit, detailhandel, economie energie en erfgoed. In Q1 2026 zullen de resultaten in ontwerp gepubliceerd worden.

Actualiseren juridische kaders

Het omgevingsplan Harderwijk is een belangrijk juridisch kader voor de fysieke leefomgeving. Zie hiervoor het onderdeel 'Opstellen omgevingsplan' onder 'Een aantrekkelijk en gezond woon-, werk- en leefklimaat’.

Naast het omgevingsplan kent gemeente Harderwijk diverse beleidsregels en verordeningen als juridische kaders voor de fysieke leefomgeving.

De beleidsregels, die als zelfstandige beleidsregel moeten blijven bestaan, moeten actueel gemaakt en gehouden worden. De overige beleidsregels moeten worden verwerkt in het omgevingsplan Harderwijk en daarmee als zelfstandig juridisch kader worden ingetrokken.

Voor de fysieke leefomgeving heeft gemeente Harderwijk de verordening fysieke leefomgeving. Deze verordening wordt met vaste regelmaat geactualiseerd. Voor 2032 moet deze zijn verwerkt in het omgevingsplan Harderwijk.

De structuur voor het omgevingsplan Harderwijk is ontwikkeld en zowel de raad als het college hebben hiermee ingestemd. De raad heeft de bevoegdheid om het omgevingsplan te wijzigen en de structuur in het nieuwe deel te verwerken, gedelegeerd aan het college. Hier wordt in 2026 uitvoering aan gegeven.

Alle regels die gelden in het oefengebied Stadsdennen zijn geïnventariseerd, geüniformeerd en geactualiseerd, er is geo aangemaakt en dit alles is verwerkt in een eerste regelingen versie die als wijziging van het omgevingsplan Harderwijk in 2026 in procedure gebracht gaat worden. Op dit moment is een testversie opgenomen in daarvoor bestemde software en deze is met succes gepubliceerd in de pre-omgeving van 'Regels op de Kaart'.

De regels van de bruidsschat zijn aangepast zodat deze aansluiten bij de functies en activiteiten die mogelijk en gewenst zijn in Stadsdennen. Deze regels zijn opgenomen in de hiervoor genoemde testversie.

Er is een start gemaakt met de inventarisatie van alle regels die gelden in het gebied Frankrijk en het aanmaken van de geo-informatie.

Er is gestart met het opstellen van de wijziging van het omgevingsplan Harderwijk, waarin regels worden opgenomen gekoppeld aan de vergunningenstelsel, om daarmee de historische erven te beschermen door behoud en ontwikkeling. De bevoegdheid om deze wijziging van het omgevingsplan vast te stellen is door de gemeenteraad gedelegeerd aan het college.

Er is gestart met het opstellen van de motivering die nodig is voor de wijziging van het omgevingsplan Harderwijk om het project Nieuw Weiburg te kunnen realiseren.

Alle beleidsregels zijn geïnventariseerd om daarmee een planning te kunnen maken voor de eventuele benodigde verwerking in het omgevingsplan Harderwijk.

Adviseren op ruimtelijke ordening

Advisering over alle aspecten van de fysieke leefomgeving bij plannen, projecten en initiatieven. Hierbij gaat het om zowel de advisering binnen projectgroepen als de advisering van college en raad. Daarnaast maakt ook het informeren en adviseren van eventuele initiatiefnemers en ontwikkelaars hiervan deel uit.

Regulier beleid

In 2025 hebben we op tal van terreinen geadviseerd over de fysieke leefomgeving aan de verschillende interne en externe stakeholders.

Planbegeleiding verstrekken

Planbegeleiding (toetsing en procedureel) van plannen van derden.

Door middel van integrale toetsing en procedurele begeleiding hebben we gewaarborgd dat initiatieven van derden voldoen aan de wettelijke kaders en de kwaliteitsambities van de gemeente Harderwijk.

Toezicht houden

Toezicht op de verleende omgevingsvergunningen. Toezicht en handhaving.

In 2025 is het toezicht uitgevoerd conform de prioriteiten en risicokeuzes uit het vastgestelde VTH-beleid en het door het college vastgestelde uitvoeringsprogramma. Op basis van deze kaders is de beschikbare capaciteit gericht ingezet op thema's met het grootste risico voor de fysieke leefomgeving, waaronder constructieve en brandveiligheid, naleving van vergunningvoorschriften en strijdig gebruik. De afstemming met vergunningverlening is verder versterkt, waardoor voorschriften beter toetsbaar zijn en toezicht effectiever kon plaatsvinden.

Naast het programmatische toezicht zijn meldingen en handhavingsverzoeken behandeld. Conform het VTH-beleid zijn deze beoordeeld op urgentie en risico, zodat capaciteit doelgericht kon worden ingezet. Waar nodig zijn controles uitgevoerd en handhavingstrajecten gestart. Ondanks de aanwezige capaciteitsdruk zijn de prioritaire taken uitgevoerd en zijn de belangrijkste risico's opgepakt.

Door middel van deze werkwijze is uitvoering gegeven aan de beleidsmatige keuzes die in 2025 bestuurlijk zijn vastgelegd en is binnen de beschikbare capaciteit bijgedragen aan een veilige en kwalitatief verantwoorde fysieke leefomgeving.

Opstellen Handhavingsbeleid en Uitvoeringsprogramma

Het Handhavings- en uitvoeringsbeleid wordt in 2025 opgeleverd.

2025 was het jaar waarin het VTH-beleid Harderwijk is vastgesteld en het bijbehorende uitvoeringsprogramma 2025/2026 door het college is vastgesteld (18 november 2025). Daarmee is een duidelijke en bestuurlijk verankerde basis gelegd voor de uitvoering van vergunningverlening, toezicht en handhaving. Het uitvoeringsprogramma beschrijft op welke wijze en met welke beschikbare capaciteit uitvoering wordt gegeven aan de wettelijke taken en beleidsprioriteiten.

De uitvoering stond in het teken van verdere uitwerking onder de Omgevingswet en het versterken van de samenhang tussen vergunningverlening, toezicht en handhaving. Ondanks een aanhoudend hoog aantal aanvragen en meerdere complexe dossiers is de uitvoering grotendeels conform planning verlopen.

Binnen vergunningverlening is ingezet op verbetering van het proces en het scherper formuleren van handhaafbare voorschriften. Toezicht en handhaving zijn risicogericht uitgevoerd, met prioriteit voor veiligheid, strijdig gebruik en naleving van gemaakte afspraken. Hoewel enkele trajecten juridisch complex en langdurig waren, zijn de belangrijkste dossiers voortvarend opgepakt en is de juridische kwaliteit verder versterkt.

Wij zijn trots op de professionele inzet van het team in een jaar waarin zowel beleidsvorming als uitvoering parallel plaatsvonden. Met de vaststelling van het VTH-beleid en het uitvoeringsprogramma is een solide fundament gelegd voor een stabiele, juridisch houdbare en risicogerichte uitvoering in de komende jaren.

Specifieke activiteiten

Actief en faciliterend grondbeleid, grond aan- en verkopen, uitvoering van ruimtelijke projecten en beleid, en het monitoren van en sturen op woningbouwproductie.

In 2025 is er een meer actieve rol genomen in ons grondbeleid. Er zijn een tweetal panden strategisch aangekocht om projecten verder in beweging te krijgen. Deze rol zal in 2026 worden doorgezet en worden opgenomen in ons herziene grondbeleid.

De gemeenteraad is door middel van de periodieke voortgangsrapportage geïnformeerd over de voortgang van de woningbouwopgave. Daarnaast zijn er zowel op regionaal als lokaal niveau versnellingstafels waaraan wij met ontwikkelende partijen, medeoverheden de voortgang van de woningbouwopgave delen, knelpunten adresseren en proberen te verhelpen.

Uitbreiden formatie

Kadernota aanvraag: Structurele formatie voor Toezichthouder Bouwen en RO (1 FTE) en Juridisch medewerker (0,78 FTE voor handhaving zelfbewoningsplicht, actieve controle, thematische handhaving en ondermijning. Daarnaast budget voor opstellen huurbeleid.

In 2025 is deze formatie ingevuld. We hebben een toezichthouder aangenomen en een jurist.

8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)

Portefeuillehouder(s):	E. Enklaar
Domein:	Stad & Omgeving

Wat wilden we bereiken?

Aanleveren van bouwrijpe grond

Het taakveld grondexploitatie niet-bedrijventerreinen is in essentie gericht op het als gemeente actief verwerven, produceren en leveren van bouwrijpe grond om de ruimtelijke doelen op het gebied van wonen en leven te kunnen realiseren.

Wat gingen we er voor doen?

Verwerven, beheren en bouwrijp maken van gronden

Verwerven, (tijdelijk) beheren, slopen, saneren, bouw- en woonrijp maken van gronden ten behoeve van realisatie van woningbouw en commerciële/maatschappelijke voorzieningen.

Regulier beleid

Zie bij opstellen en actualiseren exploitatieopzetten. Daar zit dit al in opgenomen.

Wat wilden we bereiken?

Bedrijfseconomische optimalisatie en risicobeheersing

Vanuit haar actieve rol wordt conform het vastgestelde grondbeleid en rekening houdend met de ruimtelijke doelen gezocht naar bedrijfseconomische optimalisatie en adequate beheersing van risico's.

Wat gingen we er voor doen?

Opstellen en actualiseren exploitatieopzetten

- Verwerven, (tijdelijk) beheren, slopen, saneren, bouw- en woonrijp maken van gronden ten behoeve van realisatie van woningbouw en commerciële/maatschappelijke voorzieningen conform het grondbeleid
- Het uitgeven van bouwrijpe kavels;
- Het opstellen en jaarlijks actualiseren van exploitatieopzetten;
- Het opstellen, beheren en herzien van (actieve) grondexploitaties.
- Risicoanalyses opstellen.

De volgende werkzaamheden zijn uitgevoerd:

- Het verwerven, (tijdelijk) beheren, slopen, saneren, bouw- en woonrijp maken van gronden ten behoeve van de realisatie van woningbouw, bedrijven en (commerciële) maatschappelijke voorzieningen.
- Het uitgeven van bouwrijpe kavels.
- Het actualiseren van alle lopende grondexploitaties (Drielanden, Lorentz III, Waterfront en Rest Grondexploitaties).
- Het opstellen van risicoanalyses voor Drielanden, Lorentz III en Waterfront.

Drielanden

- Afronden bouwrijp maken deelgebied 2 (Zuid).
- Realiseren geluidsscherm Harderweide.
- Afronden deel 2 (Noord) met de bouw van 43 appartementen.
- Uitgifte gronden in de Groene Zoom (Small Smart Living).
- Afronden woonrijp maken deelgebied 2 (Noord).
- Opstarten uitgifte gronden deelgebied 2 (Zuid).
- Opstarten woonrijp maken deelgebied 2 (Zuid).
- Afronden bouwrijp maken deelgebied 3.
- Afronden afspraken sociale huurwoningen
- Koers bepalen voor Drielanden-Noord (tussen A28 en Drielandendreef) met oog voor verschillende kansen maar ook milieutechnische uitdagingen.

Wat hebben wij in 2025 gedaan:

- Bouwrijp maken:
    - Deelgebied 2 Zuid van Harderweide is bouwrijp gemaakt.
    - Voorbereidende werkzaamheden gestart voor het bouwrijp maken van deelgebied 3 van Harderweide.
- Woonrijp maken van deelgebied 2 Noord, in de omgeving van de woningen die in 2025 zijn opgeleverd.
- Het geluidsscherm langs de A28 is gerealiseerd.
- Bovenstaande werkzaamheden zijn zoveel mogelijk met elektrische machines uitgevoerd om stikstof emissie tot een minimum te beperken.
- Gestart met het bouwrijp maken ten behoeve van een school en 44 sociale huur appartementen in deelgebied 2 Noord van Harderweide.
- Uitgifte van gronden voorde bouw van:
    - 44 sociale huurappartementen in deelgebied 2 Noord van Harderweide
    - 93 Koopwoningen in deelgebied 2 Zuid van Harderweide. 15 goedkope koopwoningen, 48 betaalbare woningen en 30 overige woningen
    - 20 Goedkope koop woningen (Small Smart Living) in de Groene Zoom

Kranenburg

- Uitdagende vraagstukken zoals netcongestie en stikstof het hoofd bieden en vinden van vernieuwende
oplossingen.
- Een uniek community-concept ontwikkelen met de inwoner aan zet, gericht op samenredzaamheid en
tegen de individualisering van de maatschappij.
- Ontwikkelen en vaststellen van het masterplan Kranenburg.
- Een geslaagd participatietraject voortzetten, afgestemd op de specifieke belangen per stakeholder.
- Subsidiemogelijkheden voortdurend monitoren en zo mogelijk aanvragen.

We hebben een grote stap gezet in het vinden van vernieuwende oplossingen op het stikstofvraagstuk van Kranenburg. We hebben een scenariostudie uitgevoerd op basis waarvan besloten is om Kranenburg te gaan ontwikkelen op basis van een in Nederland nieuw concept: 'emissieloos wonen'. We passen dit direct toe in een POC (proof of concent) waarbij we een bestaand stafgebouw transformeren naar 24 appartementen. Hierbij werken we zeer nauw samen met de provincie en ook blijven we hierover participeren met stakeholders zoals de woningcorporaties en de Knarrenhof. Ook blijft hierbij het beoogde community-concept onderwerp van gesprek.

Het Masterplan van Kranenburg is nog niet vastgesteld omdat dit wacht op de ervaringen die we uit de POC leren en de uiteindelijke haalbaarheid van het concept emissieloos wonen.

Waterfront

- Oplevering woningen kadeblok deelgebied 2.
- Woonrijpmaken kadeblok deelgebied 2.
- Start verkoop en start bouw (betaalbare) appartementen deelgebied 2 (Kade10).
- Afronding aanbestedingsprocedure deelgebied 3 en gunning ontwikkelaar deelgebied 3.
- Start bouw deelgebied 6 eerste en tweede fase (Ons Stadsgezicht).
- Start bouw Kop van de Stadswerven en start bouw van parkeergarage P7.
- Start verkoop en start bouw deelgebied 4a (o.a. 27 sociale huurwoningen en maatschappelijke voorziening t.b.v. huisarts)
- Opstellen visie op Dolfinariumeiland.
- Opstellen ontwerp Waterfrontpark.
- Tussentijdse verantwoording rijkssubsidie Woningbouwimpuls Waterfront.

Het project Kade05 is opgeleverd en 100% bewoond. In 2025 is ook het openbaar gebied aangelegd. Kade05 is daarmee klaar. Dit is het eerste deel van deelgebied 2.

Het tweede deelproject van deelgebied 2 is Kade10. Na een lange ontwikkeltijd is de bouw van Kade10 in 2025 gestart. Er worden 49 koopappartementen gebouwd en 104 sociale huurappartementen. Daarmee levert Kade10 een belangrijke bijdrage aan de bouw van meer betaalbaar programma in Harderwijk.

In 2025 is de aanbesteding van het derde deelgebied afgerond. Loostad is gekozen als ontwikkelaar en Goossen ten Pas gaat de woningen bouwen. Ook hier wordt net als in deelgebied 2 een kadeblok gebouwd en er worden langs de N302 appartementen gebouwd.

Ook in de Kop van de Stadswerven is in 2025 gestart met de bouw van de woningen. Ook de start van de bouw van de parkeergarage was gepland voor 2025. De ontwikkeling van de garage vraagt meer tijd.

In 2025 is samen met de stakeholders (Dolfinarium en de VOF ontwikkelcombinatie Waterfront) gewerkt aan het opstellen van een integrale visie op de ontwikkeling van het hele eiland. Die samenwerking is niet tot stand gekomen en de integrale visievorming wordt uitgesteld tot nader orde.

Voor het Waterfrontpark is een voorlopig ontwerp gemaakt dat wordt uitgevoerd na afronding van de bouw van de Kop van de Stadswerven. De naam voor het park is bedacht door een bewoner van de stad. Bewoners konden meedenken met het ontwerp en ook de naam van het park is middels een enquête naar voren gekomen.

Eind 2025 is de balans opgemaakt wat betreft de WBI. Aan de eisen (start bouw en betaalbaar programma) kan worden voldaan. De WBI is niet meer benodigd voor het beoogde doel. De exploitatie heeft zich de afgelopen jaren in positieve zin ontwikkeld. Daarom is besloten de WBOI subsidie terug te betalen.

Weiburg

- Opstellen stedenbouwkundig plan, beeldkwaliteitplan en inrichtingsplan openbare ruimte.
- Opstellen samenwerkingsovereenkomst met marktpartijen.

- Uitvoeren onderzoeken, waaronder een mobiliteitsprogramma van eisen (MPvE).
- Openen grondexploitatie.
- Participatie met belanghebbenden en belangstellenden.

Het stedenbouwkundig plan is opgesteld, het beeldkwaliteitsplan en inrichtingsplan openbare ruimte bevinden zich in een afrondend stadium. De samenwerkingsovereenkomst zal in het het voorjaar tot een afronding komen. De meeste onderzoeken zijn afgerond en de grondexploitatie is geopend. De participatie loopt conform de planontwikkeling.

Risicoanalyses opstellen

Risicoanalyses worden jaarlijks, bij de herziening van de grondexploitaties, herzien en verwerkt in de risicoreserve per project c.q. het algemeen weerstandsvermogen (bij verlieslatende grondexploitatie Waterfront). Tussentijds worden de risicodossiers actueel gehouden door de projectleiding.

Zit in opstellen en actualiseren exploitatieopzetten.

8.3 Wonen en bouwen

Portefeuillehouder(s):	E. Enklaar
Domein:	Stad & Omgeving

Wat wilden we bereiken?

Koppelkansen benutten

Door het bouwen van nieuwe woningen dragen we bij aan een leefbaar en toekomstbestendig Harderwijk en Hierden waar het prettig wonen is voor iedereen. Bij de bouw van nieuwe woningen zoeken we naar koppelkansen en benutten we deze, bijvoorbeeld met het oog op duurzaamheid, groen, wonen met zorg en mobiliteit.

Wat gingen we er voor doen?

Omgaan met de stikstofproblematiek

We hebben een brede inventarisatie uitgevoerd binnen de organisatie waarbij we in kaart hebben gebracht welke plannen en projecten geraakt worden door de rechterlijke uitspraak van 18 december 2024. Aan alle plannen en projecten hebben we een conclusie verbonden welke teruggekoppeld is aan de verantwoordelijk ambtenaar. De inventarisatie is afgerond en teruggekoppeld aan het college en de raad.

De werkgroep die de inventarisatie heeft uitgevoerd, blijft bestaan om zo een centraal aanspreekpunt en informatievoorziening te zijn in het kader van stikstofproblematiek in het algemeen.

Daarnaast is de gemeente ambtelijk en bestuurlijk nauw betrokken bij de provinciale aanpak veluwe.

Wat wilden we bereiken?

Volkshuisvestelijk omgevingsprogramma

In 2025 heeft de gemeente Harderwijk een volkshuisvestelijk omgevingsprogramma vastgesteld. Hierin staat benoemd wat onze woningbouwopgave is en hoe we deze willen realiseren. We beschrijven hierin ook welke maatregelen we nemen om bijvoorbeeld woningen betaalbaar te houden en hoe we er voor willen zorgen dat er voldoende passende woningen zijn voor mensen die zorg nodig hebben. Het volkshuisvestelijk omgevingsprogramma is daarnaast ook een belangrijk uitgangspunt voor prestatieafspraken die wij met woningcorporaties maken.

Wat gingen we er voor doen?

We willen dat er voldoende passende woningen zijn voor mensen die zorg nodig hebben of ouder worden

We stellen een volkshuisvestelijk omgevingsprogramma vast waarmee we sturing geven aan het woonbeleid van de gemeente Harderwijk voor de komende jaren. We stemmen de huisvestingsopgave voor ouderen en andere aandachtsgroepen regionaal af en werken deze opgave uit in een lokale woonzorgvisie (onderdeel van het volkshuisvestelijk omgevingsprogramma).

We gaan deze opgave in 2025 en 2026 verder, in samenspraak met woningcorporaties en zorgpartijen, concretiseren.

Het volkshuisvestelijk omgevingsprogramma is in 2025 vastgesteld. In 2025 hebben we, samen met zorgpartijen en woningcorporaties, verder gewerkt aan het concretiseren van de opgave wonen en zorg. In het najaar is een zorglunch georganiseerd waarbij veel kennis en ervaringen zijn gedeeld en contacten zijn gelegd. In 2026 gaan we de opgave wonen en zorg uitwerken in het volkshuisvestelijk omgevingsprogramma.

We hebben een meldpunt goed verhuurdersschap

Bij het 'Meldpunt goed verhuurdersschap' kunnen huurders die klachten hebben over hun (particuliere) huurwoning een melding maken als een verhuurder zich niet houdt aan de Wet goed verhuurderschap. Als gemeente toetsen we dit, horen we en treden we op als dat nodig is. Het Meldpunt is vindbaar en er is voldoende capaciteit om meldingen te kunnen behandelen.

Het meldpunt is open en vindbaar. In 2025 hebben we daar extra bekendheid aan gegeven door middel van een advertentie en sociale media campagne. Er is ook ambtelijke capaciteit beschikbaar om toezicht te houden en te handhaven op de uitvoering van de Wet goed verhuurderschap. In 2025 zijn 19 meldingen ontvangen over gedragingen van verhuurders.

We zetten een verhuiscoach in

We willen graag dat zoveel mogelijk mensen passend wonen. Omdat verhuizen een hele stap is, ondersteunen we onze inwoners met een verhuiscoach. Die voert gesprekken en inventariseert en adviseert. Dit om de stap richting een eventuele verhuizing overzichtelijk te maken en doorstroming te stimuleren. Hierdoor kunnen onze inwoners langer zelfstandig thuis wonen.

De verhuiscoach heeft regionaal in 2025 177 gesprekken gevoerd. Dit heeft geleid tot 52 verhuizingen in de regio van senioren naar een passende gelijkvloerse woningen. Hierdoor zijn er weer woningen beschikbaar gekomen voor andere woningzoekenden. Het aantal gesprekken en verhuizingen per gemeente is lastig herleidbaar voor de gemeenten waar meerdere corporaties actief zijn, waaronder Harderwijk. Aangezien Harderwijk de grootste gemeente in de regio is, is het aannemelijk dat ook de meeste gesprekken en verhuizing betrekking hebben op de gemeente Harderwijk.

Wat wilden we bereiken?

Woningzoekenden kunnen een woning vinden

Iedereen die in gemeente Harderwijk wil wonen, vindt binnen afzienbare tijd een woning die past bij zijn of haar wensen en behoeften op het gebied van betaalbaarheid, toegankelijkheid en woonomgeving.

Wat gingen we er voor doen?

Toewijzen nieuwbouwprojecten

In ons woningbouwprogramma sluiten we aan bij de afspraken die we hebben gemaakt in de Woondeal. In de nieuwbouw sturen we op de realisatie van 2/3e betaalbare woningen (huur en koop) en op de realisatie van 30% sociale huur. Zo dragen we eraan bij dat er voor elke woningzoekende een betaalbare en passende woning te vinden is.

Regulier beleid

Ons huidige woningbouwprogramma bestaat voor 2/3e uit betaalbare woningen en voor 27% uit sociale huur. We werken er aan om het percentage sociale huur naar de toekomst toe omhoog te brengen. Afspraken uit het verleden werken nog door in het heden waardoor het bereiken van het percentage van 30% sociale huur in de nieuwbouw een geleidelijk proces zal zijn.

Behandelen van aanvragen voor bijzondere regelingen

Beschikbaar stellen starterslening en toekomstbestendig wonen lening. We hanteren de starterslening en de toekomstbestendig wonen lening om starters te helpen bij aankoop van hun eerste woning en woningeigenaren te stimuleren hun woning te verduurzamen.

Regulier beleid

In 2025 hebben we 79 startersleningen toegekend voor een bedrag van ruim 2,7 miljoen euro. In 2025 is aan 9 particulieren een toekomstbestendig wonen lening toegekend met een waarde van ruim 100.000 euro. Aan twee VVE's die eerder een aanvraag hebben ingediend, is een aanvullende lening toegekend. Daarnaast hebben we de verordening toekomstbestendig wonen lening gewijzigd waardoor we aanspraak kunnen blijven maken op provinciale cofinanciering.

Voortgang rapporteren aan de raad

We laten zien hoe het gaat met de voortgang van de woningbouwopgave. We stellen periodiek een rapportage op waarin we laten zien hoe het gaat met de voortgang van de woningbouwopgave. Daarnaast werken we aan een dashboard waarin op elk moment te zien is wat de stand van zaken is.

Regulier beleid

In 2025 is de gemeenteraad geïnformeerd. Het dashboard is nog niet gereed.

Regionaal samenwerken

We actualiseren de Woondeal voor de periode 2025-2035 en maken afspraken over de huisvesting van diverse aandachtsgroepen, waaronder ouderen, maken met de provincie en het Rijk. We werken nauw samen met de provincie Gelderland met het oog op de realisatie van de afspraken uit de Woondeal. Dat doen we o.a. door deel te nemen aan een regionale versnellingstafel en door gebruik te maken van stimuleringsregelingen en kennisuitwisseling. We hebben een gezamenlijke uitvoeringsagenda opgesteld om bij te dragen aan de opgaven uit de Woondeal.

Regulier beleid

De Woondeal is in 2025 geactualiseerd en we hebben daarin nieuwe afspraken gemaakt voor de periode tot 2035. In 2025 hebben we deelgenomen aan verschillende regionale versnellingstafels. Samen met de provincie hebben we een randvoorwaardenrapportage opgesteld waarmee we bij het Rijk aandacht hebben gevraagd voor het aanpakken van knelpunten. Regionaal hebben we een uitvoeringsagenda opgesteld waaraan de provincie financieel bijdraagt. Hierin staat o.a. dat er gericht met ontwikkelende partijen een publiek-private monitor opzetten om nog beter de voortgang van de woningbouwopgave te monitoren en tijdig bij te kunnen sturen.

Relaties onderhouden met woningcorporaties

We werken nauw samen met de woningcorporaties die actief zijn in de gemeente Harderwijk. De woningcorporaties zijn onze preferente partners als het gaat om de realisatie van de opgave sociale huur. Met hen maken we prestatieafspraken en zijn we in een continue dialoog over de brede volkshuisvestelijke opgave in de gemeente Harderwijk. In 2025 stellen we samen met woningcorporaties en huurdersvertegenwoordiging nieuw meerjarige prestatieafspraken op.

In 2025 hebben we nieuwe meerjarige prestatieafspraken gemaakt. Deze zijn in december ondertekend door de woningcorporaties, huurdersvertegenwoordiging en gemeente. We monitoren nauwgezet de voortgang van de nieuwbouwopgave sociale huur. In 2025 hebben we o.a. gezamenlijke ambities geformuleerd op duurzaamheid en hebben we gewerkt aan het concretiseren van de realisatie van ruimte voor ontmoeting in nieuwe woningbouwprojecten.

Helpen bij realisering woningbouwinitiatieven

Afstemming met initiatiefnemers voor woningbouwplannen met het oog op versnelling en realisatie van het volkshuisvestelijk omgevingsprogramma.

Onder meer via een lokale versnellingstafel sociale huur sturen we op de uitvoering van onze woningbouwopgave sociale huur door knelpunten tijdig te signaleren. Daarnaast zijn we op projectniveau voortdurend in gesprek met ontwikkelende partijen met als doel tijdige en passende realisatie van nieuwe woningen. Daarbij benutten we ook zoveel als mogelijk stimuleringsregelingen, o.a. vanuit het Rijk.

We hebben zowel lokaal als regionaal verschillende malen een versnellingstafel georganiseerd. Hierin hebben ontwikkelende partijen (incl. woningcorporaties), gemeente(n) en provincie knelpunten in projecten besproken en zijn we samen op zoek gegaan naar oplossingen.

Coördinatie netcongestie

Vanaf 2023 wordt steeds duidelijker dat netcongestie ook in gemeente Harderwijk van grote invloed is of kan worden op de woningbouwopgave. Nieuwe grootverbruik aansluitingen waren al moeilijk tot niet te verkrijgen. Dit vergt bijvoorbeeld in Waterfront een uitdaging voor de bouw van de parkeergarage Kop van de Stadswerven, die weer rand voorwaardelijk is voor de woningbouw in deze en volgende fases. Ook huisaansluitingen zullen naar verwachting tot 2030 problematischer worden. Hiermee is ook in 2030 het probleem niet opgelost; immers, op dat moment zullen de in de jaren 2023-2024 ontstane achterstanden bij de netbeheerders moeten worden weggewerkt. Om deze problematiek het hoofd te bieden, intern en extern informatie te coördineren en ook input te leveren voor de Energy Board en de projecten is een coördinator netcongestie aangetrokken. De coördinator coördineert informatie- en kennisstromen op het gebied van netcongestie.

In het afgelopen jaar heeft de gemeente actief regie gevoerd op de coördinatie van de netcongestieproblematiek. Hiervoor is een structurele overlegstructuur ingericht, bestaande uit zowel ambtelijke als bestuurlijke overleggen met de netbeheerders. Deze structuur zorgt voor periodieke afstemming, tijdige signalering van knelpunten en bestuurlijke besluitvorming waar nodig.

Daarnaast zijn de relevante inhoudelijke projecten binnen de gemeente in kaart gebracht en afgestemd met de netbeheerder. Dit betreft onder andere woningbouwontwikkelingen, uitbreidingen van bedrijventerreinen en verduurzamingsinitiatieven. Door deze projecten integraal te bespreken, is inzicht verkregen in de impact op het elektriciteitsnet en de (on)mogelijkheden binnen de huidige capaciteit.

Uitvoeren woningbehoefteonderzoek

We voeren periodiek woningbehoefteonderzoek uit om te toetsen of ons woningbouwprogramma nog past bij de behoefte.

In 2025 hebben we in regionaal verband onderzoek gedaan naar de woningbehoefte. Conclusie is dat onze woningbouwprogrammering op dit moment goed in lijn is met de behoefte. Daarbij hanteert het onderzoek een bandbreedte per segment. Voor de segmenten sociale huur en betaalbare koop zitten wij binnen die bandbreedte. Voor middeldure huur is het advies meer aanbod te creëren. De verdere vertaling van het onderzoek naar ons volkshuisvestelijk omgevingsprogramma nemen wij mee bij de volgende herziening van het volkshuisvestelijk omgevingsprogramma.

Zoeken naar locatie voor woonwagenstandplaatsen

We brengen advies uit over de meest kansrijke locatie voor de ontwikkeling van nieuwe woonwagenstandplaatsen en leveren een programma van eisen ten behoeve van de uitgangspuntennota en het ontwikkelbesluit. Nieuw beleid is kadernota aanvraag voor een projectleider voor de voorkeurslocatie woonwagens.

De zoektocht naar kansrijke locaties voor woonwagenstandplaatsen is opnieuw gestart in januari 2025. Aan de hand van vooraf vastgestelde toetsingscriteria zijn enkele locaties geselecteerd als kansrijk. Om locaties te kunnen ontwikkelen is een breed scala van onderzoeken noodzakelijk. In de loop van 2025 is met name onderzoek uitgevoerd naar de meest kritische factoren, die tot gevolg kunnen hebben dat een locatie niet haalbaar is. Deze onderzoeken betreffen onder meer een algemeen milieu-advies, stikstofdepositie, een geactualiseerde businesscase met aandacht voor nadeelcompensatie, een krachtenveld analyse en aanvullende onderzoeken die voortvloeien uit het algemene milieu-advies. Ondanks de complexiteit van de materie is het gelukt op basis van de onderzoeksresultaten het college een voorstel te doen. Op dit voorstel en alle uitgevoerde onderzoeken is geheimhouding opgelegd. Reden hiervan is dat het voorstel specifieke locatie-gegevens en strategische overwegingen bevat met betrekking tot onroerende zaken die geheel of gedeeltelijk eigendom zijn van derden. Openbaarmaking van deze informatie zou de belangen van de gemeente onevenredig schaden. Hierdoor kan hier niet inhoudelijk op het onderwerp worden ingegaan. Verwachting is dat in het eerste kwartaal van 2026 besluitvorming plaatsvindt.

Opstellen nieuwe huisvestingsverordening

In 2025 stellen we een nieuwe huisvestingsverordening vast waarmee we sturen op de toewijzing van sociale huurwoningen en sociale koopwoningen.

De Huisvestingsverordening is in 2025 vastgesteld door de gemeenteraad.

Opstellen nieuw splitingsbeleid

Ons beleid rondom het splitsen van woningen is niet meer actueel. We stellen een nieuw toetsingskader vast voor initiatieven voor woningsplitsing die afwijken van het omgevingsplan, waarin we een afweging maken tussen de bijdrage aan woonopgaven en mogelijke overlast voor omwonenden. In de analyse nemen we ook woningdelen mee.

Een deel van de gewenste aanpassingen is afhankelijk van de overgang naar definitief omgevingsplan en zal daarom mogelijk niet direct gerealiseerd kunnen worden.

We hebben nieuwe beleidsregels gemaakt als toetsingskader voor vergunningaanvragen voor het splitsen of delen/kamergewijs verhuren van een woning. Het ontwerp van deze regels is klaar en ligt vanaf januari 2026 ter inzage. In de regels is een integrale afweging gemaakt tussen de woonopgave, en andere thema's zoals geluid en parkeren om de leefbaarheid van onze wijken en woningen te waarborgen.

We hebben het omgevingsplan nog niet aangepast op dit thema. Dat betekent dat het per gebied verschilt of er een vergunning nodig is voor het splitsen of kamergewijs verhuren van een woning.

Locatieonderzoek voor flexwoningen

Waar dat van toegevoegde waarde is verkennen we of flexwoningen kunnen bijdragen aan versnelde realisatie van de woningbouwopgave. We brengen in beeld of we samen met een aantal gemeenten uit de regio en woningcorporaties locatie(s) kunnen benutten voor flexwonen.

Afgelopen jaar is regiobreed onderzocht hoe we zouden kunnen samenwerken op het thema flexwonen. Helaas heeft dit niet tot regiobrede samenwerkingsafspraken geleid. Desondanks zijn we van mening dat flexwoningen een oplossing kunnen bieden aan (urgent) woningzoekenden, zoals starters, statushouders en ‘regulier’ woningzoekenden. Met behulp van een regionaal projectleider onderzoeken we voor Harderwijk met woningcorporatie Uwoon de mogelijkheden voor flexwoningen in Harderwijk (eventueel in samenwerking met Ermelo).

We gaan gebiedsgericht werken aan de volkshuisvestelijke opgave

We willen dat mensen prettig wonen en leven in hun woonomgeving. We gaan daarom gebiedsgericht samen met betrokken partijen werken aan de opgaven in de wijken en in Hierden. Op basis van een wijkanalyse bekijken we waar we dit als eerste gaan oppakken.

We hebben gewerkt aan het maken van een gebiedsprogramma voor Hierden. Dit is in 2025 ter inzage gelegd.

Voor de wijken Zeebuurt, Tweelingstad, Stadsweiden en Stadsdennen hebben we een wijkanalyse gemaakt op basis van beschikbare data, beleidsopgaven vanuit diverse thema's en geplande werkzaamheden. Hierover zijn we met woningcorporaties Uwoon en Omnia Wonen het gesprek aangegaan om te onderzoeken hoe we slimmer en integraler kunnen samenwerken aan leefbare wijken. Met de conclusies uit de wijkanalyse hebben we een aantal focusgebieden benoemd in de prestatieafspraken, waar we de komende jaren gebiedsgericht de samenwerking met de woningcorporaties willen versterken. Verdere conclusies en vervolgstappen worden in 2026 gedeeld.

Verplichte beleidsindicatoren 8.3 Wonen en bouwen

Gemiddelde WOZ waarde x € 1.000,-

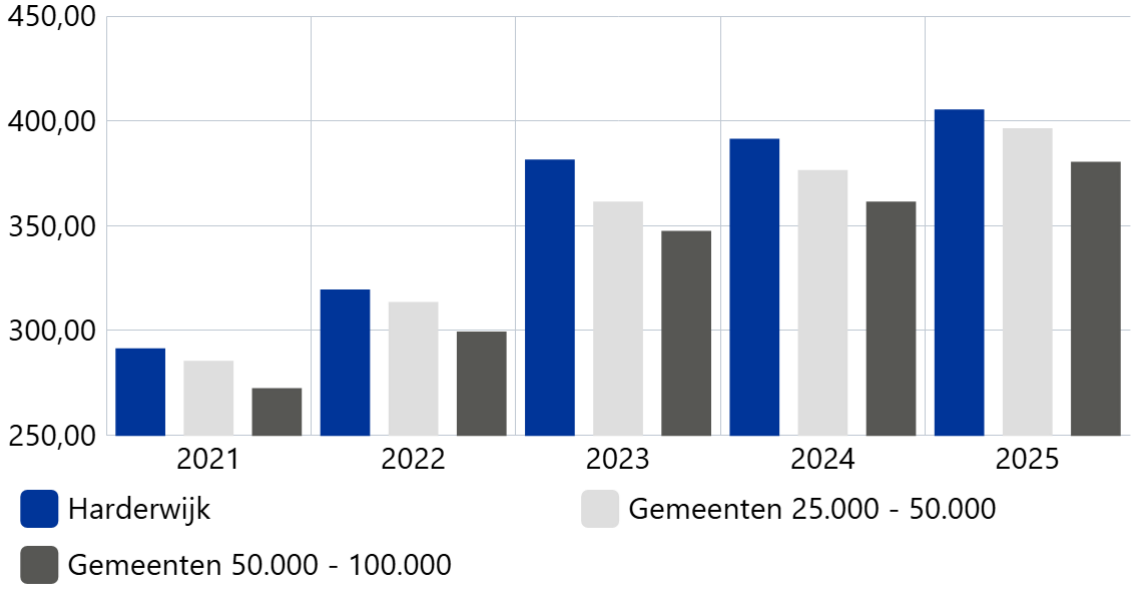

Bron: CBS

Vanuit het woonbeleid sturen we niet op de WOZ-waarde. De daadwerkelijke bereikbaarheid van woningen is afhankelijk van de transactieprijs (marktprijs) en van de financiële middelen van kopers. Daarbij telt ook het aantal beschikbare woningen mee. Schaarste drijft daarmee de prijs op.

De gemiddelde WOZ-waarde stijgt al een aantal jaren op rij. Hierin is de marktontwikkeling zichtbaar waarbij schaarste en een grote vraag leidt tot stijgende woningprijzen. Via ons woningbouwprogramma sturen wij erop dat er meer betaalbare woningen worden gebouwd die bereikbaar zijn voor o.a. starters. Daarnaast bieden we startersleningen aan om starters een extra zetje te geven op de woningmarkt.

Nieuw gebouwde woningen per 1.000 woningen

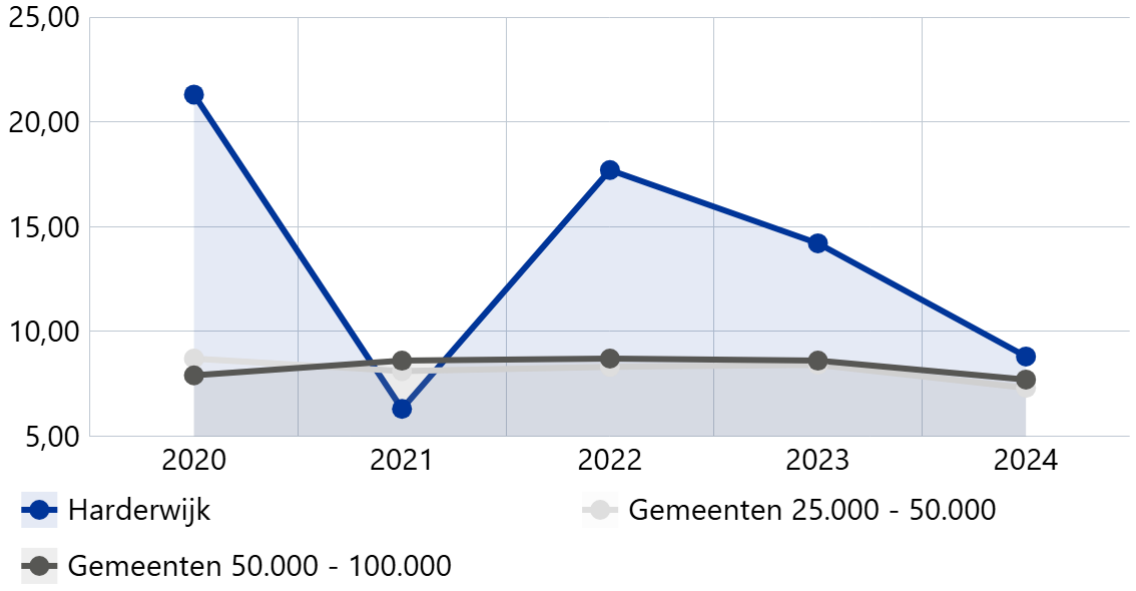

Bron: BAG/ABF

We zien een dalende lijn sinds 2022. Het aantal opgeleverde woningen ten opzichte van het aantal inwoners is afgenomen. Onzekerheid m.b.t. stikstof, maar ook door bezwaren uit de omgeving hebben geleid tot vertraging van plannen. Het afgelopen jaar hebben we veel energie gestoken in het voorbereiden van plannen om zo het aantal nieuwe woningen de komende jaren fors te laten toenemen.

Demografische druk

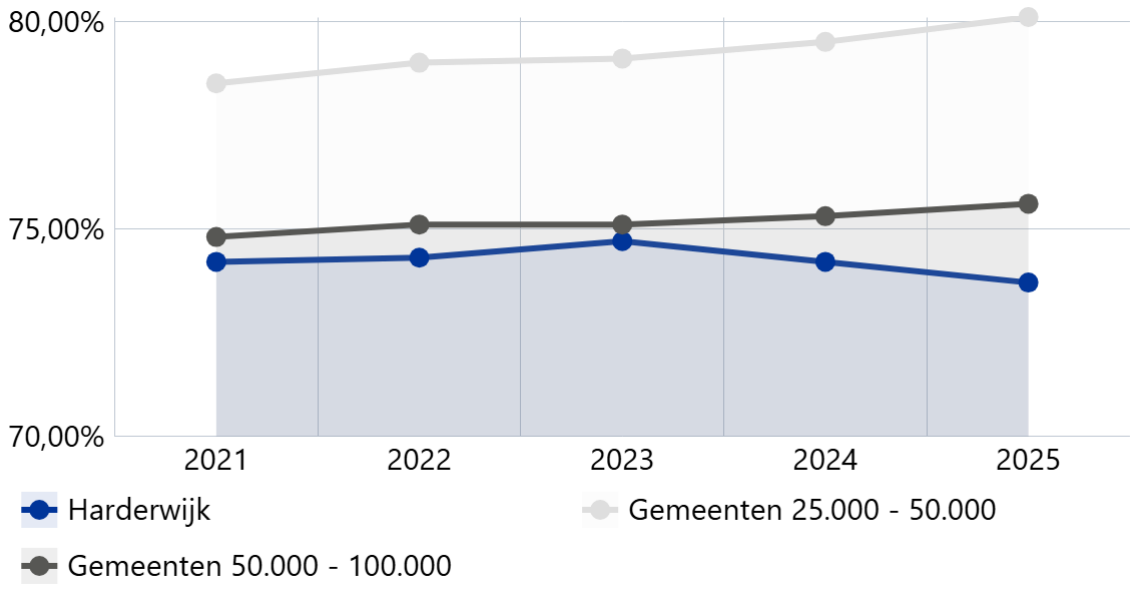

Bron: CBS (De som van het aantal personen van 0 tot 20 jaar en 65 jaar of ouder in verhouding tot de personen van 20-65 jaar)

De demografische druk geeft een beeld van het aandeel ouderen (65+) en jongeren (0-19 jaar) ten opzichte van het aantal inwoners tussen 19 en 65 jaar. Een hogere druk, vaak door vergrijzing, zorgt voor een grotere druk op de beroepsbevolking, zorg en pensioenen. Ons woningbouwprogramma bestaat wel voor 2/3 uit betaalbare woningen waarmee we aantrekkelijk zijn voor woningzoekenden en bijvoorbeeld jongeren uit Harderwijk hier kunnen blijven wonen. Dit heeft een positief effect op het 'beheersbaar' houden van de vergrijzing en houdt onze gemeente leefbaar en in balans. We zien dat Harderwijk er, ten opzichte van andere gemeenten uit de provincie positief uitspringt en dat er een dalende trend zichtbaar is. Ook dat is positief.

Facultatieve beleidsindicatoren 8.3 Wonen en bouwen

	Totaal	Huur		Koop				Onbekend
		Sociaal	Vrije sector	Goedkoop <269K	Betaalbaar 269K-405K	Midden 405K-530K	Duur >530K	
Volkshuisvestelijk programma 2024 t/m 2030	4800	1290	480	480	960	960	480	150
Gerealiseerd 2024	293	56	17		32	38	63	87
Gerealiseerd 2025	317	10	7	9	50	81	95	35
Planaanbod 2026 t/m 2030*	3353	975	240	247	846	1045		
Totaal planaanbod 2024 t/m 2030*	**3963**	**1041**	**264**	**256**	**928**	**1322**		

* Betreft een momentopname

In dit overzicht is te zien welk deel van de woningbouwopgave uit het volkshuisvestelijk omgevingsprogramma tot en met 2025 is gerealiseerd. Ook zichtbaar is het planaanbod voor de komende jaren. Het verschil tussen de aantallen uit het volkshuisvestelijk omgevingsprogramma en het totale planaanbod (onderste regel) is het aantal woningen waarvoor nog plannen gemaakt moeten worden. We zien over alle prijssegmenten de behoefte aan meer plannen. De verschillen met voorgaande jaren zijn te verklaren doordat door o.a. stikstof en netcongestie plannen zijn uitgesteld waardoor ze gedeeltelijk na 2035 tot verwachte realisatie komen.

Totaaloverzicht Programma 8

Bedragen x €1.000

Exploitatie		Realisatie 2024	Primitieve begroting 2025	Begroting incl. wijzigingen 2025	Realisatie 2025	Resultaat 2025
Baten						
TV81	**TV81 Ruimtelijke ordening**	**1.355**	**925**	**1.456**	**1.016**	**-440**
TV82	**TV82 Grondexploitatie (niet-bedrijventer.)**	**17.767**	**17.704**	**19.296**	**14.120**	**-5.177**
TV83	**TV83 Wonen en bouwen**	**1.254**	**904**	**1.564**	**3.591**	**2.027**
Totaal Baten		**20.376**	**19.533**	**22.317**	**18.727**	**-3.590**
Lasten						
TV81	**TV81 Ruimtelijke ordening**	**-2.592**	**-1.826**	**-2.667**	**-2.162**	**505**
TV82	**TV82 Grondexploitatie (niet-bedrijventer.)**	**-7.383**	**-17.704**	**-19.296**	**-11.340**	**7.957**
TV83	**TV83 Wonen en bouwen**	**-2.603**	**-3.043**	**-5.981**	**-3.263**	**2.719**
Totaal Lasten		**-12.578**	**-22.573**	**-27.945**	**-16.765**	**11.180**
Onttrekkingen						
TV81	**TV81 Ruimtelijke ordening**	**134**	**45**	**721**	**148**	**-573**
TV83	**TV83 Wonen en bouwen**	**212**	**348**	**2.708**	**423**	**-2.285**
Totaal Onttrekkingen		**345**	**393**	**3.430**	**571**	**-2.859**
Stortingen						
TV81	**TV81 Ruimtelijke ordening**	**-435**	**0**	**-192**	**-192**	**0**
TV83	**TV83 Wonen en bouwen**	**-38**	**-38**	**-727**	**-67**	**660**
Totaal Stortingen		**-473**	**-38**	**-919**	**-259**	**660**
Gerealiseerd resultaat		**7.670**	**-2.685**	**-3.118**	**2.274**	**5.392**

Financiële analyse jaarrekening 2025 ten opzichte van begroting 2025

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Begroting incl. wijzigingen 2025	Realisatie 2025	Resultaat 2025
Baten	22.317	18.727	-3.590
Lasten	-27.945	-16.765	11.180
Onttrekkingen	3.430	571	-2.859
Stortingen	-919	-259	660
Gerealiseerd resultaat	**-3.118**	**2.274**	**5.392**

Het resultaat van programma 8 is als volgt te verklaren:

Taakveld (Bedragen x 1.000)	Ondewerp	Bedrag afwijking	Verwijzing toelichting
	Onderhanden werken (regulier en budget neutraal)	212	1
	Kapitaallasten	37	2
	Doorberekende salariskosten	-	
8.1	Anterieure Overeenkomsten	-86	3
8.1	Overhead Regio Arrangement	-61	4
8.2	Grondexploitaties	2.745	5
8.2	Afsluiten Handelsweg	35	6
8.3	Realisatiestimulans	2.114	7
8.3	Omgevingsvergunningenleges	387	8
8.3	Dwangsommen	155	9
8.3	Onderbezetting programma wonen	-163	10
	Diversen	17	
	Totaal	**5.392**	

Verklaring van de afwijkingen programma 8

1. Een totaaloverzicht van onderhanden werken wordt weergegeven in hoofdstuk 4.6.
2. Op de kapitaallasten zit een voordeel van afgerond € 37.000,-. Voor een verdere uitleg wordt verwezen naar het renteschema in de paragraaf Financiering.
3. Bij de 2e Tussentijdse rapportage was de verwachting dat de anterieure overeenkomst voor de Stadsdennenweg in 2025 zou worden ondertekend en daarmee de gemaakte kosten t/m 2025 (ca. € 113.000,-) als opbrengst kon worden verwerkt. Nu blijkt dat ondertekening is doorgeschoven naar 2026 wat tot een nadeel leidt. Op overige anterieure overeenkomsten is per saldo € 27.000,- meer aan opbrengsten gerealiseerd. Samen leidt dit tot een nadeel van € 86.000,- op de anterieure overeenkomsten.
4. Het Regio Arrangement laat in 2025 een onderbesteding zien. Vanuit de Regio is toegezegd dat de niet bestede middelen mogen worden ingezet in 2026. Het verschil van € 61.200,- binnen het Regio Arrangement op TV8.1 betreft overhead en landt als voordeel op TV0.4.
5. Dit voordeel betreft de tussentijdse resultaatnemingen naar aanleiding van de herziening van de grondexploitatieberekeningen Drielanden (€ 2.718.000,- voordelig) en Waterfront (€ 27.000,- voordelig). Voor verdere informatie over de grondexploitaties wordt verwezen naar de paragraaf Grondbeleid en de toelichting op de balanspost Voorraden/Bouwgrond in exploitatie.
6. Onder de balanspost Voorraden/Gronden en hulpstoffen heeft de gemeente Harderwijk de kosten en opbrengsten verantwoord voor het complex Handelsweg. Nu dit complex gereed is, kan de boekwaarde ten laste van de exploitatie worden gebracht. Dit leidt tot een voordeel van € 35.000,-.
7. De gemeente ontvangt vanuit het Rijk een bijdrage 'Realisatiestimulans' voor het bouwen van betaalbare woningen. Dit heeft geleid tot een voordeel van € 2.114.000,-. Voorgesteld wordt deze incidentele middelen toe te voegen aan de bestemmingsreserve Woonfonds.
8. Vergunningsaanvragen voor een aantal grotere projecten hebben geleid tot meer legesopbrengsten en tegelijkertijd meer kosten voor het vergunningsverleningsproces dan verwacht. Per saldo gaat het om een voordeel van € 387.000,-.
9. Op basis van meerdere invorderingsbesluiten zijn dwangsommen opgelegd. Deze worden in eerste instantie als 100% oninbaar beschouwd en gedoteerd aan de voorziening dubieuze debiteuren via taakveld 0.8 Overige baten en lasten. Tegenover het voordeel op taakveld 8.3 staat daarom in principe een gelijk nadeel op taakveld 0.8. Wanneer dwangsommen daadwerkelijk worden ontvangen, volgt een vrijval vanuit de voorziening. Dit leidt tot een werkelijk voordeel op taakveld 0.8.
10. Doordat bij de kadernota 2025-2029 een formatie uitbreiding is toegekend komt een claim op de bestemmingsreserve Woonfonds van € 163.000,- te vervallen.

Paragrafen

Lokale Heffingen

De gemeentelijke inkomsten bestaan grotendeels uit de algemene uitkering Gemeentefonds, specifieke uitkeringen en gemeentelijke belastingen en heffingen. Jaarlijks beslist de gemeenteraad over de hoogte van de tarieven met de eventuele aanpassingen. De gemeenteraad kan in veel gevallen de hoogte van de tarieven zelf bepalen, maar in sommige gevallen geldt een wettelijke limitering. Daarnaast heeft de gemeente zelf ook een aantal uitgangspunten geformuleerd.

Gemeentelijke uitgangspunten

Gemeenten hebben een gesloten belastingstelsel. In de Gemeentewet, Wet Milieubeheer en Wet Bedrijfsinvesteringszone is vastgelegd welke belastingen geheven mogen worden. Daarbij wordt onderscheid gemaakt tussen belastingen die onderdeel uitmaken van de algemene dekkingsmiddelen en heffingen waarbij een vergoeding wordt betaald voor een door de gemeente uitgevoerde taak of verleende dienst.
Lokale heffingen hebben tot doel dat de gemeente door het verwerven van eigen middelen dekking vindt voor haar uitgaven in het kader van de uitvoering van de gemeentelijke taken. De invoering, wijziging of intrekking van lokale heffingen dient door middel van een door de gemeenteraad vast te stellen verordening te geschieden. De definitieve vaststelling van de tarieven door de gemeenteraad voor het jaar 2025 heeft plaatsgevonden op 12 december 2024 en zijn nadien gepubliceerd in het Gemeenteblad en Overheid.nl. De tarieven zijn gebaseerd op de uitgangspunten van de begroting.
Tot de uit te voeren taken worden gerekend; de onroerende zaakbelasting, forensenbelasting, toeristenbelasting, hondenbelasting, parkeerbelasting, reclamebelasting en precariobelasting. Daarnaast zijn er een aantal belastingen die een bepaald doel kennen en daarom tot de bestemmingsheffingen worden gerekend. Dit zijn de afvalstoffenheffing en de rioolheffing. Ten slotte zijn er heffingen die zien op individuele dienstverlening van de gemeente aan de inwoners van de gemeente. Dit zijn onder andere marktgelden, grafrechten, havengelden en leges als vergoeding voor diverse diensten en taken (burgerlijke stand, reisdocumenten, rijbewijzen, omgevingsvergunning, etc.). De betreffende tarieven moeten in beginsel de gemaakte kosten dekken. Hier geldt het principe: de gebruiker betaalt.

Kwijtscheldingen

De gemeente Harderwijk verleent kwijtschelding voor de afvalstoffenheffing en rioolheffing. De norm voor het verlenen van kwijtschelding is gesteld op 100% van het bijstandsniveau. Dit betekent dat 100% van het inkomen op bijstandsniveau wordt vrijgelaten bij de beoordeling of iemand in aanmerking komt voor kwijtschelding. De normbedragen voor kwijtschelding gemeentelijke belastingen worden door het Rijk per halfjaar aangepast en vastgesteld.

In onderstaande tabel is opgenomen het aantal verzoeken om kwijtschelding die de gemeente heeft ontvangen.

452	Afgewezen
67	Gedeeltelijk toegekend
8	Ingetrokken
501	Toegekend

Tarieven

Voor het begrotingsjaar 2025 is, gebaseerd op de cijfers van het Centraal Planbureau bij de Meicirculaire Gemeentefonds 2024, een trendmatige aanpassing voorgesteld van 2,3%. Dit is gebaseerd op de prijs bruto binnenlands product. In een aantal situaties (bijvoorbeeld reisdocumenten) worden de legestarieven (mede) vastgesteld door de rijksoverheid en gepubliceerd in de Staatscourant. Indien bij de lokale belastingmiddelen is aangegeven dat er sprake is van indexatie of trendmatige verhoging wordt hier het percentage van 2,3% bedoeld, tenzij specifiek anders aangegeven. In het jaar 2025 zijn in het kader van de ombuigingsmaatregelen boventrendmatige tariefsaanpassingen opgenomen. Dit betekent dat het tarief niet alleen trendmatig wordt verhoogd, maar daar bovenop ook de aanvullende maatregelen in het kader van de ombuigingen.

Naast belastingen, heft de gemeente bestemmingsheffingen, rechten en leges voor individuele dienstverlening aan haar burgers. De tarieven van deze rechten en leges dienen zodanig vastgesteld te worden dat de geraamde opbrengsten de geraamde kosten voor het verlenen van de diensten niet overschrijden. De opbrengst van deze zogeheten gebonden heffingen dient alleen ter bestrijding van de kosten die de gemeente voor de betreffende dienstverlening maakt. De gemeentelijke kosten stijgen gemiddeld met 2,3% prijs bruto binnenlands product.

Woonlasten

Bron: COELO

Jaarlijks wordt de COELO Atlas van de lokale lasten opgesteld. Dit betreft een jaarlijkse monitor van de ontwikkeling van de lokale lasten op macro- en microniveau. Voor bovenstaande gegevens is gebruikgemaakt van de COELO Atlas van de lokale lasten 2025.

Woonlasten zijn betalingen die huishoudens doen in verband met wonen. De gemeentelijke woonlasten bestaan uit de Onroerendezaakbelasting (OZB), de Rioolheffing en de Afvalstoffenheffing. Een eventuele heffingskorting wordt hiervan afgetrokken. De gemeentelijke woonlasten bestaan voor huishoudens met huurwoningen uit de Afvalstoffenheffing en soms Rioolheffing. Eigenaar-bewoners betalen daarnaast ook OZB. In enkele gemeenten wordt van deze bedragen een heffingskorting afgehaald. In onderstaande tabel zijn de gemiddelde woonlasten van de Gemeente Harderwijk afgezet tegen het gemiddelde in Gelderland en landelijk. Daarbij is in onderscheid gemaakt tussen eenpersoons- en meerpersoonshuishoudens. In tabel worden de woonlasten voor een eigenaar van een woning weergegeven, en in tabel 2 de woonlasten van een huurder.

Onroerende zaak belasting

Maatregelen woningen

- In de meerjarenbegroting 2025-2028 is de opbrengst voor de OZB 2025, die gekoppeld is aan de waardeontwikkeling van de WOZ-waarden eigenaren en gebruikers, verhoogd met de trendmatige, inflatiecorrectie (2,3%).
- In aanvulling hierop is in het kader van de ombuigingsmaatregelen de opbrengst OZB 2025 boven trendmatig met 10% verhoogd

Onroerende zaak belasting niet-woningen (eigenaar en gebruiker)

Maatregelen niet-woningen 2025

- In de meerjarenbegroting 2025-2028 is de opbrengst voor de OZB 2025, die gekoppeld is aan de waardeontwikkeling van de WOZ-waarden eigenaren en gebruikers, verhoogd met de trendmatige inflatiecorrectie (2,3%).
- In aanvulling hierop is in het kader van de ombuigingsmaatregelen de opbrengst OZB 2025 boven trendmatig met 10% verhoogd.

Afvalstoffenheffing

De kostendekkendheid voor de afvalstoffenheffing is op begrotingsbasis 100%. In de 2e Turap 2025 was de verwachting op afval en grondstoffen een voordeel van € 300.000,-. In 2025 is er uiteindelijk sprake van een positief resultaat van € 419.152,95 dat is toegevoegd aan de egalisatievoorziening afvalstoffenheffing (en dit is nu ook het totale saldo in deze voorziening). Het resultaat van afgerond € 419.000,- bestaat uit twee onderdelen: de baten in 2025 zijn € 411.000,- hoger dan begroot en de lasten € 8.000,- lager dan begroot. De hogere opbrengst komt vooral door de hogere de hogere Diftaropbrengst als gevolg van het beëindigen van de PMD-pilot, waardoor huishoudens vaker restafval hebben aangeboden. Wat betreft de lasten is het gelukt bij te sturen ten opzichte van het verwachte nadeel bij de 2e Turap en is zelfs sprake van een klein voordeel.

Riool- en Waterzorgheffing

De kostendekkendheid voor de riool- en waterzorgheffing is op begrotingsbasis 100%. In 2025 er een positief resultaat en als gevolg hiervan is er een dotatie gedaan van € 232.210,- aan de egalisatievoorziening Rioleringen. Hiermee is er voor het eerst sinds 2020 weer sprake van een toevoeging aan deze voorziening. Het resultaat in 2025 wordt met name verklaard door minder uitgaven dan gepland vanuit de uitvoeringsagenda BuRWKA. In de 2e Turap 2025 is de raad hierover geïnformeerd en daarnaast heeft het college de raad uitgebreider geïnformeerd met een RIB op 26 februari 2026 over bijstelling van de uitvoeringagenda BuRWKA.

Toeristenbelasting

In de begroting 2025 is opgenomen dat de toeristenbelasting trendmatig is verhoogd met 2,3% en daarnaast boventrendmatig is verhoogd met 25%.

Forensenbelasting

Vastgesteld beleid

In de begroting is uitgegaan van een trendmatige verhoging van 2,3% voor het jaar 2025. De inkomsten bedragen afgerond € 77.000. Dit betreft een stijging van 11,5%. De forensenbelasting is gebaseerd op de WOZ-waarde. De WOZ-waardeontwikkeling heeft bijgedragen aan deze stijging.

Reclamebelasting

In de begroting 2025 is een boventrendmatige verhoging van het tarief van 10% in de belastingverordening opgenoemen. De inkomsten van de reclamebelasting is ca. € 14.000 lager uitgevallen dan in de begroting is opgenomen. De oorzaak ligt in het aantal mutaties in 2025 van ondernemingen met vanaf de openbare weg zichtbare (reclame) uitingen.

Begraafrechten

De kostendekkendheid van de begraafrechten is op begrotingsbasis 100%. Uit de realisatie van 2025 blijkt dat het dekkingspercentage voor de begraafplaatsrechten uitkomt op afgerond 96%. Dit is het gevolg van voor- en nadelige resultaten op meerdere budgetten die onder de tariefberekening begraafplaatsen vallen. Voor inhoudelijke toelichting zie TV7.5.

Marktgelden

In de begroting is uitgegaan van een verhoging van de tarieven 2024 met de inflatiecorrectie Dit zou leiden tot een kostendekkendheid van 61%. In 2025 is op rekeningbasis het dekkingspercentage uitgekomen op afgerond 76%. Het verschil zit met name in een afwijking ten aanzien van de energielasten.

Overige legestarieven

Vastgesteld beleid

- De leges zijn een specifieke heffing; een vergoeding voor, door of vanwege de gemeente verstrekte diensten of gebruik van gemeentelijke voorzieningen, waaronder de Nederlandse identiteitskaart.
- In 2024 is de Omgevingswet in werking getreden waardoor het jaar 2024 en 2025 als een 'overgangsjaar' geldt.
- Op niveau van hoofdstuk 1 en 2 van de tarieventabel behorende bij de verordening mogen de leges de 100% kostendekkendheid niet overstijgen.
- De gemeente zal toegroeien naar een 100% kostendekkendheid op hoofdstuk 1 en hoofdstuk 2 niveau (publiekszaken, kabels & leidingen, bouwvergunningen en omgevingsvergunningen).
- Hoofdstuk 3 van de legesverordening (APV vergunningen) wordt separaat beoordeeld.
- Voor leges is geen kwijtschelding mogelijk.
- In het kader van de ombuigingsmaatregelen zijn de tarieven van een aantal leges activiteiten meer dan trendmatig aangepast waaronder: tarief eenvoudig huwelijk/partnerschap/omzetten partnerschap, afgifte rijbewijzen (verschillende perioden)

Hondenbelasting

In de begroting is vastgelegd trendmatig is verhoogd. Dit heeft tot een inschatting van de opbrengst 2025 van € 207.000 (afgerond) geleid. De opbrengst bedraagt € 177.000. Dit is een negatief resultaat van € 30.000

Precariobelasting

In de begroting 2025 is voor de precariobelasting uitgegaan van een boventrendmatige verhoging van de tarieven van 10%. De inkomsten van de precariobelasting zijn met ca 48% gestegen. Een belangrijke reden voor deze meeropbrengst is de systematische controle op het hebben van voorwerpen op de weg.

Parkeerbelasting

Vastgesteld beleid

- Voor een naheffingsaanslag parkeerbelastingen geldt een maximumbedrag dat in rekening kan worden gebracht. Dit bedrag wordt jaarlijks door het Rijk vastgesteld en gepubliceerd in de Staatscourant. Per 1 januari 2025 is het maximumbedrag dat voor een naheffingsaanslag parkeerbelastingen in rekening kan worden gebracht, bepaald op € 78,80.
- In de kadernota is vastgesteld dat de inkomsten met € 500.000 dienen te worden verhoogd door het aantal vrije uren dat geparkeerd kan worden terug te brengen tot 1 uur.

Havengelden

Vastgesteld beleid

- Voor de havengelden geldt in beginsel dat de begrote baten de begrote lasten niet mogen overstijgen.
- Op grond van het vastgestelde beleid bedraagt de kostendekkendheid voor het jaar 2025 van 100% van de toerekenbare kosten, waarbij uitgegaan wordt van opbrengst van € 596.525,-.
- In het jaar 2025 heeft een intensief onderzoek plaats gevonden naar de kosten van de haven.
- Dit heeft tot aangepaste tarieven geleid.
- De werkelijke kostendekkingsgraad in 2025 is 84%.

Tabellen lokale heffingen

Ongebonden heffingen; diverse belastingen
De ongebonden heffingen (Onroerende-zaak belastingen, Roerende-ruimtebelastingen, Hondenbelasting, Toeristenbelasting, Forensenbelasting, Precariobelasting en Reclamebelasting) worden alle tot de algemene dekkingsmiddelen gerekend, omdat er geen relatie is met een inhoudelijk begrotingsprogramma; de besteding is niet gebonden aan een bepaalde taak. De opbrengsten van deze heffingen zijn vrij besteedbaar.

Gebonden heffingen
De gebonden heffingen (ook wel recht of voorheen retributie genoemd), zoals de afvalstoffen- en rioolheffing, reinigingsrechten, begraafplaatsrechten en diverse leges worden verantwoord op het betreffende programma en worden niet tot de algemene dekkingsmiddelen gerekend. Het betreffen gedwongen betalingen aan de (lokale) overheid ter zake van een concrete, door de (lokale) overheid als zodanig, individueel bewezen dienst.

Jaarrekening (ongebonden)

Belastingsoort (Bedragen x 1.000)	Rekening 2024	Begroting 2025 incl begr.wijz.	Rekening 2025	Saldo 2025
Forensenbelasting	76	68	77	9
Onroerende zaakbelastingen	13.141	15.159	15.196	37
Toeristenbelasting	272	322	296	-26
Hondenbelasting	182	208	179	-29
Precariobelasting	161	208	346	138
Reclamebelasting	131	174	159	-15
Parkeerbelasting (belasting inclusief naheffing)	2.584	2.645	2.782	137
Subtotaal	**16.547**	**18.784**	**19.035**	**251**

Jaarrekening (gebonden)

Belastingsoort (Bedragen x 1.000)	Rekening 2024	Begroting 2025 incl begr.wijz.	Rekening 2025	Saldo 2025
Afvalstoffenheffing	5.791	5.898	6.309	411
Omgevingsvergunningen (hoofdstuk 2 tarieventabel leges)	1.142	904	1.311	407
Publieke zaken (hoofdstuk 1 tarieventabel leges)	983	1.086	1.080	-6
Havengelden	507	518	494	-24
Lijkbezorgingsrechten/Grafrechten	1.083	1.188	1.134	-54
Marktgelden	38	35	38	3
Overige heffingen (leges APV enz.) (hoofdstuk 3 tarieventabel leges)	279	76	101	25
Riool- en waterzorgheffing	3.698	4.217	4.235	18
Subtotaal	**13.521**	**13.922**	**14.702**	**780**
Totaal	**30.068**	**32.706**	**33.737**	**1.031**

Kostendekkendheid heffingen

(Bedragen x 1.000)	Afvalstoffenheffing	Riool- en waterzorgheffing	Begraafplaatsrechten	Marktgelden	Havengelden
Kosten incl. omslagrente	-5.695	-3.438	-1.219	-51	-591
Inkomsten excl. heffingen	870	-	131	11	40
Totaal netto kosten	-4.825	-3.438	-1.088	-40	-551
		Toe te rekenen kosten:			
BTW	-1.035	-292	-	-7	-
Overhead	-144	-345	-88	-3	-36
Inkomensregelingen	-305	-160	-	-	
Totaal toe te rekenen kosten	-1.484	-797	-88	-10	-36
Totale kosten (te dekken uit tarieven)	**-6.309**	**-4.235**	**-1.176**	**-50**	**-587**
Totale opbrengsten (uit tarieven)	6.309	4.235	1.134	38	494
Dekkingspercentage, afgerond	**100%**	**100%**	**96%**	**76%**	**84%**

*De kostendekkendheid voor de afvalstoffenheffing is op begrotingsbasis 100%. In 2025 er een positief resultaat en als gevolg hiervan is er een dotatie gedaan aan de egalisatievoorziening afvalstoffenheffing

*De kostendekkendheid voor de riool- en waterzorgheffing is op begrotingsbasis 100%. In 2025 er een positief resultaat en als gevolg hiervan is er een dotatie gedaan aan de egalisatievoorziening rioleringen

Weerstandsvermogen en risicobeheersing

De paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing geeft aan hoe solide de financiële positie van de gemeente is. Het beschikken over voldoende weerstandsvermogen is van belang omdat financiële tegenvallers zich kunnen voordoen. Het beleid ten aanzien van het weerstandsvermogen en risicobeheersing wordt door de raad vastgesteld en is vastgelegd in de Nota weerstandsvermogen en risicobeheersing (2022). Vervolgens wordt in de verplichte paragraaf bij de begroting en jaarrekening inzicht gegeven in de verhouding tussen het benodigd en beschikbaar weerstandsvermogen en zo nodig de maatregelen die worden genomen om op het benodigde niveau te komen.

Weerstandsvermogen
In het ‘Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten’ is aangegeven dat het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen:

A. De weerstandscapaciteit, zijnde de middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt of kan beschikken om niet begrote kosten te dekken
B. Alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie.

Het weerstandsvermogen als ratio, berekend door de beschikbare weerstandscapaciteit te delen door de benodigde weerstandscapaciteit, vormt de indicator voor de robuustheid van de begroting. In de Nota Weerstandsvermogen en Risicobeheersing 2022-2025 is vastgelegd een ratio te hanteren van 1,0. Dit valt binnen waarderingsschaal C (=voldoende) op basis van het Gemeenschappelijk Financieel Toezichtkader van de provincie Gelderland.
De begroting van 2026 sluit op een totaal van ongeveer € 236 miljoen. Hiervan bestaat € 115 miljoen uit programma 6, de gedecentraliseerde wetten WMO, jeugdzorg en Participatie. Voor wat betreft lasten minus baten resteert een saldo van € 57 miljoen. Deze activiteiten brengen veel risico’s en open einde regelingen met zich mee, maar hebben daarvoor ook een eigen bestemmingsreserve, de bestemmingsreserve sociaal domein. Dat betekent dat de risico’s van de activiteiten die worden uitgevoerd onder het restant van de begroting (€ 180 miljoen) een beroep doen op het weerstandsvermogen. Naast de berekening van de ratio, zoals hierboven beschreven, is een vergelijking tussen risico’s en omvang van de begroting interessant. Een buffer van 10% zou kunnen worden beschouwd als minimum ondergrens. Voor 2026 is dat ongeveer € 18 miljoen.

Weerstandscapaciteit
Bij het begrip weerstandscapaciteit wordt er onderscheid gemaakt tussen incidentele en structurele weerstandscapaciteit. De incidentele weerstandscapaciteit is de mate waarin eenmalige tegenvallers en/of calamiteiten kunnen worden opgevangen met vrij besteedbare middelen die eenmalig kunnen worden ingezet, zonder dat het invloed heeft op het gemeentelijk voorzieningenniveau. Dit mag bestaan uit de algemene reserve, overige vrij aanwendbare reserves en stille reserves.
De structurele weerstandscapaciteit is de mate waarin de gemeente in staat is om niet begrote kosten te dekken door structurele ruimte vrij te maken, zonder dat het ten koste gaat van de uitvoering van het beleid. Dit bestaat in de gemeente Harderwijk uit een raming voor onvoorziene uitgaven. Deze stelpost heeft een incidenteel karakter gekregen bij de ombuigingen voor 2025 e.v., waarbij de hoogte ervan ieder jaar bij de technische uitgangspunten van de Kadernota vastgesteld wordt. Bij de actualisering van de Nota Weerstandsvermogen en Risicobeheersing moet deze gewijzigde werkwijze opgenomen worden.

Risicobeheersing
Risicobeheersing is het geheel aan maatregelen die bewust door het college worden genomen om risico's te signaleren, over te dragen, te vermijden, te verminderen of te accepteren. Het doel van risicobeheer is de kans vergroten om de beoogde resultaten te behalen. Hierbij streeft de gemeente Harderwijk naar risicobeheer als gewoonte, door middel van structureel aandacht voor risico's al in de eerste lijn, binnen de primaire processen. Risicobewustzijn binnen de gemeente is belangrijk om gefundeerde besluiten te nemen waarbij aanwezige risico's en mogelijke gevolgen voor de maatschappij en de financiële positie van de gemeente in afgewogen kunnen worden.
Om inzicht te krijgen in de risico's worden deze jaarlijks (bij de jaarrekening) organisatie-breed geïnventariseerd en gekwantificeerd naar omvang en de kans dat de risico gebeurtenis zich voordoet. Vervolgens worden beheersmaatregelen geformuleerd om de risico's te reduceren. Ervan uitgaande dat deze beheersmaatregelen ook effectief zijn, wordt een inschatting gemaakt van het restrisico's. Deze overblijvende risico's vormen gecumuleerd de onderbouwing van de benodigde weerstandscapaciteit.

Huidige weerstandscapaciteit
Op basis van bovenstaande uitgangspunten is in onderstaande tabellen een samenvatting weergegeven van de beschikbare weerstandscapaciteit ultimo 2025. De prognose stand wordt hieronder gebruikt en afgezet tegen de risico-inventarisatie jaarrekening 2025.

In onderstaande tabel is de geprognosticeerde weerstandscapaciteit weergegeven. In deze stand is rekening gehouden met de besluitvorming over de Jaarrekening 2025, de inzet bij de begroting 2026-2029 en de overige claims op de algemene reserve. De ratio weerstandsvermogen is op basis van de prognose stand en de actuele risico-inventarisatie (jaarrekening 2025), afgerond 1,7.

(bedragen x €1.000,-)

Beschikbare weerstandscapaciteit	Stand 31-12-2025	Claims op reserve	Resultaat 2025 incl bestemming	Stand na verwerking claims/resultaat
Algemene reserve	44.122	-17.457	16.402	43.067

(bedragen x €1.000,-)

Berekening weerstandsvermogen	Prognose stand na verwerking resultaat/ claims	Geïdentificeerde risico's n.a.v. actualisatie eind 2025	Overschot (-) / tekort (+)	Ratio weerstands-vermogen
Algemene reserve	43.067	-25.273	17.794	1,7

De claims op de reserves en het rekeningresultaat bestaan uit:

(bedragen x € 1.000,-)

Claims op reserves en het rekeningresultaat	Bedrag
Saldo per 31-12-2025	44.122
Voorstellen voor bestemming resultaat jaarrekening 2025:	
Saldo jaarrekening 2025	19.164
Onttrekking onderhandenwerken 2025 (niet neutraal)	-1.360
Onttrekking onderhanden werken 2025 (neutraal)	-139
Toevoeging bestemmingsreserve monumenten	-26
Toevoeging nieuwe bestemmingsreserve IBOR	-575
Toevoeging bestemmingsreserve Woonfonds - realisatiestimulans	-2.100
Onttrekking bestemmingsreserve Woonpark Hierden	225
Toevoeging vanuit overschot BW/MO	1.213
Totaal resultaatbestemming	**16.402**
Claims:	
Kadernota 2023-2026 (dekking incidentele posten jaarschijf 2026)	-549
Kadernota 2025-2028 (dekking incidentele posten jaarschijven 2026 t/m 2028)	-1.773
Kadernota 2026-2029 (dekking incidentele posten jaarschijven 2026 t/m 2029)	-3.132
Kadernota 2026-2029 - toevoeging aan reserve 800 jaar Harderwijk	-500
2e Turap 2023; onderhanden werken (jaarschijf 2026)	-44
Begroting 2026-2029; motie Baanweg Sportboulevard	-25
Begroting 2026-2029; motie Maak de ruimte veilig voor vrouwen	-90
Begroting 2026-2029; amendement Plaquette Stichting We Will Remember	-2
2e Turap 2025; onderhanden werken	-928
Aankoop Donkerstraat 10-12-14 (claim in jaarschijven 2026 t/m 2030)	-250
IBOR samen kleuren we de stad incidentele budgetten	-64
Zonne-energie voor energieneutraal De Sypel	-100
Deelname en bijdrage aan project Keervoorziening Harderwijk	-10.000
Totaal claims	**-17.457**
Geprognostiseerd saldo algemene reserve 2025 incl. resultaatsbestemming en claims	**43.067**

Benodigde weerstandscapaciteit risico-inventarisatie

De totale benodigde weerstandscapaciteit op basis van de risico inventarisatie bij de jaarrekening 2025 is € 25,3 miljoen. Dat is circa 10,7% van de begroting 2026 en is als volgt opgebouwd:

(bedragen x € 1.000,-)

	Belangrijkste risico's	Rekening 2025	Rekening 2024
1	Grondexploitaties / Waterfront / Nieuw Weiburg	11.660	5.400
2	Risico rentestijgingen grondexploitatie	3.168	3.325
3	Sociaal domein		
4	Gronden in eigendom van de gemeente	287	428
5	a. Verbonden partijen (incl. WNH en Zonnepark miv 2025)	654	222
	b. Garantieverlening Zonnepark Harderwijk B.V.	84	440
	c. Warmtenetwerk Harderwijk B.V.	319	
6	Raming gemeentefonds	500	500
7	Windturbines Lorentz	32	
8	Overig Domein Mens & Maatschappij	1.424	1.189
9	Exploitatie sport accommodaties en zwembad	41	62
10	Overig Domein Stad & Omgeving	1.785	2.192
11	Stadsbedrijf	550	500
12	Financiële risico's (borgstellingen en garantstellingen)	678	900
13	Bedrijfsvoering risico's	3.591	3.183
14	Overig algemeen (niet geïdentificeerd of gekwantificeerd)	500	500
	Totaal	**25.273**	**18.841**

De totale benodigde weerstandscapaciteit, op basis van de risico-inventarisatie eind 2025, is € 25,3 miljoen. Dit is een stijging van ca. € 6,4 miljoen ten opzichte van de berekende, benodigde weerstandscapaciteit bij de jaarrekening 2024. In onderstaande tabel een overzicht van het verloop van de risico-inventarisatie.

(bedragen x €1.000,-)

Risico inventarisatie (verloop)	Jaarrekening 2021	Jaarrekening 2022	Jaarrekening 2023	Jaarrekening 2024	Jaarrekening 2025
Algemene dienst	9.181	4.659	9.836	9.688	10.156
Grondexploitaties	14.967	16.181	6.332	9.152	15.114
Totaal	**24.148**	**20.840**	**16.168**	**18.840**	**25.270**

Toelichting op de belangrijkste risico's en ontwikkelingen m.b.t. de benodigde weerstandscapaciteit

De risico's van de grondexploitaties zijn fors toegenomen terwijl de risico's binnen de algemene dienst vrijwel gelijk zijn gebleven. Er wordt in toenemende mate aandacht gevraagd voor cybersecurity, informatiebeveiliging en privacy. Door Nis2 de nieuwe Europese richtlijn en de Nederlandse Cybersecurity Wet die hieruit is ontstaan, is een gemeente gekarakteriseerd als een essentiële entiteit. Die definitie verplicht ons om aan hoge beveiligingsstandaarden te voldoen. Het is echter lastig om die risico's al te kwantificeren. Hieronder volgt een toelichting op de grootste gekwantificeerde risico's of groep van risico's.

1. *Grondexploitaties / Waterfront / Nieuw Weiburg*
Risico's die zich voordoen worden bij herziening vertaald in het saldo van de grondexploitatie en risico's die zich niet voordoen vervallen of verminderen. Onder normale omstandigheden mag er voor grond vanuit worden gegaan, dat de risico's van de lopende grondexploitaties langzaam verder afnemen naarmate het einde nadert. Voor het komende jaar moet, net zoals ieder jaar, rekening gehouden worden met fluctuaties in de risico's afhankelijk van de geactualiseerde situatie. Voor de herziening van de Grexen 2026 (onderdeel van de jaarrekening 2025) zijn de risico's berekend met behulp van de Monte Carlo methode. Hierbij worden verschillende variabelen en alle benoemde risico's in een rekenmodel verwerkt die 10.000 simulaties gaat draaien van mogelijke uitkomsten. Het resultaat van deze uitkomsten is een verdeling van de waarschijnlijkheid van het financiële resultaat van de grondexploitatie, inclusief alle risico's en kansen.

Voor Lorentz III, Drielanden en restgrexen zijn de gekwantificeerde risico's lager dan de verwachte winst waardoor deze risico's binnen de grex kunnen worden opgevangen en bij de berekening van de benodigde weerstandscapaciteit buiten beschouwing blijven.

Waterfront: De benodigde weerstandscapaciteit voor het opvangen van project specifieke risico's is € 5,8 miljoen. Het risico is ten opzichte van vorig jaar met ruim 0,4 miljoen gestegen. De risico's zijn in de herziene grexen (die onder geheimhouding aan de raad beschikbaar zijn gesteld), uitvoerig beschreven. Samengevat gaat het om:
a. Marktrisico grondopbrengsten: De grondexploitatie Waterfront is erg gevoelig voor marktschommelingen doordat er nog veel grondopbrengsten moeten worden gerealiseerd. Een wijzigend indexcijfers van 2% over één jaar heeft al een effect van € 1,0 miljoen. Ook gezien de sterk fluctuerende marktontwikkelingen van de afgelopen jaren kan dit risico in de toekomst dus zowel een sterk voordelig als nadelig effect op het projectsaldo veroorzaken.
b. Uitgiftevertraging Lorentz haven: Netcongestie, stikstofproblematiek en de onzekerheid over de bouw van windmolens op het bedrijventerrein leiden tot een vertraging in de uitgifte van de kavels. Waar uitgiftevertraging een nadelig effect heeft op plankosten (meer kosten want meer jaren ambtelijke inzet), heeft dit een gunstig effect op de opbrengsten aangezien de opbrengstenstijging relatief gunstig is ten opzichte van de rentekosten die oplopen wanneer de grondexploitatie jaren later wordt afgesloten.
c. Gewijzigde inzichten Dolfinariumeiland: De strook langs de haven is onderdeel van fase 2 (complex GX14) van het Waterfront. In deze strook is op basis van de SOK uit 2008 de bouw van een theater en andere Leisure functies voorzien. Herbezinning op uitgangspunten en ruimtelijke heroverweging veroorzaken vertraging in de ontwikkeling van de strook die onderdeel uitmaakt van deze fase 2.
d. WBI-subsidie: Door de (sterk) verbeterde grondopbrengsten kan geen aanspraak meer worden gedaan op de WBI-subsidie. De al gekregen WBI gelden kunnen dus niet meer worden ingezet als dekking voor de risico's.

Nieuw Weiburg: De benodigde weerstandscapaciteit voor het opvangen van project specifieke risico's is € 5,9 miljoen. De risico's zijn in de herziene grexen (die onder geheimhouding aan de raad beschikbaar zijn gesteld), uitvoerig beschreven. Samengevat gaat het om:

a. Parkeeroplossing: de onrendabele top op de parkeer HUB kan zowel hoger als lager uitvallen dan geraamd. Er is hier dus sprake van een kans en risico.
b. Marktwaarde vastgoed: de Vrij op Naam prijzen van het vastgoed kunnen zowel hoger als lager uitvallen. Dit heeft effect op de residuele grondwaarde en is daarmee zowel een kans als een risico.
c. Collectief warmtesysteem: Wanneer de investeringen voor het collectieve warmtesysteem de BAK-dekking (eenmalige bijdrage aansluitkosten, bij start bouw) overstijgen zorgt dit voor lagere grondopbrengsten (meerkosten in de vastgoedexploitatie). Hier is dus sprake van een risico dat moet worden gedekt.
d. Plankosten: binnen het project kunnen vertraging, (bezwaar-) procedures en extra onderzoeken leiden tot extra werkzaamheden en daarmee het overschrijden van de begrootte plankosten. Vertraging kan veroorzaakt worden door bijvoorbeeld problemen omtrent stikstof en netcongestie. Ook hier is sprake van een risico.
e. Detail SSK-ramingen: Op dit moment zijn de kosten voor civiele werkzaamheden bepaald op basis van kengetallen. Gedetailleerde SSK-ramingen ontbreken nog, maar worden de komende maanden opgesteld. Het risico bestaat dus dat deze SSK-ramingen verschillen ten opzichte van de huidige ramingen. Dit kan zowel negatieve- als positieve invloed hebben op het resultaat van de grondexploitatie, afhankelijk van de hoogte van de ramingen. Naar verwachting kunnen tijdens de herziening 2027 de nieuwe SSK-ramingen worden opgenomen.
f. Plan en programma: er kunnen potentiële meeropbrengsten gerealiseerd worden wanneer de

ruimtelijke planvorming (voor de functie niet-wonen) binnen het project geoptimaliseerd wordt.

2. *Risico rentestijgingen voor de grondexploitaties*
De rentegevoeligheid van de grexen wordt jaarlijks geanalyseerd om het risico van rentestijging te kunnen kwantificeren. In de grexen is gerekend met een rentepercentage van 0,5% terwijl de rente op de kapitaalmarkt op dit moment veel hoger is. Bij aflopende leningen en herfinanciering geeft dat een direct effect op de kosten van de grexen. Het renterisico wordt berekend op basis van de verwachte eindwaarde van de grex, de looptijd van de grex en een rente opslag die gebaseerd is op het verschil tussen de toegerekende rente en de huidige marktrente. Net als in 2024 is gerekend met een renterisico opslag van 1,0%. Naarmate het rente percentage toeneemt wordt het rente effect groter door het zogenoemde rente op rente effect. Voor de grex Waterfront geldt dat door de relatief lange looptijd van 5 jaar en de hoge boekwaarde van € 88,9 miljoen de rentegevoeligheid groot is. Ook voor de nieuw geopende grex Nieuw Weiburg geldt dat door de relatief lange resterende looptijd van 10 jaar de rentegevoeligheid groot is. Per saldo is het renterisico op alle grexen tezamen afgenomen met ongeveer 0,15 miljoen ten opzichte van 2024.

3. *Sociaal domein*
De combinatie van een goed gevulde bestemmingsreserve sociaal domein en een realistische begroting 2026, hebben ten tijde van de jaarrekening 2025 (het moment van risico inventarisatie) tot de conclusie geleid dat er geen aanvullend weerstandscapaciteit nodig is voor het sociaal domein.
Op 19 juni 2023 is de Hervormingsagenda Jeugd 2023-2028 definitief vastgesteld. Doel van de maatregelen in de Hervormingsagenda is het jeugdstelsel kwalitatief te verbeteren en financieel houdbaar maken: betere en tijdige zorg en ondersteuning voor jeugdigen en hun gezin, op de juiste plek en wanneer dit nodig is. De maatregelen zoals opgenomen in de Hervormingsagenda tellen op tot een besparingspotentieel van ongeveer € 1 miljard vanaf 2028. In de meicirculaire 2025 is dit besparingspotentieel opgehoogd met ruim € 500 miljoen. Gemeenten moeten bij het opstellen van hun begrotingen rekening houden met deze besparing van ruim € 1,5 miljard. Begin 2025 heeft de deskundigencommissie een zwaarwegend advies uitgebracht met het rapport Groeipijn. De commissie heeft de voortgang en uitvoering van de Hervormingsagenda beoordeeld en heeft geconcludeerd dat er veel gedrevenheid is om de hervormingen te laten slagen, maar dat er ook aanzienlijke druk is op alle betrokkenen. Voor wat betreft financiën stelt de commissie dat de financiële tekorten gedeeld moeten worden tussen Rijk en gemeenten. In de meicirculaire 2025 hebben gemeenten deze middelen, ruim € 400 miljoen, structureel toegekend gekregen. Daarnaast heeft het kabinet Schoof aanvullende beheersmaatregelen uitgewerkt. Omdat voor deze maatregelen het rijk aan zet is, mogen gemeenten deze maatregelen budget neutraal in de begroting opnemen. Het
betreft vanaf 2028:
- Eigen bijdrage Jeugdzorg € 260 miljoen (voor Harderwijk € 640.000)
- Sturen op trajectduur jeugdzorg € 68 miljoen (voor Harderwijk € 170.000)
Afgesproken is dat de deskundigencommissie begin 2027 opnieuw advies uitbrengt.

4. *Gronden in eigendom van de gemeente*
De gemeente heeft gronden in eigendom om te ontwikkelen of te ruilen om ontwikkeling mogelijk te maken. De boekwaarde van de gronden kan te hoog zijn als de bestemming nog onduidelijk is of mogelijk te hoog gewaardeerd. Dat kan het geval zijn als geplande ontwikkelingen geen doorgang vinden of als er als gevolg van ontwikkelingen in de markt verlies geleden zal worden op de grondverkoop. We hebben in 2025 aanvullende gronden gekocht en zijn er ook gronden ingebracht in de grex Nieuw Weiburg waardoor het totale risico is gedaald.

5. *Verbonden partijen (inclusief Zonnepark Harderwijk B.V. en het Warmtenetwerk Harderwijk B.V.)*
   a. Algemeen: Deelname aan verbonden partijen brengt risico's met zich mee. Voor gemeenschappelijke regelingen die zelf onvoldoende weerstandsvermogen aanhouden, houden wij rekening met de consequenties die dat voor ons zou kunnen hebben. Voor het kapitaalbelang dat wij in private partijen hebben en waar geen bestemmingsreserve tegenover staat, wordt een risico opgenomen. Vanaf 2025 is er voor alle garantstellingen van de gemeente een uniform risicopercentage opgenomen. Door het hanteren van uniforme risico berekeningen hiervoor is de benodigde weerstandscapaciteit met 0,4 miljoen toegenomen.
   b. De gemeente heeft zich voor het zonnepark Harderwijk B.V. garant gesteld voor een grote lening, waarvan een deel inmiddels is afgelost. Daardoor kan het risico worden verlaagd. Doordat er ook een zonnepark tegenover de lening staat, beperkt het gemeentelijk risico zich tot het restrisico.
   c. De risico's voor het warmtenetwerk beperken zich tot het ingebrachte kapitaal, omdat de gemeente aandeelhouder is van de onderneming. Aanleg- en exploitatie risico's ten aanzien van het warmtenet worden primair door WNH B.V. zelf gedragen. In 2025 is er een additionele agiostorting van € 750.000 geëffectueerd om investeringen naar voren te kunnen halen. Deze agio storting verhoogt het kapitaalbelang dat de gemeente in de B.V. heeft.

6. *Raming gemeentefonds*
   In 2027 volgt een volgende stap in de herverdeling van het gemeentefonds. De Raad voor het Openbaar Bestuur heeft in 2025 aanbevelingen gedaan waar begin 2026 een reactie op wordt verwacht vanuit het Rijk. Daarnaast zijn de herverdeeleffecten van de vorige herverdeling tot 2027 gemaximeerd en moet er een besluit over het vervolg genomen worden. Dit kan voor Harderwijk heel veel verschillende dingen betekenen. Het risico bestaat heel concreet dat het ingroeipad wel vervolgd wordt, wat een nadelig effect heeft op de inkomsten van Harderwijk (€ 250.000,- bij wegvallen maximering vorige herverdeeleffect). De effecten van de komende herverdeling zijn echter nog niet bekend en kunnen zowel positief als negatief van aard zijn. Het risico is ongewijzigd.

7. *Windturbines Lorentz*
   In de jaarrekening 2024 is het krediet afgesloten en zijn de gemaakte kosten van het project windturbines afgeboekt ten laste van de algemene reserve. De kosten voor het project windturbines waren opgelopen terwijl onzeker was of deze kosten kunnen worden terugverdiend. Netcongestie maar ook de uitspraak van de Raad van State leidden tot onzekerheid. In 2025 is door de gemeenteraad een nieuw krediet verstrekt, dat een gedeeltelijke claim op de bestemmingsreserve duurzaamheidsfonds heeft. Voor het overige financiële risico dat het windpark geen doorgang vindt, is een risico opgenomen dat meegroeit met de stand van de kosten die afgedekt moet worden.

8. *Overig domein mens & maatschappij, team samenleving*
   Vanuit het team samenleving wordt samengewerkt met een groot aantal maatschappelijke instellingen. Voor een aantal daarvan zijn borgstellingen of garantstellingen afgegeven die risico's met zich meebrengen. Vanaf 2025 is er voor alle garantstellingen van de gemeente een uniform risicopercentage opgenomen. Ook door het verstrekken van jarenlange subsidies bestaat een vergelijkbaar risico. Tevens is binnen dit domein een grote kans op misbruik van persoonsgegevens of informatielekken. De risico's daarvan zijn geïdentificeerd en zo goed mogelijk gekwantificeerd. Voor het risico op overschrijding van de kosten van het IHP die kunnen ontstaan door vertraging, is een risico opgenomen van 0,4 miljoen.

9. *Exploitatie sport accommodaties en zwembad*
   In het voorjaar 2025 is -na de verbouw van zwembad en sporthal- een herziening van de exploitatie opgesteld om in kaart te brengen wat er naar verwachting, nodig is aan budget. Met de exploitatie herziening zijn ook alle inkomsten en uitgaven doorgelicht in de begroting van de Sypel en is de begroting hierop bijgesteld. Het risico op overschrijding van het budget voor de exploitatie zal op basis van opgedane ervaringen steeds verder verkleinen, zoals ook nu al het geval is.

10. *Overig Domein Stad & Omgeving, ruimtelijke projecten, stadstoezicht en ruimtelijk beleid*
De ontwikkeling van ruimtelijke projecten brengt risico's met zich mee. Deze risico's worden per project geïnventariseerd en meegenomen bij de jaarlijkse risico-inventarisatie. Lopende en/of net uitgevoerde projecten, kunnen risico's meebrengen doordat de exploitatiebudgetten mogelijk niet meer passend zijn. Eind 2023 is met de auditcommissie de wijze van omgaan met projectrisico's en daaruit voortvloeiend, financiële gevolgen voor de weerstandscapaciteit, besproken. Daar is aangegeven dat op de agenda staat om de risico's voor de niet-GREX projecten op eenduidige wijze te beschrijven en te waarderen.

11. *Stadsbedrijf*
Het stadsbedrijf is verantwoordelijk voor zorgvuldig beheer en onderhoud van de openbare ruimte. De ruimte die door allen in de samenleving wordt gebruikt. Het opgenomen risico betreft het voordoen van een mogelijke calamiteit in de openbare ruimte, waarin de begroting geen rekening mee is gehouden en waar snel gehandeld moet worden. Tevens is een risico opgenomen voor niet-begrote schades en uitval van het materieel.

12. *Financiële risico's (borgstellingen en garantstellingen)*
Net als bij de grexen bestaat er ook een renterisico in de algemene dienst. Op basis van de huidige informatie verwachten wij in 2026 weer leningen te moeten aantrekken tegen de dan geldende rentepercentages. In onze begroting is geen rekening gehouden met een hogere rentelast. Bestaande garantstellingen voor derden moeten we beschouwen als een financieel risico. Vanaf 2025 is er voor alle garantstellingen van de gemeente een uniform risicopercentage opgenomen. En met het gebruik van subsidies van derden, zoals bijvoorbeeld de WBI, SISA regelingen bestaat er een risico op terugbetaling. Dat geheel is samengevat onder de financiële risico's.

13. *Bedrijfsvoering risico's*
In onze bedrijfsvoering lopen we dagelijks risico. Een verzamelpost van vele heel diverse risico's, groter en kleiner van aard die niet allemaal separaat zijn benoemd. Een aantal voorbeelden hiervan zijn: Menselijke fouten kunnen leiden tot schades zoals bijvoorbeeld foute aanbestedingen of het terugvorderen van subsidies. We bezitten veel vastgoed, met risico's van leegstand terwijl onze kosten doorlopen, of we kunnen juist te maken krijgen met hogere pandlasten die doorberekend worden aan gebruikers maar in sommige gevallen anderzijds vragen om een hogere subsidie van de gemeente. Op ons totale personeelsbestand hebben we jaarlijks te maken met uitval van collega's door langdurige ziekte waarbij wij verantwoordelijk blijven om bij te dragen in de kosten. Een aantal collega's heeft een aanstelling voor onbepaalde tijd terwijl de dekking incidenteel van aard is. Voor het risico op arbeidsongeschiktheid en overlijden van wethouders is de gemeente niet meer verzekerd. Kortom een divers geheel van risico's die onderling van elkaar verschillen en in omvang niet groot zijn, maar als geheel toch een behoorlijk risico vormen. Ook die risico's hebben we dit jaar zo goed mogelijk geprobeerd in beeld te brengen en samengevat in de risico's voor de bedrijfsvoering.

14. *Overig algemeen (niet geïdentificeerd of gekwantificeerd)*
Om schijnnauwkeurigheid te voorkomen in de berekeningen van risico's en ook in de wetenschap dat niet alle risico's zich tegelijkertijd zullen voordoen is er voor gekozen om- net als vorig jaar- een algemene rest post op te nemen in de weerstandscapaciteit. Hieronder vallen ook risico's inzake informatieveiligheid en privacy.

Ontwikkelingen, nog niet als risico gekwantificeerd
Risico inzake informatieveiligheid en privacy

Door verdergaande digitalisering zijn privacy en informatieveiligheid een essentieel onderdeel van het werk van gemeenten geworden. Voor inwoners is het van belang dat de gemeente de juiste informatie in de juiste vorm beschikbaar heeft. Organisaties zijn verplicht om daarbij structurele naleving van privacyregels te waarborgen. Door toenemende cyberdreigingen wordt passende beveiliging van deze informatie steeds belangrijker. Het voorkomen van datalekken en beveiligingsincidenten is cruciaal. Dit betekent dat er binnen de begroting ieder jaar rekening gehouden moet worden met de kosten voor het creëren van bewustwording, advisering en het implementeren van maatregelen om aan de wetgeving te voldoen. De samenwerking tussen Ermelo, Harderwijk en Zeewolde via Meerinzicht biedt daarbij schaalvoordelen.

De Cyberbeveiligingswet (Cbw), die naar verwachting in 2026 in zal gaan, zal meer eisen gaan stellen aan organisaties op het gebied van informatieveiligheid. Gemeenten zullen moeten kunnen aantonen dat hieraan wordt voldoen. Er wordt in 2025 in opdracht van Meerinzicht een GAP-analyse uitgevoerd. Deze analyse geeft een beeld van waar de organisatie staat met betrekking tot de wettelijke vereisten. Er is een kadernota voorstel ingediend om in de begroting van 2026 middelen te reserveren om aan de slag te kunnen met de verwachte uitkomsten hiervan. Met deze middelen wordt het mogelijk om hiervoor externe expertise in te schakelen in 2026. Op deze manier kunnen noodzakelijke verbeteringen doorgevoerd worden om Ermelo, Harderwijk, Zeewolde en Meerinzicht een nog veiliger omgeving te maken en die daarnaast voldoet aan de Cbw.

Ook de ontwikkelingen op het gebied van AI gaan snel. Het kan de dienstverlening efficiënter en beter maken. Vanaf augustus 2026 zullen gemeenten bij inzet van AI moeten voldoen aan de Europese AI Verordening. Dit komt bovenop de eisen waaraan we al moeten voldoen vanuit de Algemene Verordening Gegevensbescherming en de Cbw. De kosten voor het voldoen aan de wettelijke eisen bij de inzet van AI zullen naar verwachting stijgen in de komende jaren.

Keervoorziening
De raad heeft ingestemd met de cofinanciering en reservering van € 10 miljoen in de bestemmingsreserve keervoorziening Veluwelijn. Er resteert tussen de Harderwijkse begroting/balans en de cofinancieringsopgave, een tekort van maximaal € 12,5 miljoen in de duurste variant, exclusief indexatie, aanvullende lokale kosten en onvoorzien overig. Afhankelijk van de uitkomst van de verkennende fases, de variantenkeuze en het bijbehorende financieringsvoorstel zullen de wijze van financiering en de bijbehorende risico's nader worden bepaald. Na de bestuurlijke besluitvorming over de deelname en de variantkeuze kan het gemeentelijke risico worden gekwantificeerd.

Woonwagenlocaties
In de Kadernota 2026 is reeds aangegeven dat er o.b.v. 65-85 woonwagenstandplaatsen een negatief resultaat wordt verwacht van € 6,5 - 14,5 miljoen. De eerste locatie lijkt o.b.v. 36 woonwagenstandplaatsen een negatief resultaat tot ca. € 3,6 miljoen te hebben. Na de bestuurlijke besluitvorming kan het gemeentelijke risico worden gekwantificeerd.

Indexatiekeuzes voor begroting
Sinds een aantal jaar constateren we bij de meicirculaire dat de loon- en prijsindexatie die de gemeente van het Rijk krijgt niet voldoende is om de loon- en prijsindexatie van de gehele begroting te kunnen dekken. Het afgelopen jaar is in beeld gebracht (en gedeeld met de auditcommissie) in hoeverre dit in de toekomst tot problemen kan leiden waarin verschil is gemaakt tussen theorie en de feitelijk praktijksituatie. Wanneer de indexen uit de meicirculaire bekend zijn, kan hiervoor een concreet voorstel gedaan worden. Na de bestuurlijke besluitvorming kan het gemeentelijke risico worden gekwantificeerd.

Financiële kengetallen

Financiële kengetallen jaarrekening 2025	Begroting 2024	Rekening 2024	Begroting 2025	Rekening 2025	Gelders gemiddelde 2024
1-a. Netto schuldquote	47,0%	42,9%	51,0%	36,0%	36,0%
1-b. Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	46,0%	40,0%	49,0%	32,3%	29,0%
2. Solvabiliteitsratio	33,0%	36,0%	32,0%	39,8%	39,0%
3. Grondexploitatie	20,0%	24,8%	16,0%	23,6%	7,0%
4. Structurele exploitatieruimte	0,8%	6,4%	1,1%	6,2%	3,0%
5. Belastingcapaciteit*	81,9%	81,9%	86,0%	84,3%	98,0%

Financiële kengetallen
In bovenstaande tabel is een overzicht te zien van de financiële kengetallen.

De provincie Gelderland heeft een tabel ontwikkeld die als hulpmiddel kan worden gebruikt bij de interpretatie van de kengetallen. Daarbij hanteert de provincie drie risicocategorieën (A, B en C).

De berekende kengetallen zijn in te delen in 3 categorieën:

- Categorie A: minst risicovol;
- Categorie B: gemiddeld risicovol;
- Categorie C: meest risicovol.

Om een beoordeling van de onderlinge verhouding tussen de kengetallen in relatie tot de financiële positie te kunnen geven, is onderstaande tabel weergegeven. Uiteindelijk is het van belang het geheel aan kengetallen in relatie met elkaar te analyseren, en niet één afzonderlijk kengetal te isoleren.

De categorieën waarin de gemeente Harderwijk zich bevindt wat betreft de jaarrekening 2025, zijn vetgedrukt opgenomen in onderstaande tabel.

Financiële kengetallen	Categorie A	Categorie B	Categorie C
1-a. Netto schuldquote	**<90%**	90-130%	>130%
1-b. Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	**<90%**	90-130%	>130%
2. Solvabiliteitsratio	>50%	**20-50%**	<20%
3. Grondexploitatie	<20%	**20-35%**	>35%
4. Structurele exploitatieruimte	**>0%**	0%	<0%
5. Belastingcapaciteit	**<95%**	95-105%	>105%

Financiële positie en toelichting op financiële kengetallen
De financiële positie van de gemeente Harderwijk uitgedrukt in de kengetallen wordt, op basis van de risicocategorie-indeling, als voldoende gekwalificeerd. De risicocategorisering waarin de kengetallen voor het jaar 2025 vallen komt overeen met die van de jaarrekening 2024.

Netto schuldquote
De netto schuldquote geeft inzicht in het niveau van de gemeentelijke schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen. Het geeft een indicatie van de mate waarin de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie drukken. Een laag percentage is gunstig. De VNG adviseert om 130% als maximum norm te hanteren en daarboven de schuld af te bouwen. Een hogere schuldquote betekent een hogere schuldenlast. De netto schuldquote fluctueert in de loop der tijd, voornamelijk door opname van geldleningen en jaarlijkse aflossingen op geldleningen. De netto schuldquote van gemeente Harderwijk valt in de minst risicovolle categorie A en is voor 2025 met afgerond 36% gedaald ten opzichte van 42,9% in 2024.

Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen
Deze wordt berekend overeenkomstig de netto schuldquote, vermeerderd met leningen aan openbare lichamen, woningbouwcorporaties, deelnemingen en overige verbonden partijen. Dit kengetal houdt ook rekening met de risico's die gelopen worden bij voornoemde partijen. Hoe lager het percentage is, hoe gunstiger ook hier de financiële positie. Gezien het terughoudende beleid wat het verstrekken van leningen betreft, is er nauwelijks verschil in de schuldquote na correctie voor alle verstrekte leningen. De netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen van gemeente Harderwijk valt in de minst risicovolle categorie A en is voor 2025 afgerond 32,3%.

Solvabiliteitsratio
Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is op langere termijn aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Hoe hoger de solvabiliteitsratio, hoe groter de weerbaarheid van de gemeente. De solvabiliteitsratio drukt het eigen vermogen uit als percentage van het totale vermogen. De solvabiliteitsratio van Gemeente Harderwijk valt in het gemiddelde risicoprofiel, categorie B. Er is sprake van een toename van de solvabiliteitsratio, van 36% in 2024 naar 39,8% in 2025.

Grondexploitatie
Het kengetal grondexploitatie geeft aan hoe groot de grondpositie (de boekwaarde van de grond) is ten opzichte van de totale (geraamde) baten. Voor de berekening worden de niet in exploitatie genoemde gronden en de bouwgrond in exploitatie bij elkaar opgeteld en gedeeld door de totale baten uit de begroting of rekening en uitgedrukt in een percentage. De grondexploitatie kan een forse impact hebben op de financiële positie van een gemeente. De boekwaarde van de voorraden grond is van belang, omdat deze waarde moet worden terugverdiend bij de verkoop. Hoe lager het percentage, hoe lager het risico.

Met een kengetal grondexploitatie van 23,6% in 2025 valt de gemeente Harderwijk in categorie B. Dit is een kleine daling ten opzicht van de 24,8% in 2026.

Structurele exploitatieruimte
Dit kengetal geeft aan hoe groot de structurele exploitatieruimte is, doordat wordt gekeken naar de structurele baten en structurele lasten en deze worden vergeleken met de totale baten. Een positief percentage betekent dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten (waaronder bijvoorbeeld de rente en aflossing van een lening) te dekken. De relevantie van dit kengetal voor de beoordeling van de financiële positie schuilt erin, dat het van belang is om te weten welke structurele ruimte een gemeente heeft om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is. Wanneer dit cijfer negatief is, betekent het dat het structurele deel van de begroting onvoldoende ruimte biedt om de lasten te blijven dragen.

De structurele exploitatieruimte van gemeente Harderwijk voor 2025 is 6,2% en valt hiermee in categorie A.

Belastingcapaciteit
De belastingcapaciteit geeft de potentiële ruimte aan, die een gemeente heeft om zijn structurele baten te verhogen om daarmee bijvoorbeeld stijgende structurele lasten op te vangen. Of dit wel of niet gebeurt is een bestuurlijke beleidskeuze. Wanneer een gemeente te maken heeft met een hoge schuld en de structurele lasten hoger zijn dan de structurele baten en de woonlasten al relatief hoog zijn, dan is er minder ruimte om te kunnen bijsturen.

Voor de gemeenten wordt de belastingcapaciteit gerelateerd aan landelijk gemiddelde tarieven. De belastingcapaciteit wordt als volgt berekend: de totale woonlasten meerpersoonshuishouden ten opzichte van het landelijk gemiddelde uitgedrukt in een percentage. Onder de woonlasten worden verstaan de OZB, riool- en waterzorgheffing en afvalstoffenheffing voor een woning met gemiddelde waarde in de gemeente. Voor het jaar 2025 komt dit kengetal uit op 84,3%.

Het kengetal belastingcapaciteit van gemeente Harderwijk valt in de minst risicovolle categorie A.

Onderhoud kapitaalgoederen

Het op een verantwoorde wijze onderhouden en in stand houden van de kapitaalgoederen legt een beslag op een aanzienlijk deel van de financiële middelen van de gemeente. Kapitaalgoederen zijn ruwweg verdeeld naar de categorieën wegen, water, groen en gebouwen. Onderhoud en vervanging zijn van belang om een veilige en duurzame openbare ruimte te realiseren. Er vindt een continue afweging plaats tussen een zo doelmatig mogelijk fysiek beheer en het verwezenlijken van de aanwezige maatschappelijke vraag en behoefte.

Deze paragraaf geeft inzicht in de gehanteerde beleidskaders en de kosten die in het verslagjaar 2025 gemoeid zijn geweest met het onderhoud aan de kapitaalgoederen. De volgende tabel geeft een overzicht van aanwezige beheerplannen en geplande actualisaties (N.B.: opsomming is niet uitputtend van karakter).

Beheerplan	Vastgesteld raadsbesluit	Geplande actualisatie
IBOR 2026-2030	13 november 2025	2031
Beleidsuitwerking en uitvoeringsagenda Riool, Water en Klimaatadaptatie (BURWKa) 2024-2028	10 juni 2024	2029
Beheerplan sportaccommodaties 2019-2023 2e evaluatie	10 oktober 2019	2027
Grondstoffenplan 2026-2030	18 september 2025	2031
Beheerplan begraafplaatsen	07 maart 2022	2028
Havenbeheerplan 2025-2029	12 juni 2025	2030
Meerjaren onderhoudsplan gemeentelijke gebouwen (MJOP) 2025-2028	12 december 2024	2029
Duurzaam Meerjarenonderhoudsplan gemeentelijk vastgoed (DMJOP)	16 februari 2023	2031

Openbare ruimte

Beleidskader
Het Integraal Beheerplan Openbare Ruimte (IBOR) vormt het kader voor het beheren en onderhouden van de openbare ruimte. Omdat de geplande actualisatie van het IBOR vertraging heeft opgelopen en pas in november 2025 het nieuwe IBOR 2026-2030 is vastgesteld is het (oude) IBOR 2020-2024 in de uitvoering van de diverse werkzaamheden de leidraad geweest voor verslagjaar 2025. Hieronder vallen de wegen, alle bijbehorende civiele kunstwerken, de installatietechnische verkeersvoorzieningen, het wegmeubilair, de openbare verlichting en ook riool, stedelijk water, groen en spelen.

Beheerplan
Er is sprake van planmatig jaarlijks en meerjarig onderhoud, dat op basis van onder meer de landelijk toegepaste CROW-normen voor de openbare ruimte tot stand komt. In het vastgestelde IBOR is ook teruggeblikt en bezien of gerealiseerd is wat van tevoren zo bedacht was. Deze ervaringen zijn meegenomen en de ambities voor de komende jaren zijn vastgelegd.

Uitvoering en financiële consequenties
Een beschrijving van uitgevoerde werkzaamheden voor (groot) onderhoud aan de wegen, civieltechnische kunstwerken, openbare verlichting enz., uitgevoerd in 2025, is gegeven in Programma 2. Dit geldt eveneens voor
het openbaar groen, inclusief de speelvoorzieningen c.q. speelplaatsen in Programma 5.

Havens

In 2025 is het havenbeheerplan 2025-2029 vastgesteld als meerjarig kader voor het beleid en beheer van de gemeentelijke havens. Het vigerende Havenbeheerplan 2025-2029 heeft betrekking op alle havens in eigendom en beheer van de gemeente Harderwijk inclusief het nautische beheergebied. Met de ontwikkelde fases 1 en 2 binnen het project Waterfront heeft het havengebied vele veranderingen ondergaan. De ontwikkeling van fase 3 is nog in volle gang.

Op basis van het Havenbeheerplan 2025-2029 wordt er jaarlijks ca. € 244.500,- toegevoegd aan de onderhoudsvoorziening Havenwerken. Vanuit deze voorziening wordt onder andere het groot onderhoud aan bruggen, kademuren, oeverbeschermingen bekostigd. Ook wordt er vanuit het havenbeheerplan jaarlijks € 93.000,- toegevoegd aan de bestemmingsreserve havenwerken om vervangingsinvesteringen in de toekomst te kunnen doen.

Riool- en waterzorg

Beleidskader
Het college B&W heeft een Beleidsuitwerking en uitvoeringsagenda voor Riolering Water en Klimaatadaptatie Harderwijk 2024-2028 opgesteld (BuRWKA). Op 10 juni 2024 heeft de gemeenteraad ingestemd met de visiecomponenten in deze beleidsuitwerking. De BuRWKA vormt de onderbouwing om het bestaande rioolsysteem in stand te houden en ons voor te kunnen bereiden op de effecten van klimaatverandering. Hierbij wordt gebruik gemaakt van risicogestuurd rioolbeheer: dit betekent riolen met hoog risico vaker inspecteren en eerder repareren/vervangen, en riolen met een laag risico minder vaak inspecteren en later repareren/vervangen. De hierbij behorende exploitatielasten bestaan met name uit uitgaven voor onderhoud, vervanging en herstel van schades.

Om ons voor te bereiden op de klimaatverandering worden meekoppelkansen benut om regenwater lokaal te verwerken, nuttig toe te passen en/of lokaal te bergen (tijdelijk parkeren) om pieken in de afvoer af te vlakken. Dit zijn bij voorkeur ruimtelijke verbetermaatregelen buiten het bestaande rioolstelsel. Zo vergroten we de sponswerking van het stedelijk gebied en worden we minder kwetsbaar voor extreme neerslag of droogte. De hierbij behorende exploitatielasten bestaan met name uit jaarlijkse kapitaallasten voor de investeringen voor de verbetermaatregelen.

Voor een financieel beeld wordt verwezen naar de paragraaf Lokale heffingen.

Gemeentelijk vastgoed

De vastgoedportefeuille van de gemeente in de vorm van gebouwen en terreinen kent een divers karakter. Het bezit van vastgoed is echter geen doel op zich. Het is één van de instrumenten om de doelstellingen op het gebied van sport, cultuur, welzijn, veiligheid en economie te realiseren. De basis voor het beleid is vastgelegd in het Vastgoed- en accommodatiebeleid. Er is in de gemeentebegroting een vastgoedexploitatie op pandniveau dat de basis vormt voor uitvoering van dit beleid. Het uitgangspunt is, dat de gemeente de vastgoedaccommodaties in een goede staat van onderhoud houdt.

In 2025 zijn de panden Daltonstraat 42-44 en Donkerstraat 10-12-14 in Harderwijk aangekocht en toegevoegd aan de gemeentelijke vastgoedportefeuille. Dit betreffen strategische aankopen voor gebiedsontwikkeling.

Beheerplan
Onderhoud van de gemeentelijke gebouwen is vastgelegd in het Meerjaren Onderhouds Plan (MJOP) gemeentelijke gebouwen. Het MJOP geldt voor een periode van 4 jaar en deze is bij raadsbesluit van 12 december 2024 definitief vastgesteld voor de periode 2025-2028. Hierin zijn de gebouwen opgenomen waarbij de gemeente verantwoordelijk is voor het beheer en onderhoud van de panden, die niet op de nominatie staan voor sloop of verkoop op korte termijn. Het onderhoudsniveau is gebaseerd op sober en doelmatig onderhoud.

Op basis van ‘Werkplan 2025-2028’ is budget aangevraagd voor de onderhoudswerkzaamheden in deze periode. De baten en lasten in de egalisatievoorziening over 2025 zijn verwerkt in onderstaande tabellen. De werkzaamheden die, na beoordeling hiervan, over het jaareinde heen lopen (van 2025 naar 2026) worden neutraal overgeheveld ten laste van de onderhoudsvoorziening.

Voor de gebouwen die substantieel bijdragen aan de CO2 reductie is een Duurzaam Meerjaren onderhoudsplan (DMJOP) door de gemeenteraad vastgesteld. Op basis van dit plan worden gebouwen verduurzaamd en hiervoor zijn ook subsidies aangevraagd vanuit de DUMAVA (Verduurzaming Maatschappelijk Vastgoed).

Om de onderhoudswerkzaamheden efficiënter te laten verlopen zijn in 2025 schilder- en schoonmaakwerkzaamheden voor meerdere panden gebundeld aanbesteed en uitgevoerd. Het onderhoud van de W-installaties (werktuigbouwkundige installaties, zijnde o.a verwarming, koeling en luchtbehandeling) is eveneens in 2025 aanbesteed en op basis daarvan is een meerjarige onderhoudsovereenkomst gesloten met Equans.

Uitvoering en financiële consequenties
In onderstaande tabel m.b.t. de voorziening onderhoud gemeentelijke gebouwen wordt inzicht gegeven in de diverse uitgevoerde onderhoudsactiviteiten in 2025 en de bedragen die daarmee gemoeid zijn geweest.

Stand per 01-01-2025	Vermeerdering	Vermindering	Stand per 31-12-2025
€ 3.758.983	€ 1.148.720	€ 1.094.627	€ 3.813.076

De jaarlijkse toevoeging aan de voorziening is gebaseerd op het vastgestelde MJOP. In 2025 betreft dit een bedrag van € 1.148.720,-. De verminderingen van € 1.094.627,- bestaan uit het daadwerkelijk gepleegd groot onderhoud in 2025. Er wordt een bedrag van € 1.711.300,- aan werkzaamheden doorgeschoven naar 2026. Het budget aan onderhoudswerkzaamheden die doorlopen van 2025 naar 2026 zal derhalve worden verantwoord in de jaarrekening 2026.

Financiering

De paragraaf Financiering gaat over de manier waarop gemeente Harderwijk haar activiteiten en projecten financiert en haar liquiditeiten beheert.

Ambitie
Gemeente Harderwijk streeft naar regie op de gemeentelijke uitgaven en inkomsten resulterend in een optimale financiering (op korte en lange termijn) in geldstromen. Daarbij wordt geopereerd binnen de wettelijke en gemeentelijk vastgestelde kaders. Om de treasuryfunctie goed uit te voeren, wordt gekeken naar de meerjarige liquiditeitsontwikkeling van de gemeente en de renteontwikkelingen op de geld- en kapitaalmarkt in Nederland. De treasuryfunctie wordt financieel risicomijdend uitgevoerd. De gemeente Harderwijk geeft waar het kan invulling aan duurzaam (ethisch) bankieren. Op het gebied van reputatie en imago stelt de gemeente Harderwijk eisen aan de organisaties en instellingen, waarmee het zaken doet. Gemeente Harderwijk stelt bij de treasuryfunctie bestuurlijke en ambtelijke integriteit voorop.

Doelstellingen
De doelstellingen van de gemeente Harderwijk op het gebied van treasury luiden: regie hebben op de gemeentelijke uitgaven en inkomsten, duurzaam toegang hebben tot de financiële markten, tijdig kunnen beschikken over voldoende financieringsmiddelen, beheersen van risico's, streven naar rente-optimalisatie en beperken van verwerkingskosten bij het beheren van geldstromen en financiële posities.

Regelgeving
De Wet Financiering Decentrale Overheden (Fido) is kaderstellend voor de treasuryfunctie van gemeenten. Gemeenten worden verplicht tot een transparant en inzichtelijk lokaal treasurybeleid en -beheer. Het actuele beleidskader voor de gemeentelijke financiering is het op 23 februari 2023 door de raad vastgestelde Treasurystatuut gemeente Harderwijk 2023.

Ontwikkelingen Financiering

Marktontwikkelingen
Renteontwikkelingen op de geld- en kapitaalmarkt zijn voor de gemeente belangrijk om te kunnen sturen op de financiële risico's. Deze ontwikkelingen, die van buiten komen, kunnen niet beïnvloed worden. De renteontwikkelingen worden nauwlettend gevolgd door gebruik te maken van informatie van met name de Bank Nederlandse Gemeenten, het Schatkistbankieren en enkele andere banken.

De ECB heeft met een aantal renteaanpassingen de rente begin juni 2025 verlaagd tot 2%. De verwachting was dat de rente stabiel zal blijven op 2% in 2026. Mogelijk dat de onrustige geopolitieke ontwikkelingen invloed zal hebben op de rente- / marktontwikkelingen voor 2026 en verder. Medio april heeft de ECB de rente nog niet verhoogd. Als de geopolitieke onrust aanhoudt is het zeer waarschijnlijk dat de rente de komende tijd wel verhoogd zal worden. Dit eventuele effect wordt meegenomen in het eerstvolgende P&C document.

Aantrekken geld
Het rentebeleid van de ECB vertaalt zich naar de gemeente. De renteontwikkelingen worden bepaald op basis van langlopende leningen met een looptijd van 20 jaar. Voor 2026 en verder wordt een rentepercentage verwacht van 3,50%.

Beleggen in Schatkist
De rentepercentages voor het schatkistbankieren bevinden zich ongeveer op hetzelfde niveau als de ECB-rente. Voor de lopende rekening in de Schatkist wordt een gemiddelde renteopbrengst verwacht van 2% in 2026 en verder.

Liquiditeit

Schatkistbankieren
Om de staatsschuld en beleggingsrisico's te beperken zijn decentrale overheden verplicht om hun overtollige geldmiddelen aan te houden in 's Rijks schatkist. Daarnaast mogen alleen leningen verstrekt worden aan medeoverheden. Het bedrag, dat de gemeente Harderwijk zelf mag aanhouden op haar eigen bankrekeningen, is maximaal gelijk aan het drempelbedrag schatkistbankieren.
Per kwartaal wordt het gemiddelde bedrag per dag aan geldmiddelen berekend. Het Rijk heeft voor het buiten de Schatkist aan te houden liquide middelen een normpercentage ingesteld. Het actuele percentage bedraagt 2% van het begrotingstotaal.

Voor 2025 is het drempelbedrag voor de gemeente Harderwijk € 4.369.000,-. Dit is gelijk aan 2% van het totaal van de begrote lasten vóór bestemming, € 218.464.000,-. De tabel laat voor 2025 per kwartaal het gemiddelde bedrag op eigen bankrekeningen zien ten opzichte van het drempelbedrag schatkistbankieren en de ruimte daartussen.

Gemeente Harderwijk heeft op de lopende rekening bij de BNG een plafond ingesteld van € 400.000,-. Aan het eind van elke dag wordt het saldo boven dit plafond automatisch afgeroomd naar de Schatkist. Wekelijks wordt aan de hand van de betalingen die gedaan moeten worden, ingeschat welk bedrag van de Schatkist teruggestort moet worden op de lopende rekening bij de BNG.

In onderstaande tabel wordt het drempelbedrag voor gemeente Harderwijk weergegeven per kwartaal.
De tabel laat zien dat Harderwijk ruimschoots aan de gestelde norm voldoet.

Drempelbedrag schatkistbankieren (bedragen x € 1.000,-)	Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
Grondslag voor de norm:	223.131	223.131	223.131	223.131
totaal van de begrote lasten op jaarbasis				
Drempelbedrag volgens wet Fido, 2% van de begrote lasten op jaarbasis	*4.463*	*4.463*	*4.463*	*4.463*
Gemiddeld buiten 's Rijks schatkist aangehouden geldmiddelen	400	401	400	400
Ruimte (+) of overschrijding (-) ten opzichte van het drempelbedrag schatkistbankieren	*4.062*	*4.062*	*4.063*	*4.062*
Wordt voldaan aan de norm?	**ja**	**ja**	**ja**	**ja**

Financieringspositie
Met behulp van de liquiditeitsprognose wordt de ontwikkeling van het saldo van de periodieke uitgaven (lonen, reguliere budgetten) en inkomsten (belastingen, gemeentefonds) in beeld gebracht. Tevens worden de grondexploitaties jaarlijks herzien aan de hand van ontwikkelingen. De fasering in tijd van de geplande (vervangings-)investeringen wordt periodiek afgestemd met de projectleiders. De hieruit voortvloeiende financieringsbehoefte wordt in de liquiditeitsprognose inzichtelijk gemaakt. Bij het actualiseren van de liquiditeitsprognose door het jaar heen wordt in beeld gebracht hoe het verloop van de inkomsten en uitgaven is van de grondexploitaties. Indien nodig worden er kort- of langlopende leningen aangetrokken, afhankelijk van de behoefte. In onderstaande tabel wordt berekend hoeveel behoefte er is qua financiering en hoeveel financieringsmiddelen er aanwezig zijn. Hieruit vloeit een financieringstekort en/of overschot. De onderstaande tabel laat voor 2025 een financieringstekort zien. In de liquiditeitsprognose wordt rekening gehouden met het aantrekken van geldleningen.

Tabel Financieringspositie 2025 (bedragen x € 1.000,-)				
Ultimo boekjaar	**2025**	**2024**	**2023**	**2022**
Financieringsbehoefte				
Boekwaarde vaste activa	174.972	169.663	153.891	144.372
Voorraden, waaronder bouwgronden in exploitatie	55.253	55.311	71.254	88.699
Vorderingen	19.237	16.767	17.977	15.682
Totaal Financieringsbehoefte	**249.552**	**241.741**	**243.122**	**248.753**
Financieringsmiddelen				
Reserves	121.681	107.960	92.305	94.493
Voorzieningen	24.246	21.232	19.710	18.204
Waarborgsommen en aangegane langlopende leningen	99.918	116.211	132.532	114.989
Totaal Financieringsmiddelen	**245.845**	**245.403**	**244.547**	**227.686**
Financieringsoverschot / -tekort	**-3.707**	**3.662**	**1.425**	**-21.067**
Financiering				
Liquide middelen	400	1252	1.121	464
Schatkist	43.828	47.227	41.317	8.625
Geïnduceerd vermogen (crediteuren + overlopende passiva - overlopende activa)	-47.935	-44.817	-41.013	-30.156
Totaal Financiering	**-3.707**	**3.662**	**1.425**	**-21.067**

In 2025 zijn er geen kort- of langlopende leningen aangetrokken en is de liquiditeit voldoende geweest. In de onderstaande tabel is een samenvatting van de liquiditeitsprognose per 1 april 2026, deze tabel laat een financieringstekort zien voor de komende jaren, in de prognose wordt rekening gehouden met het aantrekken van een kortlopende kasgeldlening en een langlopende lening. Met de besluiten die reeds zijn genomen (bijvoorbeeld: IHP, parkeergarage Waterfront etc.) en de herziening van de grondexploitaties lijkt het vanuit de liquiditeitsprognose nodig om in een tijdsbestek van een jaar wellicht weer een kortlopende en een langlopende lening aan te trekken. De praktijk is echter weerbarstig. De gemeente mag ca. € 18 miljoen met kort geld financieren. Op basis daarvan kunnen er snel acties uitgezet worden mocht dat nodig zijn. Bij de komende liquiditeitsprognose zal beoordeeld worden of het aantrekken van een lening noodzakelijk is. De budgettaire effecten van het mogelijk kort- en/of langlopend geld aantrekken zullen inzichtelijk gemaakt bij het eerstvolgende p&c-document.

Liquiditeitsplanning (bedragen x € 1.000,-)	Ultimo 2026	Ultimo 2027	Ultimo 2028	Ultimo 2029	Ultimo 2030
Beginstand liquiditeit 1-1		3.911	4.796	26.373	44.032
Liquiditeit opnamedatum 1-7	31.161				
Algemene Dienst	-23.468	-25.777	-537	-498	-9.181
Grondexploitaties	12.561	2.162	27.615	23.657	2.085
Aflossingen	-16.343	-5.500	-5.500	-5.500	-5.200
Eindstand liquiditeit 31-12	3.911	-25.204	26.373	44.032	31.736
Mogelijk aan te trekken lening		30.000			
Eindstand liquiditeit 31-12	**3.911**	**4.796**	**26.373**	**44.032**	**31.736**

Risico's

Koersrisico
De doelstelling van het koersrisicobeheer is het beheersen van de risico's die voortvloeien uit de mogelijkheid dat de financiële activa van de gemeente in waarde verminderen door negatieve koersontwikkelingen. In het Treasurystatuut 2023 is dit risico op uitzettingen beperkt door uitsluitend schatkistbankieren en onderhandse leningen te hanteren. Tegelijkertijd worden valutarisico’s uitgesloten door alleen financieringen en uitzettingen aan te gaan in euro’s.

Kredietrisico
Deelnemingen
Deelnemingen worden alleen aangegaan in het kader van de uitoefening van de publieke taak, passend binnen het gemeentelijk beleid. Gemeente Harderwijk bezit vanuit de publieke taak in enkele ondernemingen aandelen, waaronder N.V. Bank Nederlandse Gemeenten, N.V. Alliander, Inclusief Groep, Afvalsturing Friesland, Warmtenetwerkbedrijf Harderwijk B.V. en Zonnepark Harderwijk B.V. Voor een overzicht van de deelnemingen wordt verwezen naar het onderdeel Financiële vaste activa in de toelichting op de balans.

Verstrekte leningen
Hierbij gaat onder andere om leningen SVN en een verstrekte lening aan netbeheerder Alliander. Deze laatste lening kan door Alliander alleen onder strikte voorwaarden worden omgezet in gewone aandelen (deelneming).

Gewaarborgde geldleningen
Borgstellingen kunnen via directe borgstelling of via achtervang plaatsvinden. Betrokkenheid van waarborgfondsen betekent dat de borgstelling en hiermee ook het risico wordt gedeeld. In dat geval is het netto geborgde bedrag, dus het werkelijke procentuele deel waarover de gemeente Harderwijk risico loopt, lager dan de restant hoofdsom van de gewaarborgde leningen. Voor een toelichting wordt verwezen naar ‘Niet uit de balans blijkende verplichtingen’ in de toelichting op de balans.

Debiteurenrisico
Met betrekking tot debiteuren, die niet aan hun betalingsverplichtingen voldoen, wordt een actief invorderingsbeleid gevoerd om de risico’s te minimaliseren. Op deze wijze worden de (financiële) risico's die voortvloeien uit de mogelijkheid van een waardedaling van onze vorderingspositie op debiteuren voorkomen.

In onderstaande tabel is in kaart gebracht wat de totale omvang van de voorziening debiteuren is ten opzichte van het totale debiteurensaldo.

Tabel krediet-/ debiteurenrisico 2025 (bedragen x €1.000,-)						
Ultimo boekjaar	**2024 Debiteuren**	**2024 Voorziening**	**2024%**	**2025 Debiteuren**	**2025 Voorziening**	**2025%**
Debiteuren algemeen	2.150	206	10%	3.150	365	12%
Debiteuren sociale zaken	1.958	1.004	51%	2.005	984	49%
Debiteuren belastingen	784	43	5%	1.242	65	5%
Totaal	**4.892**	**1.253**	**26%**	**6.397**	**1.414**	**22%**

Renterisico over de vlottende schuld
Kasgeldlimiet

De rentepercentages voor kortlopende financiering (looptijd < 1 jaar) kunnen sterk fluctueren, waardoor ook de rentelasten sterk meebewegen. Daarom heeft het Rijk met betrekking tot het financieren met kortlopende middelen wettelijke voorschriften vastgesteld. De maximale gemiddelde omvang waarvoor gemeenten kortlopende leningen en schulden in rekening courant mogen aangaan, wordt bepaald door de kasgeldlimiet. Deze limiet wordt volgens de Wet Financiering decentrale overheden (Wet Fido) berekend op basis van een vast percentage (8,5%) van het begrotingstotaal per 1 januari.
Als onderdeel van de treasuryfunctie wordt de afweging kort- of langlopend financieren gemaakt op basis van de actuele liquiditeitsplanning. Als de kasgeldlimiet structureel overschreden dreigt te worden, is de gemeente verplicht om de vlottende financiering (korter dan 1 jaar) om te zetten in vaste financiering. In het kader van de Wet Fido heeft de provincie een toezichthoudende rol.

Onderstaande tabel laat de kasgeldlimiet van Harderwijk zien over het jaar 2025, omdat er geen kasgeldleningen aangetrokken zijn blijft Harderwijk binnen de gestelde norm.

Kasgeldlimiet (bedragen x € 1.000,-)					
	Begroting 2025	**2025 Werkelijk 1e kwartaal**	**2025 Werkelijk 2e kwartaal**	**2025 Werkelijk 3e kwartaal**	**2025 Werkelijk 4e kwartaal**
Omvang begroting per 1 januari	223.131	223.131	223.131	223.131	223.131
(1) Toegestane kasgedlimiet					
In procenten	9	9	9	9	9
In €	18.966	18.966	18.966	18.966	18.966
(2) Omvang vlottende korte schuld	0	0	0	0	0
(3) Vlottende middelen	49.000	22.028	22.400	45.000	44.400
(4) Netto vlottende schuld (2 - 3)	-49.000	-22.028	-22.400	-45.000	-44.400
(5) Toets kasgeldlimiet					
Toegestane kasgeldlimiet (1)	18.966	18.966	18.966	18.966	18.966
Totaal netto vlottende schuld (4)	-49.000	-22.028	-22.400	-45.000	-44.400
Ruimte (-) / overschrijding (+) (1) - (4)	**67.966**	**40.994**	**41.366**	**63.966**	**63.366**

Renterisico over de vaste schuld

Renterisiconorm

Het doel van de renterisiconorm is het beperken van de rentegevoeligheid van de geldleningen (opgenomen geld) met een looptijd gelijk aan of langer dan één jaar. Hierbij geldt een limiet van maximaal 20% per jaar over het begrotingstotaal vóór bestemming.

Het totaalbedrag aan herfinanciering en renteherziening mag in 2025 maximaal gelijk zijn aan het drempelbedrag, € 43.693.000,-. Dit is gelijk aan 20% van € 218.464.000,-.
Onderstaande tabel laat zien dat Harderwijk ruimschoots aan de gestelde norm voldoet.

Renterisiconorm (bedragen x € 1.000,-)	Jaarrekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Grondslag voor de norm:	223.131	227.872	225.370	224.266	228.823
totaal van de begrote lasten op jaarbasis					
Drempelbedrag volgens wet Fido	*44.626*	*45.574*	*45.074*	*44.853*	*45.765*
20% van de begrote lasten op jaarbasis					
Renteherzieningen	-	-	-	-	-
Aflossingen	16.259	16.262	5.125	5.128	5.131
Risicobedrag (renteherzieningen + aflossingen)	16.259	16.262	5.125	5.128	5.131
Ruimte (+) of overschrijding (-) ten opzichte van het drempelbedrag renterisiconorm	*28.367*	*29.312*	*39.949*	*39.725*	*40.634*
Wordt voldaan aan de norm?	**ja**	**ja**	**ja**	**ja**	**ja**

Opgenomen langlopende geldleningen
De portefeuille van leningen met een looptijd gelijk aan of langer dan één jaar is in 2025 als volgt samengesteld.

Leningenportefeuille (bedragen x € 1.000,-)					
Geldverstrekker	Begindatum	Bedrag 01-01-2025	Bedrag 31-12-2025	Rentepercentage	Einddatum
N.V. Bank Nederlandse Gemeenten	12-7-2016	8.000	4.000	0,28%	12-7-2026
N.V. Bank Nederlandse Gemeenten	10-4-2019	14.285	7.143	0,037%	10-4-2026
N.V. Bank Nederlandse Gemeenten	15-7-2020	56.000	52.500	0,182%	15-7-2040
N.V. Bank Nederlandse Gemeenten	17-4-2023	33.600	32.200	3,508%	17-4-2048
N.V. Bank Nederlandse Gemeenten	24-9-2014	720	581	1,590%	24-9-2029
N.V. Bank Nederlandse Gemeenten	24-9-2019	3.312	3.234	2,290%	24-9-2054
Totaal		**115.917**	**99.658**		

Rente

Rente-omslagpercentage
De notitie rente 2023 van de Commissie BBV schrijft voor hoe gemeenten de doorberekening van de rente dienen te verantwoorden. Het te hanteren renteomslag-percentage dient door alle gemeenten op een éénduidige wijze berekend te worden, zodat onderlinge vergelijkbaarheid toeneemt en beter aansluit bij de werkelijke rentekosten. In de begroting 2025 is het rente-omslagpercentage op 0,5% bepaald. Het werkelijk rente-omslagpercentage komt bij deze jaarrekening uit op 0,17%. Bij de begroting wordt de omslagrente hoger bepaald omdat de verwachting is dat de omslagrente stijgt wanneer er leningen aangetrokken worden. Zie de liquiditeitsprognose in deze paragraaf financiering.

Renteresultaat
Per saldo heeft gemeente Harderwijk over 2025 een rentelast van € 458.627,-. Na rentetoerekening aan de grondexploitatie blijft er een bedrag van € 188.795,- ten laste van de exploitatie. Na toerekening aan de taakvelden tegen het rente-omslagpercentage resteert een positief renteresultaat op het taakveld Treasury van € 3.141,-.

Renteschema
In de notitie rente 2023 heeft de Commissie BBV de aanbeveling gedaan het renteschema op te nemen om het inzicht te vergroten in de rentelasten, het renteresultaat en de wijze van rentetoerekening. Dit renteschema is in onderstaand schema weergegeven.

Schema rentetoerekening (bedragen x € 1,-)	werkelijk 2025	Begroting 2025
Externe rentelasten over de korte en lange financiering	-1.348.903	-1.458.900
Externe rentebaten	890.276	783.550
Totaal door te rekenen externe rente	**-458.627**	**-675.350**
De rente die aan de facilitaire grondexploitaties (kostenverhaal) moet worden doorberekend	-	-
Rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	-	-
De rentebaat van doorverstrekte leningen indien daar een specifieke lening voor is aangetrokken (= projectfinanciering), die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	-	-
Saldo door te rekenen externe rente	**-458.627**	**-675.350**
Rente over het eigen vermogen	-	-
Rente over de voorzieningen	-	-
Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente	**-458.627**	**-675.350**
De werkelijk aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)	256.315	889.816
De werkelijk aan de grondexploitatie toegerekende rente (renteomslag)	205.454	567.500
Aan de begraafplaats toegerekende rente	-	-
Renteresultaat op taakveld Treasury	**3.141**	**781.966**

Samenvatting

De wet Fido bevat drie normen waaraan de gemeente dient te voldoen. De normen betreffen het renterisiconorm, kasgeldlimiet en het drempelbedrag schatkistbankieren. Gemeente Harderwijk blijft ruimschoots binnen de wettelijke percentages.

Overzicht normen Wet Fido ook wel effectindicatoren				
	Jaarrekening 2025	Jaarrekening 2024	Jaarrekening 2023	Jaarrekening 2022
Renterisiconorm:				
Wettelijke norm	20%	20%	20%	20%
Percentage gemeente Harderwijk	7,0%	7%	15%	15%
Kasgeldlimiet:				
Wettelijke norm	8,5%	8,5%	8,5%	8,5%
Percentage gemeente Harderwijk	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Drempelbedrag Schatkistbankieren:				
Wettelijke norm	2,0%	2,0%	2,0%	2,0%
Percentage gemeente Harderwijk	0,2%	0,2%	0,3%	0,3%
Financieringspositie:				
Financieringsoverschot / -tekort	**-3.707**	**3.662**	**1.425**	**-21.067**

Bedrijfsvoering

Dienstverlening

Afgelopen jaar is dienstverlening verder onder de aandacht gebracht door het onderwerp op te nemen in het aanbod van het Leer!plein. Enerzijds om medewerkers bewuster te maken van hun invloed op de kwaliteit van de dienstverlening, anderzijds om hen te enthousiasmeren processen te (her)zien en in te richten vanuit het perspectief van de inwoners en ondernemers van Harderwijk en Hierden.

Daarnaast wordt volop ingezet op meer samenwerking binnen Harderwijk (teamoverstijgend) en met Ermelo, Zeewolde en Meerinzicht. Deze samenwerkingen richten zich op het bundelen van krachten, het delen van kennis en het efficiënter werken.

De oprichting van een gezamenlijk team waarin de beantwoording van eerstelijns klantcontact, de optimalisatie van contactkanalen en het beleid omtrent dienstverlening voor Harderwijk, Ermelo, Zeewolde en Meerinzicht wordt geborgd, heeft onder meer door veel personele wisselingen vertraging opgelopen. De vorming van dit zogenoemde Klant Expertise Centrum (KEC) wordt is in 2025 wel weer opnieuw opgepakt en zal gefaseerd doorlopen tot en met 2027.

Organisatie en organisatieontwikkeling

In de organisatievisie van de gemeente Harderwijk staat de best mogelijke dienstverlening aan inwoners, ondernemers en bezoekers voorop. In de voorgaande jaren zijn in dat licht aanpassingen verricht aan de structuur voor de organisatie – en – is geïnvesteerd in de talentontwikkeling van medewerkers en leidinggevenden. Zowel middels het Leerplein als het leiderschapsprogramma. Daarmee is een solide basis ontstaan, van waaruit continue verder gewerkt wordt aan de kwaliteitsverbetering van de dienstverlening. In de loop van 2025 vond er een directiewisseling plaats vanwege het vertrek van de directeur Stad & Omgeving. Met de komst van de nieuwe directeur per 1 november jl. was het directieteam weer compleet. De focus en energie ligt op en bij de uitvoering- en afronding van de ambities in het collegeprogramma. Het leiderschapsprogramma werd in 2025 onder externe begeleiding voortgezet, met een uitloop naar begin 2026. De verdere versteviging van integrale samenwerking tussen domein Stad & Omgeving, domein Mens & Maatschappij en Meerinzicht zal hierin de nadruk krijgen. Ook het verder versterken van het bestuurlijk-ambtelijk samenspel in het realiseren van de ambities voor gemeente Harderwijk en de snelgroeiende ontwikkelingen op terrein van (digitale) dienstverlening blijven een aandachtspunt.

Leer!plein

Het Leer!plein faciliteert leren en ontwikkelen binnen de gemeenten Ermelo, Harderwijk, Zeewolde en Meerinzicht. De vastgestelde visie op leren en ontwikkelen EHZM is het uitgangspunt waaruit gewerkt wordt. Het Leer!plein draagt structureel bij aan vitale, lerende, dienstverlenende en toekomstbestendige organisaties. Op het Leer!plein staat aanbod dat aansluit bij de ontwikkelbehoefte van medewerkers, het gaat om onderwerpen waar de vier organisaties beter in willen worden en meer over willen leren.

In 2025 zijn de volgende leerthema's toegevoegd aan het Leer!plein: dienstverlening, netwerksamenwerking en digitalisering & innovatie. Verder is in 2025 het leiderschapsprogramma 'Leidinggeven is een vak' voor leidinggevenden van EHZM gestart en is voor het eerst een ontwikkelprogramma voor trainees gestart met deelname van young professionals van EHZM. Vragen naar maatwerk leerinterventies zijn ten opzichte van 2024 toegenomen.

In 2026 wordt gewerkt aan de doorontwikkeling van lerende organisaties door onder andere het ontwikkelen van een MBO-traineeprogramma, het ontwerpen van functie leerlijnen en een pilot met skills gericht werken. Ontwikkelingen waar we met de vier organisaties in goed overleg aan werken en trots op kunnen zijn.

Samenwerking EHZM

Ermelo, Harderwijk, Zeewolde en Meerinzicht werken in het Sociaal Domein sinds 2018 beleidsmatig samen. De drie brongemeenten werken samen aan een actualisatie van de opdracht aan Meerinzicht. Dit wordt gedaan op basis van de nota Sociaal Domein en de beschikbare budgetten.
Het domein Bedrijfsvoering voert reguliere taken ter ondersteuning van de bedrijfsvoering van de drie brongemeenten en Meerinzicht zelf uit op het terrein van personeel, organisatie en communicatie. De inkoop wordt op basis van een inkoopkalender daar waar mogelijk op regionale schaal georganiseerd. De gemeentelijke belastingen worden door Meerinzicht opgelegd en ingevorderd voor de brongemeenten en ook voert Meerinzicht de waardebepaling uit in het kader van de Wet WOZ. Daarnaast wordt de documentaire informatievoorziening uitgevoerd. Facilitaire dienstverlening wordt verzorgt en het gebouwbeheer van het gemeentelijk vastgoed gepland en uitgevoerd. De financiële dienstverlening en de P&C-cyclus van de brongemeenten en Meerinzicht wordt geleverd alsmede de verbijzonderde interne controlefunctie. Meerinzicht adviseert, ondersteunt en beheert rondom alle vraagstukken op het vakgebied informatisering en automatisering.

Privacy en informatiebeveiliging

Bij de begroting 2025 is al geschetst dat de EU de komende jaren veel wetgeving op stapel heeft staan. Deze wetten zullen in de komende jaren veel gaan eisen van gemeentelijke organisaties. Digital Decade is een Europees programma voor de digitale transformatie van de Europese Unie in 2030. De kern ligt in de verhoging van onze digitale veiligheid. De wetten moeten in samenhang worden bekeken, niet afzonderlijk. Tussen nu en 2030 krijgen gemeenten te maken met 13 nieuwe regelgevende initiatieven op het gebied van digitalisering. In 2025 waren de NIS2 richtlijn en de AI wet de voor ons belangrijkste 2 Europese wetten.

NIS2 wordt waarschijnlijk in 2026 omgezet naar Nederlands recht met de Cyberbeveiligingswet. Daarmee gaan er nieuwe wettelijke vereisten voor gemeenten gelden op het gebied van informatieveiligheid. In EHZM verband is dit in 2025 opgepakt. Onder regie van Meerinzicht heeft een extern bureau een analyse uitgevoerd om een beeld te krijgen van waar de organisatie staat met betrekking tot de wettelijke vereisten. In 2026 zal op basis van de resultaten van deze analyse gewerkt worden aan aantoonbaar kunnen voldoen aan de wetgeving.

De AI wet heeft als doel om een balans te vinden tussen innovatie en de bescherming van de grondrechten van mensen, zoals verbod van discriminatie, menselijke waardigheid, persoonlijke autonomie, toegang tot gebalanceerde informatie en privacy. Gemeenten zijn vanaf augustus 2026 verplicht om bij gebruik van hoog risico algoritmen vooraf risicoanalyses uit te voeren. Ook zal er een register bijgehouden moeten gaan worden van alle algoritmen die gebruikt worden en die een impact op de inwoner kunnen hebben. Dit register moet in het kader van transparantie openbaar worden gemaakt. In 2025 is een handelingskader voor AI opgesteld en vastgesteld waarmee de privacy en informatieveiligheid van AI inzet is geborgd. Ook zijn er beeldvormende sessies met de netwerkdirectie en BOR gehouden. De opbrengsten hiervan zullen meegenomen worden in nog op te stellen beleid rondom AI en de AI wetgeving. Naar verwachting zal dit in 2026 plaatsvinden.

Zoals in de begroting 2025 al is genoemd, start veel van de nieuwe wetgeving die op gemeenten afkomt met bewustwording van medewerkers. Vanuit privacy & informatieveiligheid is er in de afgelopen jaren voortdurend aandacht gevraagd voor die bewustwording. Voorbeelden in 2025 hiervan zijn verplichte trainingen voor nieuwe en bestaande medewerkers, inspelen op de actualiteit met berichten op intranet.

Rechtmatigheid

Het college van B&W dient via de jaarrekening verantwoording af te leggen over het rechtmatig handelen aan de raad.

Hiermee wordt verantwoording afgelegd over de naleving van de regels, die van belang zijn voor financiële handelingen van de gemeente. Met deze verantwoording geven wij invulling aan de artikelen 8 tot en met 11 in de Financiële Verordening 2024. In de rechtmatigheidsverantwoording zijn drie criteria van belang:

- Het begrotingscriterium;
- Het voorwaardencriterium;
- Het misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium.

De rechtmatigheidsverantwoording is opgenomen in de jaarrekening. In de paragraaf Bedrijfsvoering geven we hierna een toelichting op de afwijkingen zoals die worden genoemd in de rechtmatigheidsverantwoording. De rapporteringstolerantie voor onrechtmatigheden is door de raad vastgesteld op € 50.000,-. De uitkomsten van de rechtmatigheidsverantwoording worden weergegeven in onderstaande tabel:

(bedragen x € 1.000,-)

Monitor Rechtmatigheid		Bruto	Af:	Netto:
A. Begrotingscriterium:				
	1. Overschrijding exploitatiebudgetten programma's begroot versus werkelijk	-		-
	2. Overschrijding investeringsbudgetten (kredieten)	6		6
	3. Niet geautoriseerde reserve mutaties	-		-
Subtotaal A. Begrotingsonrechtmatigheden (bruto)		**6**	**-**	**6**
B: Af: Begrotingsafwijkingen waarvan de raad heeft besloten dat ze niet onrechtmatig zijn			-	
C. Totaal begrotingsonrechtmatigheden (fouten) = A-B		**6**	**-**	**6**
D. Voorwaardencriterium:				
	1. Inkopen ten onrechte niet Europees aanbesteed	1.912		1.912
	2. Niet naleven bepalingen subsidieverordening	405		405
E. Misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium		-		-
F. Totaal rechtmatigheidsfouten = C+D+E		**2.323**	**-**	**2.323**
G. Verantwoordingsgrens:				
	Verantwoordingsgrens vastgesteld door de raad	2%		2%
	Totaal lasten exclusief toevoegingen aan de reserves	219.630		219.630
Verantwoordingsgrens in euro		**4.393**		**4.393**

Begrotingscriterium
Alle begrotingsoverschrijdingen (bruto) op de totale lasten per begrotingsprogramma (en daarmee overeenstemmende balansmutaties) onrechtmatig als deze lasten in strijd zijn met een wettelijke bepaling of met het beleid van de Raad. Overschrijding van budgetten binnen wet- en regelgeving en passend bij de uitvoering van het beleid van de Raad zijn niet onrechtmatig (netto).

Overschrijding lasten begrotingsprogramma's
In 2025 is er bij de begrotingsprogramma's geen sprake geweest van overschrijdingen aan de lastenkant. Zie ook de toelichting op de baten en lasten in de jaarrekening en bij de programmaverantwoording.

Overschrijding lasten investeringsbudgetten
In 2025 is op vier kredieten sprake van een overschrijding, wat heeft geleid tot een onrechtmatigheid van € 6.000,-.

We blijven gericht inzetten op een zorgvuldige monitoring van investeringskredieten, budgetramingen en de bijbehorende realisatie, waarbij continue procesverbetering onze blijvende aandacht heeft.

Voorwaardencriterium
Bij dit criterium gaat het om toepassing van de eisen en voorwaarden die worden gesteld aan financiële (beheers)handelingen. Die eisen en voorwaarden hebben betrekking op doelgroep, termijn, grondslag, administratieve bepalingen, normbedragen, bevoegdheden bewijsstukken, recht, hoogte en duur.

Wij hebben vastgesteld dat er onrechtmatigheden zijn voor een bedrag van € 1.912.000,- doordat de Europese aanbestedingsrichtlijnen niet juist zijn toegepast. Daarnaast zijn er onrechtmatigheden geconstateerd voor een bedrag € 405.000 als gevolg van het niet naleven van de bepalingen van de subsidieverordening. Hierdoor komen de totale onrechtmatigheden voor het voorwaardencriterium uit op € 2.317.000.

Algemeen:
Een budgethouder die een werk, levering of dienst afneemt bij een leverancier, dient te bepalen op welke wijze deze afname moet worden aanbesteed. Binnen de gemeente is hiervoor inkoopbeleid vastgesteld dat moet waarborgen dat de geldende regels worden nageleefd. In 2025 is voor een bedrag van € 1.912.000,- ingekocht waarbij de Europese aanbestedingsrichtlijnen niet juist zijn toegepast.

Toelichting aanbesteding en inkopen.
Onderstaand treft u een overzicht aan van de geconstateerde onrechtmatigheden in het aanbestedings- en inkoopproces over het jaar 2025 onderverdeeld per categorie. deze tabel is voor de jaarrekening 2025 geactualiseerd.

Contract	Status jaarrekening 2023	Status jaarrekening 2024	Onrechtmatigheid waarde JR2023	Onrechtmatigheid waarde JR2024	Onrechtmatigheid waarde JR2025	Stand van zaken JR 2025	Opgelost, actie of acceptatie
Remondis (C100684)	Nog geen nieuw afgesloten contract aangetroffen na toepassing vrijwillige transparantie.	Nog geen nieuw afgesloten contract aangetroffen na toepassing vrijwillige transparantie.	577.352	546.992	519.111	Er worden nieuwe afspraken voorbereid voor zowel het onderdeel van huishoudelijk afval als voor het bedrijfsafval. Gezamenlijk met andere gemeenten, inbesteden bij Omrin.	Geaccepteerde onrechtmatigheid in 2024, 2025 en 2026. Actie in 2026.
PreZero (C101981)	Nog geen nieuw afgesloten contract aangetroffen na toepassing vrijwillige transparantie.	Nog geen nieuw afgesloten contract aangetroffen na toepassing vrijwillige transparantie.	573.904	643.168	548.695	Er worden nieuwe afspraken voorbereid. Gezamenlijk met andere gemeenten, inbesteden bij Omrin.	Geaccepteerde onrechtmatigheid in 2024, 2025 en 2026. Actie in 2026.
Newwaste (C105619)	Nog geen nieuw contract.	Nog geen nieuw contract.	116.496	121.176	124.625	Gezamenlijk met andere gemeenten, inbesteden bij Omrin.	Geaccepteerde onrechtmatigheid in 2024 en 2025. Actie in 2026.
Totaal afval en vuilverwerking			**1.267.752**	**1.311.336**	**1.192.431**		
WPS Parking Systems B.V. (C100905)	Nog geen nieuw contract.	Nog geen nieuw contract.	176.825	67.719	175.849	Is opnieuw aanbesteed en gegund aan dezelfde partij. Er is een nieuw contract per juni 2025.	Onrechtmatigheid opgelost.
Taxa-Meter Centrale B.V. (C101061)	Nog geen nieuw contract.	Nog geen nieuw contract.	56.193	50.653	93.333	Deze is opnieuw aanbesteed en gegund aan dezelfde partij. Er is een nieuw contract per november 2024.	Onrechtmatigheid opgelost.
Deseyde (C101176)	Opdrachtwaarde boven 215k over 4 jaar gerekend.	Opdrachtwaarde boven 215k over 4 jaar gerekend.	n.v.t.	85.872	84.596	Onrechtmatigheid is ontstaan door uitbreiding van functionaliteit en volume.	Actie in 2026
Totaal parkeren en verkeer			**233.018**	**204.244**	**353.778**		
Inzpire (C100556)	Opdrachtwaarde boven 215k over 4 jaar gerekend.	Terugkerende opdrachten boven 215k over 4 jaar gerekend.	30.750	32.187	13.950	Geen wijziging, geen algemeen coördinator en contractmanager aangewezen.	Actie in 2026
Heerlijk Harderwijk (C103427/C101592)	Opdrachtwaarde boven 215k over 4 jaar gerekend.	Opdrachtwaarde boven 215k over 4 jaar gerekend.	nog niet in beeld	200.000	-	Vanaf 2025 vindt er inkoop plaats op basis van overeenkomst,	Onrechtmatigheid is opgelost per 2025

Contract	Status jaarrekening 2023	Status jaarrekening 2024	Onrechtmatigheid waarde JR2023	Onrechtmatigheid waarde JR2024	Onrechtmatigheid waarde JR2025	Stand van zaken JR 2025	Opgelost, actie of acceptatie
						er is dan sprake van quasi-inbesteding.	
Totaal reclame en promotie			**30.750**	**232.187**	**13.950**		
Kenter (C101624)	Opdrachtwaarde boven 215k over 4 jaar gerekend.	Opdrachtwaarde boven 215k over 4 jaar gerekend.	n.v.t.	170.210	81.164	Project is in juli 2025 beëindigd.	Geaccepteerde onrechtmatigheid in 2024 en 2025
Totaal energievoorziening			**-**	**170.210**	**81.164**		
VCS (C100918)	Opdrachtwaarde boven 215k over 4 jaar gerekend.	Opdrachtwaarde boven 215k over 4 jaar gerekend.	100.695	43.356	83.107	Geen wijziging.	Geaccepteerde onrechtmatigheid in 2024 en 2025
Loccomotivo (C101973)	Opdrachtwaarde boven 215k over 4 jaar gerekend.	Opdrachtwaarde boven 215k over 4 jaar gerekend.	96.252	155.594	188.035	Aanbesteding is in voorbereiding.	Geaccepteerde onrechtmatigheid in 2024, 2025 en 2026
Totaal overige categorieën			**196.947**	**198.950**	**271.142**		
Totaal			**1.728.467**	**2.116.927**	**1.912.465**		

Naleving voorwaarden subsidieverordening

Interne controles hebben aangetoond dat bij meerdere subsidievaststellingen de bepalingen van artikel 15 (eindverantwoording indienen voor subsidievaststelling) van de subsidieverordening niet zijn gevolgd. Dit leidt tot een onrechtmatigheid van € 405.000 onder het voorwaardencriterium.

In onderstaande tabel wordt een overzicht gepresenteerd van afwijkingen van het vastgestelde inkoopbeleid van de gemeente Harderwijk. Deze hebben plaatsgevonden op basis van een collegebesluit in 2025.

Week	Agenda nummer	Onderwerp	nummer
51	25	Aanschaf 2 voertuigen	25.00573
50	18	Bureau Objectief	25.00546
45	5	Inkoopbeleid ISNV	25.00391
43	2	Uitbreiding school Dok 19	25.00439
43	3	Renovatie Vliepad	25.00440
37	7	Uitkijktoren Beekhuizerzand	25.00371
30	6	Daily Security Group	25.00329
30	10	Verlenging contract Lyreco	25.00319
28	7	Inleenovereenkomst	25.00283
28	13	Onderhandse gunning Zilveren Kruis	25.00292
16	7	Onderhandse aanbestedinG	25.00164

Ontwikkeling en verbetermaatregelen

De ontwikkeling laat zien dat de organisatie stappen zet in het beter naleven van de Europese aanbestedingsrichtlijnen. In 2025 zijn geen nieuwe onrechtmatigheden ontstaan; de geconstateerde gevallen hebben betrekking op bestaande situaties. Dit duidt erop dat de beheersing aan de voorkant is verbeterd en dat nieuwe trajecten beter volgens de geldende regels worden ingericht. Tegelijkertijd blijft aandacht nodig voor het oplossen van bestaande onrechtmatigheden. De focus ligt op het versterken van de naleving van het inkoopbeleid, het vergroten van kennis bij budgethouders en het tijdig betrekken van inkoopdeskundigheid bij aanbestedingstrajecten. Hiermee wordt ingezet op het verder terugdringen van onrechtmatigheden en het structureel borgen van rechtmatig inkopen.

Misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium
Misbruik is het opzettelijk niet, niet tijdig, onjuist of onvolledig verstrekken van gegevens. Met als doel ten onrechte overheidssubsidies of -uitkeringen te ontvangen of niet dan wel een te laag bedrag aan heffingen aan de overheid te betalen. Oneigenlijk gebruik is het door het aangaan van rechtshandelingen en/of feitelijke handelingen, ontvangen van overheidsbijdragen of het niet dan wel tot een te laag bedrag betalen van heffingen aan de overheid, in overeenstemming met de tekst van de regelgeving maar in strijd met het doel en de strekking daarvan.

Uitkeringen, subsidies en vergunningen gaan alleen naar inwoners, bedrijven en instellingen die daar recht op hebben. Dit wordt getoetst aan wet- en regelgeving en interne integriteitsregelingen en -afspraken. Wij hebben interne procedures om na te gaan dat (belasting-)gelden, subsidies, uitkeringen of bijdragen, enzovoort op de juiste manieren worden ingezet en besteed. Voor verschillende beleidsterreinen hebben wij preventieve en/of repressieve maatregelen. Preventieve maatregelen zijn met name regelgeving, voorlichting en controle vooraf. Repressieve maatregelen zijn controle achteraf en sanctionering.

In 2023 is er overkoepelend beleid voor het voorkomen van misbruik- en oneigenlijk gebruik vastgesteld, deze is voor boekjaar 2025 nog altijd actueel.

Eindconclusie:
Het totaal aan gerapporteerde onrechtmatigheden (€ 2.323.000,-) blijft onder de vastgestelde verantwoordingsgrens van 2% van de gerealiseerde bestedingen (€ 4.393.000,-). Het college concludeert dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties – conform de Kadernota Rechtmatigheid – rechtmatig tot stand zijn gekomen binnen de daarvoor geldende grens.

Resultaat van de personele lasten

Omschrijving	Begroting	Geboekt	Resultaat
Bedrijfsvoeringsbudgetten	25.580.902	24.628.933	951.969
Overige personele budgetten	880.510	923.880	-43.370
Overige onderdelen	1.800.080	1.866.573	-66.493
In- en uitstroom	-2.071.200	-1.572.600	-498.600
Totaal	**26.190.292**	**25.846.786**	**343.506**

Bij de 2e tussentijdse rapportage was er een geprognosticeerd resultaat van ca. € 1,56 miljoen. Daarvan is een bedrag van € 834.200,- reeds vrijgevallen in het begrotingssaldo bij de 2e turap. Waarmee een verwacht voordeel van ca. €720.000,- overbleef. Nu bij de jaarrekening is het gerealiseerde voordeel ca. € 340.000,-. Dit wordt verschil wordt voornamelijk veroorzaakt door meer instroom en minder voordeel op de salarisbudgetten. In 2026 wordt een dergelijk overschot niet meer verwacht daar de ombuigingen op bedrijfsvoering vanaf 2026 hoger zijn. De taakstelling (P0-28) op eigen bedrijfsvoering van € 500.000,- is in de begroting 2026 reeds meerjarig ingevuld.

Bedrijfsvoeringsbudgetten
Het positieve resultaat wordt net als vorig jaar voornamelijk verklaard door het langdurig openstaan van diverse vacatures en het later of niet direct invullen van functies van vertrokken medewerkers. De voornaamste reden hiervan is de krapte op de arbeidsmarkt, ook is er op diverse terreinen meer personeel doorbelast (ureninbreng) bij diverse subsidieregelingen met een voordelig effect op de bedrijfsvoering.
Het niet kunnen invullen van de diverse vacatures heeft ook direct effect op de werkvoorraad, waardoor bepaalde werkzaamheden niet kunnen worden uitgevoerd en doorschuiven naar het nieuwe jaar. Dit effect is dan ook terug te zien in het onderhanden werk.

Overige personele budgetten
Dit betreft een saldering van diverse budgetten zoals arbobeleid, bedrijfsgezondheidszorg, organisatieontwikkeling, stagevergoedingen, werkkostenregeling en Werving en selectie.

Overige onderdelen
Het gaat hier om voorzieningen die zijn getroffen voor medewerkers waarbij het dienstverband is beëindigd door de gemeente Harderwijk. In een incidenteel geval zijn niet alle uitkeringskosten voorzien. Jaarlijks wordt bekeken of de voorzieningen die gevormd zijn voor voormalig personeel nog toereikend zijn voor toekomstige verplichtingen.
Daarnaast is in de begroting is geen rekening gehouden met de verhoging van de vergoeding voor raadsleden en de tijdelijke dubbele woonlasten van de burgemeester zoals reeds gemeld in de 2e turap.

In- en uitstroom
Uit de analyse van de werkelijk geschreven interne uren aan de grondexploitaties kan worden geconcludeerd dat de begrote doorbelasting in 2025 te hoog is gebleken. Het gaat per saldo om een bedrag van € 500.000,-. Dit wordt deels (€ 147.000,-) gecompenseerd door niet ingevulde vacatureruimte binnen team Ruimtelijk projectenbureau.
Het netto resultaat is ontstaan doordat het aantal productieve uren per fte, waarmee rekening was gehouden in de begroting 2025 te hoog is gebleken, met ingang van de begroting 2026 is het aantal productieve uren gebaseerd op de landelijke werkwijze voor overheidstarieven.

Verbonden partijen

Een verbonden partij wordt gedefinieerd als een privaatrechtelijke- of publiekrechtelijke organisatie, waarmee de gemeente een bestuurlijke en een financiële band heeft. Onder bestuurlijk belang wordt verstaan een zetel (vertegenwoordiging) in het bestuur of het hebben van stemrecht. Van een financieel belang is sprake als de gemeente middelen ter beschikking stelt en deze in geval van faillissement van de verbonden partij kwijt is, of als financiële problemen bij de verbonden partij verhaald kunnen worden op de gemeente. Relaties waarbij alleen sprake is van een financieel of bestuurlijk belang vallen dus hier buiten.
Het aangaan van banden met (verbonden) derde partijen komt voort uit het publieke belang. Verbindingen met deze derde partijen is dus een manier om bepaalde publieke taken uit te voeren. De huidige verbonden partijen waaraan de gemeente gelieerd is hebben veelal een historische of wettelijke bestaansgrond. Afhankelijk van onze mate van verbondenheid zijn wij in meer of mindere mate in staat om invloed op het beleid van de betreffende verbonden partij uit te oefenen.
Het kader rondom de verbonden partijen is vastgelegd in een afzonderlijke Nota Verbonden partijen. Doelstelling van deze nota is om een kader te bieden voor deelname aan, het oprichten van en het sturen op de verbonden partijen van de gemeente, om zo te komen tot verbonden partijen die maximaal bijdragen aan de lokale bestuurlijke ambities. Tegelijkertijd wil deze nota ook het beleidskader geven voor het heroverwegen en mogelijk uittreden bij verbonden partijen.

Visie op verbonden partijen
Het gemeentelijk beleid is er op gericht het aantal verbonden partijen beperkt te houden. Enerzijds uit het oogpunt van risicobeheersing en -beperking, anderzijds uit het oogpunt van transparantie van bestuur. Er kunnen echter altijd goede redenen aanwezig zijn voor het aangaan van een verbonden partij constructie. Criteria die daarbij worden gehanteerd:

- De taak kan niet of zeer moeilijk door de gemeente alleen worden uitgevoerd;
- Gezamenlijke uitvoering van de taak levert voor de gemeente een concrete meerwaarde op door de gekozen vorm van samenwerking en draagt bij aan een efficiëntere en effectievere mogelijkheid tot het uitvoeren van onze publieke taak;
- Voordelen van de (beoogde) samenwerking wegen op tegen de nadelen.

Het bedrag waarvoor de verbonden partij is opgenomen in de berekening van het benodigde weerstandsvermogen vloeit in principe voort uit de risicoparagraaf in de begroting van de verbonden partij en de mate waarin de gemeente hierop aangesproken kan worden.

Gemeenschappelijke regelingen
Voor deelname in gemeenschappelijke regelingen worden de regels gevolgd die zijn vastgelegd in de Wet gemeenschappelijke regelingen.

Bijdrage aan gemeenschappelijke regelingen/samenwerkingsverbanden
Voor het opstellen van de meerjarenbegroting van de gemeente wordt er uitgegaan van de door de gemeenschappelijke regelingen/samenwerkingsverbanden meest recent aangeboden (concept-)begroting. Tenzij de raad reeds besloten heeft de aangeboden begroting op een andere wijze op te nemen.

Continuïteit van samenwerkingsverbanden
Samenwerkingsverbanden worden geactiveerd tegen de verkrijgingsprijs van de aandelen. Wanneer er sprake is van een duurzame waardevermindering dient deze waardevermindering geboekt te worden. Voor de beoordeling van de continuiteit van de samenwerkingsverbanden steunen wij op de controleverklaring van de accountant van de samenwerkingsverbanden.

Overzicht van bestaande verbonden partijen

Verbonden partij	Type	Portefeuillehouder	Bestuurlijk belang	Financieel belang
Afvalsturing Friesland N.V.	Naamloze Vennootschap	E. Enklaar	Ja / stemrecht / 2,48% zeggenschap op basis van aandelenkapitaal	108 aandelen B, nominale waarde van € 48.600,- (€ 450,- per stuk)
Alliander N.V.	Naamloze Vennootschap	W. Mazier	Ja / stemrecht / 0,405% zeggenschap op basis van aandelenkapitaal	553.624 aandelen; nominale waarde van € 2,77 miljoen (€ 5,- per stuk)
Bank Nederlandse Gemeenten N.V.	Naamloze Vennootschap	W. Mazier	Ja / stemrecht / 0,105% zeggenschap op basis van aandelenkapitaal	58.968 aandelen; nominale waarde van € 147.420,- (€ 2,50 per stuk)
Coöperatie Gastvrije Randmeren	Coöperatie	M. Pijnenburg	Ja / stemrecht / 9,3% zeggenschap op basis van ledenkapitaal	Jaarlijkse bijdrage, ledenkapitaal € 20.000,-
GGD Noord- en Oost- Gelderland	Gemeenschappelijke Regeling	M. Reckman	Bestuur GR / wethouder	Jaarlijkse bijdrage o.b.v. inwoneraantal
Inclusief Groep N.V.	Naamloze Vennootschap	W. Mazier	Ja / stemrecht / 23,4% zeggenschap op basis van aandelenkapitaal	4.660 aandelen; verkrijgingsprijs € 622.110,- (nominaal € 100,- per stuk) Jaarlijkse bijdrage, op

				basis van de rijksbijdrage Wsw
Meerinzicht	Gemeenschappelijke regeling	W. Mazier	Bestuur GR / wethouder	Jaarlijkse bijdrage: Aandeel Bedrijfsvoering 39,39% Aandeel Domein Sociaal 57,26%
Meten en Monitoren Afvalwaterketen en Grondwater Vallei en Veluwe	Centrumregeling	M. Pijnenburg	Wethouder	Jaarlijkse bijdrage o.b.v. inwoneraantal
N.V. Fryslân Miljeu (per 1-1-2026)	Naamloze Vennootschap	E. Enklaar	Ja / stemrecht / 33,2 % zeggenschap op basis van aandelenkapitaal in B.V. Noord Veluwe (regio B.V. van N.V. Fryslân Miljeu)	5.116 letteraandelen D in B.V. Noord Veluwe; verkrijgingsprijs € 239.838,- (nominaal € 4,54 per stuk)
Omgevingsdienst Veluwe	Gemeenschappelijke regeling	M. Pijnenburg	Bestuur GR / wethouder	Jaarlijkse bijdrage, o.b.v. de bij ODV ondergebrachte taken
Ontwikkelmaatschappij Vitale vakantieparken B.V. (uittreding per 31-12-2025)	Besloten Vennootschap	E. Enklaar	Ja / stemrecht / 2,84% zeggenschap op basis van aandelenkapitaal	1276 aandelen; nominale waarde € 1.276.- (€ 1 ,- per stuk)
Noord-Veluws Archief (voorheen Streekarchivariaat Noordwest Veluwe)	Gemeenschappelijke Regeling	W. Mazier	Bestuur GR / wethouder	Jaarlijkse bijdrage, aandeel 17,6%
Veiligheidsregio Noord- en Oost-Gelderland (VNOG)	Gemeenschappelijke Regeling	J. Joon	Bestuur GR / burgemeester	Jaarlijkse bijdrage, o.b.v. verhouding

				cluster openbare orde en veiligheid in algemene uitkering gemeentefonds
Warmtenetwerk Harderwijk B.V.	Besloten Vennootschap	M. Pijnenburg	Ja / stemrecht / 50% zeggenschap op basis van aandelenkapitaal	10 aandelen A € 0,10 (nominaal € 0,01 per stuk) en 1.500 aandelen B € 1.500.000,- (nominaal € 1.000,- per stuk) Agiostortingen € 1.735.000,-
Zonnepark Harderwijk B.V.	Besloten Vennootschap	M. Pijnenburg	Ja / stemrecht / 51% zeggenschap op basis van aandelenkapitaal	51 aandelen € 51 (nominaal € 1,- per stuk)

Afvalsturing Friesland

Algemene informatie	
Adres en Vestigingsplaats	Hidalgoweg 5 8938 BA, Leeuwarden
Portefeuillehouder	E. Enklaar
Openbaar belang	Afval op een professionele, innovatieve en duurzame manier in te zamelen en te verwerken. De aandelen van de Afvalsturing Friesland NV worden gehouden door de Friese gemeenten, de Groningse gemeenten Eemsdelta, Westerwolde, Groningen, Het Hogeland, Pekela en Westerkwartier, regio Noord Veluwe (Elburg, Ermelo, Harderwijk, Nunspeet, Oldebroek en Putten) en NV Irado (Capelle aan den IJssel, Schiedam, Vlaardingen, Barendrecht, Albrandswaard en Ridderkerk) en gemeente Aalsmeer. Als aandeelhouder heeft de gemeente Harderwijk zeggenschap in de algemene vergadering van de aandeelhouders. Een collegelid van de gemeente Oldebroek vertegenwoordigt de SNV gemeente hierin.
Doelstelling verbonden partij	Afvalsturing Friesland zorgt voor het duurzaam overslaan, transporteren en be- en verwerken van het huishoudelijk afval van de bij haar

	aangesloten (samenwerkende) gemeenten en is hun kennispartner voor het realiseren van de VANG-doelstellingen.
Rechtsvorm	Naamloze Vennootschap volgens Nederlands recht
Beleidsinformatie	
Aan welk programma draagt de verbonden partij bij?	Programma 7 Duurzaamheid en milieu, taakveld 7.3 Afval
Kansen en ontwikkelingen	
Risico	De belangrijkste risico's voor de vennootschap liggen in de technische beschikbaarheid van de kapitaalintensieve installaties, de beschikbaarheid van afval en de ontwikkelingen op de energiemarkt. Langdurige stilstand, onvoldoende beschikbaarheid van afval of dalende energieprijzen kunnen een belangrijke impact hebben op het resultaat van de afvalsturing Friesland. Door het uitvoeren van (preventieve) onderhoudsprogramma's wordt ongeplande stilstand van onze installaties zoveel mogelijk voorkomen en moet een zo hoog mogelijk niveau van operationele beschikbaarheid worden gerealiseerd. De contracten van Afvalsturing Friesland voor de levering van afval hebben in de meeste gevallen een meerjarig karakter. Er is continu aandacht voor een optimale afstemming van de afvalportefeuille voor de korte en lange termijn op de capaciteit van de installaties. Tenslotte worden de ontwikkelingen op de energiemarkt gevolgd en zijn zowel contractueel als door middel van subsidies maatregelen getroffen om de risico's van onverwachte fluctuaties te voorkomen. Er is een kans op een lagere uitkering aan dividend dan begroot. Bij de jaarrekening 2024 is een goedkeurende controleverklaring afgegeven door een RA-accountant.

Financiële informatie			
Boekjaar:	**Jaarstukken 2024**	**Begroting 2025**	**Begroting 2026**
Eigen vermogen	€ 83.562.000,-	-	-
Vreemd vermogen	€ 131.694.000,-	-	-
Resultaat	€ 7.130.000,-	€ 2.805.000,-	€ 4.883.000
Begrote bijdrage	-	-	-

Realisatie bijdrage	-	-	-
Belang	Het geplaatst kapitaal van de vennootschap bedraagt € 1.937.700,- verdeeld in 3.001 gewone aandelen A van € 450,- per stuk en in 1.350 gewone aandelen B waarvan 108 in bezit gemeente Harderwijk		
Bedrag waarvoor de verbonden partij is opgenomen in de berekening van het benodigde weerstandsvermogen: € 0,-.			

Alliander

Algemene informatie	
Adres en Vestigingsplaats	Utrechtseweg 68 6812 AH, Arnhem
Portefeuillehouder	W. Mazier
Openbaar belang	Alliander is als netwerkbedrijf verantwoordelijk voor de distributie van energie, zoals elektriciteit, (bio)gas en warmte. Als nutsbedrijf opereert Alliander vanuit een monopolie positie in een sector die beschouwd wordt van openbaar nut te zijn, omdat het belangrijke producten of diensten levert die in het algemeen openbaar belang zijn. Hier worden de elektriciteits-, gas- en drinkwatervoorziening toe gerekend. Alle aandelen van Alliander zijn direct in handen van Nederlandse provincies en gemeenten. De grootste aandeelhouders van Alliander zijn de provincies Gelderland (44,68%), Friesland (12,65%) en Noord-Holland (9,16%) en de gemeente Amsterdam (9,16%). Hiermee bezitten deze aandeelhouders gezamenlijk 76% van de aandelen. De overige aandeelhouders, die elk minder dan 3% van de aandelen bezitten, zijn een 70-tal kleinere gemeenten en de provincie Flevoland. De gemeente kan door het zeer geringe aandelenpakket feitelijk zelf geen invloed uitoefenen op het functioneren van Alliander. Samenwerking is daarom gezocht (beleidsmatig en organisatorisch) via het NUON, Vitens, Alliander-platform (NUVAL).
Doelstelling verbonden partij	De belangrijkste taak is om gas en elektriciteit te distribueren naar consumenten, bedrijven en instellingen. Netbeheerder Liander leidt de energiedistributie over alle netwerken dagelijks in goede banen. Liander voorziet ruim drie miljoen consumenten en bedrijven zo efficiënt mogelijk van gas en elektriciteit.
Rechtsvorm	Naamloze Vennootschap volgens Nederlands recht
Beleidsinformatie	
Aan welk programma draagt de verbonden partij bij?	Programma 0 Bestuur en ondersteuning, taakveld 0.5 Treasury

Kansen en ontwikkelingen	De energietransitie gaat gepaard met aanzienlijke uitdagingen voor Alliander. Dit leidt tot een grotere investeringsopgave en een teruggang in de dividenduitkeringen. Om deze investeringen mogelijk te maken is door de gemeente Harderwijk (en een groot aantal andere gemeenten en de provincie) eind 2021 een lening verstrekt aan Alliander. Totale aandeelhouderslening bedraagt € 600 miljoen. Ons aandeel 0,405% leidt tot een reverse converteerbare hybride obligatielening ten bedrage van € 2.428.265. Er wordt een afsprakenkader voorbereid om toetreding door de Staat mogelijk te maken in de toekomst. Dit is net genoeg gebleken. Er wordt een afsprakenkader voorbereidt om toetreding door de Staat mogelijk te maken in de toekomst. In maart 2026 heeft Alliander aangegeven dat zij de converteerbare lening willen gaan omzetten in aandelen.
Risico	Er is een kans op een lagere dividenduitkering door de omvangrijke investeringen die eraan komen. Alliander doet standaard in haar beleid geen uitspraken over de hoogte van het dividend. De aandeelhouderslening is achtergesteld en er zijn geen zekerheden/onderpand gevestigd. In maart 2026 heeft Alliander aangegeven dat zij de converteerbare lening willen gaan omzetten in aandelen. Alliander is een financieel solide bedrijf met een A-rating. Door het omzetten van de converteerbare lening in eigen vermogen wordt de kapitaalpositie van Alliander versterkt. Bij de jaarrekening over 2024 is een goedkeurende controleverklaring afgegeven door een RA-accountant.

Financiële informatie

Boekjaar:	**Jaarstukken 2024**	**Begroting 2025**	**Begroting 2026**
Eigen vermogen	€ 6.038 miljoen	-	-
Vreemd vermogen	€ 6.918 miljoen	-	-
Resultaat	€ 975 miljoen	-	-
Begroot dividend	€ 701.000 (bijgesteld)	€ 450.000,-	€ 450.000,-
Realisatie dividend	€ 701.634,-	€ 385.189,-	-
Belang	Belang 0,405%. Aantal aandelen 553.624. Nominale waarde € 2,77 miljoen (€ 5,- per stuk)		

Bedrag waarvoor de verbonden partij is opgenomen in de berekening van het benodigde weerstandsvermogen: € 0,-.

Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)

Algemene informatie			
Adres en Vestigingsplaats	Koninginnegracht 2 2514 AA, Den Haag		
Portefeuillehouder	W. Mazier		
Openbaar belang	Alle aandeelhouders zijn uitsluitend overheden. De Staat is houder van de helft van de aandelen, de andere helft is in handen van gemeenten, provincies en een hoogheemraadschap. Vanuit het oogpunt van het behartigen van het publieke belang, is de gemeente gedeeltelijk in het bezit van de aandelen.		
Doelstelling verbonden partij	BNG Bank is de bank voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. De bank biedt haar klanten een breed pakket van financiële dienstverlening aan: onder andere kredietverlening, betalingsverkeer, gebiedsontwikkeling, duurzame projectfinanciering en participaties in publiek-private samenwerkingen. Daarmee draagt de bank zowel bij aan lagere kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de Nederlandse burger als aan een duurzamer Nederland.		
Rechtsvorm	Naamloze Vennootschap volgens Nederlands recht		
Beleidsinformatie			
Aan welk programma draagt de verbonden partij bij?	Programma 0 Bestuur en ondersteuning, taakveld 0.5 Treasury		
Kansen en ontwikkelingen	Geen relevante inhoudelijke ontwikkelingen. Wel is de dividend uitkering wisselend en wordt de begroting al drie jaar op rij niet gehaald. De raming voor dividend bijgesteld in 2025 naar € 130.000,-		
Risico	Er is een kans op een lagere uitkering aan dividend dan begroot. De bank hanteert standaard de beleidslijn geen tussentijdse uitspraken te doen over de verwachte nettowinst, gezien de veelal onvoorspelbare bewegingen op de (internationale) financiële markten. Bij de jaarrekening over 2024 is een goedkeurende controleverklaring afgegeven door een RA-accountant.		
Financiële informatie			
Boekjaar:	**Jaarstukken 2024**	**Begroting 2025**	**Begroting 2026**
Eigen vermogen	€ 4.777 miljoen	-	-

Vreemd vermogen	€ 123.164 miljoen	-	-
Resultaat	€ 294 miljoen	-	-
Begroot dividend	€ 148.000,-	€ 130.000,-	€ 130.000,-
Realisatie dividend voor	€ 127.808,-	€ 148.009,-	-
Belang	58.968 aandelen; nominale waarde van € 147.420,- (€ 2,50 per stuk)		
Bedrag waarvoor de verbonden partij is opgenomen in de berekening van het benodigde weerstandsvermogen: € 0,-.			

Coöperatie Gastvrije Randmeren

Algemene informatie	
Adres en Vestigingsplaats	Havendam 58, 3841 AA, Harderwijk
Portefeuillehouder	M. Pijnenburg
Openbaar belang	De Coöperatie Gastvrije Randmeren is een samenwerkingsverband tussen 15 gemeenten (Almere, Blaricum, Bunschoten, Dronten, Eemnes, Elburg, Ermelo, Harderwijk, Huizen, Kampen, Gooise Meren, Nijkerk, Nunspeet, Putten en Zeewolde) die als doel heeft het behartigen van de bovengemeentelijke belangen van recreatie en natuur, en het bevorderen van het natuurschoon en de watersport binnen het gebied van de Randmeren. Het werkgebied van de Coöperatie Gastvrije Randmeren strekt zich uit van de Hollandse Brug tot Ketelbrug, een langgerekte merenreeks van ruim tachtig kilometer.
Doelstelling verbonden partij	De coöperatie heeft als doel het kwaliteitsniveau van het natuur- en recreatiegebied Randmeren te optimaliseren en het positioneren van de Randmeren in (inter)nationaal perspectief. De coöperatie zorgt namens de gemeenten voor het beheer en onderhoud van de recreatieve functies van de meren. Speciale aandacht gaat daarbij uit naar het maaien van waterplanten in vaarwater, en recreatie bij aanlegplaatsen en eilanden.
Rechtsvorm	Coöperatie
Beleidsinformatie	

Aan welk programma draagt de verbonden partij bij?	Programma 2 Verkeer, vervoer en waterstaat, taakveld 2.4 Economische havens en waterwegen
Kansen en ontwikkelingen	De Coöperatie Gastvrije Randmeren richt zich op gebiedsinrichting, beheer en onderhoud van het recreatief vaargebied inclusief eilanden en aanlegplekken en activiteiten op het gebied gebiedspromotie. 2024 en 2025 stonden in het teken van het uitwerken van de toekomstvisie. Deze visie geeft richting aan de activiteiten van de coöperatie en de besteding van de financiële middelen en dient tevens als inspiratiedocument en uitnodiging aan partners om samen op te trekken. Ook is in 2025 onderzoek gedaan naar de governance van de coöperatie, wat kan leiden tot een andere bestuursvorm.
Risico	Er zijn geen substantiële risico's. Het risico voor de gemeente is beperkt. Bij de jaarrekening over 2024 is een goedkeurende controleverklaring afgegeven door een RA-accountant.

Financiële informatie			
Boekjaar:	**Jaarstukken 2024**	**Begroting 2025**	**Begroting 2026**
Eigen vermogen	€ 11.006.809,-	€ 10.224.000,-	€ 10.017.000,-
Vreemd vermogen	€ 976.593,-	-	-
Resultaat	€ 302.071,-	€ 210.391,- -/-	€ 206.531,- -/-
Begrote bijdrage	€ 30.275,-	€ 31.122,-	€ 31.963,-
Realisatie bijdrage	€ 30.275,-	-	-
Belang	Aandeel 9,3% door een ledenkapitaal van € 20.000,-		
Bedrag waarvoor de verbonden partij is opgenomen in de berekening van het benodigde weerstandsvermogen: € 1.000,-.			

GGD Noord- en Oost-Gelderland (GGD NOG)

Algemene informatie	
Adres en Vestigingsplaats	Rijksstraatweg 65, 7231 AC Warnsveld (kantoorlocatie)
Portefeuillehouder	M. Reckman

Openbaar belang	De GGD faciliteert gemeenten op basis van de Wet publieke gezondheid, Wet Kinderopvang, Wet Veiligheidsregio's en op basis van autonome gemeentelijke taken, maar verzorgt ook taken in opdracht van derden zoals Rijk, politie en burgers. De GGD NOG is een samenwerkingsverband tussen 22 gemeenten (Aalten, Apeldoorn, Berkelland, Bronckhorst, Brummen, Doetinchem, Elburg, Epe, Ermelo, Harderwijk, Hattem, Heerde, Lochem, Montferland, Nunspeet, Oldebroek, Oost Gelre, Oude IJsselstreek, Putten, Voorst, Winterswijk en Zutphen) in de provincie Gelderland. <u>Wettelijke GGD taken die voor de gemeenten worden uitgevoerd (A-taken)</u> - Kerntaken Wet publieke gezondheid - Infectieziektebestrijding - Medische milieukunde (inclusief Omgevingswet) - Technische hygiënezorg - GGD inzet bij crisis, rampen en ingrijpende gebeurtenissen. - Onderzoek gezondheidssituatie bevolking - Beleidsadvisering - Preventieprogramma's en gezondheidsbevordering - Toezicht kinderopvang op basis van de Wet kinderopvang - GGD-taak in de Wet veiligheidsregio's <u>Wettelijke gemeentelijke taken vastgelegd in de gemeenschappelijke regeling (B1) of op basis van subsidiëring en/of dienstverleningsovereenkomsten (B2)</u>. - Jeugdgezondheidszorg 4-19 jaar (B1 taak) - Toezicht WMO (B2 taak) - Maatschappelijke zorg op basis van de Wmo (B2 taak) - Preventieve activiteiten op basis van de Jeugdwet (B2 taak) - Lijkschouw op basis van de Wet op de Lijkbezorging (B2 taak) <u>Autonome gemeentelijke taken (C-taken)</u> - (Extra) onderzoek door Academische Werkplaats AGORA. (samenwerking GGD NOG en Wageningen University & Research Centre - (Extra) Onderzoek en advies door Evaluatiebureau Publieke Gezondheid GGD NOG <u>De GGD voert ook externe taken uit in opdracht van derden zoals Rijk, politie of burgers (D-taken)</u> - Rijksvaccinatieprogramma - Arrestantenzorg - Reizigerszorg/vaccinatie - Vergunningen tattooshops - Publieke gezondheidszorg asielzoekers - Aanvullende seksuele gezondheidszorg
Kansen en ontwikkelingen	De kosten zijn opgelopen als gevolg van een hoger inwoneraantal, een hoge indexatie en de functiewaardering van de verpleegkundigen in dienst van de GGD NOG. Er vindt een onderzoek plaats naar de toekomstbestendigheid van de jeugdgezondheidszorg. Nu 0-4 jaar bij Icare en 4-18 jaar bij de GGD. Naar verwachting komt de gehele JGZ (0-18 jaar) bij één partij te liggen, of Icare of GGD NOG. In 2026 wordt het onderzoek afgerond. De uitkomst hiervan heeft grote gevolgen voor de robuustheid van de GGD. Halverwege 2026 stopt de opdracht vanuit de politie voor de GGD, van de medische arrestantenzorg. Ook dit draagt niet bij aan de robuustheid van de organisatie. Andere ontwikkeling is dat GGD NOG steeds meer optrekt met de VNOG en aan het verkennen is op welke vlakken ze kunnen samenwerken.

Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling, openbaar lichaam op grond van Wet Gemeenschappelijke Regelingen (A en B1 taken). Subsidiëring en/of dienstverleningsovereenkomst (B2, C en D taken).
Beleidsinformatie	
Aan welk programma draagt de verbonden partij bij?	Programma 7 Volksgezondheid en milieu, taakveld 7.1 volksgezondheid
Doelstelling verbonden partij	De GGD NOG heeft als doel de gemeenschappelijke belangen van de gemeenten te behartigen op het terrein van de publieke gezondheidszorg, toezicht kinderopvang en veiligheidsregio's.
Risico	Het is de vraag in hoeverre GGD NOG tegemoet kan komen aan de zienswijzes van de raad. Dit kan gevolgen hebben voor de taken die de GGD voor de gemeente in de toekomst kan uitvoeren. De GGD heeft in haar begroting de belangrijkste risico's benoemd en de beheersmaatregelen daarbij opgenomen. Er wordt een weerstandsvermogen door de GGD aangehouden. Het risico voor de gemeente is een mogelijke begrotingsoverschrijding. Bij de jaarrekening over 2024 is een goedkeurende controleverklaring afgegeven door een RA-accountant.

Financiële informatie

Boekjaar:	**Jaarstukken 2024**	**Begroting 2025**	**Begroting 2026**
Eigen vermogen	€ 1.921.000,-	€ 2.158.000,-	€ 2.050.000,-
Vreemd vermogen	€ 11.330.000,-	€ 2.977.000,-	€ 7.984.000,-
Resultaat	-/- € 170.000,-	€ 862.000,-	€ 0,-
Begrote bijdrage	-	€ 1.106.483,- € 15.794,- incidenteel	€ 1.173.730,- € 38.736,-
Realisatie bijdrage	€ 1.029.247.,- € 23.930,- incidenteel	-	-
Belang	6,50%	6,50%	6,50%

Bedrag waarvoor de verbonden partij is opgenomen in de berekening van het benodigde weerstandsvermogen: € 0,-.

Inclusief Groep NV

Algemene informatie	
Adres en Vestigingsplaats	Industrieweg 47 8071 CS, Nunspeet
Portefeuillehouder	W. Mazier
Openbaar belang	Inclusief Groep voert primair de WSW uit en voor Meerinzicht de re-integratie. Hiermee draagt Inclusief Groep actief bij aan een inclusieve arbeidsmarkt. De governance bestaat uit zeven aandeelhouders, dit zijn wethouders van de gemeenten Elburg, Ermelo, Harderwijk, Nijkerk, Nunspeet, Oldebroek en Putten.
Kansen en ontwikkelingen	• Arbeidsmarkt en doelgroep lopen steeds verder uit elkaar De arbeidsmarkt is krap, maar de doelgroep van Inclusief Groep wordt zwaarder. Steeds vaker gaat het om mensen met langdurige en complexe ondersteuningsvragen. Dat maakt een directe koppeling met regulier werk of productie steeds lastiger en vraagt om realisme in ambities. • Begeleiding weegt zwaarder dan productie Waar het sociaal werkbedrijf traditioneel leunde op productie en omzet, verschuift het zwaartepunt steeds meer naar begeleiding, ontwikkeling en stabiliteit. De maatschappelijke waarde neemt toe, terwijl het financiële rendement afneemt. • Technologie ondersteunt, maar vervangt geen begeleiding De inzet van technologie helpt en draagt bij aan het langer volhouden van werkzaamheden, maar neemt de noodzaak van persoonlijke begeleiding niet weg. • Bestuurlijke dynamiek door mogelijke uittreding Binnen het aandeelhouderschap wordt rekening gehouden met het scenario dat één of meerdere gemeenten uittreden. Dit vergroot de risico's voor de blijvende gemeenten. • Bestuursopdracht als richtinggevend kader De aandeelhoudende gemeenten werken aan een gezamenlijke bestuursopdracht waarin keuzes worden gemaakt over de rol van Inclusief Groep, het gewenste ambitieniveau en de randvoorwaarden voor uitvoering. Deze bestuursopdracht vormt de basis voor verdere uitwerking in het bedrijfsplan en afspraken over de financiering.
Rechtsvorm	Naamloze Vennootschap volgens Nederlands recht
Beleidsinformatie	
Aan welk programma draagt de verbonden partij bij?	Programma 6 Sociaal domein, taakveld 6.4 begeleide participatie

Doelstelling verbonden partij	<u>De essentie van Inclusief Groep</u> Werken leer je door te werken. Inclusief Groep vindt het belangrijk dat mensen écht aan het werk gaan, op de werkplek met elkaar en van elkaar leren. Mensen met allerlei verschillende achtergronden en met verschillende leerdoelen werken samen. De 'academies' van Inclusief Groep zijn daarin de onmisbare schakel. Inclusief Groep is verbonden met de subregio FactorWerk Noord Veluwe en de arbeidsmarktregio FactorWerk. Er wordt nauw samengewerkt met gemeenten, onderwijs, zorg en het bedrijfsleven: door de gezamenlijke inspanning kunnen we onze maatschappelijke ambities realiseren. <u>De missie</u> Inclusief Groep streeft naar een inclusieve arbeidsmarkt waarin iedereen duurzaam kan deelnemen en waar mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt optimaal kunnen participeren. <u>De visie</u> De kortste route naar duurzaam werk, dát is het uitgangspunt van de aanpak bij Inclusief Groep. Inclusief Groep biedt daarvoor trajecten aan voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Bij voorkeur van diagnose rechtstreeks via bemiddeling naar werk. Als plaatsing bij reguliere werkgevers niet meteen kan, wordt binnen de regionale infrastructuur van Inclusief Groep i.s.m. onze regiopartners, de ontwikkeling van kandidaten werkende-weg versterkt, gericht op zo snel mogelijke participatie in (betaald) werk. Indien nodig kan dat ook binnen de werkbedrijven van Inclusief Groep; zo geven wij uitvoering aan de Wet sociale werkvoorziening (Wsw) en de Participatiewet (PW) en dragen actief bij aan een inclusieve arbeidsmarkt.
Risico	De BNG bank waarvoor de gemeente garant staat voor 1/7 deel of € 357.250 wordt vóór 1 juli 2026 afgelost. Daarmee vervalt de garantstelling. Bij de jaarrekening over 2024 is een goedkeurende accountantsverklaring afgegeven door een RA accountant.

Financiële informatie

Boekjaar:	**Jaarstukken 2024**	**Begroting 2025 (prognose T2)**	**Begroting 2026**
Eigen vermogen	€ 7.703.000,-	€ 8.080.000	€ 8.318.000
Vreemd vermogen	€ 9.633.000,-	€ 9.550.000	€ 8.217.000
Resultaat	€ 906.000,-	€ 377.000	€ 237.000
Begrote bijdrage	€ 4.470.512,-	€ 5.147.295.-	€ 4.990.271,-
Realisatie bijdrage	€ 4.470.511,-	€ 5.607.572,-	-

Belang	23,4%
Bedrag waarvoor de verbonden partij is opgenomen in de berekening van het benodigde weerstandsvermogen: € 0,-.	

Meerinzicht (MIZ)

Algemene informatie	
Adres en Vestigingsplaats	Havendam 58, 3841 AA, Harderwijk
Portefeuillehouder	W. Mazier
Openbaar belang	Meerinzicht is een samenwerkingsverband op het gebied van uitvoeringstaken op het gebied van de bedrijfsvoering en het Sociaal Domein voor de gemeenten Ermelo, Harderwijk en Zeewolde. Het betreft de volgende uitvoeringstaken t.a.v. de bedrijfsvoering: • Informatisering en automatisering • Personeel en organisatie (HRM) • Facilitaire zaken/documentaire informatievoorziening/gebouwbeheer/inkoop • Belastingen, daaronder begrepen de heffing en invordering • Financiën & administratie • Juridische zaken • Communicatie • Geo-informatie Het betreft de volgende uitvoeringstaken t.a.v. het Sociaal Domein: • Participatiewet • Wmo, waaronder Beschermd Wonen • Jeugdwet en jeugdstrafketen • Leerplicht • RMC • Sociale recherche • Beleidsvoorbereiding • Inkomensondersteuning
Doelstelling verbonden partij	Meerinzicht, domein Bedrijfsvoering, faciliteert de gemeenten Ermelo, Harderwijk en Zeewolde, maar ook het domein Sociaal, door advisering, uitvoering, beheer en administratie voor genoemde bedrijfsvoeringstaken. Daarnaast voert Meerinzicht, domein Sociaal, het door het gemeentebestuur vastgestelde beleid uit op de genoemde taakvelden behorend tot het Sociaal Domein. De beleidsbepaling en -vaststelling is en blijft op beide domeinen voorbehouden aan de gemeentebesturen. Ook

	verzorgt Meerinzicht de heffing en invordering van gemeentelijke belastingen.
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling; bedrijfsvoeringsorganisatie op grond van Wet Gemeenschappelijke Regelingen
Beleidsinformatie	
Aan welk programma draagt de verbonden partij bij?	Programma 0 Bestuur en Ondersteuning Programma 6 Sociaal Domein
Kansen en ontwikkelingen	<u>Domein Bedrijfsvoering</u> De bedrijfsvoeringstaken zijn in Meerinzicht ondergebracht. Binnen domein bedrijfsvoering wordt een groot deel van de middelen ingezet voor reguliere taken ter ondersteuning van de bedrijfsvoering van de vier organisaties. Bijvoorbeeld op het terrein van personeel, juridische dienstverlening, inkoop en communicatie. De dienstverlening blijft zich wel ontwikkelen, zoals: - Actualiseren van I-visie en opstellen uitvoeringsplan - Verder professionaliseren informatiehuishouding - Leveren informatieproducten (business intelligence) datagedreven werken - Ontwikkeling (digitale) serviceorganisatie - Financiële ondersteuning P&C cycli EHZM - Privacy en informatiebeveiliging - Realisatie van de strategische HRM kalender - Doorontwikkeling van het gegevensbeheer/-management - Implementatie rechtmatigheidsverantwoording <u>Domein Sociaal</u> Een groot deel van de bedrijfsvoeringsmiddelen domein sociaal wordt ingezet voor financiering van reguliere dienstverlening. Meerinzicht domein sociaal heeft diverse taken uit te voeren op basis van de gemeenschappelijke regeling Meerinzicht, de bijbehorende uitvoeringsovereenkomst en aanvullende regionale dienstverleningsovereenkomsten. Grofweg kan gesteld worden dat Meerinzicht een frontoffice heeft voor uitvoering van de Wet Maatschappelijke Ondersteuning, de Participatiewet (Wmo en P-wet) en de Wet inburgering voor de EHZ gemeenten en voor Zeewolde een frontoffice jeugdhulp. In de frontoffice hebben klantmanagers rechtstreeks contact met inwoners ten aanzien van hun ondersteuningsbehoefte in het kader van bovengenoemde wetten. De gemeenten Ermelo en Harderwijk hebben de toegang tot jeugdhulp belegd bij stichting Centrum voor Jeugd en Gezin. Daarnaast heeft Meerinzicht een backoffice sociaal domein voor de EHZ gemeenten (Jeugdwet, Wmo, P-wet en Wet inburgering). In de backoffice vinden de administratieve processen plaats ten aanzien van vastlegging van overeenkomsten met zorgaanbieders. Ook worden cliëntgegevens vastgelegd en vindt via beveiligde verbinding berichtenuitwisseling plaats met aanbieders ten aanzien van bijvoorbeeld start- en stopberichten en facturatieprocessen. Tevens worden taken voor meerdere gemeenten in de regio Noord-Veluwe uitgevoerd ten aanzien van leerplicht, jeugdstrafketen, Regionale Meld- en Coördinatiepunten voor vroegtijdig schoolverlaters (RMC) en beschermd wonen. Deze regionale taken worden afzonderlijk begroot en gefinancierd. Bij de uitvoering van bovengenoemde wetten en aandachtsgebieden ondersteunen

	medewerkers op het gebied van beleid en kwaliteit (o.a. toezicht, juridische ondersteuning, prestatielevering). Een aantal in het oog springende ontwikkelingen en activiteiten zijn: - Implementatie nota sociaal domein en monitor - Doorontwikkeling naar brede toegang - Toekomstscenario's Inclusief Groep - Versteviging sturing dienstverlening op basis van data - Verbeteren van de leesbaarheid van veel gebruikte documenten op orde - Projectmatig werken wordt ingericht en uitgevoerd conform vastgestelde kaders - Sluitende aanpak jongeren - Aanpak inburgering - Aanvragen Europese subsidies In programma 0 Bestuur en Ondersteuning, programma 6 Sociaal Domein en in de paragraaf bedrijfsvoering staat meer informatie over (een aantal van) de bovenstaande onderwerpen. Overigens is de informatie ook te vinden in de meerjarenbegroting 2026-2029 van Meerinzicht. <u>Samenwerking EHZ-gemeenten en Meerinzicht</u> De implementatie van de werkwijze van de KPI's is bij Meerinzicht belegd. Meerinzicht heeft bij de Bestuursrapportage 2025 een voorstel neergelegd voor de verdere invulling en normering van de KPI's. Dit is voor zienswijze aan de drie raden voorgelegd. Er zijn door de raden geen zienswijzen ingediend. Meerinzicht zal de KPI's inrichten en hierover in de reguliere P&C-documenten rapporteren. <u>Financiën</u> Meerinzicht heeft, in reactie op de zienswijzen van de gemeenten Ermelo, Harderwijk en Zeewolde, aangegeven de mogelijkheden voor ombuigingen te inventariseren en als bijlage bij de Meerjarenbegroting 2026-2029 te voegen. Meerinzicht heeft de inventarisatie in 2024 uitgevoerd. In 2025 is deze inventarisatie toegevoegd als bijlage bij de meerjarenbegroting 2026-2029. Deze mogelijkheden zijn uitgewerkt in concrete voorstellen. Deze voorstellen zijn voor besluitvorming voorgelegd aan de colleges. Voor een aantal voorstellen geldt dat deze voor zienswijzen, dan wel inspraak, aan de Ondernemingsraad, de Bijzondere Ondernemingsraad of het Lokaal Overleg zijn voorgelegd. Een aantal voorstellen worden voor besluitvorming aan de drie gemeenteraden voorgelegd.
Risico	De bestaande afspraken over de verdeelsleutel liepen af in 2025. Voor de periode daarna moeten nieuwe afspraken worden gemaakt. Meerinzicht heeft in haar begroting de belangrijkste risico's benoemd en de beheersmaatregelen daarbij opgenomen. De risico's zijn echter door Meerinzicht niet gekwantificeerd waardoor er een kans bestaat dat het risicobedrag dat de gemeente opneemt in haar weerstandsvermogen voor Meerinzicht onvoldoende is. Door de gemeente wordt voor deze risico's een stelpost opgenomen. Het risicobedrag voor de gemeente bestaat daarnaast ook uit het risico op begrotingsoverschrijding zoals in voorgaande jaren het geval was. Hiervoor is een bedrag opgenomen in het weerstandsvermogen van de gemeente.

Financiële informatie			
<u>Boekjaar:</u>	**<u>Jaarstukken 2024</u>**	**<u>Begroting 2025</u>**	**<u>Begroting 2026</u>**

Eigen vermogen	€ 0,-	€ 0,-	€ 0,-
Vreemd vermogen	€ 24.107.000,-	€ 23.850.000,-	€ 18.010.000,-
Resultaat	Domein bedrijfsvoering €561.000 Domein sociaal -/- € 323.000	€ 0,-	€ 0,-
Begrote bijdrage	€ 18.641.000,- (uniform) € 3.376.000,- (specifiek)	€ 19.214.000,- (uniform) € 3.178.000,- (specifiek)	€ 20.385.000- (uniform) € 3.718.000 (specifiek)
Realisatie bijdrage	€ 18.605.000,- (uniform) € 3.547.000,- (specifiek)	€ 0,-	€ 0,-
Belang Domein Bedrijfsvoering	aandeel 39,39%	aandeel 39,39%	aandeel 39,39%
Belang Domein Sociaal	aandeel 57,26%	aandeel 57,26%	aandeel 57,26%
Bedrag waarvoor de verbonden partij is opgenomen in de berekening van het benodigde weerstandsvermogen: € 124.000,-.			

Meten en Monitoren Afvalwaterketen en Grondwater Vallei en Veluwe

Algemene informatie	
Adres en Vestigingsplaats	Steenbokstraat 51, 7324 AZ, Apeldoorn
Portefeuillehouder	M. Pijnenburg
Openbaar belang	Monitoren functioneren afvalwaterketen en grondwatersysteem
Doelstelling verbonden partij	Het Waterschap Vallei en Veluwe heeft tezamen met 25 gemeenten een centrumregeling aangegaan op het gebied van meten en monitoren in de afvalwaterketen en het grondwater in het beheergebied van Waterschap Vallei en Veluwe. In deze regeling is het waterschap aangewezen als centrumorganisatie. Het waterschap geeft (vanuit de rol van centrumorganisatie) onderdak aan de UVT (Uitvoeringsteam) en regelt de bemensing ervan. De medewerkers van de UVT zijn in dienst

	van het waterschap. De kosten hiervan worden gedragen door het waterschap en de deelnemende gemeenten. De taken van de centrumorganisatie omvatten het meten en monitoren van de gemeentelijke rioolstelsels, het systeem van de afvalwaterketen, het stedelijk oppervlaktewatersysteem en het grondwater, alsmede daaraan verbonden advisering in opdracht. Samenwerking is nodig, simpelweg omdat gezamenlijk deze basistaken het meest efficiënt en effectief georganiseerd kunnen worden, met meer waarborg voor kwaliteit, continuïteit en doorontwikkeling. En om minder kwetsbaar te zijn in de veranderde arbeidsmarkt. Daarnaast worden er slimme tools ontwikkeld waardoor tijdswinst optreedt in het rioolbeheer; innovatieve dashboards worden gemaakt om gemeentelijke gemalen, overstorten en randvoorzieningen geautomatiseerd te monitoren op de gewenste werking.
Rechtsvorm	Centrumregeling
Beleidsinformatie	
Aan welk programma draagt de verbonden partij bij?	Programma 7 Volksgezondheid en milieu
Kansen en ontwikkelingen	De toetreding van gemeente Harderwijk is administratief nog niet afgehandeld (huidige status: aspirant lid). Afgelopen jaar is een financiële besparing gerealiseerd door gezamenlijk met de deelnemende gemeenten een 2 tal contracten aan te besteden (dataservice diensten grondwatermeetnet en hoge resolutie neerslagradar). Op dit moment wordt gewerkt aan de gezamenlijke aanbesteding van het centrale meetsysteem en besturing van de afvalwaterketens (o.a. hoofdposten rioolgemalen).
Risico	Mocht er aanleiding zijn tot eenzijdige opzegging vanuit een gemeente, dan is de uittredende deelnemer éénmalig een extra vergoeding aan de centrumorganisatie verschuldigd, ter hoogte van de jaarlijkse bijdrage voor de basiskosten, ter dekking van eventuele directe of indirecte kosten als gevolg van uittreding. Voor de gemeente Harderwijk bedraagt de basisbijdrage € 20.831,-.

Financiële informatie

Boekjaar:	**Jaarstukken 2024**	**Begroting 2025**	**Begroting 2026**
Eigen vermogen	-	-	-
Vreemd vermogen	-	-	-
Resultaat	-	-	-

Begrote bijdrage	€ 21.339,-	€ 21.886	€ 22.831
Realisatie bijdrage	€ 21.339,-	-	-
Belang	o.b.v. inwoneraantal 1/1/2025: 50.042 van gemeente Harderwijk, totaal inwoners alle deelnemende gemeenten: 978.641.		
Bedrag waarvoor de verbonden partij is opgenomen in de berekening van het benodigde weerstandsvermogen: € 500,-.			

N.V. Fryslân Miljeu

Algemene informatie	
Adres en Vestigingsplaats	Hidalgoweg 5, 8938 BA, Leeuwarden
Portefeuillehouder	E. Enklaar
Openbaar belang	Afval op een professionele, innovatieve en duurzame manier in te zamelen en te verwerken. Als aandeelhouder heeft de gemeente Harderwijk zeggenschap in de algemene vergadering van de aandeelhouders.
Doelstelling verbonden partij	Het bevorderen en leveren van kwalitatief hoogwaardige dienstverlening op het gebied van de inzameling van huishoudelijke herbruikbare grond- en afvalstoffen, en de hiermee verband houdende beleidsondersteuning en collectieve aanbestedingen ten behoeve van de gemeente.
Rechtsvorm	Naamloze Vennootschap volgens Nederlands recht
Beleidsinformatie	
Aan welk programma draagt de verbonden partij bij?	Programma 7 Volksgezondheid en milieu
Kansen en ontwikkelingen	
Risico's	Geen bijzonderheden.
Financiële informatie	

Boekjaar:	Jaarstukken 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Eigen vermogen	-	-	-
Vreemd vermogen	-	-	-
Resultaat	-	-	-
Begrote bijdrage	-	-	-
Realisatie bijdrage	-	-	-
Belang	5.116 aandelen D; nominale waarde van € 239.838,- (€ 46,88 per stuk)		
Bedrag waarvoor de verbonden partij is opgenomen in de berekening van het benodigde weerstandsvermogen: € 0,-.			

Omgevingsdienst Veluwe (ODV)

Algemene informatie	
Adres en Vestigingsplaats	Marktplein 1, 7311 LG Apeldoorn
Portefeuillehouder	M. Pijnenburg
Openbaar belang	In opdracht van gemeenten Apeldoorn, Brummen, Elburg, Epe, Ermelo, Harderwijk, Hattem, Heerde, Nunspeet, Oldebroek, Putten, Voorst en de provincie Gelderland bijdragen aan een veilige en gezonde fysieke leefomgeving.
Doelstelling verbonden partij	Omgevingsdienst Veluwe (ODVeluwe) draagt bij aan een veilige en gezonde fysieke leefomgeving. In opdracht van de gemeenten en de provincie Gelderland adviseren vergunningverleners over omgevingsvergunningen en zien toezichthouders erop toe dat bedrijven voldoen aan actuele wet- en regelgeving op het gebied van milieu(veiligheid). Daarnaast adviseren de experts over verschillende (milieu)onderwerpen, zoals energie, bodem, ruimtelijke ordening, duurzaamheid, lucht, geluid, externe veiligheid, asbest, natuur en ecologie.
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling, openbaar lichaam op grond van Wet Gemeenschappelijke Regelingen.
Beleidsinformatie	

Aan welk programma draagt de verbonden partij bij?	Programma 7 Volksgezondheid en milieu, taakveld 7.4 milieubeheer
Kansen en ontwikkelingen	<u>Doorontwikkeling Gelderse omgevingsdiensten</u> Het stelsel van Gelderse omgevingsdiensten blijft in beweging. Belangrijkste aanleiding daarvoor is de landelijke eis dat omgevingsdiensten robuust moeten zijn om hun wettelijke taken uit te voeren. De ODVeluwe is op dit moment robuust. Een aantal andere Gelderse omgevingsdienst is dat niet. Voor de Omgevingsdienst Achterhoek is dat aanleiding om aansluiting te zoeken bij de ODVeluwe. Beide besturen hebben begin 2026 een intentieverklaring getekend voor vergaande samenwerking met als stip op de horizon gefuseerde dienst. Hiervoor volgt men een route met de volgende stappen: - nulmeting en uitwerking meerjarenplan (2026) - integratie bedrijfsvoering (2026-2027) - gezamenlijk uitvoeren van primaire processen VTH (2027-2028) - komen tot een Gemeenschappelijke Regeling (2029 e.v.) <u>Versterking VTH-stelsel provincie Gelderland</u> De provincie Gelderland is gestart met het proces “Versterking VTH-stelsel Gelderland: robuustheid omgevingsdiensten en het VTH-stelsel”. Voor de versterking van het VTH-stelsel is het voorkeursscenario van de provincie “De vorming van één gezamenlijke omgevingsdienst voor de uitvoering van provinciale en gemeentelijke VTH-taken is de inzet is voor de vervolggesprekken met gemeenten en omgevingsdiensten.” Om dit doel te bereiken is de instemming van en samenwerking met alle partners nodig. De provincie heeft geen doorzettingsmacht en kan één gezamenlijke omgevingsdienst niet afdwingen. Hoe dit proces zich gaat ontwikkelen is op dit moment nog niet duidelijk. <u>Samenwerkingsovereenkomst 2026</u> Voor 2026 heeft de ODVeluwe opnieuw een samenwerkingsovereenkomst opgesteld. De samenwerkingsovereenkomst is een vertaling van de eerder vastgestelde begroting. De samenwerkingsovereenkomst bestaat uit 4 programma’s (Vergunningverlening, Toezicht & Handhaving, Advies, Projecten). De programma’s zijn opgebouwd met producten en bevatten op basis van kentallen een urenraming die gekoppeld is aan de begroting). Voor het geval werkzaamheden noodzakelijk zijn die niet zijn opgenomen in de begroting, stelt de ODVeluwe een met ons afgestemde projectovereenkomst op. Dit is veelal ongepland werk dat niet uitgesteld kan worden. Eenmalige werkzaamheden worden uitgevoerd op basis van de projectovereenkomst. Nieuwe reguliere werkzaamheden worden via een begrotingswijziging onderdeel van de begroting van het daaropvolgende jaar. Deze werkwijze continueren wij in 2026. <u>Toekomstige huisvesting</u> ODVeluwe is een intentieovereenkomst aangegaan met gemeente Apeldoorn en Veiligheidsregio Noord- en Oost-Gelderland om te komen tot huisvesting van de omgevingsdienst in het nieuw te realiseren veiligheidscentrum in Apeldoorn. Uitgangspunt is een budgetneutrale herhuisvesting op de nieuwe locatie (Matenpoort in Apeldoorn) en daarnaast het behouden van een werklocatie in of in de omgeving van Harderwijk. De gecombineerde huisvesting met de veiligheidsregio versterkt het profiel van één overheid die werkt aan een veilige, gezonde en duurzame regio. Kennis en informatie vanuit het VTH-proces (o.a.

	gevaarlijke stoffen, luchtkwaliteit, asbest, etc.) kunnen bijdragen aan een completer beeld van risico's en de bestrijding bij calamiteiten. <u>De Uitvoerings- en Handhavingsstrategie</u> De Uitvoerings- en Handhavingsstrategie (U&H strategie) is het wettelijke kader waarmee gemeenten en provincie richting geven aan de inzet van de omgevingsdienst bij vergunningverlening, toezicht, handhaving en advisering. De strategie heeft vier functies: • Koers bepalen: de strategie maakt duidelijk bij welke risico's en opgaven de komende jaren de prioriteit liggen voor de thema's als omgevingsveiligheid, gezondheid, natuur & biodiversiteit, verduurzaming en het bijdragen aan bredere opgaven zoals woningbouw, landbouwtransitie, recreatie en de aanpak van ondermijning. • Vertaling van wetgeving: de strategie voldoet aan de Omgevingswet en het Omgevingsbesluit, waarin staat dat voor de milieutaken van de omgevingsdienst een uniforme strategie moet worden vastgesteld. • Meerjarig kader: Elk jaar wordt een uitvoeringsprogramma opgesteld waarin concrete doelen, maatregelen en indicatoren staan. De uitvoering wordt gemonitord en waar nodig bijgestuurd. De resultaten worden, samen met de deelnemers, geëvalueerd. Zo ontstaat een lerende cyclus, waarin we steeds kunnen zien of we op koers liggen bij het realiseren van de doelstellingen. • Formele verankering: de strategie is conform art. 13.5 lid van het Omgevingsbesluit vastgesteld door het Algemeen Bestuur van de omgevingsdienst en de colleges van burgemeester en wethouders. De strategie heeft betrekking op alle milieutaken die de gemeenten bij de omgevingsdienst hebben ondergebracht – zowel de wettelijk verplichte basistaken als de vrijwillige plus taken. Ze geldt voor vergunningverlening, toezicht, handhaving en advisering op grond van de Omgevingswet en aanverwante regelgeving. Taken die gemeenten zelf blijven uitvoeren en de wettelijke milieutaken van de provincie vallen buiten deze strategie.
Risico	De ODV geeft in hun begroting ieder jaar weer wat de belangrijkste risico's zijn. Er zijn geen substantiële risico's aanwezig in de begroting 2026 / MJB 2027-2029. Over het algemeen is het risico voor de gemeente zeer beperkt. Speciale aandacht gaat uit naar de financiële gevolgen van de invoering van de Omgevingswet. Om het risico te beheersen houdt de ODV hier in de nog op te stellen begroting rekening mee. Bij de jaarrekening over 2024 is een goedkeurende controleverklaring afgegeven door een RA-accountant.

Financiële informatie

Boekjaar:	**Jaarstukken 2024**	**Begroting 2025**	**Begroting 2026**
Eigen vermogen	€ 121.500,-	€ 90.000,-	€ 347.000,-

Vreemd vermogen	€ 3.852.245,-	€ 2.000.000,-	€ 4.212.500,-
Resultaat	€ 462.678,-	€ 0,-	€ 0,-
Begrote bijdrage	€ 1.738.825,-	€ 1.836.527,-	€ 1.940.242,-
Realisatie bijdrage	€ 1.734.083,-	-	-
Belang	11,73%	11,73%	11,76%
Bedrag waarvoor de verbonden partij is opgenomen in de berekening van het benodigde weerstandsvermogen: € 1.000,-.			

Ontwikkelmaatschappij Vitale vakantieparken

Algemene informatie	
Adres en Vestigingsplaats	Galvanistraat 1 6716 AE, Ede
Portefeuillehouder	E. Enklaar
Openbaar belang	De Ontwikkelingsmaatschappij Vitale vakantieparken is een besloten vennootschap, waarvan de aandelen worden gehouden door 11 gemeenten Apeldoorn, Barneveld, Ede, Elburg, Epe, Ermelo, Harderwijk, Heerde, Nunspeet, Oldebroek, Putten en de provincie Gelderland (de zogenaamde publieke aandeelhouders). Vanuit het oogpunt van het behartigen van het publieke belang voor de versterking en ontwikkeling van de verblijfsrecreatie was de gemeente tot 31 december 2025 gedeeltelijk in het bezit van de aandelen.
Doelstelling verbonden partij	Doel van het programma Vitale Vakantieparken is: een divers en kwalitatief goed aanbod van vakantieparken te realiseren, dat een sterke schakel vormt in het hele toeristisch-recreatieve aanbod van de Veluwe. Op die manier draagt de Ontwikkelingsmaatschappij Vitale Vakantieparken bij aan de gezamenlijke ambitie om van de Veluwe de meest gastvrije vakantiebestemming van Nederland te worden.
Rechtsvorm	Besloten Vennootschap
Beleidsinformatie	
Aan welk programma draagt de verbonden partij bij?	Programma 8 Ruimte en wonen, taakveld 8.1 Programma 5 Sport, cultuur en recreatie, taakveld 5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie

Kansen en ontwikkelingen	Op 11 december 2025 heeft de gemeenteraad besloten om uit de OMVV te treden De aandelen zijn per 31 december 2025 overgedragen.		
Risico			
Financiële informatie			
Boekjaar:	**Jaarstukken 2024**	**Begroting 2025**	**Begroting 2026**
Eigen vermogen	-	-	-
Vreemd vermogen	-	-	-
Resultaat	-	-	-
Begrote bijdrage	-	-	-
Realisatie bijdrage	-	-	-
Belang	Aandeel 2.84%, de aandelen 1.276, nominale waarde € 1.276,- (€ 1,- per stuk) zijn verkocht per 31 december 2025.		
Bedrag waarvoor de verbonden partij is opgenomen in de berekening van het benodigde weerstandsvermogen: € 0,-.			

Streekarchivaat Noordwest Veluwe

Algemene informatie	
Adres en Vestigingsplaats	Zuiderzeestraatweg Oost 19 8081 LA, Elburg
Portefeuillehouder	W. Mazier
Openbaar belang	Het Noord-Veluws Archief (NoVA) bewaart belangrijke informatie over de regio, zowel op papier als digitaal. En zorgt ervoor dat deze informatie goed bewaard blijft en toegankelijk is voor iedereen die er interesse in heeft: inwoners, onderzoekers, scholen en overheden. Daarnaast voert NoVA toezicht uit op het beheer van niet-overgebrachte archiefbescheiden.

Doelstelling verbonden partij	Het doel van het Noord-Veluws Archief- zoals verwoord in de gemeenschappelijke regeling - is het uitvoeren van het bepaalde in de Archiefwet 1995 en het vervullen van de functie van regionaal kennis- en informatiecentrum op het gebied van de lokale en regionale geschiedenis door het opbouwen en beheren van een brede collectie (regionaal) historische bronnen en deze op een actieve wijze dienstbaar maken voor het publiek,
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling, bedrijfsvoeringsorganisatie op grond van Wet Gemeenschappelijke Regelingen.
Beleidsinformatie	
Aan welk programma draagt de verbonden partij bij?	Programma 5. Sport, cultuur en recreatie, taakveld 5.4 musea
Kansen en ontwikkelingen	Per 1 juli 2025 is het Streekarchivariaat Noordwest Veluwe samen met het Streekarchief Epe, Hattem en Heerde gefuseerd tot het Noord-Veluws Archief. Door beide archiefdiensten samen te voegen kan de technische infrastructuur en de benodigde expertise voor het duurzaam toegankelijk houden van te bewaren informatie gezamenlijk georganiseerd worden, waarmee door schaalvoordelen en efficiëntere inzet van mensen en middelen meer kwaliteit en continuïteit geleverd kan worden. Wegens de fusie medio 2025 is er sprake van een gebroken boekjaar. (Gedeeltelijke) centralisatie van de huisvesting van NoVA. Er zijn nu nog 6 dienstverleningslocaties. Door centralisatie kan een efficiencyslag gemaakt worden dat op de middellange en lange termijn tot kostenbesparing zou moeten leiden. De opdracht voor het uitwerken van de businesscase huisvesting NoVA is in december 2025 vastgesteld door het bestuur van NoVA.
Risico	Minder sturing op de koers en taakuitvoering van het Noord-Veluws Archief. De gemeente Harderwijk is 1 van de 8 deelnemers. Tot 2028 zal de gemeentelijke bijdrage gebaseerd zijn op het huidige kostenverdeelmodel. Daarna gebaseerd op inwoneraantal. Aan deze uitkomst is een besluit tot centralisatie gekoppeld om tot maximale kostenefficiëntie en schaalvoordelen op de middellange en lange termijn te komen.

Financiële informatie

Boekjaar:	**Jaarstukken 2024**	**Begroting 2025**	**Begroting 2026**
Eigen vermogen	€ 172.991	€ 1.836	€ 1.836
Vreemd vermogen	-	-	-

Resultaat	€ 1.836,-	-	-
Begrote bijdrage	€ 313.063,-	€ 327.210,-	€ 332.881,-
Realisatie bijdrage	€ 313.063,-	-	-
Belang	17,6% (belang in NoVa)		
Bedrag waarvoor de verbonden partij is opgenomen in de berekening van het benodigde weerstandsvermogen: € 3.500,-.			

Veiligheidsregio Noord- en Oost-Gelderland (VNOG)

Algemene informatie	
Adres en Vestigingsplaats	Europaweg 79 7336 AK, Apeldoorn
Portefeuillehouder	J. Joon
Openbaar belang	De gemeente valt onder de Veiligheidsregio Noord-Oost Gelderland (VNOG). VNOG is dé organisatie in de regio voor samenwerking aan veiligheid. Het is een operationele organisatie, die bij een crisissituatie of ramp nu en in de toekomst garant staat voor professionele hulpverlening aan de inwoners en bezoekers van de regio. Voorzien wordt in brandweerzorg, rampenbestrijding, risico- en crisisbeheersing, bevolkingszorg, geneeskundige hulpverlening en de meldkamer Oost-Nederland. De VNOG ondersteunt de gemeente in haar crisis-taken op het gebied van bevolkingszorg en crisiscommunicatie.
Doelstelling verbonden partij	Meer veiligheid in de regio, dat is de ambitie van de VNOG. In de Veiligheidsregio Noord- en Oost-Gelderland werken de brandweer, politie, GHOR, meldkamer en gemeenten nauw samen. Er wordt gewerkt vanuit een eigen invalshoek, maar met een gezamenlijke missie: een veilige leefomgeving.
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling, openbaar lichaam op grond van de Wet Gemeenschappelijke Regelingen.
Beleidsinformatie	
Aan welk programma draagt de verbonden partij bij?	Programma 0. Bestuur en ondersteuning Programma 1. Veiligheid

Kansen en ontwikkelingen	De gemeente werkt op vele vlakken samen met de VNOG, zoals aan het risicoprofiel, het project natuurbrandbestrijding, het project demarcatie, waterongevallen en duiken, de brandweerkazerne Harderwijk en het proces Bevolkingszorg. Zie ook programmatekst veiligheid. In 2025 is een nieuwe dienstverleningsovereenkomst vastgesteld.
Risico	De VNOG geeft in hun begroting ieder jaar weer wat de belangrijkste risico's zijn, waarop inzet vereist is. Hiervoor wordt een weerstandsvermogen aangehouden, waarmee ze de risico's zelf kunnen afdekken.

Financiële informatie			
Boekjaar:	**Jaarstukken 2024**	**Begroting 2025**	**Begroting 2026**
Eigen vermogen	€ 22.716.712 ,-	€ 15.667.000,-	€ 17.135.000,-
Vreemd vermogen	€ 30.501.190,-	€ 68.571.000,-	€ 86.873.000,-
Resultaat	€ 1.793.000,-	-	-
Begrote bijdrage	€ 2.733.000,-	€ 3.216.900,-	€ 3.324.890,-
Realisatie bijdrage	€ 2.858.000,-	-	-
Belang	5,13%	5,73%	5,73%
Bedrag waarvoor de verbonden partij is opgenomen in de berekening van het benodigde weerstandsvermogen: € 0,-.			

Warmtenetwerk Harderwijk

Algemene informatie	
Adres en Vestigingsplaats	Koningstraat 28 1, 6811 DG Arnhem
Portefeuillehouder	M. Pijnenburg
Openbaar belang	Warmtenetwerk Harderwijk B.V. is een besloten vennootschap, waarvan 50% van de aandelen gehouden wordt door gemeente Harderwijk. De deelneming wordt door de gemeente Harderwijk beschouwd als onderdeel van haar publieke taak ter realisering van haar duurzaamheidsdoelen.

Doelstelling verbonden partij	WHW heeft voornamelijk tot doel: het realiseren, in stand houden en (doen) exploiteren van een warmte-infrabedrijf, ten behoeve van een duurzame energievoorziening door middel van een warmtenet in de gemeente Harderwijk.
Rechtsvorm	Besloten Vennootschap
Beleidsinformatie	
Aan welk programma draagt de verbonden partij bij?	Programma 7 Duurzaamheid en Milieu
Kansen en ontwikkelingen	Aansluiting Waterfront fase 3, Stadhuis (gerealiseerd in 2025). Oriëntatie om ook rol van warmteleverancier binnen WNH te gaan faciliteren. Ook toezicht en sturing vanuit de gemeente zal hierin worden meegenomen. WNH BV kijkt waar nodig in de initiatieffase mee met nieuwe warmtenetontwikkelingen in andere delen van de gemeente: Nieuw-Weiburg, Zeebuurt, Stadsweiden.
Risico	- Aanleg- en exploitatierisico's ten aanzien van het warmtenet. Deze risico's worden primair door WHW zelf gedragen, maar de kans bestaat dat de gemeente wordt aangesproken of op eigen initiatief een rol pakt bij het oplossen van eventuele problemen. - Prijsstijgingen waardoor tegenvallende aanbestedingsresultaten. Door het doorschuiven van woningbouw blijven inkomsten in de vorm van eenmalige aansluitbijdragen en vastrecht achter. Hiervoor is in 2025 een additionele agiostorting gedaan ten bedrage van € 750.000,- . Bij de jaarrekening over 2024 is een goedkeurende controleverklaring afgegeven door een RA-accountant. Als aandeelhouder is de gemeente niet aansprakelijk voor eventuele verliezen van de B.V.

Financiële informatie

Boekjaar:	**Jaarstukken 2024**	**Begroting 2025**	**Begroting 2026**
Eigen vermogen	€ 4.508.000,-	€ 6.000.000,-	€ 6.000.000,-
Vreemd vermogen	€ 2.189.000,-	-	-
Resultaat	€ 282.000,- -/-	€ 254.179,- -/-	€ 12.964,-
Begrote bijdrage	-	-	-

Realisatie bijdrage	-	-	-
Belang	50% verdeeld in 10 aandelen A nominaal € 0,01 en 1.500 aandelen B nominaal € 1.000,- Agiostortingen € 985.000,- + € 750.000,- in 2025		
Bedrag waarvoor de verbonden partij is opgenomen in de berekening van het benodigde weerstandsvermogen: € 318.500,-.			

Zonnepark Harderwijk BV

Algemene informatie	
Adres en Vestigingsplaats	Deventerweg 2A, 3843GD, Harderwijk
Portefeuillehouder	M. Pijnenburg
Openbaar belang	Zonnepark Harderwijk B.V. is een besloten vennootschap, waarvan 51% van de aandelen gehouden wordt door gemeente Harderwijk. De overige 49 % wordt gehouden door Endura. De deelneming wordt door de gemeente Harderwijk beschouwd als onderdeel van haar publieke taak ter realisering van haar duurzaamheidsdoelen.
Doelstelling verbonden partij	Het doel is de realisatie en exploitatie/onderhoud van een zonnepark. Dit in het kader van het realiseren van de duurzaamheidsdoelen van gemeente Harderwijk. Doordat het zonnepark is gerealiseerd op een carport op een parkeerterrein is er sprake van het realiseren van duurzaamheidsdoelstellingen zonder dat landbouwgrond wordt opgeofferd (dubbel oppervlaktegebruik). Voor een deel van de financiering zijn zondelen (obligaties) uitgegeven aan particulieren in 2021 en 2022.
Rechtsvorm	Besloten Vennootschap
Beleidsinformatie	
Aan welk programma draagt de verbonden partij bij?	Programma 7 Duurzaamheid en Milieu
Kansen en ontwikkelingen	Het zonnepark is in juni 2022 in gebruik genomen. Gedurende deze fase produceert het zonnepark energie.
Risico	Garantstelling aan Waterschapsbank, oorspronkelijk € 2 miljoen elk jaar aflossing met € 80.000,-. Voor dit risico wordt in het weerstandsvermogen een bedrag opgenomen.

	Bij de jaarrekening over 2024 is een goedkeurende controleverklaring afgegeven door een RA-accountant.		
Financiële informatie			
Boekjaar:	**Jaarstukken 2024**	**Begroting 2025**	**Begroting 2026**
Eigen vermogen	€ 29. 856	n.n.b.	n.n.b.
Vreemd vermogen	€ 2.150.820,-	n.n.b.	n.n.b.
Resultaat	€ -21.942,-	€ 15.616,-	€ 24.516,-
Begrote bijdrage	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Realisatie bijdrage	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Belang	Aandeel 51%, 51 aandelen met een nominale waarde van € 1 per stuk		
Bedrag waarvoor de verbonden partij is opgenomen in de berekening van het benodigde weerstandsvermogen: € 84.000,-.			

Grondbeleid

Met grondbeleid kan de gemeente invloed uitoefenen op de grond- en vastgoedmarkt. Op basis van haar rol en inzet van instrumenten kan de gemeente hiermee uitvoering geven aan gewenste ruimtelijke ontwikkelingen. Hierbij is grondbeleid geen doel op zich maar ondersteunend aan uitvoering van gemeentelijke doelstellingen zoals het versterken van de woonbalans en het realiseren van CO2 reductie.

Toepassing grondbeleid

De gebiedsontwikkeling vindt plaats in een dynamisch speelveld, welke voortdurend aan verandering onderhevig is. De veranderingen raken de uitvoering van grondbeleid. De kernelementen uit de veranderende omstandigheden betreffen:

- Marktomstandigheden (vastgoed- en grondmarkt)
- Maatschappelijke opgaven;
- Wijzigingen wet- en regelgeving.

Conform de Nota Grondbeleid 2019 zet de gemeente Harderwijk zich in om ruimtelijke ontwikkelingen te faciliteren en de focus te leggen op haar publiekrechtelijke rol. Wel vindt er per geval (project of gebied) een afweging plaats om voor een andere rolinvulling te kiezen indien hiermee maatschappelijke meerwaarde kan worden gerealiseerd. Beslissingen hierover worden verantwoord door middel van een ontwikkelingsstrategie.

Actieve grondexploitaties
De gemeente Harderwijk kent 3 gebieden waarin actief grondbeleid wordt toegepast: Waterfront, Drielanden en Lorentz III. Voor deze gebieden is een grondexploitatieberekening vastgesteld die jaarlijks wordt herzien. Tevens is er een grondexploitatie vastgesteld voor nog uit te geven restkavels in de gebieden Sypel en Tonsel.
Verder kent de gemeente Harderwijk 3 gebieden waarvoor onderzoekskosten worden gemaakt die op een later moment ingebracht kunnen worden in een nog vast te stellen grondexploitatie: Weiburg *1) en Kranenburg en Parallelweg 7 (Maatwerk woningen).

*1) De gemeenteraad heeft op 29 januari 2026 de grondexploitatie Weiburg geopend.

Het exploiteren van gronden brengt risico's met zich mee. Door het uitvoeren van uitgebreide risicoanalyses kan vroegtijdig worden ingespeeld op mogelijk veranderende omstandigheden. Binnen de projectteams zijn zowel risico's als kansen geïnventariseerd en vervolgens financieel vertaald en benoemd bij de herziening van de grondexploitaties 2025. De risico's die niet kunnen worden opgevangen binnen de voordelige resultaten uit de grondexploitaties worden meegenomen bij de berekening van het weerstandsvermogen.

Uitgifte van bouwrijpe grond
Bouwrijp gemaakte grond wordt uitgegeven t.b.v. woningbouw en bedrijven.

Woningbouw

De vraag naar betaalbare woningen is erg hoog. Het creëren van een breder aanbod van deze woningen binnen de grondexploitaties Drielanden en Waterfront is één van de speerpunten.

Onderstaande tabel geeft weer hoeveel woningen er gerealiseerd kunnen worden met de door de gemeente Harderwijk uitgegeven gronden.

Complex	2025	2024	2023
Drielanden	137	130	70
Waterfront	264	193	66
Totaal	**401**	**323**	**136**

Bedrijven
Onderstaande tabel geeft weer hoeveel ha. bedrijfsgrond er is uitgegeven door de gemeente Harderwijk.

Complex	2025	2024	2023
Lorentzhaven	0,3	0,1	0,0
Lorentz III	1,0	0,5	3,4
Sypel	0,0	0,1	0,0
Tonsel	0,0	0,2	0,2
Totaal	**1,3**	**0,9**	**3,6**

Prognosticeerde resultaten grondexploitatie

De geprognosticeerde resultaten in de jaarrekening 2025 zijn afkomstig uit de herziene grondexploitaties begin 2026. In onderstaande tabel staan de resultaten, inclusief de reeds genomen tussentijdse winsten, weergegeven per grondexploitatie.

	Deelproject	Eindwaarde 2025	Eindwaarde 2026	Verschil	Eind datum
		Grondexploitatie			
Drielanden		-11.439	-9.892	1.547	31/12/2030
Lorentz III		-8.410	-8.742	-332	31/12/2031
Waterfront		65.514	65.487	-27	31/12/2030
Subtotaal		*45.665*	*46.853*	*1.188*	
		Rest grondexploitaties			
	Lorentz II	-109	-	109	31/12/2025
	Sypel	-71	-77	-6	31/12/2028
	Tonsel	-1.439	-1.643	-204	31/12/2028
Subtotaal		*-1.619*	*-1.720*	*-101*	
Totaal		**44.046**	**45.133**	**1.087**	

-/- = voordelig

In bovenstaande tabel komt naar voren dat het resultaat, inclusief reeds tussentijds genomen winst met € 1.087.000,- afneemt. Dit komt volledig door de genomen winst over 2025 van € 4.530.000,-. Zonder deze tussentijds genomen winst, was het resultaat gestegen met € 3.443.000.

In hoofdstuk 4.4 Toelichting op de balans wordt een verdere analyse van deze resultaten gegeven.

Tussentijds Winst/Verlies nemen
Iedere grondexploitatie sluit met een verwacht financieel resultaat. Bij de jaarrekening wordt, afhankelijk van dit resultaat en rekening houdend met gekwantificeerde risico's, tussentijds winst of verlies genomen. Op basis van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) wordt bij een winstgevende grondexploitatie tussentijds winst genomen volgens de Percentage of Completion (POC) methode. Dit betekent concreet dat er gekeken wordt in hoeverre de kosten en opbrengsten zijn gerealiseerd. De uitkomst hiervan wordt vermenigvuldigd met de te verwachte winst, rekening houdend met de gekwantificeerde risico's. Tenslotte wordt de in het verleden genomen winst hierop in mindering gebracht. De boekwaarde speelt bij deze methode geen rol.

Voorbeeld
80% kosten gerealiseerd, 60% opbrengsten gerealiseerd, verwachte winst, rekening houdend met de gekwantificeerde risico's is € 5,0 miljoen. In vorige jaren is al € 1.600.000 winst genomen. De te nemen winst bedraagt in dit voorbeeld € 800.000 ((0,8 x 0,6 x € 5.000.000) -/- € € 1.600.000).

Wanneer een grondexploitatie verliesgevend is, wordt een voorziening gevormd ter grootte van het volledige te verwachten verlies. De POC-methode wordt niet toegepast bij verliesgevende grondexploitaties of als de gekwantificeerde risico's groter zijn dan de verwachte winst. Wanneer uit de herziening van een verliesgevende grondexploitatie blijkt dat het verlies is toe-/afgenomen, dient de voorziening hierop te worden aangepast.

De verantwoording van tussentijdse winsten en verliezen vindt plaats in programma 3 Economie (grondexploitaties bedrijventerreinen) en programma 8 Ruimte en wonen (grondexploitaties woningbouwgebieden)

Wet Open Overheid (WOO)

De Woo (Wet open overheid) is op 1 mei 2022 in werking getreden. Deze wet is de opvolger van de Wob (Wet openbaarheid van bestuur). Deze wet regelt de passieve en actieve openbaarmaking. Op grond van deze wet worden overheidsorganisaties verplicht om documenten actief (uit eigen beweging en niet alleen op verzoek) openbaar te maken. Deze verplichting wordt gefaseerd ingevoerd voor verschillende categorieën van documenten. Het overkoepelende thema bij deze wet is het bewustzijn van de openbaarheid en publicatie van informatie en de verbetering van opslag en ontsluiting van informatie. Meerinzicht heeft hierin een belangrijke ondersteunende rol. Openbaarheid van overheidsinformatie en een goede informatiehuishouding is in het algemeen belang voor de democratische samenleving. De Woo brengt een aantal verplichtingen met zich om deze openbaarheid en de informatiehuishouding te verbeteren.

Passieve openbaarmaking

Ten eerste biedt de Woo de mogelijkheid voor eenieder om bestuursorganen te verzoeken om publieke informatie voor eenieder openbaar te maken. Deze mogelijkheid bestond ook onder de Wet openbaarheid van bestuur. Hoewel het aantal verzoeken om openbaarmaking van documenten in 2023 niet significant is toegenomen, is er een toename in complexiteit en omvang van de verzoeken op te merken. Om het proces van openbaarmaking op verzoek te verbeteren en te versnellen is door Meerinzicht in 2022 software aangeschaft om documenten te anonimiseren. Anonimiseren en redigeren van documenten is een noodzakelijke stap in het proces van passieve openbaarmaking. Het proces van redigeren en anonimiseren, met behulp van de ondersteunende software, is in 2023 geanalyseerd. Onder andere nieuwe ontwikkelingen in de software maken verbeteringen van het proces mogelijk. Daarnaast kunnen verbeteringen in coördinatie en ondersteuning bijdragen aan een meer zorgvuldig en efficiënter openbaarmakingsproces. In 2023 is daarom de functie van een Woo-coördinator gecreëerd. Voor deze functie is een geschikte kandidaat geworven die in 2024 aan de slag gaat. De functionaris is ondergebracht bij Meerinzicht zodat de vier organisaties eenduidig ondersteund kunnen worden. In 2024 zullen verdere verbeteringen aan het passieve openbaarmakingsproces worden aangebracht, waarbij de Woo-coördinator een belangrijke rol zal vervullen. Tot slot zijn in 2023 nieuwe en geharmoniseerde sjablonen ontwikkeld en geïmplementeerd voor de vier organisaties ter bevordering van een snelle en zorgvuldige besluitvorming.

Actieve openbaarmaking

Ten tweede verplicht de Woo bestuursorganen om bij de uitvoering van hun taken informatie uit eigen beweging openbaar te maken. Deze verplichting wordt nader gespecificeerd voor 11 categorieën overheidsinformatie. Deze verplichting is nog niet in werking getreden. Inwerkingtreding volgt door een nog te nemen koninklijk besluit en zal gefaseerd plaatsvinden. Voor deze gefaseerde inwerkingtreding is gekozen omdat de centrale infrastructuur nog ontwikkeld moest worden en om overheden tijd te geven om de actieve openbaarmaking van de verschillende informatiecategorieën stapsgewijs voor te bereiden en te realiseren. Met betrekking tot deze voorbereiding hebben de drie gemeenten en ook Meerinzicht zich gepositioneerd als ‘slimme volger’ wat voor de implementatie van de actieve openbaarmakingsplicht betekent dat de gemeente ervoor zorgt dat de 11 categorieën gepubliceerd kunnen worden, maar dat bovenop de rijksbijdrage geen extra investeringen worden gedaan om op de verplichtingen vooruit te lopen.

Nadat de aanvankelijke centrale infrastructuur (Platform Open Overheidsinformatie, oftewel PlOOI) in 2022 is stopgezet, is in 2023 een verwijsindex (Woo-index) gelanceerd. Deze index betreft een vervanger van PLOOI, waarbij informatie niet centraal ontsloten worden, maar wel centraal doorzoekbaar is. De gemeente is inmiddels aangesloten op de Woo-index en zal de index gefaseerd vullen met verwijzingen naar informatie. In 2023 zijn mogelijkheden voor decentrale opslag (bij de gemeente zelf) onderzocht. Doordat alle overheidsorganisaties in Nederland met dit vraagstuk te maken hebben, is een snelle ontwikkeling in technische mogelijkheden bij verschillende aanbieders te zien. Deze mogelijkheden worden in 2024 verder onderzocht en uitgewerkt.

Voor nadere gefaseerde inwerkingtreding van de actieve openbaarmaking is nog geen concreet tijdspad bekend. In 2024 zal verder worden voorbereid op openbaarmaking met inachtneming van de verschillende fases, die op hoofdlijnen al wel bekend zijn. Vooruit lopend op de gefaseerde inwerkingtreding voldoet de gemeente reeds grotendeels aan fase 1.

Informatiehuishouding

Ten derde verplicht de Woo bestuursorganen om maatregelen te treffen ten behoeve van het duurzaam toegankelijk maken van de digitale documenten, oftewel het verbeteren van de informatiehuishouding. In 2022 is vanuit Meerinzicht gestart met het in kaart brengen van knel- en verbeterpunten in de informatiehuishouding. Dit is in 2023 doorgezet om te komen tot een handelingsperspectief voor zowel de korte als de lange termijn kan worden bepaald. Een verbetering van de informatiehuishouding betreft een meerjarenproject. De VNG heeft een meerjarenplan opgesteld voor de periode 2022 tot en met 2027 dat gevolgd kan worden. Dit meerjarenplan wordt als uitgangspunt gehanteerd. In 2023 zijn voor de korte termijn concrete acties uitgezet ter verbetering van de informatiehuishouding. Voor de langere termijn wordt in 2024 vanuit Meerinzicht gewerkt aan een informatievisie en een daarop volgend uitvoeringsplan.

Ombuigingen

Bij de Begroting 2025-2028 is besloten om cat. A en B te effectueren. Om hier de raad structureel in mee te nemen wordt er aan de begroting en jaarstukken een paragraaf ombuigingen toegevoegd en tevens wordt er in de tussentijdse rapportages gerapporteerd over de voortgang.

In deze paragraaf Ombuigingen in de Jaarrekening 2025 wordt verantwoord hoe de ombuigingen van 2025 al dan niet zijn gerealiseerd (en daarmee alleen nog cat. A ombuigingen) en wordt er dus gerapporteerd over de eindstand 2025. Bij de 1ste tussentijdse rapportage 2026 is de gehele ombuigingsmonitor aangeboden aan de raad waar het meerjarig perspectief is opgenomen en de stand van zaken per ombuiging.

Analyse op stand van zaken

Ombuigingen cat. A (bedragen x 1.000)	Tussenstand 2e Turap 2025	Eindstand Jaarrekening 2025	Toelichting
Eindstand Ombuigingen in 2025			
Reeds gerealiseerd	€ 4.358	€ 4.408	1
Nog te realiseren	€ 50	€ 0	
Niet te realiseren	€ 797	€ 0	2
Met raadsbesluit bijgesteld		€ 797	3
Totaal ombuigingen	**€ 5.205**	**€ 5.205**	

* NB: Bij de jaarrekening zijn er voor jaarschijf 2025 alleen gerealiseerde of niet gerealiseerde ombuigingen. Het perspectief op de structurele haalbaarheid vanaf 2026 en verder wordt bij de eerste tussentijdse rapportage 2026 aangeboden

1) Reeds gerealiseerde ombuigingen in 2025

Voor 2025 zijn alle ombuigingen gerealiseerd. Ombuigingen die bij de tweede tussentijdse rapportage reeds als gerealiseerd worden beschouwd worden niet separaat toegelicht. Ombuigingen die bij de tweede tussentijdse rapportage voor 2025 nog niet waren gerealiseerd, maar nu bij deze jaarrekening wel als gerealiseerd worden beschouwd zijn:

OMB-P6-21 Aanstellen CJG'er bij huisartsen: incidenteel behaald
In 2025 is de inzet van CJG'ers bij zes huisartsenpraktijken gerealiseerd, met als doel vroegsignalering te versterken en de instroom in specialistische jeugdhulp te beperken. Binnen deze praktijken ondersteunen jeugd- en gezinswerkers van het CJG jeugdigen en hun ouders bij hulpvragen. Voor een deel van deze vragen kon worden volstaan met lichte ondersteuning of doorverwijzing naar de sociale basis, zonder inzet van specialistische jeugdhulp.

Hoewel een direct causaal verband tussen deze maatregel en de ontwikkeling in de uitgaven niet direct is vast te stellen, draagt deze maatregel in samenhang met andere maatregelen bij aan het versterken van de voorkant en het afremmen van de instroom in jeugdhulp. Dit sluit aan bij het financiële beeld: binnen de programmagelden jeugd is in de jaarrekening 2025 een voordeel zichtbaar ten opzichte van de bijgestelde begroting, met name op specialistische jeugdhulp.

Op basis van deze inhoudelijke en financiële ontwikkeling wordt deze ombuigingsmaatregel voor 2025 als gerealiseerd beschouwd. De structurele effectiviteit en borging van deze werkwijze worden in 2026 en verder gemonitord.

OMB-P0-10 Rente-inkomsten voorschot Meerinzicht opnemen in begroting: Incidenteel afgeraamd in 2de turap en restant behaald
Bij de tweede tussentijdse rapportage 2025 is er incidenteel € 165.000,- op deze ombuiging afgeraamd. Het restant van € 249.000,- is gerealiseerd. De rentebaten betroffen over 2025 vanuit Meerinzicht voor Harderwijk € 285.000,-. De verwachting is dat deze ombuiging structureel naar beneden bijgesteld moet worden met het huidige realisatie niveau. Tenzij de rente zich nog positief ontwikkeld. Dit zal in de tussentijdse rapportage 2026 beoordeeld worden.

OMB-P0-36a Taakstelling parkeren (basis): Incidenteel afgeraamd in 2de turap en restant behaald
Bij de tweede tussentijdse rapportage is de taakstelling vanwege achterblijvende opbrengsten met € 115.000 naar beneden bijgesteld op € 385.000. De uiteindelijke opbrengsten zijn ca. € 430.000,- geworden. De ombuiging is daarmee voor jaarschijf 2025 gerealiseerd. Bij de ombuigingsmonitor in 2026 zal verder ingegaan worden op het structurele deel van deze ombuiging. Zie verder ook taakveld 0.63 Parkeerbelasting.

2) Niet gerealiseerde ombuigingen in 2025, met raadsbesluit bijgesteld.

Er zijn geen ombuigingen in de jaarschijf 2025 die niet, al dan niet incidenteel, na bijstelling of afvoering, gerealiseerd zijn.

3) Met raadsbesluit bijgestelde ombuigingen

Sommige ombuigingen konden niet behaald worden in 2025 hierover is de raad tijdig ge informeerd en heeft de raad besloten deze bij te stellen. De afgeraamde bedragen in 2025 bedragen in totaal € 797.000,-. Dit bestaat uit:

1. OMB-P0-12B Stelpost BTW-compensatiefonds (BCF) € 520.000,- (structureel besluit bij de meicirculaire)
2. OMB-P0-10 Rente-inkomsten voorschot Meerinzicht € 162.000,- (incidenteel besluit in 2de turap 2025)
3. OMB-P0-36a Taakstelling parkeren (basis) € 115.000,- (incidenteel besluit in 2de turap 2025)

In de ombuigingsmonitor voorjaar 2026 zal de voortgang en invulling van alle ombuigingen vanaf 2026 toegelicht worden. Vanaf 2026 gaan de categorie B ombuigingen ook in.

Financiële jaarrekening

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Algemeen

De Jaarrekening 2025 is opgesteld conform Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten (BBV). Nadere bepalingen die zijn opgenomen in de financiële verordening – als nadere invulling van BBV voorschriften - zijn eveneens van toepassing.

Algemene grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden. De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben.

Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Dividendopbrengsten van deelnemingen worden als bate genomen op het moment waarop het dividend betaalbaar wordt gesteld.

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidskostengerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume, worden sommige personele lasten echter toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt; daarbij moet worden gedacht aan componenten zoals ziektekostenpremie ten behoeve van gepensioneerden en overlopende verlofaanspraken.

Voor arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume wordt geen voorziening getroffen of op andere wijze een verplichting opgenomen. De referentieperiode is dezelfde als die van de meerjarenraming, te weten vier jaar. Indien er sprake is van (eenmalige) schokeffecten (bijvoorbeeld door reorganisaties) dient wel een verplichting opgenomen te worden.

De inkomsten Algemene uitkering in een bepaald boekjaar worden bepaald aan de hand van de laatste betaalspecificatie met betrekking tot dat boekjaar. In deze betaalspecificatie is, indien van toepassing, de Decembercirculaire verwerkt.

Met betrekking tot de eigen bijdragen die het CAK int en aan de gemeenten afdraagt geldt conform het BBV het volgende. Gemeenten kunnen op basis van de overzichten van het CAK wel de aantallen personen, soort en omvang van de zorgverlening beoordelen met de eigen WMO-administratie. Probleempunt is dat door het ontbreken van inkomensgegevens op deze overzichten de informatie over de eigen bijdrage ontoereikend is om als gemeente de juistheid op persoonsniveau en volledigheid van de eigen bijdragen als geheel te kunnen vaststellen. Door de systematiek te kiezen van het vaststellen van de eigen bijdragen door het CAK, heeft de wetgever in feite bepaald, dat de verantwoordelijkheid voor de juistheid en volledigheid van de eigen bijdragen geen gemeentelijke verantwoordelijkheid is. Dat betekent dat door de gemeenten geen zekerheden over omvang en hoogte van de eigen bijdragen kunnen worden verkregen als gevolg van het niet kunnen vaststellen van de juistheid op persoonsniveau, zoals hiervoor is toegelicht.

Vaste activa

Immateriële vaste activa
De immateriële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgings- c.q. vervaardigingsprijs verminderd met de afschrijvingen en waardeverminderingen die naar verwachting duurzaam zijn. Eventuele van derden verkregen specifieke investeringsbijdragen worden in mindering gebracht op het geactiveerde bedrag (artikel 62 lid 2 BBV). Hierbij wordt de verkregen bijdrage als bate verantwoord.

Kosten van onderzoek en ontwikkeling van een bepaald actief
Kosten van onderzoek en ontwikkeling worden direct ten laste van de exploitatie gebracht en bij uitzondering – indien geactiveerd – in maximaal 5 jaar afgeschreven. De afschrijving van de geactiveerde kosten van onderzoek en ontwikkeling vangt dan aan bij ingebruikneming van het gerelateerde materiële vaste actief.

Bijdragen aan activa in eigendom van derden
Bijdragen aan activa van derden worden gewaardeerd tegen het bedrag van de verstrekte bijdragen, verminderd
met afschrijvingen. De verleende bijdragen worden afgeschreven in de periode waarin het betrokken actief van de
derde op basis van de door de gemeente gestelde voorwaarden moet bijdragen aan de publieke taak.

Materiële vaste activa
Activa worden gewaardeerd op basis van de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. De verkrijgingsprijs omvat de inkoopprijs en de bijkomende kosten. De vervaardigingsprijs omvat de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige kosten, welke rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend.
Activa met een exploitatieduur van minder dan 3 jaar worden direct ten laste van de exploitatie gebracht. Activa met economisch nut en een vervaardigings- of verkrijgingsprijs van minder dan € 25.000,- worden niet geactiveerd. Activa met maatschappelijk nut en een vervaardigings- of verkrijgingsprijs van minder dan € 100.000,- worden niet geactiveerd, met uitzondering van gronden en terreinen. Voor beide categorieën betekent dit een directe afschrijving van activa onder deze bedragen ten laste van de rekening van baten en lasten.

Voor de afschrijvingstermijnen wordt verwezen naar de “De Nota Waarderen, Activeren en Afschrijven van Vaste Activa (WAAVA) 2024-2027” zoals door de raad op 21 maart 2024 is vastgesteld. Voor het Integraal Huisvestingsplan is een afwijkend besluit genomen zoals door de raad op 20 maart 2025 is vastgesteld.

Investeringen met economisch nut
Deze materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs.
Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht. Op grondbezit met economisch nut (buiten de openbare ruimte) wordt niet afgeschreven.

Investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven
Wanneer investeringen grotendeels of meer worden gedaan voor riolering, het inzamelen van huishoudelijk afval of andere alsook voor rechten die op grond van art. 229 lid 1 a en b Gemeentewet worden geheven, dan worden deze investeringen op de balans opgenomen in een aparte categorie: de investeringen met economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven.

Investeringen in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut
Investeringen met een maatschappelijk nut worden, evenals investeringen met een economisch nut, geactiveerd en over de verwachte toekomstige gebruiksduur afgeschreven. De verplichting om alle investeringen te activeren volgens de nieuwe methode geldt alleen voor investeringen die vanaf het begrotingsjaar 2017 worden gedaan.

Door de invoering van de nieuwe systematiek blijven verschillen bestaan in de wijze waarop mag worden afgeschreven op investeringen in de openbare ruimte met maatschappelijk nut die vóór het begrotingsjaar 2017 zijn gedaan. Om inzicht te geven in het deel van de activa dat wel vergelijkbaar is qua systematiek, is in het verloopoverzicht in de toelichting op de balans aangeven welk bedrag volgens de nieuwe systematiek is verantwoord en welk deel volgens een andere systematiek.

In erfpacht uitgegeven gronden
De erfpachtgronden zijn gewaardeerd tegen de historische kostprijs.

Financiële vaste activa
Kapitaalverstrekkingen aan gemeenschappelijke regelingen en overige verbonden partijen, (overige) leningen u/g en (overige) uitzettingen zijn – tenzij hierna anders is vermeld – opgenomen tegen nominale waarde. Zo nodig is een voorziening voor verwachte oninbaarheid in mindering gebracht. Participaties in het aandelenkapitaal van NV’s en BV’s (kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen in de zin van het BBV) zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs van de aandelen. Indien de waarde van de aandelen onverhoopt structureel mocht dalen tot onder de verkrijgingsprijs zal afwaardering plaatsvinden.

Vlottende activa

Voorraden

Grond en hulpstoffen
Grond- en hulpstoffen zijn opgenomen tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Wanneer de marktwaarde lager is dan de verkrijgings- of vervaardigingsprijs, wordt afgewaardeerd naar deze lagere marktwaarde.

Onderhanden werk, gronden in exploitatie
De als onderhanden werken opgenomen bouwgronden in exploitatie zijn gewaardeerd tegen de vervaardigingsprijs dan wel de lagere marktwaarde. De vervaardigingsprijs omvat de kosten die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend (zoals grondaankopen en kosten van bouw- en woonrijpmaken) alsmede de rentekosten berekend zoals voorgeschreven in het BBV en de administratie- en beheerskosten. Voor winstneming geldt de percentage of completion methode: voor zover gronden zijn verkocht en opbrengsten zijn gerealiseerd kan tussentijds naar rato van de voortgang van de grondexploitatie winst worden genomen. Hiervoor moet het resultaat op de grondexploitatie wel op betrouwbare wijze kunnen worden ingeschat. Indien aan de volgende voorwaarden is voldaan, bestaat er voldoende zekerheid om winst te kunnen nemen: 1. Het resultaat op de grondexploitatie kan betrouwbaar worden ingeschat. 2. De grond (of het deelperceel) moet zijn verkocht. 3. De kosten zijn gerealiseerd (winst wordt naar rato van de realisatie gerealiseerd). Zolang daarvan geen sprake is, worden de verkregen verkoopopbrengsten ten volle op de vervaardigingskosten in mindering gebracht.

Gereed product
Gerede producten worden gewaardeerd tegen de kostprijs of tegen de marktwaarde indien de marktwaarde lager is dan de kostprijs.

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

Vorderingen
De vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening in mindering gebracht. De voorziening wordt statisch bepaald op basis van de geschatte inningskansen.

Liquide middelen en overlopende posten
Deze activa worden tegen nominale waarde opgenomen.

Vaste passiva

Voorzieningen
Voorzieningen worden gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichting c.q. het voorzienbare verlies tenzij anders aangegeven. De pensioenverplichting ten behoeve van de wethouders is gewaardeerd op het doelvermogen dit betreft de nominale waarde per pensioendatum. De onderhoudsegalisatievoorzieningen stoelen op een meerjarenraming van het uit te voeren groot onderhoud aan (een deel van) de gemeentelijke kapitaalgoederen, waarin rekening is gehouden met de kwaliteitseisen die ter zake geformuleerd zijn. In de paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen die is opgenomen in het jaarverslag is het beleid ter zake nader uiteengezet.

Vaste schulden
Vaste schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde, verminderd met gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een rentetypische looptijd van één jaar of langer.

Vlottende passiva

De vlottende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Borg- en garantstellingen

Voor zover leningen door de gemeente gewaarborgd zijn, is buiten de balanstelling het totaalbedrag van de geborgde schuldrestanten per einde boekjaar opgenomen. Overigens is in de toelichting op de balans nadere informatie opgenomen.

Algemene grondslagen voor de rechtmatigheidsverantwoording

Algemene grondslagen voor de Rechtmatigheidsverantwoording
De in de jaarrekening opgenomen rechtmatigheidsverantwoording is opgesteld op basis van de kaders zoals besloten in de Financiële verordening en op basis van de Kadernota Rechtmatigheid. Dit betekent dat:

- De rechtmatigheidsverantwoording toeziet op de financiële rechtmatigheid van baten, lasten, balansmutaties, alsmede de baten en lasten inzake de specifieke uitkeringen op grond van art. 17 Financiële-verhoudingswet;

- De financiële rechtmatigheid waaronder het voorwaardencriterium, het begrotingscriterium en het misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium omvat:
    - Voor het voorwaardencriterium bestaat de norm uit het normenkader zoals op 16 oktober 2025 door de raad is vastgesteld.
    - Voor het begrotingscriterium geldt dat alle overschrijdingen van lasten en investeringskredieten onrechtmatig zijn, waarbij voor een aantal scenario's in de financiële verordening 2024 is beschreven wanneer deze overschrijdingen acceptabel zijn. Voor over- en onderschrijdingen van baten, onderschrijdingen van lasten en onderschrijdingen van investeringskredieten geldt dat deze als onrechtmatig zijn aangemerkt indien ze niet tijdig aan de raad zijn gemeld.
    - Ten aanzien van het M&O criterium is de Nota M&O beleid van onze organisatie leidend bij het voorkomen en opsporen van misbruik- en oneigenlijk gebruik. Omdat alleen bij misbruik sprake is van een onrechtmatigheid, zijn eventuele gevallen van misbruik (mits cumulatief met andere fouten of onduidelijkheden boven de verantwoordingsgrens) opgenomen in de rechtmatigheidsverantwoording.
- De rechtmatigheidsverantwoording is opgesteld binnen de kaders van de Kadernota Rechtmatigheid 2025 van de Commissie BBV alsmede onze eigen financiële verordening 2023. Dit betekent dat:
    - Een verantwoordingsgrens van 2% is gehanteerd waarboven cumulatieve fouten en onduidelijkheden in de rechtmatigheidsverantwoording worden opgenomen;
    - Een rapporteringstolerantie van € 50.000,- is gehanteerd waarboven fouten en onduidelijkheden in de paragraaf Bedrijfsvoering worden opgenomen.

Balans

	Totale activa	Balans 2025	Balans 2024
	Vaste activa		
	Immatteriële vaste activa		
	Kosten van ondersoek en ontwikkeling voor een bepaald actief	3.328	2.288
	Bijdrage aan activa in eigendom van derden	794	727
	Totaal immatteriële vaste activa	**4.122**	**3.015**
	Matteriële vaste activa		
	Investeringen met een economisch nut	126.228	126.261
	Investeringen met economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	1.185	1.407
	Investeringen met een maatschappelijk nut	27.564	26.350
	Totaal matteriële vaste activa	**154.977**	**154.018**
	Financiële vaste activa		
	Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen	7.080	6.098
	Overige Langlopende Leningen	8.792	6.531
	Totaal financiële vaste activa	**15.872**	**12.629**
Totaal Vaste activa		**174.971**	**169.662**
	Vlottende activa		
	Voorraden		
	Gereed product en handelsgoederen	5	5
	Bouwgrond in exploitatie	55.923	55.306
	Totaal voorraden	**55.928**	**55.311**
	Uitzettingen rentetypische looptijd <1 jr.		
	Uitzettingen in Rijksschatkist	43.828	47.227
	Vorderingen	5.342	3.929
	Rekening courant met niet financiële instellingen (SVN)	3.279	1.497
	Vorderingen op openbare lichamen	13.985	12.838
	Totaal uitzettingen rentetypische looptijd <1 jr.	**66.434**	**65.491**

	Totale activa	Balans 2025	Balans 2024
Liquide middelen			
	Kassaldo		-
	Banksaldo	401	1.252
Totaal liquide middelen		**401**	**1.252**
Overlopende activa			
	De van Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel	403	784
	Overige overlopende activa	8.206	7.383
Totaal overlopende activa		**8.609**	**8.167**
Totaal Vlottende Activa		**131.372**	**130.221**
Totale activa		**306.343**	**299.883**

Recht op verliescompensatie krachtens de Wet op de vennootschapsbelasting 1969	**0**	**0**

	Totale passiva	Balans 2025	Balans 2024
	Passiva		
Eigen vermogen			
	Algemene reserve	44.122	26.782
	Bestemmingsreserves	59.050	58.148
	Resultaat	19.164	23.030
Totaal eigen vermogen		**122.336**	**107.960**
Voorzienigen			
	Voorzieningen	24.246	21.232
Totaal voorzieningen		**24.246**	**21.232**
Vaste schulden met een rentetypische looptijd > 1 jr.			
	Geldlening o/g	99.657	115.918
	Waarborgsommen	260	294
Totaal vaste schulden met een rentetypische looptijd > 1 jr.		**99.917**	**116.212**
Totaal Vaste financieringsmiddelen		**246.499**	**245.404**
	Vlottende passiva		
Netto schuld rentetypische looptijd < 1 jaar			
	Overige schulden	4.398	4.118
	Banksaldi	2	853
	Kasgeldleningen		-
Totaal netto schuld rentetypische looptijd < 1 jaar		**4.400**	**4.971**
Overlopende Passiva			
	Nog te betalen bedragen	8.964	7.063
	Voorschotbedragen uitkeringen specifiek bestedingsdoel	46.480	42.448
Totaal overlopende Passiva		**55.444**	**49.511**
Totaal vlottende passiva		**59.844**	**54.482**
Totaal passiva		**306.343**	**299.886**
Gewaardborgde geldleningen en garantstellingen		**198.587**	**191.587**

Overzicht van baten en lasten

Baten en lasten

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2024	Primitieve begroting 2025	Begroting incl. wijzigingen 2025	Realisatie 2025	Resultaat 2025
Baten	219.626	219.979	245.230	234.005	-11.225
Lasten	-203.969	-223.131	-248.356	-219.630	28.726
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	**15.657**	**-3.152**	**-3.126**	**14.375**	**17.501**
Onttrekkingen	20.882	7.158	19.504	13.672	-5.832
Stortingen	-13.509	-2.291	-9.543	-8.883	661
Mutaties reserves	**7.373**	**4.867**	**9.961**	**4.789**	**-5.171**
Gerealiseerd resultaat	**23.030**	**1.715**	**6.835**	**19.164**	**12.330**

Gerealiseerde kosten Overhead en Vennootschapsbelasting

Ingevolge het bepaalde in artikel 27, lid b van het Besluit Begroting en Verantwoording moet het overzicht van baten en lasten tenminste een overzicht bevatten van de gerealiseerde kosten van overhead en VPB.

Realisatie begrotingsjaar 2025	Raming begrotingsjaar na wijziging	Raming begrotingsjaar voor wijziging
	Overhead	
Baten	1.120	1.023	1.158
Lasten	17.830	18.722	19.594
Saldo	**-16.710**	**-17.699**	**-18.436**
	Vennootschapsbelasting	
Baten	0	0	0
Lasten	8	0	0
Saldo	**-8**	**0**	**0**

Totaal programma's

Bedragen x €1.000

Exploitatie		Realisatie 2024	Primitieve begroting 2025	Begroting incl. wijzigingen 2025	Realisatie 2025	Resultaat 2025
PROG0	**Bestuur en ondersteuning**					
Baten		130.949	132.470	142.115	142.363	248
Lasten		-29.117	-31.380	-31.581	-30.961	620
Onttrekkingen		7.871	4.699	9.821	9.177	-644
Stortingen		-3.311	-362	-3.427	-3.427	0
Totaal Bestuur en ondersteuning		**106.392**	**105.428**	**116.928**	**117.152**	**223**
PROG1	**Veiligheid**					
Baten		179	170	214	243	29
Lasten		-5.690	-6.208	-6.339	-6.306	33
Totaal Veiligheid		**-5.512**	**-6.038**	**-6.126**	**-6.064**	**62**
PROG2	**Verkeer, vervoer en waterstaat**					
Baten		1.321	924	902	1.364	462
Lasten		-10.436	-10.574	-11.276	-10.332	945
Onttrekkingen		5.925	579	806	793	-13
Stortingen		-6.749	-517	-586	-586	0
Totaal Verkeer, vervoer en waterstaat		**-9.939**	**-9.587**	**-10.154**	**-8.761**	**1.393**
PROG3	**Economie**					
Baten		2.823	1.463	1.682	2.973	1.292
Lasten		-2.112	-2.364	-2.721	-1.977	744
Onttrekkingen		114	200	280	196	-84
Stortingen		-200	-200	-200	-200	0
Totaal Economie		**625**	**-901**	**-959**	**992**	**1.952**
PROG4	**Onderwijs**					
Baten		3.428	3.122	3.588	3.272	-316
Lasten		-8.937	-8.689	-9.137	-8.518	619
Onttrekkingen		10	66	50	10	-40
Stortingen		-12	-12	-57	-57	0
Totaal Onderwijs		**-5.510**	**-5.513**	**-5.555**	**-5.293**	**263**
PROG5	**Sport, cultuur en recreatie**					
Baten		3.517	3.050	3.220	3.436	216
Lasten		-17.000	-17.213	-18.845	-17.258	1.587
Onttrekkingen		763	353	603	599	-4
Stortingen		-51	-462	-916	-916	0
Totaal Sport, cultuur en recreatie		**-12.771**	**-14.273**	**-15.938**	**-14.139**	**1.799**
PROG6	**Sociaal domein**					
Baten		43.574	45.906	52.417	46.513	-5.904
Lasten		-101.727	-106.672	-115.954	-108.521	7.432
Onttrekkingen		4.462	6	911	798	-113
Stortingen		-1.455	0	-2.367	-2.366	1
Totaal Sociaal domein		**-55.147**	**-60.761**	**-64.992**	**-63.576**	**1.415**
PROG7	**Volksgezondheid en milieu**					
Baten		13.459	13.341	18.775	15.115	-3.660
Lasten		-16.371	-17.458	-24.558	-18.992	5.566
Onttrekkingen		1.392	862	3.601	1.526	-2.075
Stortingen		-1.259	-701	-1.071	-1.071	0
Totaal Volksgezondheid en milieu		**-2.778**	**-3.956**	**-3.252**	**-3.422**	**-170**

Exploitatie		Realisatie 2024	Primitieve begroting 2025	Begroting incl. wijzigingen 2025	Realisatie 2025	Resultaat 2025
PROG8	**Ruimte en wonen**					
Baten		20.376	19.533	22.317	18.727	-3.590
Lasten		-12.578	-22.573	-27.945	-16.765	11.180
Onttrekkingen		345	393	3.430	571	-2.859
Stortingen		-473	-38	-919	-259	660
Totaal Ruimte en wonen		**7.670**	**-2.685**	**-3.118**	**2.274**	**5.392**
Gerealiseerd resultaat		**23.030**	**1.715**	**6.835**	**19.164**	**12.330**

Toelichting op de balans

Activa

Vaste Activa - Immateriële vaste activa

Immateriële vaste activa
Het verloop van de immateriële vaste activa in 2025 is als volgt:

Met de vaststelling van het grondexploitatiecomplex inclusief grondexploitatiebegroting worden gronden die de gemeente zelf (her)ontwikkeld, gekwalificeerd als Bouwgrond in Exploitatie. Het is mogelijk om voorbereidingskosten die in eerdere fases worden gemaakt in te brengen als boekwaarde in het grondexploitatiecomplex. Deze kosten worden tot die tijd geactiveerd onder de immateriële vaste activa. Voor 2025 betreffen kosten voor Kranenburg, Weiburg, en Maatwerkwoningen. De investeringen in bijdrage aan activa 2025 betreffen de ontwikkelkosten van het windpark Lorentz.

Indeling (bedragen x €1.000)	Boekwaarde 31-12-2024	Investeringen	Des-investeringen	Aflossing	Boekwaarde 31-12-2025
Kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief	2.288	1.040			3.328
Subtotaal	**2.288**	**1.040**	**0**	**0**	**3.328**
Bijdrage aan activa in eigendom van derden	727	87		-20	794
Subtotaal	**727**	**87**	**0**	**-20**	**794**
Totaal	**3.015**	**1.127**	**0**	**-20**	**4.122**

Vaste Activa - Materiële vaste activa

De vaste activa is in de balans weergegeven in drie categorieën:

1. Economisch nut;
2. Economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven;
3. Maatschappelijk nut openbare ruimte;

Onderaan is het verloop van de vaste activa weergegeven.

Economisch nut:
De voornaamste investeringen bij het onderdeel gronden en terreinen betreffen de Grond Daltonstraat 42-44 ten behoeve van het Windpark Lorentz en de gronden aan de Donkerstraat 10-12-14. De desinvestering betreft erfpachtsgronden van het grondbedrijf. De investeringen onder bedrijfsgebouwen worden met name verklaard door de aankoop van de panden aan de Daltonstraat 42-44 en de Donkerstraat 10-12-14. Onder materiele vaste activa is een bedrag van €590.000 genoemd als des-investering. Dit betreft de kosten van de routekaart zoekgebied windenmolens Lorentz.

Maatschappelijk nut openbare ruimte:
De investeringen die onder grond- weg- en waterbouwkundige werken worden verantwoord betreffen met name de kosten voor de inrichting van de openbare ruimte aan de Molenweg, de uitvoering van het verkeersveiligheidsplan, de kosten voor de ontvangstlocatie aan de Boekhorstlaan fase 1 en de revitalisering binnenstad fase 23-26. De bijdrage van derden betreffende de ontvangen subsidies van de provincie en het rijk voor de investeringen in het voor genoemde verkeersveiligheidsplan en de ontvangstlocatie aan de Boekhortslaan.

In bijlagen bij deze jaarrekening een overzicht van de kredieten opgenomen. Tevens is in dit overzicht aangegeven welke kredieten bij de vaststelling van de jaarrekening worden afgesloten.

Indeling (bedragen x €1.000)	Boekwaarde 31-12-2024	investering	Des-investering	Afschrijving	Bijdrage derden	Af-waardering	Boekwaarde 31-12-2025
			Econonisch nut				
Gronden en terreinen	28.434	1.256	-426	-627	-40		28.597
Bedrijfsgebouwen	64.018	4.503		-2.431			66.090
Woonruimten	785	0		-78			707
Grond- weg- en waterbouwkundige werken	2.063	32		-102			1.993
Overige materiele vaste activa	14.369	223	-590	-872			13.130
Machines, apparaten en installatie	15.818	690		-1.431			15.077
Vervoersmiddelen	774	58		-198			634
Subtotaal	**126.261**	**6.762**	**-1.016**	**-5.739**	**-40**	**0**	**126.228**
			Econonisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven				
Gronden en terreinen	155						155
Bedrijfsgebouwen	232			-72			160
Grond- weg- en waterbouwkundige werken	263			-5			258
Overige materiele vaste activa	414			-55			359
Machines, apparaten en installatie	343			-90			253
Subtotaal	**1.407**	**0**	**0**	**-222**	**0**	**0**	**1.185**
			Maatschappelijk nut openbare ruimte				
Gronden en terreinen	6.781			-93			6.688
Grond- weg- en waterbouwkundige werken	18.386	2695		-573	-1205		19.303
Overige materiele vaste activa	1.183	138		-61			1.260
Machines, apparaten en installatie		313					313
Subtotaal	**26.350**	**3.146**	**0**	**-727**	**-1.205**	**0**	**27.564**
Totaal	**154.018**	**9.908**	**-1.016**	**-6.688**	**-1245**	**0**	**154.977**

Vaste Activa - Financiële vaste activa

Kapitaalverstrekkingen:
De kapitaalverstrekkingen betreffen ondermeer de aandelen in de N.V. Bank Nederlandse Gemeenten, N.V. Alliander, N.V. Stadsherstel, Inclusief Groep, Afvalsturing Friesland en de verstrekte geldleningen in het kader van de Vitale vakantieparken. Ook het oprichtingskapitaal van de Woningstichting en de Centrale Antenne Inrichting zijn hieronder verantwoord. Daarnaast is hierbij opgenomen een pakket obligaties Nederland, effecten Harderwijker torenfonds en overige effecten. Het bedrag van €990.000 onder "Investeringen" betreffen de aandelen N.V. Fryslân Miljeu (Omrin) en een agiostorting in het Warmtenetwerk Harderwijk.

Overige langlopende leningen:
Hieronder zijn opgenomen verstrekte geldleningen inzake hypothecaire geldlening ambtenaren, het overbruggingskrediet Estrado, leningen SVN en de converteerbare hybride obligatielening Aliander. De leningen SVN (Stimuleringsfonds Volkshuisvesting) zijn in 2025 met € 2.260.000 toegenomen.

	Boekwaarde 31-12-2024	investering	Des-investering	Aflossing	Boekwaarde 31-12-2025
Kapitaalverstrekkingen	6.098	989	-1	-6	7.080
Overige langlopende leningen	6.531	2.260			8.792
Totaal	**12.629**	**3.249**	**-1**	**-6**	**15.872**

Vlottende Activa - Voorraden

In de tabellen kan de som van de delen, als gevolg van afronding, afwijken van de totalen.

	Balans 31-12-2024	Mutatie 2025	Balans 31-12-2025
Voorraden			
Gereed product en handelsgoederen	5	0	5
Totaal gereed product en handelsgoederen	**5**	**0**	**5**
Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie	120.855	554	121.409
Voorziening grondbedrijf	-65.514	27	-65.487
Gronden en hulpstoffen	-35	35	0
Totaal bouwgrond in exploitatie	**55.306**	**616**	**55.922**
Specificatie Voorziening grondbedrijf			
Voorziening Waterfront	-65.514	27	-65.487
Totaal voorziening grondbedrijf	**-65.514**	**27**	**-65.487**
Specificatie gereed product en handelsgoederen			
Voorraad eigen verklaringen	5	0	5
Totaal	**5**	**0**	**5**

Vlottende Activa - Bouwgrond in exploitatie algemeen

Bouwgrond in exploitatie (algemeen)
Na afloop van een boekjaar wordt de begroting van de grondexploitaties (grexen) herzien. De boekwaarde van de balanspost ‘Bouwgrond in exploitatie’ is gebaseerd op de herzieningen met prijspeildatum 1 januari 2026. Het betreft de volgende grondexploitaties:
• Drielanden
• Lorentz III
• Waterfont
• Restkavels Lorentz II, Sypel en Tonsel

Bij een herziening worden de kosten en opbrengsten nominaal geraamd (vast prijspeil) en vervolgens over de resterende looptijd gefaseerd. Doordat fasering nagenoeg altijd over meerdere jaren gaat, heeft een grex te maken met factoren als rente en inflatie. Rekenparameters geven deze factoren weer.
Binnen de grondexploitaties van de gemeente Harderwijk wordt gebruik gemaakt van een algemene renteparameter die gelijk is voor de resterende looptijd van een grex. De kosten- en opbrengstenparameter worden gedifferentieerd naar onderwerp (bijv. woningbouw en bedrijven/kantoren) en termijn (bijv. kort, middellang en lang). Dit leidt tot de volgende samenvatting voor de herziene grexen:
• Renteparameter: 0,5%;
• Kostenparameter: tussen 2,0% en 4,5%
• Opbrengstenparameter: tussen 1,0% en 3,85%

Vlottende Activa - Bouwgrond in de exploitatie specifiek

Onderstaand wordt per grondexploitatie een analyse gegeven van het jaar 2025 (ontwikkeling boekwaarde) en de ontwikkeling voor de toekomstige jaren (herziening grex).

Drielanden
Het plangebied ligt ingeklemd tussen de A28 aan de noordzijde, de Westermeenweg en aansluitend de Groene Zoomweg naar de Harderwijkerweg aan de oostzijde en de Fokko Kortlanglaan en Horloseweg aan de zuid- en westzijde. Drielanden is grotendeels bestemd als woningbouwlocatie Smet enkele ondersteunende commerciële en maatschappelijke voorzieningen, kleinschalige bedrijvigheid en het Crescentpark als recreatievoorziening. De grondexploitatie Drielanden kent een looptijd t/m 31-12-2030.
Eind 2025 is de realisatie van de geluidsschermen langs de A28 ter hoogte van Harderweide succesvol afgerond (binnen budget en conform planning). In 2025 is de grond voor de realisatie van 157 woningen uitgegeven (20 woningen in deelgebied Groene Zoom en 137 woningen in deelgebied Harderweide).
De herziening van de grex Drielanden 2026 kent per 31-12-2030 een geprognosticeerd voordelig resultaat van € 21,7 miljoen (eindwaarde). Ten opzichte van de grex Drielanden 2025 (€ 20,6 miljoen voordelig) is het resultaat, afgerond, € 1,2 miljoen verbeterd. Dit wordt grotendeels veroorzaakt door de stijgende VON-prijzen woningbouw, waardoor de grondprijzen met hetzelfde tempo stijgen.

Kosten/Opbrengsten/Resultaat	Exploitatieopzet	Geboekt t/m 2024	Geboekt 2025	Nog te maken kosten / opbrengsten
Kosten	197.194	165.195	7.937	24.062
Opbrengsten	-218.929	-170.847	-8.735	-39.347
Resultaat Drielanden	**-21.735**	**-5.652**	**-798**	**-15.285**
Reeds genomen resultaat t/m 2024	**9.125**			
Resultaat 2025	**2.718**			
Nog te nemen resultaat	**-9.892**			

Waterfront
In de grondexploitatie Waterfront vindt een ingrijpende transformatie van het verouderde bedrijventerrein Haven tot woningbouw plaats, wordt een nieuw bedrijventerrein ‘Lorentzhaven’ gerealiseerd en wordt de verkeersontsluiting inclusief parkeeromgeving rondom de Boulevard geherstructureerd. De grondexploitatie Waterfront kent een looptijd t/m 31-12-2030.
In 2025 is de grond uitgegeven in deelgebied 2 (Kade 10) van Waterfront fase 3. en Kop van de Stadswerven in fase 2 van het Waterfront. Tevens zijn de reeds aangelegde havenvoorzieningen in deelgebied 1, 2 en 6 van Waterfront fase 3 tegen kostprijs overgedragen aan het 'Havenbedrijf'.
De herziening van de grex Waterfront 2026 verwacht per 31-12-2030 een geprognosticeerd nadelig resultaat van € 65,5 miljoen. Dit betekent een kleine resultaatverbetering ten opzichte van het geprognosticeerd nadelig resultaat uit de herziening van 2025 (€ 65,6 miljoen nadelig).

Kosten/Opbrengsten/Resultaat	Exploitatieopzet	Geboekt t/m 2024	Geboekt 2025	Nog te maken kosten / opbrengsten
Kosten	282.795	255.613	2.412	24.770
Opbrengsten	-217.305	-158.886	-4.122	-54.297
Resultaat Waterfront	**65.490**	**96.727**	**-1.710**	**-29.527**

Lorentz III
Het plangebied ligt ingeklemd tussen de Kleine Mheenweg en de Newtonweg. Het regionale bedrijventerrein dient hoofdzakelijk te voorzien in bouwgrond voor bedrijven in de milieucategorieën 3 t/m 5. Het totale uitgeefbare gebied bedraagt ca. 45 ha. Hiervan moet per 1 januari 2026 nog ca. 11,8 ha. worden uitgegeven. De grondexploitatie Lorentz III kent een looptijd t/m 31-12-2031.
De verkoop van bedrijfsgronden op Lorentz III geeft over de afgelopen 3 jaar het volgende beeld:
2023 : 3,4 ha.
2024 : 0,5 ha.
2025 : 1,0 ha.
De herziening van de grex Lorentz III 2026 kent per 31-12-2031 een geprognosticeerd voordelig resultaat van € 21,4 miljoen. Ten opzichte van de grex Lorentz III 2025 (€ 19,5 miljoen voordelig) is het resultaat met € 1,9 miljoen verbeterd. Dit wordt met name veroorzaakt doordat de opbrengsten uit de uitgifte van bouwgrond voor bedrijventerrein naar boven zijn bijgesteld. De gronden ten behoeve van bedrijventerrein zijn getaxeerd en de daaruit voortvloeiende hogere grondprijzen verwerkt in de grondexploitatie.

Kosten/Opbrengsten/Resultaat	Exploitatieopzet	Geboekt t/m 2024	Geboekt 2025	Nog te maken kosten / opbrengsten
Kosten	63.206	60.810	445	1.951
Opbrengsten	-84.626	-52.568	-1.990	-30.068
Resultaat Lorentz III	**-21.420**	**8.242**	**-1.545**	**-28.117**
Reeds genomen resultaat t/m 2024	**11.141**			
Resultaat 2025	**1.537**			
Nog te nemen resultaat	**-8.742**			

Restkavels Lorentz II, Sypel en Tonsel
De grex Restkavels Lorentz II, Sypel en Tonsel bestaat uit meerdere deelcomplexen met ieder een eigen looptijd:
Lorentz II: 31-12-2025
Sypel: 31-12-2028
Tonsel: 31-12-2028

De herziening van de grex Restkavels Lorentz II, Sypel en Tonsel 2026 kent een geprognosticeerd voordelig totaalresultaat van € 4,6 miljoen. Ten opzichte van de herziening uit 2025 (€ 4,2 miljoen voordelig) is het resultaat met € 0,4 miljoen verbeterd. Dit wordt met name veroorzaakt doordat gronden ten behoeve van bedrijventerrein opnieuw zijn getaxeerd. De daaruit voortvloeiende hogere grondprijzen zijn verwerkt in de grondexploitatie.

Kosten/Opbrengsten/Resultaat	Exploitatieopzet	Geboekt t/m 2024	Geboekt 2025	Nog te maken kosten / opbrengsten
Kosten	6.065	5.738	95	232
Opbrengsten	-10.680	-7.085	-18	-3.577
Resultaat restkavels Lorentz II, Sypel en Tonsel	**-4.615**	**-1.347**	**77**	**-3.345**
Reeds genomen resultaat t/m 2024	**2.619**			
Resultaat 2025	**276**			
Nog te nemen resultaat	**-1.720**			

Onderstaand de specificatie van gronden en hulpstoffen.

Specificatie Gronden en hulpstoffen	31/12/2024	Mutatie 2025	31/12/2025
Gronden Handelsweg 1	-35	35	0
Totaal	**-35**	**35**	**0**

Uitzettingen rentetypische looptijd <1 jr

Omschrijving		Balans 2024	Balans 2025
	Uitzettingen rentetypische looptijd <1 jr		
Tussenrekening schatkistbankieren (Rijksschatkist - BNG		0	0
Uitzettingen in Rijks schatkist		47.227	43.828
Uitzettingen in Rijks schatkist		**47.227**	**43.828**
Debiteuren algemeen		2.005	2.950
Debiteuren belastingen		741	1.177
In verband met te verhalen bijstand		1.183	1.215
Vorderingen		**3.929**	**5.342**
Rekening courant SVN		1.497	3.279
RC niet-financiele instellingen (SVN)		**1.497**	**3.279**
Vorderingen op Openbare Lichamen		12.838	13.985
Totaal vorderingen op Openbare Lichamen		**12.838**	**13.985**
Uitzettingen rentetypische looptijd <1 jr		**65.491**	**66.434**
	Vorderingen		
Debiteuren algemeen	Debiteuren algemene dienst	2.212	3.215
	Tussenrekening nog te verwerken ontvangsten (cresendo)	-1	0
	Oninbare vorder. AD privaatrechtelijk	-206	-265
Totaal debiteuren algemeen		**2.005**	**2.950**
Debiteuren belastingen	Debiteuren belastingen	784	1.242
	Oninbare belastingvorderingen	-43	-65
Totaal debiteuren belastingen		**741**	**1.177**
In verband met te verhalen bijstand	Debiteuren sociaal	1.958	2.005
	Oninbare debiteuren sociaal	-1.004	-984
	Debiteuren TOZO	229	194
Totaal In verband met te verhalen bijstand		**1.183**	**1.215**
Vorderingen		**3.929**	**5.342**
	Vorderingen openbaar lichaam		
Te ontvangen btw-compensatiefonds Belastingdienst		11.983	13.112
Te ontvangen diverse gemeente Almere		4	8
Te ontvangen diverse gemeente Apeldoorn		36	38
Te ontvangen diverse gemeente Elburg		10	12
Te ontvangen diverse gemeente Ermelo		191	296
Te ontvangen diverse gemeente Hattem		0	3
Te ontvangen diverse gemeente Nunspeet		12	6
Te ontvangen diverse gemeente Oldenbroek		0	5
Te ontvangen diverse gemeente Putten		7	110
Te ontvangen diverse gemeente Zeewolde		107	88
Te ontvangen diverse Meerinzicht		107	175
Te ontvangen diverse Ministerie BZK		313	88
Te ontvangen diverse Provincie Flevoland		28	-
Te ontvangen diverse Provincie Gelderland		22	-
Te ontvangen diverse Waterschap		18	44
Totaal vorderingen op openbare lichamen		**12.838**	**13.985**

Een deel van de debiteuren heeft een langlopend karakter, het betreft hier een vordering uit 2018 die naar verwachting open staan tot 2025. Dit betreft delen van gronden die juridisch nog geleverd moeten worden.

Schatkistbankieren

Als gevolg van de invoering van het schatkistbankieren in de Wet financiering decentrale overheden (Wet fido), zijn openbare lichamen verplicht om hun overtollige middelen aan te houden in ’s Rijks schatkist. De rapportageverplichting die hieruit voorkomt, is medio 2014 vastgelegd in het BBV. Onderstaand overzicht geeft de benutting van het drempelbedrag schatkistbankieren van gemeente Harderwijk over 2025 weer. Hieruit blijkt dat gemeente Harderwijk het drempelbedrag niet heeft overschreden.

		Verslagjaar 2025			
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
	Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren (bedragen x € 1000,-)				
1	Drempelbedrag	4.463	4.463	4.463	4.463
2	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	400	401	400	400
(3a) = (1) > (2)	Ruimte onder het drempelbedrag	4.063	4.062	4.063	4.063
(3b) = (2) > (1)	Overschrijding van het drempelbedrag	-	-	-	-
	(1) berekening drempelbedrag				
(4a)	Begrotingstotaal verslagjaar	223.131	223.131	223.131	223.131
(4b)	Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen	223.131	223.131	223.131	223.131
(4c)	Het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat	-	-	-	-
(1) = (4b)*2 + (4c)*0,002 met een min	Drempelbedrag	4.463	4.463	4.463	4.463
	(2) Berekening kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen				
(5a)	Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)	36.000	36.491	36.800	36.800
(5b)	Dagen in het kwartaal	90	91	92	92
(2) - (5a) / (5b)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	400	401	400	400

Liquide middelen

	Balans 2024	Balans 2025
ABN Amro	0	0
Bank Nederlandse Gemeente	1.252	400
Banksaldo	**1.252**	**400**
Kassen en banken	0	0
Kassaldo	**0**	**0**
Liquide middelen	**1.252**	**400**

Overlopende Activa

Nog te ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsvoorstel. De kolom balans 2024 sluit niet aan met genoemde bedrag in de balans zelf. Dit komt omdat een aantal subsidies in deze jaarrekening worden verantwoord onder de overlopende activa (in 2024 stonden deze in de tabel van de overlopende passiva; het gaat om PPAS067 Ontvangstlocatie Veluwe Harderwijk (-519) en PPAS085 Burg. de Meesterstraat (-307)). Een drietal posten (te weten PSIS023 B2 Gem.hulp gedupeerden toeslag (-314), PPAS068 Gebiedsagenda EHZ Gelderland (-41) en PSIS041 G12 gedupeerden kwijtsch SZW (-38) worden in deze jaarrekening verantwoord onder de overlopen passiva.

Omschrijving	Balans 2024	Ontrekking	Toevoeging	Balans 2025
Overlopende activa				
PPAS067 Ontvangstlocatie Veluwe Harderwijk	-519	672		153
PPAS085 Burg. De Meesterstraat	-307	336		29
PPAS130 verw. 4 bushaltes		5		5
PSIS039 M16 Oekraine Opvang ontheemden	268	1.907	-2.174	1
PSIS040 C62 Gedupeerden kwijtsch gem bel	1	2	-2	1
PSIS043 E3 Sanering verkeerslawaai	6			6
PSIS053 H35B Integraal Zorgakkoord IZA	117	207	-117	207
Totaal overlopende activa	**-434**	**3.129**	**-2.293**	**403**

Omschrijving	Balans 2024	Balans 2025
Overige overlopende activa		
Nog te ontvangen	6.918	7.719
Vooruitbetaalde posten	465	487
Totaal overige overlopende activa	**7.383**	**8.206**
Nog te ontvangen bedragen diversen		
Te vorderen BCF		74
Nog te ontvangen	6.863	7.565
Nog te verwerken uitgaven	8	26
Afdrachten secretarieleges	8	7
Afdrachten zwembad vanaf 2007	5	8
Afdrachten parkeergeld	17	17
Tussenrekening OZB	2	2
Uitgaven simpelcard	1	5
Renteloze lening	14	15
Totaal nog te ontvangen bedragen diversen	**6.918**	**7.719**
Vooruitbetaalde bedragen		
Facturen ontvangen in 2025 – tbv 2026	465	487
Totaal vooruitbetaalde bedragen	**465**	**487**

Passiva

Reserves

De reserves kunnen naar aard en doel als volgt worden onderverdeeld:

- Algemene Reserves;
- Bestemmingsreserves ter dekking van kapitaallasten;
- Bestemmingsreserves ter dekking van overige exploitatielasten.

De algemene reserves hebben een tweeledig doel. Enerzijds wordt minimaal het vloerbedrag beschikbaar gehouden in het kader van de weerstandscapaciteit. Anderzijds is er sprake van een bufferfunctie. Het saldo van de jaarrekening wordt gemuteerd met de algemene reserve. De bestemmingsreserves ter dekking van kapitaallasten hebben als doel de in de exploitatie opgenomen kapitaallasten van de geactiveerde investeringen met een maatschappelijk nut budgettair neutraal te verantwoorden. Deze bestemmingsreserves zijn niet vrij aanwendbaar.

	Naam reserve (Bedragen x 1.000)	Balans 2024	Onttrekking	Dotatie	Balans 2025
Algemene Reserves	RES0000 Algemene reserve	-26.782	8.639	-25.979	-44.122
	RES0002 Algemene reserve saldo	-23.030	23.030	0	0
Algemene Reserves - Totaal		**-49.812**	**31.670**	**-25.979**	**-44.122**
Bestemmingsreserves Kapitaallasten	BRKL Aanlichten Zeebeer	-37	2	0	-34
	BRKL Aanp.techn.inst. kelder Markt 1	-157	4	0	-153
	BRKL Aanpassingen rond N302	-94	23	0	-71
	BRKL Bankjes voor ouderen	-8	8	0	0
	BRKL Civiele projecten	-973	39	0	-934

	Naam reserve (Bedragen x 1.000)	Balans 2024	Onttrekking	Dotatie	Balans 2025
	BRKL Gebied wellen - de stille wei	-1.557	55	0	-1.503
	BRKL Geluidswerende maatregelen A28	-2.047	0	0	-2.047
	BRKL Havenwerken kapitaallasten	-1.815	40	0	-1.775
	BRKL Herinr. Stationslaan	-1.258	45	-12	-1.225
	BRKL Herinrichting Melis Stokelaan	-587	29	0	-558
	BRKL Herontw. Zeeplein	-191	0	-260	-451
	BRKL Install.techn.vz.gem.geb.	-1.189	92	-12	-1.109
	BRKL Laad-hub Waterfront	-114	8	0	-106
	BRKL Leerpakketten AZC	-23	8	0	-15
	BRKL Nieuwe werf Graaf Ottolaan	-199	16	0	-183
	BRKL Parkeren Waterfront	-5.747	232	0	-5.516
	BRKL Rec.Ceintuurbaan/Korhoenlaan	-903	0	0	-903
	BRKL Reconstructie Scheepsingel	-299	14	0	-286
	BRKL Reconstructie Vondellaan	-377	18	0	-359
	BRKL Restauratie Catharinakapel	-207	10	0	-197
	BRKL Rev.bedrijvent.Lorentz 2e fase	-875	59	0	-816
	BRKL Revat.Binnenstad 23-26	-391	0	-115	-506
	BRKL Schoolgebouw Sypel 2	-1.029	0	0	-1.029
	BRKL Uitvoeringsagenda	-169	141	0	-29
	BRKL Verkeersveiligheid	-778	0	-350	-1.128
	BRKL Verkeersveiligheid Wittenhagen	-225	6	0	-219
	BRKL Vlot bij strandeiland	-26	7	0	-19
	BRKL Woonpark Hierden	-909	0	0	-909
	BRKL Zonnepanelen Sypel	-46	2	0	-44
Bestemmingsreserves Kapitaallasten - Totaal		**-22.228**	**856**	**-749**	**-22.121**
Bestemmingsreserves Overige	BR Aandelen Afvalwerken Friesland	-49	0	0	-49
	BR Aandelen Inclusiefgroep	-622	0	0	-622
	BR Archeologiefonds	-48	12	-12	-48
	BR Binnenstadvisie	-286	196	-200	-290
	BR Duurzaam Vastgoed	-1.558	0	-701	-2.259
	BR Duurzaamheid	-138	0	0	-138
	BR Duurzaamheidsfonds	-3.806	698	0	-3.107
	BR Duurzaamheidsmaatr, LorentzIII	-1.782	50	0	-1.732
	BR Eenmalige invest. in sportacc	0	150	-450	-300
	BR Energieneutraal De Sypel	0	0	-454	-454
	BR Gemeentelijke energielasten 23-24	-1.681	1.681	0	0
	BR Havenwerken	-225	174	-211	-262
	BR IHP vanuit OHBA middelen	-500	0	-45	-545
	BR Implementatie omgevingswet	-525	86	-192	-631
	BR Klimaatadaptieve maatr. BuRWKA	0	195	-370	-175
	BR Monumenten	-185	31	0	-154
	BR Multifunctioneel theater (09/15)	-2.949	7	0	-2.941
	BR Opvang Oekraine	-500	0	0	-500
	BR Parkeren Waterfront	-12.527	100	0	-12.427
	BR Project KEC	-36	43	-117	-110
	BR Sociaal domein	-2.347	274	-2.366	-4.439
	BR Stadsvernieuwing	-136	0	0	-136
	BR Stimulering sociale huur	-582	62	0	-520
	BR Tijd. huisvesting oud Struikterr.	-263	0	-38	-300
	BR Viering 800 jaar Harderwijk	-500	0	0	-500
	BR Woonfonds	-4.676	415	-30	-4.291
Bestemmingsreserves Overige - Totaal		**-35.920**	**4.176**	**-5.185**	**-36.930**
Totaal Reserves		**-107.961**	**36.702**	**-31.913**	**-103.172**

Algemene Reserve

Verloopoverzicht (bedragen x € 1.000)	Bedrag
Saldo 31-12-2024	**26.782**
2e Turap 2023: TV12 TW Veiligheidsmonitor nr 2025	14
OMB-P0-13 Stelpost onvoorzien wordt gedekt uit AR	50
Subsidie Stadsmuseum ivm verbouwing Marius van Dokkum	230
Turap 2024 - OHW Turap 2024 nr 2025	207
Jaarrekening 2024; onderhandenwerken niet neutraal	774
Jaarrekening 2024; onderhandenwerken neutraal Interventies Kansrijk Opgroeien	524
Jaarrekening 2024; onderhandenwerken neutraal Turap 2024 - Beslispunt uitgaven Woonpark Hierden	136
Jaarrekening 2024; toevoeging aan res Havenwerken	118
Jaarrekening 2024; toevoeging aan reserve sociaal domein resultaat DS 2024	675
Jaarrekening 2024; toevoeging aan reserve sociaal domein op niveau brengen reserve	380
Jaarrekening 2024; toevoeging aan reserve Energieneutraal De Sypel	454
Amendement over dekkingsvoorstel parkeren	50
Krediet windpark Lorentz	575
Uittreding OMVV	8
Kadernota 2023; dekking incidentele budgetten	513
Kadernota 2024; dekking incidentele budgetten	844
Kadernota 2025; dekking incidentele budgetten	1.443
Claim begroting AU verschuiven basisjaar	1.645
Totaal onttrekkingen	**8.639**
Begroting 2025 - Onderzoek naar binnen podium tlv RES0031 Midden theater (kadernota uit de Algemene reserve gehaald)	35
Jaarrekeningssaldo 2024 voor bestemming	23.030
Jaarrekening 2024; reserve omgevingswet implmentatie omgevingswet	18
Jaarrekening 2024; resere monumenten meerkosten 2024	11
Jaarrekening 2024; opheffen reserve energielasten	1.681
Jaarrekening 2024; vanuit BWMO - Molenweg	275
2r Turap 2025 Onderhanden werken obv jaarrekeningbedragen	928
Totaal toevoegingen	**25.979**
Saldo 31-12-2025	**44.122**

Bestemmingreserves

Programma DienstverleningOnderstaand wordt per bestemmingsreserve ter dekking van overige exploitatielasten het doel toegelicht.

Aandelen afvalverwerking Friesland	Reserve bestaat uit (de waarde van) het aandelenbezit afvalverwerking Friesland, zoals deze onder de financiële vaste activa op de balans is opgenomen. De reserve is bestemd voor het opvangen van een daling van de marktwaarde van de aandelen.
Aandelen Inclusiefgroep	Reserve bestaat uit (de waarde van) het aandelenbezit Inclusiefgroep, zoals deze onder de financiële vaste activa op de balans is opgenomen. De reserve is bestemd voor het opvangen van een daling van de marktwaarde van de aandelen.
Archeologiefonds	Reserve is gevormd voor de bekostiging van maatregelen ter conservering en/of restauratie van archeologische vondsten
Binnenstadvisie	Reserve is gevormd voor de dekking van versterken de wijkwinkelcentra. We stellen een integrale binnenstadsvisie incl. uitvoeringsagenda op. Hierbij hebben we aandacht voor leegstand, toegankelijkheid, bereikbaarheid, verduurzaming en vergroening. En

	voor aandachtslocaties in de binnenstad, zoals Vuldersbrink, Donkerstraat/Klooster en Boulevard
Duurzaam Vastgoed	Reserve is gevormd ten behoeve van investeringen voor het verduurzamen van het gemeentelijk vastgoed. Uit deze reserve kunnen alle voorgestelde DMJOP investeringen worden bekostigd.
Duurzaamheid	Reserve is gevormd voor de bekostiging van Uitvoeringsagenda Duurzaamheid (inclusief Innovatie groene agenda) en het duurzaamheidsvraagstuk.
Duurzaamheidsfonds	De kader voor de inzet van het duurzaamheidsfonds zijn door 9 november 2023 vastgesteld. Het duurzaamheidsfonds heeft als doel om de verduurzaming van de gemeente Harderwijk te versnellen en te zorgen dat iedereen uit de samenleving kan bijdragen en mee kan doen. De verduurzaming geldt voor de vier pijlers van de duurzaamheidsvisie. Met het vaststellen van de kaders kan het fonds uitgewerkt worden en de uitvoering starten zodat de versnelling daadwerkelijk gerealiseerd kan worden.
Duurzaamheidsmaatregelen Lorentz III	Reserve is gevormd ter dekking van de financiële gevolgen van het verstrekken van bijdragen om ondernemingen die zich op het bedrijventerrein Lorentz III willen vestigen of zijn gevestigd te stimuleren maatregelen te treffen die een bijdrage leveren aan de verwezenlijking van de duurzaamheidsvisie.
Eenmalige investeringen in sportaccomodaties	Bij de kadernota 2025-2028 is besloten om voor 3 jaar een een bestemmingsreserve te vormen voor € 450.000,- voor een periode van minimaal 3 jaar om in de jaren 2025 t/m 2027 het jaarlijks subsidieplafond van € 150.000,- te kunnen bekostigen.
Energieneutraal De Sypel	Bij de jaarrekening 2024 is besloten om een nieuwe bestemmingsreserve te vormen, zodat de middelen beschikbaar blijven voor het realiseren van een energieneutraal zwembad de Sypel.
Energielasten Stichtingen en Verenigingen	Reserve is gevormd voor een tegemoetkoming in de energielasten aan maatschappelijke verenigingen, stichtingen e.d. die in de problemen dreigen te raken door de stijgende energierekening en de kaders hiervoor in een aparte subsidieregeling uit te werken. Bij de kadernota 2024 is deze reserve ingezet en zal worden daarna worden opgeheven.
Gemeentelijke Energielasten 23-24	Reserve is ingesteld bij de begroting 2023 om voor de jaren 2023 en 2024 de extra energielasten van de gemeente te dekken.
Havenwerken	Reserve dient ter dekking van de lasten voor vervanging en onderhoud van steigers en damwanden in de gemeentelijke havens conform het havenbeheersplan.

IHP vanuit OHBA middelen	Reserve is gevormd vanuit de OHBA middelen bij het vaststellen van het IHP (speciaal) basisonderwijs en kan ingezet worden voor incidentele dekkingen van kosten vanuit het IHP basisonderwijs.
Implementatie omgevingswet	Reserve is gevormd voor het opvangen van eenmalige gevolgen van invoering van de nieuwe wet- en regelgeving.
Klimaatadaptieve maatr. BuRWKA	Deze bestemmingsreserve heeft als doel om vanaf 2025 klimaatadaptatie maatregelen buiten de inkomsten van riool- en waterzorgheffing te kunnen bekostigen.
Monumenten	Reserve is bedoeld ter dekking van bijdragen ten behoeve van eigenaren van gemeentelijke en rijksmonumenten voor onderhoud en restauratie op basis van de ‘Nadere regels subsidie monumenten gemeente Harderwijk 2020’.
Multifunctioneel theater	Reserve is bestemd de totstandkoming van multifunctionele podiumvoorziening, mogelijk op Dolfinariumeiland.
Nieuwe energiemaatregelen	Reserve is ingesteld voor de financieren van minder rendabele energiemaatregelen als onderdeel van de doelstellingen van “De Energieke Stad”
Opvang Oekraïne	Reserve is bestemd voor mogelijke hoger kosten voor andere opvanglocaties ten behoeve van het opvangen van Oekraïners.
Parkeren Waterfront	Reserve dient ter compensatie voor de wegvallende parkeeropbrengsten uit de boulevard, bekostiging tijdelijke parkeervoorzieningen ten tijde van realisatie Waterfront en dekking van de investeringen in de parkeergarages.
Project KEC	Reserve is bestemd oor het bekostigen van kosten die voortvloeien vanuit het programma Dienstverlening in de komende jaren.
Sociaal Domein	Reserve dient voor het opvangen van eventuele tekorten bij het beroep op individuele voorzieningen (Wmo, Jeugdwet, re-integratie vanuit de Participatiewet).
Stadsvernieuwing	Reserve is ingesteld voor het stimuleren van activiteiten op het gebied van stads- en dorpsvernieuwing.
Stimulering Sociale huur	Reserve is ingesteld om de initiatieven te ondersteunen om de (hogere) ambitie uit het Beleidsplan Wonen te kunnen verwezenlijken door te voorzien in de behoefte van met name betaalbare huurwoningen.

Tijdelijke huisvesting oud Struikterrein	Reserve is ingesteld ter dekking van de financiële effecten van het leveren van een financiële bijdrage aan corporaties van € 7.500,- per wooneenheid als compensatie voor de onrendabele top exploitatie wooneenheden voormalig Struikterrein.
Viering 800 jaar Harderwijk	In 2031 viert Harderwijk haar 800-jarig bestaan. Deze mijlpaal – dat samenvalt met het organiseren van de Internationale Hanzedagen in Harderwijk – biedt niet alleen kansen voor verbinding, cultuur en promotie van onze stad, maar vraagt ook om tijdige voorbereiding en een solide organisatie. Hiervoor is een bestemmingsreserve gevormd.
Woonfonds	De kaders voor de inzet van het Woonfonds zijn op 9 november 2023 vastgesteld door de raad. Het doel is het versnellen van de realisatie van betaalbare huur- en koopwoningen.

Voorzieningen

Naast reserves worden op de balans ook voorzieningen verantwoord. Naar aard en doel kunnen deze als volgt
worden onderverdeeld:

- Voorzieningen voor door derden beklemde middelen;
- Voorzieningen voor lopende verplichtingen en risico's;
- Voorzieningen voor onderhoud en egalisatie.

	Naam voorziening (Bedragen x 1.000)	Balans 2024	Onttrekking	Dotatie	Balans 2025
Onderhoudsegalisatievoorzieningen	VZ Havenwerken	-335	107	-245	-473
	VZ Onderh. inrichting begraafplaats	-96	0	-9	-105
	VZ Onderhoud gemeentelijke gebouwen	-3.759	1.095	-1.149	-3.813
	VZ Egalisatie Onderh. gem.watertaken	-6.068	366	-848	-6.550
Onderhoudsegalisatievoorzieningen - Totaal		**-10.259**	**1.567**	**-2.250**	**-10.941**
Voorzieningen LV, Verpl. en Risico's	VZ Afvloeingsregeling personeel	-779	216	0	-563
	VZ Pensioengelden wethouders	-5.843	262	-1.302	-6.884
	VZ Soc. uitker. voormalig personeel	-346	130	-100	-316
	VZ Verlofsparen	-113	0	-40	-153
Voorzieningen LV, Verpl. en Risico's - Totaal		**-7.081**	**607**	**-1.442**	**-7.916**
Voorzieningen derden beklemmende mid	VZ Afkoop onderhoud graven	-1.601	131	-173	-1.642
	VZ Egalisatie afval	0	0	-419	-419
	VZ Egalisatie riolering	0	0	-232	-232
	VZ Klimaatadaptatie meekoppelkansen	0	102	-325	-224
	VZ Ruimtelijke ontwikkeling	-520	11	-186	-695
	VZ Verevening Vitale Vakantieparken	-1.773	0	-405	-2.178
Voorzieningen derden beklemmende mid - Totaal		**-3.893**	**244**	**-1.740**	**-5.389**
Totaal Voorzieningen		**-21.232**	**2.419**	**-5.432**	**-24.246**

Toelichting doel van de voorziening

De mutaties (> € 500.000,-) op voorzieningen kunnen in hoofdlijnen als volgt worden toegelicht:

Groot onderhoud gebouwen en technische installaties:
Dotatie volgens begroting, € 1,1 mln. Conform besluitvorming meerjarenbegroting en begrotingswijzigingen 2025. De uitgaven die hebben plaatsgevonden € 1,1 betreft de uitvoering van het werkplan MJOP jaarschijf 2025. (zie ook de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen).

Pensioengelden Wethouders
Het pensioen voor wethouders is geregeld in de Algemene pensioenwet politieke ambtsdragers (Appa). Gemeenten hebben op grond van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) de taak om hiervoor een toereikende voorziening te vormen.
Vanaf 1 januari 2028 gaan de pensioenen van politieke ambtsdragers over naar het nieuwe pensioenstelsel en wordt het overgedragen aan het pensioenfonds ABP, waarbij de aanwezige voorziening per 1 januari 2028 voldoende dient te zijn om de benodigde overdrachtswaarde te kunnen dekken.?Nu de inwerkingtreding van de nieuwe pensioenwet een zekerheid is, zijn wij op basis van een stellige uitspraak van de Commissie BBV verplicht om de voorziening te actualiseren waarbij rekening dient te worden houden met de dekkingsgraad van het ABP, deze was ultimo 2025 123,5%.? De voorziening moet tot het moment van overdracht aan het ABP jaarlijks worden herzien met als uitgangspunt de benodigde overdrachtswaarde. Dat betekent ook dat de mogelijkheid bestaat dat er, bij bijvoorbeeld een veranderde rente, levensverwachting en/of dekkingsgraad, een stijging danwel daling mogelijk is.?
Voor onze huidige wethouders en oud-wethouders die op dit moment nog niet met pensioen zijn, moeten we een voorziening vormen die op termijn toereikend moet zijn om ieders pensioen te kunnen betalen. Voor de bepaling van de hoogte van deze voorziening moeten we gebruik maken van actuariële berekeningen. Hierbij is rekening gehouden met de actuele rekenrente, sterftecijfers en indexering van de pensioenen. Ten opzichte van vorig jaar is de rekenrente op basis van de circulaire van BZK verhoogd van 2,325% naar 2,954%. In de circulaire van BZK is bepaald dat de ABP-pensioenen met ingang van 1 januari 2026 worden verhoogd met 2,84%. Dat betekent dat ook de Appa pensioenen met ingang van 1 januari 2026 worden verhoogd met 2,84%. De indexatie is opgenomen in de waardeberekeningen. Actueel geldende sterftecijfers zijn van toepassing.

Onderhouds-Egalisatie voorziening Gemeentelijke watertaken:
Dotatie volgens begroting, € 0,8 mln. Conform besluitvorming meerjarenbegroting.

Verevening Vitale Vakantieparken:
De ontvangen bijdragen 2025 van € 0,4 milj zijn in deze voorziening gestort

Voorziening	Toelichting
Onderhoudsegalisatie voorzieningen	
Havenwerken	Voorziening dient ter dekking van de lasten voor vervanging en onderhoud van steigers en damwanden in de gemeentelijke havens conform het beheersplan.
Onderhoud inrichting begraafplaatsen	Voorziening is gevormd voor het opvangen van de kosten van onderhoud aan de inrichting van de begraafplaatsen.
Onderhoud gemeentelijke gebouwen	Voorziening is gevormd om het groot onderhoud van gemeentelijke gebouwen en technische installaties te kunnen dekken. De jaarlijks geraamde dotatie is toegevoegd en de kapitaallasten van de gevoteerde kredieten groot onderhoud zijn onttrokken. Het actueel vastgestelde plan MJOP 2021-2024 is in de raad van 8 juli 2021 vastgesteld.
Voor lopende verplichtingen en risico's	
Afvloeiingsregelingen personeel	Voorziening is bedoeld ter dekking van de lasten voor de aangegane verplichtingen van voormalig personeel.

Pensioengelden wethouders	Voorziening is bedoeld om te kunnen voldoen aan (toekomstige) pensioenverplichtingen van (voormalige) wethouders bij het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd en aan hun nabestaanden. Op basis van actuariële berekeningen wordt de omvang van deze voorziening bepaald, waarbij gewaardeerd wordt op het doelvermogen per pensioendatum.
Sociale uitkeringen voormalig personeel	Voorziening is bedoeld voor het afdekken van sociale uitkeringen aan voormalig personeel.
Verlofsparen	In het kader van gemeentelijke CAO afspraken mogen medewerkers verlofsparen. De toekomstige lasten moeten op grond van het BBV worden afgestort in een voorziening.
Door derden beklemde middelen	
Afkoop onderhoud graven	Voorziening is bedoeld om de financiële effecten van het verzorgen van het onderhoud van de voor het onderhoud afgekochte graven te dekken
Egalisatie onderhoud gemeentelijke watertaken	Voorziening is gevormd ter dekking van de lasten voor het toekomstig onderhoud en vervanging van de riolering en pompen.
Egalisatie afval	Voorziening dient ter egalisatie van kosten en opbrengsten van de bestaande afval om daarmee bovenmatige schommelingen in het tarief van de afvalhegging te voorkomen.
Egalisatie riolering	Voorziening dient ter egalisatie van kosten en opbrengsten van de bestaande riolering om daarmee bovenmatige schommelingen in het tarief van de rioolheffing te voorkomen.
Klimaatadaptatie meekoppel kansen	Naar aanleiding van de verdere technische uitwerking van de Beleidsuitwerking en Uitvoeringsagenda Riolering, Water en Klimaatadaptatie (BuRWKA) wordt er een splitsing gemaakt in de voorziening onderhoud gemeentelijke watertaken. Om een zuivere administratie te kunnen voeren wordt de toevoeging m.b.t. klimaatadaptatie meekoppelkansen van jaarlijks € 325.385,- gedoteerd aan een aparte voorziening ‘Klimaatadaptatie meekoppelkansen’
Ruimtelijke ontwikkeling	Voorziening is gevormd voor het opvangen van bijdragen aan ruimtelijke ontwikkelingen ex artikel 6.24 van de Wet ruimtelijke ordening, ten behoeve van landschappelijke versterking in verband met nieuwe ‘rode ontwikkelingen’ in Hierden Dorp, Hierden Bosch en Hierden Buitengebied. Hieraan toegevoegd is De Groene Zoom.
Verevening Vitale vakantieparken	Voorziening is gevormd ter dekking van de lasten voor toekomstige projecten onder andere in het kader van Vitale vakantieparken

Vaste schulden rentetypische looptijd > 1jr

Omschrijving	BNG (Bank Nederlandse gemeenten)	Waarborgsommen	Totaal
Vaste schulden rentetypische looptijd > 1jr			
Oorspronkelijke bedrag 01-01-2025	264.245	429	264.674
Cum. Aflossing tot 01-01-2025	-148.328	-135	-148.463
Saldo 01-01-2025	**115.917**	**294**	**116.211**
Opname		13	13
Aflossing	-16.260	-46	-16.306
Saldo 31-12-2025	**99.657**	**261**	**99.918**

Waarborgsommen
Dit betreffen waarborgsommen welke zijn ontvangen in het kader van planschades, pasjes parkeerkelder, pasjes parkeerterreinen, elektrische sleutels gymzalen en anterieure overeenkomsten. De afname van het saldo is met name te verklaren door de pasjes parkeerterreinen en waarborgsommen in het kader van planschades.

Vlottende Passiva

Omschrijving	Balans 2024	Balans 2025
Netto schulden rentetypische looptijd < 1jr		
Bank Nederlandse Gemeenten	-853	-2
Totaal banksaldi	**-853**	**-2**
Crediteuren	-4.118	-4.398
Totaal overige schulden	**-4.118**	**-4.398**
Totaal Netto schulden rentetypische looptijd < 1jr	**-4.971**	**-4.400**
Overlopende passiva		
Nog te betalen bedragen	-6.189	-8.964
Voorschotbedragen uitkeringen specifiek bestedingsdoel	-43.322	-46.480
Totaal banksaldi	**-43.322**	**-46.480**
Totaal Netto schulden rentetypische looptijd < 1jr	**-43.322**	**-46.480**
Nog te bet. pensioenpremies	-10	-7
Nog te bet – lopende verplichtingen ed	-5.741	-6.671
Vooruit ontvangen huren en anteriere overeenkomsten	-96	-122
Te betalen BTW aangifte	-286	-2.155
Diverse overige bedragen	-56	-9
Totaal nog te betalen bedragen	**-6.189**	**-8.964**

De post nog te bet – lopende verplichtingen ed is ruim 6.243 lager dan vorig jaar. Dit wordt onder meer veroorzaakt door lagere afrekeningen binnen sociaal domein, afrekening Algemene Uitkering, diverse afrekeningen met andere overheden. Ook is de post te betalen BTW substantieel lager dan vorig jaar.

Voorschotbedragen uitkeringen specifiek bestedingsdoel

Ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door uitkeringen met een specifiek bestedingsvoorstel. De kolom balans 2024 sluit niet aan met genoemde bedrag in de balans zelf. Dit komt omdat een aantal subsidies in deze jaarrekening worden verantwoord onder de overlopende passiva (in 2024 stonden deze in de tabel van de overlopende activa; PSIS023 B2 Gem.hulp gedupeerden toeslag (314), PPAS068 Gebiedsagenda EHZ Gelderland (41), PSIS041 G12 gedupeerden kwijtsch SZW (38) en PSIS055 H4 Spuk Sport 2024 (-874). Een tweetal posten (te weten PPAS067 Ontvangstlocatie Veluwe Harderwijk (519) en PPAS085 Burg. de meesterstraat (307) worden in deze jaarrekening verantwoord onder de overlopen activa.

Passsiva nummer	Omschrijving	Balans 2024	Onttrekking	Toevoeging	Balans 2025
	Voorschotbedragen uitkeringen specifiek bestedingsdoel				
PPAS007	COA OHBA regeling	-217			-217
PPAS013	Beschermd Wonen	-7.819	28.621	-29.475	-8.673
PPAS014	BW en MO deel Harderwijk	-608	500	-551	-659
PPAS015	Bestrijding huiselijk geweld	-22	10		-12
PPAS016	Praktijk HWK onbed. Zwangerschap	-79	89	-10	
PPAS035	Grex Opties	-67		49	-18
PPAS045	Geluidsanering Burg. De Meesterstraat	-53			-53
PPAS064	Overdracht bodemtaken Harderwijk	-50	50		
PPAS068	Gebiedsag EHZ GLD	41	40	-81	
PPAS069	Recreatiezonering Harderwijk	-126			-126
PPAS070	VSV Middel liquidatie RNV	-84			-84
PPAS073	Verbreden fietspad verkeerweg	-78	97	-19	
PPAS076	Prog dienstverlening EHZM	-2		-63	-65
PPAS078	hitteprojecten		-16	16	
PPAS079	rotonde ceintuurbaan		245	-245	
PPAS083	DUMAVA Deventerweg	-51			-51
PPAS087	SIM subs instandh monumenten 24-29	-12		-12	-25
PPAS089	DUMAVA MESS	-59			-59
PPAS090	Gebiedsagenda EHZ Ermelo	-10		-31	-41
PPAS091	Gebiedsagenda EHZ Zeewolde	-10		-31	-41
PPAS092	Gebiedsagenda EHZ Flevoland	-4		-20	-24
PPAS094	Straatcoaches 2024	-132	114		-18
PPAS095	Aardgasvrije Hanzewaard stedenwaard		8	-8	
PPAS096	Zaaksysteem Apollo tbv RIEC	-38	27		-11
PPAS097	herontwik randmeer		16	-200	-184
PPAS098	Gebiedsagenda EHZ 2024 RP GLD	-6			-6
PPAS101	Monumenten 2024	-12	23	-11	
PPAS102	Zwerfafval verpact 23-24	-32	32		
PPAS103	Fietspad Westeinde asfaltering		14	-14	
PPAS104	Albert Verweyplein ZonMW	-32	40	-8	
PPAS105	Nieuw Weiburg	-80		-80	-160
PPAS106	DUMAVA B. Toussaintstraat	-40			-40
PPAS107	Halte wijzigen tbv lijn 153		19	-19	
PPAS109	Gebiedvisie donkerstr. Kloosterplein	-28			-28
PPAS111	Rotond Ceintuurbn 25			-442	-442
PPAS112	Gebiedsag EHZ PUT	-10		-31	-41
PPAS113	Gebiedsagenda EHZ Waterscgap VV	-3		-15	-18
PPAS114	BW en MO Zeewolde 2024	-1.939	1.939		
PPAS115	Monumenten 2025		29	-54	-24
PPAS116	BIZ Harderwijk		23	-23	
PPAS117	reg.rgmt ehpz 24-25		199	-294	-94
PPAS118	natuurvr. isoleren			-10	-10
PPAS119	parkweg (dumava)			-132	-132
PPAS120	toekomsttuin nv		169	-251	-82
PPAS121	energieloket gem hwk		25	-74	-49
PPAS122	hoge energ.prest			-399	-399
PPAS123	hoge energ.prest			-209	-209
PPAS124	fietsp.slingerb koew		74	-74	
PPAS125	landstede krbrg eng.			-1.046	-1.046
PPAS126	riec versterk.gelden		23	-36	-13
PPAS127	integraal hitteplan			-5	-5
Totaaloverige subsidie regelingen		**-11.663**	**32.410**	**-33.907**	**-13.160**
PSIS001	D12 RMC - middelen lopend jaar	-492	791	-843	-544
PSIS002	D12A Regionale aanpak VSV		258	-626	-368
PSIS003	D1 RMC-middelen oversch. vorig jaar)	-12	12		
PSIS007	D8 Onderwijsachterstandbestr. 19-22	-846	2.040	-1.880	-686

Passsiva nummer	Omschrijving	Balans 2024	Onttrekking	Toevoeging	Balans 2025
PSIS008	G2 Bijstandsuitkering (BUIG)		16.401	-16.401	
PSIS009	G10 SPUK Wet inburgering	-1.015	1.004	-991	-1.002
PSIS010	G4 TOZO	-311	35	52	-224
PSIS018	H12 lokale preventie akkoorden	-17	17		
PSIS023	b2 hulp gedep toesl	314	281	-642	-47
PSIS025	J9 Spec. Uitkering woningbouw	-22.883	-118		-23.001
PSIS026	D14 NPO middelen	-31	31		
PSIS027	J56 Huisvesting aandachtsgroepen	-425			-425
PSIS030	J55 middelen aapak energiearmoede	-432	432		
PSIS031	H21 Verst. Clientondersteuning	-18			-18
PSIS033	E84 Verkeersveilighmaatreg. 22-23	-89	89		
PSIS037	G13 Onderwijsroute	-44	166	-123	
PSIS038	J209 RHA 2022	-411	84		-327
PSIS041	G12 gedup kwsch szw	39		-39	
PSIS042	C92 Informatiepunten digitale overheden		47	-47	
PSIS044	H30 Brede spuk	-1	766	-852	-86
PSIS045	F28 CDOKE	-628	848	-1.653	-1.433
PSIS046	J209 RHA	-9			-9
PSIS049	E87B Deltaprogr. Zoetwater 2e fase	-18			-18
PSIS050	J94 lokale aanpak isolatie 2023	-762	23		-739
PSIS052	E44B Klimaatadaptatie 21-27	-266			-266
PSIS055	H4 Spuk Sport 2024	-874		874	
PSIS056	E111 SEB Woonrijp Harderweide	-30	30		
PSIS058	J94 lokale aanpak isolatie 2024	-1.180			-1.180
PSIS059	h4 sport 25		331	-1.912	-1.581
PSIS060	e120 verkveilh 25-28			-403	-403
PSIS061	e111 boekhrstln 25		20	-20	
PSIS062	e111 seb harderw. 25		109	-109	
PSIS063	e111 seb johannln 25			-33	-33
PSIS064	j94 lok.iso. 25			-859	-859
PSIS065	j17 realisatiestim		2.114	-2.114	
PSIS067	M30 Spreidingswet AMV		91	-160	-69
Totaal SiSa regelingen		**-30.440**	**88.388**	**-96.596**	**-33.320**
Totaal		**-42.103**	**120.798**	**-130.503**	**-46.480**

Niet uit de balans blijkende verplichtingen

Niet uit de balans blijkende verplichtingen

In onderstaande tabel zijn de 'aan natuurlijke en rechtspersonen verstrekte borgstellingen of garantstellingen' te zien. Voor zover leningen door de gemeente gewaarborgd zijn, is buiten de balanstelling het totaalbedrag van de geborgde schuldrestanten per einde boekjaar opgenomen. Deze kunnen als volgt worden gespecificeerd:

Geldnemer	Aard / omschrijving	Restant per 31-12-2025	Percentage dekking	Waarvan door de gemeente gewaarborgd
Garantstellingen				
Inclusief Groep N.V.	Garantstelling	1.333.333	14,00%	187
Totaal garantstellingen		**1.333.333**		**187**
Geldnemer	**Aard / omschrijving**	**Oorspronkelijk bedrag**	**Restant per 31-12-2025**	**Waarvan door de gemeente gewaarborgd**
Borgstellingen				
Stichting UWOON	Borgstelling	255.619	231.818	158.804
Stichting Habion	Borgstelling	130.093	129.072	3.344
Woonzorg Nederland	Borgstelling	659.710	652.936	3.397
Omnia Wonen	Borgstelling	101.646	100.076	30.527
Zonnepark Harderwijk B.V.	Borgstelling	1.760	1.680	1.680
St. Sportpark Slingerbos	Borgstelling	426	407	407
St. HC. De Mezen *	Borgstelling	600	427*	163
VVOG	Borgstelling	225	159	79
Totaal borgstellingen		**1.150.079**	**1.116.148**	**198.401**
Totaal				**198.588**

* Uit de aangeleverde stukken van de bank, is gebleken dat de restant waarde in de jaarrekening 2024 abusievelijk verkeerd is vermeld. Dit is in deze jaarrekening gecorrigeerd.

Niet in de balans opgenomen belangrijke financiële verplichtingen

Niet in de balans opgenomen belangrijke financiële verplichtingen waaraan de gemeente voor toekomstige jaren is verbonden

Contractuele verplichtingen

De gemeente Harderwijk heeft op diverse gebieden contracten afgesloten. Hieronder volgt een opsomming van de belangrijkste van deze verplichtingen. Naast deze verplichtingen heeft de gemeente diverse huurcontracten lopen met een waarde van afgerond €1.097.000.

Betreft	Aard	Einddatum contract	Bedrag verplichting

Accountantsdiensten	Overeenkomst	30-6-2027	Varieert per jaar
Afvalbeheer	Raamovereenkomst, meerdere aanbieders	Varieert per aanbieder	Varieert per jaar
Brandstof	Raamovereenkomst	5-6-2026	Varieert per jaar
Elektriciteit	Raamovereenkomst, meerdere aanbieders	Varieert per aanbieder	Varieert per jaar
Facilitaire en automatisering	Raamovereenkomst, meerdere aanbieders	Varieert per aanbieder	Varieert per jaar
Jeugdhulp (diverse)	Raamovereenkomst, meerdere aanbieders	Varieert per aanbieder	Varieert per jaar
Leerlingenvervoer	Raamovereenkomst, meerdere aanbieders	31-12-2029	Varieert per jaar
Levering gas	Raamovereenkomst	31-12-2025	Varieert per jaar
Openbare ruimte (diverse)	Raamovereenkomst, meerdere aanbieders	Varieert per aanbieder	Varieert per jaar
Openbare Verlichting	Raamovereenkomst	31-12-2026	Varieert per jaar
Opvoedhulp	Raamovereenkomst, meerdere aanbieders	Varieert per aanbieder	Varieert per jaar
Schoonmaak	Raamovereenkomst	30-11-2025	Varieert per jaar

Uitzendkrachten / tijdelijk personeel	Raamovereenkomst, meerdere aanbieders	Varieert per aanbieder	Varieert per jaar
Verzekeringen	Raamovereenkomst, meerdere aanbieders	Varieert per aanbieder	Varieert per jaar
WMO - Hulp bij het huishouden en begeleiding	Raamovereenkomst, meerdere aanbieders	Varieert per aanbieder	Varieert per jaar
WMO - Hulpmiddelen	Raamovereenkomst, meerdere aanbieders	Varieert per aanbieder	Varieert per jaar

Lopende rechtszaken
Ten tijde van het opmaken van deze jaarrekening waren er geen lopende schadeclaims vanuit de grondexploitatie en de algemene dienst.

Gebeurtenissen na balansdatum

Gebeurtenissen na balansdatum

Alle ten tijde van het opmaken van de jaarrekening beschikbare informatie omtrent de feitelijke situatie per balansdatum is bij het opmaken van de jaarrekening in aanmerking genomen en verwerkt op een onderdeel na.
Tijdens het opmaken van de jaarrekening liepen er twee casussen:

- Het college heeft op 24 februari 2026 besloten in te stemmen met de minnelijke afwikkeling van de aansprakelijkheid vanwege vertraging bij de realisatie van Woonpark Hierden. Hoewel de gemeente de aansprakelijkheidsstelling niet erkent, is er gekozen voor een minnelijke schikking via een vaststellingsovereenkomst tegen finale kwijting. Het financiële effect van deze schikking is verwerkt in de jaarrekening 2025 (zie ook raadsvoorstel jaarrekening 2025). De formele afwikkeling vindt echter plaats in 2026.
- Op eerste kerstdag 2025, vroeg in de ochtend, heeft er een brand gewoed in de technische ruimte van De Sypel. Door kordaat optreden, inzet van veel medewerkers en het aanbrengen van diverse noodvoorzieningen, heeft De Sypel de deuren weer geopend op 10 januari 2026. De in 2025 gemaakt kosten zijn verwerkt in de voorliggende jaarrekening. Het herstel van de schade loopt door in 2026 en was nog niet afgerond ten tijde van het opstellen van deze jaarrekening. Vooralsnog heeft de verzekeraar aangegeven de schade voor 100% te dekken waardoor er geen financieel nadelig effect wordt verwacht in 2026.

Voor het overige hebben zich na het opmaken van de jaarrekening geen gebeurtenissen van betekenis voorgedaan die nadere informatie geven over de feitelijke situatie op balansdatum.

Toelichting baten en lasten (inclusief onderhanden werken)

Totaal baten en lasten

Bedragen x €1.000

Exploitatie		Realisatie 2024	Primitieve begroting 2025	Begroting incl. wijzigingen 2025	Realisatie 2025	Resultaat 2025
PROG0	**Bestuur en ondersteuning**					
Baten		130.949	132.470	142.115	142.363	248
Lasten		-29.117	-33.095	-38.416	-30.961	7.454
Onttrekkingen		7.871	4.699	9.821	9.177	-644
Stortingen		-26.342	-362	-3.427	-3.427	0
Totaal Bestuur en ondersteuning		**83.362**	**103.713**	**110.094**	**117.152**	**7.058**
PROG1	**Veiligheid**					
Baten		179	170	214	243	29
Lasten		-5.690	-6.208	-6.339	-6.306	33
Totaal Veiligheid		**-5.512**	**-6.038**	**-6.126**	**-6.064**	**62**
PROG2	**Verkeer, vervoer en waterstaat**					
Baten		1.321	924	902	1.364	462
Lasten		-10.436	-10.574	-11.276	-10.332	945
Onttrekkingen		5.925	579	806	793	-13
Stortingen		-6.749	-517	-586	-586	0
Totaal Verkeer, vervoer en waterstaat		**-9.939**	**-9.587**	**-10.154**	**-8.761**	**1.393**
PROG3	**Economie**					
Baten		2.823	1.463	1.682	2.973	1.292
Lasten		-2.112	-2.364	-2.721	-1.977	744
Onttrekkingen		114	200	280	196	-84
Stortingen		-200	-200	-200	-200	0

Exploitatie	Realisatie 2024	Primitieve begroting 2025	Begroting incl. wijzigingen 2025	Realisatie 2025	Resultaat 2025
Totaal Economie	**625**	**-901**	**-959**	**992**	**1.952**
PROG4 Onderwijs					
Baten	3.428	3.122	3.588	3.272	-316
Lasten	-8.937	-8.689	-9.137	-8.518	619
Onttrekkingen	10	66	50	10	-40
Stortingen	-12	-12	-57	-57	0
Totaal Onderwijs	**-5.510**	**-5.513**	**-5.555**	**-5.293**	**263**
PROG5 Sport, cultuur en recreatie					
Baten	3.517	3.050	3.220	3.436	216
Lasten	-17.000	-17.213	-18.845	-17.258	1.587
Onttrekkingen	763	353	603	599	-4
Stortingen	-51	-462	-916	-916	0
Totaal Sport, cultuur en recreatie	**-12.771**	**-14.273**	**-15.938**	**-14.139**	**1.799**
PROG6 Sociaal domein					
Baten	43.574	45.906	52.417	46.513	-5.904
Lasten	-101.727	-106.672	-115.954	-108.521	7.432
Onttrekkingen	4.462	6	911	798	-113
Stortingen	-1.455	0	-2.367	-2.366	1
Totaal Sociaal domein	**-55.147**	**-60.761**	**-64.992**	**-63.576**	**1.415**
PROG7 Volksgezondheid en milieu					
Baten	13.459	13.341	18.775	15.115	-3.660
Lasten	-16.371	-17.458	-24.558	-18.992	5.566
Onttrekkingen	1.392	862	3.601	1.526	-2.075
Stortingen	-1.259	-701	-1.071	-1.071	0
Totaal Volksgezondheid en milieu	**-2.778**	**-3.956**	**-3.252**	**-3.422**	**-170**
PROG8 Ruimte en wonen					
Baten	20.376	19.533	22.317	18.727	-3.590
Lasten	-12.578	-22.573	-27.945	-16.765	11.180
Onttrekkingen	345	393	3.430	571	-2.859
Stortingen	-473	-38	-919	-259	660
Totaal Ruimte en wonen	**7.670**	**-2.685**	**-3.118**	**2.274**	**5.392**
Gerealiseerd resultaat	**0**	**0**	**0**	**19.164**	**19.164**

Rechtmatigheidsverantwoording

Verantwoordelijkheid college van burgemeester en wethouders
De baten en lasten alsmede de balansmutaties moeten getrouw in de jaarrekening worden opgenomen. Uit het getrouw opnemen van de baten en lasten alsmede de balansmutaties, blijken een drietal rechtmatigheidscriteria niet expliciet. Dit betreffen het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium. In deze rechtmatigheidsverantwoording licht het college van burgemeester en wethouders toe in hoeverre bij de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium zijn nageleefd. Dit houdt in dat de verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties in overeenstemming zijn met door de raad vastgestelde kaders zoals de begroting en gemeentelijke verordeningen en met bepalingen in de relevante wet- en regelgeving. Bij de waarderingsgrondslagen in de jaarrekening is het door de raad op 16 oktober 2025 vastgestelde normenkader van de relevante wet- en regelgeving verder toegelicht.
Deze verantwoording hanteert een grensbedrag omdat alleen de van belang zijnde aspecten in de verantwoording hoeven te worden betrokken. Deze grens is door de raad bepaald en bedraagt 2 % van de totale lasten exclusief toevoegingen aan de reserves en is daarmee vastgesteld op € 4.393.000,-. De grondslag voor deze verantwoording is de Kadernota Rechtmatigheid 2025 van de Commissie BBV van september 2025.

Bevinding
Het college stelt vast dat de omvang van de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties die niet rechtmatig tot stand zijn gekomen € 2.323.000,- bedraagt. Dit is lager dan de daarvoor gestelde grens van € 4.393.000,-. Van de niet rechtmatig tot stand gekomen verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties is volgens het college overigens een bedrag van € 0 als acceptabel op basis van door de gemeenteraad vastgestelde afspraken.

In de paragraaf bedrijfsvoering is op basis van de Kadernota rechtmatigheid van de commissie BBV en op basis van de afspraken met de raad aanvullende informatie opgenomen over de financiële rechtmatigheid. In deze paragraaf heeft het college ook beschreven welke actie er ondernomen wordt om vermelde afwijkingen in de toekomst te voorkomen.

Onderhanden werken

Het totaal onderhanden werken 2023, ten laste van het saldo, bedraagt € 2.656.206,-. In dit bedrag zijn overhevelingen opgenomen van taakmutaties die in de december circulaire 2023 van het Rijk beschikbaar zijn gekomen. Het gaat hieronder meer om aanvullende middelen energietoeslag 2023 en invoeringskosten van de omgevingswet voor een totaal bedrag van € 2.110.222,-.
In de onderhanden werken zit, evenals voorgaande jaren, een substantieel bedrag aan overhevelingen van budgetten die door eenmalige dekking in de exploitatie zijn opgenomen. Aan onderhanden werken, die conform besluitvorming, gedekt worden uit reserves, voorzieningen en subsidies of specifieke uitkeringen, is € 4.671.030,- opgenomen.
De activiteiten die ten grondslag liggen aan deze budgetten zijn grotendeels gestart maar lopen qua uitvoering door naar 2024.

Onderstaand zijn twee overzichten onderhanden werk opgenomen

- Overzicht 1 is het totaal bedrag waarvan wordt voorgesteld dit ten laste van het rekeningresultaat te laten komen;
- Overzicht 2 is het bedrag dat wordt gedekt wordt door mutaties op reserves, voorzieningen, subsidies en specifieke uitkeringen.

Programma	Taakveld	Budget	Omschrijving	Motivering aanvraag	Bedrag
0	0.7	6007010 43895 PSTL003	Stelpost taakmuties; Kinderopvang pleegouders	Middelen uit decembercirculaire 2025; worden ingezet in 2026. Er wordt regionaal een advies gemaakt.	32
0	0.7	6007010 43895 PSTL003	Stelpost taakmuties; Wet versterking regie volkshuisvesting	Middelen uit decembercirculaire 2025; worden ingezet in 2026	101
0	0.7	6007010 43895 PSTL003	Stelpost taakmuties; Ondersteuning lokale energiehulp	Middelen uit decembercirculaire 2025; worden ingezet in 2026	24
0	0.7	6007010 43895 PSTL003	Stelpost taakmuties; Implementatie plateau 2 (Wet Inburgering)	Middelen uit decembercirculaire 2025; worden ingezet in 2026	13

Programma	Taakveld	Budget	Omschrijving	Motivering aanvraag	Bedrag
0	0.7	6007010 43895 PSTL003	Stelpost taakmutaties; Implementatie Participatiewet in Balans	Middelen uit septembercirculaire 2025; worden ingezet in 2026	82
0	0.7	6007010 43895 PSTL003	Stelpost taakmutaties; Beschut werk (verbetering loonkostensubsidie)	Middelen uit septembercirculaire 2025; worden ingezet in 2026	91
0	0.7	6007010 43895 PSTL003	Stelpost taakmutaties; Impulsbudget sociale infrastructuur	Betreft regionale middelen; worden betrokken bij de onderhandelingen rondom de Inclusief Groep	435
0	0.7	6007010 43895 PSTL003	Stelpost taakmutaties; Rijksbijdrage sociaal ontwikkelbedrijven	Middelen worden betrokken bij de onderhandelingen rondom de Inclusief Groep	49
			Totaal programma 0		**827**
2	2.1	6201010 43834 PALG739	Onderzoek taxistandplaatsen binnenstad	Project is in 2025 opgestart maar gelet op de nodige bezwaarschriften en de procedures die daarbij horen wordt implementatie uitgesteld tot naar verwachting Q2 2026	30
			Totaal programma 2		**30**
3	3.4	6304020 43800 PALG741	Opstellen nieuw evenementenbeleid	De uitvoering is begonnen in 2025 en de werkzaamheden lopen door in 2026. Er is vertraging opgelopen vanwege capaciteitsproblemen.	26
3	3.4	6304020 43800 PALG742	Opstellen toeristische visie	De uitvoering is begonnen in 2025 en de werkzaamheden lopen door in 2026. Er is vertraging opgelopen vanwege capaciteitsproblemen.	26
			Totaal programma 3		**52**
4	4.3	6403040 44380 PALG200	volwasseneducatie	Deze overheveling volgt op besluitvorming van het CV , subsidie voor Cultuurkust namens meerdere organistaies voor het plan inclusie en diversiteit 2025-2027	3
			Totaal programma 4		**3**
5	5.3	6503030 44380 PALG714	Intercultureel	Deze overheveling volgt op besluitvorming van het CV , subsidie voor Cultuurkust namens meerdere organistaies voor het plan inclusie en diversiteit 2025-2027	17
			Totaal programma 5		**17**
6	6.1	6623010 44200 PALG545	Clientondersteuning	Het project versterking clientondersteuning (om te kijken of jeugdigen onder de Wlz vallen) loopt door naar 2026.	50
6	6.1	6601020 43800 PALG643	Lokale inclusie agenda	Deze overheveling volgt op besluitvorming van het CV , subsidie voor Cultuurkust namens meerdere organistaies voor het plan inclusie en diversiteit 2025-2027	12
6	6.1	6601040 43800 PALG816	Aanschaf tafel MFC de Roef	Dit budget is beschikbaar sinds december 2025. De uitvoering is opgestart en de verwachting is dat de aanschaf gedaan wordt in het eerste kwartaal van 2026.	21
6	6.1	6601020 44380 PALG153	Preventie anti discriminatie	Deze overheveling volgt op besluitvorming van het CV , subsidie voor Cultuurkust namens meerdere organistaies voor het plan inclusie en diversiteit 2025-2027	8
6	6.1	6601050 84310 PALG719	Straatcoaches tbv AZC	overheveling ter compensatie van een deel van de niet neutrale overheveling van de kostenkant bij 2e Turap.	-15
6	6.1	6601090 44380 PALG701	Opbouwwerk Goeman Borgesius	Het opbouwwerk was gepland voor '24, '25, 26. Het is pas gestart in '25 en moet dus doorlopen tot '27. Dit betreft de overheveling van het budget 2025.	60
6	6.1	6601050 43510 PALG808	Nieuw AZC	Nieuw AZC, onderzoek en proces gestart	13
6	6.1	6601050 43800 PALG808	Nieuw AZC	Nieuw AZC, onderzoek en proces gestart	31
			Totaal programma 6		**180**
8	8.1	6801010 43510 PALG776	LBV(-plus)regeling	Werkzaamheden worden in 2026 gestart	76
8	8.1	6801010 43800 PALG748	RA - Kernteam	Conform collegebesluit op 17-03-2026 wordt voorgesteld de onderuitputting van de middelen voor de uitvoering van het Regioarrangement EHPZ over te hevelen naar 2026.	47
8	8.3	6803040 43800 PALG738	Projectbudget uitw. Woonwagens	Uitwerking loop door in 2026	58

Programma	Taakveld	Budget	Omschrijving	Motivering aanvraag	Bedrag
8	8.3	6803040 43800 PALG778	Nieuw instrumentarium wonen	Onderzoek naar instrumentarium loopt door in 2026	68
			Totaal programma 8		**249**
			Totaal programma's		**1.360**
			Waarvan (o.a. december) circulaires		827
			Overige overhevelingen		532

Onderhanden werken budgettair neutraal

Programma	Taakveld	Budget	Omschrijving	Motivering aanvraag	Bedrag
0	0.4	6004080 43800 PALG708	DMJOP Gemeentewerf bouwk	Het incidenteel budget voor duurzame vervanging beglazing heeft betrekking op het kantoorpand aan de voorkant van de gemeentewerf (gebouw A). We hopen dit jaar meer inzicht te krijgen over het gebruik/de inrichting van de gemeentewerf als geheel. Het budget kan neutraal worden overgeheveld met als dekking de bestemmingsreserve Duurzaam vastgoed.	18
0	0.4	5004153 43510	opt in gelden	De werkzaamheden zijn opgestart en de gesprekken lopen. In 2026 wordt voortzetting van de werkzaamheden verwacht.	15
0	0.7	6007010 43895 PSTL003	Stelpost taakmutaties	Betreft middelen inclusief groep	124
			Totaal programma 0		**157**
1	1.2	6102090 43800 PALG720	Atlas applicatie	Er is een afspraak gemaakt met Gemeente Oost Gelre(die deze middelen heeft overgemaakt) dat dit bedrag bestemd is voor 2026. Atlas en iRC lopen door.	11
			Totaal programma 1		**11**
3	3.1	6301000 43800 PALG697	Uitvoeringsagenda binnenstadvisie	De uitvoeringsagenda van de Binnenstadvisie wordt bekostigd uit dit budget dat gedekt is uit de hieraan gekoppelde bestemmingsreserve binnenstadvisie. Het gaat om een meerjarig incidenteel budget dat neutraal overgeheveld dient te worden.	84
			Totaal programma 3		**84**
4	4.2	6402070 44380 POND006	OHBA gelden tbv IHP	In 2025 is intern een stedenbouwkundige verkenning gedaan naar de inpassing van het IKEC en de bijbehorende sportvoorziening. Hiermee waren nog geen kosten gemoeid. Gezien de ontwikkeling van het AZC heeft in 2025 nog geen verder onderzoek kunnen plaatsvinden, omdat eerst het COA een besluit dient te nemen over het AZC. In 2026 werken we een onderzoek uit naar het gehele Sypel gebied in het licht van de ontwikkeling van Van Maanen, het AZC, de omgevingsvisie en het IKEC.	40
4	4.3	6403070 44380 PALG202	VSV voortijdig schoolverlaten	De maatregelen voortijdig schoolverlaten lopen door in 2026.	368
			Totaal programma 4		**408**
5	5.7	6507000 43800 PALG709	Duurzame meekoppelkansen OR	In 2025 zijn 2 projecten (Gruttomeen en Ciouperuslaan) gestart met het ontwerpen van de inrichting van de openbare ruimte. Vanuit dit budget worden middelen beschikbaar gesteld om regenwater lokaal vast te houden en te vergroenen. Volgens de planning is realisatie in 2026.	463
5	5.7	6507000 44200 PALG713	Regeling Groene Schoolpleinen	De subsidieregeling loopt door tot 31 december 2026. Bij minimaal 1 school loopt een traject om tot een subsidieaanvraag te komen.	83
5	5.7	6507020 43800 PALG717	Vergroening pleinen 2025-2027	In 2025 zijn de ontwerpen gemaakt voor het vergroenen van het parkeerterrein rond winkelcentrum Stadsdennen. In 2026 wordt dit gerealiseerd.	200
5	5.7	6507020 43800 PALG718	Stimulering vergroening tuinen 24-26	Het stimuleren van inwoners en bedrijven is een doorlopend proces. In 2026 gaan we extra inzet organiseren om te ervaren of er dan initiatieven en draagvlak ontstaat vanuit de samenleving.	153

Programma	Taakveld	Budget	Omschrijving	Motivering aanvraag	Bedrag
5	5.7, was 3.4	6507030 43800 PALG665	Recreatiezonering Veluwe	Dit budget wordt gebruikt in relatie tot maatregelen m.b.t. recreatiezonering Veluwe gedekt vanuit de provinciale subsidie (loopt tot 3e kwartaal 2026). Het budget kan neutraal worden overgeheveld.	12
			Totaal programma 5		**911**
6	6.1	6601020 43800 PGAL*	SPUK GALA	Vanuit de overheid is de ruimte geboden om 10% van de financiele middelen over te hevelen naar 2026, om daarmee de korting van 10% op de SPUK voor 2026 op te vangen. Dit biedt ons de gelegenheid om bepaalde lopende projecten te kunnen voortzetten en borgen, die anders al zouden stoppen. Daarbij voorkomt dit dat de middelen terugvloeien naar de staat.	78
6	6.23	6623020 43800 PALG459	Preventie huiselijk geweld regionaal	Regionale middelen; besteding loopt door in 2026	12
6	6.23	6623020 43800 PALG802	Toekomsttuin NV	Regionale middelen; besteding loopt door in 2026. Advisering over vervlechting met RET volgt.	82
6	6.23	6623010 43800 PALG645	SPUK Clientenondersteuning	Regeling loopt door tm juni 2026	18
6	6.81	6681350 44200 PALG805	Respijtvoorziening Anne	Subsidie wordt in 2026 en 2027 betaald (i.p.v. 2025 en 2026). Respijthuis is februari 2026 geopend.	183
6	6.81	6681300 43800 BWMO22	RHA projecten (Sisa regeling)	Regeling loopt door in 2026 en 2027	327
			Totaal programma 6		**700**
7	7.2	6702000 44200 PALG772	Klimaatadapatie voorz. Harderwijk	Op basis van de aanvragen is er een restantbedrag over. Het resterende bedrag kan neutraal worden overgeheveld vanuit de bestemmingsreserve Duurzaamheidsfonds.	19
7	7.2	6702000 43800 PALG777	Klimaatadaptatie (buiten heffing)	De middelen voor klimaatadaptatie (buiten heffing) zijn beschikbaar gesteld vanuit de bestemmingsreserve klimaatadaptieve maatregelen en dienen neutraal overgeheveld te worden.	175
7	7.2	6702000 43800 PALG804	Klimaatadaptatie (binnen heffing)	De middelen voor klimaatadaptatie (binnen heffing) zijn beschikbaar gesteld vanuit de bestemmingsreserve klimaatadaptieve maatregelen en dienen neutraal overgeheveld te worden.	224
7	7.2	6702010 43800 PALG648	Systeemoverz. stedelijk water 2025-35	Voor het resterende bedrag is een externe financiële verplichting aangegaan in de vorm van een opdracht aan een adviesbureau. Het budget kan neutraal worden overgeheveld vanuit de voorziening gemeentelijke watertaken.	63
7	7.4	6704020 43510 PALG650	Uitv. Klimaatakkoord (CDOKE)	Deze middelen zijn bedoeld voor capaciteit voor de uitvoering van de energietransitie. Dit loopt in de komende jaren door. Wanneer we niet hieraan uitgeven moeten we het terugbetalen.	1.404
7	7.4	6704020 43800 PALG699	Lokale aanpak isolatie	Deze middelen zijn bedoeld voor het isoleren van slecht geïsoleerde woningen met een lage WOZ-waarde. Dit loopt in de komende jaren door. Wanneer we niet hieraan uitgeven moeten we het terugbetalen. Op het moment is er een subsidieregeling die nog sowieso doorloopt tot 31 december 2026 en een regeling voor VvE's wordt opgesteld.	1.919
7	7.4	6704020 43800 PALG817	SPUK lokale aanpak isolatie 2025	Deze middelen zijn bedoeld voor het isoleren van slecht geïsoleerde woningen met een lage WOZ-waarde. Dit loopt in de komende jaren door. Wanneer we niet hieraan uitgeven moeten we het terugbetalen. Op het moment is er een subsidieregeling die nog sowieos doorloopt tot 31 december 2026 en een regeling voor VvE's wordt opgesteld.	859
7	7.4	6704020 44200 PALG502	Subs. regeling duurzaamh. maatregelen	De subsidieregeling is verlengd en loopt nog tot 31 december 2027.	650
7	7.4	6704020 44200 PALG538	Duurz. maatr. Energieke Stad	Er staat nog een toegekende subsidie open. Deze moet nog uitgekeerd worden na	100

Programma	Taakveld	Budget	Omschrijving	Motivering aanvraag	Bedrag
				vaststelling. Helaas door netcongestie heeft dit vertraging.	
7	7.4	6704020 43800 PALG765	Soortenmanagementplan	Zoals aangegeven in de advisering duurt het opstellen van een soortenmanagementplan ongeveer twee jaar. Derhalve dient het restantbudget neutraal overgeheveld te worden.	240
			Totaal programma 7		**5.653**
8	8.1	6801010 43800 PALG622	Werkbudget Ruimtelijk Projectenbureau	Project loopt door in 2026	35
8	8.3	6803040 43800 PALG672	Uitvoering fase III Woonwagenlocatie	Project loopt door in 2026	120
8	8.3	6803040 43800 PALG136	Uitvoering Woonvisie	Project loopt door in 2026. Medio 2025 omgedoopt tot Volkshuisvestelijk omgevingsprogramma.	114
8	8.3	6803040 43800 PALG619	Opstellen woonzorgvisie	Project loopt door in 2026	35
8	8.3	6803040 43800 PALG628	Opstellen-uitwerken woonfonds	Project loopt door in 2026	130
8	8.3	6803040 43873 PALG812	Ontwikkelen POC-OCI	Incidenteel budget in 2025 waarvan de uitvoering grotendeels in 2026 plaatsvindt	295
8	8.3	6803040 44200 PALG820	Nw Subsidieregeling stimulering bouw soc. huurwoningen	Betreft een langjarige subsidieregeling die in december 2025 is opengesteld.	1.800
8	8.3	6803040 83800	Comp. soc.huur Flora Jozina	Bedrag opgenomen n.a.v. raadsbesluit 02430000087477 / 02430000730141. Omdat de AOK naar verwachting in 2026 wordt getekend en de betaling daarop volgt lopen de baten ook mee naar 2026.	-660
			Totaal programma 8		**1.869**
Diverse programma's			Groot onderhoud gemeentelijke gebouwen	Betreft neutrale overheveling uitvoering werkplan 2025 groot onderhoud gemeentelijke gebouwen. Dit wordt gedekt uit de voorziening groot onderhoud gemeentelijke gebouwen.	1.711
			Totaal programma diverse		**1.711**
			Totaal programma's		**11.503**

Dekking onderhanden werken budgettair neutraal

Omschrijving	Bedrag
SISA's	4.973
Subsidie Provincie	177
Regionaal / andere overheden	288
RES0000 Algemene reserve	139
RES0035 Duurzaamheidsmaatr. LorentzIII	750
RES0037 Stimulering sociale huur	520
RES0064 Duurzaamheidsfonds	955
RES0065 Woonfonds	1.386
RES0070 Duurzaam vastgoed	18
RES0075 IHP vanuit OHBA middelen	40
RES0079 Binnenstadvisie	84
RES0083 Klimaatadaptieve maatregelen	175
VRZ0002 Ond. egalisatie gem. Watertaken	287
VRZ0013 Onderh. gemeentelijke gebouwen	1.711
Totaal	**11.503**

Totaal incidentele baten en lasten

Ingevolge het bepaalde in artikel 28, lid c van het Besluit Begroting en Verantwoording moet de toelichting bij de jaarrekening tenminste een overzicht bevatten van de incidentele baten en lasten. In de volgende tabel worden de incidentele mee- en tegenvallers over 2024 weergegeven. Om onnodige complexiteit te voorkomen wordt - in lijn met de richtlijnen van de commissie BBV en conform de vastgestelde financiële verordening - een grensbedrag gehanteerd van € 50.000,-. Dit is inmiddels ook verankerd in de nieuwe financiële verordening.

Structureel rekeningsaldo	Omschrijving	Rekening 2025
Rekeningsaldo		**(bedragen x € 1.000,-)**
	Gerealiseerde baten	234.005
	Gerealiseerde lasten	-220.305
Saldo van baten en lasten		**13.700**
	Gerealiseerde stortingen aan reserves	-8.883
	Gerealiseerde onttrekkingen aan reserves	13.672
Saldo stortingen en ontrekkingen		**4.789**
Rekeningsaldo		**18.489**
	Waarvan incidentele lasten en incidentele stortingen aan reserves	**-17.351**
	Waarvan incidentele baten en incidentele onttrekkingen aan reserves	**21.294**
Saldo incidentele baten en lasten inclusief stortingen en onttrekkingen reserves		**3.943**
Structureel rekeningsaldo (Rekeningssaldo -\- Saldo incidentele baten en lasten)		**14.546**

Incidentele lasten en baten	
Incidentele lasten	-8.468
Incidentele stortingen aan reserves	-8.883
Incidentele lasten en incidentele stortingen aan reserves	**-17.351**
Incidentele baten	8.493
Incidentele onttrekkingen aan reserves	12.801
Incidentele baten en incidentele onttrekkingen aan reserves	**21.294**
Saldo incidentele baten en lasten	**3.943**

Incidentele baten en lasten

Taakveld	Omschrijving taakveld	Omschrijving post	Lasten / Baten	Begroting 2025	Rekening 2025	Resultaat 2025
TV01 Bestuur	Uitvoeringskosten 0.1	Klant Expertise Centrum	L	-58	-58	0
TV01 Bestuur	Uitvoeringskosten 0.1	Klant Expertise Centrum	L	-78	-78	0
TV01 Bestuur	Uitvoeringskosten 0.1	Klant Expertise Centrum	B	101	102	-1
TV03 Beheer overige gebouwen en gronden	Beheer van gronden en landerijen	Verkoop grond Tonsel	L	0	-426	426
TV03 Beheer overige gebouwen en gronden	Beheer van gronden en landerijen	Verkoop grond Tonsel	B	521	521	0
TV03 Beheer overige gebouwen en gronden	Beheer, verhuur, instandh. gebouwen	Woonpark Molenweg	L	-113	-92	-21
TV03 Beheer overige gebouwen en gronden	Beheer, verhuur, instandh. gebouwen	Graaf Ottolaan 26 Kranenburg	B	157	157	0
TV21 Verkeer en vervoer	Uitvoeringskosten 2.1	Degeneratie vergoedingen	B	0	123	-123
TV21 Verkeer en vervoer	Verkeersbeleid	Onderzoek fietspaden	L	-16	-101	85
TV21 Verkeer en vervoer	Verkeersbeleid	Openbare laadpalen	B	0	53	-53
TV21 Verkeer en vervoer	Verkeersbeleid	Onderzoek fietspaden	B	0	74	-74
TV21 Verkeer en vervoer	Straatreiniging	Inkomsten straatreiniging	B	0	236	-236
TV22 Parkeren	Parkeerbeleid	Transport boulevard	L	-150	-171	21
TV22 Parkeren	Parkeerbeleid	Uitvoeringsagenda parkeervisie	L	-95	-85	-10
TV31 Economische ontwikkeling	Uitvoeringskosten 3.1	Uitvoeringsagenda binnenstadvisie	L	-303	-219	-84
TV42 Onderwijshuisvesting	Huisvesting openbaar basisonderwijs	IHP Versie 2025	B	49	59	-10
TV51 Sportbeleid en activering	Combinatiefuncties	T1 BRC: GA! Harderwijk	L	-158	-153	-5
TV51 Sportbeleid en activering	Combinatiefuncties	T1 BRC: overig samenwerkingscoaches	L	-96	-93	-3
TV51 Sportbeleid en activering	Combinatiefuncties	T1 BRC: GA! Harderwijk	B	158	153	5

Taakveld	Omschrijving taakveld	Omschrijving post	Lasten / Baten	Begroting 2025	Rekening 2025	Resultaat 2025
TV51 Sportbeleid en activering	Combinatiefuncties	T1 BRC: overig samenwerkingscoaches	B	96	93	3
TV52 Sportaccommodaties	Binnensport	Onderhoud vast Sypel zwembad	L	0	-56	56
TV52 Sportaccommodaties	Binnensport	Subs. eenmalige invest. in sportacco	L	-150	-150	0
TV52 Sportaccommodaties	Zwembaden	Sypel	L	0	-53	53
TV53 Cultuurpres. cultuurprod. cultuurpart.	Cultuurbeleid	Bibliotheek op School	L	-94	-94	0
TV57 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	Uitvoeringskosten 5.7	Duurzame meekoppelkansen OR	L	-527	-65	-462
TV57 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	Uitvoeringskosten 5.7	Regeling Groene Schoolplei	L	-175	-92	-83
TV57 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	Beheer openbaar groen	Vergroening pleinen 2025-2027	L	-400	-200	-200
TV61 Samenkracht en burgerparticipatie	Burgerparticipatie	T2 Versterken sociale basis	L	-103	-106	4
TV61 Samenkracht en burgerparticipatie	Burgerparticipatie	T2 Versterken sociale basis	B	103	106	-4
TV61 Samenkracht en burgerparticipatie	Sociaal en cultureel werk en AMW	WKC de Aanleg	L	-147	-151	4
TV61 Samenkracht en burgerparticipatie	Sociaal en cultureel werk en AMW	HZWS Informele zorg	L	-81	-58	-23
TV61 Samenkracht en burgerparticipatie	Sociaal en cultureel werk en AMW	Hersteloperatie toeslagenaffaire	L	-300	-281	-19
TV61 Samenkracht en burgerparticipatie	Sociaal en cultureel werk en AMW	WKC de Aanleg	B	60	59	1
TV61 Samenkracht en burgerparticipatie	Sociaal en cultureel werk en AMW	Hersteloperatie toeslagenaffaire	B	300	281	19
TV61 Samenkracht en burgerparticipatie	Preventie (eenzaamheidsbestr., GGZ)	HZWS Eenzaamheid	L	-56	-55	-1
TV61 Samenkracht en burgerparticipatie	Vreemdelingen	Oekraine opvang algemeen	L	-100	-117	17
TV61 Samenkracht en burgerparticipatie	Vreemdelingen	Straatcoaches tbv AZC	L	-117	-114	-3
TV61 Samenkracht en burgerparticipatie	Vreemdelingen	Oekraine opvang algemeen	L	-100	-61	-39
TV61 Samenkracht en burgerparticipatie	Vreemdelingen	Oekraine opvang Essenburgh	L	-1.100	-974	-126
TV61 Samenkracht en burgerparticipatie	Vreemdelingen	Oekraine opvang Oranjelaan	L	-135	-89	-46
TV61 Samenkracht en burgerparticipatie	Vreemdelingen	Oekraine opvang algemeen	L	-150	-68	-82
TV61 Samenkracht en burgerparticipatie	Vreemdelingen	Oekraine opvang algemeen	L	-120	-61	-59
TV61 Samenkracht en burgerparticipatie	Vreemdelingen	Oekraine opvang algemeen	B	0	97	-97
TV61 Samenkracht en burgerparticipatie	Vreemdelingen	Asielzoekerscentrum	B	0	91	-91
TV61 Samenkracht en burgerparticipatie	Vreemdelingen	Straatcoaches tbv AZC	B	132	114	18
TV61 Samenkracht en burgerparticipatie	Vreemdelingen	Oekraine opvang algemeen	B	1.905	1.907	-2
TV61 Samenkracht en burgerparticipatie	Vreemdelingen	Asielzoekerscentrum	B	0	79	-79
TV61 Samenkracht en burgerparticipatie	Wijkaanpak op maat	Opbouwwerk Goeman Borgesiuslaan	L	-121	-61	-60
TV62 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	Jeugd Toegang/1e lijnsvoorziening	Basisteams	L	500	510	-10
TV62 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	Preventie	Jongerencoach	L	-70	-70	0
TV62 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	Preventie	Interventies Kansrijk Opgroeien	L	-580	-498	-82
TV62 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	Aanpak huiselijk geweld	Toekomsttuin NV	L	-250	-169	-81

Taakveld	Omschrijving taakveld	Omschrijving post	Lasten / Baten	Begroting 2025	Rekening 2025	Resultaat 2025
TV62 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	Aanpak huiselijk geweld	Toekomsttuin NV	B	250	169	81
TV681 Beschermd wonen en Maatschappelijke opvang	Beschermd Wonen (regionaal)	Woonpark Molenweg	L	-23	-71	48
TV681 Beschermd wonen en Maatschappelijke opvang	Beschermd Wonen (regionaal)	RHA projecten	L	-411	-84	-327
TV681 Beschermd wonen en Maatschappelijke opvang	Beschermd Wonen (regionaal)	Woonpark Molenweg	L	0	-225	225
TV681 Beschermd wonen en Maatschappelijke opvang	Beschermd Wonen (regionaal)	RHA projecten	B	411	84	327
TV681 Beschermd wonen en Maatschappelijke opvang	Maatschappelijke opvang (lokaal)	Praktijkhuis	L	-211	-211	0
TV71 Volksgezondheid	Jeugdgezondheidszorg	Project onbed.zwangersch.-jong ouder	L	0	-80	80
TV71 Volksgezondheid	Jeugdgezondheidszorg	Project onbed.zwangersch.-jong ouder	B	169	89	80
TV71 Volksgezondheid	Gezondheidsbeleid	Spuk IZA	L	0	-207	207
TV71 Volksgezondheid	Gezondheidsbeleid	T2 Val-preventie	L	-136	-131	-5
TV71 Volksgezondheid	Gezondheidsbeleid	Spuk IZA	B	0	207	-207
TV71 Volksgezondheid	Gezondheidsbeleid	T2 Val-preventie	B	136	131	5
TV72 Riolering	Rioolbeheer	Onderhoud Riolering	L	-76	-76	0
TV72 Riolering	Rioolbeheer	VZ Egalisatie riolering	L	0	-232	232
TV73 Afval	Afvalbeheer	VZ Egalisatie afval	L	0	-419	419
TV74 Milieubeheer	Uitvoeringskosten 7.4	Omgevingsdienst Noord Veluwe	B	0	50	-50
TV74 Milieubeheer	Duurzaamheid	Uitv.Klimaatakkoord (CDOKE)	L	-208	-208	0
TV74 Milieubeheer	Duurzaamheid	Incidentele budget duurzaamheid	L	-500	-156	-344
TV74 Milieubeheer	Duurzaamheid	Aanpak energiearmoede	L	-312	-312	0
TV74 Milieubeheer	Duurzaamheid	Nationaal Isolatieprogramma	L	-120	-120	0
TV74 Milieubeheer	Duurzaamheid	Soortenmanagementplan	L	-365	-125	-240
TV74 Milieubeheer	Duurzaamheid	Endura duurzaamh. activiteiten	L	-100	-100	0
TV74 Milieubeheer	Duurzaamheid	Aanpak energiearmoede	B	312	312	0
TV74 Milieubeheer	Duurzaamheid	Nationaal Isolatieprogramma	B	120	120	0
TV81 Ruimtelijke ordening	Vaststellen structuurplan en -visies	RA - Kernteam	L	-164	-164	0
TV81 Ruimtelijke ordening	Vaststellen structuurplan en -visies	RA - Kernteam	L	0	-56	56
TV81 Ruimtelijke ordening	Vaststellen structuurplan en -visies	RA - Toekomstperspectief regio EHZP	L	-151	-70	-81
TV81 Ruimtelijke ordening	Vaststellen structuurplan en -visies	Regioarrangement EHZP	B	0	321	-321
TV81 Ruimtelijke ordening	Faciliterend grondbeleid (passief)	Anterieure overeenkomsten	L	0	179	-179
TV81 Ruimtelijke ordening	Faciliterend grondbeleid (passief)	Ant. ovk Stadsdennenweg 10	L	0	-52	52
TV81 Ruimtelijke ordening	Faciliterend grondbeleid (passief)	VZ Ruimtelijke ontwikkeling	L	-176	-186	10
TV81 Ruimtelijke ordening	Faciliterend grondbeleid (passief)	VZ Verevening Vitale Vakantieparken	L	-405	-405	0
TV81 Ruimtelijke ordening	Faciliterend grondbeleid (passief)	Landschap. verstrekking Groene ZooM	B	176	186	-10
TV81 Ruimtelijke ordening	Faciliterend grondbeleid (passief)	VZ Verevening Vitale Vakantieparken	B	405	405	0
TV83 Wonen en bouwen	Beleid wonen en bouwen	Instrumentarium betaalbaarheid	L	-200	-200	0
TV83 Wonen en bouwen	Beleid wonen en bouwen	Uitvoering fase III woonwagenlocatie	L	-176	-56	-120
TV83 Wonen en bouwen	Beleid wonen en bouwen	Projectbudget uitw. woonwagens	L	-150	-92	-58

Taakveld	Omschrijving taakveld	Omschrijving post	Lasten / Baten	Begroting 2025	Rekening 2025	Resultaat 2025
TV83 Wonen en bouwen	Beleid wonen en bouwen	Stimulering realisatie soc. huurw.	B	0	2.114	-2.114
	Totaal			**-3.766**	**25**	**-3.791**
			Totaal Lasten	-9.327	-8.468	-858
			Totaal Baten	5.561	8.493	-2.933
			Totaal	**-3.766**	**25**	**-3.791**

Incidentele toevoegingen en onttrekkingen

Taakveld	Omschrijving reserve	Dotatie / onttrekking	Begroting 2025	Rekening 2025	Resultaat 2025
TV02 Burgerzaken	BR Project KEC	Stortingen	-117	-117	0
TV02 Burgerzaken	BR Project KEC	Onttrekking	43	43	0
TV08 Overige baten en lasten	Algemene reserve	Stortingen	-2.949	-2.949	0
TV08 Overige baten en lasten	BRKL Herinr. Stationslaan	Stortingen	-12	-12	0
TV08 Overige baten en lasten	Algemene reserve	Onttrekking	7.943	7.302	640
TV08 Overige baten en lasten	BR Gemeentelijke energielasten 23-24	Onttrekking	1.681	1.681	0
TV08 Overige baten en lasten	BRKL Verkeersveiligheid	Stortingen	-350	-350	0
TV21 Verkeer en vervoer	BRKL Herontw. Zeeplein	Stortingen	-260	-260	0
TV21 Verkeer en vervoer	BRKL Revat.Binnenstad 23-26	Stortingen	-115	-115	0
TV22 Parkeren	BR Parkeren Waterfront	Onttrekking	100	100	0
TV24 Economische havens en waterwegen	BR Havenwerken	Stortingen	-211	-211	0
TV24 Economische havens en waterwegen	BR Havenwerken	Onttrekking	174	174	0
TV31 Economische ontwikkeling	BR Binnenstadvisie	Stortingen	-200	-200	0
TV31 Economische ontwikkeling	BR Binnenstadvisie	Onttrekking	280	196	84
TV42 Onderwijshuisvesting	BRKL Install.techn.vz.gem.geb.	Stortingen	-12	-12	0
TV42 Onderwijshuisvesting	BR IHP vanuit OHBA middelen	Stortingen	-45	-45	0
TV52 Sportaccommodaties	BR Eenmalige invest. in sportacc	Stortingen	-450	-450	0
TV52 Sportaccommodaties	BR Energieneutraal De Sypel	Stortingen	-454	-454	0
TV52 Sportaccommodaties	Algemene reserve	Onttrekking	230	230	0
TV52 Sportaccommodaties	BR Eenmalige invest. in sportacc	Onttrekking	150	150	0
TV53 Cultuurpres. cultuurprod. cultuurpart.	BR Multifunctioneel theater (09/15)	Onttrekking	7	7	0
TV55 Cultureel erfgoed	BR Archeologiefonds	Stortingen	-12	-12	0
TV55 Cultureel erfgoed	BR Monumenten	Onttrekking	31	31	0
TV57 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	BR Duurzaamheidsfonds	Onttrekking	17	17	0
TV61 Samenkracht en burgerparticipatie	Algemene reserve	Onttrekking	580	524	56
TV62 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	BR Sociaal domein	Stortingen	-2.367	-2.366	-1
TV62 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	BR Sociaal domein	Onttrekking	331	274	57
TV73 Afval	Algemene reserve	Onttrekking	590	575	15
TV73 Afval	BR klimaatadaptieve maatr. BuRWKA	Onttrekking	370	195	175
TV74 Milieubeheer	BR Duurzaam Vastgoed	Stortingen	-701	-701	0
TV74 Milieubeheer	BR klimaatadaptieve maatr. BuRWKA	Stortingen	-370	-370	0
TV74 Milieubeheer	BR Duurzaamheidsmaatr, LorentzIII	Onttrekking	800	50	750
TV74 Milieubeheer	BR Duurzaamheidsfonds	Onttrekking	1.799	681	1.117

Taakveld	Omschrijving reserve	Dotatie / onttrekking	Begroting 2025	Rekening 2025	Resultaat 2025
TV81 Ruimtelijke ordening	BR Implementatie omgevingswet	Stortingen	-192	-192	0
TV81 Ruimtelijke ordening	BR Stimulering sociale huur	Onttrekking	582	62	520
TV81 Ruimtelijke ordening	BR Implementatie omgevingswet	Onttrekking	139	86	53
TV83 Wonen en bouwen	BR Tijd. huisvesting oud Struikterr.	Stortingen	-38	-38	0
TV83 Wonen en bouwen	BR Woonfonds	Stortingen	-690	-30	-660
TV83 Wonen en bouwen	Algemene reserve	Onttrekking	8	8	0
TV83 Wonen en bouwen	BR Woonfonds	Onttrekking	2.700	415	2.285
	Totaal		**9.010**	**3.917**	**5.091**

Totaal Incidentele onttrekkingen	12.801
Totaal Incidentele stortingen	-8.883
Totaal	**3.917**

Structurele toevoegingen en onttrekkingen

Taakveld	Omschrijving reserve	Dotatie / onttrekking	Begroting 2025	Rekening 2025	Resultaat 2025
TV01 Bestuur	BRKL Uitvoeringsagenda	Onttrekking	14	14	0
TV03 Beheer overige gebouwen en gronden	BRKL Install.techn.vz.gem.geb.	Onttrekking	20	20	0
TV08 Overige baten en lasten	BRKL Uitvoeringsagenda	Onttrekking	117	117	0
TV21 Verkeer en vervoer	BRKL Aanpassingen rond N302	Onttrekking	23	23	0
TV21 Verkeer en vervoer	BRKL Aanlichten Zeebeer	Onttrekking	2	2	0
TV21 Verkeer en vervoer	BRKL Verkeersveiligheid Wittenhagen	Onttrekking	6	6	0
TV21 Verkeer en vervoer	BRKL Rev.bedrijvent.Lorentz 2e fase	Onttrekking	68	59	9
TV21 Verkeer en vervoer	BRKL Herinrichting Melis Stokelaan	Onttrekking	29	29	0
TV21 Verkeer en vervoer	BRKL Herinr. Stationslaan	Onttrekking	45	45	0
TV21 Verkeer en vervoer	BRKL Reconstructie Vondellaan	Onttrekking	18	18	0
TV21 Verkeer en vervoer	BRKL Civiele projecten	Onttrekking	39	39	0
TV21 Verkeer en vervoer	BRKL Reconstructie Scheepsingel	Onttrekking	14	14	0
TV21 Verkeer en vervoer	BRKL Aanp.techn.inst. kelder Markt 1	Onttrekking	7	4	3
TV21 Verkeer en vervoer	BRKL Laad-hub Waterfront	Onttrekking	8	8	0
TV22 Parkeren	BRKL Parkeren Waterfront	Onttrekking	232	232	0
TV24 Economische havens en waterwegen	BRKL Havenwerken kapitaallasten	Onttrekking	42	40	2
TV42 Onderwijshuisvesting	BRKL Leerpakketten AZC	Onttrekking	8	8	0
TV42 Onderwijshuisvesting	BRKL Install.techn.vz.gem.geb.	Onttrekking	2	2	0
TV52 Sportaccommodaties	BRKL Uitvoeringsagenda	Onttrekking	9	9	0
TV52 Sportaccommodaties	BRKL Bankjes voor ouderen	Onttrekking	8	8	0
TV52 Sportaccommodaties	BRKL Vlot bij strandeiland	Onttrekking	7	7	0
TV52 Sportaccommodaties	BRKL Zonnepanelen Sypel	Onttrekking	2	2	0
TV53 Cultuurpres. cultuurprod. cultuurpart.	BRKL Install.techn.vz.gem.geb.	Onttrekking	64	60	3
TV55 Cultureel erfgoed	BRKL Gebied wellen - de stille wei	Onttrekking	55	55	0
TV55 Cultureel erfgoed	BR Archeologiefonds	Onttrekking	12	12	0
TV55 Cultureel erfgoed	BRKL Restauratie Catharinakapel	Onttrekking	10	10	0
TV73 Afval	BRKL Nieuwe werf Graaf Ottolaan	Onttrekking	16	16	0
TV73 Afval	BRKL Install.techn.vz.gem.geb.	Onttrekking	9	9	0
	Totaal		**886**	**868**	**17**

Wet normering topinkomens

WNT-verantwoording 2025 Gemeente Harderwijk

De WNT is van toepassing op de gemeente Harderwijk. Het voor Gemeente Harderwijk toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2025 € 246.000, vallend onder het algemeen bezoldigingsmaximum.

1. Bezoldiging topfunctionarissen 2025
1a. Leidinggevende topfunctionarissen

bedragen x € 1	Lanning, H.R.	Jong, F.H.W. de
Functiegegevens	Griffier	Gemeentesecretaris
Aanvang en einde functievervulling in 2025	01/01 t/m 31/12	01/01 t/m 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1	1
Dienstbetrekking?	ja	ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	116.638,05	135.882,56
Beloningen betaalbaar op termijn	18.129,00	22.951,20
Subtotaal	*134.767,05*	*158.833,76*
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	246.000	246.000
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	n.v.t.	n.v.t.
Bezoldiging	**134.767**	**158.834**
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	n.v.t.	n.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	n.v.t.	n.v.t.

Gegevens 2024

bedragen x € 1	Lanning, H.R.	Jong, F.H.W. de
Functiegegevens	Griffier	Gemeentesecretaris
Aanvang en einde functievervulling in 2024	01/01 – 31/12	01/01 – 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1	1
Dienstbetrekking?	ja	ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	115.620,15	142.138,84
Beloningen betaalbaar op termijn	17.970,96	22.218,48
Subtotaal	*133.591,11*	*164.357,32*
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	233.000	233.000
Bezoldiging	**133.591,11**	**164.357,32**

Single Information Single Audit (SISA)

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2025 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 07-01-2026								
Verstrekker	**Uitkeringscode**	**Specifieke uitkering** **Juridische grondslag** **Ontvanger**	**Indicator**	**Indicator**	**Indicator**	**Indicator**	**Indicator**	**Indicator**
FIN	**B2**	**Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden**	Aantal uitgewerkte plannen van aanpak in (jaar T)	Cumulatief aantal uitgewerkte plannen van	Normbedragen voor a, b, d en f (ja/nee)	Normbedragen voor e (ja/nee)	Eindverantwoording (Ja/Nee)	

		toeslagenproblematiek Gemeenten		aanpak (t/m jaar T)	Nee: reeks 1 / Ja: reeks 2	Nee: reeks 1/ Ja: reeks 2		
			Aard controle D2 *Indicator: B2/01*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/02*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/03*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/04*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/05*	
			41	101	Ja	Ja	Nee	
			Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel a, b, d en f (artikel 3) **Keuze werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/06*	**Reeks 1** Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdelen a, b, d en f (artikel 3) **Keuze werkelijke kosten** *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/07*				
			Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3) **Werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/08*	**Reeks 1** Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3) **Werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/09*	**Reeks 1** Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3) **Keuze werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/10*	**Reeks 1** Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3) **Keuze werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/11*	**Reeks 1** Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3) **Werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/12*	**Reeks 1** Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3) **Werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/13*
			€246.355	€ 752.041			€0	€0
			Reeks 2 Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerden (jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/14*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerde cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/15*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak (jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/16*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/17*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel d x aantal PvA's (jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/18*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel d x aantal nazorgtrajecten en/of PvA's cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/19*
			€16.482	€82.333	€150.593	€373.218	€77.941	€178.799
			Reeks 2 Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel)	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel f x aantal driegesprekk	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel f x aantal driegesprekke	**Totaal** Totale verantwoording (jaar T) voor de	

			gedupeerden), indien nog niet eerder opgegeven (jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/20*	(potentieel) gedupeerden) cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/21*	en (jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/22*	n cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/23*	SPUK B2 regeling *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/24*	
			€127.073	€298.553	€0	€ 0	€618.444	
BZK	**C62**	**Specifieke uitkering aan gemeenten voor de bekostiging van de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen van gedupeerden door de toeslagenaffaire**	Gederfde opbrengsten (jaar T) die voortvloeien uit het kwijtschelden van gemeentelijke belastingen *Aard controle R* *Indicator: C62/01*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C62/02*				
			€ 484	Nee				
BZK	**C92**	**Regeling specifieke uitkering Informatiepunten Digitale Overheid**	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: C92/01*	Bedrag doorgeschoven naar t+1 *Aard controle R* *Indicator: C92/02*	Aantal informatiepunten dat de gemeente financiert *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C92/03*	Aantal vragen dat in het afgelopen jaar bij de Informatiepunten in de gemeente behandeld is *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C92/04*	Aantal gebruikte leermiddelen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C92/05*	
			€ 47.131	€ 0	1	299	55	
OCW	**D1**	**Regionale meld- en coördinatiefunctie voortijdig schoolverlaten** **Besluit regionale meld- en coördinatiefunctie voortijdig schoolverlaten Regeling vsv voor de jaren 2017 t/m 2021** Contactgemeenten	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: D1/01*	Correctie besteding jaar (Jaar T-1) *Aard controle R* *Indicator: D1/02*	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1) *Aard controle R* *Indicator: D1/03*	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: D1/04*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D1/05*	
			€ 11.526	€ 0	€ 11.526	€ 0	Ja	
OCW	**D8**	**Onderwijsachterstandenbeleid 2023-2026 (OAB)**	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en vroegschoolse educatie met bevoegde	Correctie besteding (jaar T-1)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T)

			159, eerste lid WPO)	de Nederlandse taal (conform artikel 158 WPO)	gezagsorgan en van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 160 WPO)	*Let op bij correctie verder verwerken bij indicator 05*		
		Gemeenten	*Aard controle R* *Indicator: D8/01*	*Aard controle R* *Indicator: D8/02*	*Aard controle R* *Indicator: D8/03*	*Aard controle R* *Indicator: D8/04*	*Aard controle R* *Indicator: D8/05*	*Aard controle R* *Indicator: D8/06*
			€ 1.373.324	€ 691.242	€ 0	-€ 200.391	€ 670.620	€ 686.224
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid **Bedrag**	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Van andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid **Bedrag**		
			Aard controle n.v.t. *Indicator: D8/07*	*Aard controle R* *Indicator: D8/08*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: D8/09*	*Aard controle R* *Indicator: D8/10*		
		1						
		2						
		100						
OCW	**D12**	**Regionale meld- en coördinatiefunctie** **Besluit regionale meld- en coördinatiefunctie voortijdig schoolverlaten Regeling vsv voor de jaren 2021 t/m 2025** Contactgemeenten	Besteding (jaar T) contactgemeente	Correctie besteding contactgemeente (jaar T-1)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)	
			Aard controle R *Indicator: D12/01*	*Aard controle R* *Indicator: D12/02*	*Aard controle R* *Indicator: D12/03*	*Aard controle R* *Indicator: D12/04*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: D12/05*	
			€ 791.098	€ 0	€ 492.114	€ 544.104	Nee	
OCW	**D12A**	**Regionaal programma voortijdig schoolverlaten** **Besluit regionale meld- en coördinatiefunctie**	Besteding (jaar T) contactgemeente	Besteding aan contactschool (jaar T)	Totale besteding (jaar T) (automatisch ingevuld)	Correctie totale besteding (jaar T-1)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T)

		voortijdig schoolverlaten Regeling vsv voor de jaren 2021 t/m 2025 Contactgemeenten	*Aard controle R* *Indicator: D12A/01*	*Aard controle R* *Indicator: D12A/02*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: D12A/03*	*Aard controle R* *Indicator: D12A/04*	*Aard controle R* *Indicator: D12A/05*	*Aard controle R* *Indicator: D12A/06*
			€ 0	€ 257.755	€ 257.755	€ 0	€ 0	€ 367.866
			Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D12A/07*					
			Nee					
OCW	**D14**	**Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen**	Besteding (jaar T) maatregelen artikel 3, lid 2, a t/m e samen opgeteld *Aard controle R* *Indicator: D14/01*	Besteding (jaar T) voor tijdelijke extra huur van bestaande huisvesting indien deze extra huisvesting nodig is voor de uitvoering van maatregelen die scholen of gemeenten in het kader van het Nationaal Programma Onderwijs nemen *Aard controle R* *Indicator: D14/02*	Besteding (jaar T) voor ambtelijke capaciteit van de gemeente of inkoop van expertise voor de uitvoering van het Nationaal Programma Onderwijs *Aard controle R* *Indicator: D14/03*			
			€ 19.750	€ 0	€ 13.031			
			Correctie besteding (jaar T-1) *Aard controle R* *Indicator: D14/04*	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1) *Aard controle R* *Indicator: D14/05*	Opgebouwde reserve (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: D14/06*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D14/07*		
			-€ 2.033	€ 30.749	€ 0	Ja		
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Van andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs		

			Aard controle n.v.t. *Indicator: D14/08*	*Aard controle R* *Indicator: D14/09*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: D14/10*	*Aard controle R* *Indicator: D14/11*		
		1						
		2						
		10						
OCW	**D23**	**Regeling eenmalige specifieke uitkering en subsidies lokale bibliotheekvoorzieningen**	Beschikkingsnummer/referentienummer *Aard controle n.v.t* *Indicator: D23/01*	Aard van de activiteit besteding (jaar T) *Aard controle n.v.t* *Indicator: D23/02*	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: D23/03*	Indien van toepassing: bedrag dat wordt meegenomen van 2025 naar 2026. *Aard controle n.v.t* *Indicator: D23/04*	Aard van de activiteit Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D23/05*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t* *Indicator: D23/06*
		1	SB2400972/7022722/560178827	c) De doorontwikkeling van een bestaande beperkte bibliotheekvoorzieng	€ 0	€ 0	c) De doorontwikkeling van een bestaande beperkte bibliotheekvoorzieng	€ 136.800
		2						
		100						
			Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D23/07*					
		1	Nee					
		2						
		100						
IenW	**E3**	**Subsidieregeling sanering verkeerslawaai** **Subsidieregeling sanering verkeerslawaai** Provincies, gemeenten en gemeenschappelijke regelingen (Wgr)	Hieronder per regel één beschikkingsnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E3/01*	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen *Aard controle R* *Indicator: E3/02*	Overige bestedingen (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: E3/03*	Besteding (jaar T) door meerwerk dat o.b.v. art. 126 Wet geluidshinder ten laste van het Rijk komt *Aard controle R* *Indicator: E3/04*	Correctie over besteding (t/m jaar T) *Aard controle R* *Indicator: E3/05*	Kosten ProRail (jaar T) als bedoeld in artikel 25 lid 6 van deze regeling ten laste van Rijksmiddelen *Aard controle R* *Indicator: E3/06*
		1	IenW/BSK-2021/305124	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
		2						
		100						
			Hieronder per regel één projectnummer en in de kolommen	Cumulatieve bestedingen ten laste van	Cumulatieve overige	Cumulatieve Kosten ProRail (t/m	Correctie over besteding	Eindverantwoording (Ja/Nee)

			ernaast de verantwoordingsinformatie	Rijksmiddelen (t/m jaar T)	bestedingen (t/m jaar T)	jaar T) als bedoeld in artikel 25 lid 6 van deze regeling ten laste van Rijksmiddelen	kosten ProRail (t/m jaar T)	
				Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie	Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie	Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie		
			Aard controle n.v.t. *Indicator: E3/07*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: E3/08*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: E3/09*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: E3/10*	*Aard controle R* *Indicator: E3/11*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: E3/12*
		1	*IenW/BSK-2021/305124*	€ 5.625	€ 0	€ 0	€ 0	Nee
		2						
		100						
IenW	**E44B**	**Tijdelijke impulsregeling klimaatadaptatie 2021–2027 (SiSa tussen medeoverheden)**	Hieronder per regel één CBS(code) uit (jaar T) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die medeoverheid invullen	Beschikkingsnummer	Besteding (jaar T) ten laste van de verstrekker	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) ten laste van de verstrekker	Besteding ten laste van cofinanciering (jaar T)	Besteding cofinancieringen cumulatief (t/m jaar T)
			Aard controle n.v.t. *Indicator: E44B/01*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44B/02*	*Aard controle R* *Indicator: E44B/03*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44B/04*	*Aard controle R* *Indicator: E44B/05*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44B/06*
		1	IENW/BSK-2023/233981	0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
		2						
		20						
			Kopie CBS(code)	Kopie beschikkingsnummer	Eindverantwoording (Ja/Nee)			
			Aard controle n.v.t. *Indicator: E44B/07*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44B/08*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44B/09*			
		1	IENW/BSK-2023/233981	0	Nee			
		2						
		20						
			Kopie CBS(code)	Kopie beschikkingsnummer	Naam/nummer maatregel	Maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee) - per maatregel		

			Aard controle n.v.t. *Indicator: E44B/10*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44B/11*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44B/12*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44B/13*		
		1	IENW/BSK-2023/233981	0	50. b	Nee		
		2						
		20						
IenW	**E84**	**Regeling stimulering verkeersveiligheids maatregelen 2022-2023** Provincies en Gemeenten	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: E84/01*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E84/02*	Cumulatieve eigen bijdrage en externe financiering (t/m jaar T) *Aard controle R* *Indicator: E84/03*	Project afgerond (alle maatregelen) in (jaar T) (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E84/04*		
			€ 464.722	€ 764.786	€ 593.215	Ja		
			Naam/nummer per maatregel *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E84/05*	Per maatregel, maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E84/06*	De hoeveelheid opgeleverde verkeersveiligheids-maatregelen per type maatregel (stuks, meters) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E84/07*	Eventuele toelichting, mits noodzakelijk *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E84/08*		
		1	317 Vervangen verharding fietspad|aantal in Meters	Ja	893	Maatregel 317 vervangen verharding fietspaden		
		2	318 Verbreden van fietspaden|aantal in Meters	Ja	585	Maatregel 318 verbreden fietspaden		
		3	348 Aanleg van een fietsoversteek via een middeneiland, alleen bij een kruispunt|aantal in Stuks	Ja	2	Maatregel 348 fietsoversteken via een middeneiland		
		4						
		100						
IenW	**E87B**	**Tijdelijke regeling stimuleren maatregelen tweede fase Deltaprogramma zoetwater (SiSa tussen medeoverheden)**	Hieronder per regel één gemeente(code) uit (jaar T) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Beschikkingsnaam/nummer	Totale besteding (jaar T)	Cumulatieve totale besteding (t/m jaar T)	Totale eigen bijdrage en bijdrage van derden (jaar T)	Cumulatieve eigen bijdrage en bijdrage van derden (t/m jaar T)

			Aard controle n.v.t. *Indicator: E87B/01*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: E87B/02*	*Aard controle R* *Indicator: E87B/03*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: E87B/04*	*Aard controle R* *Indicator: E87B/05*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: E87B/06*
		1	060243 Gemeente Harderwijk	S2023-0000933	€ 0	€ 21.644	€ 0	€ 16.233
		2						
		10						
			Kopie beschikkingsnaam/nummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E87B/07*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E87B/08*				
		1	S2023-0000933	Nee				
		2						
		10						
IenW	**E111**	**Regeling stimulering schoon en emissieloos bouwen voor medeoverheden**	Beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E111/01*	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: E111/02*	Cumulatieve totale besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E111/03*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E111/04*		
		1	SPUK-SEB24-03698742	€ 29.625	€ 29.625	Ja		
		2	SPUK-SEB25-03825151	€ 20.400	€ 20.400	Ja		
		3	SPUK-SEB25-03824426	€ 108.840	€ 108.840	Ja		
		4	SPUK-SEB25-03835268	€ 0	€ 0	Ja		
		5						
		15						
IenW	**E120**	**Regeling specifieke uitkering stimulering verkeersveiligheids maatregelen 2025-2030**	Totale besteding (Jaar T) *Aard controle R* *Indicator: E120/01*	Cumulatieve totale besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator E120/02*	Cumulatieve eigen bijdrage en externe financiering (t/m jaar T) *Aard controle R* *Indicator: E120/03*	Project afgerond (alle maatregelen) t/m Jaar T?(ja/nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E120/04*		
			€ 0	€ 0	€ 0	Nee		
			Naam/nummer per maatregel *Aard controle n.v.t.*	Per maatregel, maatregel afgerond t/m (jaar T)? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.*	De hoeveelheid opgeleverde verkeersveiligheids-maatregelen per type maatregel (stuks, meters) *Aard controle n.v.t.*	Eventuele toelichting, indien noodzakelijk *Aard controle n.v.t.*		

			Indicator: E120/05	*Indicator: E120/06*	*Indicator: E120/07*	*Indicator: E120/08*		
		1	481 Ombouw meerstrooksrotonde naar turborotonde, aantal in st	Nee	0			
		2	442 Aanleg van een rotonde binnen de bebouwde kom, aantal in st	Nee	0			
		3						
		50						
SZW	**G2**	**Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2025**	Besteding (jaar T) algemene bijstand	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAW	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAZ	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk)
			Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente
		Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	I.1 Participatiewet (PW)	I.1 Participatiewet (PW)	I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)	I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)
			Aard controle R	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle R*
			Indicator: G2/01	*Indicator: G2/02*	*Indicator: G2/03*	*Indicator: G2/04*	*Indicator: G2/05*	*Indicator: G2/06*
			€ 14.736.907	€ 251.248	€ 369.231	€ 1.395	€ 32.617	€ 0
			Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud (exclusief Rijk)	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (exclusief Rijk)	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire
			Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente
			I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004)	I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004)	I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK)	I.7 Participatiewet (PW)	I.7 Participatiewet (PW)	Participatiewet (PW)
			Aard controle R	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle R*
			Indicator: G2/07	*Indicator: G2/08*	*Indicator: G2/09*	*Indicator: G2/10*	*Indicator: G2/11*	*Indicator: G2/12*
			€ 172.211	€ 5.754	€ 0	€ 1.447.961	€ 17.289	€ 0
			Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren als gevolg van kwijt te schelden schulden gebundelde uitkering	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)				

			Participatiewet (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Participatiewet (PW) *Aard controle D2* *Indicator: G2/13*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: G2/14*				
			€ 0	Ja				
SZW	**G3**	**Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (uitsluitend kapitaalverstrekking)_gemeentedeel 2025** **Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/01*	Baten (jaar T) vanwege vanaf 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/02*	Baten vanwege vóór 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/03*	Besteding (jaar T) Bob Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/04*	Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/05*	Besteding (jaar T) onderzoekskosten artikel 52, eerste lid, onderdeel b, Bbz 2004 (Bob) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/06*
			€ 12.700	€ 0	€ 9.960	€ 0	€ 0	€ 0
			BBZ vóór 2020 – levensonderhoud (exclusief BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/07*	BBZ vóór 2020 – kapitaalverstrekking (exclusief BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/08*	BBZ vóór 2020 – levensonderhoud en kapitaalverstrekkingen (BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BOB in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/09*	BBZ vanaf 2020 – kapitaalverstrekking Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/10*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G3/11*	
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Ja	

SZW	G4	**Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo)_gemeentedeel 2025** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over Tozo (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr		Welke regeling betreft het?	Besteding (jaar T) levensonderhoud Gemeente	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Gemeente	Baten (jaar T) levensonderhoud Gemeente	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (aflossing) Gemeente	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (overig) Gemeente
				Aard controle n.v.t. *Indicator: G4/01*	*Aard controle R* *Indicator: G4/02*	*Aard controle R* *Indicator: G4/03*	*Aard controle R* *Indicator: G4/04*	*Aard controle R* *Indicator: G4/05*	*Aard controle R* *Indicator: G4/06*
			1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	€ 5.762	€ 0	€ 0
			2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 3.972	€ 10.713	€ 0
			3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0	€ 1.399	€ 5.988	€ 0
			4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 876	€ 0
			6	Totaal	€ 0	€ 0	€ 11.133	€ 17.577	€ 0
				Kopie regeling	Aantal besluiten levensonderhoud (jaar T) Gemeente	Aantal besluiten kapitaalverstrekking (jaar T) Gemeente	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente		
				Aard controle n.v.t. *Indicator: G4/07*	*Aard controle R* *Indicator: G4/08*	*Aard controle R* *Indicator: G4/09*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4/10*		
			1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	0	0	Ja		
			2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	0	0	Ja		
			3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	0	0	Ja		
			4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	0	0	Ja		
			5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	0	0	Ja		
			6	Totaal	0	0	N.v.t.		
				Kopie regeling	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht)	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), aflossing	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), overig	Uitvoeringskosten (jaar T) uitvoering Tozo buitenland (gemeente Maastricht)	

				Aard controle n.v.t. *Indicator: G4/11*	*Aard controle R* *Indicator: G4/12*	*Aard controle R* *Indicator: G4/13*	*Aard controle R* *Indicator: G4/14*	*Aard controle R* *Indicator: G4/15*
			1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)				
			2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)				
			3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)				
			4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)				
			5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)				
			6	Totaal	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
				Kopie regeling	Levensonderhoud - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud Tozo in jaar T i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente	Levensonderhoud-Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren (jaar T) als gevolg van kwijt te schelden schulden levensonderhoud Tozo i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente	Kapitaalverstrekkingen - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekkingen Tozo in jaar T i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente	
				Aard controle n.v.t. *Indicator: G4/16*	*Aard controle R* *Indicator: G4/17*	*Aard controle D2* *Indicator: G4/18*	*Aard controle R* *Indicator: G4/19*	
			1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	
			2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	
			3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	
			4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	
			5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	
			6	Totaal	0	0	0	
SZW	**G10**	**Wet inburgering 2021_ gemeentedeel 2025** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over Wet inburgering 2021 (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle		Besteding (jaar T) Gemeente	Baten (jaar T) (exclusief Rijk) Gemeente	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente		

		taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	*Aard controle R* *Indicator: G10/01*	*Aard controle R* *Indicator: G10/02*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: G10/03*			
			€ 856.507	€ 0	Ja			
SZW	**G12**	**Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire_gemeentedeel 2025** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Bijzondere bijstand in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G12/01*	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Wet Inburgering van 13 september 2012 in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G12/02*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G12/03*			
			€ 0	€ 0	Ja			
SZW	**G13**	**Onderwijsroute_deel gemeente 2025** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel (jaar T),ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Bestedingen onderwijsroute (jaar T) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G13/01*	Baten onderwijsroute (jaar T) (exclusief Rijk) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G13/02*	Bestedingen overige voorzieningen (jaar T) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G13/03*	Baten overige voorzieningen (jaar T) (exclusief Rijk) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G13/04*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: G13/05	
			€ 41.994	€ 0	€ 0	€ 0	Ja	
VWS	**H4**	**Regeling specifieke uitkering stimulering sport 2024-2025** Gemeenten	Ontvangen Rijksbijdrage (jaar T) *Aard controle n.v.t.*	Totale werkelijke berekende uitkering *Aard controle n.v.t.*				

			Indicator: H4/01	*Indicator: H4/02*				
			€ 1.912.412	€ 331.088				
			Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 18% (jaar T) Onroerende zaken	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 18% (jaar T) Roerende zaken	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 18% (jaar T) Dienstverlening door derden	Toelichting		
			Aard controle R	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle n.v.t.*		
			Indicator: H4/03	*Indicator: H4/04*	*Indicator: H4/05*	*Indicator: H4/06*		
			€ 158.928	€ 172.160	€ 0			
VWS	**H21**	**Specifieke uitkering cliëntondersteuning**	Gerealiseerde activiteit Inzet projectleiding en/of Onderzoek lokale versterking functie (in jaar T) (Ja/Nee)	Toelichting - indien bij H21/01 indicator Nee is ingevuld is een toelichting verplicht	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)	
			Aard controle n.v.t.	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle n.v.t.*	
			Indicator: H21/01	*Indicator: H21/02*	*Indicator: H21/03*	*Indicator: H21/04*	*Indicator: H21/05*	
			Ja		€ 0	€ 32.050	Nee	
VWS	**H30**	**Specifieke uitkering versterking voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis 2023-2026**	Totaalbedrag (jaar T) toegekend	Reservering 2025 voor 2026 (maximaal 10% van toegekende budget 2025 kan worden meegenomen naar 2026)	Besteding ten laste van Rijksmiddelen (jaar T)	Cumulatieve besteding ten laste van Rijksmiddelen (t/m jaar T)	Voldaan aan afspraken in akkoorden (Ja/ Nee/ n.v.t.)?	Toelichting
			Aard controle n.v.t.	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*
			Indicator: H30/01	*Indicator: H30/02*	*Indicator: H30/03*	*Indicator: H30/04*	*Indicator: H30/05*	*Indicator: H30/06*
			€ 851.552	€ 85.155	€ 766.397	€ 2.430.012	Ja	
			Meegewerkt aan de monitoring (Ja/Nee/ n.v.t.)?	Eindverantwoording (Ja/Nee)				
			Aard controle n.v.t.	*Aard controle n.v.t.*				
			Indicator: H30/07	*Indicator: H30/08*				
			Ja	Nee				
VWS	**H35B**	**Specifieke uitkering IZA-doelen 2023-2026 (SiSa tussen medeoverheden)**	Hieronder per regel één code selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die	Besteding (jaar T)				

			medeoverheid invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H35B/01*	*Aard controle R* *Indicator: H35B/02*				
			1 060230 Gemeente Elburg	€ 206.827				
			2					
			3					
VRO	**J9**	**Specifieke uitkering woningbouwimpuls** **Tranche 1 t/m 7** Gemeenten	Projectnaam/nummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J9/01*	Aantal woningen waarvan bouw is gestart in (jaar T) komt overeen met fasering uit de projectaanvraag (Ja/Nee) - bij Nee is indicator 15 verplicht *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J9/02*	Afgesproken datum van start bouw van de eerste woning uit de projectaanvraag binnen 3 jaar na toekenning gehaald? (Ja/Nee) *Aard controle D1* *Indicator: J9/03*	Aantal woningen waarvan de bouw gestart is cumulatief (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J9/04*	Aantal betaalbare woningen waarvan de bouw gestart is cumulatief (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J9/05*	Aantal gerealiseerde woningen (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J9/06*
		1	Nieuw Weiburg	Ja	Nee	0	0	0
		2	2e tranche Waterfront (2021-0000014524)	Ja	Ja	541	348	290
		3	1e tranche Harderweide (2020-0000079779)	Nee	Ja	200	104	178
		4						
		20						
			Kopie projectnaam/nummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J9/07*	Uitvoering WBI-maatregelen verloopt conform fasering projectaanvraag (Ja/Nee) - bij Nee is indicator 15 verplicht *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J9/08*	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: J9/09*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J9/10*	Opbrengsten (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: J9/11*	Cumulatieve opbrengsten (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J9/12*
		1	Nieuw Weiburg	Nee	€ 618.900	€ 1.916.209	€ 0	€ 0
		2	2e tranche Waterfront (2021-0000014524)	Ja	€ 1.694.780	€ 59.656.474	€ 3.330.094	€ 35.727.857
		3	1e tranche Harderweide (2020-0000079779)	Nee	€ 7.335.822	€ 35.870.512	€ 7.591.661	€ 22.640.856

		4						
		20						
			Kopie projectnaam/nummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J9/13*	Prijscategorieën woningen komen overeen met projectaanvraag (Ja/Nee) - bij Nee is indicator 15 verplicht *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J9/14*	Toelichting afwijking(en) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J9/15*	Eindverantwoording/ project afgerond (ja/nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J9/16*		
		1	Nieuw Weiburg	Ja	Indicator 08: Planvorming is afgerond, Samenwerkings-overkomst grondeigenaren concept gereed, laatste onderdelen financiele afspraken en toetsing marktconformiteit in voorbereiding. Eind Q1-2026 verwachting ondertekende SOK. Wij lopen wel tegen netgcongestie, stikstof aan die mogelijk tot vertraging leiden. Daarnaast is de kans groot op een RvS procedure vanuit omwonende. Tweede helft 2026 omgevingsplan in procedure, echter of wij startbouw datum halen is wel onzekerder dan voorheen. Zonder RvS procudure zal vertraging niet meer bedragen dan maximaal 1 jaar. Indien RvS			

					procudre, is dit moeilijk te voorspellen. Binnenkort ook afstemming met RVO over deze punten.	
			2	2e tranche Waterfront (2021-0000014524)	Ja	C9/02: Het aantal woningen waarmee is gestart is 876. Na de aanvraag en de toekenning van de subsidie is het woningbouwprogramma door de gemeenteraad aangepast. Er worden meer woningen gebouwd. Ook bij de aanbestedingen van de deelgebieden zijn wijzigingen in het bouwprogramma doorgevoerd. In plaats van 876 woningen worden nu 1031 woningen gebouwd in fase 3 van het Waterfront. Het aantal woningen dat valt binnen de categorie betaalbaar neemt ook toe. We streven ernaar het percentatge betaalbare woningen zoals dat bij de aanvraag is aangegeven vast te houden.
			3	1e tranche Harderweide (2020-0000079779)	Nee	Afwijking van het aantal woningen ten opzichte van de aanvraag komt doordat de raad 100 extra sociale

					huurwoningen bij amendement toegevoegd heeft. Daarnaast hebben de ontwikkelaars de mogelijkheid om een aantal huur categorieën om te wisselen voor koop. Tot slot zijn 80 middeldure huurwoningen vervallen en zijn 60 goedkope koopwoningen toegevoegd. In totaal zijn er 91 woning toegevoegd in vergelijking met de aanvraag. De prijzen staan onder druk door de gestegen CPI en BPD index. Desondanks lukt het om het percentage betaalbaar conform WBI aanvraag op koers te houden om minimaal 69% betaalbaar te houden in het programma. Daarnaast wijken de prijscategorieen marginaal af van de projectaanvraag. Door de stikstofproblematiek en het gebrek aan ruimte op het stroomnet is er vertraging opgelopen ten opzichte van de ingediende fasering bij de projectaanvraag.		
		4					
		20					

VRO	**J17**	**Realisatiestimulans**	Aantal betaalbare woningen bouw gestart (jaar T), waarvoor nog geen rijksbijdrage is verstrekt, als bedoeld in artikel 2.1. van de regeling. *Aard controle D1* *Indicator: J17/01*	Geprognotiseerde aantal betaalbare woningen bouw gestart (jaar T+1), waarvoor nog geen rijksbijdrage is verstrekt, als bedoeld in artikel 2.1. van de regeling. *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J17/02*	Correctie aantal betaalbare woningen bouw gestart (jaar T-1), waarvoor nog geen rijksbijdrage is verstrekt, als bedoeld in artikel 2.1. van de regeling. *Aard controle D1* *Indicator: J17/03*			
			302	265	0			
			Aantal betaalbare woningen bouw gestart in jaar T in het NPLV-gebied, waarvoor nog geen rijksbijdrage is verstrekt, als bedoeld in artikel 2.1. van de regeling. *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J17/04*	Bestedingen (jaar T) ten behoeve van activiteiten ter verbetering van bovenplanse openbare ruimte en collectieve maatschappelijke voorzieningen in de NPLV-gebieden, als bedoeld in artikel 3.1 van de regeling (excl. Compensabele Btw) . *Aard controle R* *Indicator: J17/05*	Bestedingen (jaar T) aan compensabele btw ten behoeve van activiteiten ter verbetering van bovenplanse openbare ruimte en collectieve maatschappelijke voorzieningen in de NPLV-gebieden, als bedoeld in artikel 3.1 van de regeling. *Aard controle R* *Indicator: J17/06*	Bestedingen (jaar T) ten behoeve van de financiering van capaciteitsondersteuning voor de uitvoering van de woningbouwopgave in de NPLV-gebieden, als bedoeld in artikel 3.5 van de regeling (excl. Compensabele Btw). *Aard controle R* *Indicator: J17/07*	Bestedingen (jaar T) aan compensabele btw ten behoeve van de financiering van capaciteitsondersteuning voor de uitvoering van de woningbouwopgave in de NPLV-gebieden, als bedoeld in artikel 3.5 van de regeling. *Aard controle R* *Indicator: J17/08*	
		1						
		2						
VRO	**J55**	**Aanpak energiearmoede**	Het aantal huishoudens in huurwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/de energierekening *Aard controle n.v.t.*	Besteding (jaar T) van de onder indicator 01 gemoeide kosten *Aard controle R*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 01 gemoeide kosten *Aard controle n.v.t.*	Het aantal huishoudens in koopwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/de energierekening *Aard controle n.v.t.*	Besteding (jaar T) van de onder indicator 04 gemoeide kosten *Aard controle R*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 04 gemoeide kosten *Aard controle n.v.t.*

			Indicator: J55/01	*Indicator: J55/02*	*Indicator: J55/03*	*Indicator: J55/04*	*Indicator: J55/05*	*Indicator: J55/06*
			715	€ 337.213	€ 837.550	155	€ 54.437	€ 165.505
			Het aantal huishoudens dat ondersteuning – bijvoorbeeld via advies aan huis-heeft gekregen in de vorm van advies over vermindering van het energiegebruik voor zijn specifieke woningen waar de bewoner direct zijn/haar energieverbruik mee heeft kunnen verminderen. *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J55/07*	Besteding (jaar T) van de onder indicator 07 gemoeide kosten *Aard controle R* *Indicator: J55/08*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 07 gemoeide kosten *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J55/09*			
			249	€ 40.287	€ 76.587			
			Het aantal kleine gasbesparende maatregelen (w.o. radiatorfolie en tochtstrips) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J55/10*	Het aantal kleine elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. LED-lampen) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J55/11*	Het aantal grote(re) gasbesparende maatregelen (w.o. dakisolatie, vloerisolatie, spouwmuurisolatie etc.) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J55/12*	Het aantal grote(re) elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. vervangen koelkasten, wasmachines etc.) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J55/13*	Het aantal gegeven adviezen met directe verlaging energieverbruik /energierekening tot gevolg. *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J55/14*	Het aantal overige energierekening verlagende maatregelen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J55/15*
			1.779	978	0	621	1.311	177
VRO	**J56**	**Regeling huisvesting aandachtsgroepen**	Beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J56/01*	Projectnaam *Aard controle n.v.t* *Indicator: J56/02*	Besteding (jaar T) per project *Aard controle R* *Indicator: J56/03*	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) - per project Inclusief uitvoering door derde vanaf SiSa 2022 *Aard controle R* *Indicator: J56/04*	Aantal woonruimten en verblijfsruimten waarvan de werkzaamheden zijn gestart in (jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J56/05*	Aantal volledig gerealiseerde woonruimten en verblijfsruimten (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J56/06*
		1	*RHA2021-02349948*	*Uitbreiding woonwagenstandplaatsen gemeente Harderwijk*	€ 0	€ 0	0	0
		2						

		10						
			Kopie Projectnaam	Opbrengsten jaar T	Cumulatieve opbrengsten (t/m jaar T)	Opgevoerde kostenactiviteiten zoals opgenomen in de aanvraag zijn onveranderd (t/m jaar T) (Ja/Nee)	De uitvoering loopt volgens de planning (ja/nee)	Zelfstandige uitvoering (ja/nee)
			Aard controle n.v.t.	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*
			Indicator: J56/07	*Indicator: J56/08*	*Indicator: J56/09*	*Indicator: J56/10*	*Indicator: J56/11*	*Indicator: J56/12*
		1	*Uitbreiding woonwagenstandplaatsen gemeente Harderwijk*	€ 0	€ 0	Ja	Nee	Ja
		2						
		10						
			Kopie Projectnaam	Eindverantwording (Ja/Nee)	Zijn binnen twee jaar na de datum van toekenning van de uitkering onomkeerbare stappen gezet?			
			Aard controle n.v.t.	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*			
			Indicator: J56/13	*Indicator: J56/14*	*Indicator: J56/15*			
		1	*Uitbreiding woonwagenstandplaatsen gemeente Harderwijk*	Nee	Nee			
		2						
		10						
VRO	**J94**	**Regeling houdende regels verstrekking specifieke uitkering aan gemeenten verduurzaming [...] van eigenaars, woonverenigingen en wooncoöperaties**	Beschikkingsnummer	Besteding (jaar T), in J94/06 t/m J94/08 opgesplitst	Het totaal aantal woningen waar maatregelen zijn getroffen dat voldoet aan artikel 6, eerste lid, onderdeel a	Het aantal woningen waar maatregelen zijn getroffen met een WOZ-waarde boven het gemeentelijk gemiddelde (peildatum 2024) of een WOZ-waarde van boven € 477.000	Bedrag dat van de vijfde kolom van bijlage III en bijlage IV besteed is aan doe-het-zelfmaatregelen, inclusief activiteiten als bedoeld in artikel 2, tweede lid (zoals ondersteuning vanuit gemeente) (alleen van toepassing voor tranche 2 en tranche 3).	Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering besteed is aan gerichte ondersteuning en/of het bedrag waarvoor derden met de benodigde expertise zijn ingeschakeld als bedoeld in artikel 2, tweede lid, onderdeel b
			Aard controle n.v.t.	*Aard controle R*	*Aard controle D1*	*Aard controle D1*	*Aard controle R*	*Aard controle n.v.t.*

			Indicator: J94/01	*Indicator: J94/02*	*Indicator: J94/03*	*Indicator: J94/04*	*Indicator: J94/05*	*Indicator: J94/06*
		1	*LAI23-03587020*	€ 23.431	16	0	€ 0	€ 0
		2	*LAI24-03729740*	€ 0	0	0	€ 0	€ 0
		3	*LAI25-03830924*	€ 0	0	0	€ 0	€ 0
		4						
		100						
			Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering besteed is ten behoeve van uitvoering als bedoeld in artikel 2, tweede lid, onderdeel c *Aard controle n.v.t.*	Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering besteed is aan die energiebesparende isolatiemaatregelen, eventueel in samenhang met energiezuinige ventilatiemaatregelen. *Aard controle n.v.t.*	Eindverantwoording (ja/nee) *Aard controle n.v.t.*			
			Indicator: J94/07	*Indicator: J94/08*	*Indicator: J94/09*			
		1	€ 0	€ 23.431	Nee			
		2	€ 0	€ 0	Nee			
		3	€ 0	€ 0	Nee			
		4						
		100						
VRO	**J209**	**Meerjarige regeling voor huisvesting aandachtsgroepen**	Beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.*	Projectnaam *Aard controle n.v.t*	Besteding (jaar T) per project *Aard controle R*	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) - per project Inclusief uitvoering door derde vanaf SiSa 2023 *Aard controle n.v.t.*	Cumulatieve opbrengsten (t/m jaar T) - per project *Aard controle D2*	Aantal woonruimten waarvan de werkzaamheden zijn gestart in (jaar T) *Aard controle n.v.t.*
			Indicator: J209/01	*Indicator: J209/02*	*Indicator: J209/03*	*Indicator: J209/04*	*Indicator: J209/05*	*Indicator: J209/06*
		1	*RHA2022-03336365*	*Uitstroom Noord Veluwse intramurale voorzieningen*	€ 0	€ 0	€ 0	0
		2	*RHA2022-03336365*	*Sociaal Pension (Transformatie bestaande woonhuizen)*	€ 0	€ 0	€ 0	0
		3	*RHA2022-03336365*	*Maatwerkwoningen*	€ 0	€ 0	€ 0	0
		4	*RHA2022-03336365*	*Jeugdwoningen*	€ 0	€ 0	€ 0	0
		5	*RHA2022-03336365*	*Park Molenweg*	€ 0	€ 218.087	€ 0	0

		6	*RHA2022-03336365*	*Transformatie BW accommodatie*	€ 0	€ 0	€ 0	0
		7	*RHA2022-03336365*	*Tiny Houses Veldwijk*	€ 0			0
		8	*RHA2022-03336365*	*Maatwerkwoningen Harderwijk*	€ 0	€ 66.151	€ 0	0
		9	*RHA2022-03336365*	*Herenveldweg 't Harde (Transformatie bestaande woonhuizen)*	€ 84.000	€ 84.000	€ 0	12
		10	*RHA2022-03336365*	*Tijdelijk wonen woningen In Putten*	€ 0	€ 0	€ 0	0
		11	*RHA2023-03505364*	*Nobass Handelsweg*	€ 0	€ 76.500	€ 0	0
			Kopie Projectnaam *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J209/07*	Aantal volledig gerealiseerde woonruimten (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J209/08*	De uitvoering loopt volgens de planning (ja/nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J209/09*	Zelfstandige uitvoering (ja/nee) *Aard controle R.* *Indicator: J209/10*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J209/11*	
		1	*Uitstroom Noord Veluwse intramurale voorzieningen*	0	Nee	Ja	Nee	
		2	*Sociaal Pension (Transformatie bestaande woonhuizen)*	0	Nee	Ja	Nee	
		3	*Maatwerkwoningen*	0	Ja	Ja	Nee	
		4	*Jeugdwoningen*	0	Nee	Ja	Nee	
		5	*Park Molenweg*	12	Ja	Ja	Nee	
		6	*Transformatie BW accommodatie*	4	Ja	Ja	Nee	
		7	*Tiny Houses Veldwijk*	0	Nee	Ja	Nee	
		8	*Maatwerkwoningen Harderwijk*	0	Nee	Ja	Nee	
		9	*Herenveldweg 't Harde (Transformatie bestaande woonhuizen)*	12	Ja	Ja	Nee	
		10		0	Nee	Ja	Nee	
		11	*Nobass Handelsweg*	9	Ja	Ja	Ja	
KGG	**K28**	**Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid**	Besteding apparaatskosten (jaar T) : salarissen en sociale lasten voor ambtelijk personeel	Besteding apparaatskosten (jaar T): kosten voor ingeleend personeel	Besteding apparaatskosten (jaar T): overige goederen en diensten	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) apparaatskosten	Besteding (jaar T) overige kosten gerelateerd aan apparaatskosten	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) overige kosten gerelateerd aan apparaatskosten

			Aard controle R *Indicator: K28/01*	*Aard controle R* *Indicator: K28/02*	*Aard controle R* *Indicator: K28/03*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: K28/04*	*Aard controle R* *Indicator: K28/05*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: K28/06*
			€ 390.052	€ 457.707	€ 0	€ 2.032.732	€ 0	€ 0
			Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: K28/07*					
			Nee					
Aen M	**M16**	**Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne** Gemeenten	Vul in totaal te ontvangen normbedrag per gerealiseerde gemeentelijke plek per dag (GOO) (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: M16/01*	Vul in verschil bij hogere werkelijke bestedingen ten opzichte van de uitkomst van M16/01 (jaar T) - uitzonderingsbepaling (GOO) *Aard controle R* *Indicator: M16/02*	Vul in vrijwillige teruggave bij lagere werkelijke bestedingen ten opzichte van de uitkomst onder M16/01 (jaar T) – uitzonderingsbepaling (GOO) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: M16/03*	Besteding (jaar T) tbv de transitie - uitgezonderd uitvoeringkosten *Aard controle R* *Indicator: M16/04*	Besteding (jaar T) van uitvoering ten behoeve van de transitie *Aard controle R* *Indicator: M16/05*	Besteding (jaar T) uitgekeerde verstrekkingen (GOO en POO) *Aard controle R* *Indicator: M16/06*
			€ 1.932.964	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 66.923
			Totaal bedrag vorderingen (/ onrechtmatig uitgekeerde) verstrekkingen GOO en POO (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: M16/07*	Totaal te ontvangen normbedrag uitvoeringskosten per geregistreerde persoon waaraan in een maand een verstrekking is gedaan (POO) (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: M16/08*	Totaal bedrag ontvangen eigen bijdrage van ontheemden GOO (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: M16/09*	Periode vanaf wanneer de eigen bijdrage is ingevoerd *Aard controle D2* *Indicator: M16/10*	Periode vanaf wanneer de verhoging eigen bijdrage is ingevoerd *Aard controle D2* *Indicator: M16/11*	
			€ 1.292	€ 2.784	€ 97.265	01/01/2025	01/10/2025	
			Berekening totale besteding (jaar T) Som indicatoren 01/02/04/05/06/07/08 verminderd met 09 *Aard controle n.v.t.* *Indicator: M16/12*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: M16/13*				
			€ 1.906.698	€ 8.511.224				

Aen M	**M30**	**Specifieke uitkering wet gemeentelijke taak mogelijk maken asielopvangvoorzieningen** Gemeenten	SPUK I: Aantal gerealiseerde plekken van duurzame aard boven indicatieve opgave in het jaar T *Aard controle n.v.t.* *Indicator: M30/01*	SPUK I: Eindverantwording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: M30/02*	SPUK II: Aantal gerealiseerde plekken van bijzondere aard (AMV) in het jaar T *Aard controle n.v.t.* *Indicator: M30/03*	SPUK II: Eindverantwording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: M30/04*	
			0	Ja	53	Nee	

Taakvelden - IV3 overzicht CBS

Bedragen x €1.000

Exploitatie		Realisatie 2024	Primitieve begroting 2025	Begroting incl. wijzigingen 2025	Realisatie 2025	Resultaat 2025
XT-0	**0. Bestuur en ondersteuning**					
XT-01	**0.1 Bestuur**					
Baten		496	375	441	452	11
Lasten		-4.434	-3.409	-3.527	-4.658	-1.132
Totaal 0.1 Bestuur		**-3.937**	**-3.034**	**-3.086**	**-4.207**	**-1.121**
XT-010	**0.10 Mutaties reserves**					
Lasten		0	0	0	0	0
Onttrekkingen		20.882	7.158	19.504	13.672	-5.832
Stortingen		-13.509	-2.291	-9.543	-8.883	661
Totaal 0.10 Mutaties reserves		**7.373**	**4.867**	**9.961**	**4.789**	**-5.171**
XT-011	**0.11 Res. v.de rek. van baten lasten**					
Lasten		0	-1.715	-6.835	0	6.835
Stortingen		-23.030	0	0	0	0
Totaal 0.11 Res. v.de rek. van baten lasten		**-23.030**	**-1.715**	**-6.835**	**0**	**6.835**
XT-02	**0.2 Burgerzaken**					
Baten		1.160	884	1.244	1.260	16
Lasten		-3.062	-2.765	-3.210	-3.256	-46
Totaal 0.2 Burgerzaken		**-1.902**	**-1.881**	**-1.966**	**-1.996**	**-30**
XT-03	**0.3 Beheer ov. gebouwen en gronden**					
Baten		1.973	944	1.832	1.981	149
Lasten		-2.290	-2.191	-2.876	-2.757	119
Totaal 0.3 Beheer ov. gebouwen en gronden		**-317**	**-1.246**	**-1.044**	**-777**	**268**
XT-04	**0.4 Overhead**					
Baten		4.691	2.903	3.221	4.300	1.079
Lasten		-20.617	-21.339	-20.919	-21.010	-91
Totaal 0.4 Overhead		**-15.926**	**-18.436**	**-17.698**	**-16.710**	**988**
XT-05	**0.5 Treasury**					
Baten		2.496	2.318	2.885	1.967	-918
Lasten		-1.424	-1.500	-1.508	-1.366	142
Totaal 0.5 Treasury		**1.072**	**818**	**1.377**	**601**	**-777**
XT-061	**0.61 OZB woningen**					

Exploitatie		Realisatie 2024	Primitieve begroting 2025	Begroting incl. wijzigingen 2025	Realisatie 2025	Resultaat 2025
Baten		7.794	8.820	8.905	8.908	4
Lasten		0	0	0	0	0
Totaal 0.61 OZB woningen		**7.794**	**8.820**	**8.905**	**8.908**	**4**
XT-062	**0.62 OZB niet-woningen**					
Baten		5.355	6.255	6.255	6.290	35
Totaal 0.62 OZB niet-woningen		**5.355**	**6.255**	**6.255**	**6.290**	**35**
XT-063	**0.63 Parkeerbelasting**					
Baten		2.583	2.855	2.645	2.782	137
Totaal 0.63 Parkeerbelasting		**2.583**	**2.855**	**2.645**	**2.782**	**137**
XT-064	**0.64 Belastingen overig**					
Baten		591	678	685	807	122
Lasten		-948	-792	-792	-945	-153
Totaal 0.64 Belastingen overig		**-356**	**-114**	**-107**	**-138**	**-31**
XT-07	**0.7 Alg. uitk. e ov. uitk. gem.fonds**					
Baten		107.533	108.183	116.201	116.796	595
Lasten		0	-159	-973	0	973
Totaal 0.7 Alg. uitk. e ov. uitk. gem.fonds		**107.533**	**108.024**	**115.228**	**116.796**	**1.568**
XT-08	**0.8 Overige baten en lasten**					
Baten		35	0	0	0	0
Lasten		-97	-970	26	-141	-167
Totaal 0.8 Overige baten en lasten		**-62**	**-970**	**26**	**-141**	**-167**
XT-09	**0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)**					
Lasten		-5	0	0	-8	-8
Totaal 0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)		**-5**	**0**	**0**	**-8**	**-8**
Totaal 0. Bestuur en ondersteuning		**86.175**	**104.242**	**113.660**	**116.191**	**2.531**
XT-1	**1. Veiligheid**					
XT-11	**1.1 Crisisbeheersing en brandweer**					
Baten		157	144	144	145	1
Lasten		-3.507	-3.980	-4.086	-4.055	30
Totaal 1.1 Crisisbeheersing en brandweer		**-3.350**	**-3.836**	**-3.942**	**-3.911**	**31**
XT-12	**1.2 Openbare orde en veiligheid**					
Baten		22	26	70	98	28
Lasten		-2.184	-2.228	-2.254	-2.251	3
Totaal 1.2 Openbare orde en veiligheid		**-2.162**	**-2.202**	**-2.184**	**-2.153**	**31**
Totaal 1. Veiligheid		**-5.512**	**-6.038**	**-6.126**	**-6.064**	**62**
XT-2	**2. Verkeer, vervoer en waterstaat**					
XT-21	**2.1 Verkeer en vervoer**					
Baten		358	178	178	679	501
Lasten		-6.605	-7.014	-6.976	-6.296	680
Onttrekkingen		0	0	0	0	0
Stortingen		0	0	0	0	0
Totaal 2.1 Verkeer en vervoer		**-6.247**	**-6.836**	**-6.798**	**-5.617**	**1.181**
XT-22	**2.2 Parkeren**					
Baten		54	17	49	43	-6
Lasten		-2.332	-2.388	-2.801	-2.651	150
Stortingen		0	0	0	0	0
Totaal 2.2 Parkeren		**-2.277**	**-2.370**	**-2.751**	**-2.608**	**144**

Exploitatie		Realisatie 2024	Primitieve begroting 2025	Begroting incl. wijzigingen 2025	Realisatie 2025	Resultaat 2025
XT-23	**2.3 Recreatieve havens**					
Lasten		0	-6	-5	-4	0
Totaal 2.3 Recreatieve havens		**0**	**-6**	**-5**	**-4**	**0**
XT-24	**2.4 Economische havens en waterwegen**					
Baten		909	729	675	642	-33
Lasten		-1.430	-1.100	-1.394	-1.310	83
Totaal 2.4 Economische havens en waterwegen		**-522**	**-371**	**-719**	**-668**	**51**
XT-25	**2.5 Openbaar vervoer**					
Lasten		-69	-66	-101	-70	31
Totaal 2.5 Openbaar vervoer		**-69**	**-66**	**-101**	**-70**	**31**
Totaal 2. Verkeer, vervoer en waterstaat		**-9.115**	**-9.649**	**-10.374**	**-8.968**	**1.407**
XT-3	**3. Economie**					
XT-31	**3.1 Economische ontwikkeling**					
Baten		94	98	121	116	-4
Lasten		-368	-406	-558	-415	143
Totaal 3.1 Economische ontwikkeling		**-274**	**-308**	**-438**	**-299**	**139**
XT-32	**3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur**					
Baten		2.141	917	1.078	2.376	1.298
Lasten		-640	-918	-1.078	-563	515
Totaal 3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur		**1.502**	**-1**	**0**	**1.812**	**1.812**
XT-33	**3.3 Bedr.loket en bedr.regelingen**					
Baten		106	43	43	50	6
Lasten		-410	-354	-363	-351	12
Totaal 3.3 Bedr.loket en bedr.regelingen		**-304**	**-310**	**-320**	**-301**	**18**
XT-34	**3.4 Economische promotie**					
Baten		482	405	440	432	-8
Lasten		-695	-687	-722	-648	74
Totaal 3.4 Economische promotie		**-213**	**-282**	**-282**	**-216**	**66**
Totaal 3. Economie		**711**	**-901**	**-1.039**	**996**	**2.035**
XT-4	**4. Onderwijs**					
XT-41	**4.1 Openbaar basisonderwijs**					
Lasten		-251	-181	-181	-191	-10
Totaal 4.1 Openbaar basisonderwijs		**-251**	**-181**	**-181**	**-191**	**-10**
XT-42	**4.2 Onderwijshuisvesting**					
Baten		269	347	285	317	32
Lasten		-3.681	-4.042	-3.973	-3.780	194
Totaal 4.2 Onderwijshuisvesting		**-3.412**	**-3.695**	**-3.689**	**-3.463**	**226**
XT-43	**4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken**					
Baten		3.159	2.775	3.303	2.955	-348
Lasten		-5.004	-4.466	-4.982	-4.547	435
Totaal 4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken		**-1.845**	**-1.691**	**-1.679**	**-1.592**	**87**
Totaal 4. Onderwijs		**-5.508**	**-5.567**	**-5.549**	**-5.246**	**303**
XT-5	**5. Sport, cultuur en recreatie**					
XT-51	**5.1 Sportbeleid en activering**					
Baten		328	308	320	300	-20

Exploitatie		Realisatie 2024	Primitieve begroting 2025	Begroting incl. wijzigingen 2025	Realisatie 2025	Resultaat 2025
Lasten		-1.150	-1.133	-1.122	-1.035	86
Totaal 5.1 Sportbeleid en activering		**-822**	**-825**	**-802**	**-736**	**66**
XT-52	**5.2 Sportaccommodaties**					
Baten		2.545	2.302	2.361	2.508	148
Lasten		-4.382	-5.044	-5.347	-5.264	83
Totaal 5.2 Sportaccommodaties		**-1.838**	**-2.743**	**-2.986**	**-2.756**	**231**
XT-53	**5.3 Cultuurpresentatie, prod.partic.**					
Baten		13	53	93	52	-41
Lasten		-3.389	-3.230	-3.202	-3.046	156
Totaal 5.3 Cultuurpresentatie, prod.partic.		**-3.377**	**-3.177**	**-3.110**	**-2.994**	**116**
XT-54	**5.4 Musea**					
Baten		84	86	86	87	1
Lasten		-1.057	-920	-1.163	-1.121	42
Totaal 5.4 Musea		**-973**	**-834**	**-1.077**	**-1.034**	**43**
XT-55	**5.5 Cultureel erfgoed**					
Baten		245	169	169	214	45
Lasten		-827	-618	-724	-700	24
Totaal 5.5 Cultureel erfgoed		**-582**	**-449**	**-555**	**-485**	**70**
XT-56	**5.6 Media**					
Baten		184	0	47	47	0
Lasten		-954	-808	-1.001	-990	11
Totaal 5.6 Media		**-770**	**-808**	**-954**	**-943**	**11**
XT-57	**5.7 Openbaar groen en recreatie**					
Baten		119	133	145	228	83
Lasten		-5.240	-5.459	-6.287	-5.102	1.184
Totaal 5.7 Openbaar groen en recreatie		**-5.121**	**-5.327**	**-6.142**	**-4.874**	**1.267**
Totaal 5. Sport, cultuur en recreatie		**-13.483**	**-14.163**	**-15.625**	**-13.822**	**1.803**
XT-6	**6. Sociaal domein**					
XT-61	**6.1 Samenkracht en burgerparticip.**					
Baten		5.516	1.453	3.922	4.160	238
Lasten		-10.557	-8.386	-11.359	-10.625	734
Totaal 6.1 Samenkracht en burgerparticip.		**-5.041**	**-6.932**	**-7.436**	**-6.465**	**971**
XT-62	**6.2 Toegang en eerste lijnsvoorz.**					
Baten		1.112	0	0	0	0
Lasten		-4.751	0	0	0	0
Totaal 6.2 Toegang en eerste lijnsvoorz.		**-3.640**	**0**	**0**	**0**	**0**
XT-622	**6.22 Toegang/1e lijnsvrz. Jeug**					
Baten		0	0	272	179	-93
Lasten		0	-4.957	-5.217	-5.096	121
Totaal 6.22 Toegang/1e lijnsvrz. Jeug		**0**	**-4.957**	**-4.945**	**-4.917**	**28**
XT-623	**6.23 Toegang/1e lijnsvrz. Integraal**					
Baten		0	0	18	0	-18
Lasten		0	-522	-573	-526	47
Totaal 6.23 Toegang/1e lijnsvrz. Integraal		**0**	**-522**	**-555**	**-526**	**29**
XT-63	**6.3 Inkomensregelingen**					
Baten		15.446	15.914	16.747	16.796	49
Lasten		-23.144	-21.525	-21.060	-20.833	227

Exploitatie		Realisatie 2024	Primitieve begroting 2025	Begroting incl. wijzigingen 2025	Realisatie 2025	Resultaat 2025
Totaal 6.3 Inkomensregelingen		**-7.698**	**-5.611**	**-4.313**	**-4.037**	**276**
XT-64	**6.4 WSW en beschut werk**					
Lasten		-5.024	-4.937	-5.147	-5.608	-460
Totaal 6.4 WSW en beschut werk		**-5.024**	**-4.937**	**-5.147**	**-5.608**	**-460**
XT-65	**6.5 Arbeidsparticipatie**					
Lasten		-1.429	-1.465	-1.548	-1.426	122
Totaal 6.5 Arbeidsparticipatie		**-1.429**	**-1.465**	**-1.548**	**-1.426**	**122**
XT-660	**6.60 Hulpmiddelen en diensten (Wmo)**					
Baten		68	3	1.283	1.296	13
Lasten		-2.343	-2.293	-2.317	-2.174	143
Totaal 6.60 Hulpmiddelen en diensten (Wmo)		**-2.275**	**-2.290**	**-1.034**	**-878**	**156**
XT-671	**6.71 Maatwerkdienstverlening 18+**					
Lasten		0	0	0	0	0
Totaal 6.71 Maatwerkdienstverlening 18+		**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
XT-6711	**6.711 Huishoudelijke hulp (Wmo)**					
Baten		0	276	276	238	-38
Lasten		0	-5.430	-5.265	-5.166	99
Totaal 6.711 Huishoudelijke hulp (Wmo)		**0**	**-5.154**	**-4.989**	**-4.928**	**61**
XT-6712	**6.712 Begeleiding (Wmo)**					
Lasten		0	-4.169	-3.975	-3.881	94
Totaal 6.712 Begeleiding (Wmo)		**0**	**-4.169**	**-3.975**	**-3.881**	**94**
XT-6713	**6.713 Dagbesteding (Wmo)**					
Lasten		0	-1.029	-770	-709	61
Totaal 6.713 Dagbesteding (Wmo)		**0**	**-1.029**	**-770**	**-709**	**61**
XT-6714	**6.714 Ov.maatwerkarrangementen (Wmo)**					
Lasten		0	-131	-101	-58	44
Totaal 6.714 Ov.maatwerkarrangementen (Wmo)		**0**	**-131**	**-101**	**-58**	**44**
XT-671A	**6.71a Hulp bij het huishouden (WMO)**					
Baten		218	0	0	0	0
Lasten		-5.436	0	0	0	0
Totaal 6.71a Hulp bij het huishouden (WMO)		**-5.218**	**0**	**0**	**0**	**0**
XT-671B	**6.71b Begeleiding (WMO)**					
Lasten		-4.504	0	0	0	0
Totaal 6.71b Begeleiding (WMO)		**-4.504**	**0**	**0**	**0**	**0**
XT-671C	**6.71c Dagbesteding (WMO)**					
Lasten		-879	0	0	0	0
Totaal 6.71c Dagbesteding (WMO)		**-879**	**0**	**0**	**0**	**0**
XT-671D	**6.71d Overige maatw.arrang. (WMO)**					
Lasten		-49	0	0	0	0
Totaal 6.71d Overige maatw.arrang. (WMO)		**-49**	**0**	**0**	**0**	**0**
XT-672	**6.72 Maatwerkdienstverlening 18-**					
Lasten		0	0	0	0	0

Exploitatie		Realisatie 2024	Primitieve begroting 2025	Begroting incl. wijzigingen 2025	Realisatie 2025	Resultaat 2025
Totaal 6.72 Maatwerkdienstverlening 18-		**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
XT-672A	**6.72a Jeugdhulp begeleiding**					
Lasten		-1.883	0	0	0	0
Totaal 6.72a Jeugdhulp begeleiding		**-1.883**	**0**	**0**	**0**	**0**
XT-672B	**6.72b Jeugdhulp behandeling**					
Baten		-2	0	0	0	0
Lasten		-3.626	0	0	0	0
Totaal 6.72b Jeugdhulp behandeling		**-3.627**	**0**	**0**	**0**	**0**
XT-672C	**6.72c Jeugdhulp dagbesteding**					
Lasten		-3.482	0	0	0	0
Totaal 6.72c Jeugdhulp dagbesteding		**-3.482**	**0**	**0**	**0**	**0**
XT-672D	**6.72d Jeugdhulp z/verblijf overig**					
Lasten		-1.170	0	0	0	0
Totaal 6.72d Jeugdhulp z/verblijf overig		**-1.170**	**0**	**0**	**0**	**0**
XT-673A	**6.73a Pleegzorg**					
Lasten		-801	0	0	0	0
Totaal 6.73a Pleegzorg		**-801**	**0**	**0**	**0**	**0**
XT-673B	**6.73b Gezinsgericht**					
Lasten		-950	0	0	0	0
Totaal 6.73b Gezinsgericht		**-950**	**0**	**0**	**0**	**0**
XT-673C	**6.73c Jeugdhulp met verblijf overig**					
Lasten		-2.395	0	0	0	0
Totaal 6.73c Jeugdhulp met verblijf overig		**-2.395**	**0**	**0**	**0**	**0**
XT-674A	**6.74a Jeugdhulp beh. GGZ z/verblijf**					
Lasten		-3.481	0	0	0	0
Totaal 6.74a Jeugdhulp beh. GGZ z/verblijf		**-3.481**	**0**	**0**	**0**	**0**
XT-674B	**6.74b Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verbl**					
Lasten		-3.425	0	0	0	0
Totaal 6.74b Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verbl		**-3.425**	**0**	**0**	**0**	**0**
XT-674C	**6.74c Gesloten plaatsing**					
Lasten		-41	0	0	0	0
Totaal 6.74c Gesloten plaatsing		**-41**	**0**	**0**	**0**	**0**
XT-6751	**6.751 Jeugdhulp ambulant lokaal**					
Lasten		0	-21	-21	-2	18
Totaal 6.751 Jeugdhulp ambulant lokaal		**0**	**-21**	**-21**	**-2**	**18**
XT-6752	**6.752 Jeugdhulp ambulant regionaal**					
Lasten		0	-13.376	-13.365	-13.018	347
Totaal 6.752 Jeugdhulp ambulant regionaal		**0**	**-13.376**	**-13.365**	**-13.018**	**347**
XT-6762	**6.762 Jeugdhulp m verblijf regionaal**					
Lasten		0	-4.084	-5.715	-5.991	-276
Totaal 6.762 Jeugdhulp m verblijf regionaal		**0**	**-4.084**	**-5.715**	**-5.991**	**-276**

Exploitatie		Realisatie 2024	Primitieve begroting 2025	Begroting incl. wijzigingen 2025	Realisatie 2025	Resultaat 2025
XT-6763	**6.763 Jeugdhulp m verblijf landelijk**					
Lasten		0	-654	-324	-298	26
Totaal 6.763 Jeugdhulp m verblijf landelijk		**0**	**-654**	**-324**	**-298**	**26**
XT-6791	**6.791 PGB Wmo**					
Lasten		0	-765	-1.855	-1.637	218
Totaal 6.791 PGB Wmo		**0**	**-765**	**-1.855**	**-1.637**	**218**
XT-6792	**6.792 PGB Jeugd**					
Lasten		0	-1.000	-550	-507	43
Totaal 6.792 PGB Jeugd		**0**	**-1.000**	**-550**	**-507**	**43**
XT-681	**6.81 Geëscaleerde zorg 18+**					
Lasten		0	0	0	0	0
Totaal 6.81 Geëscaleerde zorg 18+		**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
XT-6811	**6.811 Beschermd wonen (Wmo)**					
Baten		0	23.400	24.994	18.847	-6.147
Lasten		0	-21.572	-21.952	-17.043	4.909
Totaal 6.811 Beschermd wonen (Wmo)		**0**	**1.828**	**3.042**	**1.804**	**-1.238**
XT-6812	**6.812 Maatsch. en vrouwenopv. (Wmo)**					
Baten		0	4.860	4.905	4.997	92
Lasten		0	-7.199	-7.206	-6.355	850
Totaal 6.812 Maatsch. en vrouwenopv. (Wmo)		**0**	**-2.339**	**-2.301**	**-1.358**	**943**
XT-681A	**6.81a Beschermd wonen (WMO)**					
Baten		16.568	0	0	0	0
Lasten		-15.394	0	0	0	0
Totaal 6.81a Beschermd wonen (WMO)		**1.174**	**0**	**0**	**0**	**0**
XT-681B	**6.81b Maatsch. en vrouwenopv. (WMO)**					
Baten		4.647	0	0	0	0
Lasten		-5.563	0	0	0	0
Totaal 6.81b Maatsch. en vrouwenopv. (WMO)		**-916**	**0**	**0**	**0**	**0**
XT-682	**6.82 Geëscaleerde zorg 18-**					
Lasten		0	0	0	0	0
Totaal 6.82 Geëscaleerde zorg 18-		**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
XT-6821	**6.821 Jeugdbescherming**					
Lasten		0	-1.412	-1.191	-1.119	73
Totaal 6.821 Jeugdbescherming		**0**	**-1.412**	**-1.191**	**-1.119**	**73**
XT-6822	**6.822 Jeugdreclassering**					
Lasten		0	-198	-159	-141	17
Totaal 6.822 Jeugdreclassering		**0**	**-198**	**-159**	**-141**	**17**
XT-682A	**6.82a Jeugdbescherming**					
Lasten		-1.247	0	0	0	0
Totaal 6.82a Jeugdbescherming		**-1.247**	**0**	**0**	**0**	**0**
XT-682B	**6.82b Jeugdreclassering**					
Lasten		-152	0	0	0	0
Totaal 6.82b Jeugdreclassering		**-152**	**0**	**0**	**0**	**0**
XT-691	**6.91 Coörd. en beleid Wmo**					
Lasten		0	-425	-2.982	-2.982	0
Totaal 6.91 Coörd. en beleid Wmo		**0**	**-425**	**-2.982**	**-2.982**	**0**
XT-692	**6.92 Coörd. en beleid Jeugd**					

Exploitatie		Realisatie 2024	Primitieve begroting 2025	Begroting incl. wijzigingen 2025	Realisatie 2025	Resultaat 2025
Lasten		0	-1.122	-3.302	-3.326	-25
Totaal 6.92 Coörd. en beleid Jeugd		**0**	**-1.122**	**-3.302**	**-3.326**	**-25**
Totaal 6. Sociaal domein		**-58.154**	**-60.766**	**-63.536**	**-62.008**	**1.528**
XT-7	**7. Volksgezondheid en milieu**					
XT-71	**7.1 Volksgezondheid**					
Baten		909	644	824	903	79
Lasten		-3.416	-3.458	-3.558	-3.338	220
Totaal 7.1 Volksgezondheid		**-2.507**	**-2.814**	**-2.734**	**-2.435**	**299**
XT-72	**7.2 Riolering**					
Baten		3.893	4.243	4.667	4.430	-237
Lasten		-2.495	-3.343	-3.925	-3.517	408
Totaal 7.2 Riolering		**1.398**	**900**	**742**	**913**	**170**
XT-73	**7.3 Afval**					
Baten		6.257	6.302	6.302	7.135	833
Lasten		-5.590	-5.482	-5.518	-6.215	-697
Totaal 7.3 Afval		**667**	**820**	**784**	**921**	**136**
XT-74	**7.4 Milieubeheer**					
Baten		1.186	844	5.674	1.381	-4.293
Lasten		-3.737	-3.913	-10.282	-4.679	5.603
Totaal 7.4 Milieubeheer		**-2.552**	**-3.069**	**-4.608**	**-3.297**	**1.310**
XT-75	**7.5 Begraafplaatsen en crematoria**					
Baten		1.215	1.307	1.307	1.266	-42
Lasten		-1.133	-1.262	-1.275	-1.243	32
Totaal 7.5 Begraafplaatsen en crematoria		**82**	**46**	**33**	**23**	**-10**
Totaal 7. Volksgezondheid en milieu		**-2.912**	**-4.117**	**-5.782**	**-3.877**	**1.905**
XT-8	**8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing**					
XT-81	**8.1 Ruimtelijke ordening**					
Baten		1.355	925	1.456	1.016	-440
Lasten		-2.592	-1.826	-2.667	-2.162	505
Totaal 8.1 Ruimtelijke ordening		**-1.237**	**-901**	**-1.211**	**-1.147**	**65**
XT-82	**8.2 Grondexpl. (niet-bedr.terreinen)**					
Baten		17.767	17.704	19.296	14.120	-5.177
Lasten		-7.383	-17.704	-19.296	-11.340	7.957
Totaal 8.2 Grondexpl. (niet-bedr.terreinen)		**10.384**	**0**	**0**	**2.780**	**2.780**
XT-83	**8.3 Wonen en bouwen**					
Baten		1.254	904	1.564	3.591	2.027
Lasten		-2.603	-3.043	-5.981	-3.263	2.718
Totaal 8.3 Wonen en bouwen		**-1.349**	**-2.139**	**-4.417**	**328**	**4.745**
Totaal 8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing		**7.798**	**-3.040**	**-5.628**	**1.962**	**7.590**
Gerealiseerd resultaat		**0**	**0**	**0**	**19.164**	**19.164**

Overige gegevens

Accountantsverklaring

Eshuis REGISTERACCOUNTANTS

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan de raad van de gemeente Harderwijk

Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening 2025

Ons oordeel
Wij hebben de jaarrekening 2025 van de gemeente Harderwijk te Harderwijk gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van zowel de grootte en de samenstelling van de baten en lasten over 2025 als van het vermogen van de gemeente Harderwijk op 31 december 2025 alsmede een getrouw beeld van de financiële rechtmatigheid over 2025 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV).

De jaarrekening bestaat uit:

1. Het overzicht van baten en lasten over 2025.
2. De balans per 31 december 2025.
3. De toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen, waaronder de rechtmatigheidsverantwoording van het college van burgermeester en wethouders over de financiële rechtmatigheid van baten, lasten en balansmutaties over 2025.
4. De rechtmatigheidsverantwoording over 2025.
5. De SiSa-bijlage met de verantwoordingsinformatie over specifieke uitkeringen.
6. De bijlage met het overzicht van de gerealiseerde baten en lasten per taakveld.

De basis voor ons oordeel
Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado), de Nota verwachtingen accountantscontrole 2025, het controleprotocol dat is vastgesteld door de gemeenteraad op 20 maart 2026 en het Controleprotocol Wet normering topinkomens (WNT) 2025 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie ‘Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening’.

Wij zijn onafhankelijk van de gemeente Harderwijk zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Informatie ter ondersteuning van ons oordeel
Wij hebben onze controlewerkzaamheden bepaald in het kader van de controle van de jaarrekening als geheel en bij het vormen van ons oordeel hierover. Onderstaande informatie ter ondersteuning van ons oordeel en onze bevindingen moeten in dat kader worden bezien en niet als afzonderlijke oordelen of conclusies.

Materialiteit
Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op EUR 4.400.000. De bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie bedraagt 2% van de totale lasten exclusief de toevoegingen aan reserves, zoals voorgeschreven in artikel 2 lid 1 en 3 Bado. In de Nota verwachtingen accountantscontrole 2025 zijn tevens een aantal specifieke controle- en rapportagetoleranties opgenomen, die wij hebben toegepast.

Daarbij zijn voor de controle van de in de jaarrekening opgenomen WNT-informatie de materialiteitsvoorschriften gehanteerd zoals vastgelegd in het Controleprotocol WNT 2025. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn, zoals ook bedoeld in artikel 3 Bado.

Wij zijn met de gemeenteraad overeengekomen dat wij aan de raad tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven EUR 50.000 rapporteren alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve, sisa- of WNT-redenen relevant zijn.

Controleaanpak frauderisico's

Het risico dat het management maatregelen van interne beheersing doorbreekt
In iedere organisatie heeft het management, bij u is dat college van burgemeester en wethouders, de mogelijkheid om fraude te plegen, omdat het in staat is de administratieve vastleggingen te manipuleren en frauduleuze financiële overzichten op te stellen door interne beheersingsmaatregelen te doorbreken, die anderszins effectief lijken te werken.

Wij besteden om die reden bij de controle aandacht aan het risico van het doorbreken van maatregelen van interne beheersing door het management bij:

- Journaalposten en andere aanpassingen die tijdens het opstellen van de jaarrekening zijn gemaakt.
- Schattingen en schattingsprocessen.
- Significante transacties buiten het kader van de normale bedrijfsuitoefening.
- De betaalorganisatie.

Controlewerkzaamheden en waarnemingen
Wij hebben de opzet en het bestaan geëvalueerd van de maatregelen van interne beheersing in de processen voor het genereren en verwerken van journaalposten en het maken van schattingen, uitgaande van een risico op doorbreking van dat proces. We hebben het proces rondom de totstandkoming van financiële verslaggeving beoordeeld en geëvalueerd.

Wij hebben journaalposten geselecteerd op basis van risicocriteria. Hierop zijn controlewerkzaamheden verricht, waarbij wij tevens aandacht hebben besteed aan significante transacties buiten de normale bedrijfsuitoefening. Daarnaast hebben wij controlewerkzaamheden verricht ten aanzien van belangrijke schattingen van het management, waaronder de waardering van de vaste activa, voorzieningen, vorderingen, alsmede de afgrenzing van verplichtingen tussen boekjaren.

Wij hebben de toelichting in de paragraaf frauderisico’s met betrekking tot fraude en integriteit in het jaarverslag geëvalueerd en verwijzen naar de desbetreffende passage.

Onze werkzaamheden hebben niet geleid tot specifieke aanwijzingen voor fraude of vermoedens van fraude ten aanzien van het doorbreken van de interne beheersing door het management.

Controleaanpak veronderstellingen inzake financiële risico’s in relatie tot de financiële positie
Zoals toegelicht in de paragraaf “Weerstandsvermogen en risicobeheersing” van de jaarstukken, heeft het college van burgemeester en wethouders een specifieke beoordeling gemaakt van de mogelijkheid van de gemeente om de financiële risico’s vanuit de reguliere exploitatie en onverwachte tegenvallers financieel op te vangen zonder tussenkomst van de toezichthouder en de bedrijfsvoering voort te zetten voor de voorzienbare toekomst.

Wij hebben de specifieke beoordeling met het college van burgemeester en wethouders besproken en professioneel-kritisch geëvalueerd. Wij hebben overwogen of de specifieke beoordeling van het college van burgermeester en wethouders op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, alle relevante gebeurtenissen en omstandigheden bevat waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan omtrent de financiële positie, dat wil zeggen het vermogen van de gemeente in relatie tot de exploitatie met inachtneming van de mogelijkheden om de financiële risico’s vanuit de reguliere exploitatie en onverwachte tegenvallers financieel op te vangen, zonder tussenkomst van de toezichthouder.

Verder hebben wij kennis genomen van de beoordeling van de begroting van de gemeente door de provincie. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen.

Op basis van onze werkzaamheden hebben wij geen materiële onzekerheden geïdentificeerd ten aanzien van de geschiktheid van de door het college van burgemeester en wethouders gehanteerde veronderstellingen inzake het opvangen van financiële risico's in relatie tot de financiële positie. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat de gemeente niet langer in staat is de financiële risico's vanuit de reguliere exploitatie en onverwachte tegenvallers financieel op te vangen, zonder tussenkomst van de toezichthouder.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd
In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2025 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1, sub n en o Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen andere informatie
Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvatten de jaarstukken andere informatie, die bestaat uit:

- Het jaarverslag, waaronder de programmaverantwoording en de paragrafen.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat. Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het college van burgermeester en wethouders is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het jaarverslag in overeenstemming met het BBV.

Verklaring betreffende overige door wet- of regelgeving gestelde vereisten
Ingevolge artikel 213 lid 3 (b) Gemeentewet hebben wij onderzocht of de baten en lasten, alsmede de balansmutaties met betrekking tot specifieke uitkeringen als bedoeld in artikel 17 Financiële-verhoudingswet (hierna: de specifieke uitkeringen) rechtmatig tot stand zijn gekomen. In de jaarrekening is verantwoordingsinformatie opgenomen over deze specifieke uitkeringen (de sisa-bijlage).

Naar ons oordeel zijn de baten en lasten, alsmede de balansmutaties over 2025 met betrekking tot de specifieke uitkeringen in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de vereisten aan de specifieke uitkeringen bij en krachtens artikel 58a BBV en de Financiële-verhoudingswet - Regeling informatieverstrekking sisa.

Het college van burgemeester en wethouders is verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de baten en lasten alsmede de balansmutaties met betrekking tot de specifieke uitkeringen, in overeenstemming met de vereisten aan de specifieke uitkeringen bij en krachtens artikel 58a BBV en de Financiële-verhoudingswet - de Regeling informatieverstrekking sisa. In dit kader is het college van burgemeester en wethouders tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het college van burgemeester en wethouders noodzakelijk acht om de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

Het is onze verantwoordelijkheid een redelijke mate van zekerheid te krijgen voor ons oordeel ingevolge artikel 213 lid 3 (b) Gemeentewet. Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens Nederlands recht, waaronder de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado) en de Nota Verwachtingen Accountantscontrole 2025, zoals opgenomen in de Nota procedure aanlevering sisa-verantwoordingsinformatie 2025 in bijlage 2 van de Regeling informatieverstrekking sisa. Wij hebben bij de controle van de baten en lasten, alsmede de balansmutaties met betrekking tot specifieke uitkeringen dezelfde materialiteit toegepast als bij de controle van de jaarrekening. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat baten en lasten alsmede de balansmutaties met betrekking tot de specifieke uitkeringen als gevolg van fraude of fouten niet in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de gemeente;
- het evalueren of de baten en lasten alsmede de balansmutaties met betrekking tot de specifieke uitkeringen in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het college van burgemeester en wethouders en de raad voor de jaarrekening
Het college van burgemeester en wethouders is verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarrekening en getrouw weergeven van de grootte en de samenstelling van de baten en lasten over 2025 en van het vermogen op 31 december 2025 alsmede het getrouw weergeven van de financiële rechtmatigheid over 2025 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV).

In dit kader is het college van burgemeester en wethouders tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die college van burgemeester en wethouders noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving en de naleving van het normenkader voor de financiële rechtmatigheid mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het college van burgemeester en wethouders de veronderstellingen inzake de financiële risico's in relatie tot de financiële positie onderbouwen en afwegen of de gemeente Harderwijk in staat is de financiële risico's vanuit de reguliere exploitatie en onverwachte tegenvallers financieel op te vangen zonder tussenkomst van de toezichthouder. Het college van burgemeester en wethouders moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de financiële risico's kunnen worden opgevangen toelichten in de jaarrekening.

De raad is verantwoordelijk voor het vaststellen van het normenkader voor de financiële rechtmatigheid en het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de gemeente.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening
Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel-kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Bado, het controleprotocol dat is vastgesteld door de gemeenteraad op 20 maart 2026, het Controleprotocol WNT 2025, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;

- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de gemeente;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het college van burgemeester en wethouders en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het college van burgemeester en wethouders gehanteerde veronderstellingen aanvaardbaar zijn inzake de afweging dat de gemeente in staat is de financiële risico's vanuit de reguliere exploitatie en onverwachte tegenvallers financieel op te vangen zonder tussenkomst van de toezichthouder. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan omtrent de financiële positie. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen echter van materiële betekenis zijn voor de financiële positie van de gemeente;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij zijn verantwoordelijk voor het plannen en uitvoeren van de controle van de jaarrekening om voldoende en geschikte controle-informatie te verkrijgen met betrekking tot de in de jaarrekening van de gemeente opgenomen financiële informatie ten aanzien van activiteiten uitgevoerd door uitvoeringsorganisaties van de gemeente als basis voor het vormen van een oordeel over de jaarrekening. Tevens zijn wij verantwoordelijk voor de aansturing van, het toezicht op en de beoordeling van de controlewerkzaamheden die in het kader van de controle van de jaarrekening van de gemeente zijn uitgevoerd. Wij dragen de volledige verantwoordelijkheid voor onze controleverklaring.

Wij communiceren met de gemeenteraad onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Amersfoort, 4 juni 2026

Eshuis Registeraccountants B.V.

A. van de Groep MSc RA

Eshuis Registeraccountants B.V.
Algemene voorwaarden / Handelsregister K.v.K. Enschede nr. 08151214

Bijlagen

Overzichten kredieten

Kredietruimte Algemene Dienst

Krediet	Kostensoort	Afsluiten	Krediet	Geboekt vorige jaren	Geboekt huidig jaar	Vrije ruimte
INV0010 Routekaart windenergie lorentz	Lasten	n.v.t.	1.258	1.184	-1.184	1.258
INV0010 Routekaart windenergie lorentz	Baten	n.v.t.	-633	-632	632	-633
INV0048 Werk ligplaatsen Rondvaartschepen	Lasten	Nee	65			65
INV0075 Herinrichting Parkzone Stadsdennen	Lasten	Ja	425	208	87	130
INV0075 Herinrichting Parkzone Stadsdennen	Baten	Ja			-40	40
INV0075 Herinrichting Parkzone Stadsdennen	Baten	Ja		-23		23
INV0181 Voorber parkeerg. Kop van de Stadswe	Lasten	Nee	500	201	97	202
INV0189 Vervanging geluidsschermen A28	Lasten	Nee		27		-27
INV0189 Vervanging geluidsschermen A28	Lasten	Nee	2.047			2.047
INV0192 Selectieve toegang binnenstad	Lasten	Nee	128	82	35	11
INV0196 Mess terrein Kranenburg	Lasten	Ja	175	121	57	-2
INV0203 Brug de Wellen	Lasten	Ja	180	101	80	-1
INV0210 Duurz veilig 30 en 60 km zones	Lasten	Nee	182	1		181
INV0211 Kantoormeubilair stadhuis	Lasten	Ja	61		61	-1
INV0219 Vissersbrug	Lasten	Ja	950	827	81	42
INV0221 Rioleringswerkz. zeestraat	Lasten	Nee	120	2		118
INV0221 Rioleringswerkz. zeestraat	Baten	Nee	-70			-70
INV0226 Maatregelen N302 - Lorentz	Lasten	Nee	260	18	9	233
INV0232 Revitalisering binnenstad 23-26	Lasten	Nee	1.835	908	355	572
INV0233 Ontvangstloc. Boekhorstlaan fase 1	Lasten	Ja	694	42	652	1
INV0233 Ontvangstloc. Boekhorstlaan fase 1	Baten	Ja	-694			-694
INV0233 Ontvangstloc. Boekhorstlaan fase 1	Baten	Ja			-20	20
INV0233 Ontvangstloc. Boekhorstlaan fase 1	Baten	Ja		-42	-631	673
INV0234 Aansluiting open warmtenet	Lasten	Ja	445	421	20	4
INV0235 Zonnepanelen MFC de Bogen	Lasten	Nee	300	4		296
INV0236 Reconstruct Ceintuurbaan Korhoenlaan	Lasten	Nee	1.285	637	12	636
INV0236 Reconstruct Ceintuurbaan Korhoenlaan	Baten	Nee		-52		52
INV0236 Reconstruct Ceintuurbaan Korhoenlaan	Baten	Nee	-383			-383
INV0236 Reconstruct Ceintuurbaan Korhoenlaan	Baten	Nee		-50		50
INV0237 Skatebaan Sypel 2023	Lasten	n.v.t.	275	261		14
INV0241 Werkvoertuig bebording	Lasten	Nee	90			90
INV0242 Werkvoertuig ongedierte	Lasten	Nee	85			85
INV0250 schoolgebouw Sypel 2	Lasten	Nee	1.029			1.029
INV0252 Uitkijktoren beekhuizerzand	Lasten	Nee	270		31	239
INV0252 Uitkijktoren beekhuizerzand	Baten	Nee	-150			-150
INV0254 Herinrichting Boomkamp (fietsstraat)	Lasten	Nee	550			550
INV0254 Herinrichting Boomkamp (fietsstraat)	Baten	Nee	-250			-250
INV0255 Aanpassen fietspad Vitringasingel	Lasten	Nee	271	3	177	91
INV0265 Uitvoering verkeersveiligheidsplan	Lasten	Nee	1.796	186	878	733
INV0265 Uitvoering verkeersveiligheidsplan	Baten	Nee			-31	31
INV0265 Uitvoering verkeersveiligheidsplan	Baten	Nee	-172			-172
INV0265 Uitvoering verkeersveiligheidsplan	Baten	Nee	-497	-84	-433	20
INV0265 Uitvoering verkeersveiligheidsplan	Baten	Nee		-42	-89	131
INV0265 Uitvoering verkeersveiligheidsplan	Baten	Nee		-13		13
INV0267 IHP Basisschool Het Koraal gebouw	Lasten	Nee	8.065	105	256	7.705
INV0268 IHP Binnenklimaat scholen	Lasten	Nee	1.820	32	-18	1.806
INV0270 Auto inspectie speeltoestellen B 23	Lasten	Nee	46		33	13
INV0271 Renovatie Mess bouwkundig	Lasten	Nee	2.119			2.119

Krediet	Kostensoort	Afsluiten	Krediet	Geboekt vorige jaren	Geboekt huidig jaar	Vrije ruimte
INV0272 Renovatie Mess inrichting	Lasten	Nee	160			160
INV0273 Renovatie Mess installatie	Lasten	Nee	834			834
INV0273 Renovatie Mess installatie	Baten	Nee	-84			-84
INV0274 Renovatie Mess terrein	Lasten	Nee	96			96
INV0275 MIP 2024 vrachtwagen	Lasten	Nee	300			300
INV0276 MIP 2024 veegmachine (groot)	Lasten	Nee	250			250
INV0280 DMJOP Gymlokaal Deventerweg bouwk	Lasten	Nee	178		7	171
INV0280 DMJOP Gymlokaal Deventerweg bouwk	Baten	Nee	-43			-43
INV0280 DMJOP Gymlokaal Deventerweg bouwk	Baten	Nee	-8			-8
INV0281 DMJOP Gymlokaal Deventerweg install	Lasten	Nee	180		153	27
INV0281 DMJOP Gymlokaal Deventerweg install	Baten	Nee	-30			-30
INV0281 DMJOP Gymlokaal Deventerweg install	Baten	Nee	-8			-8
INV0282 DMJOP Gemeentewerf install.	Lasten	Nee	95			95
INV0283 DMJOP Stadhuis bouwkundig	Lasten	Ja	407	205	77	126
INV0284 DMJOP Stadhuis installaties	Lasten	Ja	416	170	284	-38
INV0285 Openbaar toilet De Wellen	Lasten	Nee	105			105
INV0286 IHP VCO Leonardo	Lasten	Nee	3.352	45	35	3.273
INV0288 Molenweg inrichting openbare ruimte	Lasten	Nee	790	1	452	337
INV0297 Krediet Sypel sportzaal ventilatie	Lasten	Nee	1.130			1.130
INV0297 Krediet Sypel sportzaal ventilatie	Baten	Nee	-430			-430
INV0299 Vervang beweegbare afslagen 3landen	Lasten	Nee	240		11	229
INV0300 Vervang beweegbare afslagen stad	Lasten	Nee	420		71	349
INV0301 Infra sfeerverlichting binnenstad	Lasten	Nee	135			135
INV0303 Aankoop grond Zuiderzeestraatweg 110	Lasten	Ja	385	343	33	9
INV0304 Aankoop opstal Zuiderzeestraatweg 110	Lasten	Ja	180	162	18	
INV0305 1e inr OLP Rank en Startblok	Lasten	Ja	35		34	1
INV0306 Damwanden Kelvinstraat	Lasten	Ja	140	84	32	24
INV0307 Havenverlichting	Lasten	Ja	100		101	-1
INV0308 Software bruggen	Lasten	Ja	65		59	6
INV0309 MIP 2025 Personenvoertuig (BWT)	Lasten	n.v.t.	38		26	12
INV0310 MIP 2025 Gazonmaaier (Openb. Groen)	Lasten	Nee	150			150
INV0311 MIP 2025 Werkvoertuig buitengebied	Lasten	Nee	70			70
INV0313 KN 2025 Verv ondergr containers	Lasten	Nee	1.310			1.310
INV0314 DMJOP 2025 Begraafplaats Elzenhof	Lasten	Nee	88			88
INV0315 DMJOP 2025 Gymlokaal Bosb. Touss.	Lasten	Nee	354			354
INV0315 DMJOP 2025 Gymlokaal Bosb. Touss.	Baten	Nee	-57			-57
INV0315 DMJOP 2025 Gymlokaal Bosb. Touss.	Baten	Nee	-12			-12
INV0316 Vervanging kunstgrasveld Zwart-Wit	Lasten	Nee	623	10	-2	616
INV0316 Vervanging kunstgrasveld Zwart-Wit	Baten	Nee	-108			-108
INV0316 Vervanging kunstgrasveld Zwart-Wit	Baten	Nee		-1		1
INV0317 Vervanging kunstgrasveld Hierden I	Lasten	Nee	574	10	5	559
INV0317 Vervanging kunstgrasveld Hierden I	Baten	Nee	-100			-100
INV0317 Vervanging kunstgrasveld Hierden I	Baten	Nee		-1		1
INV0318 Vervanging kunstgrasveld Hierden II	Lasten	Nee	515	10	-2	508
INV0318 Vervanging kunstgrasveld Hierden II	Baten	Nee	-89			-89
INV0318 Vervanging kunstgrasveld Hierden II	Baten	Nee		-1		1
INV0319 Warmtenetwerk Agiostorting 2025	Lasten	Ja	750		750	
INV0320 IHP Alfons Ariëns Nieuwbouw	Lasten	Nee	9.236		8	9.228

Krediet	Kostensoort	Afsluiten	Krediet	Geboekt vorige jaren	Geboekt huidig jaar	Vrije ruimte
INV0321 IHP Sporthal Stadsweiden	Lasten	Nee	8.665			8.665
INV0322 IHP tijd. unit Waterfront De Veste	Lasten	Nee	150		5	145
INV0323 IHP Gymzaal Vliepad	Lasten	Nee	1.524		5	1.519
INV0324 IHP Vrijeschool Valentijn	Lasten	Nee	3.557			3.557
INV0325 Ontwikkelingskst Windpark Lorentz	Lasten	Nee	240		87	153
INV0326 PMS Jan Krul Waterfront	Lasten	Nee	160		55	105
INV0327 getrokken strooier 2025	Lasten	Ja	40			40
INV0328 Nutsvoorzieningen havens WFR	Lasten	n.v.t.	313		313	
INV0329 Kadevoorzieningen Waterfront	Lasten	n.v.t.	138		138	
INV0330 Installaties Jan Krulkade P7	Lasten	Nee	3.780			3.780
INV0331 Bouwkundig deel Jan Krulkade P7	Lasten	Nee	7.320			7.320
INV0332 Grond Daltonstraat 42-44	Lasten	Ja	745		745	
INV0333 Opstallen Daltonstraat 42-44	Lasten	Ja	2.369		2.364	5
INV0334 Grond Donkerstraat 10-12-14	Lasten	Ja	391		391	
INV0335 Opstallen Donkerstraat 10-12-14	Lasten	Ja	1.564		1.555	9
INV0336 Verbouw Donkerstraat 10-12-14	Lasten	Nee	90			90
INV0340 Uitbreiding Dok19 t.b.v. Waterfront	Lasten	Nee	2.400			2.400
INV0353 Rioolverv. gr. kl. Oosterwijck	Lasten	Ja	305		339	-33
INV0353 Rioolverv. gr. kl. Oosterwijck	Lasten	Ja			-339	339
INV0353 Rioolverv. gr. kl. Oosterwijck	Baten	Ja	-305			-305
INV0354 Techniek en Inrichting Elzenhof	Lasten	Nee	137			137
INV0355 Aandelen Omrin	Lasten	Ja	237		240	-3
Totaal			**81.029**	**5.468**	**9.150**	**66.411**

Kredietruimte GREX

Kredietruimte Grex		Afsluiten	Krediet	Geboekt vorig jaar	Geboekt huidig jaar	Vrije ruimte
		Drielanden				
Groene Zoom	GX01010 BRM Small Smart Houses Horloseweg	Nee	100		48	52
Groene Zoom	GX01011 WRM/BW Small Smart Houses Horloseweg	Nee	38			38
Groene Zoom	GX01015 Planschade Groene Zoom 2023	Nee	80	57		23
Groene Zoom	GX01019 intern plankst Groene Zoom 2025	Ja	60		43	17
Groene Zoom	GX01020 extern plankst Groene Zoom 2025	Ja	25		7	18
Drielanden 89	GX02008 Interne plankosten Driel.Nrd 2025	Ja	9		3	6
Drielanden 89	GX02009 externe plankosten Driel.Nrd 2025	Ja	3		2	1
Harderweide	GX06002 Gebiedspromotie Drielanden-West	Nee	32	11	-7	29
Harderweide	GX06003 Omgevingscommunicatie Drielanden-Wes	Nee	10	8	1	2
Harderweide	GX06006 Geluidscherm Harderweide	Nee	5.500	355	4.728	417
Harderweide	GX06012 BRM deelgebied II Noord	Nee	2.710	2.586	101	23
Harderweide	GX06013 Bescherming das Harderweide	Nee	178	124	26	28
Harderweide	GX06024 WRM Harderweide fase 2 Noord	Nee	4.980	1.471	1.658	1.851
Harderweide	GX06028 BRM deelgebied II Zuid	Nee	1.720	1.554	171	-5
Harderweide	GX06029 Interne plankosten Hweide 25	Ja	316		312	3
Harderweide	GX06030 Externe plankosten Hweide 25	Ja	420		350	70
Harderweide	GX06031 Geluidswerende voorz. Gr.Zmweg	Nee	102		14	89
Harderweide	GX06032 Snelheidrem maatregelen Bloemendreef	Ja	30		27	3
Harderweide	GX06033 Verkoop 19 bouwkavels Harderweide	Nee	100		11	89
Totaal Drielanden			**16.413**	**6.163**	**7.493**	**2.756**
		Lorentz III				
Lorentz III	GX20004 Onderhoud verkoopbare kavels Lorentz	Nee	42	41		1
Lorentz III	GX20006 Lorentz III BRM fase II + deels III	Nee	2.261	1.581	202	478
Lorentz III	GX20021 Interne plank. uitg Lorentz III 2025	Ja	149		122	27
Lorentz III	GX20022 externe plank. uitg Lorentz III 2025	Ja	33		48	-15

Kredietruimte Grex		Afsluiten	Krediet	Geboekt vorig jaar	Geboekt huidig jaar	Vrije ruimte
Lorentz III	GX20023 externe plank. opb Lorentz III 2025	Ja	33		1	31
Lorentz III	GX20027 Aanleg inritten Lorentz III 2025	Nee			30	-30
Lorentz III	GX20028 Groenaanplant Lorentz III 2025	Nee			9	-9
Totaal Lorentz III			**2.516**	**1.622**	**412**	**482**
	Restgrexen					
Lorentz II	GX90003 Natuurstrook Lorentz II	Ja	262	189	40	33
Lorentz II	GX90008 Interne plankosten Lorentz II 2025	Ja	6			6
Tonsel	GX91002 woonrijp maken Tonsel 1e fase	Nee	44	-12	32	24
Tonsel	GX91011 Interne plankosten Tonsel 2025	Ja	38		13	25
Tonsel	GX91012 Externe plankosten uitg Tonsel 2025	Ja	31		1	30
Sypel	GX93013 Interne plankosten Sypel 2025	Ja	17		7	10
Sypel	GX93014 Externe plankosten uitg Sypel 2025	Ja	1		1	
Totaal Restgrexen			**397**	**177**	**93**	**127**
	Waterfront					
Lorentzhaven	GX11008 Interne Plankosten Lorentzhaven 2025	Ja	1		5	-4
Gemeenteljke inzet	GX14011 Opwaarderen basiskwaliteit WF-park	Nee	250			250
Gemeenteljke inzet	GX14012 interne plankosten WF f2 25	Ja	103		126	-23
Gemeenteljke inzet	GX14013 externe plankosten WF f2 25	Ja	16		1	14
Gemeenteljke inzet	GX14014 WRM overgangsgeb f2-3 WF 25	Nee	265		264	1
De Kades	GX16001 Sanering en BRM - WFR fase 3	Nee	1.941	1.846		95
De Kades	GX16013 Haven voorzieningen Vissershaven	Ja	295	344	-2	-46
De Kades	GX16016 WRM deelgebied 2 fase 3	Nee	960	728	100	132
De Kades	GX16017 Real. havenvoorz. deelgeb.2	Ja	135	84	-1	53
De Kades	GX16018 Restant WRM fase 3 deelgeb.1	Ja	80	67	7	6
De Kades	GX16019 Vooruitl. wkzh toekomstig deelgeb f3	Nee	50	9	28	13
De Kades	GX16020 WRM deelgeb.6 Ons Stadsgezicht	Nee	2.145	37	469	1.639
De Kades	GX16021 interne plankosten WF f3 25	Ja	281		264	16
De Kades	GX16022 Externe plankosten WF f3 25	Ja	261		253	8
De Kades	GX16023 Verleggen Warmtenet De Kades 25	Ja	250		277	-27
De Kades	GX16024 Havenvoorzieningen kleine vaartuigen	Ja	20		20	
Waterfront Algemeen	GX18001 Aanv.krediet resterend explosievenon	Nee	237			237
Waterfront Algemeen	GX18009 interne plankosten alg WF 2025	Ja	337		297	40
Waterfront Algemeen	GX18010 externe plankosten alg WF 2025	Ja	100		55	45
Totaal Waterfront			**7.727**	**3.115**	**2.163**	**2.449**
Totaal			**27.052**	**11.077**	**10.160**	**5.815**

Overzicht terugkoppeling rekenkameronderzoeken

In onderstaand overzicht wordt aangegeven waar in de jaarrekening een terugkoppeling wordt gegeven van de aanbevelingen van rekenkameronderzoeken. Het betreft rekenkameronderzoeken waarvan één of meerdere aanbevelingen nog in uitvoering zijn.

Rekenkameronderzoek	Programma
Afvalbeleid	7 - Volksgezondheid en milieu
Meerinzicht (2021)	0 - Bestuur en ondersteuning

Toegang tot de WMO (2023)	6 - Sociaal domein
Participatie in Harderwijk	6 - Sociaal domein
Ondermijning in Harderwijk	1 - Veiliheid

Afvalbeleid

De aanbevelingen van het Rekenkamer Rapport Afvalbeleid zijn opgenomen in het Grondstoffenplan 2026-2030 Van Afval naar Grondstof tot nadenken. Hierin is extra aandacht voor participatie, handhaving en communicatie bij de uitvoering van het nieuwe afvalbeleid.

Meerinzicht (2021)

Op 21 april 2022 heeft de gemeenteraad de aanbevelingen uit het “Rekenkameronderzoek naar Meerinzicht” overgenomen. De kernboodschap is om tot meer sturingsinformatie en gestructureerde informatievoorziening te komen. In 2024 is adviesbureau Berenschot samen met een ambtelijke werkgroep aan de slag gegaan om te komen tot KPI’s voor Domein Bedrijfsvoering. In 2024 heeft Berenschot een rapport opgeleverd waarin vier indicatoren worden voorgesteld:

- Kwaliteit: met als doel het verbeteren van de dienstverlening.
- Kwetsbaarheid: met als doel het verminderen van de kwetsbaarheid.
- Klantgerichtheid: met als doel het verhogen van de mate van klantgerichtheid
- Kostenbeheersing: met als doel het kritisch zijn op de kosten.

De implementatie van de werkwijze van de KPI’s is bij Meerinzicht belegd. Meerinzicht heeft bij de Bestuursrapportage 2025 een voorstel neergelegd voor de verdere invulling en normering van de KPI’s. Dit is voor zienswijze aan de drie raden voorgelegd. Er zijn door de raden geen zienswijzen ingediend. Meerinzicht zal de KPI’s inrichten en hierover in de reguliere P&C-documenten rapporteren.

Toegang tot de WMO (2023)

Vanuit het rekenkameronderzoek zijn twee aanbevelingen geformuleerd:

- *Aanbeveling 1:* Neem in het aanstaande beleidsplan concrete doelstellingen op, stel indicatoren vast en bepaal streefwaarden.
  De vastgestelde nota Sociaal Domein omvat strategische doelstellingen die verder worden uitgewerkt in de uitvoeringsagenda. In de Monitor Sociaal Domein krijgt de gemeenteraad inzicht in de voortgang en resultaten binnen het sociaal domein. De Monitor bevat tevens indicatoren voor de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) en toegang, waardoor een alomvattend beeld ontstaat van de ontwikkelingen en prestaties binnen het sociaal domein.
- *Aanbeveling 2*: Zorg voor een structurering en uniformering in de uitvoering, houdt daarbij oog voor de rechtmatigheid.

In 2025 is de nieuwe werkwijze van de Wmo verder geïmplementeerd, met start- en evaluatiegesprekken die bijdragen aan een versterkte opdrachtgeversrol en beter monitoren en bijsturen van ondersteuning. Waar passend is ingezet op langere indicatieperioden, wat leidt tot minder administratieve lasten en meer stabiliteit voor inwoners.

Daarnaast is gestart met een telefonische intake uitgevoerd door de klantmanagers. Dit heeft ertoe geleid dat circa 20% van de hulpvragen zonder formele Wmo melding kon worden afgehandeld, door inzet van voorliggende of vrij toegankelijke ondersteuning.

In 2025 zijn er door de GGD NOG aanbieders bezocht in het kader van Toezicht Kwaliteit. Voor een aantal aanbieders heeft dit geleid tot aandachtspunten en in enkele onderzoeken tot een verbeterplan waar we gezamenlijk met de aanbieder optrekken om de kwaliteit van de zorg en dienstverlening op het gewenste niveau te krijgen.

Het team Toezicht Rechtmatigheid werkzaam bij Meerinzicht hebben een reeks onderzoeken verricht om de rechtmatigheid van de Wmo- en Jeugdwetzorg te waarborgen.

Participatie in Harderwijk

In een rekenkamerrapport aan de gemeenteraad over inwonersparticipatie staat het advies om meer te doen aan inwonersparticipatie. Begin 2026 is er formatie bijgekomen om deze nieuwe functie in te vullen: de Participatieadviseur. De verwachting is dat deze functie in Q2 van 2026 is ingevuld.

Nadere toelichting: Belangrijke beslissingen, ontwikkelingen of wijzigingen in bestaand beleid kunnen niet worden gerealiseerd zonder de samenleving actief te betrekken. Bijna ieder (groot of klein) gemeentelijk project vraagt om een vorm van (inwoner)participatie. Participatietrajecten vragen om specifieke vakkennis. Er worden op diverse plekken initiatieven genomen voor het inzetten van vormen van (inwoner) participatie. Deze vormen worden vaak niet op elkaar afgestemd. Burgers dreigen daardoor te worden overladen met diverse vragen over diverse onderwerpen.https://www.connexys.nl/vacatures/meerinzicht/340/2/41141/1/1/meerinzicht-Participatieadviseur.htmlDe Participatieadviseur is daarom een cruciale rol in het streven naar een stevige, gestructureerde inbedding van inwonersparticipatie in de gemeentelijke organisatie. We dromen van een Harderwijk waarin iedere stem telt en iedereen zich gehoord en betrokken voelt.

Ondermijning in Harderwijk

In 2025 is er hard gewerkt aan de uitvoering van de aanbevelingen van het rekenkamerrapport over ondermijning in Harderwijk. In 2023/2024 heeft de rekenkamercommissie onderzoek gedaan naar de gemeentelijke aanpak van ondermijning. Zo is de ambtelijke formatie uitgebreid en is er geïnvesteerd in een professioneel informatiesysteem om goed samen te werken met politie, Belastingdienst, Openbaar Ministerie en andere overheden.

In het rekenkamerrapport wordt geadviseerd om de dubbelfunctie van lokaal en bovenlokaal op te splitsen in twee losse functies, dat is in 2025 gelukt. Er is (en wordt) onderzoek gedaan naar drugshandel. Er is onderzoek gedaan naar zorgfraude en op basis van de uitkomst is er een training ontwikkeld om de collega’s nog beter te kunnen maken in het signaleren van deze vorm van criminaliteit. Het IVP is verlengd tot 2026 en er heeft in maart 2025 een terugkoppeling plaatsgevonden richting de raad, waarbij er uitvoerig is ingegaan op de landelijke ontwikkelingen van ondermijning, de lokale ontwikkeling en welke vorm van repressie en preventie wordt ingezet. Ook is de Kadernota aanvraag gehonoreerd om de juridische capaciteit uit te breiden voor de aanpak van criminele netwerken, mensenhandel en andere ondermijnende criminaliteit.

Afkortingenlijst

Afkortingenlijst

Afkorting	Betekenis
2-W vragen	‘Wat willen we bereiken?’ en ‘Wat doen we daarvoor?’
Alg.	Algemeen
ANWB	Algemene Nederlandsche Wielrijders Bond
AOW	Algemene Ouderdomswet
APV	Algemeen plaatselijke verordening
AVE	Aanpak Voorkoming Escalatie
AZC	Asielzoekerscentrum
B&O	Bestuur en Organisatie
B&W	Burgemeesters en Wethouders
BAG	Basisregistratie Adressen en Gebouwen
BBV	Besluit Begroting en Verantwoording
Berap	Bestuursrapportage

Afkorting	Betekenis
BG	Begroting
Bibob	bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur
BIO	Baseline Informatiebeveiliging Overheid
BNG	Bank Nederlandse Gemeenten
BOA	Buitengewoon Opsporingsambtenaar
BOH	Binnenstandondernemers Harderwijk
BR	Bestemmingsreserve
BRKL	Bestemmingsreserve Kapitaallasten
BRP	Basisregistratie personen
BTW	Belasting Toegevoegde Waarde
BUIG	Gebundelde Uitkering
BV	Besloten Vennootschap
BWMO	Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang
BZK	Binnenlandse Zaken en Koningsrelaties
CBS	Centraal Bureau Statistiek
CISO	Chief Information Security Officer
CJG	Centrum voor Jeugd en gezin
Co2	Koolstofdioxide
Coelo	Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden
Coll.	College
CROW	Centrum voor Regelgeving en Onderzoek in de Grond-, Water- en Wegenbouw en de Verkeerstechniek.
D&H	Dijkgraaf en Hoogheemraden
d.m.v.	Door middel van
Diftar	Gedifferentieerde Tarieven
DigiD	Digitale Identiteit
DIV	Documentaire Informatievoorziening
DMJOP	Duurzaam Meerjarenonderhoudsplan
DNB	De Nederlandse Bank
DOK	Dynamisch, Onderzoekend en Kindgericht
DSO	digitaal Stelsel Omgevingswet
DUO	Dienst uitvoering Onderwijs
EBS	Energieregistratie- en Bewakingssysteem
EHPZ	Ermelo, Harderwijk, Putten, de waterschappen Vallei, Veluwe en Zuiderzeeland.
EHZ	Ermelo, Harderwijk en Zeewolde
EHZM	Ermelo, Harderwijk, Zeewolde en Meerinzicht
EMU	Economische en Monetaire Unie
ENSIA	Eenduidig Normatiek Single Information Audit
Etc.	Et cetera
FG	Functionaris Gegevensbescherming
Fido	Financiering Decentrale Overheden
FM	Frequentie Modulatie
FTE	Fulltime Equivalent
GALA	Gezond Actief Leven Akkoord
GEM	Ecosysteem en mentale gezondheid
Geo	Geografisch
GFT	Groente- Fruit- en Tuinafval
GGD	Gemeentelijke/Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst
GGI	Gemeentelijke Gemeenschappelijke Infrastructuur
GGZ	Geestelijke gezondheidszorg
GHOR	Geneeskundige hulpverleningsorganisatie in de Regio
GVVP	Gemeentelijk Verkeer- en Vervoerplan
Ha	Hectare
HAVO	Hoger Algemeen Voortgezet Onderwijs
HRM	Human Resource Management
Hwijk	Harderwijk

Afkorting	Betekenis
HWK	Harderwijk
I	Incidenteel
I&A	Informatievoorziening en automatisering
I.h.k.v.	in het kader van
I.s.m	in samenspraak met
IBOR	Integraal Beheerplan Openbare Ruimte
ICT	Informatie- en Communicatietechnologie
IenW	Infrastructuur en Waterstaat
IG	Inclusief Groep
IHP	Integraal Huisvestingsplan
Incl.	Inclusief
IPV	Integraal Veiligheidsplan
i.s.m	In samenspraak met
ISNV	Inkoop samenwerking Noordwest-Veluwe
Iv3	Informatie voor derden
JGGZ	Jeugd Geestelijke Gezondheidszorg
JGZ	Jeugdgezondheidszorg
JOGG	jongeren op gezond gewicht
KCC	Klant Contact centrum
KEC	Klant Expertise Centrum
KIOS	Kunstwerken Informatie Onderhoudssysteem
KN	Kadernota
KNAU	Koninklijke Nederlandse Atletiek Unie
KNHB	Koninklijke Nederlandse Hockey Bond
KNVB	Koninklijke Nederlandse Voetbal Bond
LISA	Landelijk Informatiesysteem Arbeidsplaatsen en vestigingen
LTA	Landelijke transitie arrangement
LVB	Licht verstandelijke beperking
MaaS	Mobility as a Service
MAP	Module Arbeidsmarkt Participatie
m.b.t.	met betrekking tot
MBO	Middelbaar beroepsonderwijs
MDT	Maatschappelijke Diensttijd
MFC	Multi functioneel centrum
MIZ	Meerinzicht
MJB	Meerjarenbegroting
MJBP	Meerjarenbeleidsplan Politie
MJOP	Meerjarenonderhoudsplan
MKB	Midden Kleine Bedrijven
MPvE	mobiliteitsprogramma van eisen
m.u.v.	met uitzondering van
MVOI	Maatschappelijk Verantwoord Opdrachtgeven en Inkopen
N.a.v.	Naar aanleiding van
N.B.	Niet Beschikbaar
N.n.b.	Nog niet bekend
N.n.t.b.	Nog niet te berekenen
N.V.M.	Nederlandse Vereniging voor Makelaars
N.v.t.	Niet van toepassing
NIS	Netwerken en Informatiesystemen
NOG	Noord- en Oost Gelderland
NS	Nederlandse Spoorwegen
NSVV	Nederlandse Stichting voor Verlichtingskunde
NUVAL	Nuon, Vitens, Alliander-platform
NV	Naamloze Vennotschap
NvO	Norm voor opdrachtgeverschap

Afkorting	Betekenis
O.a.	Onder andere
O.b.v.	Op basis van
OAB	Onderwijs Achterstanden beleid
ODNV	Omgevingsdienst Noord Veluwe
ODV	Omgevingsdienst Veluwe
OKO	Opgroeien in een Kansrijke Omgeving
OLP	Object Language Program
OM	Openbaar ministerie
OMP	Operationeel Maatregelen Programma
OMVV	Ontwikkelmaatschappij Vitale Vakantieparken
Ov.	Overig
OV	Openbaar Vervoer
OVV	Onderzoeksraad voor Veiligheid
OVIJ	Omgevingsdienst Veluwe IJssel
OZB	Onroerende zaak belasting
OZB E	Onroerende zaak belasting eigenaren
OZB G	Onroerende zaak belasting gebruikers
P.M.	Pro Memorie
PGA	Persoonsgerichte aanpak
PGB	Persoonsgebonden budget
PIOFACH	Projecten, Informatie, Organisatie, Financiën, Applicaties, Communicatie, Huisvesting
PLOOI	Platform Open Overheidsinformatie
PMD	Plastic, Metaal en Drankkartons
POC	Percentage of Completion
PRIS	Parkeerroute Informatie systeem
PROG/pr.	Programma
Proo	Primair openbaar onderwijs
PVT	Participatie Verklaringstraject
Rek.	Rekening
RIEC	Regionale informatie- en expertise centra
RMC	Regionaal Meld- en Coördinatiepunt
RO	Ruimtelijke Ordening
RPW	Regionaal Programma Werklocaties
RS4	Regionale samenwerking van 4 Gelderse Gemeenten: Tiel, Harderwijk, Doetinchem en Zutphen
RSG	Rijksscholen gemeenschap
RWS	Rijkswaterstaat
S	Structureel
SaaS	Software as a Service
SAP	Systeemanalyse Programmaontwikkeling
SISA	Single Information Single Audit
SNWV	Stichting Nieuwe Woonvormen
SOK	Samenwerkingsovereenkomst
SPUK	Specifieke uitkering
SROI	Social Return on Investment
STOMP	Stappen, Trappen, OV, MaaS en Prive-auto
T.a.v.	ter attentie van
T.b.v.	ten behoeve van
T.o.v.	ten opzichte van
t/m	tot en met
TIP	Toeristische Informatie Punt
Turap	Tussentijdserapportage
TV	Taakveld
Uitbr.	Uitbreiding
UVT	Uitvoeringsteam
V(S)O	Voortgezet (Speciaal) Onderwijs

Afkorting	Betekenis
VANG	Van afval naar Grondstof
VIB	Vergunningverlening, Informatievoorziening en Beheer
VNG	Vereniging Nederlandse Gemeenten
VNOG	Veiligheidsregio Noord- en Oost- Gelderland
VO	Voortgezet Onderwijs
VON	Vrij Op Naam
VPB	Vennootschapsbelasting
VRZ	Voorziening
VSV	Voortijdig schoolverlaters
VVN	Veilig verkeer Nederland
VV	Voetbal Vereniging
VVOG	Voetbal Vereniging Ons Genoegen
VWO	Voorbereidend Wetenschappelijk Onderwijs
VWS	Volksgezondheid, Welzijn en Sport
WABO	Wet algemene bepalingen omgevingsrecht
Wajong	Wet Werk en Arbeidsondersteuning Jonggehandicapten
Wams	Wet aanpak meervoudige problematiek sociaal domein
WAO	Wet Arbeidsongeschiktheidsverzekering
WAZ	Wet Arbeidsongeschiktheidsverzekering Zelfstandigen
WGR	Wet Gemeenschappelijke Regelingen
WHEP	Waterschap Vallei en Veluwe Harderwijk, Ermelo en Putten
WHW	Warmtenetwerk Harderwijk
WIA	Wet Werk en Inkomen naar Arbeidsvermogen
WKP	Water- en Klimaatadaptieprogramma
WLZ	Wet langdurige zorg
WMO	Wet Maatschappelijke Ondersteuning
WOB	Wet Openbaarheid van Bestuur
WOO	Wet Open Overheid
WOZ	Waardering Onroerende Zaken
WPG	Wet Politiegegevens
WRO	Wet op de Ruimtelijke Ordening
WSP	Werkgevers Service Punt
WSW	Wet Sociale Werkvoorziening
WW	Werkloosheidsuitkering
ZAP	Zuiveringskring Afvalwaterketen Plan